ଦିବ୍ୟ ମୁହୂର୍ତ୍ତ

ଚିତ୍ତରଞ୍ଜନ ଦାସ

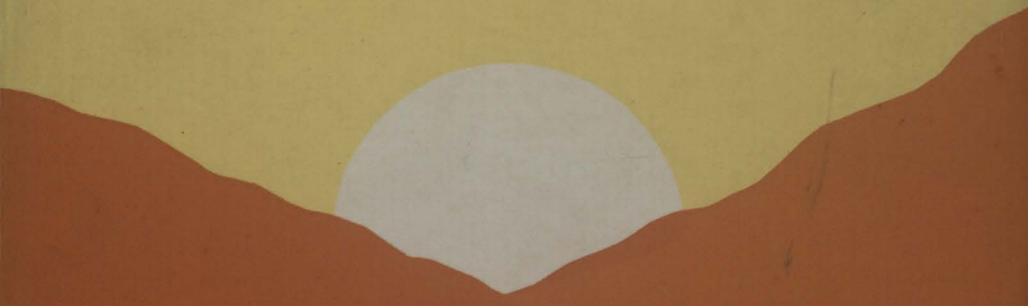

ଉତ୍କଳ ପ୍ରକାଶନୀ, ଭୁବନେଶ୍ୱର-୧୦

ଦିବ୍ୟ ମୁହୂର୍ତ୍ତ

ଲେଖକ

ଚିତ୍ତରଞ୍ଜନ ଦାସ

ପଥିକ ପ୍ରକାଶନୀ, ଭୁବନେଶ୍ୱର-୧୦

ଦିବ୍ୟ ମୁହୂର୍ତ୍ତ

ଲେଖକ :

ଚିତ୍ତରଞ୍ଜନ ଦାସ

ପ୍ରକାଶକ :

ଭାଗ୍ୟଧର ସାହୁ

ପଥିକ ପ୍ରକାଶନୀ

ଏଲ୍- ୧୬୬, ଜିଜିପି କଲୋନୀ, ରସୁଲଗଡ଼,

ଭୁବନେଶ୍ୱର-୭୫୧୦୧୦, ଓଡ଼ିଶା

ଅକ୍ଷର ସଜ୍ଜା :

ଗୁଡ୍‌ଡୁ ଡି.ଟି.ପି. ଆର୍ଟ, ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖରପୁର,

ଭୁବନେଶ୍ୱର- ୧୬

ମୁଦ୍ରଣ :

ଶୋଭନ ପ୍ରେସ୍, ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ବିହାର,

ଭୁବନେଶ୍ୱର

ନୂତନ ସଂସ୍କରଣ : ୨୦୦୪

ମୂଲ୍ୟ : ଟ ୭୦.୦୦/-

ISBN 81-88034-14-2

ସାନ ଭୂମିକାଟିଏ

ଗୋଟିଏ ଯୁଦ୍ଧ ଆସୁଛି, ଯେଉଁଥିପାଇଁ କି ଆମେ ସମସ୍ତେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବା। ଏକୁଟିଆ ହୋଇ କେହି ଏ ସଂସାରକୁ ବଦଳାଇ ପାରିବ ନାହିଁ। ତେଣୁ ଆମର ଶ୍ରଦ୍ଧା ଓ ସାଧନା ଅନ୍ୟ ପ୍ରକାର ହେବ। ଶ୍ରଦ୍ଧାଦ୍ୱାରା ପ୍ରେରିତ ହୋଇ ହିଁ ଆମେ ପରସ୍ପରକୁ ଲୋଡ଼ିବା ଓ ପରସ୍ପରକୁ ଭେଟିବା। ଦୂରତାଗୁଡ଼ିକୁ ଜୟ କରିବା ଲାଗି ଆମେ ଏକ ଆରେକୁ ବଳ ଦେବା, ଉତ୍ସାହ ଦେବା। ପରସ୍ପରର ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ହୋଇ ଆସିବା। ଯିଏ ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କର ଅନ୍ତରରେ ରହି ଆମକୁ ଚଳାଉଛନ୍ତି, ସେଇ ଆମ ଯାବତୀୟ ଅନ୍ତରଙ୍ଗତାରେ ଭୂମି ହୋଇ ରହିବେ। ଧ୍ରୁବତାରା ମଧ୍ୟ ହୋଇ ରହିବେ।

ଏହି ସଂକଳନଟିର ଲେଖାଗୁଡ଼ିକ ସେହି ଅନ୍ତରଙ୍ଗତା ସହିତ ଲେଖା ହୋଇଛି। ତାହା ସେହି ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ମାନଙ୍କ ପାଇଁ, ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ।

ସମସ୍ତଙ୍କୁ ମୋର ବହୁତ ବହୁତ ଜଣାଉଛି।

-ଲେଖକ-

ସୂଚୀପତ୍ର

୧. ଦେବ ମୁହୂର୍ତ୍ତ (୧) ୧
୨. ଦେବ ମୁହୂର୍ତ୍ତ (୨) ୨
୩. ଦେବ ମୁହୂର୍ତ୍ତ (୩) ୪
୪. ଦେବ ମୁହୂର୍ତ୍ତ (୪) ୫
୫. ଦେବ ମୁହୂର୍ତ୍ତ (୫) ୭
୬. ଦେବ ମୁହୂର୍ତ୍ତ (୬) ୯
୭. ଦେବ ମୁହୂର୍ତ୍ତ (୭) ୧୦
୮. ଦେବ ମୁହୂର୍ତ୍ତ (୮) ୧୨
୯. ଦେବ ମୁହୂର୍ତ୍ତ (୯) ୧୩
୧୦. ଦେବ ମୁହୂର୍ତ୍ତ (୧୦) ୧୪
୧୧. ଦେବ ମୁହୂର୍ତ୍ତ (୧୧) ୧୬
୧୨. ଦେବ ମୁହୂର୍ତ୍ତ (୧୨) ୧୭
୧୩. ଦେବ ମୁହୂର୍ତ୍ତ (୧୩) ୧୯
୧୪. ଦେବ ମୁହୂର୍ତ୍ତ (୧୪) ୨୧
୧୫. ଦେବ ମୁହୂର୍ତ୍ତ (୧୫) ୨୨
୧୬. ଦେବ ମୁହୂର୍ତ୍ତ (୧୬) ୨୪
୧୭. ଦେବ ମୁହୂର୍ତ୍ତ (୧୭) ୨୬
୧୮. ପୂର୍ଣ୍ଣଯୋଗର ଆହ୍ୱାନ ୨୭
୧୯. କରୁଣାବତରଣ ୩୨
୨୦. ସିଦ୍ଧି ଦିବସ ୩୫
୨୧. ଶତବାର୍ଷିକୀ ୪୪
୨୨. ନାରୀର ଗୁଣ ୫୦
୨୩. ମାତୃ-ଭୁବନ ପତ୍ର ୫୫
୨୪. ଆମେ ସମସ୍ତେ ସମ୍ପୃକ୍ତ ୫୬
୨୫. ନୀରବତା ଦୁଇ ପ୍ରକାରର ୫୭
୨୬. ସଂପ୍ରୀତିରୁ ମୁକ୍ତି ୫୮
୨୭. ଭିତରେ ସମତା, ବାହାରେ ସମତା ୫୮
୨୮. ସମତଳରେ ରହିଥିବାର ଆକର୍ଷଣ ୫୯
୨୯. ବୟସ ଗଣିବାର ଗଣିତ ୬୦
୩୦. ସାତଦିନ ପରି ଗୋଟିଏ ଦିନ ୬୧

୩୧. ସନ୍ତକଗୁଡ଼ାକର ଜଞ୍ଜାଳ ୬୨
୩୨. ବ୍ରହ୍ମସଂସ୍ପର୍ଶଂ ଅତ୍ୟନ୍ତଂ ସୁଖଂ ୬୩
୩୩. ଫଳାକାଙ୍କ୍ଷୀ ଧୃତି ୬୪
୩୪. ଆମର ସମ୍ମତି ଯେତିକି ୬୫
୩୫. ଛିଦ୍ର କଲେ ହୁଏ ଖେଦ ୬୫
୩୬. ଚେତା ଓ ଚେତନା ୬୮
୩୭. ପରିବର୍ତ୍ତନ ଅନେକ ବାଟରେ ହେବ ୬୯
୩୮. ଅନ୍ୟ ବାଟ ନୁହେଁ, ଅନ୍ୟ ଅନୁରାଗ ୭୦
୩୯. ଭକ୍ତିର ଉଚ୍ଛନ୍ନ ସ୍ତର ୭୧
୪୦. ତାଙ୍କ ବାହ୍ୟ ଆମ ବାହ୍ୟ ୭୨
୪୧. ସଂକଳ୍ପର ଜନ୍ମଦିନ ୭୩
୪୨. ଜ୍ଞାନୀ ମରୁଛନ୍ତି ଭାଳି ୭୩
୪୩. ଉତ୍ସାହୀ ଓ ଉଦାସୀ ୭୭
୪୪. ପ୍ରାର୍ଥନା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା ୭୮
୪୫. ସଂସାରକୁ ଉଚ୍ଛନ୍ନ କରି ୭୯
୪୬. ଅହଂମୁକ୍ତିରୁ ଭୟମୁକ୍ତି ୮୦
୪୭. ଚେତନାର ଆଖି ଓ କାନ ୮୧
୪୮. ଜୀବନର ସର୍ବୋତ୍ତମ ଆବିଷ୍କାର ୮୨
୪୯. ରହସ୍ୟଭେଦର ରହସ୍ୟ ୮୩
୫୦. ସମୟ ବୋଝପରି ଲାଗେ ୮୪
୫୧. ପୁରୁଣା ଆଉ ନୂଆର ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ ୮୫
୫୨. ବରଷ ପରେ ବରଷ ୮୬
୫୩. ରହସ୍ୟ ଭେଦର ରହସ୍ୟ (୨) ୮୭
୫୪. ସମୟ ସାଥୀ ପରି ଲାଗେ ୮୮
୫୫. ହୃଦୟ ଓ ବୁଦ୍ଧି ୮୯
୫୬. ଆମେ ଯେତେବେଳେ ମାଗୁ ୯୦
୫୭. ତପସ୍ୟାର ଅସଲ ଶ୍ରେୟଃ ୯୧
୫୮. ଗୋଟିଏ ବିବେକ ଭିତରେ, ଆଉ ଗୋଟିଏ ବାହାରେ ୯୨
୫୯. ଇପ୍‌ସା ଓ ଅଭୀପ୍‌ସା ୯୪
୬୦. ଧ୍ୟାନ ସମାପ୍ତ ୯୫
୬୧. ଉପରର ମୋହ, ତଳକୁ ଭୟ ୯୬
୬୨. ପର ହେଲୁ କିପରି ? ୯୭

୬୩. ଠାକୁର ଭିତରେ ଠାକୁର ବଡ଼ ୯୮
୬୪. ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସୁଖ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ମୁକ୍ତି ୯୯
୬୫. ତୋର ନାମ ତୁଣ୍ଡେ ଧରି ୧୦୧
୬୬. ଯୋଉଠି ହାରିବ, ସେଇଠି ଅଟକି ରହିବ ୧୦୨
୬୭. ନିମିତ୍ତ କିଏ ହେବ ? ୧୦୩
୬୮. ବୃତ୍ତଗୁଡ଼ିକ ଛୋଟ ହୋଇଗଲେ ୧୦୫
୬୯. ସାଧନା, ଚେତନାର ଓ ପ୍ରତିମାର ୧୦୬
୭୦. ଦଣ୍ଡ ଭଗବାନ ଦିଅନ୍ତି ୧୦୭
୭୧. ଆମେ ଯେତେବେଳେ ଦେଖୁ ୧୦୮
୭୨. ମୁଁ ସତ କହିବି ୧୦୯
୭୩. ସଂସାରଯୋଗ ୧୧୦
୭୪. ଗୁରୁ ଚାରି କିସମର ୧୧୨
୭୫. ନବ ବର୍ଷ, ନୂତନ ବିଶ୍ୱାସ ୧୧୩
୭୬. ପୁରୁଷ-ପ୍ରକୃତି ୧୧୪
୭୭. ଭୀରୁର ଭଗବାନ ନାହାନ୍ତି ୧୧୫
୭୮. ଦୁଇ କିସମର ଜାଣିବା ୧୧୬
୭୯. ଦୋଷ ଆଉ ଗୁଣ ୧୧୭
୮୦. ଆମେ ଯେତିକି, ଆମେ କ'ଣ ପ୍ରକୃତରେ ସେତିକି ? ୧୧୯
୮୧. ପୂଜା ନା ପରିବର୍ତ୍ତନ ଲାଗି ଅନିଚ୍ଛା ? ୧୨୦
୮୨. ମଣିଷ ଭାବେ ୧୨୧
୮୩. ଅହଂ ଭୀରୁ କରି ପକାଏ ୧୨୨
୮୪. କଳୁଷ କଟିଯାଏ ୧୨୩
୮୫. ଜପିବା-ଯୋଗ୍ୟ ହେବା ୧୨୫
୮୬. ସଫଳତା ଓ ନିଷ୍ଠା ୧୨୬
୮୭. ମାନ୍ ବଢ଼ାଇ ଶୋଭା ୧୨୭
୮୮. ଶୃଙ୍ଖଳାର ଛନ୍ଦ ୧୨୮
୮୯. ଫେରିଆସିବାଟା ବଡ଼ କଷ୍ଟ ୧୨୯
୯୦. ଜପିବା ଅର୍ଥାତ୍ ବଞ୍ଚିବା ୧୩୧
୯୧. ହୃଦୟର ହିଁ ଡେଣା ଅଛି ୧୩୨
୯୨. ବଞ୍ଚିଲେ ଜପିବା ସହଜ ହୁଏ ୧୩୩
୯୩. ଯଦି କିଛି ଅସୁବିଧା ଦେଖାଦିଏ... . . . . ୧୩୫
୯୪. କର୍ମବାଦୀ ଅହଂବାଦୀ ୧୩୬

୯୫. ସାଇଁ ଦେତା ନା ଥକେ ୧୩୬
୯୬. ରକ୍ତର ସଂପର୍କ ଭକ୍ତର ସଂପର୍କ ୧୩୮
୯୭. କରୁଣାର ଶକ୍ତି ୧୪୦
୯୮. ଅସଲ ଘର ସଂସାର ପାଇଁ ୧୪୧
୯୯. କହନ୍ତି ନାହିଁ ୧୪୨
୧୦୦. ଗୁରୁ ବି ବଶ ହୋଇଯାଏ ୧୪୩
୧୦୧. ସମ୍ପତ୍ତିରୁ ଭୟ ୧୪୪
୧୦୨. ସ୍ୱ-ଇଚ୍ଛାରେ ଆଶାବାଦୀ ୧୪୫
୧୦୩. ଶକ୍ତିମାନ୍‌ର ନମ୍ରତା ୧୪୬
୧୦୪. ଯେଉଁମାନେ ପୂଜା କରନ୍ତି ୧୪୮
୧୦୫. ଦୁଇ ଭାବ, ଦୁଇ ସ୍ଥିତି ୧୪୯
୧୦୬. ତାଙ୍କର ଦୁଇ ଆଶ୍ରମ ୧୫୦
୧୦୭. ଠାବ କରିବାର ରହସ୍ୟ ୧୫୧
୧୦୮. ଭଲମାନେ ତପସ୍ୟା କରନ୍ତି ୧୫୩
୧୦୯. କିଏ ଜାଣିଛି ? ୧୫୪
୧୧୦. ମନୁଷ୍ୟର ପ୍ରେମ ୧୫୫
୧୧୧. ବୀର ଯୋଦ୍ଧା କରି ୧୫୬
୧୧୨. ଜନ୍ମଦିନ ୧୫୮
୧୧୩. ସତୀ ଓ ଶକ୍ତି ୧୫୯
୧୧୪. ବିଭକ୍ତ ନୁହେଁ, ବିବିଧ ୧୬୩
୧୧୫. ମିଥ୍ୟା ସଂସାର, ମିଥ୍ୟା ଓ ସଂସାର ୧୬୫
୧୧୬. ଗ୍ରହଣଶୀଳ ସମର୍ପଣ ୧୬୬
୧୧୭. କୋଳାହଳପ୍ରିୟ ଭକ୍ତି ୧୬୭
୧୧୮. ଜ୍ଞାନୀକୁ ଦିନ ଅଜ୍ଞାନୀକୁ ରାତି ୧୬୮
୧୧୯. ମମଃ ସତ୍ୟମ୍ ଯୁଦ୍ଧଂ ୧୭୦
୧୨୦. ଅନେକ ବାହାରିବେ ୧୭୧
୧୨୧. ସିଏ କେତେ ବାଟ କେଜାଣି ? ୧୭୨
୧୨୨. ବାର୍ଷିକ ଉତ୍ସବ ୧୭୩
୧୨୩. ବାର୍ଷିକ ଉତ୍ସବ (୨) ୧୭୪
୧୨୪. ଅଲୌକିକତ୍ୱରୁ ଦେବତ୍ୱ ୧୭୬

□□□

ଦେବ ମୁହୂର୍ତ୍ତ

-୧-

ଦେବ-ମୁହୂର୍ତ୍ତ ଅର୍ଥାତ୍ ଦେବତାଙ୍କ ମୁହୂର୍ତ୍ତ। ସେହି ମୁହୂର୍ତ୍ତଟି ହେଉଛି ପରମେଶ୍ୱରଙ୍କର ମୁହୂର୍ତ୍ତ। ଏହି ସଂସାର ବାହାରେ ଆଉ କେଉଁଠି କଳ୍ପନା କରାଯାଇ ପାରୁଥିବା କୌଣସି ଦେବତାଙ୍କର ବା ପରମେଶ୍ୱରଙ୍କର ମୁହୂର୍ତ୍ତ ନୁହେଁ। ଏହି ସଂସାର ଭିତରେ ଆପଣାକୁ ବିକଶିତ ଓ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ କରି ଆଣୁଥିବା ଦେବତାଙ୍କର ମୁହୂର୍ତ୍ତ। ଅର୍ଥାତ୍ ମୋ 'ରି ଭିତରେ ବା ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କ ଭିତରେ ଆମରି ସମ୍ମତିଦ୍ୱାରା ଆପଣାକୁ ଉଦ୍‌ଘାଟିତ କରିଦେବାକୁ ଯାଉଥିବା ଦେବତାଙ୍କର ମୁହୂର୍ତ୍ତ। ତେଣୁ ସେହି ମୁହୂର୍ତ୍ତଟି ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କର ମୁହୂର୍ତ୍ତ। ଆମେ ହିଁ ସେହି ମୁହୂର୍ତ୍ତଟି ସକାଶେ ବାଟ ଛାଡ଼ିଦେବା, ଆମେ ହିଁ ତାହାର ଆବାହନ ଗାଇବା, ଆମେ ସେହି ମୁହୂର୍ତ୍ତଟିକୁ ସ୍ୱାଗତ କରି ଆମ ଭିତରକୁ ଡାକି ଆଣିବା। ଅର୍ଥାତ୍ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ସମ୍ମତି ଓ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ସମର୍ପଣ ସହିତ ଆମେ ସେହି ମୁହୂର୍ତ୍ତଟି ମଧ୍ୟକୁ ରୂପାନ୍ତରିତ ହୋଇଯିବା ଲାଗି ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଯିବା।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ହେଉଛି ବସ୍ତୁତଃ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଦେବ-ମୁହୂର୍ତ୍ତ। ଏପରି କୌଣସି ଗୋଟିଏ ହେଲେ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ନାହିଁ, ଯେତେବେଳେ କି ସେ ସେଇଟିକୁ ଛାଡ଼ି ପ୍ରକୃତରେ ଆଉ କେଉଁଠିକୁ ଚାଲିଯାଆନ୍ତି, ଯେତେବେଳେ କି ସିଏ ଏଇଠି ଆମର ସମ୍ମୁଖରେ ଆମରି ଉଦ୍‌ଘାଟନ ଲାଗି ଅପେକ୍ଷା କରି ରହି ନଥାନ୍ତି ! ହଁ, ସେ ପ୍ରକୃତରେ ଆମରିଲାଗି ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଥାନ୍ତି; ଆମେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଲେ ଦ୍ୱାରଟି ଉଦ୍‌ଘାଟିତ ହୋଇଯାଏ, ତାଙ୍କରି କୃପା ଅଶେଷ ପ୍ରେରଣା ହୋଇ ପ୍ରବାହିତ ହୋଇଆସେ। ଅପହଞ୍ଚ ପହଞ୍ଚ ହୁଏ। ଦେବତାର ମୁହୂର୍ତ୍ତ ଆମର ମୁହୂର୍ତ୍ତଟି ରୂପେ ଉଦ୍‌ଭାସିତ ହୋଇ ଉଠେ। ଆମରି ଭୂଇଁରେ ଅବତରଣ ଘଟେ। ରୂପାନ୍ତର ହିଁ ଆମ ଧର୍ମର ଅନୁଶାସନ ହୁଏ।

ତେଣୁ ଅଳ୍ପତର ଆଉ କୌଣସିଟିରେ କାମ ଆଦୌ ଚଳିବ ନାହିଁ। ଆସ୍ଥାନଟିକୁ ଏକାବେଳେକେ ବଦଳାଇ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ। ଗୋଟାସୁଦ୍ଧା ଶୁଦ୍ଧ ଅର୍ଥାତ୍ ସମ୍ମତ ଓ ସମର୍ପିତ ହୋଇଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ। ଶ୍ରୀଅରବିନ୍ଦଙ୍କ ଭାଷାରେ କହିଲେ, ଆମର ଆତ୍ମାଟିକୁ ଯାବତୀୟ ପ୍ରକାରର ଆତ୍ମ-ପ୍ରତାରଣା, ଯାବତୀୟ ପ୍ରକାରର କପଟତା ଏବଂ ଯାବତୀୟ ପ୍ରକାରର ଆତ୍ମ-ଚାଟୁତା ମଧ୍ୟରୁ ଶୁଦ୍ଧ କରି ନେବାକୁ ପଡ଼ିବ। ଠାକୁରଙ୍କ ଲାଗି ଅଲଗା ଘରଟିଏ ରଖି, ଆମ ରୁଟିନ୍‌ରେ ତାଙ୍କ ସକାଶେ ଅଛୁଆଁ ଅଲଗା ମୁହୂର୍ତ୍ତଟିଏ ସ୍ଥିରୀକୃତ କରିଦେଇ ଏଠି ଆମେ ଆପଣାକୁ ଠକିବାଲାଗି କେତେ ବଡ଼ ବଡ଼

ଅଟ୍ଟାଳିକା ତିଆରି କରି ରଖିଛୁ। ଭିତରଟାକୁ ଗୋଟାସୁଦ୍ଧା କଇଁଥା ରଖି ଉପରେ ଗୋଟାସୁଦ୍ଧା ପ୍ରସ୍ତୁତ ବୋଲି ଆମେ କେଡ଼େ କପଟ-ଗଦ୍‌ଗଦ ହୋଇ ରହିଛୁ ଏବଂ ସର୍ବୋପରି ଆପଣା ଭିତରର ଭୀରୁ ବାଟୋଇଟିକୁ କେତେପ୍ରକାର ଚାଟୁ ବଚନରେ ସେଇ ପୁରାତନ ଖୁଣ୍ଟଟିରେ ବାନ୍ଧି କରି ରଖିଛୁ ! ଆମେ ଯେଉଁଠି ଅଛୁ, ଅଲବତ୍ ସେଇଠି ରହିବୁ ବୋଲି କେଡ଼େ ଦମ୍ଭ କରି ବସିଛୁ !

ଶ୍ରୀଅରବିନ୍ଦ ଆମେ ଆମ ଆତ୍ମା ଭିତରକୁ ଅର୍ଥାତ୍ ଆପଣାର ଗହନତମ ଭିତରକୁ ସିଧା ଅନାଇ ପାରିବା ବିଷୟ କହିଛନ୍ତି; ସେହି ଆତ୍ମାଟିକୁ ଆପଣାର ଆହ୍ୱାନ ଜଣାଇବାରେ ଲାଗିଥିବା ପରମବାଣୀଟିକୁ ଶୁଣିପାରିବା ବିଷୟ କହିଛନ୍ତି। ଆଖି ଖୋଲି ଏହି ସିଧା ଅନାଇପାରିବା ଲାଗି ଓ ସେହି ବାଣୀଟିକୁ ଶୁଣିପାରିବା ଲାଗି ସେ ଆମକୁ ଶୁଦ୍ଧ ଓ ସମ୍ମତ ହୋଇଯିବା ଲାଗି କହିଛନ୍ତି। ଦେବମୁହୂର୍ତ୍ତକୁ ସେ ସେହି ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ପରମ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ବୋଲି କହିଛନ୍ତି। ଆମେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଓ ସମ୍ମତ ନହେଲେ, ଆମଲାଗି କ'ଣ ସବୁ ଯେ ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଛୁ, ଆମେ କିପରି ଭାବରେ ପ୍ରକୃତରେ ତାହାର କଳନା ବା କଳ୍ପନା କରି ପାରିବା ?

ତେଣୁ କେବଳ ସାହସ କରି ପାରିଲେ ଯାଇ ପରମ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ଆମର ମୁହୂର୍ତ୍ତ ହୋଇପାରିବ, ଆମର ପରବର୍ତ୍ତୀ ମୁହୂର୍ତ୍ତଟି ଏକ ନୂତନ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ପରିଣତ ହୋଇପାରିବ; ପୁନରାବୃତ୍ତିର କାଳ ପୂରିବ।

ଦ୍ୱିତୀୟ ବର୍ଷ, ପ୍ରଥମ ସଂଖ୍ୟା
ମେ' ୧୯୭୩

-୨-

"Faith is only a will aiming at greater truth."

"ବିଶ୍ୱାସ ହେଉଛି କେବଳ ଏକ ସଂକଳ୍ପ, ବୃହତ୍ତର ସତ୍ୟର ଲକ୍ଷ୍ୟରେ ଆପଣାକୁ ପ୍ରେରିତ କରି ରଖିଥିବା ଏକ ସଂକଳ୍ପ।" -ସ୍ୱୟଂ ଶ୍ରୀଅରବିନ୍ଦ ଏ କଥାଟିକୁ କହିଛନ୍ତି। ଆପଣାର 'ଯୋଗ-ସମନ୍ୱୟ' ଗ୍ରନ୍ଥରେ ସେ ଏକଥା କହିଛନ୍ତି। ଦ୍ରଷ୍ଟା ଶ୍ରୀଅରବିନ୍ଦ ଆପଣାର ଦୃଷ୍ଟିରେ ଏ କଥା କହିଛନ୍ତି, ସାଧକ ଶ୍ରୀଅରବିନ୍ଦ ଆପଣାର ସାଧନାଗତ ଅନୁଭବରୁ ଏକଥା କହିଛନ୍ତି, ପ୍ରେରକ ଶ୍ରୀଅରବିନ୍ଦ ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ପ୍ରେରିତ କରି ନେବାଲାଗି ଏକଥା କହିଛନ୍ତି। ଆମ ଭିତରେ ସଂକଳ୍ପଟିକୁ ଜାଗୃତ କରି ସେଥିରେ ସତ୍ୟୋପଲବ୍ଧିର କୁସୁମ ଫୁଟାଇବାକୁ ସେ ଏହି କଥାଟିକୁ କହିଛନ୍ତି।

ଆମଭିତରୁ ଅନେକେ ଆପଣାର ଅପାରଗତା ଗୁଡ଼ାକ ଉପରେ ହିଁ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତି, ସର୍ବଦା ସେହି ଗୁଡ଼ାକୁହିଁ ଗୁଣି ହେଉଥାନ୍ତି। ତେଣୁ କୌଣସି ନା

ଦିବ୍ୟ ମୁହୂର୍ତ୍ତ

କୌଣସି ଏକ ଭଗବାନ- କଳ୍ପନାକୁ ସବୁଠାରୁ ପାରଗ ବୋଲି ମଣି ସେମାନେ ତାହାରି ଉପରେ ବିଶ୍ୱାସ କରିବାକୁ ଦଉଡନ୍ତି । ଆପଣାର ଦୁର୍ବଳତାଗୁଡ଼ାକୁ ହିଁ ଏକାନ୍ତ ସତ୍ୟ କରି ଧରିଥାନ୍ତି, ତେଣୁ କୌଣସି ଏକ ପରମବଳର କଳ୍ପନା ଉପରେ ଭଗବତ୍ତାର ଆରୋପ କରି ସେମାନେ ଏହି ହନ୍ତସନ୍ତ ସଂସାର- ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱର ନଦୀଟିକୁ ତରି ଯିବାର ଭରସା ବାନ୍ଧିଥାନ୍ତି । ଆପଣାକୁ ହରାଇ ସେମାନେ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଲାଭ କରିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି । ଆପଣା ଭିତରେ ରହିଥିବା ଭଗବାନଙ୍କୁ ଅପୁଚ୍ଛା ରଖି ସେମାନେ ଆଉ କେଉଁଠି କ'ଣ ଗୋଟାଏ ପାଇଯିବେ ବୋଲି ଆଣ୍ଟ କରୁଥାନ୍ତି । ତେଣୁ ସେମାନଙ୍କ ଲାଗି ସବୁ ଭଗବାନ କେବଳ ଦୂର ଫଳ ହୋଇ ରହି ଯାଇଥାଏ ।

ଆପଣାର ସମ୍ମୁଖୀନ ନ ହୋଇ ଅର୍ଥାତ୍ ଆପଣାର ଦ୍ୱାରଟିକୁ ଖୋଲିବାର ସାହସ ନ କରି ଆପଣାର ବୋଝଟିକୁ ନେଇ ଆଉ କେଉଁ ଅଧିକବଳ ଉପରେ ଲଦିଦେବା ବିଶ୍ୱାସ ନୁହେଁ । ବିଶ୍ୱାସ ହେଉଛି ଏକ ସଂକଳ୍ପ; ଅର୍ଥାତ୍ ଆପଣା ମଧ୍ୟରେ ଏକ ଗତିସଞ୍ଚାର କରାଇବାର ସଂକଳ୍ପ, ଆଗ ପାହାଚଟିକୁ ଗୋଡ଼ ବଢ଼ାଇବାର ସଂକଳ୍ପ, ଆପଣାକୁ ନେଇ ପରମପିତାଙ୍କର ଏହି ଜଗତରେ ଏକ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଗ୍ରହଣ କରିବାର ସଂକଳ୍ପ । ଆପଣା ଭିତରେ ଉପଲବ୍‌ଧି କରିଥିବା ଜ୍ଞାନଟି ସହିତ ଆପଣାକୁ ତଦନୁସାରେ ପ୍ରେରିତ କରିବାର ସଂକଳ୍ପର ସମ୍ମିଳନ କରାଇ ପାରିଲେ ସେଇଥିରୁ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଜାତ ହୁଏ, ତାହାହିଁ ଦୀପ୍ତିମାନ୍ ବିଶ୍ୱାସ ରୂପେ ଆମକୁ ବାଟ ଦେଖାଇଦିଏ । ଆମର ଜନ୍ମମୁହୂର୍ତ୍ତଟିକୁ ଅବତୀର୍ଣ୍ଣ କରାଇ ଆଣେ ।

ବିଶ୍ୱାସ ହେଉଛି ଏକ ସଂକଳ୍ପ ଏକ ଉଚ୍ଚତର ସତ୍ୟର ଉପଲବ୍‌ଧି ଲାଗି, ଅର୍ଥାତ୍ ଏକ ବୃହତ୍ତର ସତ୍ୟକୁ ଆପଣାର ସମ୍ପଦରେ ପରିଣତ କରିପାରିବା ଲାଗି । ଏହି ବୃହତ୍ତର ସତ୍ୟଟି ପ୍ରକୃତରେ କେଉଁଠି ଅଛି ? ତାହା ଆର ପାହାଚଟିରେ ଅଛି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଆମେ ଯେଉଁ ପାହାଚଟିରେ ଅଛୁ, ତାର ଉପର ପାହାଚଟିରେ ଅଛି । ପାହାଚପରେ ପାହାଚ ଉପରକୁ ଉପର ହୋଇ କ୍ରମଶଃ ଲମ୍ବି ଲମ୍ବି ଯାଇଛି । ଚେତନାର ପରିଧି ବୃହତ୍‌ରୁ ବୃହତ୍ତର ହୋଇ ଯାଇଛି । ଆମର ପାହାଚ ଉଠିବାର ସଂକଳ୍ପଟି ଆମକୁ ଉପରକୁ ଉଠାଇ ନେଉଥିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଆମର ବିଶ୍ୱାସଟିକୁ ମଧ୍ୟ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ମହିମାମୟ କରି ଦେଉଛି, ଆମ ବିଶ୍ୱାସ ଲାଗି ଆମକୁ ଅଧିକ ଯୋଗ୍ୟ କରିବାରେ ଲାଗିଛି ।

ଆମେ ପାରିବା ? ମୁଁ ପାରିବି ? ଏବଂ ଆମର ଏହି ପାରିବାଟି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହିଁ ଆମର ମୁହୂର୍ତ୍ତଟି ଆମଲାଗି ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଛି । ଦେବ-ମୁହୂର୍ତ୍ତ ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଛି ।

ଦ୍ୱିତୀୟବର୍ଷ, ଦ୍ୱିତୀୟ ସଂଖ୍ୟା
ଜୁଲାଇ, ୧୯୭୩

-୩-

ବର୍ତ୍ତମାନ ସଂସାରରେ ସବୁ ମହଙ୍ଗା । ଡାଲି ମହଙ୍ଗା, ତେଲ ମହଙ୍ଗା, ଚାଉଳ ମହଙ୍ଗା । କାଲି ଯେତିକି ମହଙ୍ଗା ଥିଲା, ଆଜି ତା'ଠାରୁ ଅଧିକ ମହଙ୍ଗା । ଏବଂ, ଆଜି ଯେତିକି ମହଙ୍ଗା ଅଛି, ଆସନ୍ତାକାଲି ତା'ଠାରୁ ଆହୁରି ଅଧିକ ମହଙ୍ଗା ଯେ ହେବାକୁ ଯାଉଛି, ସେଥିରେ ଆଦୌ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । ଆମର ଆୟ ଆମର ଆଶାକୁ ଆଣୁନାହିଁ, ଆମର ବ୍ୟୟଗୁଡ଼ାକ ଆମର ଆୟକୁ ବଳିଯାଉଛି । ହନ୍ତସନ୍ତ ହୋଇ ଦିନ ବିତିଯାଉଛି, ଭବିଷ୍ୟତ ମୋଟେ ଦେଖାଯାଉନଥିବା ପରି ମନେ ହେଉଛି । ଏଭଳି ଏକ ମୁହୂର୍ତ୍ତକୁ ଆମେ ପ୍ରକୃତରେ କି ମୁହୂର୍ତ୍ତ ବୋଲି କହିବା, ଆମେ ଏହାକୁ ଅନାଗତ କେଉଁ ମୁହୂର୍ତ୍ତର ପୂର୍ବମୁହୂର୍ତ୍ତ ବୋଲି କହିବା ?

ଏ କାଳରେ ସବୁ ମହଙ୍ଗା, ଖାଲି ମଣିଷଗୁଡ଼ାକ ଶସ୍ତା । ଜିନିଷଗୁଡ଼ାକ ଯେତିକି ମହଙ୍ଗା ହେବାରେ ଲାଗିଛି, ମଣିଷ ସତେଅବା ସେତିକି ସେତିକି ଅଧିକ ଶସ୍ତା ହେବାରେ ଲାଗିଛି । ମଣିଷ ନିଜେ ମଣିଷକୁ ଶସ୍ତା କରିପକାଇଛି; ଦ୍ରବ୍ୟ, ଦ୍ରବିଣ, ଅର୍ଥ ଓ ସମ୍ପତ୍ତିଠାରୁ ମଣିଷ ଆଖିରେ ମଣିଷ କମ୍ ଦାମ୍‌ର ବୋଲି ମନେ ହେବାକୁ ଲାଗିଲାଣି । ଅର୍ଥାତ୍ ମନୁଷ୍ୟ ଆପଣାଠାରୁ ଏହି ଦ୍ରବ୍ୟ ଓ ଦ୍ରବିଣଗୁଡ଼ାକୁ ଅଧିକ ମୂଲ୍ୟବାନ୍ ବୋଲି ମାନିନେଇ ସାରିଲାଣି ।

ସବୁଥିରୁ ନିର୍ଲିପ୍ତ ରହି, ସକଳ ସାମୟିକତାରୁ ଆପଣାକୁ ନିବୁକ ଓ ବିଚ୍ଛିନ୍ନ କରି ରଖି ଯେଉଁମାନେ କାଳେକାଳେ ଧର୍ମର ଆଚରଣ କରି ଆସିଛନ୍ତି, ସେମାନେ ଆଜି ମଧ୍ୟ ଆମକୁ ଜୀବନରେ ଜିତି ପାରିବାର ସେହି ଫର୍ମୁଲାଟାକୁ ପଢ଼ାଇବାର ବୁଦ୍ଧି କରୁଛନ୍ତି । ସେମାନେ ଆମକୁ ଆଖି ବୁଜିଦେବାକୁ କହୁଛନ୍ତି, ଆପଣା ପଥରୁ ଟଳି ନ ଯିବାକୁ କହୁଛନ୍ତି; ଏହିସବୁ ସାଂସାରିକ କ୍ଷଣିକତା ଭିତରକୁ ଚହଲି ନଯିବାର ଶିଷ୍ଟବାଣୀ ଶୁଣାଉଛନ୍ତି । ସେହି ପୁରୁଣାଗୁଡ଼ାକ ଭିତରେ ଆପଣାକୁ ଶୀତଳ କରି ରଖିବାଲାଗି ଆମକୁ ପରାମର୍ଶ ଦେଉଛନ୍ତି । ସାରା ଭୁବନ ସହିତ ଏକାଠି ହୋଇ ଲାଗିଥିବା ଆମର ଚେତନାନୀତିଟିକୁ କାଟିଦେଇ 'ସମଗ୍ରୀବଶିଖଶରୀର' ହୋଇ ବସିବାର ଆକର୍ଷଣ ଦେଖାଉଛନ୍ତି ।

ସେମାନେ ତରୁଣର ଆକାଂକ୍ଷାଗୁଡ଼ାକୁ କଦାପି କୌଣସି ବାଟର ସନ୍ଧାନ ଦେଇ ପାରିବେନାହିଁ । ତରୁଣର ଆକାଂକ୍ଷା ହେଉଛି ଦେବ-ମୁହୂର୍ତ୍ତର ଆକାଂକ୍ଷା, ପ୍ରତ୍ୟେକ ମୁହୂର୍ତ୍ତକୁ ହିଁ ଦେବମୁହୂର୍ତ୍ତ ବୋଲି ଅନୁଭବ କରି ଇପ୍‌ସିତ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଲାଗି ତାହାକୁ ଯଥାର୍ଥ ରୂପେ ବ୍ୟବହାର କରି ପାରିବାର ଆକାଂକ୍ଷା । ତରୁଣ ଏଠୁ ଛାଡ଼ି ଆଉ କେଉଁଠାକୁ ପଳାଇ କେଉଁ ସ୍ୱାୟତ୍ତ-ମୁହୂର୍ତ୍ତକୁ ଦେବମୁହୂର୍ତ୍ତ ବୋଲି ଘୋଷଣା କରି

ତାହାର ଏକାକୀ-ଭୋଗ କରିବାକୁ ଚାହେନାହିଁ । ସିଏ ଜଡ଼ ଆଉ ପ୍ରାଣ ଆଉ ମନର ଏହି ଅଡୁଆ ଗୁଡ଼ାକରୁ ଦଉଡ଼ି ପଳାଇ ଯାଇ ଆଉ କେଉଁ ଅମୂର୍ତ୍ତ ଏକାନ୍ତତା ଭିତରେ ତା'ର ପରମ ଲାଭଟିକୁ ଯାବୁଡ଼ି ବସିବାକୁ ମୋଟେ ଚାହେନାହିଁ । ସିଏ ଏଇଠି ଦେବତ୍ୱର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଚାହେ, ଏହି ଜଡ଼ ଓ ପ୍ରାଣକୁ ସେହି ପ୍ରତିଷ୍ଠାଟି ସକାଶେ ଅନୁରୂପ ଭାବରେ ଉତ୍ତୋଳିତ କରି ନେବାକୁ ଚାହେ । ଏହି ଉତ୍ତୋଳିତ ହେବାର ଯାତ୍ରାରେ ସିଏ ସବୁ ମଣିଷଙ୍କୁ ଆପଣାର ସାଥିରେ ନେଇ ଯିବାକୁ ଚାହେ ।

ଆମର ଏହି ପୃଥିବୀରେ ଆମେ କ'ଣ ପ୍ରକୃତରେ ନିର୍ଲିପ୍ତ ରହି ପାରିବା ? ଅନିତ୍ୟକୁ ଆଖି ବୁଜିଦେଇ ଆମେ କ'ଣ ଶୁଦ୍ଧ ଓ ନିତ୍ୟର ନିର୍ଲିପ୍ତ ଆରାଧନା କରି ପାରିବା ? ଆପଣାକୁ ସକଳ ଅନ୍ଧାରରୁ ଅସ୍ପୃଶ୍ୟ କରି ରଖି ଆମେ କ'ଣ ଆମର ଏହି ଯୁଗଟିକୁ ଆଲୋକର ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ଲାଗି ପ୍ରକୃତରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ପାରିବା ? ଏ ଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି ଆମ ଯୁଗର ଅସଲ ପ୍ରଶ୍ନ, ସମଗ୍ର ପୃଥିବୀରେ ତରୁଣକୁ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ଆଲୋଡ଼ିତ କରି ରଖିଥିବା ପ୍ରଶ୍ନ । ଏହି ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଆମକୁ ହିଁ ବାହାର କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଯାତ୍ରୀକୁ ହିଁ ତା' ଯାତ୍ରାର ମାନଚିତ୍ରଟିକୁ ଆପଣା ପାଖରେ ରଖିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ଯାହାର ହୃଦୟ ଶୁଷ୍କ ଓ ନିର୍ଲିପ୍ତ ହୋଇ ରହିଛି, ଏହି ମୁହୂର୍ତ୍ତଟିର ଯାବତୀୟ ଆହ୍ୱାନକୁ ସିଏ ଏଡ଼ିଦେଇ ଆଉ କେଉଁଠି ଏକ ଦେବମୁହୂର୍ତ୍ତର ଆସ୍ୱାଦନ ଲାଭ କରିବ ବୋଲି ନିଜକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ନିବୁଜ କରି ରଖିଛି, ସିଏ ହୁଏତ ସେହି ପୁରୁଣା ଦଉଡ଼ିଗୁଡ଼ାକରେ ଆମକୁ ବାନ୍ଧି ରଖିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରୁଛି । ସିଏ ଆମକୁ ଶସ୍ତାବୋଲି ଭାବୁଛି । ଆମ ଭିତରେ ବାଟ ଚାହିଁ ବସିଥିବା ଭଗବାନଟିକୁ ସିଏ ଫାଙ୍କି ଦେବାକୁ ବସିଛି । ତେବେ ସିଏ ଆଉ କେଉଁ ପଦାର୍ଥଟିକୁ ଅଧିକ ମୂଲ୍ୟବାନ୍ ବୋଲି ଭାବୁଛି ?

ଦ୍ୱିତୀୟ ବର୍ଷ, ୩ୟ ଓ ୪ର୍ଥ ସଂଖ୍ୟା,
ସେପ୍ଟେମ୍ବର, ୧୯୬୩

-୪-

It is not as a Guru that I love and bless, it is as the mother who asks nothing in return for what she gives.

–The Mother

ସିଏ ମାଆ । ଆମେ ତାଙ୍କୁ ସ୍ୱୀକାର କରୁ ବା ନ କରୁ, ସିଏ ହେଉଛନ୍ତି ମାଆ । ତାଙ୍କୁ ଆମେ ମାନୁ କି ନମାନୁ, ତଥାପି ସିଏ ହେଉଛନ୍ତି ମାଆ । ସଂସାରରେ ସବୁ ଗୁରୁ ଜନନୀ ହୋଇ ପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ମାନିଲେ ଗୁରୁ ପ୍ରସନ୍ନ ହୁଅନ୍ତି, ନମାନିଲେ ଅପ୍ରସନ୍ନ

ହୁଅନ୍ତି। ସେଇଥିଲାଗି ମାନିବାବାଲାଙ୍କୁ ଏକାଠି କରି ଗୁରୁଙ୍କ ନାମରେ ଏହି ସଂସାରରେ ସଂପ୍ରଦାୟ ଗଢ଼ାଯାଏ, ବାଡ଼ ବସାଯାଏ, ଆପଣା ଆଉ ଅନ୍ୟ ଭିତରେ ଭେକଗତ ଭେଦମାନ କରାଯାଏ। ଅଧ୍ୟାତ୍ମ ନାମରେ କେତେ ପ୍ରକାର ଉତ୍ତେଜନା ସୃଷ୍ଟି କରାଯାଏ। ଏହି ଗୋଟାଏ ଆକାଶ ତଳେ ମଣିଷଠାରୁ ମଣିଷ ତଥାପି ଅଲଗା ହୋଇ ରହେ, ଏହି ଗୋଟାଏ ଘରକୁ କେତେ ଘରରେ ବିଭକ୍ତ କରି ରଖାଯାଏ।

ମାଆ ଆମକୁ ଭଲ ପାଆନ୍ତି, ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସନ୍ତାନ ମଣି ସେ ଆମକୁ ଭଲ ପାଆନ୍ତି। ଆମେ ସମସ୍ତେ ତାଙ୍କର ସନ୍ତାନ ହୋଇ ରହିବାକୁ ଚାହୁ, ତାଙ୍କରି ସନ୍ତାନ ହେବାର ମହିମାକୁ ବହନ କରି ତାଙ୍କରି ଘରେ ଏଠି ନିର୍ଭୟ ହୋଇ ବିଚରଣ କରିବାକୁ କେତେ ଇଚ୍ଛା କରୁଥାଉ। ମାତ୍ର ତଥାପି ସନ୍ତାନ ହେବାର ସହଜାତ ସାମର୍ଥ୍ୟଟିକୁ ଅର୍ଜନ କରି ପାରୁନାହିଁ ବୋଲି ଆମେ ତାଙ୍କୁ ସହଜରେ ମାଆବୋଲି ଗ୍ରହଣ କରି ପାରୁନାହିଁ। ସନ୍ତାନ ପରି ତାଙ୍କ ପାଖରେ ଆକଟ କରି ପାରୁନାହିଁ କି ତାଙ୍କ ଆଗରେ ଆପଣାକୁ ଗୋଟାସୁଦ୍ଧା ଖୋଲି କରି ଧରି ପାରୁନାହିଁ। ଏତେ ପାଖରେ ଥାଇ ମଧ୍ୟ ତଥାପି ବଞ୍ଚିତ ହୋଇ ରହିଯାଉ। ଆପଣାର ଅଜ୍ଞାନତାରେ ତାଙ୍କରି ନାମରେ ଜ୍ଞାନୀ ବୋଲାଉ, ପଣ୍ଡିତ ବୋଲାଉ, ଏବଂ ଅନେକ ସମୟରେ ଭକ୍ତ ବି ବୋଲାଉ। ତଥାପି ସନ୍ତାନ ହେବାର ଭାଗ୍ୟରୁ ନିଜକୁ ବଞ୍ଚିତ କରି ରଖିଥାଉ।

ସିଏ ଗୁରୁପରି ଭଲ ପାଆନ୍ତି ନାହିଁ, ସିଏ ମାଆ ପରି ଭଲ ପାଆନ୍ତି। ଗୁରୁ ପରୀକ୍ଷା କରେ, ସୁକୁଟ ଦେଖେ; ଆମ ଭିତରେ ରହିଥିବା ଭଲ ଆଉ ଭେଲକୁ ତଉଲି ସିଏ ତା' ପରେ ଯାଇ ଆମକୁ ପାଖରେ ବସାଏ ଅଥବା ଦୂରଛଡ଼ା କରି ରଖେ। ଗୁରୁ ଆଉ ଶିଷ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ସବୁବେଳେ ଏକ ଦୂରତ୍ୱ ଅବସ୍ଥିତ ରହିଥାଏ, ସବୁବେଳେ ଗୋଟାଏ ପ୍ରକାର ସଙ୍କୋଚ ବାଧା ପରି ଠିଆ ହୋଇ ରହିଥାଏ। ମାଆ ଗୋଟାସୁଦ୍ଧା ଆଦରି ନିଅନ୍ତି, ଆପଣାର ନୟନ ଭିତରେ ଗୋଟାସୁଦ୍ଧା ଆବୋରି ନିଅନ୍ତି; ଗୋଟାସୁଦ୍ଧା ପାର କରାଇ ନିଅନ୍ତି, ଗୋଟାସୁଦ୍ଧା ଧନ୍ୟ ଓ କୃତାର୍ଥ କରାନ୍ତି। କେବଳ ଭକ୍ତ ହେବାର ଦୁର୍ଦ୍ଦଶାକୁ କାମୁଡ଼ି ଧରିଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଓ ସନ୍ତାନର ସହଜତାକୁ ଜୀବନର ସ୍ୱାଭାବିକ ବୃତ୍ତିରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରି ନ ନେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆମେ ଏ ସବୁଥିରୁ ବଞ୍ଚିତ ହୋଇ ରହୁ। କେତେ ଆତୁର ହୋଇ କେତେ ମୁଣ୍ଡିଆ ମାରୁଥାଉ ପଛକେ, ମାତ୍ର ଅଭୟର ଯୋଗ୍ୟ ହୋଇ ପାରୁନାହିଁ।

ମାଆ ସବୁ ଦିଅନ୍ତି, ଏବଂ ପ୍ରତିବଦଳରେ କିଛିହେଲେ ଚାହାନ୍ତି ନାହିଁ। ଗୁରୁ ମଧ୍ୟ ଅନେକ ଦିଅନ୍ତି, ମାତ୍ର ପ୍ରତିବଦଳରେ ହୁଏତ କେତେ କ'ଣ ଚାହୁଥାନ୍ତି। ସେ ଆନୁଗତ୍ୟ ଚାହୁଥାନ୍ତି, ଆଦେଶ ପାଳନ ଚାହୁଥାନ୍ତି, ତାଙ୍କରି ବାନାର ଜୟଜୟକାର ଚାହୁଥାନ୍ତି, ଅର୍ଥାତ୍ ଆମରି ହାତରେ ତାଙ୍କରି ବାନାକୁ ଉଡ଼ାଇ ଦେବା ଲାଗି ଇଚ୍ଛା

କରୁଥାନ୍ତି । ମାଆ କିଛି ଚାହାନ୍ତି ନାହିଁ, କେବଳ ଦିଅନ୍ତି; ଉତ୍ସାହ ଦିଅନ୍ତି, ବଳ ଦିଅନ୍ତି, ଆଖି ଦିଅନ୍ତି, ଶ୍ରଦ୍ଧା ଦିଅନ୍ତି ଏବଂ, ତେଣୁ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ପାଇ ପାରିବାର ମାର୍ଗଟିକୁ ମଧ୍ୟ ଖୋଲି ଦିଅନ୍ତି । ଏହି ସଂସାରରେ ଯିଏ ଆପଣାର ମାଆକୁ ଚିହ୍ନି ନେଇପାରେ, ଅର୍ଥାତ୍ ଯିଏ ତାଙ୍କର ଭଲ ପାଇବାକୁ ଅନୁଭବ କରିପାରେ, ସିଏ ଆପଣାକୁ କଦାପି ଅରକ୍ଷିତ ବୋଲି ଭାବେ ନାହିଁ । ସିଏ କଦାପି ପରିତ୍ୟକ୍ତ ହୁଏନାହିଁ ।

ଆମେ ଯାହାଙ୍କୁ ମାଆବୋଲି ଡାକୁ, ତାଙ୍କଠାରୁ ଆମେ କେତେ କ'ଣ ମାଗିବୁ ବୋଲି ଆଶା କରି ରହିଥାଉ । ତାଙ୍କୁ ଧନ ମାଗୁ, ଯଶ ମାଗୁ, ସିଦ୍ଧି ମାଗୁ, ବୃଦ୍ଧି ମାଗୁ, ଏବଂ ଆହୁରି କେତେ କ'ଣ ମାଗୁ । ଗୋଟାଏ ଅଞ୍ଜି ପୂରିଗଲେ ଆଉ ଗୋଟାଏ ଖାଲି ଅଞ୍ଜି ପାତି ବସିଯାଉ । ସିଏ କାହାକୁ କେତେ ଦେଲେ ବା ନ ଦେଲେ, ତାହାର ତଉଲ କରି ଆମେ ତାଙ୍କ ଆଶୀର୍ବାଦର ତୁଳନାତ୍ମକ ବିଚାର କରିବାରେ ଲାଗିଥାଉ । ସେହି ଅନୁସାରେ ଆମ ଭିତରୁ କିଏ ଆଗ ଧାଡ଼ିରେ ଯାଇ ବସିବାର ମର୍ଯ୍ୟାଦା ପାଏ, କିଏ ପଛ ଧାଡ଼ିରେ ଥାଇ ଭାଗ୍ୟକୁ ନିନ୍ଦୁଥାଏ । ମାଆ ଯେମିତି ଆମଠାରୁ କିଛି ପ୍ରତ୍ୟାଶା କରନ୍ତି ନାହିଁ, ଆମେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କଠାରୁ କିଛି ପ୍ରତ୍ୟାଶା ରଖିବା ନାହିଁ । ସିଏ ଯେମିତି ଆମକୁ କେବଳ ଭଲ ହିଁ ପାଆନ୍ତି, ଆମେ ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ତାଙ୍କୁ ଭଲ ହିଁ ପାଇବା । ସିଏ ଯେମିତି ଅବିରତ ଆମ ଉପରେ ତାଙ୍କର ଆଶୀର୍ବାଦକୁ ଅଜାଡ଼ି ଦେବାରେ ଲାଗିଥାନ୍ତି, ଆମେ ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ଅବିରତ ତାଙ୍କ ପାଖରେ କୃତଜ୍ଞ ହୋଇ ରହିବା, ଆମେ ଅବିରତ ତାଙ୍କରି ହୋଇ ରହିବା ।

ଏପରି କରିପାରିବା ବଡ଼ କଷ୍ଟକର; ମାତ୍ର ସନ୍ତାନ ହୋଇ ପାରିଲେ, ତଥାପି ଭାରି ସହଜ । ଗୁରୁ ସହଜ ହେଲେ ମାଆ ହୁଏ, ଠିକ୍ ସେହିପରି ଆମେ ସହଜ ହେଲେ ସନ୍ତାନ ହୋଇ ପାରିବା । ସେତେବେଳେ ଏହି ସଂସାରଟା ଆଉ କୃଚ୍ଛ୍ର ଦ୍ୱାରା ତାଡ଼ିତ ଏକ ଶ୍ରମଯାତ୍ରା ହୋଇ ରହିବ ନାହିଁ, ଏହି ସଂସାର ଆମର ଆପଣା ଘର ହୋଇ ରହିବ । ସନ୍ତାନଲାଗି ଘରଟିଏ ହୋଇ ରହିବ ।

ତୃତୀୟ ବର୍ଷ, ପ୍ରଥମ ସଂଖ୍ୟା,
ଅଗଷ୍ଟ, ୧୯୭୪

–୪–

ପଣ୍ଡିଚେରୀ ଅନେକ ଦୂର । ଟିକେଟ୍ କରିବାକୁ ହୁଏ, ଗାଡ଼ିରେ ବସିବାକୁ ହୁଏ । ସେଥିଲାଗି ଛୁଟି ନେବାକୁ ହୁଏ, ପଇସା ସଞ୍ଚି ରଖିବାକୁ ହୁଏ । ପରିବାରକୁ ରାଜି କରାଇବାକୁ ହୁଏ, ସାଙ୍ଗମାନଙ୍କୁ ମନାଇବାକୁ ହୁଏ ।

ପଣ୍ଡିଚେରୀ ଅନେକ ନିକଟ । ଚାହିଁଦେଲା ମାତ୍ରକେ ଏଇଠି ଜଳଜଳ ହୋଇ ଦିଶେ, ହାତ ବଢ଼ାଇଦେଲା ମାତ୍ରକେ ସତେଅବା କାନି ବାଜିଗଲା ପରି ଅନୁଭବ ହୁଏ ।

ମନ କଲାମାତ୍ରକେ ହାତ ଠାରି ଡ଼ାକେ, ଆଖି ବୁଜିଦେଲା ମାତ୍ରକେ କବାଟ ଫିଟିଯାଏ। ଅନ୍ଧାର ଘର ଆଲୁଅ ହୋଇଯାଏ, ଅଚିହ୍ନା ଘର ଚିହ୍ନା ହୋଇଯାଏ। ଅବୁଝା ଭାଷାଗୁଡ଼ାକ ଭାରି ସରଳ ହୋଇ ବୁଝି ହୋଇଯାଏ।

ଦର୍ଶନ ବଡ଼ ଦୁଷ୍ପ୍ରାପ୍ୟ। କେବଳ ଭାଗ୍ୟବାନମାନଙ୍କୁ ହିଁ ଜୁଟେ, କେବଳ ଅଧ୍ୟବସାୟୀଙ୍କୁ ମିଳେ। ଶହଶହ ମଣିଷଙ୍କ ସହିତ ଏକାଠି ହୋଇ ପହଞ୍ଚିବାକୁ ହୁଏ, ଘଣ୍ଟାର କଣ୍ଟାକୁ ଦେଖି ଠିକଣା ଜାଗାରେ ରୁଣ୍ଡ ହେବାକୁ ପଡ଼େ। ଧାଡ଼ିରେ ଛିଡ଼ା ହେବାକୁ ପଡ଼େ; ଉତ୍ସାହରେ ଉଛୁର ସହେନାହିଁ, ସେଥିଲାଗି ଧାଡ଼ିରେ ସବା ଆଗରେ ଯାଇ ଠିଆ ହେବାକୁ ବ୍ୟାକୁଳ ଲାଗେ। ଅଧୀର ଚିତ୍ତ କେତେ କେତେ ଅଧବିଶ୍ୱାସ ଭିତରେ ପଡ଼ି ଖାଲି ଚକିତ ହୋଇ ଚହଲି ଯାଉଥାଏ। ଦର୍ଶନର ମୁହୂର୍ତ୍ତ ଆସେ। ମୁହୂର୍ତ୍ତ ଗଡ଼ିଯାଏ। ଦର୍ଶନ ସରେ।

ଦର୍ଶନ ଏଇଠି, ଏଇ ହାତ-ପାଆନ୍ତାରେ, ଆମର ଜନନୀ ଆମର ଯେତିକି ନିକଟ, ତାଙ୍କର ଦର୍ଶନ ମଧ୍ୟ ସେତିକି ନିକଟ। ତାଙ୍କର ସାନ୍ନିଧ୍ୟହିଁ ତାଙ୍କର ଦର୍ଶନ। ଅଶେଷ ନିର୍ଭର ଦେଇ ଯାଉଥିବା ତାଙ୍କର ହସଟି ଆଡ଼କୁ ଅନାଇ ପାରିଲେ ସତେ ଅବା ତାଙ୍କୁ ଆଘ୍ରାଣ କରୁଥିବା ପରି ମନେହୁଏ। ତାଙ୍କ ଦେହରେ ବାଜି ଆସିଥିବା କେଉଁ ପବନ ସତେ ଅବା ଆମକୁ ମଧ୍ୟ ସ୍ପର୍ଶ କରି ଯାଉଥିବା ପରି ମନେହୁଏ। ସବୁ ଚାଲିବା ତାଙ୍କରି ସହିତ ଚାଲିବା ପରି ଲାଗେ। ସେଇ ହାତ ଧରି ବାଟ ଚଲାଇ ନେଉଥିବା ପରି ଲାଗେ। ସବୁ ବାଟ କେବଳ ତାଙ୍କରି ବାଟ ହୋଇ ଅବତରି ଆସେ। କେଉଁ ବଡ଼ ସାଥିର ଭରସା ମିଳିଯାଏ; ଅବିଚଳ କରୁଣାର ନିର୍ଭର ମିଳିଥାଏ। ବାଟ ଦିଶିଯାଏ।

ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଇ କେତେଲୋକ କେତେ କଥା ମାଗନ୍ତି। କିଏ ମୁକ୍ତି ମାଗେ, କିଏ ସ୍ଥିତି ମାଗେ, କିଏ ସମ୍ପତ୍ତି ମାଗେ, କିଏ ସଫଳତା ମାଗେ, ପୁଣି କିଏ ଆହୁରି ସଫଳତା ମାଗେ। ତାଙ୍କୁ ହାବୁଡ଼ରେ ପାଇ ତାଙ୍କଠାରୁ ସବୁଠାରୁ ସବୁକିଛି ମାଗିଆଣି ଆପଣାର ଭଣ୍ଡାରଟାକୁ ପୂର୍ଣ୍ଣ କରି ରଖିବାକୁ ଚାହେ। କିଏ ପାଇଲା ବୋଲି କୃତଜ୍ଞତା ଦେଖାଇ ଯାଏ; କିଏ ପାଇଲା ନାହିଁ ବୋଲି ଅଭିଯୋଗ କରିବାକୁ ଯାଏ, କରୁଣା କାହିଁକି ଊଣା ହୋଇଗଲା ବୋଲି ପଚାରି ବସେ। ଯିଏ ଯାହା ମାଗି ଯାଇଥାଏ, ସିଏ ସେହିପରି ପାଏ; ଯିଏ ଯେଉଁଭଳି ଦେଖିବାର ଅନୁରାଗ ରଖିଥାଏ, ସିଏ ସେହିଭଳି ଦେଖେ।

କେଉଁଠି କିଛିହେଲେ ନ ମାଗି, ଆମେ କେବଳ ଆମର ସବୁ କିଛି ଦେଇ ଆସିବା ଲାଗି କେବେ ପଣ୍ଡିଚେରୀ ଯାଇଛୁ କି ? ଜନନୀ ଯେ କେଡ଼େ ଶ୍ରଦ୍ଧାରେ ଆମକୁ ଗୋଟାସୁଦ୍ଧା ଚାହାନ୍ତି, ଅପେକ୍ଷାକରି ଗୋଟାସୁଦ୍ଧା ବସିଥାନ୍ତି, ଆମେ ଥିରହୋଇ ସେ କଥାଟିକୁ କେବେ ଅନୁଭବ କରିଛୁ କି ? ସେଠି ସେଇ ସମୁଦ୍ର କୂଳରେ ବା ସେହି

ସମାଧି ମୂଳରେ ଆମେ ଆମ ଭିତରେ ସତେ ଅବା ପରସ୍ତ ପରସ୍ତ ହୋଇ ଖୋଲି ଯାଉଥିବାର ଅନୁଭବ କରିଛୁ କି ? ସବୁ ମାଗି ଆଣିବାର ଦର୍ଶନ ଲାଗି ଆତୁର ନ ରହି ଆମେ କେବେ ସବୁ ଦେଇ ଆସିବାର ଦର୍ଶନ ଲାଗି ଭାଜନ ହୋଇଛୁ କି ? ଜନନୀର ସନ୍ତାନ ହେବାଲାଗି, ଜନନୀକୁ ଧାରଣ କରି ରଖିଥିବା ସେହି ଭାଗ୍ୟବାନ ସନ୍ତାନ ହେବାର ଅନ୍ୟବିଧ ସ୍ୱପ୍ନଟିକୁ ଦେଖିବା ଲାଗି ଆମେ ସାହସ କରିଛୁ କି ?

ତୃତୀୟ ବର୍ଷ, ଦ୍ୱିତୀୟ ସଂଖ୍ୟା,
ସେପ୍‌ଟେମ୍ବର, ୧୯୭୪

-୬-

ଏବେ ସମ୍ବଲପୁରରେ ନୂଆ ସ୍କୁଲଟିଏ ଖୋଲିଲା । ଚାରିବର୍ଷ ତଳେ ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ପ୍ରଥମ ସ୍କୁଲ ଖୋଲିଥିଲା । ତା'ପରେ ରାଉରକେଲାରେ ଖୋଲିଲା । ତା'ପରେ ପୁରୀ ଓ ଗୋପୀନାଥପୁରରେ ଖୋଲିଲା । ସମ୍ବଲପୁର ପରେ ସେହି ଧାଡ଼ିରେ ବାରିପଦା, ଭଦ୍ରକ ଓ ଆହୁରି କେତେ କିଏ ରହିଛନ୍ତି ।

ଏ ନୂଆ ସ୍କୁଲଗୁଡ଼ା କାହିଁକି ଖୋଲୁଛି ? ଗତ ପଚିଶି ବର୍ଷ ଭିତରେ ଦେଶରେ ତ କେତେ କେତେ ସ୍କୁଲ ଖୋଲିଛି । ଓଡ଼ିଶାରେ ପ୍ରଥମେ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ନ ଥିଲା । ତେଣୁ ବଡ଼ମାନଙ୍କର ଆଗ୍ରହରେ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟଟିଏ ଖୋଲିଲା । ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ବଡ଼ ହେଲା, ତା'ର ରୌପ୍ୟଜୟନ୍ତୀ ପାଳନ କରାଗଲା ଏବଂ ତା'ପରେ ହଠାତ୍ ଦିନେ ସେଇଟି ଅଚଳ ହୋଇ ପଡ଼ିଲା । ଓଡ଼ିଶାରେ ଏମିତି କେତେ କେତେ କଲେଜ ଓ ସ୍କୁଲ ରହିଛନ୍ତି, ଯେଉଁମାନେ କି ଏମିତି ଦିନେ ଜନ୍ମଲାଭ କରିଥିଲେ, ବଡ଼ ହେଲେ, ଫମ୍ପା ହେଲେ ଏବଂ ଶେଷରେ ଅଚଳ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ । ବାହାରକୁ ସବୁ ଆଡ଼ମ୍ବର ଲାଗି ରହିଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ତେଣେ ଭିତରେ ଏକାବେଳେକେ ଅଚଳ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ । ଖାଲି ଓଡ଼ିଶାରେ ନୁହେଁ, ସାରା ଦେଶଟାରେ ଯେ ଶିକ୍ଷା ଓ ଶିକ୍ଷାସ୍ଥାନ ଗୁଡ଼ାକ କ୍ରମେ ପୋଲା ହୋଇ ଗଲାଣି, ପୋକ ଖାଇ ଗଲାଣି ଓ ଅଚଳ ହୋଇ ପଡ଼ିଲାଣି, ଦେଶର ବଡ଼ ବଡ଼ ଶିକ୍ଷାବିତ୍‌ମାନେ କ୍ରମେ ଖୋଲାଖୋଲି ଭାବରେ ମଧ୍ୟ ସେ କଥା ଚୁପ୍‌ଚାପ୍ ହେବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲେଣି । ତେଣୁ ଏତେବେଳେ ଏ ନୂଆ ସ୍କୁଲଗୁଡ଼ାକ କାହିଁକି ବସୁଛି ? କୂଳ ବୁଡ଼ି ଯାଉଥିଲାବେଳେ କୂଅ ଉଖାଳିବାର ଏହି ଅଭିଳା ଫନ୍ଦାଗୁଡ଼ାକ କାହିଁକି କରାଯାଉଛି ?

ଏକ ନୂଆ ବିଶ୍ୱାସରେ ଏ କଥା ହେଉଛି । ଗୋଟାଏ ନୂଆଜିଦ୍ ଓ ପୁରୁଣା ଶ୍ରଦ୍ଧାରେ ଏକଥା ହେଉଛି । ଅନ୍ଧାରକୁ ନ ନିନ୍ଦି ଆପେ ଦୀପଟିଏ ଜାଳି ପାରିବାର ଯେଉଁ ବିଶ୍ୱାସ, ଜିଦ୍ ଓ ଶ୍ରଦ୍ଧା, ତାହାରି ବଳରେ ପୁରୁଣା ପଙ୍କପୋଖରୀରେ ନୂଆ କେତୋଟି ପଦ୍ମମୂଳ ପୋତିବାର ପ୍ରୟାସ କରାଯାଉଛି । ଯିଏ ଖାଲି ବିରକ୍ତ ହୋଇପଡ଼େ, ସିଏ

ହୁଏତ ବୈରାଗୀ ହୋଇ ବାହାରିଯାଏ; ମାତ୍ର ସିଏ ଏହି ସଂସାରକୁ କଦାପି ବଦଳାଇ ପାରେ ନାହିଁ। ବଗିଚାକୁ ନିନ୍ଦା କଲା ମଣିଷ କେବେହେଲେ ମାଳି ହୋଇ ପାରେନାହିଁ। କେବଳ ଜିଦ୍‌ଖୋର ମଣିଷହିଁ ସବୁ ବଦଳାଇ ପାରେ, ବା ସବୁ ବଦଳିଯିବ ବୋଲି ବିଶ୍ୱାସ ରଖି କାର୍ଯ୍ୟ କରିପାରେ। କେବଳ ଶ୍ରଦ୍ଧାଶୀଳ ମଣିଷହିଁ ମାଳି ହୋଇ ବାହାରି ପାରେ।

ଆପଣାର ଚାରି ପାଖରେ ଆପଣ ଯାହା ଦେଖୁଛନ୍ତି, ସେଗୁଡ଼ାକ ପ୍ରତି ରହିଥିବା ଆପଣଙ୍କର ସକଳ ବିରକ୍ତି ସତ୍ତ୍ୱେ ଆପଣଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ତଥାପି ଏକ ଅନାଗତ ନୂତନ ଲାଗି ଶ୍ରଦ୍ଧା ରହିଛି କି ? ସେହି ଶ୍ରଦ୍ଧା ଆପଣଙ୍କୁ ଅସ୍ଥିର ଓ ଉଚ୍ଚାଟ କରୁଛି କି ? ଆମର ଏହି କଳି ଯୁଗଟାରେ ମଣିଷ ଉପରେ ଯେତେ ଯାହା ଉତ୍ପୀଡ଼ନ ଚାଲିଛି, ତାହା ସତ୍ତ୍ୱେ ମଣିଷ ଭିତରେ ତାହାର ଯଥାର୍ଥତମ ବାସନା, ଶୁଭତମ ସ୍ୱପ୍ନ ଓ ନିର୍ମଳତମ ସାହସଟି ତଥାପି ଲୁକ୍‌କାୟିତ ହୋଇ ରହିଛି ବୋଲି ଆପଣ ବିଶ୍ୱାସ କରୁଛନ୍ତି କି ? ଦୁରାତ୍ମତାର ସବୁପ୍ରକାର ଅପରୀତି ସତ୍ତ୍ୱେ ତଥାପି ଏକ ଅବାରିତ ପରମ କରୁଣା ହିଁ ଜୀବନ ଲାଗି ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଛି ବୋଲି ଆପଣଙ୍କର ବିଶ୍ୱାସ ଅଛି କି ? ଆପଣ ନିଜ ଭିତରେ ସେହି ବାସନା, ସେହି ସାହସ ଏବଂ ସେହି କରୁଣାକୁ ଅନୁଭବ କରି ରହିଛନ୍ତି କି ? ତେବେ ଆପଣ ବସି ରହିଛନ୍ତି କାହିଁକି ? ଏହି ମୁହୂର୍ତ୍ତଟି ଆପଣଙ୍କୁ ହିଁ ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଛି। ଆପଣଙ୍କୁ ହିଁ ଲୋଡ଼ି ବାହାରିଛି। ଅନାଗତର ନୂଆ ଆକାଶରେ ତାହାରି ସ୍ପର୍ଶ ହିଁ ଆପଣଙ୍କର ଅନୁସରଣ କରିବାରେ ଲାଗିଛି। ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ଶ୍ରଦ୍ଧାରେ ଆପଣଙ୍କର ନିଜ ଦୁଆରଟି ପାଖରେ କାନ ଡେରି ଶୁଣନ୍ତୁ, ଆପଣ ଶୁଣି ପାରିବେ।

ତା'ପରେ ଆଉ ବିରକ୍ତି ରହିବ ନାହିଁ, ବୈରାଗ୍ୟ ରହିବ ନାହିଁ। ଆପଣ ଆଗାମୀ ପାଇଁ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀ ହୋଇ ବାହାରି ପାରିବେ, ଶିକ୍ଷକ ହୋଇ ବାହାରି ପାରିବେ। ଆପଣ ଫୁଲଟିଏ ହୋଇ ଫୁଟି ଉଠି ପାରିବେ, ଫୁଟି ଉଠିବାର ପ୍ରେରଣା ଦେଇ ପାରିବେ। ଆପଣ ଏଠାରେ ଫୁଲ ଫୁଟାଇ ପାରିବେ। ଅମୃତର ବାହକ ହୋଇ ପାରିବେ। ଆପଣଙ୍କର ଜୟ ହେଉ !

ତୃତୀୟ ବର୍ଷ, ତୃତୀୟ ସଂଖ୍ୟା,
ଅକ୍ଟୋବର, ୧୯୭୪

-୭-

କିଏ କହେ ଆସୁଛି। ଆଉ କିଏ କହେ, ସିଏ ଆସି ସାରିଲାଣି। ଅର୍ଥାତ୍ ଅବତରି ସାରିଲାଣି। କିଏ ହେଇ ଆସିଲା ବୋଲି କହି ସାବଧାନ କରିଦିଏ। ଆଉ କିଏ କେବଳ ଏକ ଭବିଷ୍ୟତ କାଳରହିଁ ବ୍ୟବହାର କରେ ଓ ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସାବଧାନ ହୋଇ ଯିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଏ।

କିଏ କହେ, ଏଇଠି ସବୁ ଅଛି; ତୁମେ ଏଇଠିକୁ ଆସ, ସବୁ ପାଇଯିବ। ଅଳପକରେ ପାଇବ, ଅତି ସହଜରେ ପାଇବ। ଅର୍ଥାତ୍ ଅଳପ ଦେବ, ବେଶୀ ପାଇବ; ଦୁର୍ଲଭକୁ ତୁମେ ସୁଲଭ କରି ପାଇବ।

ପୁରାତନ ଭାଙ୍ଗିବ, ନୂତନ ଆସିବ। ପୁରାତନ ବାଟ ଛାଡ଼ିଦେବ, ପୁରାତନ ରୂପାନ୍ତରିତ ହୋଇଯିବ, ସଂପ୍ରସାରିତ ହୋଇଯିବ। ଦୂର ନିକଟ ହୋଇ ଆସିବ, ଅସମ୍ଭବ ସମ୍ଭବ ହୋଇ ଆସିବ। ଯୁଗ ଯୁଗରେ ବନ୍ଧା ନିୟମଗୁଡ଼ାକ ଠୋ'ଠା ହୋଇ ଭାଙ୍ଗିଯିବ। ଆପଣା ଭିତରେ ଭାଙ୍ଗିଯିବ ଓ ଆପଣାର ବାହାରେ ମଧ୍ୟ ଭାଙ୍ଗିଯିବ।

ଯିଏ ପୁରୁଣାକୁ ଆପଣା ଲାଗି ଫୁଜୁରିଟିଏ କରି ରଖିଛି, ସିଏ କହୁଛି, ଯୁଗଶେଷରେ ବେଳ ଆସିଲା, ସଂସାରର ବେଳ ଆସିଲା। ବସୁଧା ଫାଟିବ, ତା'ଭିତରୁ କୁଆଡ଼େ କେତେଭୁଜା ହୋଇ କିଏ ଜଣେ ଉଠିବେ, ପାପ ଉପରେ ଅସ୍ତ୍ର ପ୍ରହାର କରିବେ, ଖଣ୍ଡପ୍ରଳୟ ଘଟାଇବେ। ସେହି ପ୍ରହାରର ଆଘାତରେ ଆଉ କୁଆଡ଼େ କିଛି ହେଲେ ରହିବନାହିଁ। ଏବଂ, ତା'ପରେ ଯାଇ ସତ ଉପୁଜିବ। ଏହିପରି ମଣିଷଟି ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଥାଏ। ଯେମିତି ଅଛି, ଠିକ୍ ସେମିତି ରହିଥାଏ। ମାତ୍ର ତେଣେ ଆପଣାର କ୍ଳେଶକାତର ଗମ୍ଭୀରିଟି ଭିତରେ ଥାଇ ଦିନ ଗଣୁଥାଏ।

ଆମେ ନୂଆକୁ ଆଶୀର୍ବାଦ ରୂପେ ମଧ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କରିବା; ଅର୍ଥାତ୍, ନୂଆ ଲାଗି ଆପଣାର ଦ୍ୱାରଗୁଡ଼ିକୁ ଉନ୍ମୋଚିତ କରିଦେଇ ପାରିବା। ଆମେ ନୂଆକୁ ଆମ ଘର ଭିତରକୁ ଆମନ୍ତ୍ରଣ କରି ନେଇଆସି ପାରିବା। ଆମେ ତାକୁ ଅବତରାଇ ଆଣି ପାରିବା; ଅର୍ଥାତ୍, ଆମର ମୁହୂର୍ତ୍ତଟିକୁ ଆମେ ଦେବ-ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ପରିଣତ କରି ପାରିବା।

ଆମେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ନଥିଲେ ମଧ୍ୟ, ଯାହା ଆମପାଖକୁ ଆସୁଛି, ଆମକୁ ଅବାକ୍ କରୁଛି, ଭୟଭୀତ କରୁଛି, ତାହା କଦାପି ନୂତନ ନୁହେଁ। ଯାହା ଆମଲାଗି ଅଭିପ୍ରେତ ହୋଇ ରହିଛି, ଆମେ ଯାହାର ଅନ୍ତରର ଅନୁରାଗ ଦ୍ୱାରା ଆମର ଏହି ପରିବେଶଟି ମଧ୍ୟକୁ ଆମନ୍ତ୍ରିତ ଓ ଅବତୀର୍ଣ୍ଣ କରି ଆଣି ପାରିବା, ତାହାହିଁ ନୂତନ; ତାହା ଆମର ପରବର୍ତ୍ତୀ ଜନ୍ମ, ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମ୍ଭାବନା। ତାହାହିଁ ଜନନୀର କରୁଣା, ଆମକୁ ସଦା ଅସନ୍ତୁଷ୍ଟ ଓ ସଦା ଅନୁବ୍ରତୀ କରି ରଖିଥିବା ପରମେଶ୍ୱରଙ୍କର ଆଶୀର୍ବାଦ। ଆମେ ସେହି ଆଶୀର୍ବାଦର ଯୋଗ୍ୟ ହେବା।

ଆମେ ଯୋଗ୍ୟ ହେଲେ ଆମର ନୂତନ ଆଖିଟି ମୁକୁଳିତ ହୋଇ ଉଠିବ। ସେତେବେଳେ ନିଜ ସମେତ ଏହି ସମଗ୍ର ସଂସାରକୁ ଆମେ ଏକ ଶୁଭତର ସମ୍ଭାବନାର ଦର୍ପଣ ଉପରେ ଦେଖିବାକୁ ସମର୍ଥ ହେବା। ଆମେ ଏଠୁ ସେଠାଯାଏ ପ୍ରସାରିତ ହୋଇଯାଇ ପାରିବା।

ତୃତୀୟ ବର୍ଷ, ଚତୁର୍ଥ ସଂଖ୍ୟା,
ନଭେମ୍ବର, ୧୯୬୪

-୮-

ଯୁଗନ୍ଧରମାନଙ୍କର କେବଳ ଜନ୍ମ ଅଛି, ମୃତ୍ୟୁ ନାହିଁ। ଯେଉଁମାନେ କୌଣସି ନୂତନ କିଛିର ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରିବାକୁ ଆସନ୍ତି, ଅର୍ଥାତ୍ ଯେଉଁମାନେ ଆମକୁ କୌଣସି ନୂତନ ସତ୍ୟର ପରିଚୟ ଦେଇ ଯାଆନ୍ତି, ସେମାନେ କେବେହେଲେ ମରନ୍ତି ନାହିଁ। ସେମାନେ ଆମରି ଭିତରେ ଅମର ହୋଇ ରହନ୍ତି, କାଳକାଳକୁ ଜୀଇ ରହନ୍ତି। ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରେରଣା ଆମରି ଭିତରେ ନିତି ନୂଆନୂଆ ବାଟ ଫିଟାଇ ଦେଉଥାଏ। ଆମକୁ ନିତି ନୂଆ କରି ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିନେବାରେ ଲାଗିଥାଏ।

ଯୁଗପ୍ରବର୍ତ୍ତକମାନେ କଦାପି କୌଣସି ନୂଆ ଧର୍ମର ପ୍ରଚାର କରିବାକୁ ଆସନ୍ତି ନାହିଁ, କୌଣସି ନୂଆ ସଂପ୍ରଦାୟର ଥାପନା କରିବାକୁ ଆସନ୍ତି ନାହିଁ। ସେମାନେ ଏକ ନୂଆ ସଖ୍ୟର ପଥ ବତାଇ ଦେବାକୁ ଆସନ୍ତି। ଏକ ନୂଆ ସେତୁର ଉନ୍ମୋଚନ କରାଇ ସେମାନେ ଆମରି ଭିତରେ ଅଥଚ ଆମର ମପାଚୁପା ସକଳ ସୀମାକୁ ଡିଆଁଇ ଏକ ନୂତନ ଦିଗ୍‌ବଳୟର ଉଦ୍‌ବୋଧନ ଦେଇ ଯାଆନ୍ତି। ସେହିମାନଙ୍କର ଅନୁରାଗ ବଳରେ ଆମର ଆପଣା ସହିତ ପୁନର୍ବାର ନୂଆ କରି ପରିଚୟ ଆରମ୍ଭ ହୁଏ, ସମୁଦାୟ ସଂସାରଟି ସହିତ କେତେ ଅନାବିଷ୍କୃତ ନୂଆ ଡୋର ବାନ୍ଧି ହୋଇଯାଏ। ଡୋର ଛିଡ଼େ ନାହିଁ, ଡୋର ବାନ୍ଧି ହୋଇଯାଏ।

ଯୁଗପ୍ରବର୍ତ୍ତକମାନେ ଆମକୁ ଏହି ସଂସାର ଭିତରୁ ଆଉ କେଉଁ ଆଡ଼କୁ କଦାପି ବାହାର କରି ନିଅନ୍ତି ନାହିଁ। ଆମକୁ କ୍ଷେତ୍ର କରି ସେମାନେ ଏହି ସଂସାରଟି ଲାଗି ଗୋଟିଏ ନୂଆ ମଞ୍ଜି ପୋତିଦେବାକୁ ଆସନ୍ତି। ଆମେ ତାଙ୍କରି ଲାଗି କ୍ଷେତଟିଏ ହୋଇ ବ୍ୟବହୃତ ହେବାକୁ ରାଜୀ ଥିଲେ ସେମାନେ ଆମରି ଭିତରେ ଘର କରି ରହନ୍ତି। ସଂସାର ଭିତରେ ଆମ ଲାଗି ଏକ ନୂଆ ଚେତନା ହୋଇ ରହନ୍ତି। ଆପଣା ଆଖିରେ ଆମେ ସତେଅବା କେତେ ପବିତ୍ର ହୋଇ ଦିଶୁ, ତାଙ୍କରି ଆସନ ପରି ଦେଖାଯାଉ। ତାଙ୍କରି ସ୍ପର୍ଶ ବାଜିଥିବା ଓ ତାଙ୍କରି ପୁଲକକୁ ଅନୁଭବ କରିଥିବା ଆମର ଆଖି ଦୁଇଟା ମଧ୍ୟ ଏହି ସଂସାରକୁ ନୂଆ କରି ଦେଖିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରନ୍ତି। ଯୁଗ ବଦଳିଯାଏ।

ଶ୍ରୀଅରବିନ୍ଦଙ୍କୁ ଆମେ ଯିଏ ଯେପରି ଭାବରେ ଅନୁଭବ କରିଥିବା, ତାଙ୍କୁ ଠିକ୍ ସେହିପରି ଭାବରେହିଁ ପାଇବା। ଆମେ ଯଦି ତାଙ୍କରି ମଞ୍ଜିଟି ଲାଗି କ୍ଷେତଟିଏ ଭଳି ହୋଇ ପାରିଥିବା, ତେବେ ଆମେ ତାଙ୍କୁ ଯେ କେଡ଼େ ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ଭଳି ଜାଣିବା ବା ଚିହ୍ନିବା, ସେକଥା କିଏ ହିସାବ କରି କହି ପାରିବ ? କେଉଁ ଶାସ୍ତ୍ର ପ୍ରକୃତରେ ତାଙ୍କର

କଳନା କରିପାରିବ ? ଏବଂ, ସେହି ଅନ୍ତରଙ୍ଗତାର ସହଜ ଜାଦୁରେ ଆମ ଜୀବନର ପାଣି, ମାଟି, ପବନ, ସବୁ ଧନ୍ୟ ହୋଇଯିବ, ସବୁ ପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇ ଉଠିବ; ଆମ ଅଭୀପ୍‌ସାର ସବୁଯାକ ସ୍ତବକ ଏକାବେଳେକେ ଫୁଲହୋଇ ଫୁଟି ଉଠିବେ ।

ଶ୍ରୀଅରବିନ୍ଦଙ୍କର ମହାପ୍ରୟାଣ-ଦିବସ ଆମ ଭିତରେ କେବଳ ଏକ ନିତ୍ୟ ନବଜନ୍ମର ହିଁ ପରିବେଶ ସୃଷ୍ଟି କରିଦେଉ, ଆମକୁ ଏଠି ଏକ ନୂତନ ଶିଶୁରୂପେ ବିକଶିତ କରାଇ ଆଣୁ । ଯେଉଁ ନୂତନ କ୍ଷଣଟି ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କ ଲାଗି ସର୍ବଦା ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଛି, ସେହି କ୍ଷଣଟିକୁ ତାହା ଏକ ଜୀବନ୍ତ ସ୍ପର୍ଶ ରୂପେ ଅନୁଭବ କରାଉ । ସେହି ସ୍ପର୍ଶର ମହିମାଟିକୁ ଅଙ୍ଗେ ନିଭାଇପାରିଲେ ତଥାକଥିତ ପ୍ରୟାଣ-ଦିବସ ମଧ୍ୟ ଆମଲାଗି ଏକ ଆଗମନ-ଦିବସର ପ୍ରସାଦକୁ ବହନ କରି ନେଇଆସିବ ।

ଓୟ ବର୍ଷ, ୫ମ ସଂଖ୍ୟା
ଡିସେମ୍ବର, ୧୯୭୪

-୯-

ଯଥା ଭୂତଂ ଚ ଭବ୍ୟଂ ଚ ନ ବିଭୀତୋ ନ ରିଷ୍ୟତଃ
ଏବା ମେ ପ୍ରାଣ ମା ବିଭେଃ ॥

— ଅଥର୍ବବେଦ, ୨ ।୧୫ ।୬

ଯେପରି ଅତୀତ ଭବ୍ୟ ଅର୍ଥାତ୍ ଭବିତବ୍ୟକୁ ଆଦୌ କୌଣସି ଭୟ କରେନାହିଁ, ସେହିପରି ହେ ମୋର ପ୍ରାଣ, ତୁ ମଧ୍ୟ ଆଦୌ କୌଣସି ଭୟ କରିବୁ ନାହିଁ । ଅତୀତ ପ୍ରକୃତରେ ଭବିତବ୍ୟକୁ ଭୟ କରେନାହିଁ, ଆଗତ ଅନାଗତକୁ କୌଣସି ଭୟ କରେନାହିଁ । ଅତୀତ ଭବିଷ୍ୟତ ମଧ୍ୟରେ ଆପଣାକୁ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ କରେ, ଆଗତ ଅନାଗତର ପ୍ରେରଣା ଦିଏ, ଅନାଗତ ଲାଗି ଆଖି ଆଣିଦିଏ ।

ସେହିପରି ପୁରୁଣା ବି କାହିଁକି ନୂଆକୁ ଭୟ କରିବ, ଜ୍ୟେଷ୍ଠ କାହିଁକି କନିଷ୍ଠକୁ ଭୟ କରିବ ? ଯେଉଁ ବର୍ଷଟି ଚାଲିଗଲା, ସେଇଟି, ଯେଉଁ ବର୍ଷଟି ଆସିଲା, ତାହାକୁ କାହିଁକି ଭୟ କରିବ ? ବାଟ ଚାଲୁଚାଲୁ ଆମେ ଯେଉଁ ସୋପାନଟିକୁ ପାର ହୋଇ ଆସିଲୁ, ଆମେ ପାଦ ପକାଇବାକୁ ଯାଉଥିବା ପରବର୍ତ୍ତୀ ସୋପାନଟିକୁ ସେ ଭୟ କରିବ କାହିଁକି ? ବାଟ ଚାଲୁଥିବା ମଣିଷ ଆଦୌ କୌଣସି ଭୟ ବା କରିବ କାହିଁକି ?

ବାଟ ଚାଲିବା ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲେ ହିଁ ମଣିଷ ଭୟ କରିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରେ, କେଉଁଠି ନିବୁଜ ଓ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ହୋଇ ବସିଗଲେ ବା କୋଉଠି ଗୋଟିଏ ସୋପାନକୁ ପରମ ସୋପାନ ମଣି ଯାବୁଡ଼ି ଧରିବାକୁ ମନକଲେ ଯାବତୀୟ ଭୟ ଆସି ଉପସ୍ଥିତ ହୁଏ । ଜଳାଶୟ ଭୟକରେ, ଆପଣାର ଦିଗଟିକୁ ଜାଣିଥିବା ନଦୀ କୌଣସି ଭୟ

କରେନାହିଁ । କାରଣ, ଜଳାଶୟ ପଚିସଢ଼ି ଯାଏ, ନଦୀ ନିରନ୍ତର ବହମାନତା ଓ ନିରନ୍ତର ନିବେଦନର ପ୍ରତୀକ ହୋଇ ରହିଥାଏ, ପ୍ରେରକ ହୋଇ ରହିଥାଏ ।

ପୁରୁଣା ଯାଉଛି, ନୂଆ ଲାଗି ସିନ୍ଦୂରା ଫାଟୁଛି । ଆମର ସେହି ପୁରୁଣା ହୃଦୟ ଓ ପୁରୁଣା ଶ୍ରଦ୍ଧାକୁ ଦେଇ ଆମେ ନୂଆକୁ ଆବାହନ କରି ଆଣିବା, ଆମନ୍ତ୍ରଣ କରି ଆଣିବା । ଆମରି ଭିତରକୁ ଆମନ୍ତ୍ରଣ କରି ଆଣିବା, ଏହି ସଂସାର ଭିତରକୁ ଆମନ୍ତ୍ରଣ କରି ଆଣିବା । ଆମେ ନିମିତ୍ତଟିଏ ହୋଇ ନୂଆର ହାତରେ ସୁରଟିଏ ହୋଇ ବାଜିଉଠିବା, ସ୍ୱପ୍ନଟିଏ ହୋଇ ସଞ୍ଚରି ଉଠିବା, ସନ୍ତାନଟିଏ ହୋଇ ଜନ୍ମ ନେବା, ଫୁଲଟିଏ ହୋଇ ଉନ୍ମୋଚିତ ହୋଇଉଠିବା । ଆମେ ଭୟ ଛାଡ଼ିବା, ଭୟମୁକ୍ତ ହେବା ।

ଉପନିଷଦରେ ପରମସତ୍ୟଙ୍କୁ ଆନନ୍ଦମୟ ବୋଲି କୁହାଯାଇଛି । ତାଙ୍କରି ରସମୟ ରୂପଟିର ଆରାଧନା କରାଯାଇଛି । ବ୍ୟକ୍ତି ତାଙ୍କରି ଭିତରେ ଯାଇ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇପାରିଲେ ହିଁ ତା' ମଧ୍ୟରେ ଅଭୟର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହୋଇଥାଏ । ତାଙ୍କରି ସହିତ, ଅର୍ଥାତ୍ ଏହି ସବୁଟି ସହିତ ଏକାତ୍ମ ହୋଇପାରିଲେ ଅର୍ଥାତ୍ ଖିଅ ଲଗାଇ ବାନ୍ଧିପାରିଲେ ହିଁ ଅଭୟ ଲାଭ ହୋଇଥାଏ । ସେହି ଖିଅ ଲଗାଇବାରେ ଏତେ ଟିକିଏ ଅନ୍ତର ରହିଗଲେ ଭୟ ଗ୍ରାସ କରି ଆସେ । ଯଦା ହ୍ୟେବୈଷ ଏତସ୍ମିନ୍ନୁ-ଦରଂ ଅନ୍ତରଂ କୁରୁତେ, ଅଥ ତସ୍ୟ ଭୟଂ ଭବତି । ଆମ ଭିତରେ ସେହିପରି ଏତେ ଟିକିଏ ଅନ୍ତର କେଉଁଠି ରହିଗଲେ ହିଁ ଆମେ ଭୟ କରୁଥିବା । କେତେବେଳେ ପୁରୁଣା ହୋଇ ନୂଆକୁ ଭୟ କରୁଥିବା ତ ପୁଣି କେତେବେଳେ ନିଜକୁ ନୂଆ ବୋଲି ଭ୍ରମ କରି ପୁରୁଣାକୁ ଭୟ କରୁଥିବା । ଭୂତ ହୋଇ ଭବ୍ୟକୁ ଭୟ କରୁଥିବା ଓ ଭବ୍ୟ ହୋଇ ଭୂତକୁ ଭୟ କରୁଥିବା ।

ଆମେ ଗୋଟିଏ ହେବା, ଏଠୁ ସେଯାଏ ସେତୁଟିଏ ହୋଇ ରହିବା, ମର୍ତ୍ତ୍ୟରୁ ଅମର୍ତ୍ତ୍ୟ ଯାଏ ମାଳଟିଏ ହୋଇ ଲମ୍ବି ରହିବା; ଏଠି ସବୁଯାକ ଧୂଳିକୁ ଆମେ ଆଶୀର୍ବାଦରେ ରୂପାନ୍ତରିତ କରିଦେବା ।

ତୃତୀୟ ବର୍ଷ, ଷଷ୍ଠ ସଂଖ୍ୟା
ଜାନୁଆରୀ, ୧୯୭୫

-୧୦-

"ସିଏ ଆମ ଲାଗି ସବୁକିଛି ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ରଖିଛନ୍ତି" ।

ଅର୍ଥାତ୍, ଆମର ଜୀବନ ଯେ ମାତ୍ର ଏତିକି ନୁହେଁ, ଆମକୁ ଯେ ଏହିପରି ଏକ ଅସନ୍ତୋଷରେ କୁଆଇଦେଇ ଯାଇଛନ୍ତି । ଏହି ଜୀବନ ଯେ ଏହି ଗୋଟିଏ ଜୀବନ

ମଧ୍ୟରେ ଆଦୌ ସୀମାବଦ୍ଧ ନୁହେଁ, ସିଏ ଆମ ଭିତରେ ଏହି ଅଶ୍ୱସ୍ତି ଅର୍ଥାତ୍ ଅଭୀପ୍ସାଟିକୁ ଜାଗ୍ରତ କରି ରଖିଛନ୍ତି।

ମଣିଷ ସ୍ୱର୍ଗରୁ ଖସିପଡ଼ିଲେ କୁଆଡ଼େ ମର୍ତ୍ତ୍ୟକୁ ଆସେ, ପୁଣି ଏହି ମର୍ତ୍ତ୍ୟରେ ଜୀବନ ଧରି ରହିଥିବା ବେଳେ ସ୍ୱର୍ଗକୁ ଖସିଯିବା ଲାଗି ସୂତ୍ର ଖୋଜୁଥାଏ, ବାଟ ଖୋଜିବାରେ ଲାଗିଥାଏ। ଅମରତ୍ୱ ହରାଇଲେ କୁଆଡ଼େ ମଣିଷ ଅଭିଶାପ ପାଇଲା ପରି ଏହି ମର୍ତ୍ତ୍ୟଭୁବନକୁ ଆସେ, ମାୟାର ଏହି ମରଭୁବନକୁ ଆସେ। ସେଇଥିଲାଗି ସିଏ ଏଠାରେ ଥିଲାବେଳେ ସେହି ସ୍ୱର୍ଗକୁ ହିଁ ଝୁରୁଥାଏ; ଏହି ଘର ତାକୁ ଘରପରି ଲାଗେନାହିଁ। ସିଏ ପ୍ରକୃତରେ ଯାହାର ସନ୍ତାନ, ଏଠାରେ ଥିଲାବେଳେ ସେ ତାହାରି ଅନୁଗ୍ରହ-ରଜରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ରହିଥିବା ଏହି ଭୁବନଟିକୁ ଅନ୍ତରଙ୍ଗ କରି ଚିହ୍ନିନେଇ ପାରେନାହିଁ। ଘରେ ଥାଇ ମଧ୍ୟ ଘରଟିକୁ ଚିହ୍ନି ନେଇପାରେ ନାହିଁ। ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ହୋଇ ମଧ୍ୟ ଯଥାର୍ଥ ଉତ୍ତରାଧିକାରଟିକୁ ହରାଇ ବସେ।

ଏଠାରୁ ସେଠାଯାଏ ଯେ ନିତ୍ୟ-ଆରୋହଣର ଏକ ସିଡ଼ି ଲାଗିକରି ରହିଛି, ଅନ୍ନମୟରୁ ଆନନ୍ଦମୟ ଯାଏ ଯେ ଆମ ଅଭୀପ୍ସାର ସୂତାଟି ଲମ୍ବିକରି ରହିଛି ଓ ଆମର ସମ୍ଭାବନାଟିକୁ ଅନନ୍ତ କରି ରଖିଛି, ସିଏ ଆମକୁ ଏହି ସତ୍ୟଟିର ଉଦ୍‌ବୋଧନ ଦେଇ ଯାଇଛନ୍ତି। ସିଏ ଆମକୁ ଯଥାର୍ଥରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଇଦେଇ ଯାଇଛନ୍ତି, ଆମ ଲାଗି ସବୁକିଛି ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ରଖିଛନ୍ତି। ସିଏ ଆମର ଶ୍ରଦ୍ଧାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ରଖିଛନ୍ତି, ଆମର ବାସନାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ରଖିଛନ୍ତି, ଆମର ଯାବତୀୟ ଅନୁରାଗ ଭିତରେ ସିଏ ଏକ ନୂତନ ରାଗର ସଂଯୋଜନ କରାଇଛନ୍ତି। ଆମେ ଆଖିବୁଜି ମାୟାରୁ ନିଷ୍କୃତି ପାଇବା ଲାଗି ଆର୍ତ୍ତ ହୋଇ ଅସହାୟତାକୁ ଭଜୁଥିବା ସମୟରେ ସିଏ ଆମକୁ ଅଭୟ-ହାତର ସ୍ପର୍ଶ ଦେଇଛନ୍ତି। ଆମର ନିଦ୍ରାଭଙ୍ଗ କରାଇଛନ୍ତି, ଆମକୁ ନୂତନ ସଖ୍ୟର ବଳ ଦେଇ ଯାଇଛନ୍ତି।

ଆମେ ତାଙ୍କୁ ହିଁ ନମସ୍କାର କରିବା, ତାଙ୍କରି ପାଖରେ କୃତଜ୍ଞ ହୋଇ ରହିବା। ଆମରି ଭିତରେ ତାଙ୍କରି ପ୍ରସ୍ତୁତିକୁ ହିଁ ଆମେ ନମସ୍କାର କରିବା, ଚକ୍ଷୁରୁନ୍ମୀଳନର ଏହି ଅଭିନବ ସଂଘଟନଟି ଲାଗି ଆମେ ତାଙ୍କ ପାଖରେ କୃତଜ୍ଞ ହୋଇ ରହିବା। ତାଙ୍କୁ ପଥର ସାଥୀ ରୂପେ ନମସ୍କାର କରିବା, ପଥର ସ୍ୱାମୀ ରୂପେ ନମସ୍କାର କରିବା। ଆମରି ଭିତରେ ସିଏ ଜାଗ୍ରତ କରି ଦେଇଥିବା ଏହି ତାରୁଣ୍ୟଟି ପାଖରେ ଆମେ କୃତଜ୍ଞ ହୋଇ ରହିବା।

ଦ୍ୱିତୀୟ ବର୍ଷ, ସପ୍ତମ ସଂଖ୍ୟା,
ଫେବୃୟାରୀ, ୧୯୭୫

- ୧୧ -

ସିଏ କୁଆଡ଼େ ଯାହା ମାଗିଲେ ତାହା ଦିଅନ୍ତି; ତେଣୁ ତାଙ୍କୁ କିଛି ମାଗିବାକୁ ଗଲାବେଳେ ଏକାବେଳେକେ ସବୁ ମାଗି ଆଣିବାକୁ ମନ ହୁଏ। ଗୋଟାଏ ଅଣ୍ଟି ଜାଗାରେ ଏକାବେଳେକେ ତିନିଟା ଅଣ୍ଟି ପଟାଇଦେବାକୁ ମନ ହୁଏ। ଜଣକ ଜାଗାରେ ଏକାବେଳେକେ ଘରଯାକ ସମସ୍ତଙ୍କ ଲାଗି ସବୁ କିଛି ମାଗି ଆଣିବାକୁ ମନ ହୁଏ। ଲୋଡ଼ା ଓ ଅଲୋଡ଼ା ସବୁ ମାଗି ଆଣିବାକୁ ମନ ହୁଏ। ଏହି ଶୁଭକର ମୁହୂର୍ତ୍ତଟି କାଳେ ଆଉ କେବେ ନ ଆସିବ, ସେଥିଲାଗି ସବୁ ମାଗି ଆଣିବାକୁ ମନ ହୁଏ।

ଯୁଗେ ଯୁଗେ ଆମେ ତାଙ୍କ ପାଖରେ କେବଳ ଏହିପରି ଭିକାରିର ବେଶରେ ଯାଇ ଠିଆ ହେବାକୁ ଭଲ ପାଇ ଆସିଛୁ, ତାଙ୍କରି ଦୁଆରେ ଆର୍ତ୍ତବେଶରେ ଯାଇ ଠିଆ ହୋଇଛୁ, ଆମର ପରମ ବନ୍ଧୁଙ୍କୁ ଆମେ କେବଳ ଆର୍ତ୍ତତ୍ରାଣ ବୋଲି ହିଁ ଚିହ୍ନିଛୁ। ହାତ ବଢ଼ାଇ ସ୍ପର୍ଶ କରିବାକୁ ହୁଏତ କେବେହେଲେ ସାହସ ହୋଇନାହିଁ, ଆଖି ମିଳାଇ ଚାହିଁବାକୁ କେବେହେଲେ ସାହସ ହୋଇନାହିଁ। ଆପଣାର ଦରଜାଗୁଡ଼ିକୁ ଏକାବେଳେକେ ମେଲାଇ ଦେଇ ତାଙ୍କୁ ଘରକୁ ଡାକି ଆଣିବାକୁ କେବେହେଲେ ସାହସ ହୋଇନାହିଁ। ଏମିତି କେତେ କେତେ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ଚାଲିଯାଇଛି; ଆମର ଯେଉଁସବୁ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ହୁଏତ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଦେବମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ପରିଣତ ହୋଇ ପାରିଥାନ୍ତା, ସେଗୁଡ଼ିକ କେବଳ କୃପଣ ହୋଇ କଟିଯାଇଛି, କେବଳ ଆପଣାକୁ ଲୁଚାଇ ଲୁଚାଇ କଟି ଯାଇଛି।

ଆମେ ମାଗିଲେ ଯାହା ମିଳେ, ତାହା ହୁଏତ ଆମର ଶୂନ୍ୟ ମୁଣିଗୁଡ଼ାକୁ କେବେହେଲେ ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିଦେଇ ପାରେନାହିଁ। ଆପଣାକୁ ଗୋଟାସୁଦ୍ଧା ସମର୍ପି ଦେଇ ପାରିଲେ ଆମେ ଯେଉଁ ପରମ ସମ୍ପଦର ଅଧିକାରୀ ହେଉ ଓ ଆପଣାର ଜୀବନକୁ ସାର୍ଥକତମ ଭାବେ ବଞ୍ଚିବାଲାଗି ଯେଉଁ ସମ୍ମତିଟିକୁ ଲାଭ କରୁ, ତାହା ଆମର ସକଳ ଆକୂତିର ଡାଳରେ ଫୁଲଫଳ ଧରାଇ ଦେଇଥାଏ। ସିଏ ଆମକୁ ଭୂମିରୂପେ ବାଛିନିଏ, ଜନନୀ ରୂପେ ବାଛିନିଏ। ନିମିତ୍ତ ରୂପେ ବାଛିନିଏ।

ଆମେ ମାଗିବା ନାହିଁ, ଦେଇ ପାରିବାର ଯୋଗ୍ୟ ହେବା। ଆମେ ଆମ ଭିତରେ ଅନ୍ଧାରଗୁଡ଼ାକର ପ୍ରଦର୍ଶନ କରି ଆପଣାକୁ ଦୀନ ବୋଲି ଚିତ୍କାର କରି ବୁଲିବା ନାହିଁ। ଆମେ ଆଲୋକର ବାହକ ହୋଇ ବାହାରିବା, ଆଲୋକର ସଦନ ହୋଇ ରହିବା, ଆଲୋକର ସନ୍ତାନ ହୋଇ ବଢ଼ିବା। ସନ୍ତାନର ପରିଚୟ ହେଉଛି ଏଠି ଆମର ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ପରିଚୟ, ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ଗୌରବମୟ ପରିଚୟ। ସେହି ପରିଚୟର ଗୌରବ ଆମଲାଗି ଅପ୍ରାପ୍ୟକୁ ପ୍ରାପ୍ୟ କରି ଆଣିବ, ଦୂରକୁ ହାତ ପାଖକୁ ନେଇ ଆସିବ, ବାହ୍ୟକୁ ଅନ୍ତରର ଧନରେ ପରିଣତ କରିବ, ଭବିଷ୍ୟତକୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ରୂପେ

ଅବତୀର୍ଣ୍ଣ କରାଇ ଆଣିବ। ଆମରି ଭିତରେହିଁ ଆମେ ନୂତନ ଭାବରେ ଅବତୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ଆସିବା, ଏହି ଯୁଗ ଓ ଏହି ପୃଥିବୀକୁ ନୂତନ ଭାବରେ ଅବତୀର୍ଣ୍ଣ କରାଇ ଆଣିବା।

ତେଣୁ, କେବଳ ଏହି ସମର୍ପଣର ହିଁ ଜୟ ହେଉ। ଆମରି ଭିତରେ କେବଳ ସେହି ଆଲୋକର ଜୟ ହେଉ, ସନ୍ତାନର ଜୟ ହେଉ, ସାହସୀର ଜୟ ହେଉ। ଆମ ଅଭୀପ୍ସାର ବିଶ୍ୱାସବଳିଷ୍ଠ ସୁବାସ ବାଢ଼ିଦେଇ ଆମର ଏହି ମୁହୂର୍ତ୍ତଟି ଦେବମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ପରିଣତ ହୋଇଯାଉ।

ଓୟ ବର୍ଷ, ୮ମ ସଂଖ୍ୟା
ମାର୍ଚ୍ଚ, ୧୯୭୫

-୧୨-

୧୯୧୦ ମସିହା ଏପ୍ରିଲ ମାସର ପ୍ରଥମ ସପ୍ତାହରେ ଶ୍ରୀଅରବିନ୍ଦ ଯେତେବେଳେ ପଣ୍ଡିଚେରୀର ସମୁଦ୍ରବେଳାରେ ଜାହାଜରୁ ଅବତରଣ କରିଥିଲେ, ସେହି ବେଳଟିର ବିଶେଷ ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ଓ ବିଶେଷ ନିବେଦନଟିକୁ ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ବୁଝି ପାରିବାକୁ ହେବ, ଅନୁଭବ କରି ପାରିବାକୁ ହେବ। ସିଏ ସେହି ନିକାଞ୍ଚନ ବେଳାଭୂମିରେ ପଦଚାରଣା କଲାବେଳେ ଆପଣାର ଯେଉଁ ବିଶ୍ୱାନ୍ତରଙ୍ଗ ଯୋଗଶ୍ରଦ୍ଧାର କ୍ଷେତ୍ରଟିକୁ ଫେରି ଆସିବାଲାଗି ମନାସ କରୁଥିଲେ, ଆମେ ସମସ୍ତେ ସେହି ଫେରି ଆସିବାର ପଦକ୍ଷେପ ଗୁଡ଼ିକୁ ଆପଣାର ନିଜ ଭିତରେ ମଧ୍ୟ ଅନୁଭବ କରି ଶିଖିବା।

ସାଧାରଣ ଯୋଗପରମ୍ପରାର ବାଟରେ ଯୁଗେ ଯୁଗେ ଯୋଗୀମାନେ ଯାହା ପାଇବାକୁ ଯୋଗସାଧନା କରିଥାଆନ୍ତି, ଶ୍ରୀଅରବିନ୍ଦ ପଣ୍ଡିଚେରୀକୁ ଆସିବା ପୂର୍ବରୁ ସେସବୁ ଲାଭ କରି ସାରିଥିଲେ। ପରମ୍ପରାଟି ଅନୁସାରେ ଯୋଗୀମାନେ ସଂସାରରୁ ନିଷ୍କୃତି ପାଇବାକୁ ଚାହାନ୍ତି, ନଶ୍ୱରକୁ ଛାଡ଼ି ଶାଶ୍ୱତକୁ ଧରିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି, ମର୍ତ୍ତ୍ୟକୁ ଛାଡ଼ି ମୁକ୍ତି ଚାହାନ୍ତି, ଏଠୁ ଯଥାସମ୍ଭବ ସକଳ ଖିଅକୁ କାଟି ଅନ୍ୟତ୍ର କଳ୍ପିତ କୌଣସି ପରମପଦକୁ ଚାଲିଯିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି।

ଶ୍ରୀଅରବିନ୍ଦ ସଂସାର ଛାଡ଼ି ପଣ୍ଡିଚେରୀ ଆସି ନଥିଲେ; ପଣ୍ଡିଚେରୀରେ ପଦାର୍ପଣ କରି ସେ ଯୋଗଚାରଣାର କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏକ ବିଶ୍ୱମୟତା ମଧ୍ୟକୁ ବାହୁଡ଼ି ଆସିଥିଲେ। ଯେଉଁ ବିଶ୍ୱମୟତା ଜୀବନରେ କିଛିହେଲେ ଛାଡ଼େନାହିଁ, ଯାହା ଜଡ଼ଠାରୁ ଆନନ୍ଦ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସବୁଟିକୁ ଗୋଟିଏ ସମଗ୍ର ଅବଲୋକନ ଓ ସମଗ୍ର ସ୍ପର୍ଶନ ମଧ୍ୟରେ ଏକତ୍ର ଜଡ଼ାଇ ଧରିବାର ଶ୍ରଦ୍ଧା ରଖିଥାଏ, ଯାହା ତଥାକଥିତ ମାୟାକୁ ମଧ୍ୟ ବ୍ରହ୍ମରେ

ରୂପାନ୍ତରିତ କରି ଅନୁଭବ କରିବାର ସାହସ କରିପାରେ, ଯାହା ଏହି ମାଟିର ପ୍ରତ୍ୟେକ ରେଣୁକୁ ଅନନ୍ତ ଜୀବନ ଓ ଅନନ୍ତ ସମ୍ଭାବନା ଦ୍ୱାରା ଅନୁସ୍ପନ୍ଦିତ ହୋଇ ରହିଥିବା ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ କେନ୍ଦ୍ରରୂପେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ କରେ, ପଣ୍ଡିଚେରୀକୁ ଆସି ଶ୍ରୀଅରବିନ୍ଦ ତାହାରି ମଧ୍ୟକୁ ବାହୁଡ଼ି ଆସିଥିଲେ। ସିଏ ଆମର ଏହି ସଂସାରଟି ମଧ୍ୟକୁ ବାହୁଡ଼ି ଆସିଥିଲେ, ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କ ଲାଗି ଓ ସମସ୍ତଙ୍କର ପାଖକୁହିଁ ବାହୁଡ଼ି ଆସିଥିଲେ। ଯୋଗକୁ ଏକ ସମଗ୍ର ଶ୍ରଦ୍ଧାରେ ପରିଣତ କରିବାଲାଗି ଏବଂ ମନୁଷ୍ୟର ଇତିହାସକୁ ଏକ ଅସରନ୍ତି ଆରୋହଣ-ଯାତ୍ରା ବୋଲି ଘୋଷଣା କରିବାକୁ ସେ ଆପଣାର ଯାବତୀୟ ସିଦ୍ଧିକୁ ହାତରେ ଧରି ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କର ଅତି ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ଭିତରକୁ ବାହୁଡ଼ି ଆସିଥିଲେ।

ଯୋଗୀ ହେଲେ ସମସ୍ତେ ଘର ଛାଡ଼ନ୍ତି, ସଂସାର ଛାଡ଼ନ୍ତି, ମାୟା ଛିଣ୍ଡାନ୍ତି, ମୋହ କାଟନ୍ତି, ବନ୍ଧନମୁକ୍ତ ହୁଅନ୍ତି-ଏଠୁ ଛାଡ଼ି ଆଉ କେଉଁଠାକୁ ବାହାରି ଯାଆନ୍ତି। ଯୋଗୀ ଶ୍ରୀଅରବିନ୍ଦ ସତେଅବା ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କ ସହିତ ଯୁକ୍ତ ହେବା ଲାଗି ହିଁ ପଣ୍ଡିଚେରୀକୁ ଆସିଥିଲେ। ଆମର ଏହି ଭୂମିଟିକୁ ଆମର ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଭୂମି ସହିତ, ଆମର ବର୍ତ୍ତମାନଟିକୁ ଆମଲାଗି ଅପେକ୍ଷା କରିଥିବା ଭବିଷ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ଯୁକ୍ତ କରିବା ଲାଗି ସିଏ ସତେଅବା ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କର ବେଳାଭୂମିରେ ଆସି ଅବତରଣ କରିଥିଲେ।

ଆପଣାର ବେଳାଭୂମିରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇ ଆମେ କେବେହେଲେ ତାଙ୍କୁ ଆମରି ଆଡ଼କୁ ଆସୁଥିବାର ଅନୁଭବ କରି ପାରିଛୁ କି ? ଆମର ସକଳ ଦୁଆର ଖୋଲିଦେଇ ଆମେ କେବେ ଆମରି ସନ୍ଧାନରେ ଜାହାଜରୁ ଓହ୍ଲାଇଥିବା ଏହି ଆଗନ୍ତୁକଙ୍କୁ ପରମ ବନ୍ଧୁପରି ଆମ ଘର ଭିତରକୁ ଡାକିନେଇ ପାରିଛୁ କି ? ଆପଣାର ବେଳାଭୂମିରେ ବିଚରଣ କରୁଥିବା ବେଳେ ଆମେ କେବେହେଲେ ସେହି ପରମ ସୁହୃତ୍‌ଙ୍କର ସକ୍ଷାତ ଲାଭ କରିଛୁ କି ? ଏବଂ, ଏହିପରି ଭାବରେ, ଆମେ ଆପଣାର ଏହି ଆଧାରଟିକୁ ତାଙ୍କରି ଅବତରଣର ଗୋଟିଏ ନିର୍ବାଚିତ ବେଳାଭୂମି ରୂପେ ଅନୁଭବ କରିଛୁ କି ?

ଆମେ ଯଦି ତାହା କରି ପାରିଥିବା, ତେବେ ଆମେ ନିଶ୍ଚୟ ଭଲ ପାଇ ଶିଖିଥିବା, ଆପଣାକୁ ନେଇ ସଂସାରଟା ଯାକ ବୁହାଇ ଦେଇ ପାରିଥିବା, ଆମେ ନିଶ୍ଚୟ ବନ୍ଧୁ ବାନ୍ଧି ଶିଖିଥିବା, ଆମେ ଆପଣାର ଏହି ସାନସାନ ନୀଡ଼ଗୁଡ଼ିକୁ ବିଶ୍ୱନୀଡ଼ ବା ଅଭୟନୀଡ଼ରେ ପରିଣତ କରିଦେଇ ପାରିଥିବା। ସିଏ ଆଜି ମଧ୍ୟ ଆମରିଲାଗି ଆମରି ଜୀବନଟିର କୂଳରେ ଅବତରଣ କରୁଛନ୍ତି, ସିଏ ଏହି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ମଧ୍ୟ ଅବତରଣ କରୁଛନ୍ତି, ଆମର ଅତି ପାଖରେ ପଦଚାରଣା କରୁଛନ୍ତି। ଆମରି ଜୀବନଟି ମଧ୍ୟରେ ସେହି ପଥଚାରୀଙ୍କର ହିଁ ଜୟ ହେଉ, ସେହି ପରମବନ୍ଧୁଙ୍କର ଜୟ ହେଉ।

ତୃତୀୟ ବର୍ଷ, ନବମ ସଂଖ୍ୟା,
ଅପ୍ରେଲ, ୧୯୭୫

- ୧୩ -

ଓଡ଼ିଶାରେ ନୂତନ ଶିକ୍ଷାର ବନ୍ୟା ଆସୁଛି । ଅସଲ ମୁହୂର୍ତ୍ତଗୁଡ଼ାକ ବୋଧହୁଏ ଏହିଭଳି ବନ୍ୟା ପରି ହିଁ ଆସିଥାଏ । ଏମିତି ପ୍ଲାବିତ କରିଦେବାକୁ ଆସେ, ଏମିତି ଘର ଭସାଇ ଦେବାକୁ ଆସେ, ଏମିତି ବଦଳାଇ ଦେବାକୁ ଆସେ । ଆମେ ବଦଳିବା ପାଇଁ ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଶ୍ୱାସର ସହିତ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ନଥିଲେ ହେଁ, ଅର୍ଥାତ୍ ଏସବୁ ପ୍ରକୃତରେ ବଦଳିବ ବୋଲି ଆମର ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଶ୍ୱାସ ନ ଆସିଥିଲେ ମଧ୍ୟ, ସେହି ବିଶ୍ୱାସ ବେଳେବେଳେ ବନ୍ୟାପରି ଆମକୁ ଘରଛଡ଼ା କରି ଭସାଇ ନେଇଯାଏ, ଆମ ମୁହଁ ଉପରୁ ପୁରୁଣା ମୁଖାଗୁଡ଼ାକୁ ଖସାଇ ଦେଇଯାଏ, ଆମକୁ ନୂତନ ଲାଗି ସ୍ନାତକ ରୂପେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଦେଇ ଯାଏ । ସେହିପରି ଗୋଟାଏ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ବର୍ତ୍ତମାନ ଆସି ପହଞ୍ଚି ଯାଇଥିଲା ପରି ମନେହେଉଛି ।

ଆମେ ପ୍ରକୃତରେ କେହି ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇନାହୁଁ । ରାଷ୍ଟ୍ର ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇନାହିଁ, ନେତା ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ନାହାନ୍ତି, ଶିକ୍ଷାର ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ପୀଠଗୁଡ଼ିକ ସତେ ଅବା ଢୁଳାଇ ଢୁଳାଇ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିବାରେ ଲାଗିଛନ୍ତି । ପୁରୁଣା ମାଷ୍ଟରମାନେ ପୁରୁଣା ସ୍କୁଲ ଗୁଡ଼ାକରେ ପୁରୁଣା ବେତ ଧରି ସେହି ପୁରୁଣା ବେପାର କରିବାରେ ଲାଗିଛନ୍ତି । ମଣିଷକୁ, ଏବଂ ସର୍ବୋପରି ମଣିଷପିଲାକୁ ବାଡ଼େଇ ପିଟି ବାଧ୍ୟ ଓ ମଣକରି ନେଇହେବ ବୋଲି ଆମେ ତଥାପି ପୁରୁଣା ଆଣ୍ଟଗୁଡ଼ାକୁ ଜବର କରି କାବୁଡ଼ି ବସିଛୁ । କ୍ଷମତା କ୍ଷମତାହୋଇ ରହିବାକୁ ଚାହୁଁଛି, କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱଗୁଡ଼ାକ ଯେମିତି ଥିଲେ ଠିକ୍ ସେମିତି ରହିବାକୁ ଚାହୁଁଛନ୍ତି, ପିତାମାତା ଯେପରି ଥିଲେ ଠିକ୍ ସେମିତି ଅଛନ୍ତି । ଆଉ ଅଳସ ମଣିଷ ଆନନ୍ଦରେ ବସି ବାଚାଳତା କଲାପରି ଆମେ ସମସ୍ତେ ଭାବୁଛୁ ଯେ ଆଗ ଶିକ୍ଷାଟାକୁ ବଦଳାଇ ଆମେ ଏହି ପିଲାଗୁଡ଼ାଙ୍କୁ ବଦଳାଇ ଦେବା । ନୂଆ ଶିକ୍ଷା ଓ ନୂଆ ଚେତନା ପ୍ରଭୃତି ବିଷୟରେ ଆମେ ବହିମାନଙ୍କରେ ଯାହା ସବୁ ପଢ଼ିଛୁ, ସେହି ଅନୁସାରେ କେତେଟା ନୂଆ ବିଧିରେ ଅଭ୍ୟସ୍ତ କରାଇ ଦେଇ ଆମେ ଆମ ପିଲାଙ୍କୁ ଗୋଟାସୁଦ୍ଧା ନୂଆ କରିଦେବା, ଏବଂ ଆମେ ଏଣେ ନିଜେ ଅଗାଧୁଆ ହୋଇ ବସିଥିବା । ରାଷ୍ଟ୍ର, ନେତା ଓ ଶିକ୍ଷାକର୍ତ୍ତାମାନେ ଯେତେବେଳେ ଶିକ୍ଷାଟାକୁ ନୂଆ କରି ଦିଆଯାଉ ବୋଲି କୋଳାହଳ କରୁଛନ୍ତି, ସେମାନେ ଅନେକ ସମୟରେ ସେହିପରି ଏକ ବିହ୍ୱଳତା ସହିତ କରୁଛନ୍ତି ବୋଲି ମନେ ହେଉଛି ।

ଏମିତି କିଛି ବଦଳିବ ନାହିଁ । ଆମେ ନବଦଳିଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆମପାଇଁ କିଛି ବଦଳିବ ନାହିଁ । ତେଣୁ ପୁରୁଣାଗୁଡ଼ାକୁ ଛାଡ଼ି ଆସିବାକୁ ହେବ । ନୂଆ ସହିତ

ସହଯୋଗ କରିବାକୁ ହେବ । ନୂଆ ବାହିନୀରେ ଯୋଗ ଦେବାକୁ ହେବ । ଆଗ ଆପେ ଗାଧୋଇ ତା'ପରେ ଯାଇ ନୂତନ ମନ୍ଦିରରେ ପ୍ରବେଶ କରିବାକୁ ହେବ । ଶ୍ରୀଅରବିନ୍ଦ ତାଙ୍କର ଗୋଟିଏ କବିତାରେ ଥରେ ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଏହିପରି ଏକ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ଜଣାଇଥିଲେ । ଏହିପରି ଏକ ଆହ୍ୱାନ ଦେଇଥିଲେ । "କିଏ ମୋ' ସାଙ୍ଗରେ ଯିବ, ପାହାଡ଼ ଚଢ଼ିବ, ବରଫରେ ଚାଲିବ ଓ ପାଣିରେ ପଶିବ" ବୋଲି ଆହ୍ୱାନ ଦେଇଥିଲେ । "ଉଦାର ସ୍ୱାଧୀନଭାବେ କିଏ ସେ ଜୀଇବ, କିଏ ସେ ଉଠିବ ଆସ ଏ ଉଚ୍ଚ ଭୂମିକୁ" ବୋଲି ନିମନ୍ତ୍ରଣ ଜଣାଇଥିଲେ । ଏଗୁଡ଼ାକୁ ଆମେ ଖାଲି କବିତା ବୋଲି ଗ୍ରହଣ କରିବା ନା ପ୍ରକୃତରେ ଏକ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ବୋଲି ଗ୍ରହଣ କରିବା ? ଓଡ଼ିଶାରେ ଏଥର ହୁ' ହୁ' ହୋଇ ନୂଆ ସ୍କୁଲମାନ ବସିବ । ଖାଲି ରାଜଧାନୀରେ ନୁହେଁ କି ଖାଲି ଇସ୍ପାତ୍ ନଗରୀରେ ନୁହେଁ, ଆମ ଗାଆଁରେ ଓ ତୁମ ଗାଆଁରେ ମଧ୍ୟ ସ୍କୁଲ ଆରମ୍ଭ ହେବ । ନୂତନ ମନ୍ଦିରର ଥାପନା ହେଉ ବୋଲି ସ୍ୱୟଂ ଦେବତା ଦାବୀ କରିବାକୁ ଆସିବେ, ଆମକୁ ଅସ୍ଥିର କରିବାକୁ ଆସିବେ । ସିଏ କାଳର ରୂପଧରି ଆସିବେ, ମୁହୂର୍ତ୍ତଟିର ଅବତାର ଗ୍ରହଣ କରି ଆସିବେ । ଆମକୁ ଆମର ପୁରୁଣା ଘରଟା ଭିତରୁ ଗୋଟାସୁଦ୍ଧା ବାହାରି ଆସିବାକୁ ଆହ୍ୱାନ ଦେବେ,-କ୍ଷମତା, କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱ, ଅଭ୍ୟାସ ଓ ପ୍ରତ୍ୟୟର ପୁରୁଣା ଡିହଗୁଡ଼ାକୁ ଛାଡ଼ି ସ୍ନାତକ ହୋଇ ବାହାରି ଆସିବାକୁ କହିବେ । ସେହି ଉଷାକୁ ଚିହ୍ନି ନେବାଲାଗି ଆହ୍ୱାନ ଦେବେ ।

ଆପଣ ପ୍ରକୃତରେ ନୂଆକୁ ଇଚ୍ଛା କରୁଛନ୍ତି, ନୂଆକୁ ଇଷ୍ଟବୋଲି ଗ୍ରହଣ କରୁଛନ୍ତି ? ଆପଣ ପ୍ରକୃତରେ ନୂଆ ସହିତ ବାଟ ଚାଲିବାକୁ ପାହାଡ଼ ଉପରକୁ ଯିବାକୁ ରାଜୀଅଛନ୍ତି ? ତେବେ ଆଉ ପୁରୁଣାଟା ଭିତରେ ପଡ଼ି ରହିଛନ୍ତି କାହିଁକି ? ଆପଣଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବି ଅନେକ କାମ ହେବ ବୋଲି ଅପେକ୍ଷା ରହିଛି । ଆପଣ ବାହାରି ଆସନ୍ତୁ । ପୁରୁଣା ଡିହଗୁଡ଼ାକର ମାୟା କାଟି ବାହାରି ଆସନ୍ତୁ, ପୁରୁଣା କପଟତାଗୁଡ଼ାକର ବିନଷ୍ଟିମଣ୍ଡଳ ଭିତରୁ ବାହାରି ଆସନ୍ତୁ, ପୁରୁଣା କପଟତାଗୁଡ଼ାକ ଭିତରୁ ଗୋଟାସୁଦ୍ଧା ବାହାରି ଆସନ୍ତୁ । ଶିକ୍ଷା ନାମରେ ଚାଲିଥିବା ସେହି ପୁରୁଣା ଦୋକାନ ଓ ପୁରୁଣା କାରଖାନା ଗୁଡ଼ାକୁ ଛାଡ଼ି ବାହାରି ଆସନ୍ତୁ । ନୂଆ ସହିତ ସାଥୀହୋଇ ବାହାରନ୍ତୁ । ନୂଆ ହାଉଆ ଲାଗି ନିଜକୁ ରାଜୀ କରାନ୍ତୁ; ନୂଆ ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଅଧ୍ୟାପକ ହୁଅନ୍ତୁ, ନୂଆ ଜଗତ ଲାଗି ଛାତ୍ର ହୋଇ ବାହାରନ୍ତୁ । ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କର ସଂକଳ୍ପ ଦେଇ ତାଙ୍କରି ଇଚ୍ଛାର ପୂରଣ ହେଉ ।

ତୃତୀୟ ବର୍ଷ, ଦଶମ ସଂଖ୍ୟା,
ମଇ, ୧୯୭୫

-୧୪-

ସମସ୍ତେ କହୁଛନ୍ତି, ଆଉ କିଛିହେଲେ ହୋଇ ପାରିବନାହିଁ। ଓଡ଼ିଶାରେ ଏତେ ଶିକ୍ଷକ ଅଛନ୍ତି, ଏତେ ଶିକ୍ଷିତ ଅଛନ୍ତି, ଶିକ୍ଷାମନ୍ତ୍ରୀ ବି ଏତେ ଏତେ ରହିଛନ୍ତି। ଏମାନେ ସମସ୍ତେ କହୁଛନ୍ତି ଯେ, ଯାହାସବୁ ଯେପରି ଅଛି, ସେ ବିଷୟରେ ଆଉ କିଛିହେଲେ କରାଯାଇ ପାରିବନାହିଁ। କାରଣ ଅବସ୍ଥା ଅସମ୍ଭାଳ ହୋଇଗଲାଣି, ପ୍ରକୃତରେ ଅଣଆୟତ୍ତ ହୋଇଗଲାଣି। କେହି କାହାରି କଥା ମାନିବା ସମ୍ଭବ ହେଉନାହିଁ। ନିଜେ ନିଜ କଥା ମାନିବା ବି ସମ୍ଭବ ହେଉନାହିଁ।

ଶିକ୍ଷକଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ହାକିମମାନଙ୍କ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମସ୍ତେ ଆଉ କିଛିହୋଇ ପାରିବନାହିଁ ବୋଲି କହୁଛନ୍ତି। ନେତା, ଅର୍ଥାତ୍ ଯିଏ ବାଟ କଢ଼ାଇ ନେଉଛି, ସିଏ ମଧ୍ୟ ଆଉ କିଛି କରାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ ବୋଲି କହୁଛି। ଜନତା, ଅର୍ଥାତ୍ ଯିଏ ପଛେ ପଛେ ଯାଉଛି, ଆଗରେ ଭବିଷ୍ୟତ ବୋଲି ପ୍ରକୃତରେ କିଛି ରହିଛି ବୋଲି ସିଏ ଆଉ ପରତେ କରି ପାରୁନାହିଁ। ହଁ, ଏକାବେଳେକ ସତ କଥା। ଯେ କୌଣସି ଇସ୍କୁଲ ବା କଲେଜ ଭିତରକୁ ଯାଅ, ସେଠି କୋଉ ସେଣାରୁ ପାଣି କୋଉଠିକୁ ଉଠୁଛି ବା ଆଦୌ କୌଣସି ସେଣାରୁ ପାଣି ଉଠୁଛି କି ନାହିଁ ବୋଲି ଜାଣିବାକୁ ଚେଷ୍ଟାକର, ଅଧ୍ୟକ୍ଷ କ'ଣ କହୁଛନ୍ତି ଶୁଣ, ଅଧ୍ୟାପକ କ'ଣ କହୁଛନ୍ତି ଶୁଣ ଏବଂ ଅଧ୍ୟୟନକାରୀମାନେ କ'ଣ ସବୁ ସହି ସହି କାଳକ୍ରମେ ଯାବତ ଅଧ୍ୟୟନ ଯେ ଛାଡ଼ି ସାରିଲେଣି, ସେକଥା ମଧ୍ୟ ଦେଖ। ହୁଏତ ତୁମେ ମଧ୍ୟ ଏହି ଅବିଶ୍ୱାସଟାକୁ ସଂଖାଳି କରି ସେଠୁ ବାହାରି ଆସିବ ଯେ ପ୍ରକୃତରେ କୋଉଠି କିଛି ହେଉନାହିଁ ଓ କୋଉଠି ଆଦୌ କିଛି ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ। ରାଜଧାନୀରେ ଯୋଉ କୋଠାରୁ ସରକାର ଚାଲିଛି, ଥରେ ଚେଷ୍ଟାକରି ତା' ଭିତରେ ପଶ। ସେଠାରେ ବଡ଼ରୁ ସାନ ସବୁଯାକ ହାକିମ ମେଳି ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି। ସେଠି କେତେ କାଗଜ ପଶୁଛି ଓ କେତେ କାଗଜ ବାହାରୁଛି। କେତେ ନଥି ଗଦା ହେଉଛି ଓ କେତେ ନଥି ବନ୍ଧା ହେଉଛି। ପିଅନ, ପିଆଦା, କିରାନୀ ଓ ଚପରାସୀ ସମସ୍ତେ ତା'ରି ଭିତରେ ଆପଣା ଆପଣାର ଖୋଲଟି ଭିତରେ ଦଉଡ଼ଧାପଡ଼ କରିବାରେ ଲାଗିଛନ୍ତି। ସେଠି ତୁମେ ନିଜକୁ ପ୍ରତାରିତ ହେଉଥିଲା ପରି ଅନୁଭବ କରିବ। ଆଗରେ ଭବିଷ୍ୟତ ବୋଲି ଯେ କିଛି ନାହିଁ, ତୁମେ ତା' ଭିତରୁ ଏହିପରି ଏକ ଅତ୍ୟୁଗ୍ର ନୈରାଶ୍ୟ ନେଇ ବାହାରିବ।

ଏମାନେ ସମସ୍ତେ କେବେ କିଛି ହେବବୋଲି ବିଶ୍ୱାସ ହରାଇ ସାରିଲେଣି। ତେଣୁ କେବଳ ନିଜ ଭବିଷ୍ୟତଟି ବ୍ୟତୀତ ଏମାନେ ଆଉ କିଛିହେଲେ ଦେଖି ପାରୁନାହାନ୍ତି।

କେବଳ ନିଜ ଭବିଷ୍ୟତଟି ପାଇଁ ଲାଗିଛନ୍ତି । ହାକିମ ଲାଗିଛି, କିରାନୀ ଲାଗିଛି, ଅଧ୍ୟାପକ ଲାଗିଛି, ଓକିଲ ଲାଗିଛି, ନେତା ବି ଲାଗିଛି। ଦେଶରେ ସଜସବୁଜ ଯୁବକମାନେ ମଧ୍ୟ କେବଳ ଆପଣା ଭବିଷ୍ୟତଟି ପାଇଁ ଲାଗିଛନ୍ତି। ଦେବାଳିଆ ହେବାକୁ ଯାଉଥିବା ଗୋଟିଏ ବ୍ୟାଙ୍କ୍ ଭିତରେ ସମସ୍ତେ ସତେଅବା କେବଳ ଆପଣା ଆପଣାର ଲକର୍‌ଟିକୁ ବଜର କରି ରଖିବାରେ ଲାଗି ପଡ଼ିଛନ୍ତି ।

ଆପଣାର ଭବିଷ୍ୟତଟି ସହିତ ଆମ ସମଗ୍ର ଯୁଗଟିର ଭବିଷ୍ୟତକୁ ଏକାଠି ମିଶାଇ ଚିନ୍ତା କରି ପାରିଲେ ସଂସାରରେ ପ୍ରକୃତରେ ଆଉ କିଛିହେଲେ କରାଯାଇ ପାରିବନାହିଁ ବୋଲି ଆଦୌ ମନେ ହୁଏନାହିଁ । ସେତେବେଳେ ଅନେକ ବାଟ ଆପେ ଆପେ ଦିଶିଯାଏ, ଅନେକ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ଆପଣାର ମୁହୂର୍ତ୍ତରୂପେ ଅନୁଭୂତ ହେବାକୁ ଲାଗନ୍ତି । ଏ ଯୁଗଟି ଆଉ ଗୋଟିଏ ଅପେକ୍ଷମାଣ ଉନ୍ନତତର ଯୁଗଲାଗି ସେତୁ ପରି ମନେ ହୁଏ । ଅନେକ ଭୟ ଆପେ ଆପେ ଛାଡ଼ି ପଳାଏ, ଅନେକ ଦୁର୍ବୁଦ୍ଧି ଆପେ ଆପେ ହାର ମାନିଯାଏ । ଯୁଗର ବିଧାତା ମୋ' ଭିତର ଦେଇ ମଧ୍ୟ ଯେ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ଲାଗି ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଛନ୍ତି, ଜୀବନରେ ପ୍ରଥମଥର ପାଇଁ ଏହିପରି ଏକ ପ୍ରତ୍ୟୟ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରେ ।

ତୃତୀୟ ବର୍ଷ, ଏକାଦଶ ସଂଖ୍ୟା,
ଜୁନ୍, ୧୯୭୫

-୧୫-

ଏଠି ଆମ ଲାଗି ସତେଅବା ସବୁକିଛି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ । ମୋ' ପିଲାଏ ମୋ'ର ଏକାନ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ, ମୋ' ଜୀବନଟା ମୋ'ଲାଗି ଏକାନ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ। ମୋ'ର ଭବିଷ୍ୟତ ମୋ'ର ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭବିଷ୍ୟତ। ମୋ'ର ଲାଭ, ମୋ'ର କ୍ଷତି, ମୋ'ର ଭୟ ଓ ମୋ'ର ଅଭୟ,- ଏସବୁ କେବଳ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ। ମୋ'ର ଧର୍ମଟା ମଧ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ, ତେଣୁ ମୋ'ର ଠାକୁରମାନେ ମଧ୍ୟ ଏକାନ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ। ସେମାନଙ୍କ ସକାଶେ ମୁଁ ଯାହା ସବୁ ଓଷା, ବ୍ରତ, ପୂଜା ଅଥବା ପାର୍ବଣମାନ କରୁଛି, ସେଗୁଡ଼ାକ ମଧ୍ୟ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ କେତେଟା ଅଭିଳାଷର ପୂରଣ ପାଇଁ।

ହାକିମମାନଙ୍କ ଲାଗି ସେମାନଙ୍କର ଚଉକୀଟା ମଧ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ। ମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କ ଲାଗି ସରକାରଟା ମଧ୍ୟ ସତେଅବା କେବଳ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ। ପୂଜକ ଓ ସେବାୟତମାନଙ୍କ ଲାଗି ଦେଉଳଟା ବି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ। ପରସ୍ପରକୁ ଭୟ ଅଥବା ଦ୍ୱେଷ କରୁଥିବା ମଣିଷ ଯେତିକି ପରିମାଣରେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ହୁଏ, ଆମେ ସମସ୍ତେ ଅନେକ ସ୍ଥଳରେ ତା'ଠାରୁ

ଅଧିକ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ହୋଇ ସାରିଲୁଣି । ତେଣୁ ସଂସାରଟା ଆମଲାଗି ଏକ ସମ୍ମିଳନ-ଭୂମି ନହୋଇ ସତେଅବା ନାନା ପରସ୍ପର-ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱୀଙ୍କୁ ନେଇ ଏକ ବଡ଼ ଅବର୍ଜିଆ ବ୍ୟବସାୟ-ଭୂମିରେ ପରିଣତ ହୋଇ ରହିଛି । ଆମେ ସମସ୍ତେ ହୁଏତ କେବଳ ଗୋଟିଏ ଚଉରାମୂଳକୁ ସଞ୍ଜ ଦେବାକୁ ଆସୁଛୁ, ଗୋଟିଏ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଦୁଃଖ ଜଣାଇବାକୁ ଯାଉଛୁ; ମାତ୍ର ଆପଣା ଆପଣାର ଏହି ଧନ୍ଦାଗୁଡ଼ିକରେ ଆମେ ଅନେକ ସମୟରେ ଏତେ ବେଶୀ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଓ ଆପଣା-ସଚେତ ହୋଇ ରହୁଛୁ ଯେ, ଆମର ମନଟି ହୁଏତ ଆଦୌ ପରସ୍ତେ ହେଲେ ଖୋଲି ପାରୁନାହିଁ, ଆମର ସକଳ କର୍ମଧନ୍ଦା ବା ଧର୍ମଧନ୍ଦା ଆମକୁ ଏତେ ଟିକିଏ ହେଲେ ଉଶ୍ୱାସ କରି ପାରୁନାହିଁ, ତେଣୁ ଆମକୁ ଏତେ ଟିକିଏ ହେଲେ ବି ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିପାରୁନାହିଁ କିମ୍ବା ଆଗେଇ ନେଇ ପାରୁନାହିଁ । ଆମେ ଯେତିକି ଇଚ୍ଛା କରୁଛୁ, କେବଳ ସେତିକିମାତ୍ର ପାଇ ପାରୁଛୁ ।

ଏବଂ ଯେଉଁସବୁ ପୁରୁଣା ଖଳାରେ ଏବେ ସମସ୍ତ ପାରମ୍ପରିକତାର ବିଳାସ-ଆଡ଼ମ୍ବର ସହିତ ବିଦ୍ୟା-ଧାନର ବେଙ୍ଗଳା ପଡୁଛି, ସେଠାରେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ବ୍ୟତୀତ ସତେଅବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ସ୍ୱାର୍ଥହିଁ ନାହିଁ । ଅଧ୍ୟାପକମାନେ ଆପଣାର ଅଧ୍ୟାପନାକୁ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଧନ୍ଦା ବୋଲି ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି; ତେଣୁ ସେମାନେ ସେଠି କେବଳ ଚାକିରି କରୁଛନ୍ତି, ଅଧିକ ଦେଇ ଅଳପ ନେବାକୁ ମୋଟେ ଆସିନାହାନ୍ତି । ଆପେ ବୃଦ୍ଧି ଲାଭକରି ଅପର ଅନେକଙ୍କର ବୃଦ୍ଧିଲାଗି ସହାୟକ ହେବାକୁ ଆସିନାହାନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ଚିନ୍ତାର ସବୁ ଲୋଚନଗୁଡ଼ାକ କେବଳ ଆପଣା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ କୋଠରୀର ଘୁମ ମାଠିଆଗୁଡ଼ାକ ବ୍ୟତୀତ ଆଉ ପ୍ରାୟ କିଛିହେଲେ ଅବଲୋକନ କରିପାରୁନାହିଁ । ଆଉ, ଯେଉଁମାନେ ପାଠ ପଢ଼ିବାକୁ ଆସିଛନ୍ତି, ଯୁଗର ଫରମାସଟା ଅନୁସାରେ ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ଆପଣାର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭବିଷ୍ୟତଟିକୁ ଗଢ଼ିବା ସକାଶେ ଆସିଛନ୍ତି । ସେମାନେ ସେଠି କାହାକୁ ଭେଟିବାକୁ ଆସିନାହାନ୍ତି, ଆପଣାକୁ ମଧ୍ୟ ଭେଟିବାକୁ ଆସିନାହାନ୍ତି । କାମୁକ ମଣିଷ ଆପଣାର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ପ୍ରେମଟିର ତଲାସରେ ଚୋର ହୋଇ ବୁଲୁଥିବାପରି ସେମାନେ ମଧ୍ୟ କେବଳ ଆପଣାର ଭବିଷ୍ୟତ ଓ ଔଜ୍ଜ୍ୱଲ୍ୟଟିର ତଲାସକରି ବିଦ୍ୟାମନ୍ଦିରମାନଙ୍କରେ ନିଃସ୍ୱ ହୋଇ ବୁଲୁଛନ୍ତି ।

ଆମେ ଏଗୁଡ଼ାକୁ ବଦଳାଇ ଦେବା । ଅର୍ଥାତ୍ ଆମେ ଅନ୍ୟପ୍ରକାରେ ହେବା । ଆମେ ଜୀବନଠାରୁ ପଳାଇବା ନାହିଁ, ଦୁର୍ଗଟି ଭିତରେ ଭୀରୁ ରାଜାଟିଏ ହୋଇ ରହିବା ନାହିଁ । ଆମେ ଦୁଆର ଫିଟାଇ ଦେବା । ତେବେ ଯାଇ ଜୀବନର ଯାବତୀୟ ମନ୍ଦିରରେ ଆମଲାଗି କେତେ କେତେ ଦୁଆର ଫିଟିଯାଇ ପାରିବ । ଆମେ ଏହି କାଛଗୁଡ଼ାକୁ ଭାଙ୍ଗିଦେବା, ଆମର ସ୍ୱାଧିକାରପ୍ରମତ୍ତ ଯାବତୀୟ ସୁଆଙ୍ଗଗୁଡ଼ାକୁ ଭାଙ୍ଗିଦେବା ।

ତେବେ ଜଗତର ଯାବତୀୟ ମନ୍ଦିରରେ ଆମେ ପ୍ରବେଶାଧିକାର ଲାଭ କରିପାରିବା। ତରୁଣର ସଖା ହୋଇ ପାରିବା, ନବୀନର ସଖା ହୋଇ ପାରିବା, ପ୍ରବୀଣର ବି ସଖା ହୋଇପାରିବା।

ଆମ ଉପାସନା ଗୁଡ଼ିକରୁ ଆମେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଏହି ଯାବତୀୟ ଅସ୍ୱାଭାବିକତା ଗୁଡ଼ାକୁ ଦୂର କରିଦେବା ବୋଲି ଶ୍ରୀଅରବିନ୍ଦ ଆମକୁ ନିୟତ ଆହ୍ୱାନ ଦେଇ ଯାଇଛନ୍ତି। ଯୋଗରେ, ସାମାଜିକ ଜୀବନରେ, ରାଜନୀତିକ ସମ୍ବନ୍ଧରେ, ଶିକ୍ଷାର ନାନା ଆୟତନରେ ତଥା ସାହିତ୍ୟରେ ସିଏ ଏହି ବାଡ଼ଗୁଡ଼ାକୁ ଉଠାଇଦେବା ବିଷୟରେ ହିଁ କହିଛନ୍ତି। ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଭେଟିବା ସକାଶେ କହିଛନ୍ତି। ଆମରି ଭିତରେ ଯେଉଁ ଅଂଶଟି ସେହି ବିଶ୍ୱମୟତା ଓ ସୀମାହୀନତାର ପ୍ରତିନିଧି ହୋଇ ରହିଛି, ତାହାକୁ ଚିହ୍ନି ତାହାରି ମାଧ୍ୟମରେ ଆଉ ସବୁକିଛିକୁ ଚିହ୍ନିବା ସକାଶେ କହିଛନ୍ତି। ଆମେ ଯେତେବେଳେ ସେହି ଚିହ୍ନାଟି ଦେଇ ସଂସାରକୁ ଚିହ୍ନି ବାହାରିବା, ଆମ ମୁହୂର୍ତ୍ତଟି ଠିକ୍ ସେତିକିବେଳେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଯିବ।

ତୃତୀୟ ବର୍ଷ, ଦ୍ୱାଦଶ ସଂଖ୍ୟା,
ଜୁଲାଇ ୧୯୭୫

-୧୬-

ଆମେ ତାଙ୍କୁ କରୁଣାମୟ ବୋଲି କହୁ, କରୁଣାମୟୀ ବୋଲି ମଧ୍ୟ କହୁ। ତାଙ୍କୁ କିଛି ମାଗିବାକୁ ଗଲାବେଳେ ଆମେ ତଙ୍କର କରୁଣାଟିକୁ ହିଁ ମାଗିଥାଉ, ଧନ୍ୟ ହେଲାବେଳେ ତାଙ୍କରି କରୁଣା ଦ୍ୱାରାହିଁ ଧନ୍ୟ ହେଉ। ପୁଣି, ଆଉ କେଉଁ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ତାଙ୍କର କରୁଣାଟି କୁଆଡ଼େ ଆମ ପ୍ରତି ଊଣା ହୋଇଗଲା ବୋଲି ତାଙ୍କ ପାଖରେ ଯାଇ ଅଭିଯୋଗ କରିଥାଉ, ରୁଷି ବସିଥାଉ, ଏପରି ଅବିଚାର ନକରିବା ଲାଗି ଅଳି ବି କରିଥାଉ।

ଏହି କରୁଣା ପ୍ରକୃତରେ କିପରି ଜିନିଷ ? ଏହା କେଉଁଠୁ ଆସେ, କେଉଁଠାକୁ ଯାଏ, କୁଆଡ଼େ ଥାଏ ? କେଉଁ ମାପରେ ଏହାର ମାପନ ହୁଏ, କେଉଁ ଭେଦରେ କ୍ଷେତ୍ରବିଶେଷରେ ତାହାକୁ ଊଣା କରାଯାଏ ବା ଅଧିକ କରାଯାଏ ? ଏସବୁ କିଏ କରେ ? ଆମର କେଉଁ ମିତ୍ର ଏକଥା କରେ ନା ଆମ ଶତ୍ରୁମାନଙ୍କର ପଟରେ ରହିଥିବା କେଉଁ ବଇରୀ ଏକଥା କରେ ? ଏଗୁଡ଼ାକ ଶାସ୍ତ୍ରକଥା ନୁହେଁ, ଏଗୁଡ଼ାକ ହେଉଛି ଆମ ବାଟ ଚାଲିବାର କଥା। ଆମ ବାଟ ଚାଲିବାରେ ଆମେ କେତେଦୂର ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ପାରୁଛୁ ଅଥବା ନିଃସ୍ୱ ହୋଇ ରହୁଛୁ, ସେଇଟିର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ସମ୍ଭବତଃ ଏହାରି ଦ୍ୱାରା ହିଁ

ହୋଇଥାଏ। ଏଗୁଡ଼ାକ ବିଷୟରେ ପଣ୍ଡତାଇ କରୁଥିବା ପଣ୍ଡିତମାନେ ଶାସ୍ତ୍ରମାନ ଲେଖିଛନ୍ତି ସତ, ମାତ୍ର ସେହି ଶାସ୍ତ୍ରଗୁଡ଼ାକୁ ପଢ଼ିବା ବା ନପଢ଼ିବା ଉପରେ କରୁଣାର ଅଳପ କିମ୍ବା ଅଧିକ ହେବା ଆଦୌ ନିର୍ଭର କରେନାହିଁ।

ତାଙ୍କରି ଭୟରୁ କୁଆଡ଼େ ଅଗ୍ନି ଜଳୁଛି, ଭୟରୁହିଁ ସୂର୍ଯ୍ୟତାପ ଦେଉଛି, ବାୟୁ ବହିବାରେ ଲାଗିଛି, ପୁଣି ତାଙ୍କରି ଶ୍ରଦ୍ଧାରୁ ହିଁ କୁଆଡ଼େ ଏହି ସୃଷ୍ଟି ସମ୍ଭବ ହୋଇଛି। ଏବଂ, ତାଙ୍କରି କରୁଣାରୁହିଁ କୁଆଡ଼େ ଏଠି ସବୁକିଛି ଆତଯାତ ହେଉଛି। ଏହି ସବୁଯାକ କଥା ଉପନିଷଦର ଋଷିମାନେ ତାଙ୍କ ବିଷୟରେ କହିଛନ୍ତି। ତେବେ ତାଙ୍କୁ ଆମେ ମୂଳତଃ କ'ଣ ବୋଲି ଦେଖିବା ? ଆୟୁଧଧାରୀ ଶାସକରୂପେ ଦେଖିବା, ଶ୍ରଦ୍ଧାନତ ଅତି ସନ୍ନିକଟ ଆତ୍ମୀୟ ବୋଲି ଦେଖିବା, ଆପଣାକୁ ତାଙ୍କରି ଆତ୍ମଜ ବୋଲି ଅନୁଭବ କରିବା, ନା ତାଙ୍କୁ ଆମେ ଜଣେ କରୁଣାମୟୀ ଜନନୀ ବୋଲି ଜାଣିବା ? ଆପଣାକୁ ତାଙ୍କରି ସନ୍ତାନ ବୋଲି ଜାଣିବା, ଏଠି ପ୍ରତ୍ୟେକ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ସେ ଆମରି ଭିତରେ ରହି, ଆମ ଆକାଙ୍କ୍ଷା ଓ ଅଭୀପ୍‌ସାର ଅବତାର ଗ୍ରହଣ କରି ଆମର ଏହି ଜୀବନଟିକୁ ଜନ୍ମ ଦେବାରେ ଲାଗିଛନ୍ତି ବୋଲି ଅନୁଭବ କରିବା ? ଆପଣାର ସ୍ୱ-ଭାବ ଏବଂ ସ୍ୱ-ରୀତି ଅନୁସାରେ ହିଁ ଆମେ ପ୍ରତ୍ୟେକେ ଏହି ପ୍ରଶ୍ନଟିର ଉତ୍ତର ଖୋଜି ବାହାରିବା।

ଆମର ସକଳ ଅପୂର୍ଣ୍ଣତା, ସକଳ ସ୍ଖଳନ ଓ ସକଳ ଅଜ୍ଞତା ବା ଅଳ୍ପ ଜ୍ଞାନ ସତ୍ତ୍ୱେ ସିଏ ଯେ ତଥାପି ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଏକାଠି ଗୋଟିଏ ପୁଷ୍ପର ନାନା ପାଖୁଡ଼ା ଭଳି ସମ୍ଭାଳି ଧରିଛନ୍ତି, ଆମର ସକଳ ଆତ୍ମକେନ୍ଦ୍ରିତା ଏବଂ ଅନ୍ୟମନସ୍କତା ସତ୍ତ୍ୱେ ସିଏ ଯେ ଆମକୁ ଏଠି ତାଙ୍କରି କାମରେ ତାଙ୍କରି ପ୍ରାଙ୍ଗଣରେ ଆଣି ସମ୍ମିଳିତ କରାଇଛନ୍ତି,-ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖି ଶିଖାଇଛନ୍ତି, ସ୍ୱପ୍ନଗୁଡ଼ିକୁ ଚାଲିବା ବାଟରେ ପରିଣତ କରିବାକୁ ଆମ ଭିତରେ ଏତେ ବିଶ୍ୱାସ ଓ ଦୁଃସାହସ ଭରି ଦେଇଛନ୍ତି, ଇଏ କ'ଣ ତାଙ୍କର କରୁଣା ନୁହେଁ ? ଆମେ ଶାସ୍ତ୍ର ପଢ଼ିଲେ, ଶାସ୍ତ୍ର ଶୁଣିଲେ ଓ ତୀର୍ଥ ଭ୍ରମିଲେ ତାଙ୍କର କରୁଣାକୁ ଅଧିକ ବୁଝିବା ନା ଏଇଠି ସମସ୍ତଙ୍କ ସହିତ ତାଙ୍କରି ଲାଗି ଏକତ୍ର ହୋଇ ତାଙ୍କରି କର୍ମରେ ଭାଗ ନେଇ ପାରିଲେ ଆମେ ତାଙ୍କ କରୁଣାର ଅଧିକ ଭାଜନ ହେବା ? "ଜଗତେ ଆନନ୍ଦ-ଯଜ୍ଞେ ଆମାର୍ ନିମନ୍ତ୍ରଣ"-ବୋଲି ଗାଇବାବେଳେ ବିଶ୍ୱକବି ଯେଉଁ କୃତଜ୍ଞତାର କଥା ସ୍ମରଣ କରିଛନ୍ତି, ଆମେ ସମସ୍ତେ ସେହି କୃତଜ୍ଞତାର ଭାଜନ ହେବା, ଏବଂ ତାହାରି ବଳରେ ତାଙ୍କ କରୁଣାର ବି ଭାଜନ ହୋଇପାରିବା।

ଚତୁର୍ଥ ବର୍ଷ, ପ୍ରଥମ ସଂଖ୍ୟା
ଅଗଷ୍ଟ, ୧୯୭୫

-୧୭-

"There are people who love adventure. It is these I call, and I tell them, I invite you to the great adventure."

– Mother, 10-7-57

ଯାହା ହେବାକୁ ଯାଉଛି, ତାହା ହେଉଛି ଏକ ସାହସିକ କାର୍ଯ୍ୟ। ଏବଂ, ସେହି କାର୍ଯ୍ୟ ଲାଗି କେବଳ ସାହସୀ ମଣିଷମାନଙ୍କ ଲାଗି ହିଁ ଲୋଡ଼ା ପଡ଼ିଛି, କେବଳ ସାହସୀ ମଣିଷଙ୍କ ଲାଗି ଡାକରା ପଡ଼ିଛି। ଆମେ କ'ଣ ସେହି ସାହସର ଯୋଗ୍ୟ ହୋଇ ପାରିବା ? ମୁଁ କ'ଣ ସେହି ସାହସର ଯୋଗ୍ୟ ହୋଇପାରିବି ? ଅର୍ଥାତ୍, ମୁଁ କ'ଣ ସେହି ବିଶ୍ୱାସର ଭାଜନ ହୋଇ ପାରିବି ?

ଧର୍ମ କହିଲେ, ପୁଣ୍ୟ କହିଲେ, ଅନେକ ଲୋକ ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳେ ସତେଅବା କେଉଁ ଚଉରାମୂଳେ ଦୀପଟିଏ ଦେଇ ଆସିବାର କାମଟି ପରି କୌଣସି ଏକ କାମକୁହିଁ ବୁଝନ୍ତି। ଆମେ ସମସ୍ତେ ସଚରାଚର ଜୀବନରେ ଠିକ୍ ଏହିପରି ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଚଉରାର ଠାବ କରିନେଇଥାଉ ଏବଂ ସେଇଠି ଦୀପଟିଏ ଜାଳିଦେଇ ଥୋଇ ଆସିବାକୁ ଧର୍ମଜୀବନ ବୋଲି କହିଥାଉ। ଏଥିଲାଗି ଆମ ଭିତରେ ରାଜତ୍ୱ କରୁଥିବା ପୁରୁଣାଗୁଡ଼ାକୁ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ଉଖାରି ଦେବାକୁ ବା ଚହଲାଇଦେବାକୁ ପଡ଼େ ନାହିଁ। ଆମ ଠାକୁର ଆମଠାରୁ ଭୋଗଖାଇ ଆମଠାରୁ ଆଉ କୌଣସି ଦାବୀ କରିବାକୁ ଆସନ୍ତି ନାହିଁ। ଆମର ଦୌରାତ୍ମ୍ୟ ଓ ଆମର ସାଲିଶ୍‌ଗୁଡ଼ାକ ଭିତରେ ସିଏ ଆମକୁ ନିରାଲମ୍ବ କରି ଛାଡ଼ି ଦେଇଥାନ୍ତି। ଆମର କଞ୍ଚାଗୁଡ଼ାକୁ ସିଏ ସେମିତି କଞ୍ଚା ରଖିବାକୁ ଦିଅନ୍ତି; ଆମଠାରୁ ଭୋଗ ଖାଆନ୍ତି ଓ ତୁନିହୋଇ ରହନ୍ତି। ପୁରୁଣାଗୁଡ଼ାକ ଆମକୁ ବେକଯାଏ ବଶ କରି ଯାବୁଡ଼ି ଧରିଥାନ୍ତି, ଏବଂ ତେଣୁ କେବଳ ମୁହଁଟାକୁ ଯାହା ଗୁରୁନାମ ନେବାଲାଗି ଛାଡ଼ି ଦେଇଥାନ୍ତି।

ଶ୍ରୀଅରବିନ୍ଦଙ୍କର ପ୍ରେରଣା ହେଉଛି ଚଉରାଗୁଡ଼ାକୁ ଭାଙ୍ଗି ଗୋଟାସୁଦ୍ଧା ବାହାରକୁ ବାହାରି ଆସିବାର ପ୍ରେରଣା, ସାଲିଶ୍‌କୁ ସାଲିଶ୍ ବୋଲି କହି ବର୍ଜନ କରି ଆସିବାର ପ୍ରେରଣା। ଯୁଗେ ଯୁଗେ ମଣିଷର ଧର୍ମ ମଣିଷକୁ ଭୀରୁ କରି ରଖିଛି, ମଣିଷକୁ ପୁରୁଣାର ନାନା ନୃଶଂସ ପଙ୍କ ଭିତରେ ସତେଅବା ଜଳକା କରି ରଖିଦେଇଛି। ଆଧୁନିକ ଜଣେ ବିଚାରକଙ୍କର ଭାଷାରେ କହିଲେ, ଆମର ଧର୍ମ ଓ ଧର୍ମାଚାରମାନ ହୃଦୟହୀନର ହୃଦୟ ପରି କାର୍ଯ୍ୟ କରି ଆସିଛି। ତେଣୁ ସାହସିକତା ବିଦା ହୋଇଯାଇଛି। ସହିଷ୍ଣୁତା ନାମରେ ଉଦାସୀନତାକୁ ଆସନ ଓ ପାଦାସନ ଦେଇ ରଖାଯାଇଛି।

ଯେଉଁ ଜୀବନଧର୍ମଟିର ମୁହୂର୍ତ୍ତ ଆସୁଛି, ସେଥିରେ ସାହସୀ ଅର୍ଥାତ୍ ବିଶ୍ୱାସୀ ଓ ଶ୍ରଦ୍ଧାନୁଧ୍ୟାୟୀ ମଣିଷରହିଁ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ଲୋଡ଼ାପଡ଼ିବ । ଯୋଉମାନେ ସେପାଖରେ ଅନ୍ଧାର ପିଇ ଏ ପାଖରେ ଠାକୁରପୂଜା କରିବାର ମତ୍ତ ବିଶ୍ୱପ୍ରତାରଣାରେ ବୁଡ଼ି ରହିଛନ୍ତି, ଆଗାମୀ ପଟବଦଳାର ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ସେଇମାନେ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ଅଯୋଗ୍ୟ ବୋଲି ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇଯିବେ । ଭୀରୁର ସକଳପ୍ରକାର ପ୍ରଚଣ୍ଡତା ସେତେବେଳେ ଅସଲ ସାହସିକତାର ଆବିର୍ଭାବରେ ପୁଚ୍ଛ ଜାକି ଶାନ୍ତ ହୋଇଯିବ । ଆମକୁ ହିଁ ଯନ୍ତ୍ରରୂପେ ବ୍ୟବହାର କରି ସେହି ସାହସିକତା ଆପଣାକୁ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବ ।

ଯେଉଁ ଜନନୀ ଆଗାମୀ ମୁହୂର୍ତ୍ତଟିକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାରେ ଲାଗିଛନ୍ତି, ସିଏ ଆମଭିତରେ ରହିଥିବା କେବଳ ସାହସୀମାନଙ୍କୁହିଁ ଡାକୁଛନ୍ତି, ସାଲିଶ୍କାରୀମାନଙ୍କୁ ଡାକୁ ନାହାନ୍ତି, ଭୀରୁ ପ୍ରମତ୍ତମାନଙ୍କୁ ବି ଡାକୁ ନାହାନ୍ତି । ନୂତନର ଜନନୀ ହୋଇ ପାରିବାର ସାହସିକତା ଲାଗି ଆପଣାକୁ ଉତ୍ସର୍ଗ କରି ରଖିଥିବା ଆମ ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କୁ ସିଏ ବରାଭୟର ଯନ୍ତ୍ର ହେବାଲାଗି ଆହ୍ୱାନ ଦେଉଛନ୍ତି ।

ଚତୁର୍ଥ ବର୍ଷ, ଦ୍ୱିତୀୟ ସଂଖ୍ୟା,
ସେପ୍ଟେମ୍ବର, ୧୯୭୫

ପୂର୍ଣ୍ଣଯୋଗର ଆହ୍ୱାନ

ସିଏ ଆଜିକୁ ଠିକ୍ ପଞ୍ଚଷଠି ବର୍ଷ ତଳର କଥା । ଚନ୍ଦନନଗରରୁ କଲିକତା ହୋଇ ଶ୍ରୀଅରବିନ୍ଦ ପଣ୍ଡିଚେରୀର ସାଗରବେଳାରେ ଯାଇ ଅବତରଣ କରିଥିଲେ । ଏପ୍ରିଲ ଚାରି ତାରିଖର ସେହି ଦିନଟିର ଏହି ଘଟଣାଟି ସେଦିନ ହୁଏତ ଶ୍ରୀଅରବିନ୍ଦଙ୍କର ଅତି ନିକଟସ୍ଥାନୀୟ କେତେକଣ ବନ୍ଧୁଙ୍କୁ ଛାଡ଼ିଦେଲେ ଆଉ କାହାରି ଆଖିରେ ପଡ଼ି ନଥିଲା । ବ୍ରିଟିଶ ସରକାର ସେତେବେଳେ ଉନ୍ମତ୍ତପ୍ରାୟ ହୋଇ ତାଙ୍କୁ ଖୋଜୁଥିଲେ । ବୋମା ମକଦ୍ଦମାରେ ତାଙ୍କୁ ଅଭିଯୁକ୍ତ କରି ନପାରି ସତେଅବା ଆହତ ଓ ଅପମାନିତ ହୋଇ ସରକାର ତାଙ୍କୁ ଖୋଜୁଥିଲେ । ଭାରତରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ୱାଧୀନତା ଲାଭ କରିବାର ନୂତନ ଆକାଙ୍କ୍ଷାଟି ମଧ୍ୟ ନେତୃତ୍ୱ ପାଇବା ଲାଗି ଶ୍ରୀଅରବିନ୍ଦଙ୍କର ଇଙ୍ଗିତକୁ ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଆପଣା ଭିତରୁ ଆହ୍ୱାନ ପାଇଲାପରି ଶ୍ରୀଅରବିନ୍ଦ କଲିକତାରୁ ଚନ୍ଦନନଗର ଗଲେ ଓ ସେଠାରୁ ଗଙ୍ଗାବକ୍ଷରେ ନୌକା ଏବଂ ବଙ୍ଗୋପସାଗରରେ ଜାହାଜରେ ବସି ସୁଦୂର ଦକ୍ଷିଣ ଭାରତର ପଣ୍ଡିଚେରୀରେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ । ସେହିଦିନଠାରୁ ପଣ୍ଡିଚେରୀ ଏକ ଅଭିନବ ଅଧ୍ୟାତ୍ମସାଧନା ବା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଜୀବନସାଧନାର ପ୍ରାଣକେନ୍ଦ୍ର ହୋଇ ରହିବାଲାଗି ସତେଅବା ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହୋଇ ରହିଲା ।

ପଣ୍ଡିଚେରୀରେ ପହଞ୍ଚି ଶ୍ରୀଅରବିନ୍ଦ କ'ଣ କଲେ ? ତାଙ୍କୁ ଆମେ ଯେଉଁମାନେ ପାରମ୍ପରିକ ଅର୍ଥରେ ଯୋଗୀ କିମ୍ବା ମହାଯୋଗୀ ବୋଲି କହୁ, ସେମାନଙ୍କର ବୁଝିବାକୁ ଶ୍ରୀଅରବିନ୍ଦ ସଂସାର ଛାଡ଼ିଲେ, ଭାରତବର୍ଷ ଛାଡ଼ିଲେ ଓ ରାଜନୀତି ଛାଡ଼ିଲେ। ତା'ପରେ ଭାରତବର୍ଷରେ ରାଜନୀତି ଚାଲିଲା ସତ, ମାତ୍ର ତାହା ଭିତରେ ଶ୍ରୀଅରବିନ୍ଦଙ୍କର ଆମ ଦେଖିବାକୁ ଆଉ କୌଣସି ସକ୍ରିୟ ଭାଗ ରହିଲାନାହିଁ। କିନ୍ତୁ ଶ୍ରୀଅରବିନ୍ଦ ପଣ୍ଡିଚେରୀ ଯାଇ କ'ଣ କଲେ ? ସାଧାରଣତଃ ଯେଉଁମାନେ ସଂସାର ଛାଡ଼ି ଯାଆନ୍ତି, ସେମାନେ ଗାର ଡେଇଁକରି ଚାଲିଯାଆନ୍ତି, ସେମାନେ ଆଉ ଏ ପାଖକୁ ଫେରି ଆସନ୍ତି ନାହିଁ। ସେମାନେ ଅସତ୍‌କୁ ଛାଡ଼ି ସତ୍‌କୁ ଲୋଡ଼ନ୍ତି, ଅନିତ୍ୟକୁ ଛାଡ଼ି ନିତ୍ୟକୁ ଆଶ୍ରୟ କରନ୍ତି। ପାପ-ପଙ୍କରୁ ଗୋଡ଼ ଧୋଇ ସେମାନେ ସେପାଖକୁ ଚାଲି ଯାଆନ୍ତି। ସେମାନେ ଆମକୁ ବିସ୍ମିତ କରନ୍ତି, ଆମଲାଗି ଅସାଧାରଣ ହୋଇ ରହନ୍ତି ସତ, ମାତ୍ର ଆମଲାଗି ପରିହୃତ ହୋଇ ରହନ୍ତି। ସେମାନେ ମୁକ୍ତ ହୋଇଯାଆନ୍ତି, ଆମର ଅପହଞ୍ଚ କେତେ ନା କେତେ ଗତିକୁ ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଅନ୍ତି।

ଶ୍ରୀଅରବିନ୍ଦ ଏଠାଛାଡ଼ି ସେଠାକୁ ଯାଇ ନଥିଲେ, ସିଏ ସଂସାରକୁ ଛାଡ଼ି ସଂସାରଛଡ଼ା ଆଉ କେଉଁ ମହାସମ୍ପଦର ଅଧିକାରୀ ହେବେ ବୋଲି ସିଦ୍ଧି-ବର୍ତ୍ତିକାର ଆକାଙ୍‌କ୍ଷୀ ହୋଇ ନଥିଲେ। ସିଏ ଆମଲାଗି ଏକ ନୂତନ ସ୍ପର୍ଶର ସନ୍ଦେଶ ବହନ କରି ଆଣିବାକୁ ଯାଇଥିଲେ। ୧୯୧୦ ମସିହା ଏପ୍ରିଲ ଚାରି ତାରିଖ ଦିନ ପଣ୍ଡିଚେରୀର ସେହି ରୌଦ୍ରୋଜ୍ଜ୍ୱଳ ବେଳାଭୂଇଁରେ ପଦଚାରଣା କରୁଥିବା ତରୁଣ ସତ୍ୟାନ୍ୱେଷୀଙ୍କ ମନରେ ସଂସାରପ୍ରତି ଆଦୌ କୌଣସି ଉପେକ୍ଷାଭାବ ନଥିଲା, ଧୂଳିପ୍ରତି କୌଣସି ଅବଜ୍ଞାଭାବ ନଥିଲା ଅଥବା ମଣିଷପ୍ରତି କୌଣସି ତୁଚ୍ଛତାଭାବ ନଥିଲା। ସବୁ ମଣିଷଙ୍କର ପ୍ରତିନିଧି ହୋଇ ସବୁ ଯୁଗର ଶ୍ରଦ୍ଧାକୁ ଏକାଠି କରି ସିଏ ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କ ଲାଗି ଏପରି ଏକ ଅଗ୍ନିକୁ ବହନ କରି ଆଣିବାଲାଗି ବ୍ରତ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ, ଯାହାକି ଆମର ସକଳ ବାହ୍ୟ ବିଭେଦ ସତ୍ତ୍ୱେ ଆମକୁ ଗୋଟିଏ କରି ଦେଖାଇ ଦେଇ ପାରିବ, ଆମର ଯାବତୀୟ ଅପୂର୍ଣ୍ଣତା ସତ୍ତ୍ୱେ ଆମକୁ ତଥାପି ଆମରି ଭିତରେ ଏକ ପୂର୍ଣ୍ଣତର ଜୀବନର ଆକୃତି ଆଣି ଦେଇ ପାରିବ। ଶ୍ରୀଅରବିନ୍ଦଙ୍କର ସାଧନା ହେଉଛି ଯଥାର୍ଥରେ ଏକ ଗ୍ଲାନିମୋଚନର ସାଧନା, ଏକ ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିମୋଚନର ସାଧନା। ଅଳପ ଭିତରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଓ ସମଗ୍ରଟିର ପରିଚୟ ଆଣି ଦେଇଯିବାର ସାଧନା।

ଶ୍ରୀଅରବିନ୍ଦଙ୍କ ପୂର୍ବରୁ ଭାରତବର୍ଷରେ ଶାସ୍ତ୍ର ଥିଲା, ଧର୍ମ ଥିଲା, ସମାଜ ଥିଲା, ଅନୁଶାସନ ମଧ୍ୟ ରହିଥିଲା। ଶ୍ରୀଅରବିନ୍ଦ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କଲେନାହିଁ, ସେଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଏକ ନୂତନ ଆଲୋକପାତ କରିଥିଲେ, ଅର୍ଥାତ୍ ସେଗୁଡ଼ିକ ବିଷୟରେ ଏକ ନୂତନ ପ୍ରେରଣାର ଅବତାରଣା ଦେଇ ସେ ଆମକୁ ସେଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରତି

ଆକୃଷ୍ଟ କରି ନେଇଥିଲେ। ଭାରତୀୟ ସଂସ୍କୃତି ଉପରେ ଏକ ବୃହତ୍ ଗ୍ରନ୍ଥ ଲେଖି ସିଏ ଆମକୁ ଭାରତବର୍ଷର ଅସଲ ପ୍ରାଣ ଏବଂ ଅସଲ ଆତ୍ମାଟି ସହିତ ପରିଚିତ କରାଇ ଦେଇଥିଲେ। ଆପଣାର ଭୂମିପ୍ରତି ଯୁଗଯୁଗରୁ ରହି ଆସିଥିବା ଏକ ନେତିମୂଳକ ଓ ନକାରାତ୍ମକ ଦୃଷ୍ଟିକୁ ସେ ଏକ ଭାବାତ୍ମକ ସମଗ୍ର ଶ୍ରଦ୍ଧାରେ ପରିଣତ କରି ଦେଇଥିଲେ। ଦେଶ ବା ଜାତି କହିଲେ କୌଣସି ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଭୂଖଣ୍ଡ ଅଥବା ଭୂମିବିସ୍ତାରକୁ ବୁଝାଏ ନାହିଁ, ମାତ୍ର ସେହି ଦେଶରେ ବାସ କରୁଥିବା କୋଟି କୋଟି ନରନାରୀଙ୍କୁ ହିଁ ବୁଝାଏ ଓ ସେମାନଙ୍କର ଜୀବନମୟ ଯାତ୍ରାପଥଟିକୁ ବୁଝାଏ ବୋଲି ସେ ଆମକୁ କହି ଦେଇଥିଲେ। 'ଦିବ୍ୟ ଜୀବନ' ବୋଲି ପ୍ରାୟ ଏକହଜାର ପୃଷ୍ଠା ବ୍ୟାପୀ ଯେଉଁ ମହାଗ୍ରନ୍ଥର ପ୍ରଣୟନ ସେ କରିଥିଲେ, ସେଥିରେ ସେ ଏଠୁ ବାହାରିଯାଇ କୌଣସି ନିକାଞ୍ଚନ ବା ନିଃସଙ୍ଗ ଲୋକରେ ଏଠୁ ଛାଡ଼ି ଚାଲିଯାଇଥିବା କୌଣସି ଭଗବାନଙ୍କ ସହିତ ଏକାନ୍ତ ଭାବରେ ଯୁକ୍ତ ହୋଇ ରହିବାର ଆଦୌ କୌଣସି କଳ୍ପନା କରିନଥିଲେ। ସିଏ ଘୋଷଣା କରିଥିଲେ ଯେ, ଭଗବାନ ଏଇଠି ମଧ୍ୟ ଅଛନ୍ତି, ସେ ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କ ଭିତରେ ଅଛନ୍ତି, ସୂତାଟିଏ ପରି ସିଏ ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଏକାଠି ଗୁନ୍ଥି ବିରାଜିତ ରହିଛନ୍ତି। ଆମେ ଭେଦ ଦେଖୁଛୁ ବୋଲି ସ୍ୱୟଂ ଏହି ସମଗ୍ରତାଟିଠାରୁ ଛିନ୍ନ ହୋଇ ରହିଯାଉଛୁ। ଆମେ ଜାତି ବାରୁଛୁ ବୋଲି ଏହି ସଂପୂର୍ଣ୍ଣଟି ସହିତ ଯୁକ୍ତ ହୋଇପାରୁନାହୁଁ। ତାହାରି ସହିତ ଖିଅଟି ଛିଡ଼ାଇ ଦେଉଛୁ ବୋଲି ଏଠି ଆପଣାକୁ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କଠାରୁ ଅଲଗା କରି ରଖୁଛୁ। ଭୟ କରୁଛୁ, ନାନା କ୍ଷୁଦ୍ର ଶଙ୍କା ଓ ଆଶଙ୍କାଗୁଡ଼ାକ ଭିତରେ ଚେତନାହତ ହୋଇ ରହିଛୁ। ତେଣୁ ଅସଲ ସମସ୍ୟାଟି ହେଉଛି ଚେତନାର ସମସ୍ୟା, ଅର୍ଥାତ୍ ବାଡ଼ ଭାଙ୍ଗି ପ୍ରସାରିତ ହୋଇଯିବାର ସମସ୍ୟା, ଦୁର୍ଗଟି ଭିତରୁ ବାହାରି ଆସି ନିଃଶଙ୍କ ହୋଇଯିବାର ସମସ୍ୟା। ଆପଣା ଭିତରେ ସେହି ବିରାଟକୁ ଉପଲବ୍ଧି କଲେ ଆପଣାକୁ ଆଉ କଦାପି କ୍ଷୁଦ୍ର ବୋଲି ମନେହେବ ନାହିଁ; ଏହି ସଂସାର ଭିତରେ ତାଙ୍କରି ଅଭିପ୍ରାୟଟିକୁ ବୁଝିପାରିଲେ ଓ ସେହି ଅଭିପ୍ରାୟଟିର ପରିପୂରଣରେ ନିଜକୁ ଏକ ନିମିତ୍ତ ରୂପେ ପ୍ରେରିତ କରି ରଖିପାରିଲେ ଏହି ସଂସାର ମଧ୍ୟ ଆଉ ବୃଥା ବା ମିଥ୍ୟା ବୋଲି ମନେହେବ ନାହିଁ। ମନର ବାଡ଼ଗୁଡ଼ାକୁ ଅତିକ୍ରମି ଯାଇପାରିଲେ ଆମେ ଅସଲ ଖିଅଟିକୁ ପାଇଯାଇ ପାରିବା, ଆପଣା ସମେତ ଏହି ସମଗ୍ର ଜଗତର ଅସଲ ପ୍ରାଣଟିର ସ୍ପନ୍ଦନଟିକୁ ସ୍ୱୟଂ ଅନୁଭବ କରିପାରିବା, ଏହି ମୁହୂର୍ତ୍ତଟିରେ ମଧ୍ୟ ଅନୁଭବ କରିପାରିବା।

'ମାନବ ଯୁଗଚକ୍ର' ବୋଲି ଶ୍ରୀଅରବିନ୍ଦ ଯେଉଁ ଗ୍ରନ୍ଥଟିର ରଚନା କରିଛନ୍ତି, ସେଥିରେ ସେ ଏହି ପୃଥିବୀରେ ଆପଣାକୁ ବିବର୍ତ୍ତିତ କରି ଆଣିଥିବା ମନୁଷ୍ୟ-ଇତିହାସର ଆଲୋଚନା କରିଛନ୍ତି। ସଭ୍ୟତାର ଆଦିଯୁଗରୁ ମନୁଷ୍ୟ ସମାଜ ଯେତେ

ଯେତେ ପାହାଚ ଅତିକ୍ରମ କରି ଆସିଛି, ଯେଉଁ ପରମ ମୂଲ୍ୟର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଲୋଡ଼ିଛି ଏବଂ ସେଥିଲାଗି ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ବା ଏକ ସମୂହ ରୂପେ ଯେପରି ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବା ଅସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଆପଣାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଛି, ଶ୍ରୀ ଅରବିନ୍ଦ ତାହାର ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିଛନ୍ତି; ଏବଂ, ଆଧୁନିକ ଅନେକ ତଥାକଥିତ ଇତିହାସ-ବିଜ୍ଞାନୀଙ୍କ ପରି ଏସବୁ ବିଶ୍ଳେଷଣର ଶେଷରେ କେବଳ ଅନ୍ଧାର ଦେଖିନାହାନ୍ତି, କେବଳ ବିଲୟ ଦେଖିନାହାନ୍ତି। ସେ ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଏକ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ସମଗ୍ର ଦୀପ୍ତ ଭବିଷ୍ୟର ସନ୍ଧାନ ଆଣି ଦେଇଛନ୍ତି ଓ ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସେହି ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିଟିର ଅନୁରୂପ ହୋଇ ତିଆରି ହେବାକୁ ଉଦ୍‌ବୋଧନ ଦେଇଛନ୍ତି। ମନୁଷ୍ୟ-ସମାଜ ଏବଂ ମନୁଷ୍ୟ-ଇତିହାସର ଯାବତୀୟ ଉଦ୍ୟମକୁ ସେ ଏକ ଅନ୍ୱେଷଣ ରୂପେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ କରିଛନ୍ତି। ମନୁଷ୍ୟ ଭିତରେ ଯେଉଁ ପରମସତ୍ୟ ବିଦ୍ୟମାନ ରହି ତାହାର ଶୁଭତମ ଆକାଂକ୍ଷା ରୂପେ ଅଦମ୍ୟ ଓ ଅନପନେୟ ଭାବରେ ଆପଣାକୁ ଅଭିବ୍ୟକ୍ତ କରିଦେବା ଲାଗି ପ୍ରୟାସ କରୁଛି, ସମଗ୍ର ମନୁଷ୍ୟ-ସମାଜରେ ଅର୍ଥାତ୍ ମନୁଷ୍ୟର ସମଗ୍ର ଜୀବନକ୍ଷେତ୍ରରେ ସେହି ସତ୍ୟଟିକୁ ହିଁ ଉକୁଟାଇ ଆଣିବାର ଓ ତାହାକୁ ସେଠାରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କରିପାରିବା ଲାଗି ଏକ ପଥଯାତ୍ରା ରୂପେ ଦେଖିଛନ୍ତି।

ଏହିପରି ଏକ ଯୋଗୀଙ୍କୁ ଆମେ ଯୋଗୀ ବୋଲି କହିବା ନା ସଙ୍ଗୀ ବୋଲି କହିବା ? ଆମେ ତାଙ୍କୁ ଅପହଞ୍ଚ ଅସାଂସାରିକ ଭାବି ଦୂରକୁ ଠେଲି ଦେବା ନା ଆମର ନିତ୍ୟ ଆରୋହଣରେ ତାଙ୍କୁ ଆମର ଅନ୍ତରଙ୍ଗତମ ପ୍ରେରଣାସଙ୍ଗୀ ବୋଲି ଗ୍ରହଣ କରିବା ? ଶ୍ରୀ ଅରବିନ୍ଦ ହେଉଛନ୍ତି ଏକ ଆହ୍ୱାନ, ସେ ଏକ ଦୁଃସାହସ, ସିଏ ଏକ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି। ପ୍ରତ୍ୟେକଯୁଗରେ ଅବତାରମାନେ ଏହିପରି ଏକ ଆହ୍ୱାନ, ଏକ ଦୁଃସାହସ ଓ ଏକ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ରୂପେ ହିଁ ଆମ ଆଗରେ ଆସି ଠିଆ ହୁଅନ୍ତି। କେଉଁ ପରମ ଇଚ୍ଛା-ପୂରଣର ନିମିତ୍ତ ରୂପେ ସେମାନେ ଆମକୁ ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କ ସହିତ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ନିମିତ୍ତ ହୋଇ ବାହାରିବା ଲାଗି ଉଦ୍‌ବୋଧନ ଦିଅନ୍ତି। ସେମାନେ ଆମକୁ ସବୁକିଛି ମାଗନ୍ତି, ଆମକୁ ଗୋଟାସୁଦ୍ଧା ଚାହାନ୍ତି, ଆମକୁ ସତେଅବା ଗୋଟାଏ ଉଡାରେ ଆମରି ଲାଗି ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଥିବା ଆହୁରି କେତେ କେତେ ଅନୁପଲବ୍ଧ ଜଗତ ମଧ୍ୟକୁ ଉଡ଼ାଇ ନେବାକୁ ଚାହାନ୍ତି। ଆମର ଅସଲ ମୁହୂର୍ତ୍ତଟି ଆସି ପହଞ୍ଚିଗଲା ବୋଲି ଆମକୁ ବିଶ୍ୱାସ ଦେଇଯାଆନ୍ତି। ଆମକୁ ସକଳ ପ୍ରକାର କପଟତା ଓ କ୍ଷୁଦ୍ରତା ମଧ୍ୟରୁ କ୍ରମଶଃ ଖସାଇ ଆଣନ୍ତି। ଆମ ଭିତରେ ଏକ ରୂପାନ୍ତର ଅର୍ଥାତ୍ ଏକ ଉତ୍ତୋଳନକୁ ସମ୍ଭବ କରାଇ ଆଣନ୍ତି। ସେମାନେ ଯୁଗର ରୂପାନ୍ତର ଅର୍ଥାତ୍ ଉତ୍ତୋଳନକୁ ସମ୍ଭବ କରିଦିଅନ୍ତି।

ଆଜି ଆମ ଭିତରୁ ଅନେକେ ପ୍ରାୟ ଏକ ନୈରାଶ୍ୟକୁ ହିଁ ଧର୍ମ କରି ଧରି ବସିଛନ୍ତି। ଅର୍ଥାତ୍ ଆମର ଏହି ସଂସାରଟିକୁ ଆଉ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ସଜାଡ଼ି ହେବ

ନାହିଁ ବୋଲି ସେମାନେ ସତେଅବା ମାନିନେଇ ସାରିଲେଣି । ଅନ୍ଧାରକୁ ହିଁ ସତ୍ୟ ବୋଲି ଗ୍ରହଣ କରି ନେଇଥିବାରୁ ସେମାନେ ଅନ୍ଧାର ବ୍ୟତୀତ ଆଉ କିଛିହେଲେ ଦେଖି ପାରୁନାହାନ୍ତି ଏବଂ ତେଣୁ ସତେଅବା ଯନ୍ତ୍ରବତ୍ ସେହି ଅନ୍ଧାର ସହିତ ସହଯୋଗ ଅଥବା ସାଲିଶ୍ କରି ଚଳିବାକୁ ହିଁ ବାସ୍ତବତା ବୋଲି ବୁଝୁଛନ୍ତି । ଏମାନଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ ଆଉ କେତେକ ଅଛନ୍ତି, ଯେଉଁମାନେ ଭିତରେ ଯେତେ ନିରାଶ ହୋଇ ରହିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଉପରେ ସତେଅବା ସବୁ ସମ୍ଭବ କରିଦେବେ ବୋଲି ହୁଙ୍କାର କରିବାରେ ଲାଗିଛନ୍ତି । ଭିତରେ ଖିଅ ଛିଡ଼ି ଯାଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେମାନେ ଉପରକୁ ସଂସାରର ସବୁ ଲଗାମ ଗୁଡ଼ାକୁ ଆପଣା ହାତକୁ ଆଣି ଅନାୟାସରେ ସବୁ ସାଧ୍ୟ କରିଦେବେ ବୋଲି ବାହାରିଛନ୍ତି । ଏମାନେ ହେଉଛନ୍ତି କ୍ଷମତାର ମଣିଷ । ଏମାନେ ସତ୍ୟକୁ ସର୍ବାଗ୍ର ବୋଲି ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତିନାହିଁ, କ୍ଷମତାକୁହିଁ ସର୍ବାଗ୍ର ବୋଲି ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତି, ଏବଂ କ୍ଷମତା ଆସିଗଲେ ହିଁ ସତ୍ୟ ଆସିଯିବ ବୋଲି ଆଣ୍ଟ କରି ରଥ ବାହି ଯାଉଥାଆନ୍ତି । ଏମାନେ ଯୁଗେ ଯୁଗେ ଆସିଛନ୍ତି, ଯୁଗେ ଯୁଗେ ବ୍ୟର୍ଥ ହୋଇଛନ୍ତି, ଆପଣାର ଚକତଳେ ଅନ୍ୟ ଅନେକଙ୍କୁ ପେଷିବା ସଙ୍ଗେ ଆପେ ବି ଆଖର ପେଷି ହୋଇ ଯାଇଛନ୍ତି । ଏମାନେ ଏବେ ବି ରହିଛନ୍ତି, ଏମାନଙ୍କର ଦରବାର ଏବେ ବି ବସିଛି । ଭଗବାନଙ୍କୁ ଶୂଳୀରେ ବସାଇ ଏମାନେ ଏବେ ମଧ୍ୟ ଭଗବାନଙ୍କର ରାଜ୍ୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବାର ନିଶାରେ ମାତିଛନ୍ତି । ଏମାନେ ହେଉଛନ୍ତି ଅଚେତନାର ମଣିଷ, ଅଫିମଖିଆ ମଣିଷ । ଏମାନେ ଚେତନାକୁ ଡରନ୍ତି, ଆପଣା ଭିତରେ ତଥା ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତଙ୍କ ଭିତରେ ରହିଥିବା ଚେତନାଟିକୁ ଏମାନେ ପଦେ ପଦେ ଭୟ କରୁଥାନ୍ତି ଏବଂ ତେଣୁ କ୍ଷମତାକୁ ଅଫିମ ପରି ବ୍ୟବହାର କରି ବଣା ହୋଇ ବସିଥାନ୍ତି, ଯୁଗକୁ ବଣା କରି ଦେଉଥାନ୍ତି ।

ଶ୍ରୀ ଅରବିନ୍ଦ ଆମକୁ ଠିକ୍ ଓଲଟା କଥାଟି କହିଛନ୍ତି, ଠିକ୍ ଓଲଟା ଏକ ବାଟର ସମ୍ଭାବନା ଓ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିକୁ ଆମ ସମ୍ମୁଖରେ ଉନ୍ମୋଚିତ କରି ଦେଇଛନ୍ତି । ମନୁଷ୍ୟ ହେଉଛି ଏକ ଚେତନାମୟ ପ୍ରାଣୀ, ଆପଣାର ଚେତନାଟିକୁ ବହନ କରିବାର ଶକ୍ତି ପରି ଆପଣାର ଚେତନାକୁ ସଂପ୍ରସାରିତ କରିଦେବାର ଶକ୍ତିଟି ମଧ୍ୟ ତା'ଭିତରେ ରହିଛି । ଆପଣା ଭିତରେ କିଳିହୋଇ ରହିଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସିଏ ଆପଣାକୁ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କଠାରୁ ଅଲଗା ବୋଲି ଭାବୁଛି, ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଆପଣାର ଶତ୍ରୁ ବୋଲି ଭାବୁଛି, ଏହି ସଂସାରକୁ ସତେଅବା ଶତ୍ରୁଦୁର୍ଗ ବୋଲି ଭାବୁଛି, ଏବଂ ତାର ଜୀବନଟା ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ଭୟାକୁଳ ହୋଇ ରହିଛି । ମଣିଷ ଆପଣା ଭିତରେ କିଳିହୋଇ ରହିଛି ବୋଲି ତା'ର ଜାତୀୟତା, ତା'ର ନୈତିକତା, ତା'ର ରାଜନୀତି ଓ ତା'ର ସମାଜବେଭାର ମଧ୍ୟ ସେହିପରି କିଳିହୋଇ ରହିଛି, ସେହିପରି ଭୟାକୁଳ ହୋଇ ରହିଛି ଓ ତେଣୁ ଆକ୍ରମଣ ଓ ଗ୍ରାସ କରିବା ଲାଗି ଉଦ୍ୟତ ହୋଇ ରହିଛି ।

ମାତ୍ର ଯଦି ଆମେ ଆପଣାର ଚେତନାଟିକୁ ସଂପ୍ରସାରିତ କରିଦେଇ ପାରିବା, ଅର୍ଥାତ୍ ସର୍ବତ୍ର ବ୍ୟାପ୍ତ ହୋଇ ଓ ଏହି ସବୁକିଛିକୁ ଏକତ୍ର ସମ୍ଭାରି ଧରି ରହିଥିବା ଚେତନାଟିକୁ ଆମେ ଆପଣା ଭିତରେ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ସତ୍ୟମୟ ବାସ୍ତବତା ବୋଲି ସ୍ୱୀକାର କରିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରିବା, ତେବେ ଆମ ଚାରିପାଖରେ ଠିଆ ହୋଇ ରହି ଆମକୁ ଏପରି ଅସହାୟ କରି ରଖିଥିବା ବାଡ଼ଗୁଡ଼ାକ କ୍ରମଶଃ ଖସିଯିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରିବ। ଆମେ ଏହି ବିଶ୍ୱ ମଧ୍ୟରେ ତାଙ୍କର ଏକ ନିମିତ୍ତରୂପେ ହିଁ ଆପଣାକୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ କରିବାକୁ ସମର୍ଥ ହେବା। ଆମର ଜୀବନ ଏକ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଯୋଗରେ ପରିଣତ ହୋଇଯିବ, ଏକ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ସମର୍ପଣର ସାଧନ ହୋଇ ରହିବ। ଏହି ସଂପ୍ରସାରଣ ଆମର ନୀତିକୁ ବଦଳାଇ ଦେବ, ଆମର ରାଜନୀତିକୁ ବଦଳାଇ ଦେବ, ଆମ ଜୀବନକୁ ବଦଳାଇ ଦେବ। ଆମର ଶିକ୍ଷା ଆମ ଲାଗି ଏକ ନୂତନ ଉନ୍ମୋଚନର ସାଧନ ହୋଇ ରହିବ, ଆମର ଯାବତୀୟ ଜୀବନଧନ୍ଦା ଆମକୁ ସକଳ ମନୁଷ୍ୟ ସହିତ ଏକାତ୍ମ ହୋଇ ରହିବାର ଏକ ମାର୍ଗ ଯୋଗାଇ ଦେବ। ଏହାହିଁ ଶ୍ରୀ ଅରବିନ୍ଦଙ୍କ ଆହ୍ୱାନ ଏବଂ ଏହାହିଁ ଏହି ମୁହୂର୍ତ୍ତଟିର ମଧ୍ୟ ଆହ୍ୱାନ।

ଦୈନିକ 'ଧରିତ୍ରୀ', ୪-୪-୭୫

କରୁଣାବତରଣ

ଭଗବାନ ସତ୍ୟରୂପେ ଭୁବନମୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଓ ପରିବ୍ୟାପ୍ତ ହୋଇ ରହିଥାନ୍ତି, ପୁଣି ସିଏ କରୁଣାରୂପେ ଆମରି ମଧ୍ୟକୁ ଅବତରଣ କରି ଆସିଥାନ୍ତି, ଆମରି ଏଇ ହାତପାଆନ୍ତାକୁ ସେ ଅବତରଣ କରିଥାନ୍ତି, ଆମରି ହୃଦୟ ମଧ୍ୟରେ ତାଙ୍କରି ସ୍ପର୍ଶକୁ ଅନୁଭୂତ କରାଇଥାନ୍ତି। ଭଗବାନ ସତ୍ୟରୂପେ ଆମରି ଭିତରେ ଅଧିଷ୍ଠିତ ରହିଥାନ୍ତି। ଆମରି ଆଖି ଭିତରେ ସେ ବିଶ୍ୱଦୃଷ୍ଟି ରୂପେ ଅବସ୍ଥିତ ରହିଥାନ୍ତି ଏବଂ ସେଇ ଭଗବାନ କରୁଣାରୂପରେ ଆମରି ଏହି ସାନ ଦୁଆରଟିକୁ ଓହ୍ଲାଇ ଆସନ୍ତି, ଏହି ସାନ ମନ୍ଦିରଟିରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହେବାକୁ ଆସନ୍ତି। ଆମର ସାଥି ହୋଇ ଆସନ୍ତି, ଗୁରୁ ହୋଇ ଆସନ୍ତି, ପରମଗୁରୁ ହୋଇ ଆସନ୍ତି। ଆମରି ହାତ ଧରି ଆମକୁ ଏହି ଚିହ୍ନା ସୀମାଗୁଡ଼ାକ ଭିତରୁ ଓ ଏହି ନୀରସ ଅଭ୍ୟସ୍ତତାଗୁଡ଼ାକ ଭିତରୁ କାଢ଼ି ନେଇଯିବାକୁ ଆସନ୍ତି।

ତାଙ୍କରି କରୁଣା ହେଲେ ପଙ୍ଗୁ ପର୍ବତ ଲଙ୍ଘିଯାଏ ବୋଲି ଭାଗବତରେ ଲେଖାହୋଇଛି। ଯିଏ ଜୀବନରେ ଭକ୍ତ ହୋଇ ବାହାରିବାକୁ କେବେହେଲେ ମନ କରିଥିବ, ସିଏ ଏହି ପର୍ବତ ଲଙ୍ଘିଯିବାର ରହସ୍ୟଟିକୁ ଏକ ବାସ୍ତବ ସତ୍ୟରୂପେ ନିଶ୍ଚୟ ଅଙ୍ଗେ ନିଭାଇଥିବ। ସିଏ ଆପଣାର ପଙ୍ଗୁତ୍ୱକୁ ନିଶ୍ଚୟ ଭୁଲି ଯାଇଥିବ, ବାଟ ଚାଲି

ଶିଖିଥିବ, ଆଗରୁ ତାକୁ ଯାହାସବୁ ପର୍ବତତୁଲ୍ୟ ଅଲଂଘ୍ୟ ବୋଲି ମନେ ହେଉଥିଲା, ସେ ସେଗୁଡ଼ାକୁ ନିଶ୍ଚୟ ଅତିକ୍ରମି ଯାଇଥିବ।

ଶ୍ରୀ ଅରବିନ୍ଦ ଏହିପରି ଏକ କରୁଣାର ସନ୍ଦେଶ ବହନ କରି ଆମ ପାଖକୁ ଆସିଥିଲେ। ସିଏ ଏହି ଦେଶର ଥିଲେ, ଏହି ଯୁଗର ଥିଲେ, ତଥାପି ଏହି ଦେଶ ତଥା ଏହି ଯୁଗକୁ ଆହୁରି କେତେକୁଆଡ଼େ ସମ୍ପ୍ରସାରିତ କରିଦେବାକୁ ଆସିଥିଲେ, ଆମର ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଭାଗ୍ୟଗୁଡ଼ାକର ବାଡ଼ ଭାଙ୍ଗିଦେବାକୁ ଆସିଥିଲେ, କେତେ କେତେ ଦୂରସ୍ଥ କଳ୍ପନା ଓ ସମ୍ଭାବନାକୁ ଏକ ସତ୍ୟରେ ପରିଣତ କରିଦେବାକୁ ଆସିଥିଲେ। ଆମର ହାତ ଧରି ଆମକୁ ଆଉ କେତେ ଭୂଇଁକୁ ମଧ୍ୟ ଆମରି ବୋଲି ପରିଚିତ କରାଇ ଦେବାକୁ ଆସିଥିଲେ। ସ୍ୱୟଂ ସତ୍ୟ ଯେତେବେଳେ ଏହି ସଂସାର ଭିତରେ ବାଟ ଚାଲିବାକୁ ଚାହେ, ସ୍ୱୟଂ ଭଗବାନ ଯେତେବେଳେ ଆମରି ସାଥୀ ହୋଇ ଆମକୁ ସାହସ ଦେବାକୁ ଚାହାନ୍ତି ଅର୍ଥାତ୍ ଆପଣାକୁ ଆମରି ସାଥୀ ବୋଲି ଚିହ୍ନାଇ ଦେବାକୁ ଚାହାନ୍ତି, ସେତିକିବେଳେ ସେ କରୁଣାରୂପେ ଅବତରଣ କରନ୍ତି; ମେଘ ପରି, ଜନନୀ ପରି, ଆକାଶ ପରି ଆମରି ଜୀବନ ଉପରକୁ ନଇଁ ଆସନ୍ତି। ଆମେ ତାଙ୍କୁ ଆମରି ଭିତରୁ ଜଣେ ହୋଇ ବିଚରଣ କରୁଥିବାର ଦେଖିବାକୁ ପାଉ, ତାଙ୍କୁ ଆମଠାରୁ ଦୂରର ବୋଲି କହିବାକୁ ମୋଟେ ରାଜି ହେଉନା, ତାଙ୍କରି ପ୍ରେରଣାଗୁଡ଼ାକ ପବନ ହୋଇ ଆମରି ଝରକା ବାଟେ ସତେଅବା ଘୁ ଘୁ ହୋଇ ପଶି ଆସିବାକୁ ଲାଗେ। ଭଗିରଥର ତପସ୍ୟା ଆମରି ଜୀବନକୁ ସ୍ପର୍ଶ କରି ଭାଗୀରଥି ହୋଇ ବହିବାକୁ ଲାଗେ। ଆମେ ନୂଆ ଗନ୍ଧ ପାଇ ଆପଣା ଭିତରେ ନବଜନ୍ମର ସ୍ପର୍ଶ ଲାଭ କରୁ। ଆମକୁ ନୂଆ ସାଥୀ ମିଳିଯାଏ, ପିଲାଟିଏ ପରି ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଶ୍ୱାସରେ ଆଗକୁ ଗୋଡ଼ କାଢ଼ି ହୋଇଯାଏ।

ଶ୍ରୀ ଅରବିନ୍ଦଙ୍କୁ ଆମେ ଏହିଭଳି ଏକ କରୁଣାର ଅବତରଣ ବୋଲି ଜାଣିବା। ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅବତାର ଏହିପରି କରୁଣାର ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଅବତରଣ ରୂପେ ହିଁ ଆମ ପାଖକୁ ଆସନ୍ତି। ଆମକୁ କରୁଣା ଦ୍ୱାରା ଅବଗାହି ନେବାକୁ ଆସନ୍ତି। ସେମାନେ ପାପୀ ମଣିଷକୁ ଶାସ୍ତି ଦେବାକୁ ଆସନ୍ତି ନାହିଁ କି ପାତକୀକୁ ଅଭିଶାପ ଦେବାକୁ ଆସନ୍ତି ନାହିଁ। ଡରାଇବାକୁ ଆସନ୍ତି ନାହିଁ କିମ୍ବା ବାଧ୍ୟ କରିବାକୁ ଆସନ୍ତି ନାହିଁ। ଆମଠାରୁ ଭୋଗ ଖାଇ ଆମ ଲାଗି ଭୋଗ ଖଞ୍ଜିହେବାକୁ ମଧ୍ୟ ଆସନ୍ତି ନାହିଁ। ସେମାନେ ଏହି ଧୂଳି ଉପରେ ଏହି ମରଦେହରେ ଗୋଟିଏ ଶୁଦ୍ଧ କମଳ ହୋଇ ଫୁଟି ଉଠିବାକୁ ଆସନ୍ତି। ଆମେ ମଧ୍ୟ ସେହିପରି କେତେ ସୁନ୍ଦର ଦିଶି ପାରନ୍ତୁ, ଆପଣାର ଏକ ନମୁନା ଦ୍ୱାରା ସେହି କଥାଟିକୁ ଦେଖାଇ ଦେବାକୁ ଆସନ୍ତି। ଅବିଶ୍ୱାସକୁ ବିଶ୍ୱାସ ବୋଲି ପ୍ରମାଣ କରିଦେଇ ଯାଆନ୍ତି। ଆମ ଜୀବନକଳନାର କାଠିଗୁଡ଼ାକୁ କେତେ ନୂଆ ନୂଆ ପ୍ରସ୍ଥରେ ବଢ଼ାଇ ଦେଇ ଯାଆନ୍ତି। ଶ୍ରୀ ଅରବିନ୍ଦ ଆମ ଆଗରେ ସେହିଭଳି ଏକ ଅବତରଣ

ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି, ଆମ ଆଖିଲାଗି ନୂତନ ପ୍ରଚକ୍ଷୁ ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି । ଆମ ବିବର୍ତ୍ତନର ମାର୍ଗରେ ସିଏ ଏକ ଆଗାମୀ ଆଲୋକ-ଘର ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି ।

ଆମେ ତାଙ୍କୁ ଆମରି ଭିତରେ ସାଇତି ରଖିବା, ଆମରି ପାଖରେ ତାଙ୍କୁ ରୋପଣ କରି ରଖିବା । ଆମରି ଉଦ୍ୟାନ ଭିତରେ ସେ ଆମ ଅନାଗତର ମୁକୁଳଟିଏ ହୋଇ ରହିବେ, ଆମ ଆକାଶରେ ତାରାଟିଏ ହୋଇ ରହିବେ, ଆମ ଆରୋହଣରେ ପ୍ରେରଣାଟିଏ ହୋଇ ରହିବେ । ଯଦି ଆମେ ଏଇଠି ବସି ରହିବାକୁ ଚାହୁଁଥିବା, ଏହି ଅଭ୍ୟସ୍ତଗୁଡ଼ାକୁହିଁ ଆଦରି ନେବାକୁ ଚାହୁଁଥିବା, ଯଦି ଆମେ ଆଜିକୁ କାଲିଠାରୁ ଅନ୍ୟପ୍ରକାର ବୋଲି ଅନୁଭବ କରୁ ନଥିବା, ତେବେ ସେ ଆମଲାଗି କିଛି ହୋଇ ରହିବେ ନାହିଁ । ଆମ ପାଖରେ ଥିବେ, ତଥାପି କିଛି ହୋଇ ରହି ନଥିବେ । ତାଙ୍କୁ ଆମେ ଆମର ପୁରୁଣା ଭଗବତ୍-କଳ୍ପନା ପରି ସ୍ୱର୍ଗ ନାମକ ଏକ ସବାଉପର ଭାଡ଼ିରେ ନେଇ ଅଲଗା କରି ରଖିଥିବା ବା ତାଙ୍କୁ ଦଣ୍ଡଧାରୀ ଓ ଦଣ୍ଡଦାତା ବୋଲି ଭାବି ଭୟ କରୁଥିବା, ଚାହାଳୀ-ଚୋର ଚାଟପରି ତାଙ୍କଠାରୁ ପଳାଇ ଯିବାକୁ ବାଟ ଖୋଜୁଥିବା । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କୁ ସାଥୀକରି ପାଇ ପାରିବା ନାହିଁ, ପଥପ୍ରଦର୍ଶକ ନକ୍ଷତ୍ରରୂପେ ଅନୁଭବ କରି ପାରିବା ନାହିଁ ଅଥବା ତାଙ୍କୁ ଆମର ଅତି ସମୀପର ବୋଲି ଜାଣି ପାରିବା ନାହିଁ । ଅତୀତର ଅନେକ ଅବତରଣ ପରି ସିଏ ଆମଲାଗି ଏଇଠି ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଥିବେ । ତଥାପି, ଗୋଟିଏ କମଳ ହୋଇ ଫୁଟି ଉଠିଲେ ଆମର ଦେହ, ଆମର ପ୍ରାଣ, ଆମର ମନ ଓ ଆମର ସମଗ୍ର ଚେତନାର ଆଖିଟି କେଡ଼େ ଅନ୍ୟ ପ୍ରକାରର ହୋଇଯାଇ ପାରନ୍ତା, ଆମେ ତାହା ଅନୁଭବ କରି ପାରୁ ନଥିବା । ଆମର ଦୁଆର ବନ୍ଦ ଥିବ । ଆମେ ତାଙ୍କୁ ମୁଣ୍ଡିଆ ମାରି ପ୍ରଣାମ କରୁଥିବା, ତଥାପି ତାଙ୍କର ସେହି ରୂପାନ୍ତରକାରୀ ବିଦ୍ୟୁତ୍‌ସ୍ପର୍ଶ ଲାଭ କରି ପାରୁନଥିବା ।

ଅବତାର କେବେହେଲେ ଲେଉଟି ଯାଆନ୍ତି ନାହିଁ । ଆମେ ତାଙ୍କୁ ଉଦ୍‌ଘାଟିତ ନକଲା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ ଏଇଠି ମଞ୍ଜିଟିଏ ହୋଇ ମାଟି ତଳେ ଅପେକ୍ଷା କରି ରହନ୍ତି, ଆପଣାକୁ ଆମଲାଗି ଏଇଠି ସଞ୍ଚିତ କରି ରଖିଥାନ୍ତି । ତେଣୁ ଆମେ ଯେତେବେଳେ ଶ୍ରୀ ଅରବିନ୍ଦଙ୍କର ପବିତ୍ର ଦେହସମିଧକୁ ଆମରି ନିବାସଟି ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରସ୍ଥାପିତ କରି ରଖିବାକୁ ଯାଉଛେ, ସେତେବେଳେ ତାଙ୍କୁ ଆମେ ଆମରି ଭବିଷ୍ୟଲାଗି ଗୋଟିଏ ମଞ୍ଜି ସାଇତି ହୋଇ ରହିଲା ବୋଲିହିଁ ଅନୁଭବ କରିବା । ମାଟି ପାଗ ହେଲେ ଏହି ମଞ୍ଜିଟିରୁ ଅଙ୍କୁର ଧରିବ, ଅଙ୍କୁର ଗଛ ହେବ, ଗଛଟି ନୂତନ ଯୁଗର ଉଦ୍‌ବୋଧନ ଦେଇ ବିକଶିତ ହୋଇ ଉଠିବ । ସେହି ଅଙ୍କୁରିତ ହେବାର ଶୁଭ ମୁହୂର୍ତ୍ତଟିକୁ ଆମେ ଦେଖି ନ ପାରିଲେ ମଧ୍ୟ ତାହା ଭବିଷ୍ୟର ଅଧିକ ଯୋଗ୍ୟ ଓ ଅଧିକ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଲାଗି ସାଇତା ହୋଇ ରହିଥିବ ।

ଅବତାର ହେଉଛି ଆମର ବୃହତ୍ତର ସମ୍ଭାବନା ଗୁଡ଼ିକର ସଙ୍କେତ। ବର୍ତ୍ତମାନ ଆମେ ଖିଅକଟା ହୋଇ ପ୍ରତ୍ୟେକ କ୍ଷଣରେ ଯେପରି ହନ୍ତସନ୍ତ ହେବାରେ ଲାଗିଛୁ, ସେଗୁଡ଼ାକର ଯେ ଦିନେ ନା ଦିନେ ଅବସାନ ଘଟିବ, ଆମେ ସମ୍ମତ ହେଲେ ଯେ ତାହାର ଆଶୁ ଅବସାନ ଘଟିବ, ସେହିଭଳି ଗୋଟିଏ ବିଶ୍ୱାସର ସଙ୍କେତ। ସେହି ସଙ୍କେତଟିର ପ୍ରେରଣାକୁ ଜୀବନର ସତ୍ୟରେ ପରିଣତ କରିପାରିଲେ ଆମର ଜଗତ ବଦଳି ଯିବ, ଆମର ସମାଜ ଓ ଆମର ସମ୍ପର୍କ ବଦଳିଯିବ। ନିଜପ୍ରତି ରହିଥିବା ଆମର ଘୃଣା ଓ ଅବଜ୍ଞାଗୁଡ଼ାକ ଏକ ଜୀବନଦାୟୀ ଶ୍ରଦ୍ଧାରେ ପରିଣତ ହୋଇଯିବ। ଭଗବାନଙ୍କୁ ଆଉ ସ୍ୱର୍ଗ ଭିତରେ ନିର୍ବାସିତ ହୋଇ ରହିବାକୁ ପଡ଼ିବ ନାହିଁ, ମଣିଷକୁ ଆଉ ନରକର ଭୟରେ ନିତ୍ୟକାତର ହୋଇ ରହିବାକୁ ପଡ଼ିବ ନାହିଁ, ଆର୍ତ୍ତତ୍ରାଣ ଚଉତିଶାର ଭିଆଣ ବି କରିବାକୁ ହେବ ନାହିଁ। ମଣିଷ ସେତେବେଳେ ଆପଣା ଘରକୁ ଫେରି ଆସିବ, ସଦାଯୁକ୍ତ ହୋଇ ରହିବ, କରୁଣାସିକ୍ତ ହୋଇ ରହିବ।

(ସମ୍ବଲପୁର ମାତୃନିବାସରେ ଶ୍ରୀ ଅରବିନ୍ଦଙ୍କ ପବିତ୍ର ଦେହାଂଶ ସଂସ୍ଥାପନ ଉପଲକ୍ଷେ।)

ସିଦ୍ଧି ଦିବସ

ସିଦ୍ଧି ଅନେକ ପ୍ରକାରର। ଯେତିକି ପ୍ରକାରର ସାଧନା, ସେତିକି ପ୍ରକାରର ସିଦ୍ଧି ଏବଂ ଅଭୀଷ୍ଟ ଯେତିକି ପ୍ରକାରର, ସେତିକି ପ୍ରକାରର ବାଟ। ଏହି ଅଭୀଷ୍ଟ ଅନୁସାରେ ସଂସାରୀ ସଂସାରୀ ଭିତରେ ଫରକ ଥାଏ, ଆଦର୍ଶବାଦୀ ଆଦର୍ଶବାଦୀ ମଧ୍ୟରେ ବି ଫରକ ଥାଏ; ଯୋଗୀ ଯୋଗୀ ଭିତରେ ଫରକ ରହିଥାଏ। ଯିଏ ଯେଉଁପରି ଶ୍ରଦ୍ଧା ନେଇ ବାଟ ଚାଲୁଥାଏ, ସିଏ ତାହାହିଁ ହୁଏ, ତାହାକୁ ହିଁ ପାଏ। ଶ୍ରଦ୍ଧା ଦ୍ୱାରା ଅଟକି ବି ଯାଇ ହୁଏ, ଶ୍ରଦ୍ଧା ଦ୍ୱାରା ହିଁ ଆମେ ଜାଲ,-ନାନା ଜାଲ ଭିତରେ ବାନ୍ଧି ହୋଇପଡ଼ୁ। ଶ୍ରଦ୍ଧା ଦ୍ୱାରା ହିଁ ଆମେ ଆପଣାକୁ ଭାରି ଅସନ୍ତାପିତ ଭାବରେ କିଳି ରଖିଥାଉ, ଏବଂ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଦ୍ୱାରା ହିଁ ଆମେ ଆପଣାକୁ ଅନ୍ୟ ସବୁଟିଠାରୁ ଖିଅ କଟାଇ ଏକୁଟିଆ ଏକକ ହୋଇ ବସିବାକୁ ଭଲ ପାଉ। ଏବଂ ଏହି ଶ୍ରଦ୍ଧାଟି ଅନୁସାରେ ଆମକୁ ସିଦ୍ଧି ମିଳେ, ଆମ ଯୋଗର ନିରୂପଣ ହୁଏ।

ଶ୍ରୀଅରବିନ୍ଦ ଯୋଗୀ ଥିଲେ। ଆମେ ଅନେକ ସଂସାରୀ ତାଙ୍କୁ ମହାଯୋଗୀ ବୋଲି ବି କହିଛୁ। ଯୋଗୀ କହିଲେ ଆମମାନଙ୍କର ପରିଭାଷାରେ ସାଧାରଣତଃ ଯାହା ବୁଝାଏ, ସେହି ଅନୁସାରେ ବିରକ୍ତ ହୋଇ ସଂସାରକୁ ଛାଡ଼ି ପଳାଇଥିବା ଏବଂ ଏହି

ସଂସାରର ଅନେକ ଉପରେ ଉଚ୍ଚ ହୋଇ ବସିଥିବା ଜଣେ ପରମଶାନ୍ତ ଓ ପରମମୁକ୍ତ ଅର୍ଥାତ୍ ପରମ ନିର୍ବାପିତ ମଣିଷକୁ ଆମେ ଯୋଗୀ ବୋଲି କହିଥାଉ । ଭାରତବର୍ଷର ପରମ୍ପରାରେ ଏହିଭଳି ଯୋଗୀମାନଙ୍କର ସଂଖ୍ୟାଧିକ୍ୟ ରହିଥିବାରୁ ହିଁ ସମ୍ଭବତଃ ଭାରତ ବାହାରେ ବି ଅନେକ ଲୋକ ଉତ୍ସାହିତ ହୋଇ ଭାରତବର୍ଷକୁ ଯୋଗୀମାନଙ୍କର ଦେଶ ବୋଲି କହିଥାନ୍ତି । ଆମ ଯୋଗୀମାନେ ଯୋଗ ଲୋଭରେ ପଡ଼ି ଏଠା ଛାଡ଼ି ହିମାଳୟ ଓ ନିକାଞ୍ଚନକୁ ପଳାଇ ଯାଉଥିବା ପରି ବାହାରୁ ଅନେକ ବ୍ୟକ୍ତି ପ୍ରାୟ ସେହି ଲୋଭରେ ପଡ଼ି ଦୁନିଆ ଛାଡ଼ି ଭାରତର ପଦ୍ମବନ ଭିତରକୁ ଆସିବା ଲାଗି ଭାରି ଲାଳସା ରଖିଥାନ୍ତି ।

ଶ୍ରୀଅରବିନ୍ଦ ଏହିଭଳି ଏକ ଅର୍ଥରେ ମୋଟେ ଯୋଗୀ ନଥିଲେ । ନିଷ୍କ୍ରିୟ ହୋଇ ପଡ଼ିବାକୁ ଯେଉଁଠି ଯୋଗର ସର୍ବମୂଳ କଥା ବୋଲି କୁହାଯାଏ, ସେଠାରେ ହୁଏତ ଆପଣାକୁ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ କର୍ମମୁକ୍ତ ଭାବରେ ବିବରଗତ କରି ରଖିବାକୁହିଁ ଜଣେ ଯୋଗୀର ପ୍ରୀତି ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରେ । ମାତ୍ର ଯେଉଁଠାରେ ସକ୍ରିୟତା ଏବଂ ଚେତନାର ସମଗ୍ରରୁ ସମଗ୍ରତର ଉପଲବ୍ଧିକୁହିଁ ବାଟ ବୋଲି ଗ୍ରହଣ କରାଯାଏ, ଯେଉଁଠାରେ ଯୁକ୍ତହେବା ଅର୍ଥରେହିଁ ଯୋଗର ଚାରଣା ହୁଏ, ସେଠାରେ ଯୋଗୀମାନେ ବି ଅନ୍ୟ ଶ୍ରଦ୍ଧାରେ ଅନୁଚାଳିତ ଓ ଅନୁପ୍ରେରିତ ହୁଅନ୍ତି । ଶ୍ରୀଅରବିନ୍ଦ ଏକଦା ଭାରତବର୍ଷର ଜାତୀୟ ମୁକ୍ତିର ଆନ୍ଦୋଳନରେ ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ଭାବରେ ଜଡ଼ିତ ହୋଇ ରହିଥିଲେ । ସେହି ଆନ୍ଦୋଳନକୁ ଛାଡ଼ିଦେଇ ସିଏ ଯୋଗୀ ହେବାପାଇଁ ପଳାଇ ଯାଇନଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଜାତୀୟ ଚେତନା କ୍ରମବୃହତ୍ତର ହୋଇ ସମଗ୍ର ମାନବ-ଜାତିର ଚେତନା ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରବିଷ୍ଟ ହେଲା, ତାଙ୍କର କାଳଧାରଣା ଏକ ତାତ୍କାଳିକ ବର୍ତ୍ତମାନର ସୀମାକୁ ସଂପ୍ରସାରିତ କରି ଅମାପ ଭବିଷ୍ୟତ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରବିଷ୍ଟ ହେଲା, ତାଙ୍କର ଚେତନା ମନଠାରୁ ଆହୁରି ଅଧିକ ପରିବ୍ୟାପ୍ତ ଓ ଅଧିକ ସମଗ୍ରତାଯୁକ୍ତ ପରିଧି ଲାଗି ଶ୍ରଦ୍ଧା କଲା, ଏବଂ ସେଇଥିଲାଗି ଜାତୀୟତାର ବିପ୍ଳବୀ ଅରବିନ୍ଦ ଓ ସଂଗ୍ରାମୀ ଅରବିନ୍ଦ ଆମପାଇଁ ଋଷି ଅରବିନ୍ଦରେ ପରିଣତ ହେଲେ, ଯୋଗୀ ଅରବିନ୍ଦ ପରି ଦିଶିଲେ । ଜାତୀୟ ସଂଗ୍ରାମର ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ମଧ୍ୟ ସେ ଯୋଗୀ ଥିଲେ ଏବଂ ଆମ ବୁଝିବାକୁ ଯୋଗୀ ହେବା ପରେ ମଧ୍ୟ ସିଏ ତଥାପି ବିପ୍ଳବୀ ଓ ସଂଗ୍ରାମୀ ହୋଇ ରହିଲେ । ତାଙ୍କର ତପସ୍ୟା ଏକ ବୃହତ୍ତର ପରିଧିକୁ ସ୍ପର୍ଶ କଲା ।

୧୯୧୦ ମସିହା ଏପ୍ରିଲ ଚାରି ତାରିଖରେ ଶ୍ରୀ ଅରବିନ୍ଦ ପଣ୍ଡିଚେରୀ ଯାଇଥିଲେ । ଏବଂ ତା'ପରେ ତାଙ୍କ ଜୀବନରେ ଯାହାସବୁ ଘଟିଲା, ତାହାକୁ ଆମେ ଏକ ତପସ୍ୱୀ ଜୀବନର ଘଟଣା ବୋଲି କହିପାରିବା । ସେହି ତପସ୍ୟା ଭିତରେ ଆମେ ସମସ୍ତେ ଥିଲୁ; ଏହି ସଂସାର ଥିଲା, ଏହି ମାନବଜାତିର ନିୟତି ତାହାରି ଭିତରେ ମଜା ହୋଇ ଏକ

ଅକଳ୍ପନୀୟ ଅଥବା ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଭବିଷ୍ୟତ ଲାଗି ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଉଥିଲା । ମଣିଷ ଭାଗ୍ୟର ଅପଲ ସତ୍ୟ କହିଲେ ଯୁଗେ ଯୁଗେ ଯାହାକୁ ସୂଚିତ କରାଇ ଆସିଛି ଓ ମନୁଷ୍ୟ-ଜୀବନର ସକ୍ରିୟତା କହିଲେ ଯେଉଁ ସମଗ୍ର ଅଭୀପ୍ସା- କ୍ଷେତ୍ରଟିକୁ ଇଙ୍ଗିତ କରି ଆସିଛି, ତପସ୍ୱୀ ଶ୍ରୀଅରବିନ୍ଦଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟିଗତ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱାୟନଟି ମଧ୍ୟରେ ସେଗୁଡ଼ିକ ସବୁଯାକ ହିଁ ବିଧୃତ ହୋଇ ରହିଥିଲେ । ଏବଂ ସେହି ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱାୟନରେ ୧୯୨୬ ମସିହା ନଭେମ୍ବର ୨୪ ତାରିଖରେ ସିଏ ଏପରି ଏକ ସୋପାନର ପରିଚୟ ପାଇଲେ, ଅର୍ଥାତ୍ ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କ ଲାଗି ଏପରି ଏକ ପରିଚୟର ସମ୍ପଦ ଏବଂ ଗୌରବକୁ ବହନ କରି ଆସିଲେ, ଯାହାକି ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଏକ ସମଗ୍ର ହିସାବରେ ଆମ ବିବର୍ତ୍ତନ-ମାର୍ଗରେ ଏକାବେଳକେ ଅନେକ ସୋପାନ ଉପରକୁ ଉଠିଯିବା ଭଳି ଅନ୍ତଃପ୍ରତ୍ୟୟ ଯୋଗାଇ ଦେଇଗଲା ।

ସେହି ଦିନର ସିଦ୍ଧି-ସୀମାଟିକୁ ଆମେ ଅଧିମାନସ ସିଦ୍ଧି ବୋଲି ଜାଣିଲୁ । ତାହାକୁ ଆମେ ଅଧିମାନସ ଚେତନାର ସିଦ୍ଧି ବୋଲି ଜାଣିଲୁ । ସେଦିନ କୌଣସି ଯୋଗୀ ଫଳପ୍ରାପ୍ତିର ସିଦ୍ଧ ରଥ ଉପରେ ଚଢି ଆମର ଏହି ସାଧ୍ୟାତୀତ କଠିନ ଓ କର୍କର ପୃଥିବୀକୁ କୌଣସି ଅନ୍ୟ ଚିରାନନ୍ଦମୟ ଧାମକୁ ପ୍ରୟାଣ କଲେ ନାହିଁ, ମାତ୍ର ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କ ଲାଗି ହିଁ ଏକ ଅନ୍ୟ ସମ୍ଭାବନା ଓ ଶକ୍ୟତାର ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଅନେକ ବିଶ୍ୱାସ ଦେଇ ଅବତରଣ କରି ଆସିଲା । ଯେତେବେଳେ ମନ ନିଜର ଗଣ୍ଠିଗୁଡ଼ାକୁ ଖୋଲିଦେବାର ସାହସ କରେ, ଯେତେବେଳେ ମଣିଷ ଆଉ ମଣିଷଙ୍କ ପାଖରେ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ଭୟସତର୍କ ନ ହୋଇ ସବୁ ମଣିଷ ଓ ସମଗ୍ର ଜୀବନକୁ ହିଁ ଏକକ ବୋଲି ଅନୁଭବ କରେ, ଯେତେବେଳେ ଆମର ଏକକ ଚେତନାଟି ବିଶ୍ୱର ଅନେକ ଚେତନାର ଜଙ୍ଗଲ ଭିତରେ କାଳେ ଆପଣାକୁ ଗୋଟାସୁଦ୍ଧା ହରାଇ ବସିବାର ଭୟ ଛାଡ଼ି ଅନେକଙ୍କୁ ଆପଣାର ନାନା ପରିଧି ଓ ପରିଚେତନାର ସମଗ୍ରତା ରୂପେ ହିଁ ଗ୍ରହଣ କରିନିଏ, ସେତିକିବେଳେ ଆମ ଆଗରେ ଆମର ଅନ୍ୟ ସମ୍ଭାବନାଟି ଉନ୍ମୋଚିତ ହୋଇଯାଏ । ଆମଘରର ଗବାକ୍ଷଗୁଡ଼ାକ ଫିଟିଯାଏ, ଆମର ସାନ ଅହଂଟା ଅଭୟ ଲାଭକରି ବାହାରକୁ ଆସେ, ସମ୍ମିଳିତ ହୁଏ, ସଂପ୍ରସାରିତ ହୋଇଯାଏ; ଅଳ୍ପତାର ଯାବତୀୟ ବ୍ୟାଧିର ବନ୍ଧନ କଟିଯାଏ । ଅଳ୍ପ ସଞ୍ଚୟ ଗୁଡ଼ାକର ଯାବତୀୟ ମୁଗ୍ଧତା ଓ ତଜ୍ଜନିତ କ୍ରୂରତା ଅପସାରିତ ହୋଇଯାଏ । ଅର୍ଥାତ୍ ଅନାବଶ୍ୟକ ବୋଲି ଅନୁଭୂତ ହୁଏ । ଅହଂର ଦର୍ପଣ ଉପରେ ଆମର ସଂସାରକୁ ଦେଖିବାର ଯାବତୀୟ ନିର୍ବୋଧତା କଟିଯାଇ ସମଗ୍ରତା ମଧ୍ୟରେ ହିଁ ଆପଣାକୁ ଦେଖିବାର ନୂତନ ପର୍ବଟି ଆରମ୍ଭ ହୁଏ । ଏବଂ ତା'ପରେ ଆମ ଜୀବନରେ ଆଦର୍ଶ, ଅଭିପ୍ରାୟ ଓ ଉଦ୍ୟମ ପ୍ରଭୃତି ପ୍ରକଳ୍ପ ଗୁଡ଼ିକର ସଂଜ୍ଞା ହିଁ ବଦଳିଯାଏ । ଆମ ଅହଂଟାର ଗଣ୍ଠି ଭିତରେ ଆଗରୁ ଆମେ ଯାହା

କିଛି କରି ଆସିଥିଲୁ, ସେଗୁଡ଼ାକର ଅକୁଶଳତାଗୁଡ଼ାକ ଆମକୁ ଜଳ ଜଳ ହୋଇ ଦିଶିଯିବାକୁ ଲାଗେ । ଆଗରୁ ଆମରି ଅହଂକାମନା ଗୁଡ଼ାକର କଣ୍ଠାରେ ଫୋଡ଼ାହୋଇ ରହିଥିବା ଆମ ସମ୍ବନ୍ଧ, ସମାଜ, ପରିଚୟ, ପ୍ରୀତି ଓ ଜୟ-ପରାଜୟ ଗୁଡ଼ିକର ମାନଦଣ୍ଡହିଁ ଏଣିକି ବଦଳିଯାଏ । ଆମ ସମାଜକୁ ତେଣିକି ଆମେ ନୂତନ ଭାବରେ ଅନୁଭବ କରୁ । ସେବା, ଶାସନ, ଶିକ୍ଷା, ରାଜନୀତି ବୋଲି କହିଲେ ଆମେ ଏତେଦିନ ଯାଏ ଯେଉଁସବୁ ଦର୍ପ ବା ଯେଉଁସବୁ କୋଳାହଳକୁ ବୁଝି ଆସିଥିଲୁ, ଏଣିକି ସେସବୁ ତୁଚ୍ଛା ଧୂର୍ତ୍ତତା ପରି ମନେହୁଏ, ଅର୍ଥାତ୍ ଆମ ସଂସାର ଗୁଡ଼ାକର ସଂଜ୍ଞା ବଦଳିଯାଏ, ଏବଂ ତେଣୁ ଆମ ସ୍ୱର୍ଗ ଗୁଡ଼ାକର ଏବଂ ମୁକ୍ତିଗୁଡ଼ାକର ସଂଜ୍ଞା ବି ବଦଳି ଯାଏ । ଏହି ଜୀବନଟି ଯଥାର୍ଥରେ ନିଜର ଜୀବନ ପରି ଲାଗେ, ଏହି ଘରଟି ସତକୁ ସତ ନିଜର ଘରପରି ଲାଗେ । ଏଠାରେ ନିଜକୁ ଆଉ ଗୋଟାଏ ଗୋଟାଏ ଭୟାସକ୍ତ କଂସପରି କଳ୍ପନା କରିବାକୁ ପଡ଼େନାହିଁ । ନିଜକୁ ସନ୍ତାନ ପରି ଲାଗେ, 'ପୁତ୍ରୋଽହଂ ପୃଥିବ୍ୟାଃ' ବୋଲି କହିବା ସକାଶେ ଆବଶ୍ୟକ ଡୋର ଲାଗିଯାଏ, ଆବଶ୍ୟକ ସାହସଟି ମିଳିଯାଏ ।

ଆମର ଏହି କାମନାପୂରିତ ଏବଂ ଅହଂଦ୍ୱାରା ପ୍ରେରିତ ମନଟିକୁ ଡେଇଁଲେ ଉପରକୁ ଉପରକୁ ଆମ ଗଭୀରରେ ଯେଉଁସବୁ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସୋପାନମାନ ରହିଛି, ଅଧିମାନସ ହେଉଛି ତାହାରି ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ । ଶ୍ରୀ ଅରବିନ୍ଦ ତାହାକୁ ମନକୁ ଅତିକ୍ରମ କରିଯିବା ପରେ ଆମ ବାଟରେ ଆସି ପଡ଼ୁଥିବା ଚତୁର୍ଥ ସୋପାନ ବୋଲି କହିଛନ୍ତି । ସେପାଖରୁ ହିସାବ କରି ସିଏ ତାହାକୁ ଯଥାର୍ଥ ସାଧର୍ମ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରବିଷ୍ଟ ହେବାର ଠିକ୍-ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ସୋପାନ ବୋଲି ମଧ୍ୟ କହିଛନ୍ତି । ଏହି ସୋପାନ ଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି ଚେତନାର ନାନା ସୋପାନ, ସାମ୍ପ୍ରସାରିତ ହୋଇଯିବାର ଅର୍ଥାତ୍ ସଂପ୍ରସାରିତ ହେବାଲାଗି ସମ୍ମତି ଦେବାର ଏବଂ ନିଜକୁ ସେହି ସଂପ୍ରସାରଣଟି ଲାଗି ଉନ୍ମୋଚିତ ରଖିବାର ନାନା ସୋପାନ । 'ଦିବ୍ୟ ଜୀବନ' ଗ୍ରନ୍ଥରେ ଶ୍ରୀ ଅରବିନ୍ଦ ଅଧିମାନସକୁ ନାନା ଭାବରେ ବୁଝାଇ କହିଛନ୍ତି । ମାତ୍ର ଯାବତୀୟ ବ୍ୟାଖ୍ୟାରେ ସେହି ସତ୍ୟୋପଲବ୍ଧିର ଯଥାର୍ଥ ପ୍ରତିବିମ୍ବଟିକୁ ଆମମାନଙ୍କ ଲାଗି ଯଥାସମ୍ଭବ ଅଧିକ ସ୍ପଷ୍ଟ କରି ଆଣିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଛନ୍ତି । ଅର୍ଥାତ୍ ଆମ ଭିତରେ ନିହିତ ହୋଇ ରହିଥିବା ଆମର ଏକ ଅନ୍ୟ ସମ୍ଭାବନାକୁ ଆମ ଆଗରେ ଉତ୍ତୋଳିତ କରି ଧରିଛନ୍ତି । ଅଧିମାନସ ଚେତନା ହେଉଛି "ମୁଁ ବିଶ୍ୱ" ବୋଲି ଅନୁଭବ କରିବାର ଚେତନା, ଅର୍ଥାତ୍ 'ମୋ ଭିତରେ ବିଶ୍ୱ ଅବସ୍ଥିତ ରହିଛି' ବୋଲି ଅନୁଭବ କରିବାର ଚେତନା । ତାଙ୍କରି ଭାଷାରେ କହିଲେ, "ମୁଁ"ର ଅର୍ଥ ଏଠି ଅହଂ ନୁହେଁ, ଏହା ହେଉଛି ଏକ ଶୁଦ୍ଧମୁକ୍ତ ମର୍ମାଧିଷ୍ଠିତ ଆତ୍ମଚେତନାରହିଁ ଏକ ସଂପ୍ରସାରଣ ଅଥବା, ଏକ ବିଶ୍ୱମୟ ସତ୍ତା ଓ ଏକ

ବିଶ୍ୱାତ୍ମକ ବ୍ୟକ୍ତି ମଧ୍ୟରେ ସଂଘଟିତ ହୋଇଥିବାର ଏକ ତଦାତ୍ମକତା।" ପୁନଶ୍ଚ, "ଏକ ସତ୍ତା ହିସାବରେ ଯାହା ମର୍ମତଃ ପରମ ଆତ୍ମସତ୍ତା ସହିତ ଏକରୂପ ହୋଇ ରହିଥାଏ, ଆପଣାର ବ୍ୟାପ୍ତିରେ ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱ ସହିତ ଏକରୂପ ହୋଇ ରହିଥାଏ, ମାତ୍ର ତଥାପି ପରମ ଅନନ୍ତଙ୍କର ବିଶିଷ୍ଟ କ୍ରିୟାଟିରେ ଏକ ବିଶ୍ୱଗତ କେନ୍ଦ୍ର ଓ ପରିଧି ହୋଇ ମଧ୍ୟ ରହିଥାଏ, ତାହାକୁହିଁ ଅଧିମାନସ ଚେତନାରେ ଅବସ୍ଥିତ ଏକ ସତ୍ତା ବୋଲି କୁହାଯାଇ ପାରିବ। ଏକ ଚେତନା ହିସାବରେ ଅଧିମାନସ ଚେତନା ଅଧିକ ସର୍ବଗ୍ରାହୀ ହୁଏ, ସବୁଟିକୁ ବୁଝି ତାହା ସବୁଟିକୁ ଆପଣାର ବେଢ଼ ଭିତରେ ଧରି ରଖିବାକୁ ସମର୍ଥ ହୁଏ। ବିଶ୍ୱଗତ ହୁଏ, ଅନନ୍ତ ନୁହେଁ।" ତାହା "ବ୍ୟକ୍ତିମନ ସହିତ ବିଶ୍ୱମନର ସମ୍ମିଳନ ଘଟାଏ, ବ୍ୟକ୍ତି-ଆତ୍ମା ସହିତ ବିଶ୍ୱ-ଆତ୍ମାର ସମୀକରଣ କରାଏ।"

ଅଧିମାନସ ଚେତନାରେ କେବଳ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱଆଡ଼କୁ ହିଁ ସଂପ୍ରସାରଣ ଘଟେ ନାହିଁ, ବିସ୍ତୃତି ଦିଗରେ ମଧ୍ୟ ଏହାର ସଂପ୍ରସାରଣ ଘଟିଥାଏ। ଆଗ କାଳରେ ଯେଉଁମାନେ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଉପଲବ୍‌ଧିକୁ ଆପଣାର ତପସ୍ୟା-ମାର୍ଗର ଲକ୍ଷ୍ୟରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରୁଥିଲେ, ସେମାନେ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱକୁ ଉଠିଯିବାକୁ ହିଁ ସଚରାଚର ଆପଣାର ଉଦ୍ଧାରପଥ ବୋଲି ଗ୍ରହଣ କରୁଥିଲେ। ପରମ୍ପରାଟି ବର୍ତ୍ତମାନ ଯାଏ ମଧ୍ୟ ପ୍ରାୟ ସେହିପରି ଗଡ଼ି ଗଡ଼ି ଆସିଛି। ଗୋଟା ସୁଦ୍ଧା ଭଗବାନଙ୍କର ହୋଇଯିବା ସକାଶେ ଯେଉଁମାନେ ଆଉ ସବୁକିଛି ସହିତ ଆପଣାର ସକଳ ସମ୍ପର୍କକୁ ଗୋଟାସୁଦ୍ଧା କାଟି ପକାଇବାକୁ ଆବଶ୍ୟକ ବୋଲି ଭାବନ୍ତି, ସେମାନେ ଗତି କହିଲେ ସେହି ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଗତିଟିକୁହିଁ ବୁଝିଥାନ୍ତି। ଆପଣାର ଉତ୍ସାହ ଓ କେନ୍ଦ୍ରାନୁଗାମୀ ଉତ୍ତେଜନାରେ ପଡ଼ି ସେମାନେ ଏହି ସଂସାରରେ ସତେଅବା ଭଗବାନ ନାହାନ୍ତି ବୋଲି ଧରିନିଅନ୍ତି। ସେମାନେ ସଂସାରକୁ ଦୁଇଖଣ୍ଡରେ ବାଣ୍ଟି ଦେଇଥାନ୍ତି, ଅତ୍ୟନ୍ତ ଉଦାସ ଓ ଅଂସପୃକ୍ତ ଭାବରେ ଭଗବାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଦୁଇଭାଗକରି ରଖିଥାନ୍ତି ଓ କେବଳ ଗୋଟିଏ ଖଣ୍ଡରେ ହିଁ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଏକାନ୍ତ ଭାବରେ ଭୋଗକରିବେ ବୋଲି ମନ କରିଥାଆନ୍ତି। ସେମାନେ ଏଠି ନୃଶଂସ ହୁଅନ୍ତି, ସେପାଖରେ ଭକ୍ତ ହୁଅନ୍ତି, ଏଠି ଉପେକ୍ଷା କରନ୍ତି। ଓ ଅନେକ ସମୟରେ ତାହାକୁ ହିଁ ସେପାଖ ଲାଗି ଶ୍ରଦ୍ଧା ପ୍ରକଟ କରିବା ବୋଲି କହନ୍ତି। ଏଠି ପ୍ରଚଣ୍ଡ ହୁଅନ୍ତି, ପ୍ରୟୋଜନବାଦୀ ହୁଅନ୍ତି, ଆପଣାର ବୃତ୍ତିଗୁଡ଼ାକୁ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଗରୁ କରିବାରେ ଲାଗିଥାଆନ୍ତି ଏବଂ ତେଣେ ଦେଉଳ ଭିତରେ ପଶି ଆଦର୍ଶବାଦର କଥା କହନ୍ତି, ସ୍ତମ୍ଭିତ ହୁଅନ୍ତି ଏବଂ ଆନନ୍ଦାଶ୍ରୁ ଗଡ଼ାନ୍ତି। ସେମାନେ ଏଠୁ ପଳାଇଥିବାର ଲଜ୍ଜାକୁ ଲୁଚାଇବା ଲାଗି ସେପାଖର ତିଳକ ବୋଳି ହୋଇ ବସନ୍ତି, ଏଠାରେ ନାନା ଅସମର୍ଥତାର ସତେଅବା କ୍ଷତିପୂରଣ କରିବା ଲାଗି ସେପାଖରେ ପରମ ଅର୍ଥର ସଙ୍ଗତ କରୁଥାନ୍ତି। ଭାରତୀୟ ପରମ୍ପରାରେ କେବଳ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱକୁ ଉଠିଯିବାର ବିକଳ ଅତିଶୟତାଟି ପଶିଯିବାରୁ ଭାରତ ଯେ କେତେ ଅନ୍ଧାର

ଏବଂ ଅସୁନ୍ଦରତାକୁ ଏଠି ସ୍ୱୀକୃତି ଦେଇ ରଖିଆସିଛି, କେତେ ବିନାଶକୁ ଯେ ସମ୍ପନ୍ଧ ମଣି ସହି ଆସିଛି, ଶ୍ରୀଅରବିନ୍ଦ ତାଙ୍କର ଏକାଧିକ ଗ୍ରନ୍ଥରେ ତାହାରି ଆଲୋଚନା କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ଆମର ଆଖିଗୁଡ଼ାକୁ ଆହୁରି ଅଧିକ ନିର୍ମଳ, ସମଗ୍ର ଓ ଶ୍ରଦ୍ଧାବାନ କରିବାର ଉଦ୍‌ବୋଧନ ଦେଇଛନ୍ତି ।

ତେଣୁ, କେବଳ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଏକାନ୍ତକୁ ନୁହେଁ, ଆମକୁ ବିସ୍ତୃତି ଦିଗରେ ମଧ୍ୟ ସଂପ୍ରସାରିତ ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଅର୍ଥାତ୍ ପଳାୟନକୁ ଅନାଧ୍ୟାତ୍ମିକ ବୋଲି ମାନିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ସମଗ୍ରଟିକୁ ମାନି ନେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଅନ୍ଧାର ଭିତରେ ପଶି ତାହାକୁ ଆଲୋକ ଲାଗି ଜୟ କରି ନେବାକୁ ପଡ଼ିବ, ମିଥ୍ୟା ଭିତରେ ପଶି ତାହାକୁ ସତ୍ୟଲାଗି ଜୟ କରିନେବାକୁ ପଡ଼ିବ, ନିଜ ଭିତରେ ପଶି ତାହାକୁ ଏକ ବିଶ୍ୱମୟ ଅନ୍ତରଙ୍ଗତା ଓ ଆତ୍ମୀୟ ସ୍ପର୍ଶଲାଗି ଜୟ କରିନେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଶ୍ରୀଅରବିନ୍ଦଙ୍କ ଭାଷାରେ କହିଲେ, ନିଜ ସମେତ ଏହି ସଂସାରଟାକୁ ଭଗବାନଙ୍କ ଲାଗି ଜୟ କରିନେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଆପଣାର କ୍ଷମତା ବଢ଼ାଇବାକୁ ନୁହେଁ, ଆପଣାର ଆସନଗୁଡ଼ାକୁ ବଢ଼ାଇବାକୁ ନୁହେଁ; ଅର୍ଥାତ୍ ଆପଣାର ଛାଇଗୁଡ଼ାକୁ ହିଁ ବିସ୍ତାରି ଦେଇ ବଡ଼ ହୋଇ ଦିଶିବାକୁ ନୁହେଁ, ମାତ୍ର ଭଗବାନଙ୍କ ଲାଗି, ବିଶ୍ୱ ଲାଗି ଜୟ କରିନେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଅର୍ଥାତ୍ ଆପଣାକୁ ସମର୍ପିତ କରିନେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ବିଚ୍ଛିନ୍ନ, ସତର୍କ ଓ ଈର୍ଷାସଚେତ ଅହଂ ଆପଣାକୁ କଦାପି ସମର୍ପିତ କରିପାରେ ନାହିଁ । ତାହା ନିଜକୁ କାହାରି ପାଖରେ ଦେଇପାରେ ନାହିଁ, ତେଣୁ କାହାରି ବି ହୋଇପାରେ ନାହିଁ । ଅଧିମାନସ ଆଡ଼କୁ ଚେତନାର ଯାତ୍ରା ଆରମ୍ଭ ହେଲେ ଓ ସେଇଆଡ଼କୁ ବାସନା ଜାଗ୍ରତ ହେଲେ "ନିତ୍ୟ ସତ୍ୟ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱର ଆବିଷ୍କାର କରିବା ଦିଗରେ ଏକ କ୍ରିୟା ନିଜକୁ ମୃତ ଅହଂର ସ୍ଥାନାପନ୍ନ ଭାବରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କରେ । ଯେଉଁ ଅହଂଟି ଥିଲା, ଅତ୍ୟନ୍ତ ସ୍ପର୍ଶକାତର ଏବଂ ତେଣୁ ହିଂସ୍ର ହୋଇ ରହିଥିଲା, ତାହାର ପ୍ରକୃତରେ ମୃତ୍ୟୁ ହୁଏ । ଏକ ଅନ୍ୟ ସତ୍ୟମୟ ଏବଂ ବିସ୍ତୃତିଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ ମଧ୍ୟରେ ତାହା ଆପଣାକୁ ବିସର୍ଜି ଦେଇଆସେ ।"

ଶ୍ରୀଅରବିନ୍ଦଙ୍କ କହିବା ଅନୁସାରେ ତିନୋଟି ନିୟମ ଆମର ଏହି ପାର୍ଥିବ ନିୟମର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରୁଛନ୍ତି । ସର୍ବପ୍ରଥମ ନିୟମଟି ହେଉଛି କର୍ମର ନିୟମ; ଯାହାକୁ ଆମେ ଦାର୍ଶନିକ ଭାଷାରେ ସୁପରିଚିତ ଭାବରେ କର୍ମବାଦ ବୋଲି କହିଥାଉ । କର୍ମବାଦର ଗଣ୍ଡିଗୁଡ଼ାକ ଭିତରେ ବିଧାତା ଯେ ଆମ ଦୁଷ୍ଟ ମନଗୁଡ଼ାକୁ ଟାଣିକରି ରଖିଥାନ୍ତି, ଆମର ସାମାଜିକ ବିବେକ ଓ ସମାଜର କର୍ତ୍ତାମାନେ ଆମକୁ ଅହରହ ତାହାରି ଉପଦେଶ ଦେବାରେ ଲାଗିଥାନ୍ତି ଓ ସେହି ଅପପ୍ରେରଣାଟି ଦ୍ୱାରା ଆପଣାକୁ ଯଥେଷ୍ଟ ପରିମାଣରେ ଉତ୍ତେଜିତ କରି ରଖି ସମାଜରେ ଶାସକମାନେ ଯାବତୀୟ ଦୁଷ୍ଟତାର ଆଶ୍ରୟ ନେଇ ଦୁଷ୍ଟମାନଙ୍କୁ ଶିଷ୍ଟ ଓ ବାଧ୍ୟ କରି ରଖିବାରେ ଲାଗିଥାନ୍ତି,

ହାତୀଗୁଡ଼ାଙ୍କୁ ଶାଳ ଭିତରେ ବାନ୍ଧି ରଖିବାରେ ଲାଗିଥାନ୍ତି । ମଣିଷକୁ ଭୃତ୍ୟ ଅର୍ଥାତ୍ ବଶ୍ୟ କରି ରଖିଥାନ୍ତି । କର୍ମବାଦୀ ମଣିଷ ସମ୍ଭବତଃ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ସହଜରେ ହିଁ ବାଧ୍ୟହୋଇ ରହେ-ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ସହଜରେ ଯାହା ଅଛି, ସେଇଟାକୁ ହିଁ ସକଳ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ବୋଲି ମାନିନିଏ । ଏହିପରି ଭାବରେ କ୍ରୁର ଓ ବଶ୍ୟ ଉଭୟଙ୍କର ସହଯୋଗରେ କର୍ମବାଦର ବିଧାନଟା ହିଁ କ୍ରମଶଃ ଧର୍ମ ବୋଲି ସ୍ୱୀକୃତ ହେବାରେ ଲାଗେ, ଯେଉଁଠାରେ କି ସମସ୍ତେ ଆପଣା ଆପଣାର କର୍ମ କରୁଥାନ୍ତି ଓ ସମସ୍ତେ କର୍ମ ଆଦରି ରହିଥାନ୍ତି । ବସନ ଭିଡ଼ିବା ଦୁଃଶାସନମାନଙ୍କର କର୍ମ ହୋଇ ରହିଥାଏ ଓ ରୋଦନ କରିବା ଅସହାୟମାନଙ୍କର କର୍ମ ହୋଇ ରହିଥାଏ । ଏହିପରି ଭାବରେ କର୍ମବାଦୀ ଆମେ ସମସ୍ତେ ସଂସାର ବୋଲି ଯାହାକିଛି ଭିଆଇ ରଖିଥାଉ, ଭାରି ବୋଲି ମାନି ଶୋଇ ରହିଥିବା ଆମେ ସମସ୍ତେ ତାହାକୁ ହିଁ ଭଗବାନଙ୍କର ଲୀଳା ବୋଲି କହିବାରେ ଲାଗିଥାଉ । ତେଣେ ଆମରି ଭିତରେ ରହି ଭଗବାନ ଅସଲ ମୁହୂର୍ତ୍ତଟି ଆସିବା ଲାଗି ଦିନ ଗଣିବାରେ ଲାଗିଥାନ୍ତି, ଆମରି କ୍ରୂରତା ଓ ଉପେକ୍ଷା ଗୁଡ଼ାକର ତାଙ୍କୁଣି ତଳେ ଅନବଜ୍ଞାତ ହୋଇ ରହିଥାନ୍ତି । ଉଜାଗାର ହୋଇ ଅପେକ୍ଷା କରିଥାନ୍ତି ।

ପଣ୍ଡିଚେରୀକୁ ଯିବାର ପ୍ରାୟ ଦୁଇବର୍ଷ ପୂର୍ବରୁ ଶ୍ରୀଅରବିନ୍ଦ ଆମ ଜୀବନରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଉଥିବା ବିଧାନଟିରେ ଦୁଇଟି ଶ୍ରେଣୀର ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିଛନ୍ତି । ଗୋଟିଏ ହେଉଛି ଆମର ନିମ୍ନତର ଜୀବନସତ୍ତାର ବିଧାନ ଏବଂ ଆରଟି ହେଉଛି ଆମ ଉଚ୍ଚତର ଜୀବନସତ୍ତାର ବିଧାନ ବା ନିୟମ । (ବନ୍ଦେ ମାତରମ୍, ୧୮-୩-୧୯୦୮) ତାଙ୍କର ମତରେ ଆମ ନିମ୍ନତର ଆତ୍ମସତ୍ତାଟି ଅତୀତର ନାନା ରଜ୍ଜୁ ଭିତରେ ଛନ୍ଦି ହୋଇ ପଡ଼ିଥାଏ, ତା'ର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଓ ପରିଚାଳନ କେତେବେଳେ ହେଲେ ତା'ର ଆପଣା ହାତରେ ନ ଥାଏ । ତାକୁ ଏଇଟି ଟାଣେ, ସେଇଟି ଟାଣେ,-ଏଇଟି ବାଧ୍ୟକରି ରଖିଥାଏ ଓ ସେଇଟି ବାଧ୍ୟ କରି ରଖିଥାଏ । ସିଏ ନିଜେ ମଧ୍ୟ ମଉକା ଅନୁସାରେ ଆହୁରି କେତେକଙ୍କୁ ଟାଣିବାରେ ଲାଗିଥାଏ, ବାଧ୍ୟ କରି ରଖିବାର ନାନା ପ୍ରକୁପିତ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥାଏ । ମାତ୍ର କେହିହେଲେ ଆପଣା ବଶରେ ନଥାନ୍ତି, କାରଣ କେହିହେଲେ ଆପଣା ଭିତରେ ସତ୍ୟସ୍ପର୍ଶନ କରିନଥାନ୍ତି । ଆମ ସଂସାରରେ ଅନେକ ପଣ୍ଡିତ ଓ ବିଜ୍ଞାନୀ ମଧ୍ୟ ଏହି ଆତ୍ମସତ୍ତାଟିକୁ ଆମର ସମୁଦାୟ ସତ୍ତା ବା ବିଚରଣକ୍ଷେତ୍ର ବୋଲି ମାନି ନେଇଥାନ୍ତି ଓ ମଣିଷକୁ ଗୋଟାଏ ଦାସତ୍ୱ ଭିତରୁ ମୁକ୍ତି କରି ନେବା ଲାଗି ଆହୁରି ଗୋଟାଏ ଅଥବା ଏକାଧିକ ଦାସତ୍ୱର ଫିକର କରିବାରେ ଲାଗିଥାନ୍ତି ସତ, ମାତ୍ର ଶ୍ରୀଅରବିନ୍ଦଙ୍କର ଅନୁଭୂତ ସତ୍ୟଟି ଅନୁସାରେ ଆମକୁ ଆମରି ଭିତରେ ଏକ ଉଚ୍ଚତର ଆତ୍ମସତ୍ତାର ବିଧାନଟି ଉପରେ ମଧ୍ୟ ବିଶ୍ୱାସ ସ୍ଥାପନ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଏହି ଉଚ୍ଚତର ଆତ୍ମସତ୍ତା ଅତୀତର ଦାସ ହୋଇ ରହି ନ ଥାଏ, ଅତୀତରହିଁ ଏକ ପରିଣାମ

ହୋଇ ରହିବାର ସନ୍ତାପ ଭୋଗ କରୁ ନ ଥାଏ, ତାହା ଅତୀତର ଅଧିପ ହୋଇ ରହିଥାଏ। ଅତୀତକୁ ସିଏ ଭୂମି ପରି ବ୍ୟବହାର କରେ, ସେଇଥିରୁ ବର୍ତ୍ତମାନଟି ଭିତରେ ପ୍ରବେଶ କରେ ଓ ଭବିଷ୍ୟତକୁ ଗଢ଼େ। ଅର୍ଥାତ୍ ସିଏ ବର୍ତ୍ତମାନ ତଥା ଭବିଷ୍ୟତର ବି ଅଧିପ ହୋଇ ରହିଥାଏ। ସିଏ ଅତୀତର ଯାବତୀୟ ନିୟତିବାଦକୁ ବଦଳାଇ ଦେଇପାରେ, ଏକ ନୂତନ ନିୟତି ଲାଗି ଅଭୀପ୍ସା ରଖିପାରେ ଏବଂ ଅଭିପ୍ରେତ ଅସଲ ସଂଗ୍ରାମ ଅର୍ଥାତ୍ ଅସଲ ନିର୍ମାଣଟି ଲାଗି ଯୋଦ୍ଧାହୋଇ ପ୍ରସ୍ତୁତ ବି ହୋଇପାରେ। ଆମ ଚେତନାର ଘର ଗୁଡ଼ାକୁ ଆମେ ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କେବଳ ନିମ୍ନତର ସତ୍ତାର ବିଧାନଟି ଦ୍ୱାରା ବାନ୍ଧିଦେଇ ରଖିଥିବା, ସେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆମେ ଆଉ କଦାପି ଅଧିକ କିଛିର ଯୋଗ୍ୟ ହୋଇପାରିବା ନାହିଁ। ଆମେ ସେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆପେ ତିଆଇଥିବା ଏହି ନରକଗୁଡ଼ାକୁ ହିଁ ମାନି ନେଉଥିବା,-ମାନି ନେଉଥିବା ଓ ତଥାପି ନରକ ଭିତରେ ଆସି ପଡ଼ିଗଲୁ ବୋଲି ବିଳାପ କରିବାରେ ଲାଗିଥିବା-ଦୌରାତ୍ମ୍ୟ ସହୁଥିବା ଓ ଦୌରାତ୍ମ୍ୟ କରୁଥିବା।

ନିମ୍ନତର ଆତ୍ମସତ୍ତା ଅର୍ଥାତ୍ ନିମ୍ନତର ଚେତନା, ଅହଂ ଦ୍ୱାରା ଗୋଟାସୁଦ୍ଧା ଜର୍ଜର ହୋଇ ରହିଥିବା ଚେତନା, ଆପଣାର ବୁଦ୍ଧି ଗୁଡ଼ାକ ବ୍ୟତୀତ ପ୍ରାୟ ଆଉ କିଛି ହେଲେ ଦେଖି ପାରୁନଥିବା ଚେତନା। ଏବଂ ଉଚ୍ଚତର ଆତ୍ମସତ୍ତା ହେଉଛି ଉଚ୍ଚତର ଚେତନା;-ଦୁଇଟିଯାକ ସମ୍ଭାବନା ଆମ ଭିତରେ ହିଁ ରହିଛି। ଆମେ ଯେଉଁଟି ଆଡ଼କୁ ଆମ ଆଗ୍ରହର ଦ୍ୱାରଟିକୁ ଖୋଲି ରଖିଥିବା, ଆମେ କେବଳ ତାହାରି ଅଧିକାରୀ ହୋଇପାରିବା। ପରମ୍ପରାକ୍ରମେ ଆମକୁ ଗୋଟାସୁଦ୍ଧା କେବଳ ଏହି ନିମ୍ନତର ଚେତନାଟି ମଧ୍ୟରେ ରହିବାକୁ ନିରୂପିତ ହୋଇ ରହିଥିବା ଏକ ସତ୍ତା ବୋଲି କୁହା ଯାଇଥିଲା। ଅନ୍ୟ ଆଗ୍ରହ ଓ ଅଭୀପ୍ସା ଦ୍ୱାରା ଆମେ ଯେ ଉଚ୍ଚତର ଆତ୍ମସତ୍ତାଟିକୁ ମଧ୍ୟ ଆପଣା ଭିତରେ ଆବିଷ୍କାର କରିନେଇ ପାରିବା, ଆମେ ଯେ ଆମ ଭାଗ୍ୟର ଅର୍ଥାତ୍ ଆମ ତ୍ରିକାଳର ମାଲିକ ହୋଇପାରିବା, ଆପଣାର ସାଧନା ତଥା ସିଦ୍ଧିଲାଭ ଦ୍ୱାରା ଶ୍ରୀଅରବିନ୍ଦ ଆମ ଭିତରେ ସେହି ବିଶ୍ୱାସଟିକୁ ହିଁ ଏକ ସତ୍ୟରୂପେ ଉଦ୍‌ବୁଦ୍ଧ କରାଇ ଆଣିଛନ୍ତି। ଭଗବାନଙ୍କର କରୁଣା ଆମ ଭିତରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ମଧ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛି ସତ, ମାତ୍ର କର୍ମବାଦର ଦାସତ୍ୱଜାଲ ଏବଂ ନିମ୍ନସ୍ତରର ସତ୍ତା ଓ ଚେତନା ଦ୍ୱାରା ଆମେ ପରିଚୟର ଯାବତୀୟ ପଥକୁ ପ୍ରାୟ ରୁଦ୍ଧ କରି ରଖିଥିବାରୁ, ତାହା ଯେଉଁଠି ଏତେଟିକିଏ ରନ୍ଧ୍ର ପାଇଯାଉଛି, କେବଳ ପ୍ରାୟ ଆକସ୍ମିକ ଭାବରେ ହିଁ ଏଠି ଆମଯାଏ ଆସି ପ୍ରବେଶ କରି ପାରୁଛି। ମାତ୍ର ଯେତେବେଳେ ଆମେ ଅନ୍ୟ ଉଚ୍ଚତର ଚେତନାଟିର ଯୋଗ୍ୟ ହୋଇଉଠିବା, ନିଜକୁ ତାହାରି ଏକ କ୍ଷେତ୍ର ଓ ସକ୍ରିୟ ନିମିତ୍ତ ରୂପେ ତିଆରି କରି ପାରିବା, ସେତିକିବେଳେ ସେହି କରୁଣାକୁ ଅବାଧ ଭାବରେ ଲାଭ କରି ପାରିବା;

ଧାରଣ କରି ପାରିବା ଓ ତାହାରି ଦ୍ୱାରା ପ୍ରେରିତ ହୋଇପାରିବା । ସେତେବେଳେ ଆମର ସଂସାର ଓ ଆମ ଜୀବନ ଏପରି ଭାବରେ ଆଉ ବିଭକ୍ତ ହୋଇ ରହିବ ନାହିଁ, ଆମର ବାହାର ଓ ଭିତର ପରସ୍ପର ଠାରୁ ବିଭକ୍ତ ହୋଇ ରହିବ ନାହିଁ, ଆମର ସଂସାରଟା ଆମ ସ୍ୱର୍ଗ-କଳ୍ପନାଠାରୁ ମଧ୍ୟ ବିଭକ୍ତ ହୋଇ ରହିବ ନାହିଁ ।

ସେହି ଉଚ୍ଚତର ଚେତନାର ଅଭୀପ୍‌ସାକୁ କବି ଶ୍ରୀ ଅରବିନ୍ଦ ଆଲୋକଲାଗି ଅଭୀପ୍‌ସା ବୋଲି କହିଛନ୍ତି । ଆମେ ଆଲୋକମୁହାଁ ହେବା, ଆମର ଯାବତୀୟ ପ୍ରତ୍ୟୟକୁ ଘେରି ରହିଥିବା ସବୁଯାକ ଅନ୍ଧାର ସତ୍ତ୍ୱେ ଆମେ ଆଲୋକଲାଗି ଅଭୀପ୍‌ସା ରଖିବା । ଅଦମ୍ୟ ଓ ସଂଶୟମୁକ୍ତ ହୋଇ ଆମେ ତାହାରି ଅଭୀପ୍‌ସା କରିବା । ଶ୍ରୀଅରବିନ୍ଦ ଏହାକୁ ହିଁ ଏହି ଯୁଗର ସବୁ ଠାରୁ ବଡ଼ ଅଭୀପ୍‌ସା ବୋଲି କହିଛନ୍ତି । ୧୯୪୩ ମସିହାର ଗୋଟିଏ ବାଣୀରେ ସେ ଆମକୁ ତାହା କହିଛନ୍ତି । ଆଲୋକ ଆମଠାରୁ ଯେତେ ଦୂରରେ ରହିଛି ବୋଲି ଆମେ ଭାବୁଛୁ, ତାହା ପ୍ରକୃତରେ ଆଦୌ ସେତେ ଦୂରରେ ନାହିଁ, ତାହା ଆମର ଅନେକ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ରହିଛି । ସିନ୍ଦୂରା ଫାଟିବା ପୂର୍ବରୁ ଆକାଶ ଗୋଟାକର ଅନ୍ଧାର ସତ୍ତ୍ୱେ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଆମର ଯେତିକି ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ରହିଥାଏ, ଆଲୋକ ଆମର ସେତିକି ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ରହିଛି । ଏବଂ ତାହାର ମୁହୂର୍ତ୍ତଟି ଯେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଯେକୌଣସି ସମୟରେ ଆସି ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇଯିବ, ଶ୍ରୀ ଅରବିନ୍ଦ ଆମକୁ ସେହି ବିଷୟରେ ସତର୍କ କରି ଦେଇଛନ୍ତି ।

ତେଣୁ ଚେତନାର ସଂପ୍ରସାରଣ ହେଉଛି ଅସଲ କଥା, ଆପଣାର ସଂପ୍ରସାରଣ ହେଉଛି ଅସଲ ଆହ୍ୱାନ । ବର୍ତ୍ତମାନ ନିମ୍ନତର ସତ୍ତାର ଏହି ପାରସ୍ପରିକ ଭୟାକୁଳତା ମଧ୍ୟରେ ରହି ଆମେ ମୁଖ୍ୟତଃ ପରସ୍ପରକୁ କେବଳ ଗ୍ରାସ କରିବା ଲାଗି ଗୋଡ଼ାଉଛୁ । ରାଜନୀତି, ସମାଜନୀତି ଓ ଲୋକାଚରଣର ନାନା ଭୂମିରେ ଗ୍ରାସ କରିବାର ନାନା ଚକ୍ରାନ୍ତହିଁ ଆମକୁ ବଡ଼ ଗ୍ରନ୍ଥିଳ କେତେ ବିଡ଼ମ୍ବନାରେ ପକାଇ ରଖିଛି । ସେହି ବିଡ଼ମ୍ବନାଗୁଡ଼ାକୁ ଆମେ ବାସ୍ତବତା ବୋଲି କହି ଦୁର୍ଗଜୟ କରି ରହିବା ସକାଶେ ଗୋଟାଏ ଗୋଟାଏ ବାସ୍ତବ ବିଶେଷଜ୍ଞ ରୂପେ ତିଆରି ହେବାକୁହିଁ କ୍ରମେ ପ୍ରଖରତମ ବୁଦ୍ଧି ବୋଲି ମାନିନେଲୁଣି । ପରସ୍ପରଠାରୁ ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ହୋଇ ରହିଥିବା ବିଶେଷଜ୍ଞମାନେହିଁ ସଂସାରରେ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ନୃଶଂସ ହୋଇପାରନ୍ତି ଏବଂ ଏକ ନିର୍ମଳ ବିବେକର ସହିତ ତାହା ହୋଇ ପାରନ୍ତି । ଏବଂ ତା'ପରେ ସେମାନଙ୍କର ଯାବତୀୟ ଉପାୟ କେବଳ ଅପାୟରେ ପରିଣତ ହୋଇଯାଏ । ସେଥିରୁ ବିନାଶ ଆସି ପହଞ୍ଚେ ।

ଆମେ ଯେତେବେଳେ ସମଗ୍ର ଜଗତଟି ବିଷୟରେ ଏକାବେଳେକେ ଚେତନାବନ୍ତ ହୋଇ ଉଠିପାରିବା, ଆମେ ସେତିକିବେଳେ ହିଁ ଭଗବତ୍ ପରମସତ୍ୟଙ୍କ ବିଷୟରେ ବି ସଚେତନ ହେବା, ଏକଦା ନବବର୍ଷର ଏକ ବାଣୀରୂପେ ଆମକୁ ପ୍ରଦତ୍ତ ଏକ ବାର୍ତ୍ତାରେ

ମାଆ କହିଥିଲେ। ଏକ ସତ୍ୟରୂପେ ଆମେ ସମସ୍ତେ ଏହାର ଯୋଗ୍ୟ ହେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବା। ଏହି ଚେଷ୍ଟା ହେଉଛି କାଛଗୁଡ଼ାକୁ ଭାଙ୍ଗିଦେବାର ଚେଷ୍ଟା। ସିଦ୍ଧି-ଦିବସର ଆହ୍ୱାନ ଆମକୁ ସେହି ଚେଷ୍ଟାର ଯୋଗ୍ୟ ହେବା ଲାଗି ଉଦ୍‌ବୋଧନ ଦେଇଯାଉଛି। ୧୯୨୬ ମସିହାର ସିଦ୍ଧିଦିବସଟି ଏକ ଆଲୋକ-ବନ୍ୟା ରୂପେ ଆମରି ସଂସାର ମଧ୍ୟକୁ ଅବତରଣ କରିଥିଲା। ଅର୍ଥାତ୍, ସେହି ଦିନଠାରୁ ଏକ ଅବର୍ଣ୍ଣନୀୟ ଆଲୋକବନ୍ୟାର ସନ୍ତକ ହୋଇ ତାହା ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କ ଲାଗି ସଞ୍ଚିତ ହୋଇ ରହିଲା। ଆମେ ଆଲୋକ ଇଛା କରୁଛୁ ନା ଅନ୍ଧାର ଇଛା କରୁଛୁ, ଆମେ ଆମର ଅହଂଟାକୁ ନେଇ ଅଣନିଃଶ୍ୱାସୀ ଓ ଅବିଶ୍ୱାସୀ ହୋଇ ରହିବାକୁ ଚାହୁଁଛୁ ଅଥବା ଏହି ସବୁଟି ସହିତ ସମ୍ମିଳିତ ହେବାକୁ ଆକାଙ୍‌କ୍ଷା ରଖିଛୁ, ସେହି ସନ୍ତକ ଆମ ଲାଗି ଏକ ସତ୍ୟରେ ପରିଣତ ହେବା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣତଃ ତାହାରି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରୁଛି। ମାତ୍ର ଏଥିରେ ଆଦୌ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ଯେ, ଆମ ନିଜର ଓ ଆମ ସମଗ୍ର ପୃଥିବୀର ସମ୍ଭାବନାଟି ବିଷୟରେ ତାହା ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କ ସକାଶେ ଏକ ଉପଲବ୍‌ଧ ପ୍ରମାଣ ଓ ଅତିକ୍ରମଣ ରୂପେ ସଞ୍ଚିତ ହୋଇରହିଛି।

ଧରିତ୍ରୀ, ଜନ୍ମଦିନ-ବିଶେଷାଙ୍କ, ୨୪-୧୧-୭୬

ଶତବାର୍ଷିକୀ

ବର୍ଷ ପରେ ବର୍ଷ ମିଶି ଶତବର୍ଷ ହୁଏ। ଶରତ ପରେ ଶରତ ମିଶି ଶରଦଶତ ହୁଏ। ଆମେ ଯେଉଁମାନେ ବରଷ ସହିତ ବରଷ ଗଣି ଶହେ ବର୍ଷର ହିସାବ କରୁ, ସେମାନଙ୍କ ଲାଗି ଶତବାର୍ଷିକୀ ଆସେ, ପୁଣି ଚାଲିଯାଏ। ମାତ୍ର ଯିଏ ଗୋଟିଏ ବର୍ଷର ଭାଜନ ହୁଏ, ସିଏ ଶତବାର୍ଷିକୀର ବି ଭାଜନ ହୁଏ। ଯିଏ ଏହି ବରଷଟିର ଭାଜନ ହୁଏ, ସିଏ ସବୁଯାକ ବରଷର ଭାଜନ ହୁଏ, ସମସ୍ତ ପଥଟିର ଭାଜନ ହୁଏ।

ସିଏ ଆମର ମାଆ, କାରଣ ଆମେ ତାଙ୍କର ସନ୍ତାନ। ସିଏ ଆମର ବନ୍ଧୁ, ଆମର ପଥପଦର୍ଶକ, ଆମର ଦ୍ରବିଣ, ତେଣୁ ସେ ଆମର ମାଆ। ସିଏ ଆମକୁ ଆମ ଅସଲ ଘରଟିର ପରିଚୟ ଦେଇଯାଇଛନ୍ତି। ସବୁଯାକ ଘରକୁ ଏକତ୍ର ଗୁନ୍ଥି ଏ ସଂସାରରେ ଯେଉଁ ସୁନ୍ଦର ଅସଲ ଘରଟିକୁ ଗଢିବା ବୋଲି ଆମେ ସମସ୍ତେ ଏତେ ବିଶ୍ୱାସର ସହିତ ନିମିତ୍ତ ହୋଇ ବାହାରକୁ ବାହାରିଛେ, ସିଏ ଆମକୁ ସେହି ଘରଟିର ଏକ ଅନୁଭୂତିମୟ ଉଦ୍‌ଭାସ ଦେଇ ଯାଇଛନ୍ତି। ଆମ ନିଜ ଭିତରେ ଦେଇ ଯାଇଛନ୍ତି, ଯେଉଁ ବୃହତ୍ତର ସମଗ୍ର ମଣ୍ଡଳଟି ଏଠି ଆମକୁ ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତଙ୍କ ସହିତ ଅର୍ଥାତ୍ ପରସ୍ପର ସହିତ ସଂଯୁକ୍ତ ଓ ସଂଗୁନ୍ଥିତ କରି ରଖିଛି, ସେହି ମଣ୍ଡଳଟି ଭିତରେ ମଧ୍ୟ ଦେଇଯାଇଛନ୍ତି। ଆମର କୌଣସି ଅସ୍ପୃହା ଆଦୌ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ଖିଅଛିଣ୍ଡା ହୋଇ ରହିବ ନାହିଁ, କାରଣ

ତାଙ୍କର ଆଶୀର୍ବାଦ ଆମ ଲାଗି ଜନନୀ ପରି ହୋଇ ଆମକୁ ସତେ ଅବା ସେଇ ଗୋଟିଏ ଦୁଃସାହସର ବେଢ ଭିତରେ ଅନେକ ଶ୍ରଦ୍ଧାର ସହିତ ଆବୋରି ଧରିଥିବ। ଆମକୁ ଏହି ସଂସାର ଭିତରେ ଆବୋରି ଧରିଥିବ, ଏକ ନୂତନ ଭବିଷ୍ୟର ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଲାଗି ପାରିବା ଲାଗି ଆମକୁ ଏକାଠି ଆବୋରି ଧରିଥିବ।

ମାଆ କହିଛନ୍ତି, ଏହି ସଂସାର ଭିତରୁ ଆଉ କୁଆଡକୁ ପଳାଇ ଯାଇ ଆମେ ଏହି ସଂସାରକୁ ବଦଳାଇ ପରିବା ନାହିଁ। ଆମ ପୂର୍ବରୁ କେତେ କେତେ ଯୋଦ୍ଧା ସତେଅବା ସିଦ୍ଧିରୂପୀ କେଉଁ ସୁବର୍ଣ୍ଣକଳସର ଅଧିକାରୀ ହେବେ ବୋଲି ସଂସାର ଛାଡି ଆଉ କେତେ କେତେ ଅନ୍ୟ ଥାନକୁ ଦୌଡି ପଳାଇଛନ୍ତି। ସେମାନେ ଏଠି କାଞ୍ଚନର ମୋହଗୁଡାକୁ ଏଡି ପାରିବା ଲାଗି ଆଉ କେଉଁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ନିକାଞ୍ଚନକୁ ପଳାଇ ଯାଇଛନ୍ତି, ଏହି ଭୂମିକୁ ଛାଡି ଉଚ୍ଚକୁ ପଳାଇ ଯାଇଛନ୍ତି, ଏହି ତଳ ଗୁଡାକୁ ଛାଡି ଏକାବେଳେକେ ହିମାଳୟକୁ ପଳାଇ ଯାଇଛନ୍ତି। ସେମାନେ ସିଆଡେ ରହି ଯାଇଛନ୍ତି, ସେମାନେ ଆମ ଲାଗି ଗାଦୀ ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି। ପୂଜାପିଣ୍ଡ ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି, ଦାରୁବ୍ରହ୍ମ ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି, ଆମର ପୂଜିବା ସକାଶେ ଏଠି ଦାରୂଟାକୁ ଛାଡିଯାଇ ଆଉ କେଉଁ ଅପହଞ୍ଚ ଅତିଦୂର ଭିତରେ ଯାବତୀୟ ବ୍ରହ୍ମତ୍ୱର ମହିମା ଏବଂ ଭାଗ୍ୟଗୁଡାକୁ କିଳି ରଖିଛନ୍ତି। ସେମାନେ ଏଠୁ ମୁକ୍ତ ହୋଇ ବାହାରି ଯାଇଛନ୍ତି, ଏଠୁ ଗଣ୍ଠି ଛିଣ୍ଡାଇ ଚାଲିଯାଇଛନ୍ତି, ଭଗବାନ କହିଲେ ଆଉ କେଉଁଠି ଯେ କୌଣସି ଅନ୍ୟ ଗଣ୍ଠି ଗୁଡାକୁ ବୁଝାଏ, ଆମକୁ ଏହିପରି ଏକ ଅତିଦୟନୀୟ ଦୁରାଶା ଓ ଗ୍ଲାନିମୟତା ଭିତରେ ପକାଇ ଦେଇ ଯାଇଛନ୍ତି। ପୃଥିବୀ ଯେ କେବେ ଭଗବାନଙ୍କର ସ୍ଥଳ ହୋଇପାରିବ, ଆମର ଏହି ଜୀବନଦାଣ୍ଡ ଗୁଡାକ ଯେ କେବେ ଜୀବନବଲ୍ଲଭ ପରମାନନ୍ଦଙ୍କର ଯୋଗ୍ୟ ହୋଇ ପାରିବ, ସେହି ସମ୍ଭାବନାଟିକୁ ସେମାନେ ଅପଳାତକ ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କ ଲାଗି ପ୍ରକୃତରେ ଭାରି ନିର୍ମମ ହୋଇ କାଟି ପକାଇଛନ୍ତି।

ଯାହାଙ୍କୁ ଆମେ ଆମ ଜନନୀ ବୋଲି କହି ଆମର ଜୀବନ ମଧ୍ୟକୁ ଡାକି ଆଣିଛୁ, ସିଏ ଆମ ପାଇଁ ଏହି ସଂସାର ଭିତରେ ମଧ୍ୟ ସତ୍ୟର ଠାବ କରିବାର ରହସ୍ୟସତ୍ୟଟିକୁ ବହନ କରି ଆଣିଛନ୍ତି। ଯୁକ୍ତ ହୋଇ ପାରିବାକୁ ହେଲେ ଆମ ସମ୍ବନ୍ଧର ଯାବତୀୟ ଡୋରକୁ ନେଇ ଯେ କେବଳ ତାଙ୍କରି ଆଡକୁ ଅନୁପ୍ରେରିତ କରି ରଖିବାକୁ ହୁଏ, ଯୁକ୍ତ ହେବାକୁ ହେଲେ କୌଣସି ପ୍ରକାର ଆତ୍ମଗ୍ଲାନି ଓ ଅବଜ୍ଞା ସହିତ କୌଣସି ଡୋରକୁ କାଟିପକାଇବାକୁ ପଡେ ନାହିଁ, ସିଏ ଆମକୁ ସେହିପରି ଏକ ନୂତନ ସାହସମନ୍ତ୍ରର ପ୍ରେରଣା ଦେଇଛନ୍ତି। ଯାହାର ସାହସ ଅଛି, ମାଆ ତାକୁହିଁ ତାଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟଟିକୁ ସମ୍ପନ୍ନ କରି ପାରୁଥିବା ପ୍ରକୃତରେ ଜଣେ ଯୋଗ୍ୟ ସନ୍ତାନ ବୋଲି ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି। ସିଏ ତାକୁ ଆହୁରି ସାହସୀ ଅର୍ଥାତ୍ ଆହୁରି ବିଶ୍ୱାସବଳିଷ୍ଠ ହେବାର ବରଦାନ

ଦିଅନ୍ତି । ଏହି ସାହସ ଆମ ଜୀବନକୁ ସ୍ପର୍ଶ କରି ପାରିଲେ ତା'ପରେ ଆମେ 'ସଂସାରଭୟଭୀତୋଽହଂ' ବୋଲି କହି ଆଉ କେଉଁ ଅନ୍ୟ 'ଅଭୟ' ଭିତରକୁ ପଳାଇ ଯିବାଲାଗି ଆଦୌ ମନ କରୁନାହିଁ । ଆମେ ଏହି ଘରଟିକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରି ଆଉ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଘରେ ତାଙ୍କର ଏକ ଖଣ୍ଡକଳ୍ପନା କରିବାକୁ ଯାଉନାହିଁ । ଆମେ ତାଙ୍କୁ ଏଇଠି ଅବତୀର୍ଣ୍ଣ କରି ଆଣିବାର ସଂକଳ୍ପ ଗ୍ରହଣ କରୁ । ଆମେ ତାଙ୍କୁ ଆମରି ଭିତରକୁ ଅବତୀର୍ଣ୍ଣ କରାଇ ଆଣିବାର ନିମିତ୍ତ ହୋଇ ବାହାରୁ ।

ଇତିହାସର ଯାବତୀୟ ଧର୍ମ ଆମକୁ ଏଠୁ ଛାଡି ଚାଲିଯିବା ଲାଗି ପରାମର୍ଶ ଦେଇଛନ୍ତି । ପୁନର୍ବାର ଏହି ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାତ ସଂସାରଟାଆଡକୁ ଆଉ ମୋଟେ ମନ ନ ବଳାଇବାର ପରାମର୍ଶ ଦେଇଛନ୍ତି । ଆମର ଏହି ଘରଟିକୁ 'ମୂତ୍ରପୁରୀଷମୟ' ବୋଲି କହି ଆମକୁ ଆମର ଅସଲ ଠାବଟି ବିଷୟରେ ସତେଅବା ଭାରି ବିମୁଖ କରି ରଖିଛନ୍ତି, ଆମକୁ ଜୀବନ ପ୍ରତି ବିମୁଖ କରି ରଖିଛନ୍ତି, ଭବିଷ୍ୟତ ପ୍ରତି ବିମୁଖ କରି ରଖିଛନ୍ତି । ଆମ ନିଜ ପ୍ରତି ଭାରି ବିମୁଖ ଏବଂ ବୀତଶ୍ରଦ୍ଧ କରି ରଖିଛନ୍ତି । ଷୋଡଶ ଉପଚାରରେ ପୂଜା ଚାଲିଛି, ଷଡବିଂଶତି ଉପଚାରରେ ହୁଏତ ଆଉ ଅନ୍ୟ କେଉଁଠାରେ କଳ୍ପନା କରାଯାଉଥିବା ଏକ ସ୍ୱର୍ଗର ଆବାହନ କରାଯାଇଛି । ଭଗବାନଙ୍କ ସାମ୍ରାଜ୍ୟଟି ଆମର ଏହି ପୃଥିବୀ ଉପରେ ଅବତୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ଆସୁ ବୋଲି କେତେ ମାଦଳ ପିଟା ହେବାରେ ଲାଗିଛି । ମାତ୍ର ସେଗୁଡିକର ମୂଳରେ ସତେଅବା ଏକ ଚରମ ଅବିଶ୍ୱାସ ନିହିତ ହୋଇ ରହିଛି, ଏକ ଚରମ ଅଶ୍ରଦ୍ଧା ଆମର ମଣ୍ଡଗୁଡାକୁ ଏକାବେଳେକେ କାମୁଡି ଧରିଛି । ଏହି ଅଶ୍ରଦ୍ଧା ଏବଂ ଏହି ଅବିଶ୍ୱାସ ଆମକୁ ଆମର ଯାବତୀୟ ସମ୍ଭାବନା ବିଷୟରେ ପ୍ରାୟ ନିରାଶ ଏବଂ ବିକଳ କରି ରଖିଛି । ଆମର ପୂଜା ଏବଂ ଧାର୍ମିକତା ଗୁଡାକ ଭିତରେ ଭାବପ୍ରବଣତାଗୁଡାକର ପରିମାଣ ଯେତିକି ଅତିରିକ୍ତ ହେବାରେ ଲାଗିଛି, ଆମେ ପ୍ରକୃତରେ ଆଉ କୌଣସି ପ୍ରକାର ସାର୍ଥକତା ଓ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣତାର ଯୋଗ୍ୟ ହୋଇ ପାରିବା ବୋଲି ବିଶ୍ୱାସଟି ମଧ୍ୟ ଆମ ଭିତରେ କ୍ରମଶଃ ସେତିକି ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଊଣା ହେବାରେ ଲାଗିଛି ।

ଭଗବାନ୍ ଏହି ସଂସାର ଭିତରେ ଅଛନ୍ତି, ଅର୍ଥାତ ସିଏ ଏହି ସଂସାରକୁ କଦାପି ଛାଡିକରି ନାହାନ୍ତି; ସତ୍ୟ ଏଇଠି ଏହି ସଂସାର ଭିତରେ ଅଛି । ଏହି ସଂସାରକୁ ଛାଡି କଦାପି ଆଉ ଅନ୍ୟ କେଉଁଠି ଅବସ୍ଥିତ ରହିନାହିଁ, ତାହା ଆମରି ଭିତରେ ରହିଛି, ଆମକୁ କ୍ରମପରିଣତ ଏବଂ କ୍ରମଯୋଗ୍ୟ କରି ନେବାଲାଗି ତାହା ସତତ ଆମରି ସହଯୋଗ ପାଇଁ ଏଇଠି ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଛି, ସଂସାରର ଯାବତୀୟ ସଂସ୍କାର ଆମକୁ ଯେତେ ବାରଣ କରୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଆମେ ଯେତେବେଳେ ସେହି କଥାଟି ଉପରେ ତଥାପି ବିଶ୍ୱାସ ସ୍ଥାପନ କରିପାରିବା, ସେତେବେଳେ ଆମେ ଆମ ଜୀବନ ଭିତରେ ସତେଅବା

ଏକ ଅନ୍ୟ ଜୀବନର ସ୍ପର୍ଶ ଅନୁଭବ କରିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରିବା । ଆମେ ସେତେବେଳେ ସ୍ୱୟଂ ଜନନୀ ହେବାର ଭାଗ୍ୟଲାଭ କରି ପାରିବା । ଆମର ଯାବତୀୟ ଉଦ୍ୟମ ମଧ୍ୟରେ ବିଶ୍ୱଜନନୀଙ୍କର ପ୍ରେରଣାଟିକୁ ଆଣି ସଂଯୁକ୍ତ କରି ରଖିବାର ଯୋଗ୍ୟ ହୋଇପାରିବା, ସେହି ଜନନୀଙ୍କର ଶତବାର୍ଷିକୀ ସମ୍ବତ୍ସରଟିକୁ ଆମେ ସତେ ଅବା ଆମରି ଏକ ସମ୍ବତ୍ସରରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରି ଶିଖିବା, ସତେ ଅବା ଆମରି ଲାଗି ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହୋଇ ଆସିଥିବା ଓ ଆମରି ଦୁଆରେ ଆସି ଉପଗତ ହୋଇଥିବା ଏକ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ପରି ଗ୍ରହଣ କରିନେଇ ପାରିବା । ଯେଉଁ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ଅଶ୍ରଦ୍ଧା ବଦଳରେ ଶ୍ରଦ୍ଧାର ଆହ୍ୱାନ ଦିଏ, ଅବିଶ୍ୱାସର ଯାବତୀୟ ତିମିର-ସ୍ୱୀକୃତିକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରି ଯିଏ ଆମ ଭିତରେ ବିଶ୍ୱାସକୁ ହିଁ ଚେତାଇ ଦେଇଯାଏ, ଶତବାର୍ଷିକୀ ଆମଲାଗି ପ୍ରକୃତରେ ସେହିପରି ଏକ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ହୋଇ ରହିବ ।

ଯେଉଁମାନେ କେବଳ ବିଚାଚରିତ ବାବରେ ହିଁ ଆଗରୁ ଆହୁରି କେତେ ଶତବାର୍ଷିକୀ ପାଳନ କରି ଆସିଛନ୍ତି, ଏଇଟିକୁ ମଧ୍ୟ ସେମାନେ କେତେ ଚିରାଚରିତ ବହ୍ୱାରମ୍ଭ ଓ ବହୁ ଆଡମ୍ବର ସହିତ ପାଳନ କରିବେ । କେତେ ସଭା କରିବେ, କେତେ ଉତ୍ସବ କରିବେ, କେତେ ପ୍ରକାର ଆନୁଷ୍ଠାନିକତା ଦେଇ ସେମାନେ କେତେମନ୍ତେ ବର୍ଣ୍ଣାଢ୍ୟ ଦିଶିବାର ଆୟୋଜନମାନ କରିବେ । ତଥାପି ଦୁଆରଟିକୁ କିଳି ବସିଥିବେ, ହୃଦୟଗୁଡ଼ାକୁ ଗଣ୍ଠି ପକାଇ ରଖିଥିବେ, ନାମାବଳୀଟାକୁ ହିଁ ଗଣ୍ଠି କରି ଧରିଥିବେ । ସେମାନଙ୍କର ସହମତି ନେଇ ତଥାପି ସେଇ ପୁରୁଣା ଫନ୍ଦିଗୁଡ଼ାକ ଅଶେଷ ମଣୋହି ସହିତ ଚାଲିବାରେ ଲାଗିଥିବ । ସବୁ ବଦଳାଇ ଦେବାକୁ ବାହାରିଥିବା ସେହି ଅମଙ୍ଗମାନେ ତଥାପି ନିଜେ ବଦଳିବେ ନାହିଁ, ନୂତନ ମୁହୂର୍ତ୍ତଟି ଆସି ଦୁଆର ଉପରେ କରାଘାତ କରୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେମାନେ ତଥାପି ଅନୁନ୍ମୋଚିତ ହୋଇ ରହିଥିବେ । ପୁରୁଣା ପ୍ରାର୍ଥନା ଗୁଡ଼ାକ ସେଇ ଆଗପରି ସମାନ ରାଜସିକତା ସହିତ ଲାଗିଥିବ, ପୁରୁଣା ଅସମର୍ଥତା ଗୁଡ଼ାକୁ ଧର୍ମସୂତ୍ର ପରି ପ୍ରଚାର କରାଯାଉଥିବ । ପୁରୁଣା ରାଜାମାନେ ରାଜନୀତି କରୁଥିବେ, ପୁରୁଣା ବେବର୍ତ୍ତା ମାନେ ସେହି ପୁରୁଣା ବିଧାନଗୁଡ଼ାକୁ ହିଁ ନୂଆ ବିଉବୋଲି କହି ବିତରଣ କରିବାରେ ଲାଗିଥିବେ । ପୁରୁଣା କପଟତାଗୁଡ଼ାକୁ ନୂଆ ଶୈଳୀ ଏବଂ ନୂଆ ଧର୍ମବନ୍ଧ ଦେଇ ନୂଆ ବୋଲି ଚଳାଇ ନେବାର ସବୁଯାକ ଚକ୍ରାନ୍ତ ବି ଚାଲିଥିବ । ଶତବାର୍ଷିକୀ ଆସିବ ଓ ଶତବାର୍ଷିକୀ ଚାଲିଯିବ । ହୁଏତ ତେବେ ସୁଦ୍ଧା ଆମର ଏହି ଅନ୍ଧାର ଗୁଡ଼ିକ ଭିତରେ ଗୋଟିଏ ହେଲେ ତାରା ଫୁଟିପାରିବ ନାହିଁ, ଆମ ଭିତରର ବୋଲକରା ଡରକୁଳାଗୁଡ଼ାକ କେତେ ସୂତରରେ ସବୁଯାକ ବୋଲ ମାନି ଯାଉଥିବେ ସତ, ତଥାପି ଆଉ କିଛି ହେଲେ ହେବାର ସାହସ କରିପାରିବେ ନାହିଁ । ଗଣ୍ଠି ଫିଟିଲେ ଯାଇ ଯେ ସାହସର ସ୍ଫୁରଣ

ଘଟେ, ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇପାରିଲେ ଯେ ଦୁଆର ଗୁଡାକ ସହଜରେ ଫିଟିଯାଇପାରେ, ସେହି ସତ କଥାଟି ଆମଲାଗି ଦୂରପ୍ରତିହତ ହୋଇରହିଥିବ ।

ବିଶ୍ୱଜନନୀଙ୍କର ଶତବାର୍ଷିକୀ ପାଳନ କରିବାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଏଇଠି ସବୁକିଛି ତାଙ୍କରି ଲାଖି କରି ଗଢ଼ିବାର ସାହସ ଲାଗି ଯୋଗ୍ୟ ହେବା । ଅର୍ଥାତ୍ ଆପଣାର ଭିତରକୁ ସେହି ଜନନୀଙ୍କର ଯୋଗ୍ୟ କରି ଗଢ଼ିବାର ସାହସ ବାନ୍ଧିବା, ଏହି ବିଶ୍ୱଟିକୁ ତାଙ୍କରି ଆସ୍ଥାନପରି ଗଢ଼ିବାଲାଗି ନିମିତ୍ତ ହୋଇ ବାହାରିବା । ଶତବାର୍ଷିକୀର ଯୋଗ୍ୟ ହେବା ହେଉଛି ଭୟ ଭାଙ୍ଗି ଠିଆ ହେବା ଓ ନୂଆ କରି ବାଟ ଚାଲିବା-ଯାହା ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏକାନ୍ତ ଅସମ୍ଭବ ବୋଲି ପ୍ରଚାର କରାହୋଇ ଆସିଛି, ଠିକ୍ ତାହାକୁ ହିଁ ସମ୍ଭବ କରିବାରେ ଆପଣାର ସମ୍ମତି ଦେବା, ସେହି ସମ୍ଭାବନାଟି ଲାଗି ଆପଣାକୁ ଉନ୍ମୋଚିତ କରିଦେବା, ଆପଣାର ପରିବେଶଟିକୁ ମଧ୍ୟ ସେଥିପାଇଁ ଯଥାସମ୍ଭବ ଅଧିକ ପରିମାଣରେ ଉନ୍ମୁକ୍ତ ଏବଂ ସମ୍ମତ କରି ରଖିବା । ଆମ ଦ୍ୱାରା ଯେତିକି କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରୁଛି, ଆମର ଯଥାର୍ଥ ସମ୍ମତି ରହିଥିଲେ ଆମେ ତାହାକୁ ଦଶଗୁଣ ଅଧିକ କାର୍ଯ୍ୟ କରିପାରିବା ବୋଲି ଆପଣା ଉପରେ ଦୃଢ଼ ବିଶ୍ୱାସ ରଖିବା । ଆମେ ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ବୋଲ ମାନି କର୍ତ୍ତାର କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱକୁ ଡରି ଯେତିକି ବଦଳି ପାରୁଛୁ, ଆପଣାର ସମ୍ମତିଟିକୁ ଦେଇ ସକଳ କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱ ଉପରେ ସେହି ଜନନୀଙ୍କର ଇଚ୍ଛାଟିକୁ ହିଁ ଆପଣାର ଇଚ୍ଛା ବୋଲି ସ୍ୱୀକାର କରିନେଇ ପାରିଲେ, ଆମେ ତାହାର ଦଶ ଗୁଣ ଅଧିକ ବଦଳି ଯାଇ ପାରିବା । ଶତବାର୍ଷିକୀ ଆମଠାରୁ ଏହି ସମ୍ମତିଟିକୁ ମାଗିବା ଲାଗି ହିଁ ଆସିଛି, ଆମରି ସହଯୋଗରେ ଆମର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ତଥା ସାମୂହିକ ଜୀବନକୁ ଆହୁରି ଦଶଗୁଣ ଅଧିକ ବେଗରେ ଅଗ୍ରସର କରାଇ ନେବାକୁ ଆସିଛି ।

ଠାକୁର ଆମ ବାହାରେ ଅଛନ୍ତି, ସିଏ ଆମ ପାପପୁଣ୍ୟର ବିଚାର କରିବାକୁ ଅଛନ୍ତି, ତାଙ୍କ ବିଷୟରେ ଏହି ବିଚାର ଦ୍ୱାରା ଆମେ ଯେତେ ଛଟପଟ ଅଥବା ଉତ୍ତେଜିତ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ସୂତାଏ ମଧ୍ୟ କିଛି ଏପାଖ ସେପାଖ କରି ପାରିବାନାହିଁ, ଧର୍ମକଥା ବୋଲି ପ୍ରଧାନତଃ ଏହି କଥା ଗୁଡ଼ାକର ପ୍ରଚାର କରାଯାଇ ଅନେକ ସମୟରେ ଆମକୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅଚେତ କରି ଦେବାକୁ ଏବଂ ଶୁଆଇ ପକାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରାଯାଇଛି । ଧର୍ମବୋଲି ଗୁଡ଼ାଏ ଅଫିମକୁ ଆଣି ଆମକୁ ଖୁଆଇ ଦିଆଯାଇଛି । ମାତ୍ର ଭଗବତ୍-ଶକ୍ତି ବୋଲି କହି ଆମେ ଯାହାକୁ ଆମ ବାହାରେ ରହିଥିବାର କଳ୍ପନା କରିଆସିଛୁ, ତାହା ଅତ୍ୟନ୍ତ ସତ୍ୟ ଏବଂ ଅତ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବରେ ଆମ ଭିତରେ ରହିଛି ବୋଲି ଅନୁଭବ କରିବା ମାତ୍ରକେ ଆମର ଅନେକ ଯୁଗସମର୍ଥିତ ଦୁର୍ବଳତା ପ୍ରାୟ ଏକ ପରମ ବଳରେ ରୂପାନ୍ତରିତ ହୋଇଗଲା ପରି ଲାଗିବ । ତା'ପରେ ଆମର ଯାହାକିଛି ରହିଛି, ତାହାହିଁ ରହିବା ଉଚିତ ବା ସବୁଦିନ ସେହିପରି ରହିଥିବ ବୋଲି

ମାନିବାକୁ ଆମେ ସିଧା ମନା କରିଦେବାକୁ ବାହାରିବା । ଆମ ଭିତରେ ମନା କରିଦେବା, ଆମ ବାହାରେ ବି ମନା କରିଦେବା । ଏହି ସଂସାରଟା ଯେପରି ଭାବରେ ରହିଆସିଛି ଓ ଯେପରି ଭାବରେ ଚଳିଆସିଛି, ଆମେ ତାହାକୁ ଭଗବାନଙ୍କର ସଂସାର ବୋଲି କହିବାକୁ ସିଧା ମନା କରିଦେବା । ଏ ସଂସାର ଭଗବାନଙ୍କର ସଂସାର ନୁହେଁ, ଆମେ ଅନେକ ବିକାର, ଅନେକ ଭୟ ଏବଂ ଅନେକ କୁଗୁପ୍‌ସା ଦ୍ୱାରାହିଁ ଏହି ସଂସାରଟିକୁ ଏପରି କରିରଖିଛୁ, ଏଠୁ ଯାବତୀୟ ଦିବ୍ୟତ୍ୱକୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସୁଯୋଜିତ ଭାବରେ ବାହାର କରିରଖିଛୁ । ସଂସାର ବୋଲି କହି ନାନା ଘୃଣାକୁ ଆମେ ଆପଣା ଚାରିପଟରେ ଗୁଡ଼ାଇ ମୋଟା ହୋଇ ରହିଛୁ । ଏଗୁଡ଼ାକ ଭଗବାନଙ୍କର ସଂସାର ନୁହେଁ । ଏହା ହେଉଛି ଅଯୁକ୍ତ ହୋଇ ରହିବାର ସଂସାର, ନାନା ମିଥ୍ୟା ଏବଂ ପାଷାଣ୍ଡତା ଦ୍ୱାରା କୁତ୍ସିତ ହୋଇ ରହିଥିବାର ସଂସାର । ଆପଣା ଭିତରେ ଜନନୀର ଶକ୍ତିକୁ ଅନୁଭବ କରିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରିବା ମାତ୍ରକେ ଆମେ ଏହି ସତ୍ୟଟିକୁ ମଧ୍ୟ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସ୍ପଷ୍ଟଭାବରେ ଅନୁଭବ କରି ଶିଖିବା । ତା'ପରେ ଆମେ ଅନ୍ୟ ଏକ ନୂତନ ସଂସାରର ଆଗ୍ରହୀ ହେବା, ଆମର ଚାରିପାଖରେ ଆମକୁ ବଡ଼ ଦୟନୀୟ ଏବଂ ଏକୁଟିଆ କରି ରଖିଥିବା ଏହି ବାଡ଼ଗୁଡ଼ାକୁ ଉଠାଇ ଦେବାକୁ ହିଁ ସର୍ବପ୍ରଥମ ଧର୍ମ ବୋଲି କହିବା । ଆମେ ତା'ପରେ ଯାଇ ସନ୍ତାନ ହୋଇ ପାରିବା । ଶାସକ ହେବାର, ପରାକ୍ରମୀ ହେବାର ଏବଂ ଦଉଡ଼ିଛିଣ୍ଡା ହୋଇ ରହିବାର ଯାବତୀୟ ଦୁଷ୍ଟତା ଅପସରି ଯାଇ ସେତେବେଳେ ସବାଆଗ ସନ୍ତାନ ହୋଇ ରହିବାର ସେହି ଅନ୍ୟ ପ୍ରେରଣା ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଉତ୍ସାହଟିହିଁ ଆମକୁ ପରିଚାଳିତ କରିବାକୁ ଲାଗିବ । ଆମେ ସନ୍ତାନ ହେବାର ଯୋଗ୍ୟ ହେଲେ ସଂସାରଯାକର ଜନନୀ ଆମକୁ ନିମିତ୍ତ ରୂପେ ବ୍ୟବହାର କରି ଏଠି ତାଙ୍କର ଯାବତୀୟ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରିବେ । ସିଏ ଆମର ମୁକ୍ତ ଆସ୍ଥାନଟିରେ ହିଁ ଆସୀନ ହୋଇ ରହିବେ, ଆମର ଏହି ସଂସାରଟା ତାଙ୍କରି ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟରେ ଝଲମଲ ହୋଇଉଠିବ ।

ତେଣୁ ଶତବାର୍ଷିକୀର ସର୍ବପ୍ରଥମ ଆହ୍ୱାନ ହେଉଛି ଏହି ସନ୍ତାନ ହୋଇ ପାରିବାର ଆହ୍ୱାନ । ଆମ ଭିତରଟାକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ବଦଳାଇ ଦେବାର ଆହ୍ୱାନ, ସଂସାର ବୋଲି କୁହା ଯାଉଥିବା ଆମ ବାହାରଟାକୁ ମଧ୍ୟ ବଦଳାଇ ଦେବାର ଆହ୍ୱାନ । ଭୀରୁ କଦାପି ସନ୍ତାନ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ଆମ ଭିତରର ଅହଙ୍କାର ବି ସନ୍ତାନ ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ସିଏ ଯେକୌଣସି ଉପାୟରେ ସଂସାରଟାକୁ କରଗତ କରି ରଖିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରୁଛି ଓ ଏହି ଫିସାଦ ଗୁଡ଼ାକୁ ହିଁ ସଂସାର ବୋଲି କହୁଛି, ସିଏ କଦାପି ସନ୍ତାନ ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ସିଏ ନେତା ହୋଇପାରିବ, ରାଜନୀତି କରିପାରିବ, ଆପଣାର ଲାଙ୍ଗୁଡ଼ଟିକୁ ଲମ୍ବା କରି ଚକା ବାନ୍ଧି ସିଏ ଉଚ୍ଚ ହୋଇ ବେଶ୍

ବସି ପାରିବ, ମାତ୍ର ସନ୍ତାନ ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ସିଏ ପୁରୁଣା ପଙ୍କଗୁଡ଼ାକ ଭିତରେ ପଡ଼ି ରହିଥିବ । ଠାକୁରଙ୍କୁ ବ୍ୟବହାର କରି ସିଏ ଏଠି ସତେଅବା ଏକ ଠାକୁର ହୋଇ ବସିବାର ଦୁରାଚାର କରିବାରେ ଲାଗିଥିବ, ଏଠି ପୁରୁଣା ଅନ୍ଧାର ଓ ପୁରୁଣା ନିର୍ମମତା ଗୁଡ଼ାକୁ ଦୋରସ୍ତ କରି ରଖି ଅସଲ ଧର୍ମକୁ ଭୁରୁଡ଼ାଇ ଧର୍ମଥାପନା କରୁଥିବ ।

ଅସଲ ଆହ୍ୱାନଟି ଆମ ଲାଗି ସବୁବେଳେ ହିଁ ଦୁଆରେ ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଥାଏ । ଅସଲ ଶତବାର୍ଷିକୀ ସବୁଦିନେ ଆସେ । ଆମେ ଯୋଗ୍ୟ ହେଲେ ତାହା ଆମ ଲାଗି ଏକ ନିତ୍ୟ ନବବାର୍ଷିକୀର ସନ୍ଦେଶ ବହନ କରି ଆମ ପାଖକୁ ଆସେ । ଆମକୁ ଉନ୍ମୋଚିତ କରି ଦେଇ ଯାଏ, ଆମକୁ ଗୋଟାସୁଦ୍ଧା ନିବେଦିତ କରି ଦେଇଯାଏ । ମାତ୍ର ଆମେ ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରଧାନତଃ ଅନିବେଦିତ ହୋଇ ରହିବାକୁ ହିଁ ଆମ ଜୀବନର ଅସଲ ଆଣ୍ଠ କରି ଧରିଥାଉ, ସେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଶତବାର୍ଷିକୀ ଆସେ ଓ ପୁଣି ଚାଲିଯାଏ । ଆମ ଦୁଆରେ ତାହାର କୌଣସି ଆଘାତ ଅନୁଭୂତ ହୁଏ ନାହିଁ । ଆମ ବୁଢ଼ା ମନରେ ତାହା କୌଣସି ପ୍ରକାର ଆନ୍ଦୋଳନ ସୃଷ୍ଟି କରେ ନାହିଁ । ବର୍ତ୍ତମାନର ଶତବାର୍ଷିକୀଟି ମଧ୍ୟ କ'ଣ ଠିକ୍ ସେହିପରି ଆସି ଚାଲିଯିବ ? କେବଳ ଆମେ ହିଁ ସେହି ପ୍ରଶ୍ନଟିର ମୀମାଂସା କରି ପାରିବା । ଆମେ ମନକଲେ ଯାଇ ନୂଆ ହୋଇପାରିବା, ପୁରୁଣା ଜାତିଗୁଡ଼ାକ ମଧ୍ୟରୁ ନୂଆ ହୋଇ ବାହାରି ପାରିବା । ଜନନୀ ତାଙ୍କ ସନ୍ତାନକୁ ମଧ୍ୟ କଦାପି ବାଧ୍ୟ କରନ୍ତି ନାହିଁ । ମାତ୍ର ଥରେ ସନ୍ତାନର ସମ୍ମତି ପାଇଲେ ସିଏ ଆପଣାର ସକଳ ଆଶୀର୍ବାଦକୁ ଆଣି ତା' ଉପରେ ଅଜାଡ଼ି ଦିଅନ୍ତି । ତାକୁ ଆଶୀର୍ବାଦର ଯୋଗ୍ୟ କରି ନିଅନ୍ତି । ତାକୁ ଆହୁରି ଅନେକ ତଥାକଥିତ ଅସାଧ୍ୟ ଲାଗି ମଧ୍ୟ ଯୋଗ୍ୟ କରନ୍ତି, ଅନେକ ଅବିଶ୍ୱାସ ବିଶ୍ୱାସରେ ପରିଣତ କରିବାରେ ବାଟବତାଇ ଦେଇ ଯାଆନ୍ତି । ଅନେକ କର୍କଶକୁ ସେ କୋମଳ, ନମନୀୟ କରିଯାଆନ୍ତି । ଆମକୁ ଅନେକ ବିନଷ୍ଟିରୁ ବଞ୍ଚାଇ ରଖନ୍ତି । ଏହି ସଂସାରକୁ ସ୍ୱର୍ଗରେ ପରିଣତ କରିବାର ବାଟଟି ମିଳିଯାଏ, ଆମଠାରୁ ତାଙ୍କ ଯାଏ ସତେଅବା ଗୋଟିଏ ଖିଅ ଲମ୍ବି ରହିଥାଏ, ସବୁ କିଛିକୁ ଯୁକ୍ତ କରି ରଖିଥାଏ ।

ଧରିତ୍ରୀ, ୨୧-୨-୭୭

(ମାଆଙ୍କର ଜନ୍ମ ଶତବାର୍ଷିକୀ ଉପଲକ୍ଷ୍ୟରେ)

ନାରୀର ଗୁଣ

ଆମ ସମାଜରେ ନାରୀଠାରୁ ପୁରୁଷ ଅଲଗା । ନାରୀଠାରୁ ପୁରୁଷ ଅଲଗା, ଏକଥା ସମାଜର ପୁରୁଷମାନେ ହିଁ ଯୁଗେ ଯୁଗେ କହି ଆସିଛନ୍ତି । ପୁରୁଷଠାରୁ ନାରୀ ଊଣା, ଅର୍ଥାତ୍ ନାରୀଠାରୁ ପୁରୁଷ ଅଧିକ, ପୁରୁଷମାନେ ଯୁଗେ ଯୁଗେ ଏହି କଥାଟିକୁ

ମଧ୍ୟ କହି ଆସିଛନ୍ତି । ଆମ ଭିତରୁ ଯେଉଁମାନେ ସମାଜର ନିୟମଟାକୁ ହିଁ ସଂସାରର ନିୟମ ବୋଲି ବିଶ୍ୱାସ କରି ଆସିଛନ୍ତି, ସେମାନେ କାଳେ କାଳେ ନାରୀକୁ ସାନ ଓ ପୁରୁଷକୁ ବଡ଼ ବୋଲି ଦେଖି ଆସିଛନ୍ତି । ସମାଜର ନିୟମଗୁଡ଼ାକୁ ମଣିଷ କରିଛି । ସେହି ମଣିଷ ହିଁ ନାନା ପ୍ରୟୋଜନରେ ପଡ଼ି ସେଗୁଡ଼ାକୁ ସଂସାରର ନିୟମ ବୋଲି କହିଛି ଏବଂ ସଂସାରର ନିୟମଟାକୁ ହିଁ ଭଗବାନଙ୍କର ନିୟମ ବୋଲି ପ୍ରଚାର କରିବାକୁ ଆମ ଅନେକଙ୍କ ଲାଗି ଆଦୌ ବେଶି ସମୟ ଲାଗିନାହିଁ ।

ସମାଜର ନିୟମଗୁଡ଼ାକୁ ସଂସାରର ନିୟମ ବୋଲି ଧରାଇ ଦେବାକୁ ଏବଂ ସଂସାରର ନିୟମଗୁଡ଼ାକୁ ହିଁ ଏକାବେଳେକେ ଭଗବାନଙ୍କର ନିୟମ ବୋଲି କହିବାକୁ ଆମ ପୃଥିବୀର ଧର୍ମମାନେ ଯୁଗେ ଯୁଗେ ପ୍ରାୟ ଏକ ପ୍ରୟୋଜନ ପରି ମନେ କରିଛନ୍ତି । ଧର୍ମର ଯନ୍ତା ଭିତରେ ପଶି ଶାସ୍ତ୍ରକାରମାନେ ଅନେକ ସମୟରେ ନାରୀର ଧର୍ମ ଓ ପୁରୁଷର ଧର୍ମକୁ ପରସ୍ପର ଠାରୁ ଅଲଗା ଅଲଗା କରି ଦେଖାଇ ଦେଇଛନ୍ତି । ସେହି ରୀତିରେ ପୁରାଣଗୁଡ଼ାକ ଲେଖାଯାଇଛି, ପଣ୍ଡିତମାନେ ନୀତିଶାସ୍ତ୍ର ଲେଖିଛନ୍ତି । କବିମାନେ କାବ୍ୟ ବି ଲେଖିଛନ୍ତି । ପୁରୁଷମାନେ ଭଗବାନଙ୍କର ଯେଉଁ ଅବତାର-କଳ୍ପନାମାନ କରି ଧର୍ମର ଘରକୁ ସଜାଇ ରଖିଛନ୍ତି, ସେଥିରେ ମୀନ ଅଛନ୍ତି, କୂର୍ମ ଅଛନ୍ତି, ବରାହ ବି ଅଛନ୍ତି; ମାତ୍ର ନାରୀମାନେ କୋଉଠି ହେଲେ ନାହାନ୍ତି । ଭକ୍ତମାନଙ୍କର ସୁମାରି ହେଲାବେଳେ ନାରୀମାନଙ୍କୁ ଜଣେ ଜଣେ ପୂରା ହିସାବରେ ନୁହେଁ, କେବଳ ଅଧେ ବୋଲି ସୁମାରି କରାଯାଇଛି । କହିବା ବାହୁଲ୍ୟ, କେବଳ ପୁରୁଷମାନେ ହିଁ ଏହି ସୁମାରି କରିଛନ୍ତି ।

ଆମର କାବ୍ୟଗୁଡ଼ାକରେ ନାରୀକୁ ଦେବୀ ବୋଲି କୁହାଯାଇଛି । ଆମ ରୀତିଯୁଗର କବିମାନେ ତାକୁ କେଡ଼େ କେଡ଼େ ଠାଣିମାନ ବାଡ଼ିଦେଇ ଲାବଣ୍ୟବତୀ ଓ କୋଟିବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡସୁନ୍ଦରୀ ବୋଲି କଳ୍ପନା କରିଛନ୍ତି । ତଥାପି ନାରୀକୁ ଯୁଗେ ଯୁଗେ ଆମ ଘରମାନଙ୍କରେ ଦାସୀ କରି ରଖାଯାଇଛି । ପ୍ରାଚୀନ ଅନେକ ସାଧନାରେ ନାରୀକୁ ଆତ୍ମାର ଗାଭୀ ବୋଲି ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଇଛି । କହିବା ବାହୁଲ୍ୟ, ଏହି କଳ୍ପନା ଅନୁସାରେ କେବଳ ପୁରୁଷର ହିଁ ଆତ୍ମା ରହିଛି । ନାରୀର ମଧ୍ୟ ପୁରୁଷ ପରି ଗୋଟାଏ ଆତ୍ମା ଅଛି କି ନାହିଁ, ଏହି ବିଷୟରେ ପୃଥିବୀର ପଣ୍ଡିତମାନେ କାଳେ କାଳେ ସଂଶୟ ବ୍ୟକ୍ତ କରି ଆସିଛନ୍ତି । ଯଜ୍ଞରେ ପୁରୁଷ ଲାଗି ହିଁ ନାରୀକୁ ଲୋଡ଼ାଯାଇଛି । ସିଂହାସନମାନେ ଆହୁରି ଅଧିକ ଘଟଣ ଦେଖାଯିବେ ବୋଲି ରାଜାମାନେ ରାଣୀମାନଙ୍କୁ ଲୋଡ଼ିଛନ୍ତି । ସମ୍ଭବତଃ ସେହି ଯୁକ୍ତିରେ, ଘରକୁ ସୁନ୍ଦର ଦେଖାଯିବ ବୋଲି ପୁରୁଷ ଗୃହସ୍ଥ ନାରୀ ଗୃହିଣୀକୁ ଲୋଡ଼ିଛି । ସାଧକଲାଗି କାଞ୍ଚନ ସହିତ କାମିନୀକୁ ମଧ୍ୟ ବର୍ଜନୀୟର ତାଲିକା ଭିତରେ ଏକତ୍ର କରି ଭର୍ତ୍ତି କରି ଦିଆଯାଇଛି । ଆମ ସଂସାରରେ ମଟିରେ କାଛ

ବସାଇ ପୁରୁଷ କେଡ଼େ ସୁନ୍ଦର ରୀତିରେ ପୁରୁଷ ଓ ନାରୀ ଭିତରେ ଜୀବନକୁ ଦୁଇ ଭାଗ କରି ବାଣ୍ଟି ଦେଇଛି। ନାରୀର ଭାଗଟା କାନ୍ଥ ଭିତରେହିଁ ଆବଦ୍ଧ ହୋଇ ରହିଛି। ପୁରୁଷ କାନ୍ଥ ବାହାରେ ଯାବତୀୟ ଜଙ୍ଗଲରେ ଭାଲୁ ହୋଇ ବୁଲିବା ଲାଗି ଏକଚାଟିଆ ଅଧିକାର ପାଇ ଆସିଛି।

ଉପନିଷଦରେ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ପରମସତ୍ତାଙ୍କର ଯେଉଁ ବର୍ଣ୍ଣନା ଦିଆଯାଇଛି, ସେଥିରେ ସିଏ କେବଳ ପୁରୁଷ କିମ୍ବା କେବଳ ନାରୀ କଦାପି ନୁହନ୍ତି ବୋଲି କୁହାଯାଇଛି। ଅର୍ଥାତ୍ ସେଇ ପୁରୁଷ, ସେଇ ନାରୀ। ତାଙ୍କର କୌଣସି ଲିଙ୍ଗ ନାହିଁ ବୋଲି କୁହାଯାଇଛି। ସାଂଖ୍ୟଦର୍ଶନରେ ପରମ ସତ୍ୟର ପୁରୁଷ ଓ ପ୍ରକୃତି ବୋଲି ଆପାତତଃ ଯେଉଁ ଦୁଇଟି ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଇଛି, ସେଥିରେ ପୁରୁଷ କହିଲେ କେବଳ ପୁରୁଷକୁ ବୁଝାଉନାହିଁ ଅଥବା ପ୍ରକୃତି କହିଲେ ବି କେବଳ ନାରୀକୁ ବୁଝାଉ ନାହିଁ। ପ୍ରକୃତି ଓ ପୁରୁଷକୁ ଆମ ମନୁଷ୍ୟ-ସମାଜର ନାରୀ ଓ ପୁରୁଷର ସମତୁଲ କରି ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବା, ଏଇଟା ଏକ ଅନେକ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଯୁଗର ବ୍ୟାଖ୍ୟା, ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଏକ ପ୍ରୟୋଜନବାଦୀ କାର୍ଯ୍ୟସାଧକ ବ୍ୟାଖ୍ୟା। ମୂଳ ସତ୍ୟଟିର ତତ୍ତ୍ୱ ଅନୁସାରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପୁରୁଷ ଭିତରେ ପୁରୁଷ ଓ ପ୍ରକୃତି ଉଭୟେ ରହିଛନ୍ତି; ପ୍ରତ୍ୟେକ ନାରୀ ଭିତରେ ମଧ୍ୟ ପୁରୁଷ ଓ ପ୍ରକୃତି ଉଭୟେ ରହିଛନ୍ତି। ଶ୍ରୀମଦ୍‌ଭଗବଦ୍ ଗୀତାରେ ବି ଯେଉଁ ପୁରୁଷାର୍ଥର କଥା କୁହାଯାଇଛି, ତାହା ନାରୀ ଓ ପୁରୁଷ ଉଭୟଙ୍କର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ହିଁ କୁହାଯାଇଛି। ଯେଉଁ ସମାଜରେ ପୁରୁଷାର୍ଥ କେବଳ ପୁରୁଷର ସମ୍ପଦ ବୋଲି ଗ୍ରହଣ କରି ନିଆଯାଇଛି, ତାହା କ୍ରମେ ଭାରି ଗୌରବହୀନ ହୋଇ ପଡ଼ିଛି, ଭାରି ଉଗ୍ର ଓ ନୃଶଂସ ହୋଇ ପଡ଼ିଛି। ଜୀବନରେ ଯଥାର୍ଥ ସିଦ୍ଧି ଓ ଯଥାର୍ଥ ଉନ୍ମୋଚନ ଲାଗି ନାରୀ ଓ ପୁରୁଷ ଉଭୟଙ୍କ ଲାଗି ଯେଉଁ ସମଗ୍ର ମୂଲ୍ୟପ୍ରେରଣାଟି ସବାଆଗ ଲୋଡ଼ା, ଗୀତାରେ ତାହାକୁ ହିଁ ଗୋଟିଏ ଶବ୍ଦରେ ପୁରୁଷାର୍ଥ ବୋଲି କୁହାଯାଇଛି।

ପ୍ରାଚୀନ ଦର୍ଶନର ବିଚାର ଅନୁସାରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମନୁଷ୍ୟ,-ସିଏ ନାରୀ ବା ପୁରୁଷ ଯାହା ହୋଇଥାଉ ପଛକେ, ଉଭୟ ପୁରୁଷ ଓ ନାରୀ। ଅର୍ଥାତ୍ ଜଣେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ମନୁଷ୍ୟ ଭିତରେ ନାରୀର ଗୁଣ ଯେପରି ରହିଛି, ଠିକ୍ ସେହିପରି ପୁରୁଷର ଗୁଣ ମଧ୍ୟ ରହିଛି। ଅର୍ଥାତ୍, ଜୀବନକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଓ ସର୍ବପ୍ରସ୍ଥଯୁକ୍ତ କରିବାକୁ ହେଲେ ତଥାକଥିତ ପୁରୁଷଗୁଣ ଗୁଡ଼ିକର ଯେତିକି ପ୍ରୟୋଜନ ରହିଛି, ତଥାକଥିତ ନାରୀଗୁଣ ଗୁଡ଼ିକର ମଧ୍ୟ ସେତିକି ପ୍ରୟୋଜନ ରହିଛି। ଖୁବ୍ ସମ୍ଭବ ସେହିପରି ଏକ ପ୍ରେରଣାରେ ପରିଚାଳିତ ହୋଇ ପ୍ରାଚୀନ ଭାରତର ଦେବତାଦର୍ଶ-ଶାସ୍ତ୍ରରେ ଅର୍ଦ୍ଧନାରୀଶ୍ୱରର କଳ୍ପନା କରାଯାଇଛି। ତଥାକଥିତ କେବଳ ପୁରୁଷଗୁଣଗୁଡ଼ାକ ରହିଲେ ପୁରୁଷ କେବଳ ଗୋଟାଏ ରାକ୍ଷସରେ ହିଁ ପରିଣତ ହୋଇଯିବ। ବର୍ତ୍ତମାନ ଆମ ସଂସାରରେ

ପୁରୁଷ ଅଧିକାଂଶ ସ୍ଥଳରେ ପ୍ରାୟ ତାହାହିଁ ହୋଇ ରହିଛି । ତଥାକଥିତ କେବଳ ନାରୀ ଗୁଣଗୁଡ଼ାକ ରହିଲେ ନାରୀ କେବଳ ଅବଳା ହୋଇ ରହିବ, ଏବଂ ବର୍ତ୍ତମାନ ଆମ ସଂସାରରେ ନାରୀ ଅଧିକାଂଶ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରାୟ ତାହାହିଁ ହୋଇ ରହିଛି । ଆପଣା ଅବଳାପଣର ଗ୍ଲାନିକୁ ଭୁଲିବାଲାଗି ନାରୀ ଆମ ବିକୃତିମୟ ସମାଜଟା ଭିତରେ ଆପଣାକୁ ଏକ ଭୋଗର ସାମଗ୍ରୀ ରୂପେ ମଣ୍ଡାଇ ଉଗ୍ର କରି ରଖିବାର ଉତ୍ସାହ ଦେଖାଇ ହୁଏତ ଏକ କ୍ଷତିପୂରଣ କରିବାର ଚେଷ୍ଟା କରୁଛି । ଆମ ଭିତରେ ଅସଲ ଯେଉଁଟି ପୂରିଲେ ପ୍ରକୃତରେ ସବୁ ପୂରି ପାରନ୍ତା, ଆମର ଯାବତୀୟ ସମ୍ବନ୍ଧ ଓ ସଂସାର ସତକୁ ସତ ପୂରି ଉଠିବା ପରି ମନେ ହୁଅନ୍ତା, ସେଇଟା ସଚରାଚର ଭାରି ଅପୂରା ହୋଇ ରହିଛି ।

ନାରୀର କେଉଁ ଗୁଣଗୁଡ଼ାକ କେବଳ ନାରୀର, ଯାହାକୁ କି ପୁରୁଷ ଅନୁଶୀଳନ ନକରିବ ? ନମନୀୟତା, ସହନଶୀଳତା, ନମ୍ରତା, ସୁଷମା, ସ୍ନେହଶାଳିତା-ଏହି ଯେଉଁସବୁ ଗୁଣକୁ ବିଶେଷଭାବରେ ନାରୀର ଗୁଣ ବୋଲି ଆମ ଶାସ୍ତ୍ର ଓ ନୀତିକାରମାନେ କହିଯାଇଛନ୍ତି, ସେଗୁଡ଼ାକ କ'ଣ କେବଳ ନାରୀ ଶିଖିବ ? ସେଗୁଡ଼ାକୁ କ'ଣ ପୁରୁଷର ବି ଅନୁଶୀଳନ କରିବା କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନୁହେଁ ? ଆମର ଏହିକାଳରେ ପୁରୁଷ ଯଦି ନମନୀୟ ହେବାକୁ, ସହିଷ୍ଣୁ ହେବାକୁ, ସ୍ନେହଶୀଳ ଓ ସୌଷମ୍ୟଯୁକ୍ତ ହେବାକୁ ଆପଣା ପ୍ରୟାସର ଅଙ୍ଗ କରି ରଖିବାକୁ ଆପଣାକୁ ଏକ ଅନୁରୂପ ଶିକ୍ଷା ଦେଇ ପାରୁଥାନ୍ତା, ତେବେ ଆମ ପୃଥିବୀ ପ୍ରକୃତରେ କେଡ଼େ ଅନ୍ୟ ପ୍ରକାରର ହୋଇନପାରନ୍ତା ! ପ୍ରତ୍ୟେକ ମନୁଷ୍ୟ ଭିତରେ-ସିଏ ନାରୀ ବା ପୁରୁଷ ଯାହା ହୋଇଥାଉ ପଛକେ, ଏକ ଜନନୀ ଅଂଶ ହିଁ ତା'ର ଗଭୀରତମ ଜୀବନାଂଶ ହୋଇ ରହିଛି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ମନୁଷ୍ୟ ଭିତରେ ତା'ର ଏହି ଜନନୀ-ଦୃଷ୍ଟି ହେଉଛି ତା'ର ସାର୍ଥକତମ ଦୃଷ୍ଟି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଭକ୍ତ ଏହିପରି ଭାବରେ ଆପଣାକୁ ଜଣେ ଜନନୀରୂପେ ଅନୁଭବ କରିପାରିଲେ ତା' ନିଜ ଭିତରେ ଇପ୍‌ସିତ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଜନ୍ମ ଦେବାକୁ ସମର୍ଥ ହୁଏ ବୋଲି ଇଉରୋପୀୟ ସନ୍ଥଶାସ୍ତ୍ରରେ କୁହାଯାଇଛି । ଆମ ଭିତରର ଜନନୀ ହିଁ ଆମ ଭିତରେ ଯାବତୀୟ ସୃଷ୍ଟିଶୀଳତାର ସ୍ୱାଭାବିକ ଉତ୍ସ । ସେହି ଜନନୀକୁ ଚିହ୍ନିବାକୁ ହୁଏ । ଆପଣା ଭିତରେ ରହିଥିବା ଅସଲ ଭୂମିରୂପେ ଚିହ୍ନିବାକୁ ହଏ । ଏହି ଚିହ୍ନିବାରେ ପୁରୁଷ ଓ ନାରୀର ମୋଟେ କୌଣସି ବାରଣ ରହେନାହିଁ । ଆପଣାକୁ ସମର୍ପିତ କରି ରଖିବା, ଆପଣାକୁ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ସାର୍ଥକ ଭାବରେ ଦେଇଦେବାଲାଗି ଅତ୍ୟନ୍ତ ସ୍ୱାଭାବିକ ଭାବରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ରହିବା, ଆପଣା ସକାଶେ ଆଦୌ କିଛି ହେଲେ ଦାବୀ ନକରିବା, ଏବଂ ସର୍ବୋପରି, ଆପଣାକୁ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ସାର୍ଥକ ଭାବରେ ଦେଇ ଆପଣାକୁ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ସାର୍ଥକ ଭାବରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବା-ଏହି ଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି ଆମ

ଭିତରୁ ଆପଣାକୁ ବ୍ୟକ୍ତ କରିବା ସକାଶେ ବ୍ୟାକୁଳ ହୋଇ ରହିଥିବା ସୃଜନଶୀଳତାର ଧର୍ମ। ଏଇଟା କ'ଣ କେବଳ ନାରୀର ଧର୍ମ ? ଯେଉଁ ସମାଜରେ ପୁରୁଷ ଆପଣାଲାଗି ଅଧିକରୁ ଅଧିକ କ୍ଷମତାକୁ ଗଦା କରି ରଖି ନାରୀକୁ ଜୀବନ-ବିଚରଣର ବିବିଧ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅନୁଗତା ପରିଚର୍ଯ୍ୟାକାରିଣୀ କରି ରଖିଥାଏ, ସେହି ସମାଜ ଶ୍ରୀହୀନ ହୁଏ, କୃତ୍ରିମ ହୁଏ, ନାନାପ୍ରକାରେ ଭାରି ଅସମର୍ଥ ହୋଇ ରହିଯାଏ। ଆମର ବର୍ତ୍ତମାନ ସମାଜଟି ଯେଉଁଭଳି ହୋଇ ରହିଛି; ପ୍ରାୟ ସେହିଭଳି ହୋଇଯାଏ।

କ୍ଷମତାକୁ ମନ ନକରି ସୁସ୍ଥତାକୁ ମନ କଲେ ସମାଜରେ ନାରୀ ଓ ପୁରୁଷ ପରସ୍ପରର ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ଆସନ୍ତି। ଜୀବଦେହଗତ ଯାବତୀୟ ବିଭିନ୍ନତା ସତ୍ତ୍ୱେ ସେମାନେ ସମାଜରେ ଆପଣାକୁ ପରସ୍ପରର ପରିପୂରକ କରି ଗଢ଼ନ୍ତି। ଆପେ ସୁନ୍ଦର ହୁଅନ୍ତି, ସମାଜକୁ ସୁନ୍ଦର କରନ୍ତି। ଅଧିକ ଉନ୍ମୁକ୍ତ ହୁଅନ୍ତି, ଅନ୍ତର୍ଗତ ଅନେକ ସଙ୍କୋଚ ଓ ଅନେକ କୁଣ୍ଠାରୁ ଆପଣାକୁ ମୁକ୍ତ କରି ରଖିପାରନ୍ତି। ସେମାନେ ତା'ପରେ କେହି ଭୋଗ କରିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି ନାହିଁ ଅଥବା ଭୋଗର ସାମଗ୍ରୀ ହୋଇ ରହିବାକୁ ବି ଚାହାନ୍ତି ନାହିଁ। ସେମାନଙ୍କର ବାସନାଗୁଡ଼ାକ ଉତ୍ତୋଳିତ ହୋଇ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଅଭୀପ୍‌ସାରେ ପରିଣତ ହେବା ଲାଗି ଅଧିକ ଅନୁକୂଳତା ଲାଭ କରେ। ସେତେବେଳେ ନାରୀ ଓ ପୁରୁଷ କେହି କାହାରିକୁ ଈର୍ଷା କରନ୍ତିନାହିଁ, କେହି କାହାରିକୁ ଅକ୍ତିଆରରେ ରଖିବାକୁ ମନ କରନ୍ତି ନାହିଁ ଓ ତେଣୁ ପରସ୍ପରକୁ ଅନୁକରଣ କରିବାକୁ ବି ମନ କରନ୍ତିନାହିଁ। ସେତେବେଳେ ସେମାନେ ଆପଣା ଭିତରେ ରହିଥିବା ଅସଲ ସୂତ୍ରଟିକୁ ଅନୁଭବ କରନ୍ତି, ସେହି ସୂତ୍ରଟିକୁ ପ୍ରସାରିତ କରି ପରସ୍ପରକୁ ଆପଣା ମଧ୍ୟକୁ ଆମନ୍ତ୍ରଣ କରି ଆଣନ୍ତି, ଅସଲ ସଖ୍ୟ ଓ ଅସଲ ଆତ୍ମୀୟତାର ଭାଜନ ହୁଅନ୍ତି।

ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ସମାଜରେ ନାରୀ ଓ ପୁରୁଷ ଆଗ ମଣିଷ, ତା'ପରେ ଆଉ ଯାହାକିଛି। ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ସମାଜରେ ସବାଆଗ ଏକତ୍ୱ ଗୁଡ଼ିକର ଅନୁଭୂତି, ତା'ପରେ ତାହାରି ଭିତ୍ତିଟି ଉପରେ ହିଁ ଯାବତୀୟ ବ୍ୟାବହାରିକ ବିଭିନ୍ନତାର ଯାହାକିଛି ବିଚାର ଓ ବିନ୍ୟାସ। ଆମେ ଯଦି ସେହି ସମାଜକୁ ପ୍ରକୃତରେ ମନ କରୁଥିବା, ତେବେ ଆମେ ଏହି ଏକତ୍ୱଗୁଡ଼ିକୁ ହିଁ ସବାଆଗ ଦେଖିବା, ଏହି ଏକତ୍ୱ ଗୁଡ଼ିକୁ ହିଁ ସବାଆଗ ବଞ୍ଚିବା। ତା'ପରେ ଆମର ଆପାତ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଗୁଡ଼ାକର ହୁଏତ ଅଧିକ ସହଜରେ ଏକ ସମାଧାନ ବି ମିଳିଯିବ। ଏପରି ମନ କଲେ ଆମର ମୂଲ୍ୟକଳନା ବଦଳିଯିବ, ଆଚରଣ ଗୁଡ଼ାକ ବି ବଦଳିଯିବ। ପୁରୁଷାର୍ଥର ଆଗ୍ରହ ହିଁ ଆମର ସବାବଡ଼ ଆଗ୍ରହ ହୋଇ ରହିବ। ସମାଜରେ ଆଜି ଯାହାସବୁ କେବଳ ନାରୀର କାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ରହିଛି ଓ ସେଥିଲାଗି ପୁରୁଷ ଯେଉଁଗୁଡ଼ାକୁ ନ୍ୟୂନତର ବୋଲି ଛାଡ଼ିଦେଇ ଆସିଛି, ଆଗାମୀ ଅନ୍ୟ

ସମାଜଟିକୁ ମନ କରୁଥିଲେ ପୁରୁଷ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ବି କରିବାକୁ ଆଦୌ କୌଣସି ଅନିଚ୍ଛା ପ୍ରକାଶ କରିବନାହିଁ। ଆଗାମୀ ସମାଜରେ କେହି କର୍ତ୍ତା ହୋଇ ରହିବେ ନାହିଁ ବା କେହି ଦାସୀ ହୋଇ ରହିବେ ନାହିଁ। ସମସ୍ତେ ସମସ୍ତଙ୍କର ସହଯୋଗୀ ହେବେ। ଅର୍ଥାତ୍ ସମସ୍ତେ କର୍ତ୍ତା ହେବେ, ସମସ୍ତେ ଦାସ ହେବେ, ଦାସୀ ହେବେ। ସମାଜର ସବୁ କାର୍ଯ୍ୟ ସମସ୍ତଙ୍କର ହୋଇ ରହିବ। ସମସ୍ତେ ନେତୃତ୍ୱ ଦେବେ, ସମସ୍ତେ ଅନୁଗାମୀ ହେବେ। ଆମର ଯାବତୀୟ ଜୀବନ-ବେଭାରରେ ଯିଏ ଏକମାତ୍ର ଅନୁମନ୍ତା, ସମସ୍ତେ ତାଙ୍କରି ଅନୁଗାମୀ ହେବେ; ତାଙ୍କରି ଆଦେଶ ମାନିବେ। ଭିତରର ଅସଲ ସତ୍ୟ ଅର୍ଥାତ୍ ସମଗ୍ର ଓ ସଂଯୋଜନକାରୀ ସତ୍ୟଟି ହିଁ ବ୍ୟାବହାରିକ ବାହାରଟାର ଯଥାର୍ଥ ଅନୁମନ୍ତା ହୋଇ ରହିବ।

ଦିବ୍ୟଦୂତ, ଜାନୁଆରୀ, ୧୯୮୩

ମାତୃ-ଭୁବନ ପତ୍ର

ଆମ ଭାଷାରେ ଭବନ ଆଉ ଭୁବନ ଦୁଇଟି ଅଲଗା ଅଲଗା ଶବ୍ଦ। ଆମର ଜୀବନରେ ମଧ୍ୟ ଅନେକ ସମୟରେ ସତେ ଯେପରି ଏହି ଦୁଇଟିଯାକର କଳ୍ପନା ଦୁଇଟି ଅଲଗା ଜାଗାରେ ଠାବ ହୋଇ ରହିଥାଏ। ଆମ ଅନୁରାଗକୁ ସତେଅବା ଦୁଇଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ କରି ଦେଇଥାଏ। ଯେଉଁଠି ଭୁବନ ଥାଏ, ସେଠି ଭବନ ନଥାଏ; ଭବନ ଥାନରେ ଭୁବନକୁ ପଶିବାକୁ ଅନୁମତି ମିଳେନାହିଁ।

ଆମ ଭିତରୁ ଯେଉଁମାନେ ଅଧିକ ଚାଲାଖ, ଯେଉଁମାନେ ଅଧିକ ଜାଣିଛନ୍ତି ଓ ତେଣୁ ଅଧିକ ସାବଧାନ ହୋଇ ପାରିଛନ୍ତି, ସେମାନେ ନିଜ ଭବନଟିକୁ ବଡ଼ରୁ ବଡ଼ କରିବେ ବୋଲି ଭୁବନଟାକୁ ଖାଇଯିବାରେ ଲାଗିଥାନ୍ତି ଓ ତାହାକୁ ହିଁ ବାସ୍ତବ ଜୀବନଧର୍ମ ବୋଲି ମନେ କରୁଥାନ୍ତି। ଆଉ ଥୋକେ ମଧ୍ୟ ଥାଆନ୍ତି, ଯେଉଁମାନେ କି ସାରା ଭୁବନର ହୋଇ ରହିବେ ବୋଲି ଭବନଗୁଡ଼ାକୁ ମାୟା ବୋଲି କହୁଥାନ୍ତି। ଦୁହେଁ ବଣା ହୋଇ ରହିଥାନ୍ତି, ସଂସାରକୁ ବଣା କରି ରଖିବାର ଉପକ୍ରମ କରୁଥାନ୍ତି।

ଜନନୀର ଦର୍ପଣ ଦେଇ ଦେଖିଲେ ଭବନ ଯିଏ, ଭୁବନ ମଧ୍ୟ ସିଏ। ଭବନ ହେଉଛି ଆମର ଆସ୍ଥାନ, ଭୁବନ ହେଉଛି ଆକାଶ। ତେଣୁ ଆମ ଭବନର ପତ୍ର ଯଥାର୍ଥରେ ଭୁବନର ପତ୍ର ହୋଇ ରହିବ। ସେହି ଭୁବନ ହେଉଛି ଏକ ଭବିଷ୍ୟ, ତାହା ଆମର ସ୍ୱପ୍ନ ଭିତରେ ରହିଛି, ଆମକୁ କୁଆଡୁ ମନ କୁଆଡୁ ବାହାର କରି ଆଣି ଏଠାରେ ଏକତ୍ର କରାଇଛି। ଆମକୁ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ସମ୍ମତ କରାଇବାରେ ଲାଗିଛି।

ସମ୍ମତ ହେବାରୁ ହିଁ ଶକ୍ତିର ଅନୁଭବ ମିଳୁଛି ଏବଂ ଜୀବନଟା ମଧ୍ୟ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଯଥାର୍ଥ ଭାବରେ ମୂଳତଃ କୃତଜ୍ଞ ହୋଇ ରହିବାର ଏକ ସକ୍ରିୟ ଆନନ୍ଦମୟତାରେ ପରିଣତ ହେବାରେ ଲାଗିଛି।

୧-୧୨-୮୩

ଆମେ ସମସ୍ତେ ସଂପତ୍ତି

ଯାହାର ସମ୍ପତ୍ତି ଥାଏ, ସଂସାରରେ ତାହାକୁ ସମ୍ପତ୍ତିବାନ୍ କୁହାଯାଏ। ସଂସାରରେ ଏପରି ଅନେକ ମଣିଷ ଅଛନ୍ତି, ଯେଉଁମାନେ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ସମ୍ପତ୍ତିବାନ୍ ହେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥାନ୍ତି। ନିରନ୍ତର ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତି, ନିଜର ସବୁଯାକ କଳ ଓ ବଳକୁ ଖଟାଇ ସମ୍ପତ୍ତିଶାଳୀ ହୁଅନ୍ତି। ସତେଅବା ସେଇଥିରୁ ହିଁ ସବୁଯାକ ଆନନ୍ଦ ପାଆନ୍ତି। କାହା ପାଖରେ ଟଙ୍କା ଥାଏ, ସିଏ ଅଳପ ଟଙ୍କାକୁ ଅଧିକ ଟଙ୍କାରେ ପରିଣତ କରିବାରେ ଲାଗିଥାଏ। କିଏ ପାଠ ପଢ଼େ, କିଏ ବିଦେଶ ଯାଏ, ବଣିଜ କରେ; ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ନିଜ ପାଖରେ ଯାହାକିଛି ଥାଏ, ତାହାକୁ ବିକି ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ସମ୍ପତ୍ତି ଜମା କରିବାରେ ଲାଗିଥାନ୍ତି।

ଆମେ ଯେଉଁମାନେ ଏହି ଭୁବନକୁ ମାତୃଭୁବନ ବୋଲି ଅନୁଭବ କରି ଶିଖିଲୁଣି, ଆମେ ସମ୍ପତ୍ତି ଜମା କରୁନାହିଁ, ନିଜର ବୁଦ୍ଧି ଓ ଜାଣିବାପଣକୁ ଖଟାଇ ଆମେ ସମ୍ପତ୍ତି ବଢ଼ାଉନାହିଁ। ଆମେ ସ୍ୱୟଂ ସମ୍ପତ୍ତି ହୋଇଯାଉ। ଯାହାକୁ ଅସଲ କର୍ତ୍ତା ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରି ନେଇଛୁ, ଆମେ ତାହାରି ସମ୍ପତ୍ତିରେ ପରିଣତ ହୋଇଯାଉ। ତାହାରି ଦ୍ୱାରା ପ୍ରେରିତ ହେଉ, ତାହାରି ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟବହୃତ ହେଉ।

ସମ୍ପତ୍ତି କମାଇବାରେ ଓ ସମ୍ପତ୍ତି ଜମାଇବାରେ ଯେତିକି ଆନନ୍ଦ ନିଜେ ସମ୍ପତ୍ତି ହୋଇଯିବାରେ ତାହାର ଶହେଗୁଣ ଅଧିକ ଆନନ୍ଦ। ଯେଉଁମାନେ ସମ୍ପତ୍ତି ଜମା କରନ୍ତି ଓ ସମ୍ପତ୍ତିର ଗୋଟାଏ ବଡ଼ ଗଦା କରି ତାହାରି ଉପରେ ବସି ଏଡ଼େବଡ଼ ହୋଇ ଦିଶିବେ ବୋଲି ବ୍ୟାକୁଳ ହୋଇ ରହିଥାନ୍ତି, ସେମାନେ କାହାରି ହୋଇ ପାରନ୍ତି ନାହିଁ। ଛାଟ ଧରି ସାରା ସଂସାରଟାକୁ ଜୁର କରିଦେବେ ବୋଲି ବାହାରି ଥାଆନ୍ତି, ମାତ୍ର କାମରେ ଲାଗିପାରନ୍ତି ନାହିଁ। ସେମାନେ ଅପରିଣିତ ହୋଇ ରହିଯାଆନ୍ତି। ନିଜକୁ ସମ୍ପତ୍ତି ପରି ଅନୁଭବ କଲେ ଏହି ସଂସାରଟାଯାକ ଆପଣାର ଘରପରି ଲାଗେ। ନିଜକୁ ସତେଅବା ଭାରି ଆପଣାର ପରି ଲାଗେ। ଆତ୍ମୀୟତାରେ ଆମେ ସମସ୍ତେ ଏକାଠି ବାନ୍ଧିହୋଇ ରହିଥିଲା ପରି ଲାଗୁଥାଏ। ଦୂରଗୁଡ଼ାକ ଭାରି ପାଖରେ ଥିଲାପରି ମନେ ହେଉଥାଏ। ହାତ ବଢ଼ାଇବା ମାତ୍ରକେ କାହାର ଅମୃତସ୍ପର୍ଶ ମିଳି ଯାଉଥାଏ।

ଭବିଷ୍ୟଗୁଡ଼ାକ ବର୍ତ୍ତମାନ ହୋଇ ନଇଁ ଆସନ୍ତି। ଅସମ୍ଭବ ସମ୍ଭବ ହୋଇ ଆସେ, ଅସହଜ ସହଜ ହୋଇଯାଏ।

୧୫-୧୨-୮୩

ନୀରବତା ଦୁଇ ପ୍ରକାରର

ମାଆ କହନ୍ତି ନୀରବତା ଦୁଇ ପ୍ରକାରର; ଗୋଟିଏ ନୀରବତା ଆମକୁ କାଠପରି କରି ରଖିଥାଏ, ଉଦାସ ଓ କୁଣ୍ଠିତ କରି ରଖିଥାଏ, ଅନୁସନ୍ଧାନହୀନ କରି ରଖିଥାଏ। ମାଆଙ୍କ ଭାଷାରେ, the silence that is dead, dull and unresponsive; ଆଉ ଗୋଟିଏ ନୀରବତାକୁ ମାଆ ଏକ ଶାନ୍ତ ହୋଇରହିଥିବା ମନର ଗ୍ରହଣଶୀଳ ନୀରବତା ବୋଲି କହିଛନ୍ତି (the receptive silence of a quietened mind)। ପ୍ରଥମ ପ୍ରକାରର ନୀରବତାକୁ ଆମ ପ୍ରାଚୀନ ଶାସ୍ତ୍ରମାନଙ୍କରେ "କାଷ୍ଠମୌନ" ବୋଲି କୁହାଯାଇଛି।

ଗୋଟିଏ ମୌନକୁ ଅର୍ଜନ କରାଯାଏ। ତା'ଲାଗି ଶ୍ରମ କରାଯାଏ; ସେହି ନୀରବତାକୁ ଆମେ ପାଳନ କରୁ, ତା'ପାଖରେ ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ରହିଥାଉ। ନୀରବ ହେବାକୁ କେତେକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟ ରଖିଥାଉ। ସେହି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟଟି ଗତ ହୋଇଗଲା ପରେ ତାହା ଆମକୁ ଛାଡ଼ି ଚାଲିଯାଏ। ତା'ପରେ, ଆମେ ପୂର୍ବରୁ ଯେଉଁପରି ଥିଲୁ, ପୁଣି ସେହିପରି ହୋଇରହୁ। ସତେଅବା କୌଣସି ନିୟମରୁ ମୁକ୍ତି ଲାଭ କରିଥିବା ପରି ଅନୁଭବ କରୁ।

ଗ୍ରହଣଶୀଳ ମୌନ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସ୍ୱାଭାବିକ ଭାବରେ ଆପଣାକୁ ଉନ୍ମୋଚିତ କରି ରଖିଥିବା ଏକ ଦ୍ୱାରର ମୌନ, ପ୍ରସ୍ଫୁଟିତ ହୋଇ ରହିଥିବା ଗୋଟିଏ ଫୁଲର ମୌନ। ବିଶ୍ୱାସ ପାକଳ ହେଲେ, ସମ୍ମତି ସ୍ୱତଃସ୍ଫୂର୍ତ୍ତ ହେଲେ, ତାହା ସେହି ଭିତରପଟୁ ହିଁ କ୍ରମଶଃ ଗଠିତ ହୋଇ ଆସୁଥାଏ। ସେହି ମୌନଟି ଆମର ସ୍ୱଭାବରେ ପରିଣତ ହୋଇଯିବା ପରେ ଆମର ଜୀବନ ନିରନ୍ତର ସତେଅବା ସବୁ କିଛିକୁ ସ୍ପର୍ଶ କରି ରହିଥାଏ। ସେହି ମୌନ ବାହାରକୁ ଏକ ସ୍ୱାଭାବିକ ଖୁସି ହୋଇ ପ୍ରକାଶିତ ହେଉଥାଏ। ଭିତରର ଖୁସି ବାହାରର ଖୁସିକୁ କହିବାରେ ଲାଗିଥାଏ, "ଏଥର ମୁଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ। ତୁମେ ମୋ ଦେଇ ଯାହା କିଛି କରିବାକୁ ମନ କରିବ, ମୁଁ ସେଥିପାଇଁ ରାଜି ଅଛି। ମୋର ଆଉ କିଛି କହିବାର ନାହିଁ।"

୧-୧-୮୪

ସଂପ୍ରୀତିରୁ ମୁକ୍ତି

ବିରକ୍ତି ବଢ଼ି ବଢ଼ି ଯେତେବେଳେ ଏକ ବିଶ୍ୱମୟ ଆକାର ଧାରଣ କରେ, ବୋଧହୁଏ ସେତିକିବେଳେ ତାହା ବୈରାଗ୍ୟରେ ପରିଣତ ହୋଇଯାଏ। ବୈରାଗୀମାନେ ସଂସାରକୁ ଅନିତ୍ୟ ବୋଲି ଦେଖନ୍ତି, ଅର୍ଥାତ୍ ଆଦୌ କିଛି ଦେଖି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ। ସେମାନେ ସମ୍ବନ୍ଧଗୁଡ଼ାକୁ ମାୟା ବୋଲି କହନ୍ତି, ସମ୍ବନ୍ଧ ସ୍ଥାପନ କରିବାକୁ ଡରନ୍ତି-ଯଥାର୍ଥ ସୂତ୍ରଟିରୁ ବଞ୍ଚିତ ହୋଇ ରହିଥାନ୍ତି ଏବଂ ସୂତ୍ରଟି ନଥାଇ ସେମାନଙ୍କୁ ଯେଉଁ ତଥାକଥିତ ମୁକ୍ତି ମିଳିଥାଏ, ତାହା ସେମାନଙ୍କୁ ସତେଅବା ଏକ ଭୂତ ପରି ମାଡ଼ି ବସିଥାଏ।

ଆପଣାର ବାଡ଼ଗୁଡ଼ିକୁ ଭାଙ୍ଗିବା,-ତାହାହିଁ ପ୍ରୀତି। ଏହାର ଏକ ଅନ୍ୟ ନାମ ଆତ୍ମୀୟତା। ମୁଁ ଭିତରେ ପ୍ରକୃତରେ ଯାହା, ଅର୍ଥାତ୍ ମୋର ଗଭୀରତମ ପରିଚୟରେ ମୁଁ ଯାହା, ତାହାରି ଚକ୍ଷୁଟିକୁ ସଂସାରର ଏହି ସମଗ୍ର ଦର୍ପଣର ହୃଦୟ ରୂପରେ ଦେଖି ପାରିବା, ଆପଣାକୁ ତଥା ସମଗ୍ର ସଂସାରକୁ ଏକାବେଳେକେ ଗୋଟିଏ ଡୋରରେ ବନ୍ଧାହୋଇ ରହିଥିବା ପରି ଅଙ୍ଗେ ନିଭାଇବା, ତାହାକୁ ଆତ୍ମୀୟତା ବୋଲି କୁହାଯାଏ। ଆତ୍ମୀୟତା ବିରକ୍ତିର ଯାବତୀୟ ବାଡ଼କୁ କାଟେ। ଜୀବନକୁ ଏକ ସତତ ସଂପ୍ରସାରଣର ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ପରିଣତ କରେ। ସେହି ପ୍ରକ୍ରିୟାଟି ହେଉଛି ମୁକ୍ତିର ପ୍ରକ୍ରିୟା। ବିଦ୍ୟାର ପ୍ରକ୍ରିୟା।

ତେଣୁ ବୈରାଗ୍ୟ ସଂସାର ପ୍ରତି ନୁହେଁ, ସଂସାର ପ୍ରତି କେବଳ ସଂପ୍ରୀତି। ଗୋଟାଏ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଦେଖିଲେ ବୈରାଗ୍ୟ ନିଜପ୍ରତି। ମୁଁ ଯେ ଏହି ଜଗତର ଏକମାତ୍ର କେନ୍ଦ୍ର ନୁହେଁ, ମୁଁ କେଡ଼େ ଆଦରର ସହିତ ତାମସିକ ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ସାତ୍ତ୍ୱିକ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବସାଇ ଥିବା ଏହି ବାଡ଼ଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ମାୟା, ମୋତେ ମୋର ଅଭିପ୍ରେତ ସଂପ୍ରସାରଣରୁ ବଞ୍ଚିତ କରି ରଖିବା ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଫିସାଦ,-ଏହି ସତ୍ୟଟିକୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷରୂପେ ପ୍ରତିମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଆମର ସାନବଡ଼ ସକଳ ସକ୍ରିୟତାରେ ଅନୁଭବ କରିପାରିବା ଲାଗି ଯେଉଁ ମୂଳ ମନୋଦୃଷ୍ଟିଟି ଦରକାର, ହୁଏତ ତାହାକୁ ହିଁ ଅସଲ ବୈରାଗ୍ୟ ବୋଲି କୁହାଯିବ।

୧୫-୧-୮୪

ଭିତରେ ସମତା, ବାହାରେ ସମତା

ସମତା ଏକ ଅବସ୍ଥା, ଏକ ସମଗ୍ର ଅବସ୍ଥା। ସ୍ପର୍ଶ କରି ରହିଥିବାର ଏକ ଅବସ୍ଥା। ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ କୋଳାହଳଶୂନ୍ୟ ଏକ ଅବସ୍ଥା, ଏକ ନୀରବ ଅବସ୍ଥା।

ଏହି ସମତା ଭିତରେ ରହିଥିଲେ ଯେଉଁ ଗୋଟିଏ ମୂଳଭୁତ ଭାବଦ୍ୱାରା ଆମ ଜୀବନ ଆପଣାକୁ ଅଭିବ୍ୟକ୍ତ କରିବାରେ ଲାଗିଥାଏ, ତାହା ହେଉଛି ଖୁସୀ । ସେହି ଖୁସୀକୁ ଆପଣାର ଦେହରେ ମଧ୍ୟ ଅନୁଭବ କରିହୁଏ; ଭିତରେ ରହି ଯିଏ ଆମକୁ ପ୍ରେରିତ କରୁଛି, ପରିଚାଳିତ କରୁଛି, ତାହାକୁ ଆପଣାର ବନ୍ଧୁ ପରି ମନେହୁଏ । ସେହି ବନ୍ଧୁ ପାଖରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସ୍ୱାଭାବିକ ଭାବରେ ଆପଣାକୁ ଜଣେ ପରିକର ବୋଲି ମନେହୁଏ । କେହି ମୋତେ ବାଧ୍ୟ କରି ମୋତେ ତା'ର ପରିକର କରି ରଖିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରୁଥିବା ସମୟରେ ଆମକୁ ଯେତିକି ବିରକ୍ତ ଲାଗେ, ନିଜେ ଇଚ୍ଛା କରି, ଖୁସୀ ହୋଇ, କାହାର ପରିକର ହୋଇଯାଇ ପାରିଲେ ପ୍ରକୃତରେ ଯେ ସେତିକି ଖୁସୀ ଲାଗେ, ତାହା କେବଳ ସେତିକିବେଳେ ଯାଇ ଅନୁଭବ କରିହୁଏ । ତେଣୁ, ଭିତରେ ସମତାର ଅବସ୍ଥା, ତାହା ଏକ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ସମ୍ମତିର ଅବସ୍ଥା ।

ବାହାରର ସମତା,-ଏହା ଆମ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ମୁହୂର୍ତ୍ତର ଏକ ଅଭୀପ୍‌ସା । ଯେଉଁ ଅଗଣିତ ସୂତ୍ରଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ଆମେ ଏହି ବିଶ୍ୱସମଗ୍ରଟି ସହିତ ଏକତ୍ର ଗଅଁଠାଇ ହୋଇ ରହିଛୁ ଓ ଯାହାର କେନ୍ଦ୍ରଟିକୁ ଆମେ ଆମ ଭିତରେ ସତେଅବା ମୂଳତଃ ଏକ ସଖ୍ୟ ରୂପେ ଅନୁଭବ କରୁଛୁ, ଆମର ସେହି ସୂତ୍ରଗୁଡ଼ିକ ସ୍ୱାଭାବିକ ହୋଇଥିବ, ସାବଲୀଳ ହୋଇଥିବ, ଅକୃତ୍ରିମ ହେଇ ପାରିଥିବ । ସେହି ସୂତ୍ରଗୁଡ଼ିକୁ ସତେଅବା ଗୋଟାଏ ଜାଲ ପରି କରି ଆମେ ତାହାରି ଭିତରେ ଯେପରି ମୋଟେ ଲୁଚି କରି ରହିନଥିବା, ମୋଟେ କାହାକୁ ଛନ୍ଦି ପକାଇବା ସକାଶେ ଛକି ବସିନଥିବା । ଆମର ସୂତ୍ରଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ଆମେ ସଂପ୍ରସାରିତ ହୋଇଯାଇ ପାରୁଥିବା । ସମସ୍ତ ବିଶ୍ୱକୁ ତାଙ୍କରି ସଦନରୂପେ ଅନୁଭବ କରିପାରୁଥିବା । ସଦନ କହିଲେ ସବୁବେଳେ ଯେଉଁ ସମ୍ବନ୍ଧଗୁଡ଼ିକୁ ବୁଝାଏ, ସେହି ଗୁଡ଼ିକର ପୂର୍ଣ୍ଣପ୍ରତିଷ୍ଠା ଲାଗି ଆମେ ଆପଣାକୁ ଦେଇପାରୁଥିବା । ତେଣୁ, ବାହାରେ ସମତାର ଅବସ୍ଥା, ତାହା ଏକ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ସମ୍ମିଳନର ଅବସ୍ଥା, ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ସଂପ୍ରୀତିର ଅବସ୍ଥା ।

୧-୨-୮୪

ସମତଳରେ ରହିଥିବାର ଆକର୍ଷଣ

ଜୀବନ ଦୁଇ ପ୍ରକାର, ଗୋଟିଏ ଗଡ଼ି ଗଡ଼ି ଯାଉଥିବାର ଜୀବନ ଏବଂ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଉଠି ଉଠି ଯାଉଥିବାର ଜୀବନ । ଗଡ଼ି ଗଡ଼ି ଯାଉଥିବା ମଣିଷ ସେହି ଗୋଟିଏ ସମତଳରେ ରହିଥାଏ । ବାଡ଼ଗୁଡ଼ିକୁ ଭାରି ଆଖିଦୃଶିଆ କରି ରଖିଥାଏ । ତା'ର ଶାସ୍ତ୍ର, ତା'ର ମନ୍ତ୍ର, ତା'ର ଯାବତୀୟ ନୀତିସୂତ୍ର ଓ ତେଣୁ ତା'ର ଦେବତାମାନେ ମଧ୍ୟ ସେହି

ବାଡ଼ଗୁଡ଼ିକର ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଗାର ହୋଇ ରହିଥାନ୍ତି, ଅନେକ ସମୟରେ ସେମାନେ ଠିକ୍ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ବାଡ଼ ପରି କାମ କରୁଥାନ୍ତି ।

ଦୁଇ ପ୍ରକାରର ଜୀବନ, ଦୁଇ ପ୍ରକାରର ଅଭୀପ୍‌ସା । ଗୋଟିଏ ଅଭୀପ୍‌ସା ସେଇ ଗୋଟିଏ ସମତଳରେ ରହିଥାଏ । ସମତଳଟିର ସୂତ୍ରଗୁଡ଼ିକ ଅନୁସାରେ ନିଜଲାଗି ଏକ ଭୂଗୋଳ ଓ ଜ୍ୟାମିତି ବାଛି ନେଇଥାଏ । ସେତେବେଳେ ମଣିଷଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଭଗବାନଙ୍କ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସବୁରି ସହିତ ରହିଥିବା ଆମର ସମ୍ବନ୍ଧଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟ ସେହି ଗୋଟିଏ ସମତଳରେ ବାନ୍ଧି ହୋଇ ରହିଥାନ୍ତି । ଆଉ ଗୋଟିଏ ଅଭୀପ୍‌ସା ପାହାଚ ଉଠେ, ପାହାଡ଼ ଡିଏଁ; ଯୋଗ୍ୟରୁ ଯୋଗ୍ୟତର ହୁଏ, ଅର୍ଥାତ୍ ପୂର୍ଣ୍ଣରୁ ପୂର୍ଣ୍ଣତର ହେବାରେ ଲାଗିଥାଏ, ଆମେ ସତେଅବା ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହେବାରେ ଲାଗିଥାଉ ।

ସମତଳରେ ରହିବାର ଆକର୍ଷଣ ଅର୍ଥାତ୍ ନିରାପଦ ହୋଇ ରହିବାର ଲୋଭ । ନିଜର ସମତଳଟିରେ ସେତେବେଳେ ଆମେ ଯେଉଁ ଦିଅଁଗୁଡ଼ିକୁ ନେଇ ବସାଇ ଦେଇଥାଉ, ଆମେ ସେମାନଙ୍କଠାରୁ ସୁଖ ମାଗୁ, ମୁକ୍ତି ମାଗୁ, ସମୃଦ୍ଧି ମାଗୁ । ନିରାପଦ ହୋଇ ରହିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରୁଥିବା ମଣିଷ ଯଥାଯୋଗ୍ୟ ଭାବରେ ଉନ୍ମୋଚିତ ହୋଇ ପାରେନାହିଁ । ବିଶ୍ୱାସ ଯେତିକି ବଢ଼େ, ନିରାପଦ ହୋଇ ରହିବାର ଆକାଙ୍‌କ୍ଷା ସେତିକି ଦୂର ହୁଏ, ମାଗିବାର ଦୈନ୍ୟ ସେତିକି ସେତିକି କଟି ଯାଉଥାଏ । ବିଶ୍ୱାସ ବଢ଼ିଲେ ସାହସ ବଢ଼େ । ପାହାଚ ଉଠିବାର ଅନୁରାଗହିଁ ସେତେବେଳେ ଆମ ଜୀବନର ସର୍ବମୂଳ ଅନୁରାଗରେ ପରିଣତ ହେଇଯାଏ । ସେତେବେଳେ ଆମ ସମ୍ବନ୍ଧଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟ ଆମ ଉନ୍ମୋଚନର କାରଣରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରନ୍ତି ।

୧୫-୨-୮୪

ବୟସ ଗଣିବାର ଗଣିତ

ଆମ ସମାଜରେ ବୟସ ଅନୁସାରେ ପ୍ରାୟ ସବୁକିଛିର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯାଇଥାଏ । ଆମେ ବୟସ ଗଣି ବଡ଼ ସାନ ବିଚାର କରୁ, ବୟସ ଅନୁସାରେ ଆସନ ସ୍ଥିର କରୁ, ବୟସ ଅନୁସାରେ ମାନ ଦେଉ ଓ ମାନ ଦାବୀ କରିଥାଉ । ଏହିପରି ସମାଜମାନଙ୍କରେ ବୁଢ଼ାମାନେ ହିଁ ବିଜ୍ଞ ବୋଲି ଗଣା ହୁଅନ୍ତି, ଅର୍ଥାତ୍ ଏହି ଅଙ୍କରେ କଷାହୋଇ ବୁଢ଼ା ହେବାକୁହିଁ ସତେ ଅବା ବିଜ୍ଞ ହେବା ବୋଲି ବିଚାର କରାଯାଇଥାଏ ।

ବୟସ ଗଣି ମର୍ଯ୍ୟାଦା ଓ ସ୍ୱୀକୃତିର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରୁଥିବା ଯେକୌଣସି ସମାଜ ହେଉଛି ପ୍ରଧାନତଃ ଏକ ନୀତିବାଦୀ ସମାଜ। ଏହିସବୁ ସମାଜରେ ମଣିଷଠାରୁ ନୀତିମାନେ ବଡ଼ ହୋଇ ରହିଥାନ୍ତି, ଭିତରର ଅସଲ ଉପଲବ୍ଧି ଗୁଡ଼ିକଠାରୁ ବାହାରର ଉପଲକ୍ଷଣମାନେ ଅଧିକ ପ୍ରାଦୁର୍ଭାବ ବିସ୍ତାର କରି ରହିଥାନ୍ତି। ବୟସ ବଢ଼ିଲେ ଯେ ଅନୁଭୂତି ଓ ଉପଲବ୍ଧି ବଢ଼େ, ତାହା ମୋଟେ ସତ ନୁହେଁ। ବୟସ ବଢ଼ିଲେ ଅଧିକାଂଶ ସ୍ଥଳରେ ଚତୁରତା ବଢ଼େ, ପ୍ରଦର୍ଶନ ବଢ଼େ, ଉପେକ୍ଷା ଓ ଅବଜ୍ଞାମାନେ ବଢ଼ନ୍ତି। ଅବଜ୍ଞା ବଢ଼ିଲେ ଅନୁରାଗ ଘରେ ହ୍ରାସ ହେବା ଆରମ୍ଭ ହୁଏ, ଏବଂ ଅନୁରାଗ ହ୍ରାସ ହୋଇ ଆସିଲେ ଉପଲବ୍ଧିକୁ ଆଉ ସାହସ ହୁଏ ନାହିଁ। ମଣିଷ ବସିଯିବାକୁ ହିଁ ତରତର ହୁଏ, ମୁଖା ପିନ୍ଧେ, ଭେକଗୁଡ଼ାକୁ ଅଧିକ ଆଡ଼ମ୍ବରମୟ କରିବାରେ ଅଧିକ ସରାଗ ଦେଖାଏ। ଉପଦେଶ ଦିଏ, ଆଦୌ କିଛି ହେବାକୁ ମନ କରେ ନାହିଁ।

ହୃଦୟର ଆଦୌ କୌଣସି ବୟସ ନାହିଁ। ବାଟ ଚାଲୁଥିବା ମଣିଷର ଅର୍ଥାତ୍ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ଆସୁଥିବା ମଣିଷର ବୟସ ବଢ଼େ ନାହିଁ, କମିଯାଏ। ତାରୁଣ୍ୟ ବଢ଼େ। ସହଜ ହେବାର ସୂତ୍ରଟି ସତେଅବା ଆପେ ଆପେ ଆସି ମିଳିଯାଏ। ସହଜ ହେଲେ ମଣିଷ ଆଉ ବଡ଼ ସାନ ବାରି ପାରେ ନାହିଁ, ସିଏ ଶ୍ରଦ୍ଧାବାନ୍ ହୁଏ। ସମସ୍ତେ ସତୀର୍ଥ ଓ ସହଗାମୀ ହୋଇଆସନ୍ତି। ଆମ ଭିତରର ଅସଲ ବନ୍ଧୁଟି ଆମକୁ ସମସ୍ତଙ୍କ ସହିତ ଏକ ସ୍ୱାଭାବିକ ସଖ୍ୟ ଭିତରେ ନେଇ ବାନ୍ଧି ରଖିଥାଏ। ସେହି ସଖ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ଅନୁପ୍ରାଣିତ ଜୀବନ ଆମ ଶରୀରକୁ ମଧ୍ୟ ବୁଢ଼ା ହୋଇଯିବାର ଦୁର୍ଗତିରୁ ବଞ୍ଚାଇ ରଖିଥାଏ।

୧-୩-୮୪

ସାତଦିନ ପରି ଗୋଟିଏ ଦିନ

ପାଠଚକ୍ରର ଦିନ ସାତଦିନରେ ଆଦୌ ଗୋଟିଏ ବିଶେଷ ଦିନ ନୁହେଁ। ତାହା ହେଉଛି ସାତଦିନ ପରି ଗୋଟିଏ ଦିନ। ବରଷର ବାରମାସ ଭିତରେ କାର୍ତ୍ତିକ ମାସ ହେଉଛି ଗୋଟିଏ ବିଶେଷ ମାସ। ମାର୍ଗଶିର ମାସର ଗୁରୁବାର ହେଉଛି ଅନ୍ୟ ସବୁଯାକ ବାର ଭିତରେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ବିଶେଷ ବାର। ପାଠଚକ୍ରର ଦିନଗୁଡ଼ିକୁ ଆମେ ମୋଟେ ସେପରି ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରିବାନାହିଁ।

ପାଠଚକ୍ରରେ ସାମିଲ ହେବାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଅଙ୍ଗୀକାରବଦ୍ଧ ହୋଇରହିବା। ଏହି ଅଙ୍ଗୀକାରକୁ କେହି ଆମ ଉପରେ ଉପରୁ ଆଣି ଲଦି ଦେଇନାହିଁ। ଆମେ

ରବାହୂତ ହୋଇ ମୋଟେ ପାଠଚକ୍ରକୁ ଆସିନାହୁଁ । ଆମ ଭିତରେ ଅନୁରୂପ ଶ୍ରଦ୍ଧାଟିଏ ଜନ୍ମିଛି ବୋଲି ଆମେ ପାଠଚକ୍ରକୁ ଯିବା ଲାଗି ନିଜ ପାଖରେ ଗୋଟିଏ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଗ୍ରହଣ କରିଛୁ । ଏକ ଅନ୍ୟ ପ୍ରକାରର ଜୀବନ ଯାପନ କରିବା ବୋଲି ଆମେ ନିଜେ ନିଜ ଭିତରେ ପାହାଚଟିଏ ଉଠିଛୁ । ସେହି ନୂଆ ପାହାଚଟିକୁ ଆମେ ସାତଦିନ ଯାକ ବଞ୍ଚିବା । ଖାଲି ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର ଦିନ ତାକୁ ମନେ ପକାଇ ବାକୀ ଛଅଦିନ କଦାପି ଅଲୋଡ଼ା ପରି ପକାଇ ରଖିବା ନାହିଁ । ସେପରି କଲେ ଆମେ ନିଜ ଭିତରେ ହୁଏତ ଦୁଇଭାଗ ହୋଇ ରହିଥିବା । ଆମର ଗୋଟାଏ ପାଖ ଆର ପାଖଟାକୁ ଭାରି ଲୁଚାଇ ରଖିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିବ । ଏକାବେଳେକେ ଦୁଇଟା ମୁଖା ସହିତ ବାସ କରି ଆମେ କ୍ଳାନ୍ତହୋଇ ପଡୁଥିବା ।

ସପ୍ତାହରେ ଗୋଟିଏ ଦିନ ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ଭାବରେ ପାଠଚକ୍ରକୁ ଆସିବାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି, ସୁନିର୍ବାଚିତ ସେହି ସୋପାନଟି ଉପରେ ପରସ୍ପରକୁ ଚିହ୍ନି ନେବା । ଆମେ ବାହାରକୁ ଯିଏ ଯେଉଁଠାରେ ଅଛୁ, ତାହା ଆମର ସାଂସାରିକ ପରିଚୟ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ତାହା ଆମର ଅସଲ ପରିଚୟ ନୁହେଁ । ଆମେ ଯାହା ହେବାକୁ ସଂକଳ୍ପ କରିଛୁ, ଯେଉଁ ଅନ୍ୟ ସଂସାରଟି ଲାଗି ଅନୁରାଗ ରଖିଛୁ ଓ ତାହାରି ଲାଗି ଯୋଗ୍ୟ ହୋଇ ବଞ୍ଚିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛୁ, ତାହାହିଁ ଆମର ପ୍ରକୃତ ପରିଚୟ । ସେହି ପରିଚୟଟିକୁ ପରସ୍ପର ଭିତରେ ଆବିଷ୍କାର କରିନେବା ଲାଗି ଆମେ ପାଠଚକ୍ରକୁ ଆସିବା । ଆମେ ଯେ କେହି କେଉଁଠି ହେଲେ ଏକୁଟିଆ ହୋଇ ବାଟ ଚାଲୁନାହୁଁ, ସେହି ପ୍ରତ୍ୟୟଟିକୁ ଆମର ଅସଲ ପ୍ରତ୍ୟୟରେ ପରିଣତ କରି ରଖିବାକୁ ହିଁ ଆମେ ପାଠଚକ୍ରକୁ ଆସିବା ।

୧୫-୩-୮୪

ସନ୍ତକଗୁଡ଼ାକର ଜଂଜାଳ

ଯେଉଁମାନେ ସଂସାର ଭିତରେ ବାନ୍ଧି ହୋଇ ରହିଥାଆନ୍ତି, ସେମାନେ ଜଞ୍ଜାଳ ଭିତରେ ବୁଡ଼ିକରି ରହିଥାନ୍ତି; ଯେଉଁମାନେ ସେହି ଜଞ୍ଜାଳ ଭିତରୁ ବାହାରି ପଳାଇ ଯାଆନ୍ତି, ସେମାନେ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ହୁଅନ୍ତି । ସଂସାରଠାରୁ ନିଜକୁ ଅଲଗା ବୋଲି ଦେଖାଇ ପାରିବା ସକାଶେ ସେମାନେ ଜଟା ବଢ଼ାନ୍ତି, ଶ୍ମଶ୍ରୁ ରଖନ୍ତି, ତିଳକ ଛାପା କରନ୍ତି, ଅଲଗା ପିନ୍ଧନ୍ତି, ଅଲଗା ବସନ୍ତି, ଅଲଗା ବିଚରଣ କରନ୍ତି । ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ହୋଇ ପଳାଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଯେଉଁମାନଙ୍କୁ ତଥାପି ଜଞ୍ଜାଳ ଛାଡ଼ି ନଥାଏ, ସେମାନେ ଅଧିକ ଆତୁର ଭାବରେ କେବଳ ସନ୍ତକ ଗୁଡ଼ାକୁ ଆବୋରି ଧରିଥାନ୍ତି । ସନ୍ତକଗୁଡ଼ାକୁ ହୁଏତ ସବୁକିଛି ବୋଲି ଧରିଥାଆନ୍ତି । ସନ୍ତକ ଖସି ପଡ଼ିଲେ କାଳେ ମୁଖାଗୁଡ଼ାକ ଖସିପଡ଼ି ଅସଲ ମୂର୍ତ୍ତିଟି ଦିଶିଯିବ, ସେହି ଆଶଙ୍କାରେ ଭାରି କଲବଲ ହୋଇ ରହିଥାଆନ୍ତି ।

ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହେଲେ ଯାଇ ସନ୍ତକମାନେ ଆପେ ଆପେ ଖସିପଡ଼ନ୍ତି । ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହେଲେ ଭୟ ଦୂର ହୁଏ; ତେଣୁ ପ୍ରସାଧନ ଗୁଡ଼ାକର ବି ଆଉ କୌଣସି ଆବଶ୍ୟକତା ରହେନାହିଁ । ମହଲଗୁଡ଼ାକୁ ଲୁଚାଇ କରି ରଖିପାରିବା ଲାଗି ଆଉ ମୋଟେ ଧୋବ ପିନ୍ଧିବା ପାଇଁ ବାଧ୍ୟ ହେବାକୁ ପଡ଼େନାହିଁ । ମୁଁ ନିଜକୁ ଯେତେଯାହା ଛାପା ମାରି ଛପାଇ ରଖିଲେ ମଧ୍ୟ ତାକୁ ଯେ ମୋ'ର ସବୁକିଛି ଜଳଜଳ ହୋଇ ଦିଶିଯାଉଛି ଓ ସିଏ ଯେ ଆଦୌ କୌଣସି ଅସନା ଓ ଗନ୍ଧିଆ ନବାରି ମୋ'ରି ପାଖେ ପାଖେ ରହିଛି, ମୋତେ ସ୍ପର୍ଶ କରି ରହିଛି, ମୁଁ ମଧ୍ୟ ତାହାକୁ ସେହିପରି ସ୍ୱାଭାବିକ ଭାବରେ ସ୍ପର୍ଶ କରି ରହେ ବୋଲି ମୋ'ରି ଭିତରୁ ମୋତେ ବଳ ଯୋଗାଇ ଦେବାକୁ ସର୍ବଦା ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ରହିଛି, ଏହି ପ୍ରତ୍ୟୟଟି ଆମର ଆଠପହରୀ ଅନୁଭବରେ ପରିଣତ ହୋଇଯିବା ପରେ, ଆପଣାକୁ ନେଇ ଆଉ ଆଦୌ କୌଣସି ବିଷୟରେ ବାଧ୍ୟ ହେବାକୁ ପଡ଼େ ନାହିଁ । ତା'ପରେ କେବଳ ସବୁ ଖସି ଖସି ଯାଉଥାଏ, ସବୁ ଦିଶି ଦିଶି ଯାଉଥାଏ ।

୧-୪-୮୪

ବ୍ରହ୍ମସଂସ୍ପର୍ଶଂ ଅତ୍ୟନ୍ତଂ ସୁଖଂ

କୌଣସି ଦ୍ରବ୍ୟ ଆମଠାରୁ ଦୂରରେ ରହିଥାଏ, ଆମର ହାତଛଡ଼ା ହୋଇ ରହିଥାଏ । ଆମେ ହାତ ବଢ଼ାଇ ତାହାକୁ ହାତପାହାନ୍ତା କରି ଆଣୁ, ତାହାକୁ ସ୍ପର୍ଶ କରୁ । ଧର୍ମଶାସ୍ତ୍ରମାନଙ୍କରେ ଏହାକୁ ସାଧନାବୋଲି କୁହାଯାଇଛି । ସାଧନା ସ୍ପର୍ଶ କରାଇ ଆଣେ । ଦୂରକୁ ପାଖକୁ ଆଣେ । ହାତଛଡ଼ାକୁ ହାତପାହାନ୍ତାରେ ପରିଣତ କରାଏ । ଆମକୁ ସୁଖ ଦିଏ, ସୁଖ ଦେଇ ମୁକ୍ତି କରାଏ ।

ବ୍ରହ୍ମ ଏପରି ଏକ ଦ୍ରବ୍ୟ ନୁହେଁ, ଯାହାକି କେତେବେଳେ ହେଲେ ବି ଆମକୁ ଛାଡ଼ିକରି ରହିଥାଏ । ବ୍ରହ୍ମ ଆମକୁ ଘେରିକରି ରହିଥାଏ, ଆମକୁ ଆବୋରି ଧରିଥାଏ, ଆମକୁ ସ୍ପର୍ଶ କରି ରଖିଥାଏ । ଆମକୁ ଯେ କିଏ ସତକୁ ସତ ସ୍ପର୍ଶ କରି ରଖିଛି, ଆମେ ଅନେକ ସମୟରେ ସେହି କଥାଟିକୁ ପାଶୋରି ଦେଇଥାଉ । ଆମେ ଆପଣା ଆଜୁ ପାଚେରୀ ଦେଇ ଓ ବାଡ଼ ପକାଇ ରଖିଥାଉ । ସ୍ପର୍ଶର ଯାବତୀୟ ବେଭାରକୁ ଆମ ନିଜ ଭୂଗୋଳ ଏବଂ ନିଜ ଜ୍ୟାମିତିର କେତେ ସୂତ୍ର ଦେଇ ବ୍ୟାହତ ଓ ଆହତ କରି ରଖିଥାଉ । ହୁଏତ ସ୍ପର୍ଶକୁ ଡରୁ, ତେଣୁ ପାଚେରୀ ଓ ବାଡ଼ଗୁଡ଼ାକର ସହାୟତାରେ ଅଲଗା ହୋଇ ରହିଥାଉ ।

ପ୍ରଥମେ ଆମ ବୁଝିବାକୁ ଆମର ହାତଛଡ଼ା ହୋଇ ରହିଥିବା ବ୍ରହ୍ମ ଆମର ହାତପାହାନ୍ତା ଭିତରକୁ ଆସିଗଲେ ସୁଖ ଅବଶ୍ୟ ମିଳିଥାଏ । ମାତ୍ର ସିଏ ଯେ ମୋତେ

ସର୍ବଦା ସ୍ପର୍ଶ କରି ରହିଛି, ସେହି ଅନୁଭବଟି ମଧ୍ୟରେ ବିଚରଣ କରି ପାରିଲେ ଆମେ ପ୍ରକୃତରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସୁଖର ଅଧିକାରୀ ହୋଇଥାଉ। ଏହି ଅତ୍ୟନ୍ତ ସୁଖ ହେଉଛି ଏକ ସାତତ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ବିଚରଣ। ସାତତ୍ୟ ହିଁ ଯାବତୀୟ ସାଧନାକୁ ଏକ ସ୍ୱଭାବ-ଚେତନାରେ ପରିଣତ କରାଏ। ସାଧନା ଚେତନାକୁ ଉତ୍ତୋଳିତ ହୋଇଯାଏ। ତା' ପରେ, ଖିଅ ଛାଡ଼ିଯିବାର ଆଉ ମୋଟେ କୌଣସି ଭୟ ରହେନାହିଁ।

୧୫-୪-୮୪

ଫଳାକାଙ୍କ୍ଷୀ ଧୃତି

ସଂସାର ଭିତରେ ଆମେ ଯେଉଁମାନେ କେବଳ ଆପଣା ଲାଗି ଫଳ, ଅଧିକ ଫଳ ଏବଂ ଆହୁରି ଅଧିକ ଫଳର ଆକାଙ୍କ୍ଷା ରଖି ନାନା କାର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ ଅକାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥାଉ, ଏହିସବୁ କରୁଥିବା ସମୟରେ ଆମେ କେତେ ଧୃତିର ପରିଚୟ ନଦେଉ ! କେତେ କେତେ ମିହନ୍ତ ନକରୁ, ଆପଣାକୁ କେତେ କେତେ ପ୍ରକାରର ଶ୍ରମରେ ନେଇ ନ ଖଟାଉ ! ସେତେବେଳେ ଆମକୁ ଦେଖିଲେ ମନେ ହୁଏ, ସତେ ଯେପରି ଆମ ଡଙ୍ଗାଟିକୁ ବାହିନେବାକୁ ଆମର ସାଥୀ ହୋଇ ଆଦୌ କେହିହେଲେ ନାହାନ୍ତି ! ଆମେ ନିଜେ କିଛି କରୁଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହୁଏତ ଆମର ଗଛଟିରେ କିଛି ଫଳିବ, ନହେଲେ ସବୁକିଛି ଅଫଳନ୍ତି ହୋଇ ରହିଯିବ।

ଏହି ଫଳାକାଙ୍କ୍ଷୀ ଧୃତିରୁ ଅସହାୟତା ବଢ଼େ। କାରଣ, ଭିତରେ ଏକ ମୌଳିକ ଅବିଶ୍ୱାସ ଆମକୁ ବଡ଼ ବିକଳ କରି ରଖିଥାଏ। ଏକା ଏକା ବାଟ ଚାଲି ଆମର ଏକୁଟିଆ ଗାତଗୁଡ଼ିକୁ ଯଥା ସମ୍ଭବ ଅଧିକ ପରିମାଣରେ ଭରାଇ ରଖିବାର ମିହନ୍ତରେ ଲାଗିଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆମେସବୁ ନିଜେ ସତେଅବା କେଉଁ ଗାତ ଭିତରକୁ ପଶି ପଶି ଯିବାରେ ଲାଗିଥାଉ। ଜୀବନଟିକୁ ବଞ୍ଚିବାର ଆମର ସବୁ ପ୍ରୟାସ ଓ ସବୁ ବଣିଜ ଆମକୁ ସେହି ଗାତ ଭିତରେ ପଶିବାର ଅଶୁଭ ଧର୍ମଟି ଭିତରେ ଗୁରେଇ ତୁରେଇ ରଖିଥାଏ।

ଆଉ ଗୋଟିଏ ପ୍ରକାରର, ଆଉ ଗୋଟିଏ ଆୟାମର ଧୃତି ରହିଛି, ଯାହାର ଜନ୍ମ ଆମର ବିଶ୍ୱାସରୁ ହୁଏ, ଯାହା ଆମକୁ ଅଟଳ ଭାବରେ ବାଟ ଚଳାଇ ନେଉଥାଏ, ଯାହା ଆମକୁ ଉନ୍ମୋଚନ ପରେ ଉନ୍ମୋଚନର ଯୋଗ୍ୟ କରାଇ ନେଇ ଯାଉଥାଏ। ମାତ୍ର ସେହି ଧୃତିରେ ଆଦୌ କୌଣସି ଫଳର ଆକାଙ୍କ୍ଷା ନଥାଏ। ସେହି ଧୃତି ଆମକୁ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଅନୁରାଗ ଲାଗି ଭାଜନ କରେ; ଆମକୁ ଯାବତୀୟ ପ୍ରକାରର ଗାତରୁ ବାହାର କରି ନେଇ ଆସେ, ଗଣ୍ଠିଗୁଡ଼ାକୁ ଫିଟାଇ ଫିଟାଇ ଦେବାରେ ଲାଗିଥାଏ। ସେତେବେଳେ ଏକ ଅନ୍ତର୍ଗତତମ ପରମ ସ୍ୱୀକାର ଦ୍ୱାରା ପ୍ରେରିତ ହୋଇ ନିଜ

ଜୀବନଟିକୁ ବଞ୍ଚୁଥିବାର ଆନନ୍ଦ ହିଁ ଆମ ବାଟ ଚାଲିବାର ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ସନ୍ତକ ହୋଇ ରହିଥାଏ ।

୧-୫-୮୪

ଆମର ସମ୍ମତି ଯେତିକି

ଆମର ସମ୍ମତି ଯେତିକି, ଆମପାଇଁ ପ୍ରଭୁ ମଧ୍ୟ ସେତିକି । ଆମେ ଜାଣିସିଆଣିଆ ହେଲାପରି ତାଙ୍କୁ ଅମରାପୁରୀରେ କଳ୍ପନା କରୁ, ଅମରାପୁରୀ ପରି ଦେଖା ଯାଉଥିବା ମର୍ତ୍ତ୍ୟର ତୀର୍ଥ ଓ ମନ୍ଦିରମାନଙ୍କରେ କଳ୍ପନା କରୁ । ସିଏ ଆମକୁ ଆହୁରି ଅଧିକ ହୋଇ ଦିଶିବେ ବୋଲି ତାଙ୍କୁ ବହୁମୂଲ୍ୟ ମୂର୍ତ୍ତିଟି ଭିତରେ ଭାବିବାକୁ ମନକରୁ । ଭଗବାନଙ୍କର ମୂର୍ତ୍ତି ଗଢ଼ିଦେବା ସକାଶେ ମଣିଷ ମଣିଷ ଭିତରେ କେତେ ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱିତା ଲାଗିଥାଏ । ମାତ୍ର ସିଏ ସେଗୁଡ଼ାକରେ କେଉଁଟି ଭିତରେ ବି ନଥାନ୍ତି । ସିଏ ଆମଲାଗି ଆମ ସମ୍ମତି ପାଖରେ ହିଁ ଆସି ଧରା ଦିଅନ୍ତି । ଆମ ଅହଙ୍କାର ଗୁଡ଼ାକ ଲାଗି ଅନ୍ତର ହୋଇ ରହିଥାନ୍ତି, ବହୁଦୂର ହୋଇ ରହିଥାନ୍ତି ।

ଆମେ ମଙ୍ଗିବା ଯେତିକି, ଠିକ୍ ସେତିକି ପରିସରରେ ହିଁ ପ୍ରଭୁଙ୍କୁ ଅନୁଭବ କରିପାରିବା, ଠିକ୍ ସେତିକି ପରିମାଣରେ ତାଙ୍କରି ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହୋଇପାରିବା, ଠିକ୍ ସେତିକି ଯଥାର୍ଥ ଭାବରେ ଆମେ ତାଙ୍କର ହୋଇ ରହିପାରିବା । ଅସଲ ସମ୍ମତି ନଥିଲେ ଭକ୍ତିଶାସ୍ତ୍ରର କୌଣସି ପହିଲମାନୀ କସରତ୍ ଆମକୁ ତାଙ୍କର ଯୋଗ୍ୟ କରି ପାରିବ ନାହିଁ । ସମ୍ମତି ବିନା ଜ୍ଞାନ ଗୁଡ଼ାକ ଦ୍ୱାରା ତାଳୁ ଶୁଖିଯିବ ଓ କର୍ମଗୁଡ଼ାକ ନାନାବିଧ କଷଣର ନାଡ଼ ହୋଇ ଆମକୁ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ବାନ୍ଧି ରଖୁଥିବେ ସିନା, ମାତ୍ର ଆମେ କଦାପି ତାଙ୍କର ଭାଜନ ହୋଇ ପାରିବା ନାହିଁ ।

ଅନେକ ମଣିଷ ଆପଣାର ସମ୍ମତିଟିକୁ ସତକୁ ସତ ମୋଟେ ଦେଇପାରନ୍ତି ନାହିଁ ବୋଲି କେତେଭଳି କୋଳାହଳ କରିବାରେ ଲାଗିଥାଆନ୍ତି । ସକଳ କୋଳାହଳ ସତ୍ତ୍ୱେ ଦୂରଛଡ଼ା ହୋଇ ଠିଆ ହୋଇଥାନ୍ତି । ମୋଟେ ପାଖକୁ ଆସନ୍ତି ନାହିଁ । ମୋଟେ ହୁଁ ଭରନ୍ତି ନାହିଁ । ବଜାରର ତରାଜୁ ଗୁଡ଼ାକ ଅନୁସାରେ ସେମାନେ ଆଉ ସବୁକିଛି ହୁଅନ୍ତି ସିନା, ମାତ୍ର ତଥାପି ଭାଜନ ହୋଇ ପାରନ୍ତି ନାହିଁ ।

୧୫-୫-୮୪

ଖିଦ୍ର କଲେ ହୁଏ ଖେଦ

ଆପଣାର ବାଡ଼ି ପକାଇ ଆମେ ଯାହାକିଛିର କଳନା କରି ପାରିବା, ମହିମା ତା'ଠାରୁ ଅନେକ ବେଶୀ; ଆମେ ଖଣ୍ଡକୁ ଖଣ୍ଡ ଯୋଡ଼ିକରି ସମଗ୍ରଟିଏ ଗଢ଼ି କରି

ଦେଖାଇ ଦେବାକୁ ଯେତେ ମନ ବଳାଇବା, ତାହା ମହିମାରୂପୀ ସମଗ୍ରଟିର କଦାପି ସମତୁଲ ହେବ ନାହିଁ। ମହିମା ଅର୍ଥାତ୍ ଭୂମା। ଏବଂ, ଭୂମୈବ ସୁଖଂ।

ଯାହା ଭୂମା ନୁହେଁ, ତାହା ଅଳପ, ତାହା କ୍ଷୁଦ୍ର। ଏବଂ ସନ୍ଥମାନଙ୍କର ଭାଷାରେ ସେହି କ୍ଷୁଦ୍ର ହେଉଛି ଯାବତୀୟ ଖେଦର ମୂଳ। ଏହି ସଂସାରରେ ଦୁଃଖର କାରଣମାନ ବଖାଣି ଅନେକ ଧର୍ମପ୍ରବର୍ତ୍ତକ ମହାଚେତା ସେହି ଦୁଃଖରୁ ମୁକ୍ତିଲାଭ କରିବାର ବାଟମାନ ବତାଇ ଦେଇ ଯାଇଛନ୍ତି। ଆମେ ଯଦି ସେଗୁଡ଼ିକ ଯଥାର୍ଥ ଅନୁରାଗର ସହିତ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରି ଦେଖିବା, ତେବେ ଅବଶ୍ୟ ଅନୁଭବ କରିବା ଯେ ଯାବତୀୟ ଖେଦ ବା ଦୁଃଖର ପଛରେ ସେହି କ୍ଷୁଦ୍ର ହୋଇ ରହିବାକୁ ମନ କରିବାର ମୂଳ କାରଣଟି ନିହିତ ହୋଇ ରହିଛି। ଆମର ଦୁଃଖବେଳେ ଆମେ କେଡ଼େ ଆରତରେ କେତେ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଡାକୁ; କେଡ଼େ ବିକଳ ହୋଇ ଦିଅଁ ଦେବତା କରୁ,- ଆପଣାର ଦୁଃଖଟା ଆମକୁ ସତେଅବା ସାରା ପୃଥିବୀର ଦୁଃଖଠାରୁ ଅଧିକ ଗରୁ ହୋଇ ଦେଖା ଯାଉଥାଏ। କାରଣ, ଆମର ସହସ୍ର ଆକୁଳତା ସତ୍ତ୍ୱେ ଆମେ ନିଜ ଭିତରେ ଭାରି କ୍ଷୁଦ୍ର ହୋଇ ବସିଥାଉ। ଆମର ଦୁଃଖ ଗୁଡ଼ାକ ଆମଲାଗି ଫାଶ ପରି କାର୍ଯ୍ୟ କରେ। ଆମ ମୁକୁଳିଯିବାର ଯାବତୀୟ ପଥକୁ ଅବରୋଧ କରି ରହିଥାଏ। ନିଜର କ୍ଷୁଦ୍ର ଦୁଃଖଗୁଡ଼ାକୁ ଧରି ମଣିଷ କେଡ଼େ କୋଳାହଳ ଏବଂ ଆଡ଼ମ୍ବର ସହିତ ଦଉଡ଼ ଧାପଡ଼ କରିବାରେ ଲାଗିଥାଏ। ମନ୍ଦିର ଓ ଠାକୁରମାନଙ୍କୁ କେତେ କାମରେ ଲଗାଇବ ବୋଲି ପାଞ୍ଚ କରୁଥାଏ। ତଥାପି, ତାହାର ଅହଙ୍କାର ଗୁଡ଼ାକ ବଢ଼ିବାରେ ଲାଗିଥାଏ ସିନା, ମାତ୍ର ଦୁଃଖ ମେଣ୍ଟି ପାରେନାହିଁ। ଆପଣାର କ୍ଷୁଦ୍ରତାଗୁଡ଼ାକୁ ଡେଇଁ ପାରିଲେ ଯାଇ ଦୁଃଖ ଯାଏ। ଅର୍ଥାତ୍, ଦୁଃଖ ଯାଏ ନାହିଁ। ଦୁଃଖକୁ ହଜମ କରି ହୁଏ, ଦୁଃଖରୁ ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ଲାଭ କରିବା ସମ୍ଭବ ହୁଏ। ସେହି ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ଆମ ଭିତରେ ରହିଥିବା ମହିମା ସହିତ ଖିଅ ଲଗାଇ ଦିଏ। ଏବଂ ଖିଅ ଲାଗି ରହିଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କ୍ଷୁଦ୍ର ହେବାର ଦୁର୍ଗତି କଦାପି ହୁଏ ନାହିଁ।

ଯାହା ଆମର ସକଳ କଳନାର ବାହାରେ, ତାହାକୁ ସନ୍ତକଟା ଭିତରେ ଖୁନ୍ଦି କରି ଧରି ଅଳ୍ପକାମୀ ଅହଙ୍କାରୀମାନେ ଭଳି ଭଳି ଉପାସନା-ମାର୍ଗର ଭିଆଣ କରିଛନ୍ତି। ମାର୍ଗ ଗୁଡ଼ାକୁ ଯଦି ସତତ କେବଳ ମାର୍ଗ ରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇ ଥାଆନ୍ତା, ତେବେ ସଂସାରରେ ହୁଏତ କେବଳ ମାର୍ଗଚାରୀମାନେହିଁ ରହିଥାଆନ୍ତେ। ସେମାନେ ପରସ୍ପରକୁ ପ୍ରେରଣା ଦେଉଥାଆନ୍ତେ। ମାତ୍ର, ମାର୍ଗଚାରଣା ଯେତେବେଳେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପଦ୍ଧତିର ଉପାସନା ଭିତରେ ଆସି କିଳିହୋଇ ରହିଯାଏ, ସେତେବେଳେ ଯାବତୀୟ ଇଷ୍ଟ ଅନିଷ୍ଟରେ ପରିଣତ ହୋଇଯାଏ। ଯାହା ଦ୍ୱେଷର କାରଣ ହୁଏ, ଯାହା କେତେଟା ନିୟମ ଓ ତଥାକଥିତ ନିଷ୍ଠା ଭିତରେ ବାଟ ଚାଲିବା ଓ ପାହାଚ ଉଠିବା ମଣିଷର

ଗୋଡ଼କୁ ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ର କରି ବାନ୍ଧି ରଖେ, ତାହା ଅନିଷ୍ଟ ପରିହିଁ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ। ଆମକୁ ଅଳପ ଭିତରେ ଭରମାଇ ରଖେ। କ୍ଷୁଦ୍ର କରି ରଖେ। ସଂସାରରେ ଖେଦ ବଢ଼ାଏ, ସାଧନା ଗୁଡ଼ିକୁ ଶ୍ରୀହୀନ କରି ପକାଏ।

ସଂସାରକୁ ଅଳପ ବୋଲି କହି ଆମର ପାରମ୍ପରିକ ଗୁରୁମାନେ ଆମକୁ ସେହି ସଂସାରକୁ ଛାଡ଼ି ପଳାଇ ଆସିବାର ପରାମର୍ଶ ଦେଇଛନ୍ତି। ପଳାଇଯିବା ଦ୍ୱାରା ଜୀବନର ଅଳପ ଗୁଡ଼ାକ କଦାପି ବହୁତ ହୋଇଯାଏ ନାହିଁ। କ୍ଷୁଦ୍ରକୁ ଛାଡ଼ି ପର୍ବତର ଶୃଙ୍ଗକୁ ଉଠିଗଲେ ଆମ କ୍ଷୁଦ୍ରତାର ରିଷ୍ଟମାନେ କଟି ଯାଆନ୍ତି ନାହିଁ। କ୍ଷୁଦ୍ର ଭିତରେହିଁ କ୍ଷୁଦ୍ରକୁ କାଟି ଭୂମାକୁ ଦେଖିଲେ କ୍ଷୁଦ୍ରତାର ଦୁର୍ଗତି କଟେ। ସଂସାରରେ ଭଳି ଭଳି ଉପାସନାର ଭିଆଣ କରିଥିବା ସଂପ୍ରଦାୟମାନେ ଏହି କଥାଟିର ଠିକ୍ ଓଲଟା କରିଛନ୍ତି। ସେମାନେ ଭୂମାକୁ ଆଣି ଅଳପ ଭିତରେ ପୂରାଇ ଦେଇଛନ୍ତି। ଭେକମାନଙ୍କୁ ବହୁତ କରି ଦେଖାଇଛନ୍ତି। ନିୟମଗୁଡ଼ାକୁ ଭାରି ଆର୍ତ୍ତ ଭାବରେ ମାନି ବହୁତ ହୋଇ ନପାରିବାର ଦୁଃଖକୁ ବାଆଁରେଇ ଦେବାର ପ୍ରୟାସ କରିଛନ୍ତି। ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗରେ, ସକଳ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଏବଂ ଜୀବନର ଯାବତୀୟ ସମ୍ପର୍କ ମଧ୍ୟରେ ଭୂମା ସେମାନଙ୍କ ଲାଗି ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେମାନେ ତଥାପି ବାଡ଼ ଗୁଡ଼ାକୁହିଁ ପରମ ବୋଲି ମଣିଛନ୍ତି। ତେଣୁ ବାଡ଼ ଗୁଡ଼ାକୁ ମୋଟେ ଉଠାଇ ପାରି ନାହାନ୍ତି। ଆପଣାକୁ କେତେ ରାଜସିକ ପ୍ରକାର ଓ ବେହରଣରେ କ୍ଷୁଦ୍ର କରି ରଖିଛନ୍ତି। ସଂସାର ଭିତରେ ଖେଦର ରାଜପଣଟାକୁହିଁ ବଳୀୟାର କରି ରଖିବାରେ ସେମାନେ ସାହାଯ୍ୟ କରିଛନ୍ତି, ଏବେ ମଧ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି।

ମହିମାର ଆକର୍ଷଣ ଅର୍ଥାତ୍ ସେହି ଭୂମାର ଆକର୍ଷଣ। ସେହି ଆକର୍ଷଣକୁ ଖାଲି ନିୟମ ଗୁଡ଼ାକ ମାନିବା ଭିତରେ ନୁହେଁ, ଏହି ସାଂସାରିକ ନିତ୍ୟନୈମିତ୍ତିକତାର ଯାବତୀୟ ସମ୍ବନ୍ଧ, ସଂପର୍କ ଏବଂ ଅଭିଳାଷ ଭିତରେ ମଧ୍ୟ ଅନୁଭବ କରିବାକୁ ହୁଏ। ଆପଣାର ଗୋଟିଏ ଆଖିରେ ସହସ୍ର ଆଖିର ଦେଖାଟିକୁ ଦେଖି ପାରିବାକୁ ହୁଏ। ଏହି ସହସ୍ର ଆଖିରେ ସହସ୍ର ଖିଅ ଲଗାଇ ଦେଖିବା ଏବଂ ବଞ୍ଚିବା,-ଏହାରି ଦ୍ୱାରାହିଁ ଆମ ଅହଂଗୁଡ଼ାକର ଗଣ୍ଠି ଫିଟିଯାଏ। ଆପଣା ଓ ଅନ୍ୟ ଭିତରେ ରହିଥିବା କନ୍ଦଳ ଗୁଡ଼ାକର ସମାଧାନ ହୁଏ। ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଅର୍ଥରେ ଏହାକୁହିଁ ଯଥାର୍ଥ ଜୀବନାନୁରାଗ ବୋଲି କୁହାଯିବ, ଏହାହିଁ ଯଥାର୍ଥ ଭୂମାନୁରାଗ। ତାହା ଆମକୁ ଗାର ପରେ ଗାର ଡିଆଁଇ ନେଇଯାଏ, ବୃତ୍ତ ପରେ ବୃତ୍ତକୁ ଅତିକ୍ରମ କରାଇନିଏ। ତେଣେ ଆମ କେନ୍ଦ୍ରଟି ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଅଚଳପ୍ରତିଷ୍ଠ ହୋଇ ରହିଥାଏ। ସେହି କେନ୍ଦ୍ର ବିଶ୍ୱର କେନ୍ଦ୍ରରେ ପରିଣତ ହୁଏ, ଏହି ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱର ବ୍ୟବସ୍ଥାଟି ମୋ'ରି ସେହି କେନ୍ଦ୍ରରୁ ଚାଲୁଛି ବୋଲି ଅନୁଭୂତ ହୁଏ। ସେହି ଅନୁଭୂତି ଯଥାର୍ଥ ମୁକ୍ତିର ସୁଖଚେତନା ଆଣିଦିଏ। ତା'ପରେ ଆଉ କ୍ଷୁଦ୍ର

ନହେବା ଲାଗି ଆଦୌ କୌଣସି ଚେଷ୍ଟା କରିବାକୁ ପଡ଼େ ନାହିଁ। ତେଣୁ ଯାବତୀୟ ଖେଦ-ସଚେତନତା ଦୂରୀଭୂତ ହୁଏ। ଆମର ସକଳ ଚାରଣା ଏକ ସ୍ୱଭାବ-ଅନୁରାଗୀ ଜୀବନ-ସଚେତନତାକୁ ରୂପାନ୍ତରିତ ହୋଇଯାଏ। ଏବଂ ସ୍ୱଭାବ-ଅନୁରାଗୀର ଆଦୌ କୌଣସି ଜାତି ରହେ ନାହିଁ। ଜାତି ଯିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଦୁଃଖ ମଧ୍ୟ ଚାଲିଯାଏ।

ଯାହାକୁ ଲେଖି ହୁଏନାହିଁ, ତାହା ଅଲେଖ। ଯାହାକୁ ବର୍ଣ୍ଣି ହୁଏ ନାହିଁ, ଅଥଚ ଆମର ସବୁ କିଛିକୁ ଯାହା ଆବୋରି ରହିଥିବା ପରି ସତତ ଅନୁଭବ ହୁଏ, ତାହାହିଁ ମହିମା। ଯାହାକିଛିକୁ ଛୁଇଁ ପକାଇଲେ ମଧ୍ୟ ଯାହାର ମୂଳ ସ୍ପର୍ଶଟି ଉପଲବ୍ଧ ହୁଏ, ତାହାହିଁ ଭୂମା। ଭୂମାରେ ହିଁ ସୁଖ। ଆମର ସଂପ୍ରଦାୟୀମାନେ ଭୂମାକୁ ପ୍ରତିମାରେ ପରିଣତ କରି ଆମକୁ ପରସ୍ପରଠାରୁ ଏପରି ଅହଙ୍କାରୀ କରି ରଖିବାର ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ର କାହିଁକି କଲେ କେଜାଣି ? ଶୂନ୍ୟ ଭିତରେ ମନ୍ଦିର ଗୁଡ଼ାକୁ ଥାପି ଶୂନ୍ୟକୁ ଗିଳିବା ଲାଗି କାହିଁକି ମନ କଲେ କେଜାଣି ? ଇତିହାସ କହୁଛି, ତାହାରି ଦ୍ୱାରା ହିଁ ସଂସାରରେ ଖେଦ ବଢ଼ିଲା। ଖିନ୍ନ ହେବାରୁ ହିଁ ଖେଦ ବଢ଼ିଲା। ଚତୁରମାନେ କେତେ ପ୍ରକାରର ଚିତା, ପଇତା ଏବଂ ଜପାମାଳି ଦେଇ ସେହି ଖେଦ ଗୁଡ଼ାକୁ ଘୋଡ଼ାଇ ରଖିବାକୁ କେତେ ଚେଷ୍ଟା କଲେ। ତଥାପି ଖେଦ ବଢ଼ିଲା। ଆପଣା ଭିତରର ଭୂମା ଏହି ଦମ୍ଭଗୁଡ଼ାକ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ବାସିତ ହୋଇ ରହିଗଲା। ତେଣୁ ଆମ ବାହାରେ ଆମକୁ ଏହି ସବୁଟି ସହିତ ଯୋଡ଼ିକରି ରହିଥିବା ଭୂମାର ବାରତାଟି ମଧ୍ୟ ଆମକୁ ଆଉ ମିଳି ପାରିଲାନାହିଁ। ସଂସାର ଭାଗ ଭାଗ ହୋଇଗଲା। ବିରାଗ ଗୁଡ଼ାକ ଅତି ପ୍ରବଳ ହୋଇ ଆମକୁ ଭୁଲାଇ ରଖିଲେ। ଆମକୁ ଖିନ୍ନ କରି ରଖିଲେ। ଖିନ୍ନ ହେବାର ଏହି ଯାବତୀୟ ଫନ୍ଦିକୁ ଡେଇଁଯାଇ ପାରିଲେ ଯାଇ ଆମେ ଆମର ଖେଦ ଗୁଡ଼ାକୁ ମଧ୍ୟ ଡେଇଁଯାଇ ପାରିବା।

ମହିମା-ମୟୂଖ, ୩୧, ମଇ, ୧୯୮୪

ଚେତା ଓ ଚେତନା

ଜଣେ ଜଣେ ମଣିଷ ହିସାବରେ ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କର ଚେତା ରହିଛି। ଆମେ ପ୍ରତ୍ୟେକେ କେତେ ସାବଧାନ ହୋଇ ବାଟ ଚାଲୁଛୁ। ନିଜର ଘରଟିକୁ ପୂରଣ କରିବାଲାଗି କେତେମନ୍ତେ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛୁ। ଏହି ସଂସାରଟାକୁ ଯଥାସମ୍ଭବ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ପ୍ରକାରେ ଭୋଗ କରିବାଲାଗି ଆପଣାର ଚାରିପାଖରେ କେତେ କେତେ ଗାର ଟାଣି ରଖିଛୁ। ଗାରଗୁଡ଼ାକ ବହଳ ହେଲେ ଯାଇ ଆମେ ଭିନ୍ନ ଏବଂ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ହୋଇ ଦିଶି ପାରିବୁ ବୋଲି ଗୋଟାଏ ବୁଦ୍ଧିମାନ୍ ଭ୍ରମଦର୍ଶନ ଆମକୁ ରାତିଦିନ କେଡ଼େ ଚେତା କରି ରଖିଛି।

ଜଣେ ଜଣେ ମଣିଷ ହିସାବରେ ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କର ଚେତନା ବି ରହି ପାରନ୍ତା। ତେବେ ଏହି ଚେତା ରହିବାର ଜଞ୍ଜାଳରୁ ମୁକ୍ତିଲାଭ କରି ଆମେ ଯଥାର୍ଥ ଜୀବନ ଓ ଯଥାର୍ଥ ସଖ୍ୟସ୍ଥାପନର ସ୍ୱାଭାବିକତା ମଧ୍ୟରେ ଦିନରାତି ବଞ୍ଚିପାରନ୍ତେ। ଚେତନା ହେଉଛି ଏକ ସୂତ୍ର, ଯାହା ଆମକୁ ବିଶ୍ୱବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ସହିତ ଏକାଠି ଯୁକ୍ତ କରି ରଖିଛି। ଆମର ଯଥାର୍ଥ କେନ୍ଦ୍ରଟିକୁ ଦର୍ପଣ ପରି ବ୍ୟବହାର କରି ତାହାରି ଉପରେ ସବୁଯାକ କେନ୍ଦ୍ରକୁ ଏକାଠି ବାନ୍ଧି ରଖିଥିବା ସମ୍ବନ୍ଧଟିକୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ କରିବା ଏବଂ ବିଶ୍ୱଯାକକୁ କେନ୍ଦ୍ରକରି ଆପଣାର ପ୍ରାଣସ୍ପନ୍ଦନଟିକୁ ତା'ଭିତରେ ଅନୁଭବ କରିବା,-ଆମ ଜୀବନରେ ତାହାହିଁ ଚେତନାର ଅବଦାନ।

ଆପଣାକୁ ସଂପ୍ରସାରିତ କରିବା,-ଚେତନା ଲାଗି ଯୋଗ୍ୟ ହେବା ସକାଶେ ତାହାହିଁ ସ୍ୱାଭାବିକତମ ଉପାୟ। ଚେତନା ସତର୍କ ମଣିଷର କଳାଶୟ ଗୁଡ଼ାକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରେ। ଜୀବନକୁ ତା'ର ଯଥାର୍ଥ ପ୍ରସ୍ଥଗୁଡ଼ିକ ଦେଇ ବଞ୍ଚିବାଲାଗି ଉତ୍ତରାଧିକାର ପ୍ରଦାନ କରେ। ଚେତନା ଆମକୁ ଗଢ଼ିଆ ଗୁଡ଼ାକ ଭିତରୁ ବାହାର କରିନିଏ। ଅଭୟ ଦିଏ। ଆମକୁ ଏକ ଅନ୍ୟ ସମ୍ଭାବନାର ଯୋଗ୍ୟ କରେ। ଏକ ଅନ୍ୟ ଯୋଜନାରେ ନିମିତ୍ତରୂପେ ବ୍ୟବହାର କରେ। ମାତ୍ର, ହୁଏତ ସର୍ବଶେଷ କଥା ହେଉଛି, ଆମର ସମ୍ମତି ରହିଥିଲେ ଯାଇ ଏକଥା ସମ୍ଭବ ହୁଏ।

୧-୬-୮୪

ପରିବର୍ତ୍ତନ ଅନେକ ବାଟରେ ହେବ

ପରିବର୍ତ୍ତନ ଅନେକ ବାଟରେ ହେବ। କେବଳ ଆମରି ବାଟରେ ହେବନାହିଁ। ଯେଉଁମାନେ କେବଳ ସେଇମାନଙ୍କର ବାଟରେ ହିଁ ପୃଥିବୀର ଯାବତୀୟ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେବ ବୋଲି ଆଣ୍ଟ କରି କହିବାରେ ଲାଗିଥାନ୍ତି, ସେମାନେ ହୁଏତ ଆପଣାକୁ ହିଁ ଚାହୁଁଥାନ୍ତି। ଅସଲ ପରିବର୍ତ୍ତନଟିକୁ ମୋଟେ ଚାହୁଁନଥାନ୍ତି। ଆପଣାର ଏକବାଗିଆ ଭାବପ୍ରବଣତା ଗୁଡ଼ାକୁ ଆହୁରି ଅଧିକ ଆଧାର ଯୋଗାଇ ଦେଇ ଯାହା ଯେତେବେଳେ ଆସୁଥାଏ, ସେମାନେ ପ୍ରାୟ ତାହାକୁ ହିଁ ପରିବର୍ତ୍ତନ ବୋଲି କହୁଥାଆନ୍ତି।

ବିଧାତାଙ୍କର ବାଟ ଆଦୌ ଗୋଟିଏ ନୁହେଁ। ଆମର ସ୍ତୁତିରେ ଅଥବା ଆମର ନିଷ୍ଠାରେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇ ସିଏ ଆମର ବାଟଟିକୁ ହିଁ ଅସଲ ଏକମାତ୍ର ବାଟ ରୂପେ ସ୍ୱୀକାର କରି ଦେଇଛନ୍ତି ବୋଲି ଆମ ଭିତରୁ ଯେଉଁମାନେ ବିଶ୍ୱାସ କରୁଥିବେ, ସେମାନେ ଏକ ବୃହତ୍ ଭ୍ରମ ଭିତରେ ପଶି ଅଟକି ଯାଉଛନ୍ତି ବୋଲି ବୁଝିବାକୁ ହେବ। ସେମାନେ ବାଟର ମୋହ ଦ୍ୱାରା ପରିବର୍ତ୍ତନର ବାଟକୁ ଉଗାଳି ବସିଛନ୍ତି।

ବାଟ ନଚାଲୁଥିବା ମଣିଷ ହିଁ ବାଟକୁ ଉଗାଳି ବସିଥାଏ । ଯିଏ ବାଟ ଚାଲୁଥାଏ, ସିଏ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସ୍ୱାଭାବିକ ଭାବରେ ବାଟ ଚାଲୁଥିବା ଆହୁରି ଅନେକ ସାଥୀଙ୍କୁ ଦେଖିବାକୁ ପାଏ; ସିଏ ମୁଖ୍ୟତଃ ବାଟକୁ ଦେଖେନାହିଁ, ସାଥୀମାନଙ୍କୁ ଦେଖେ । ସାଥୀମାନଙ୍କୁ ଲୋଡ଼େ । ମାତ୍ର, ସାଥୀମାନଙ୍କୁ ନଦେଖି ଖାଲି ବାଟଟାକୁ ଦେଖୁଥିବା ମଣିଷ ନିଜ ଭିତରେ ଭାରି ଏକୁଟିଆ ହୋଇ ରହିଥାଏ । ଏକୁଟିଆ ହେବାରୁ ଉଗ୍ର ବି ହୁଏ । ମୋ'ରି ବାଟ ହେଉଛି ପରିବର୍ତ୍ତନର ଏକମାତ୍ର ବାଟ, ଏହା ହେଉଛି ଉଗ୍ରତା । ବାଟଟିକୁ ନଚାଲି ପାରିଲେ ତାହାକୁ କୁଣ୍ଢାଇ ଧରିବାପାଇଁ ମନ ହୁଏ । ବାଟଟିକୁ କୁଣ୍ଢାଇ ଧରିଲେ ମଣିଷ ଉଗ୍ର ହୁଏ । ଉନ୍ମୋଚିତ ହୋଇ ପାରେନାହିଁ, ତେଣୁ ସମର୍ଥ ବି ହୋଇପାରେ ନାହିଁ ।

୧୫-୬-୮୪

ଅନ୍ୟ ବାଟ ନୁହେଁ, ଅନ୍ୟ ଅନୁରାଗ

ପୃଥିବୀରେ ବାଟମାନେ ଛନ୍ଦାଛନ୍ଦି ହୋଇ ପଡ଼ିଛନ୍ତି । ଏଠି ଯେତେ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ, ସେତିକି ବାଟ । ବାଟମୁଣ୍ଡରେ ଜଣେ ଜଣେ ଗୁରୁ ହାତରେ ଦଉଡ଼ା ଧରି ଭକ୍ତମାନଙ୍କର ଗହଣଗୁଡ଼ାକୁ ସତେ ଅବା ଭାରି ପ୍ରକୋପରେ ଟାଣିବାରେ ଲାଗିଛନ୍ତି । ଦିନରାତି ଗହଳ ଲାଗିଛି । ଖାସ୍ ସେହି ବାଟରେ ନଗଲେ ପୃଥ୍ୱୀ କଦାପି ରହିବନାହିଁ ବୋଲି ଡାହୁକମାନେ ହୁରି ପକାଇବାରେ ଲାଗିଛନ୍ତି ।

ଆମର ବାଟ ଠିକ୍ ସେହିପରି ଗୋଟିଏ ବାଟ ଆଦୌ ନୁହେଁ । ନାନା ବାଟ ଭିତରେ ଇଏ ଆଦୌ ଗୋଟିଏ କିସମର ଏକ ଅନ୍ୟତମ ବାଟ ନୁହେଁ । ଏହା ହେଉଛି ଏକ ଅନ୍ୟ ଅନୁରାଗ । ଯେଉଁ ଅନୁରାଗ ଗୋଟା ସୁଦ୍ଧା ବଦଳାଇ ଦିଏ, ଯେଉଁ ଅନୁରାଗ ଭିତର ଆଉ ବାହାର ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ବ୍ୟବଧାନ ରଖେନାହିଁ, ଅର୍ଥାତ୍ ଯେଉଁ ଅନୁରାଗ ପାଖରେ ଧରାଦେଲେ ଭିତରଟା ବଦଳିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ବାହାରଟା ମଧ୍ୟ ବଦଳି ବଦଳି ଯାଉଥାଏ, ଇଏ ସେହିପରି ଗୋଟିଏ ଅନୁରାଗ, ଗୋଟିଏ ଅନ୍ୟ ଅନୁରାଗ । ପୃଥିବୀରେ ରହିଥିବା ନାନା ବାଟର ଦର୍ପଣ ଉପରେ ଏଇଟିକୁ ଦେଖୁଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାହା ମୋଟେ ଧରା ଦିଏନାହିଁ । ମାତ୍ର ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ ଏହି ଅନୁରାଗଟିର ଦର୍ପଣ ଉପରେ ପୃଥିବୀଯାକର ବାଟଗୁଡ଼ିକୁ ଦେଖି ପାରୁଥିଲେ ବାଟ ବାଟ ମଧ୍ୟରେ ଲାଗି ରହିଥିବା ବୈମନସ୍ୟ ଗୁଡ଼ାକ ଏକାବେଳକେ ଅନାବଶ୍ୟକ, ଓ ତେଣୁ ଅବାନ୍ତର ବୋଲି ମନେହୁଏ ।

ତେଣୁ, ମନୁଷ୍ୟକୁ ଆମେ ତା'ବାଟ ଦେଇ ଚିହ୍ନିବା ନାହିଁ । ତାକୁ ଆମେ ତା'ର ଅନୁରାଗ ଦେଇ ଚିହ୍ନିବା । ଆପଣାର ଅନୁରାଗଟିକୁ ଆପଣାର ବାଟ ଠାରୁ ଅଧିକ

ବୋଲି ଅନୁଭବ କରି ପାରୁଥିଲେ ଯାଇ ତାହା ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରିବ । ବାଟରେ ଥାପନା ହୋଇ ରହିଥିବା ଠାକୁରଗୁଡ଼ିକୁ କାଟି ଦେଇ ବାହାରି ଆସି ପାରିଲେ ଯାଇ ଆମେ ନିଜ ଜୀବନରେ ଆବିଷ୍କୃତ ସେହି ଅନୁରାଗଟିର ପରିଚୟ ପାଇବା ଓ ତାର ଇଜ୍ଜତ ରଖିପାରିବା । ଅନୁରାଗଟି ନଥିଲେ ବାଟଗୁଡ଼ାକ ଯେ ସତେଅବା ଆମ ବେକରେ ସାପ ହୋଇ ଗୁରାଇ ହୋଇଥିବେ, ଆମେ ସେତିକିବେଳେ ଯାଇ ସେହି କଥାଟିକୁ ବୁଝିବାକୁ ସମର୍ଥ ହେବା ।

୧-୬-୮୪

ଭକ୍ତିର ଉଚ୍ଛନ୍ନ ସ୍ତର

ଭକ୍ତିର ଏକ ଉଚ୍ଛନ୍ନ ସ୍ତର ରହିଛି । ଜ୍ଞାନର ଯେଉଁଭଳି ଏକ ଉଦ୍ଧତ ସ୍ତର ରହିଛି, ଠିକ୍ ସେହିପରି । ଜ୍ଞାନ କୋମଳ କରନ୍ତା, ଭିତରକୁ ବାଟ ଦେଖାଇ ନିଅନ୍ତା, ଭିତରୁ ବାହାରକୁ ବାଟ କାଢ଼ନ୍ତା । ମାତ୍ର ଅନେକ ମଣିଷଙ୍କର ଜ୍ଞାନ ସେମାନଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧତ କରାଏ; ତା'ପରେ ଦୂରତା ଗୁଡ଼ାକ ହିଁ ପାଣ୍ଡିତ୍ୟର ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ସନ୍ତକ ହୋଇ ରହନ୍ତି । ଦୂର ହୋଇ ରହିଲେ ଜ୍ଞାନୀ କେଡ଼େ ବଡ଼ ହୋଇ ଦେଖାଯାଏ, ଆପଣାକୁ କେଡ଼େ ବଡ଼ କରି ଦେଖାଇହୁଏ, କେତେ କୋଳାହଳ କରେ ।

ଠିକ୍ ସେହିପରି ଭକ୍ତି ମଧ୍ୟ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ନିକଟ କରାଇ ଆଣୁ ଥାଆନ୍ତା । ଭକ୍ତିର ସ୍ପର୍ଶ ଦ୍ୱାରା ଏଠି ଆମକୁ ସବୁକିଛି ଆମର ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆପଣାର ପରି ଲାଗୁଥାନ୍ତା । ଚାହିଁଦେଲା ମାତ୍ରେ ଚିହ୍ନା ହୋଇଗଲା ପରି ଲାଗୁଥାଆନ୍ତା । ମାତ୍ର, ଉଚ୍ଛନ୍ନ କିସମର ଏପରି ଏକ ଭକ୍ତି ଆମ ଅନେକଙ୍କ ଭିତରେ ଏତେ ଅତିବେଶୀ ଜାଗା ମାଡ଼ି ରହିଥାଏ ଯେ, ଆମେ ଏହିପରି ଉଚ୍ଛନ୍ନ ହେବାକୁ ହିଁ ଭକ୍ତି ବୋଲି କହୁଥାଉ । ଭାବପ୍ରବଣ ଭାବରେ ସେତେବେଳେ ଆମେ କେତେ କୋଳାହଳ କରୁ, କେତେ ପ୍ରକାର ପ୍ରଦର୍ଶନ ମଧ୍ୟରେ ନିଜକୁ ଭାରି ପ୍ରଚଣ୍ଡ ଓ ପ୍ରତାପଶାଳୀ କରି ରଖିଥାଉ । ଯିଏ ନୀରବତା ଭିତରେ ହିଁ ଚିହ୍ନା ଦିଅନ୍ତେ, ଆମର ସକଳ ବ୍ୟାକୁଳତାକୁ ଧନ୍ୟ କରି ଯିଏ ଶାନ୍ତ ଫୁଲଟିଏ ପରି ଆମ ବଗିଚାଟିରେ ଫୁଟି ଉଠି ପାରନ୍ତେ, ତାଙ୍କୁ ନାନାପ୍ରକାରେ ହନ୍ତସନ୍ତ କରିବାରେ ଲାଗିଥାଉ, ଆମେ ତାଙ୍କୁ ପ୍ରତିହତ କରି ରଖିଥାଉ । କେଡ଼େ ଆକୁଳ ଭାବରେ ଯାହାଙ୍କୁ ଖୋଜୁଥାଉ, ତାଙ୍କରି ବାଟକୁ ଓଗାଳି ରଖିଥାଉ ।

ସଂସାରଯାକର ଶ୍ରଦ୍ଧାକୁ ଏକାଠି କରି ପୋଖରୀରେ ଫୁଲଟିଏ ଫୁଟିଉଠିଲା ବେଳେ ଆଦୌ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ଉଚ୍ଛନ୍ନ ହୋଇ ପଡ଼େନାହିଁ । କୌଣସି କୋଳାହଳ କରେ ନାହିଁ । ଅନ୍ତରଙ୍ଗତାର ପ୍ରତୀକ ହୋଇ ରହିଥାଏ । ଆମର ଯାବତୀୟ ଭକ୍ତି ଠିକ୍

ସେହିପରି ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ଭାବରେ ଆପଣା ଭିତରେ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଉଚ୍ଚ ଯାଏ ଓ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଗଭୀର ଯାଏ ଛୁଇଁ ପାରିବାକୁ ଆମକୁ ଯୋଗ୍ୟ କରିବାରେ ଲାଗିଥାଉ, ଯୋଗ୍ୟରୁ ଯୋଗ୍ୟତର କରି ଆଣୁଥାଉ। ତେବେ ଯାଇ ଆମ ଭକ୍ତି ଆମର ଦୁଆର ଗୁଡ଼ିକୁ ଫିଟାଇ ଦେଇ ପାରିବ। ଆମକୁ ଅପ୍ରମତ୍ତ ଭାବରେ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ଆଣି ପାରୁଥିବ।

୧୫-୭-୮୪

ତାଙ୍କ ବାହ୍ୟ ଆମ ବାହ୍ୟ

ଅନ୍ତର ଭିତରକୁ ବାଟ ଦେଖାଇଦେବା, ଏହାହିଁ ହେଉଛି ଯାବତୀୟ ବାହ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ନିହିତ ହୋଇ ରହିଥିବା ଅସଲ ପ୍ରୟୋଜନ। ମାତ୍ର ଅନେକ ସମୟରେ ଆମ ଜୀବନରେ ଏହି ବାହ୍ୟଗୁଡ଼ାକ ଏତେ ଅଧିକ ପରିମାଣରେ ପ୍ରବଳ ହୋଇଉଠନ୍ତି ଯେ ସେତେବେଳେ ଆମେ ମୁଖ୍ୟତଃ ଗୁଡ଼ାଏ ତାମସାରେ ମାତିଯାଉ,- ଆମର ଯାବତୀୟ ଅନ୍ତରପଥକୁ ଖୋଲି ଭିତରକୁ ଯିବାଲାଗି ଆମ ଭିତରେ ଯେତିକି ଅନିଚ୍ଛା ଆମକୁ ସତେଅବା ମାଡ଼ିବସି ପଙ୍ଗୁକରି ରଖିଥାଏ, ବାହ୍ୟଗୁଡ଼ାକ ଆଡ଼କୁ ଆମର ଶ୍ରଦ୍ଧା ସେତିକି ଅଧିକ ପରିମାଣରେ ଉତ୍କଟ ହେବାରେ ଲାଗିଥାଏ।

ଏହି ବାହ୍ୟଗୁଡ଼ାକୁ, ଅର୍ଥାତ୍ ଆବରଣଗୁଡ଼ାକୁ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଭବ୍ୟ କରି ଦେଖାଇବା ଲାଗି ଆମର ଧର୍ମସଂସାରରେ କାଳେ କାଳେ ଯେତିକି ଶ୍ରମ, ସରାଗ ଏବଂ ଅର୍ଥ ଖରଚ ହୋଇଆସିଛି, ଅନ୍ତର ଭିତରକୁ ପଡ଼ିଥିବା ବାଟଟିକୁ ଆବିଷ୍କାର କରିବାରେ ଆମକୁ ସାହସ ଦେବାଲାଗି ଆମର ସଂସାରୀ ଗୁରୁମାନେ ଯଦି ଏହାର ଶହେଭାଗରୁ ଭାଗେ ଶରଧା ବି ଦେଖାଇ ଥାଆନ୍ତେ, ତେବେ ସଂସାରର ସବୁଯାକ ମନ୍ଦିରକୁ ମଣିଷ ସବାଆଗ ହୁଏତ ଆପଣାର ଭିତରେ ହିଁ ଅନୁଭବ କରି ପାରୁଥାନ୍ତା। ଏହି ବାହ୍ୟଗୁଡ଼ାକ କୌଣସି ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସଂପ୍ରଦାୟକୁ ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟମଣ୍ଡିତ କରି ଦେଖାଇବାକୁ ଯେତିକି ସାହାଯ୍ୟ କରିଛି, ମଣିଷକୁ ପରସ୍ପରଠାରୁ ଦୂରରେ ରଖିବାରେ ଏବଂ ଆପଣାର ଅସଲ ଆରୋହଣ ଗୁଡ଼ିକର କ୍ଷେତ୍ରରେ ତାକୁ ହୀନବଳ କରି ପକାଇବାରେ ହୁଏତ ତା'ଠାରୁ ଅଧିକ ପରିମାଣରେ ଚକ୍ରାନ୍ତ କରିଛି। ଆଉ ଏକ ସଂପ୍ରଦାୟରେ ସିଏ ଯେଉଁଗୁଡ଼ାକୁ ବାହ୍ୟ କହି ନିନ୍ଦା କରିଛି, ନିଜର ଧର୍ମଗଡ଼ିଆଟି ଭିତରେ ସେ ସେହି ଗୁଡ଼ାକୁ ହିଁ ଆପଣାର ଅସଲ ଭେଳା ପରି ଆଦରି ରହିଛି। ଏହି ନିଶାରେ ପଡ଼ି ଆମର ବାହ୍ୟଗୁଡ଼ାକ ଆଦୌ ବାହ୍ୟ ବୋଲି ଦିଶିନାହିଁ। ଆମର ସକଳ ଉତ୍ସାହ ଅନ୍ୟର ବାହ୍ୟଗୁଡ଼ାକୁ ଦେଖାଇବାରେ ହିଁ ଭାରି ଆନନ୍ଦ ଲାଭ କରିଛି। ଆପେ ଆବୋରି ରହିଥିବା ବାହ୍ୟଗୁଡ଼ାକ ଆଡ଼କୁ ଆଖି ବୁଜି ଦେଇଛି।

୧-୮-୮୪

ସଙ୍କଳ୍ପର ଜନ୍ମଦିନ

ପ୍ରତ୍ୟେକ ମଣିଷ ମନ କଲେ, ଅର୍ଥାତ୍ ବାଟ ଚାଲିଲେ, ତା'ଦ୍ୱାରା ଯେ କ'ଣ ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରେ, ଅର୍ଥାତ୍, ପ୍ରତ୍ୟେକ ମଣିଷ ଭିତରେ ଯେ କେଡ଼େ ବିରାଟ ସମ୍ଭାବନାମାନ ଲୁକ୍କାୟିତ ହୋଇ ରହିଛି, ଶ୍ରୀଅରବିନ୍ଦଙ୍କର ଜୀବନ ଆମକୁ ତାହାରି ଏକ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଯୋଗାଇ ଦେଉଛି ବୋଲି ଥରେ ମାଆ ମତବ୍ୟକ୍ତ କରି କହିଥିଲେ। ଏପରି କହି ସେ ଶ୍ରୀଅରବିନ୍ଦଙ୍କୁ ଆମର ଅତି ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ କରି ଆଣିଥିଲେ। ଯିଏ ବାଟର ପ୍ରେରଣା ଦିଏ, ସିଏ ଆମର ଯାବତୀୟ ବାଟ ଚାଲିବାରେ ଆମର ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ଓ ଅତ୍ୟନ୍ତ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ରହିଥାଏ। ବାଟର ପ୍ରେରଣା, ଅର୍ଥାତ୍ ଏକ ଭବିଷ୍ୟତର ପ୍ରେରଣା।

ଶ୍ରୀ ଅରବିନ୍ଦଙ୍କର ଜନ୍ମଦିନ ହେଉଛି ଆମଲାଗି ସେହି ଭବିଷ୍ୟତକୁ ବାସ୍ତବରେ ପରିଣତ କରିବା ସକାଶେ ସଙ୍କଳ୍ପ କରିବାର ଜନ୍ମଦିନ। ଆପଣା ଲାଗି ସୁଖଟିଏ, ଆନନ୍ଦଟିଏ ଅଥବା ମୁକ୍ତିଟିଏ ମାଗିବାର ସାଧନାଠାରୁ ଏକ ଭବିଷ୍ୟର ଏବଂ ଏକ ସଂକଳ୍ପର ଯୋଗ୍ୟ ହେବାର ସାଧନା ହେଉଛି ଅନେକ ଅଧିକ, ଅନେକ ମହିମାମୟ ଏବଂ ଅଧିକ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିପୂର୍ଣ୍ଣ। ସଂସାରର ଅଧିକାଂଶ ଗୁରୁ ଆପଣାର ଶିଷ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଧରି ସଂସାରରୁ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ସହଜ ଉପାୟରେ ପଳାଇ ଯିବାର ମନ୍ତ୍ରଣା ଦେଇଛନ୍ତି। ଶ୍ରୀଅରବିନ୍ଦ ଯେଉଁ ସମ୍ଭାବନାଟିର କଥା କହିଛନ୍ତି, ତାହା ବାଟଟିଏ ହୋଇ ଆମର ଏହି ବର୍ତ୍ତମାନର ବିନ୍ଦୁଟିଠାରୁ ଅନନ୍ତ ଭବିଷ୍ୟଯାଏ ଲମ୍ବିକରି ରହିଛି। ଆମକୁ ଆମର ଏହି ମୁହୂର୍ତ୍ତଠାରୁ ହିଁ ଏକ ନୂତନ ବାଟରେ ଚାଲିବାର ଆମନ୍ତ୍ରଣ ଦେଇଯାଉଛି। ଆପଣାର ସଂକଳ୍ପ ଦ୍ୱାରା ହିଁ ଆମେ ସେହି ବାଟର ଯୋଗ୍ୟ ହୋଇପାରିବା,-ନିଜ ଭିତରେ ରହିଥିବା ସମ୍ଭାବନାଟି ବିଷୟରେ ଯଥାର୍ଥ ଭାବରେ ସଚେତନ ହୋଇପାରିଲେ ଏବଂ ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କର ନିୟତିକୁ ଏକତ୍ର ସମ୍ମିଳିତ କରି ଧରିଥିବା ରଜ୍ଜୁଟିକୁ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ଭାବରେ ଅନୁଭବ କରିପାରିଲେ ଯାଇ ଆମେ ସେହି ସଂକଳ୍ପର ଭାଜନ ହୋଇପାରିବା। ଆମରି ଭିତରୁ ସାହସୀ ବନ୍ଧୁଟିକୁ ଜନ୍ମ ଦେଇ ପାରିଲେ ଯାଇ ଆମେ ଏହି ଜନ୍ମଦିନର ମର୍ମଟିକୁ ଯଥାର୍ଥ ଭାବରେ ଅନୁଭବ କରିପାରିବା।

୧୫-୮-୮୪

ଜ୍ଞାନୀ ମରୁଛନ୍ତି ଭାଳି

ଯାହା ପାଖରେ ଜ୍ଞାନ ଥାଏ, ସଂସାରରେ ତାହାକୁ ଜ୍ଞାନୀ ବୋଲି କୁହାଯାଏ। ଜ୍ଞାନୀମାନେ ଜ୍ଞାନକୁ ଅର୍ଜନ କରନ୍ତି। ଜ୍ଞାନକୁ ବାହାରୁ ଆଣି ଆପଣାର ଘର ଭିତରେ

ସାଇତି ରଖନ୍ତି । ଜ୍ଞାନଦ୍ୱାରା ନିଜର ଓଜନ ବଢ଼ିଲା ବୋଲି ମନେ କରୁଥାନ୍ତି, ସେମାନେ ଜ୍ଞାନଗରୁ ହୁଅନ୍ତି । ଆମ ଆଧୁନିକ ଯୁଗ ଜ୍ଞାନର ଯୁଗ, ଜ୍ଞାନଦ୍ୱାରା ଗରୁ ହୋଇ ବସିବାର ଯୁଗ । ଗରୁ ହେଲେ ମଣିଷ ଭାଳିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରେ, ଭାଳି ଭାଳି ମରେ ।

ଜ୍ଞାନୀମାନଙ୍କୁ ସଂସାରରେ ପଣ୍ଡିତ କୁହାଯାଏ, ପଣ୍ଡିତମାନେ ଶାସ୍ତ୍ରଗୁଡ଼ାକୁ ପଇଟାଇ ରଖିଥାଆନ୍ତି, ଶାସ୍ତ୍ରମାନଙ୍କୁ ମୁଣ୍ଡରେ ବୋହିବାରେ ଲାଗିଥାନ୍ତି । ସାଧାରଣ ମଣିଷମାନଙ୍କର ତୁଳନାରେ କେଡ଼େ ଗରୀୟାନ୍ ହୋଇ ଦିଶନ୍ତି । ସେମାନେ ଗରିଷ୍ଠ କଥାମାନ କହନ୍ତି, ଗରିଷ୍ଠ ନହୋଇଥିଲେ କୌଣସି କଥାକୁ କଥା ବୋଲି ସ୍ୱୀକାର ହିଁ କରନ୍ତି ନାହିଁ । ସେମାନେ ଶାସ୍ତ୍ରଗୁଡ଼ାକୁ ଗାଦୀ ମରାଇ ରଖିଥାନ୍ତି ଓ ବ୍ରହ୍ମକୁ ଗାଦୀବ୍ରହ୍ମ ବୋଲି ମାନନ୍ତି । ଶାସ୍ତ୍ର ଭିତରେ ବ୍ରହ୍ମକୁ ଠାବ କରନ୍ତି, ଶାସ୍ତ୍ରର ବାଣ ମାରି ବ୍ରହ୍ମରୂପୀ ଅସାଧ୍ୟ ସାମଗ୍ରୀକୁ ସାଧ୍ୟ କରିବେ ବୋଲି ବାହାରିଥାନ୍ତି । ଏହିପରି ପାରିଧିରେ ବାହାରି ଯାହା କିଛି ଠାବ କରନ୍ତି, ତାହାକୁ ହିଁ ବ୍ରହ୍ମ ବୋଲି ଘୋଷଣା କରନ୍ତି । ସେହିସବୁ ଘୋଷଣାର ପ୍ରକାରଭେଦ ଅନୁସାରେ ବ୍ରହ୍ମର ଜାତିଭେଦ ନିରୂପଣ କରନ୍ତି । ପ୍ରକାରଭେଦ କରିବାକୁ ଜ୍ଞାନୀମାନଙ୍କର ଆଖଡ଼ାରେ ତତ୍ତ୍ୱ ବୋଲି କୁହାଯାଏ । ସେହି ତତ୍ତ୍ୱଗୁଡ଼ିକ ଅନୁସାରେ ସଂପ୍ରଦାୟ ଗଢ଼ାହୁଏ । ଭଳି ଭଳି ଭେକରୁ ଭଳି ଭଳି ସଂପ୍ରଦାୟର ପରିଚୟ ମିଳେ ।

ଆଗେ ସଂସାରରେ ଯେତିକି ଜ୍ଞାନ ଥିଲା, ବର୍ତ୍ତମାନ ତାହାଠାରୁ ଲକ୍ଷଗୁଣ ଅଧିକ ଜ୍ଞାନ ମହଜୁଦ ହୋଇ ରହିଛି । ଜ୍ଞାନକୁ ଶକ୍ତି ବୋଲି ଘୋଷଣା କରାଯାଇଛି, ଜ୍ଞାନୀମାନେ ଶକ୍ତି ଆଡ଼କୁ ଅର୍ଥାତ୍ କ୍ଷମତା ଆଡ଼କୁ ଆଉଜି ପଡ଼ି ଆପଣାକୁ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ବୋଲି ଅନୁଭବ କରୁଛନ୍ତି । କ୍ଷମତାଶାଳୀମାନେ ଏହିଭଳି ଏକ ଯୁଗନ୍ୟାୟର ନିୟମ ଅନୁସାରେ ଜ୍ଞାନକୁ ପୋଷ ମନାଇ ରଖିଲେଣି, ନିଜ ଅଭୀଷ୍ଟର ସିଦ୍ଧି ଲାଗି ଜ୍ଞାନକୁ ଅର୍ଥାତ୍ ଜ୍ଞାନୀମାନଙ୍କୁ ବ୍ୟବହାର କଲେଣି । ଜ୍ଞାନୀମାନେ ମୁକୁଟ ପିନ୍ଧି ଖୁଣ୍ଟରେ ବନ୍ଧା ହୋଇ କ୍ଷମତାଶାଳୀ ମାନଙ୍କର କ୍ଷମତାଗୁଡ଼ାକୁ ଆହୁରି ଅଧିକ ଉପଦ୍ରବ-ସମର୍ଥ କରିବାରେ କାମରେ ଲାଗିଲେଣି । କ୍ଷମତାଶାଳୀ ମାନଙ୍କର ଯନ୍ତ୍ରଗୁଡ଼ାକୁ ଆହୁରି ଅଧିକ ପ୍ରତାପଯୁକ୍ତ କରିବାରେ ନିମିତ୍ତ ବି ହେଲେଣି । ସଂସାରରେ ଜ୍ଞାନଗୁଡ଼ାକ ବିଜ୍ଞାନରେ ପରିଣତ ହେବାରେ ଲାଗିଥିବା ସଙ୍ଗେସଙ୍ଗେ କ୍ଷମତାର ଭଣ୍ଡାରକୁ ନୂଆ ନୂଆ ବନ୍ଧୁକ ଏବଂ ବୋମାମାନେ ଆସିଲେଣି । ଗୋଟିଏ ରାଷ୍ଟ୍ରର ଜ୍ଞାନୀପଲ ଆଉଗୋଟିଏ ରାଷ୍ଟ୍ରର ଜ୍ଞାନୀପଲ ସହିତ ମଣିଷମାନଙ୍କୁ ଅଧିକ କୃତିତ୍ୱର ସହିତ ମାରି ପାରିବାର ଅଭିନବ ପ୍ରତିଯୋଗିତା କରିବାର ମାଧ୍ୟମରେ ସତେଅବା କେଡ଼େ ପୁଲକର ସହିତ ଯାଇ ଭର୍ତ୍ତି ହୋଇ ଯାଉଛନ୍ତି । ଯେଉଁମାନେ ଏହି ପୃଥିବୀଟିକୁ ଭଲ ପାଉଛନ୍ତି, ତାହାକୁ ନିଜର ଘରଟିଏ ପରି ମନେ କରୁଛନ୍ତି, ସେମାନେ ଏବେ ତ୍ରସ୍ତସମସ୍ତ ହୋଇ ଭାବୁଛନ୍ତି,-ଏହି

ଜ୍ଞାନୀ ଏବଂ କ୍ଷମତାଶାଳୀମାନେ ଏକାଠି ମିଶି ଆମ ଜୀବନର ଘରଟିକୁ କ'ଣ ପ୍ରକୃତରେ ଧୂଳିରେ ମିଶାଇଦେବେ ? ଆମ ଜ୍ଞାନୀମାନେ ପ୍ରକୃତରେ ମଣିଷର ପଟକୁ କେବେ ଆସିବେ ? ସେମାନେ କେବେ ସହଜ ହେବେ, ହାଲୁକା ହେବେ,-ସହଜ ଭାବରେ ଖୋଲିଯାଇ ପାରିବେ, କ୍ଷମତାର କାମରେ ନଲାଗି ମଣିଷର କାମରେ ଲାଗିବେ ? ଅର୍ଥାତ୍, ଏହି ମଣିଷ ଏବଂ ତା'ର ସଂସାର ଭିତରେ ହିଁ ଯେଉଁ ଭଗବାନଙ୍କର ବସତି, ସଂସାରର ଜ୍ଞାନୀମାନେ ସବାଆଗ ସେଇ ମଣିଷକୁ ଲୋଡ଼ିବେ ? ସେମାନେ ମଣିଷମାନଙ୍କ ଭିତରେ ରହି ମଣିଷ ହେବେ, ଆଗକୁ ବାଟ କାଢ଼ିବେ, ଆଗକୁ ବାଟ ଚାଲିବେ ଏବଂ ମଣିଷକୁ ମୂଳୋତ୍ପାଟିତ କରିଦେବା ଲାଗି କ୍ଷମତାର ଠୁଲ ଉଆସ ମାନଙ୍କରେ ଯେଉଁ ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ର ଚାଲିଛି, ସେମାନେ ସେହି ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ରରୁ ଯେ କେବଳ ବାହାରେ ରହିବେ ତା' ନୁହେଁ, ସେମାନେ ସେହି ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ର ସହିତ ଲଢ଼ିବେ ଓ ତାହାକୁ ଏକ ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ର ବୋଲି ଚିହ୍ନାଇ ଦେବେ ।

ସନ୍ଥମାନେ ପଣ୍ଡିତ ମାନଙ୍କର ନିନ୍ଦା କରିଛନ୍ତି,-ପରିହାସ କରି ସେମାନେ ପଣ୍ଡିତମାନଙ୍କୁ ଜ୍ଞାନୀ ବୋଲି କହିଛନ୍ତି । ଅସଲ ବାଟଟି ଜ୍ଞାନୀକୁ ଆଗୋଚର ବୋଲି କେଡ଼େ ସହଜ ଭାବରେ ଘୋଷଣା କରି ଦେଇଛନ୍ତି । ପୃଥିବୀଯାକର ସନ୍ଥ ମାନଙ୍କର ଭକ୍ତିରେ ଆମକୁ ସର୍ବଦା ଏହିପରି ଏକ ଶ୍ଳେଷୋକ୍ତିର ସୂଚନା ମିଳିଥାଏ । ସନ୍ଥ ଜ୍ଞାନକୁ ଘୃଣା କରେନାହିଁ, ମାତ୍ର ସେ ଜ୍ଞାନ ପାଖରେ ମୋଟେ ଅଟକି ରହି ଯାଏନାହିଁ । ଯିଏ ଆପଣାର ଦୃଷ୍ଟିଗତ ନାନା କାରଣରୁ ଜ୍ଞାନ ପାଖରେ ଅଟକି ରହିଯାଏ, ସନ୍ଥମାନେ ସେହିମାନଙ୍କୁ ହିଁ ଏକ ବିଶେଷ ଅର୍ଥରେ ଜ୍ଞାନୀ ବୋଲି କହିଦିଅନ୍ତି । ଜ୍ଞାନ ହେଉ ଅଥବା ଭକ୍ତି ହେଉ, ଏମାନେ ସଚଳ ହେଲେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ପଥରେ ପରିଣତ ହୁଅନ୍ତି । ଜ୍ଞାନୀ ଅଥବା ଭକ୍ତ ଯିଏ ହେଉ ପଛକେ, ବାଟ ଚାଲିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲେ ତାରି ଜ୍ଞାନ ଏବଂ ଭକ୍ତି ତାକୁ ଏକ ଉପଲବ୍ଧିର ସ୍ତରକୁ ଉନ୍ନୀତ କରି ନେଇଯାଏ । ଉପଲବ୍ଧିର ସ୍ତରକୁ ଆସିଲେ ଜ୍ଞାନ କେବଳ ଜାଣିବାରେହିଁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇ ରହେ ନାହିଁ,-ତାହା ଆପଣାକୁ ଆହୁରି କିଛିହୋଇ ପାରିବା ଲାଗି ସମ୍ମତ ଓ ସମର୍ପିତ କରି ରଖିବା ଲାଗି ସମର୍ଥ ହୁଏ । ଉପଲବ୍ଧିର ଗାରଗୁଡ଼ିକୁ ଛୁଇଁ ପାରିଲେ ଭକ୍ତି ମଧ୍ୟ କେବଳ ଭକ୍ତିର ସୀମା ଗୁଡ଼ାକ ଭିତରେ ମୋଟେ ବାନ୍ଧି ହୋଇ ରହେ ନାହିଁ । ସେତେବେଳେ ତାହା ଦ୍ୱାରଗୁଡ଼ାକୁ ଖୋଲିଦିଏ, ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ଆଣେ, ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବାକୁହିଁ ପବିତ୍ର ହେବା ବୋଲି ବୁଝେ । ସେତେବେଳେ ବାହାରର ଖୋଳ ଗୁଡ଼ାକ ମନକୁ ମନ ଖସି ପଡ଼ନ୍ତି । ଭେଶମାନେ ବିଦାୟ ନେଇ ଚାଲି ଯାଆନ୍ତି; ଖୋଳ ଏବଂ ଭେଶଗୁଡ଼ିକର ପକ୍ଷ ନେଇ ଭିତରେ ଯେଉଁ ଅହଙ୍କାର ସୂକ୍ଷ୍ମ ତଥା ସ୍ଥୂଳ ଭାବରେ ଫୁଲିକରି ରହିଥାଏ, ସେତେବେଳେ ସେଇଟା ଲାଗି ମଧ୍ୟ ଆଉ ଆଦୌ କୌଣସି କାମ

ରହେ ନାହିଁ । ତେଣୁ ଭିତରର ଯାତ୍ରୀଟି ଆପଣାର ଜ୍ଞାନ ଏବଂ ଭକ୍ତିର ଯଥାର୍ଥ ପ୍ରେରଣା ପାଇ ଭାରି ସହଜରେ ଆଗକୁ ବାହାରି ଯାଇପାରେ । ସିଏ ଆଉକିଛି ହୋଇଯାଏ, ଆଉକିଛି ହେବାଦ୍ୱାରା ପୁରୁଣାର କବଳରୁ ମୁକ୍ତି ଲାଭ କରେ ।

ଯଦି ତୁମେ ଆପଣାର ତୁଚ୍ଛା ଜ୍ଞାନଟାକୁ ନେଇ ଗରୁ ହୋଇ ବସିଥିବ, ତେବେ ଭାଳି ଭାଳି ମରିବ, ଆଦୌ କୌଣସି କାମରେ ଲାଗି ପାରିବ ନାହିଁ । ତୁମ ମୁଣ୍ଡ ଭିତରେ କେତେ କେତେ ସୂତ୍ରର ମୁଣ୍ଡ ପରସ୍ପର ସହିତ ପିଟାପିଟି ହୋଇ ମରୁଥିବେ ସିନା, ମାତ୍ର ତୁମେ ହୁଏତ ପହୁଣ୍ଡେ ହେଲେ ଆଗକୁ ଯାଇ ପାରୁନଥିବ । ଖୁଣ୍ଟରେ ବନ୍ଧାହୋଇ ରହିଥିବ, ଖୁଣ୍ଟଗୁଡ଼ାକୁ ଗୌରବ ବୋଲି ମଣୁଥିବ ଏବଂ ଅନ୍ଧାର ଭିତରେ ପାଚି ପାଚି ଯାଉଥିବ । ତୁମର ଯାବତୀୟ ଜ୍ଞାନ ଉପରେ ଗୋଡ଼ ଦେଇ ଅନ୍ଧାର ଗୁଡ଼ାକ ହିଁ କେଡ଼େ ଦର୍ପରେ ଠିଆ ହୋଇ ରହିଥିବେ ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ାକ ସମ୍ମୁଖରେ ତୁମେ ନିତାନ୍ତ ଅସହାୟ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିବ । ପୃଥିବୀର ଜ୍ଞାନ ଓ ଜ୍ଞାନୀମାନେ ଆଜି ପ୍ରାୟ ସେହିପରି ଭାବରେ ଅସହାୟ ହୋଇ ପଡ଼ିଛନ୍ତି । କ୍ଷମତା ହାତରେ ପୁରୁଣା ଅସୁନ୍ଦର ଗୁଡ଼ାକ ଲାଗି ସତେଅବା ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ବାଧ୍ୟ ଘୋଡ଼ା ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି । ଅଖଟଣିମାନ ଖଟୁଛନ୍ତି, ଅସଲ ଆହ୍ୱାନ ଗୁଡ଼ିକ ପାଖରେ ଅସମର୍ଥ ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି, ଭାଳି ଭାଳି ମରୁଛନ୍ତି । ତେଣୁ, ଆଗ ଆକାଙ୍‌କ୍ଷା, ଆଗ ସାହସ, ଆଗ ସମ୍ମତି ଓ ଆଗ ସଂକଳ୍ପ;- ତେବେ ଯାଇ ଜ୍ଞାନ ନିଜକୁ ଅଭିପ୍ରେତ ଅସଲ କାମଟି ଲାଗି ନିୟୋଜିତ କରି ପାରିବ । ତେବେଯାଇ ସଂସାରର ପଣ୍ଡିତମାନେ ଆଉ ଗଧ ହୋଇ ନରହି ଅସଲ ଜ୍ଞାନୀ ହେବାକୁ ଭାଜନ ହେବେ । ତେବେଯାଇ ଜ୍ଞାନ ସତକୁ ସତ ଅଗ୍ରସର କରାଇ ନେବ; ଯଥାର୍ଥ ଭକ୍ତି ଓ ଯଥାର୍ଥ କର୍ମ ଯେଉଁ ଥାନକୁ ଅଗ୍ରସର କରାଇ ନିଅନ୍ତି, ଠିକ୍ ସେହିଥାନକୁ ଅଗ୍ରସର କରାଇନେବେ । ଭୂଇଁ ଉପରେ କୁସୁମ ଫୁଟାଇ ପାରିବ ଏବଂ ଆକାଶ ଗୁଡ଼ାକୁ ଭୂଇଁ ଉପରକୁ ଲଗାଇ ଆଣିବ ।

ଅସଲ ଆହ୍ୱାନଟିକୁ ସାହସ କରି ପାରିନାହାନ୍ତି ବୋଲି ପୃଥିବୀର ତଥାକଥିତ ଅଧିକ ଜ୍ଞାନୀ ତୁଚ୍ଛା ପଣ୍ଡିତ ହୋଇ ରହି ଯାଇଛନ୍ତି । ଶାସ୍ତ୍ର ଗୁଡ଼ାକୁ ବିଡ଼ା କରି ଧରିଛନ୍ତି ଏବଂ ସେହି ଶାସ୍ତ୍ରଗୁଡ଼ାକ ସତ୍ତ୍ୱେ ଆମର ସଂସାର ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୟନୀୟ ଭାବରେ ଅନ୍ଧାର ହୋଇ ରହିଛି । ଆଦର୍ଶ ଗୁଡ଼ାକ ପିତୁଳା ହୋଇ ପୂଜା ପାଉଛନ୍ତି ଏବଂ ଅସଲ ଆତ୍ମୀୟତା ଏବଂ ଅସଲ ସହଚାରିତା ଗୁଡ଼ିକର ଅଭାବରେ ପଲ ପଲ ମଣିଷ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ସଂପ୍ରଦାୟ ଭିତରେ ମୁହଁ ମାଡ଼ି ପଡ଼ି ରହିଛନ୍ତି । ଅସଲ ଉଦୟର ପଥ ଗୁଡ଼ାକ ଅବରୁଦ୍ଧ ହୋଇ ରହିଛି; ଯେଉଁ କବାଟଟି ଫିଟିଲେ ଜୀବନରେ ସବୁ କିଛି ଫିଟିଯାଏ, ସଂସାରର ଗୁରୁମାନେ ଅଧିକାଂଶ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସେହି ପଥଟିକୁ ହିଁ ବନ୍ଦ କରି ରଖିଛନ୍ତି । ଦେଉଳମାନଙ୍କରେ ପୁରୁଣା ଭ୍ରମ ଗୁଡ଼ାକର ଥାନରେ ନୂଆ ନୂଆ ଭ୍ରମକୁ ମୂର୍ତ୍ତି କରି

ବସାଇ ଦିଆଯାଇଛି ଏବଂ ତୁଚ୍ଛା ଅଳ୍ପତା ଗୁଡ଼ାକୁ ଭୁବନମନ ମୋହି ରଖିବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସୁନାବେଶ କରି ଥାପନା କରାଯାଇଛି। ମଝିରେ ମଝିରେ ସନ୍ଥମାନେ ଆସିଛନ୍ତି, ଦେଉଳ ଗୁଡ଼ାକର ଚକ୍ରାନ୍ତକୁ ବିଦ୍ରୂପ କରିଛନ୍ତି ଓ ଅସଲ ବାଟଟି ଆଉ କେଉଁଠି ରହିଛି ବୋଲି ଅତି ସରଳ ଏବଂ ସିଧା ଭାଷାରେ ଆମକୁ ଚେତାଇ ଦେଇଛନ୍ତି ସତ, ମାତ୍ର ସଂପ୍ରଦାୟକାମୀ ସେମାନଙ୍କର ଅନୁଗାମୀ ମାନେ ସେମାନଙ୍କୁ ପୀଠମାନଙ୍କରେ ପଥର କରି ବସାଇ ଦେଇଛନ୍ତି, ଯୁଗଗୁଡ଼ାକୁ ଭୁରୁଡାଇ ରଖିଛନ୍ତି, ମନୁଷ୍ୟ-ବାସନାର ଅସଲ ଉତ୍କ୍ରମଣ ଏବଂ ଅତିକ୍ରମଣ ଗୁଡ଼ିକୁ ମାତ୍ର କେତେଟା ଆଚାର ଏବଂ ନିଷେଧାଦିର ସୂତ୍ର ଭିତରେ ବାନ୍ଧିକରି ରଖି ଦେଇଛନ୍ତି।

ଆମେ ଇଚ୍ଛା କଲେ ଏହି ବିଷଚକ୍ରରୁ ଅବଶ୍ୟ ବାହାରିଯାଇ ପାରିବା। ଆମେ ଇଚ୍ଛାକଲେ ଜ୍ଞାନର ଅସଲ ଆହ୍ୱାନଗୁଡ଼ିକୁ ମନ କରିପାରିବା, ମାତ୍ର ତଥାପି ଭାଳି ଭାଳି ମରିବାର ପ୍ରମାଦ ଭିତରୁ ଆପଣାକୁ ଅବଶ୍ୟ ବଞ୍ଚାଇ ରଖିପାରିବା। ଠିକ୍ ସେହିପରି ଭାବରେ, ଭକ୍ତିର ସକଳ ପାବଚ୍ଛ-ଆରୋହଣ ଲାଗି ଆପଣାକୁ ସମ୍ମତ କରି ରଖିପାରିବା; ମାତ୍ର, ଭକ୍ତିର ଗାତଗୁଡ଼ାକ ଭିତରେ ଆସି ପଡ଼ିଯିବାର ଯାବତୀୟ ଗଞ୍ଜଣା ଭିତରୁ ଆପଣାକୁ ମୁକ୍ତ ରଖି ପାରିବା। କର୍ମ କରିଯାଇ ପାରୁଥିବା, ମାତ୍ର ତଥାପି କର୍ମର ଦଉଡ଼ି ଗୁଡ଼ାକୁ ବେକରେ ବାନ୍ଧିହୋଇ ଆମକୁ ଆଦୌ କୌଣସି ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟ ଭୋଗ କରିବାକୁ ଆଦୌ ପଡୁ ନଥିବ। ସର୍ବୋପରି, ସେତେବେଳେ ଆମେ ଜୀବନଟିଏ ବଞ୍ଚୁଥିବା, ଜୀବନ ବଞ୍ଚିବାର ଆଦୌ କୌଣସି ଅଭିନୟ କରୁନଥିବା; ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ଆସୁଥିବା, ଆତ୍ମୀୟତା ଗୁଡ଼ିକୁ ବଢ଼ାଇବାରେ ନିମିତ୍ତ ରୂପେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇ ପାରୁଥିବା, ସଂପ୍ରଦାୟଗତ ଅଳ୍ପତାଗୁଡ଼ାକ ସେତେବେଳେ ଆମକୁ ଆଦୌ କୌଣସି ଉତ୍ତେଜନା ମଧ୍ୟରେ ଭଳାଇ ରଖି ପାରୁନଥିବ। ଅଧ୍ୟାତ୍ମ-ପରମ୍ପରାର ଯାବତୀୟ ପ୍ରେରଣା ଆମକୁ କେବଳ ସେହି ସଂପ୍ରତ୍ୟୟଯୁକ୍ତ ସମ୍ମତିଟି ଆଡ଼କୁ ପରିଚାଳିତ ହୋଇ ଯିବାରେ ହିଁ ସାହାଯ୍ୟ କରୁ।

ମହିମା-ମୟୂଖ, ୩୨, ଅଗଷ୍ଟ, ୧୯୮୪

ଉତ୍ସାହୀ ଓ ଉଦାସୀ

ଯେଉଁମାନେ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଭଜନ୍ତି, ସେମାନେ ଉଦାସୀ ହୋଇ ରହିଥାନ୍ତି। ସେମାନେ ସତେଅବା ଆମ ସାଙ୍ଗରେ ଏଠି ମୋଟେ ନଥାନ୍ତି। ସେମାନଙ୍କର ସକଳ ବାହ୍ୟ ଆରାଧନା ଓ ଚାରଣା ସତ୍ତ୍ୱେ ଭିତରେ କୋଉଠି ସାତହାତ ଲମ୍ବର ଗୋଟାଏ ନାକ ରହିଥାଏ-ସେଇଟା ସେମାନେ ଅନବରତ ଟେକି କରି ରହିଥାନ୍ତି। ସଂସାରକୁ ନାକ ଟେକନ୍ତି, ମଣିଷକୁ ନାକ ଟେକନ୍ତି। ତଥାପି ଭଗବାନଙ୍କର ବାଟକୁ ଆଶ୍ରାକରି

ରହିଛନ୍ତି ବୋଲି କହନ୍ତି । ସେମାନେ କଲ୍ୟାଣ କରନ୍ତି, ଭଗବାନଙ୍କର କଥା କହି ସଂସାରଯାକ ଚରି ବୁଲୁଥାନ୍ତି,-ମାତ୍ର ଉଦାସୀ ହୋଇ ରହିଥାନ୍ତି, ଉଦ୍ଧତ ହୋଇ ରହିଥାନ୍ତି । ଆମ ଅନେକଙ୍କର ଆଖି ସହିତ ଆଖି ମିଳାଇବାକୁ ସତେଅବା ଭାରି ଅସୁଖ ପାଆନ୍ତି ।

ଉତ୍ସାହ,-ତାହା ଏକ ଅନ୍ୟ ପଦାର୍ଥ । ଉତ୍‌ଆସୀନ ହୋଇ ବସିଥିବା ମଣିଷକୁ ଉତ୍ସାହ ମୋଟେ ମିଳେ ନାହିଁ । ଉପରୁ ଏକାବେଳେକେ ତଳକୁ ଓହ୍ଲାଇ ଆସିଲେ ଯାଇ ଉତ୍ସାହ ଜୀବନର ଏକ ସ୍ୱାଭାବିକ ମୁଦ୍ରାରେ ପରିଣତ ହୋଇଥାଏ । ଆସ୍ଥାନ ଜମାଇବାରେ ବା ମଞ୍ଚା ବାନ୍ଧିବାରେ ନୁହେଁ, ବାଟ ଚାଲିବା ଦ୍ୱାରା ହିଁ ଉତ୍ସାହର ଯାବତୀୟ ଅଧିକାର ଅତ୍ୟନ୍ତ ସହଜ ଭାବରେ ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ । ଉତ୍ସାହୀ ମଣିଷ ହିଁ ଯୋଗୀ ହୁଏ; ଉଦାସୀ ମଣିଷ ଯୋଗାଚାରର ଯେତେ ଅଭ୍ୟାସ ଓ ଅଭିନୟ କରୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଅସଲ ଯୁକ୍ତ ହେବାର ସହଜ ସୌଭାଗ୍ୟଟି ତା'ଠାରୁ ଚିତା କାଟି ବୁଲୁଥାଏ । ଉଦାସୀ କସରତ୍ କରିବାରେ ଲାଗିଥାଏ,-ଉତ୍ସାହୀ ହସି ହସି ବାଟ ଚାଲୁଥାଏ । ଉଦାସୀ ନିଜକୁ ଶାସ୍ତ୍ରୀୟ ଓ ଅଶାସ୍ତ୍ରୀୟ କେତେ ପ୍ରକାରେ ଏହି ବିପୁଳ ଜୀବନ ଓ ତାହାରି ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତ ହୋଇ ରହିଥିବା ଆନନ୍ଦରୁ ଆପଣାକୁ ବଞ୍ଚିତ କରି ରଖିଥାଏ । ହୁଏତ ଏହିପରି ବଞ୍ଚିତକରି ରଖିବାରୁ ହିଁ ଗୋଟାଏ ପ୍ରକାରର ବାହାଦୁରି ନେଉଥାଏ ଓ ଗର୍ଭମାରି ବସିଥାଏ । କୁସୁମ ଫୁଟିବାର କୋଳାହଳହୀନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ସିଏ ମୋଟେ ସାମିଲ ହୋଇପାରେ ନାହିଁ । ହିଡ଼ ଡେଇଁ ପାଖକୁ ଆସିବାକୁ ଡରେ । ଉତ୍ସାହୀ ଡେଇଁ ପଡ଼ିବା ଦ୍ୱାରାହିଁ ସକଳ ଭୟକୁ କାଟେ, ହିଡ଼ ଗୁଡ଼ିକୁ ପାର ହୋଇଯାଏ । ବନ୍ଧୁ, ତୁମେ କହିଲ, ତୁମେ ଉଦାସୀ ହୋଇ ଦୂରରେ ରହିବ ନା ଉତ୍ସାହକୁ ନୌକା କରି ଅହଂରୂପୀ ବାରିଧି ଗୁଡ଼ାକୁ ପାରି ହୋଇଯିବ ?

୧-୯-୮୪

ପ୍ରାର୍ଥନା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା

ପ୍ରାର୍ଥନାର ଅର୍ଥ ମାଗିବା ନୁହେଁ, ପ୍ରାର୍ଥନାର ଅର୍ଥ ଆପଣା ସମ୍ମତି ଜଣାଇ ଆସିବା । ସିଏ ମୋତେ ଯେଉଁପରି କାମରେ ଲଗାଇବେ, ସେହିପରି କାମରେ ଲାଗିବା ପାଇଁ ଏକ ସମ୍ମତି । ସିଏ ମୋତେ ଯାହା ହେବା ସକାଶେ ଏହି ସଂସାରକୁ ପଠାଇଛନ୍ତି, ତାହାହିଁ ହେବାଲାଗି ସମ୍ମତି ।

ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ଗଲାବେଳେ ଆମେ କେତେ କ'ଣ ମାଗିବା ସକାଶେ ମନ କରିଥାଉ । ମୋର ଦୁଃଖ ଦୂର ହେବ, ମୁଁ ସବା ଆଗ ଧାଡ଼ିରେ ଯାଇ ଥାନ ପାଇବି, ସୁଖ

ପାଇବି, ସ୍ୱର୍ଗକୁ ଯିବି, ଗେହ୍ଲା ହେବି,-ଏହିପରି କେତେ କ'ଣ। ଅନେକ ମଣିଷ ଏହି ପୃଥିବୀରେ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ସଫଳତା ହାସଲ କରିବା ସକାଶେ ପ୍ରାର୍ଥନା କରନ୍ତି। ଅନ୍ୟମାନଙ୍କଠାରୁ ଅଧିକ ଦିଶିବେ ବୋଲି ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଥାନ୍ତି। ଏମାନେ ପଙ୍କରେ ପଡ଼ନ୍ତି-ପଙ୍କ ଭିତରୁ ମୋଟେ ବାହାରି ପାରନ୍ତିନାହିଁ ଏବଂ ତେଣୁ ସୁବିଧା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଭଗବାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ସେହି ପଙ୍କ ଭିତରକୁ ଟାଣି ଆଣିବାର ଫିକର କରିଥାନ୍ତି। ଆପଣାର କାର୍ଯ୍ୟସାଧନ ଲାଗି ଭଗବାନଙ୍କୁ ଲୋଡ଼ିବା ଓ ତାଙ୍କରି କାର୍ଯ୍ୟଲାଗି ଯୋଗ୍ୟ ହେବା ସକାଶେ ତାଙ୍କୁ ଲୋଡ଼ିବା,-ଇଏ ଦୁଇଟିଯାକ ଏକାବେଳେକେ ଦୁଇଟି ଭିନ୍ନ କଥା।

ପ୍ରଥମ କିସମର ପ୍ରାର୍ଥନା ଦୂରରେ ରଖେ,-ଆର୍ତ୍ତ ମଣିଷ ଅଭିନୟ କରିବାକୁ ସବୁବେଳେ ମନ କରେ। ଆପଣା ଭିତରେ ଠାବ ନକରି ପାରିଥିଲା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବାହାରକୁ ହାତ ପତାଇବାକୁ ମନ ହୁଏ। ଅନ୍ୟମାନେ ଆଗକୁ ଚାଲିଗଲେ, ଅଧିକ ପ୍ରସାଦର ଅଧିକାରୀ ହେଲେ-ଏହିପରି ଏକ ଅସୂୟା ଆଖିଗୁଡ଼ାକୁ ଭାରି ଅସମର୍ଥ କରି ରଖିଥାଏ। ଆପଣା ସହିତ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କର ତୁଳନା କରିବାରେ ସେତେବେଳେ ବହୁ ସମୟ ଅତିବାହିତ ହୁଏ। ତଥାପି, ଏତେ କଥା କରି ମଧ୍ୟ ସ୍ପର୍ଶ କରି ହୁଏ ନାହିଁ। ଅନୁଭବ ମିଳିବା ଅର୍ଥାତ୍ ତାଙ୍କୁ ନିଜ ଭିତରେ ବହନ କରିଥିବାର ଅନୁଭୂତି ଲାଭ କରିବା ତ ଆହୁରି ଦୂରର କଥା। ଭିତରେ ରାଜି ହୋଇଗଲେ ମଣିଷ ପ୍ରାର୍ଥନାର ଦ୍ୱିତୀୟ ସୋପାନକୁ ଉନ୍ନୀତ ହୁଏ। ତା'ପରେ ଆଉ କିଛି ହେଲେ ମାଗିବାକୁ ମନ ହୁଏ ନାହିଁ। ସବୁଯାକ ପୁଞ୍ଜି ମୋତେ ମୂଳରୁ ହିଁ ପ୍ରଦତ୍ତ ହୋଇ ରହିଛି ବୋଲି ମନେହୁଏ। ଦୂରତାର ସବୁଯାକ ସ୍ଲୋଗାନ ଚୂଲୀକୁ ଯାଏ। ତାହାହିଁ ସକଳ ଦାରିଦ୍ର୍ୟରୁ ମୁକ୍ତ କରେ। ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଦୂର ହେଲେ ସଂସାର ଭଲ ଲାଗେ, ସବୁ ଭଲ ଲାଗେ, ଆପଣାକୁ ନିଜର ମିତ୍ରଟିଏ ପରି ମନେ ହୁଏ।

୧୫-୯-୮୪

ସଂସାରକୁ ଉଚ୍ଛନ୍ନ କରି

ଆଗକୁ ଆଗକୁ ଆଖି ଖୋଲି ଯାଉଥିଲେ ଆଖି ସତେଅବା ଏକ ଶ୍ରଦ୍ଧାରେ ପରିଣତ ହୋଇଯାଏ, ଶ୍ରଦ୍ଧା ବଢ଼ିଲେ ଦୂରଗୁଡ଼ାକ ଅତ୍ୟନ୍ତ ନିକଟ ହୋଇଆସନ୍ତି, ପାଚେରୀମାନେ ଅନାବଶ୍ୟକ ମନେ ହୁଅନ୍ତି। ଏପରିକି ଏକ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଘର କେତେବେଳେ ଯେ ସଂସାରରେ ପରିଣତ ହୋଇଯାଏ, ଆମେ ନିଜେ ମଧ୍ୟ ସେକଥା ଜାଣି ପାରୁନାହିଁ।

ଆମ ଭିତରୁ ଆହୁରି ଥୋକେ ଅଛନ୍ତି, ଯେଉଁମାନେ କି ସଂସାରଟାକୁ ହିଁ ଘର ଭିତରେ ଆଣି ପୂରାଇବାକୁ ମନ କରୁଥାନ୍ତି। ଏହାକୁ ଘରସଂସାର କରିବା ବୋଲି

କୁହାଯାଏ । ସଂସାରଟାକୁ ଦୁହିଁ ଆପଣାର ଘରଟିକୁ ଗୁରୁରୁ ଅଧିକ ଗୁରୁ କରିବା,- ଏବେ ଏହାକୁ ହିଁ ଗାର୍ହସ୍ଥ୍ୟ ବୋଲି କୁହାଯାଉଛି ଓ ପ୍ରାୟ ଏକ ଧର୍ମପରି ତାହାର ପାଳନ କରାଯାଉଛି । ଥୋକେ ମଣିଷ ସଂସାରକୁ ଉଚ୍ଛନ୍ନ କରି ନିଜର ଶ୍ରୀ ବଢ଼ାଉଛନ୍ତି, ସଂସାରଯାକକୁ କୁତ୍ସିତ କରି ଆପଣାର ଶୋଭା ମଣ୍ଡାଉଛନ୍ତି । କୁତ୍ସିତମାନଙ୍କ ଭିତରେ ଉଦ୍ୟମ କରି ଆପଣାକୁ ଯେକୌଣସି ପ୍ରକାରେ ସୁନ୍ଦର କରି ଦେଖାଇ ପାରିଲେ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଆହୁରି ଅଧିକ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟମୟ ହୁଏ ବୋଲି ସେମାନେ ସତେଅବା ଭାରି ନିଷ୍ଠାପର ଭାବରେ ବିଶ୍ୱାସ କରୁଛନ୍ତି ।

ଏହି ମନୁଷ୍ୟମାନେ ଭଗବାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଖୁଣ୍ଟରେ ବାନ୍ଧି ରଖିବାକୁ ମନ କରୁଥାନ୍ତି । ଗୁରୁମାନଙ୍କୁ ପୋଷା ମୟୂର ପରି ପାଳି ପାରିବେ ବୋଲି ଗୁରୁ କରିଥାନ୍ତି । ବଡ଼ ଲକ୍ଷ୍ମୀମନ୍ତ ଯେ ଅବଶ୍ୟ ବଡ଼ ଭକ୍ତ ହୋଇପାରିବ, ସେହି ଅସତ୍ୟଟିକୁ ସତ୍ୟ ବୋଲି ପ୍ରମାଣ କରିବାକୁ ଆପ୍ରାଣ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥାନ୍ତି । ସମ୍ଭବତଃ ଏହିମାନଙ୍କର ଦାଉରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବା ସକାଶେ ବିଚରା ଗୁରୁମାନେ ଏମାନଙ୍କୁ ଅନେକ ସମୟରେ ଗୃହୀ ଭକ୍ତ ବୋଲି କହନ୍ତି । ଦୁହେଁ ଦୁହିଁଙ୍କୁ ଚିତାକାଟି ପାରିଛନ୍ତି ବୋଲି ବିଚାର କରୁଥାନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କର ଚକ୍ରାନ୍ତରେ ସଂସାର ଉଚ୍ଛନ୍ନ ହେଉଥାଏ ଏବଂ ସଂସାର ଉଚ୍ଛନ୍ନ ହେବାରେ ଲାଗିଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କେଉଁ ଗୃହୀ ଅଥବା କେଉଁ ଗୁରୁର କି ବଡ଼ତି ହୁଏ ?

୧-୧୦-୮୪

ଅହଂମୁକ୍ତିରୁ ଭୟମୁକ୍ତି

ଅହଂରୁ ଭୟ, ଭୟରୁ ଉତ୍ତେଜନା, ଉତ୍ତେଜନାରୁ କପଟତା ଏବଂ କପଟତାରୁ ଅଭିନୟ । ଜୀବନ ନାମରେ ଏହି ଅଭିନୟଗୁଡ଼ାକ ସମୟ ସମୟରେ ଏଡ଼େ କୌଶଳର ସହିତ କରାଯାଉଥାଏ ଯେ, ଅଭିନୟ କରୁଥିବା ସ୍ୱୟଂ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିଟି ମଧ୍ୟ ତାହାକୁ ଅଭିନୟ ବୋଲି ଅନୁଭବ କରି ପାରେ ନାହିଁ । ଅହଂକୁ ଯାବୁଡ଼ି ଧରିଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଭୟ ହିଁ ଜୀବନର ସର୍ବପ୍ରଧାନ ସନ୍ତକ ହୋଇ ରହିଥାଏ ଏବଂ ଅଭିନୟ ହିଁ ଆପଣାକୁ ସଂସାରରେ ଆତଯାତ କରିବାର ସର୍ବପ୍ରଧାନ ଉତ୍ସାହ ହୋଇ ରହିଥାଏ । ଏହି ଉତ୍ସାହରେ ପଡ଼ି ଅନେକ ମଣିଷ ନିଜ ପାଖରେ ମଧ୍ୟ ତୁଚ୍ଛା ଅଭିନୟ କରିବାରେ ଲାଗିଥାନ୍ତି, ତଥାପି ସତକୁସତ ଅଭିନୟ କରୁଛନ୍ତି ବୋଲି ବୁଝିପାରନ୍ତି ନାହିଁ ।

ଅହଂରୁ ମୁକ୍ତ ହେଲେ ଯାଇ ଭୟରୁ ମୁକ୍ତ ହେବା ସମ୍ଭବହୁଏ । ଅହଂରୁ ମୁକ୍ତ ହେଲେ ଆମର ଆଖିମାନେ ବନ୍ଧନରୁ ମୁକ୍ତ ହୁଅନ୍ତି ଏବଂ ତା'ପରେ ଯାଇ ଯଥାର୍ଥ ଭାବରେ ଠାବ କରିହୁଏ, ଦେଖିହୁଏ; ଆପଣାକୁ ଠାବ କରିହୁଏ, ସଂସାର ଗୋଟାକୁ

ଠାବ କରିହୁଏ । ସଂସାର ସହିତ ଲାଗିଥିବା ଆପଣାର ମୂଳନାଡ଼ୀ ଗୁଡ଼ିକର ଠାବ କରିହୁଏ । ସମଗ୍ର ଭିତରେ ଆପଣାକୁ ଓ ଆପଣା ଭିତରେ ସମଗ୍ରକୁ ଠାବ କରିପାରିଲେ ତା'ପରେ ଆଉ ଭୟର କୌଣସି କାରଣ ନାହିଁ ।

ଏହି ଅହଂମୁକ୍ତିର ଉପାୟ ପୁଣି କ'ଣ ? ଆମେ ଯେଉଁମାନେ ଭୟ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରେରିତ ହୋଇ ଆମର ସଂସାର ତଥା ସମ୍ବନ୍ଧଗୁଡ଼ିକୁ ବଞ୍ଚୁଥାଉ, ଆମେ ସତେଅବା ଗୋଟାଏ ଗାତ ଭିତରେ ରହି ସଂସାରକୁ ଦେଖିବାର ଧୃଷ୍ଟତା କରୁଥାଉ । ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ନିରାପଦ ରହିବାର ଲୋଭରେ ସେହି ଗାତଟା ଭିତରେ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ସରାଗରେ ବାନ୍ଧିହୋଇ ରହିବାର ଫନ୍ଦି କରୁଥାଉ । ଆମେ ଇଚ୍ଛା କଲେ ସେହି ଗାତଟି ଏକ କେନ୍ଦ୍ରରେ ପରିଣତ ହୋଇପାରନ୍ତା; ସେହି କେନ୍ଦ୍ର ତାକୁ ବେଷ୍ଟନ କରି ରହିଥିବା ପରିଧିଗୁଡ଼ିକୁ ସ୍ୱୀକାର କରି ନେଉଥାନ୍ତା । ସେହି ସ୍ୱୀକାର କରି ନେବାଦ୍ୱାରା ହିଁ ଯାବତୀୟ ଭୟକୁ ଜୟ କରି ପାରୁଥାନ୍ତା ।

୧୫-୧୦-୮୪

ଚେତନାର ଆଖି ଓ କାନ

ଆମର ଆଖି ଓ କାନ ପ୍ରଭୃତି ଇନ୍ଦ୍ରିୟଗୁଡ଼ିକ ଯଦି ବର୍ତ୍ତମାନ ପରି ବାହାରମୁହାଁ ନହୋଇ ଭିତରମୁହାଁ ହୋଇ ରହିଥାନ୍ତା, ତେବେ ଆମର ଚେତନା ଓ ଅନୁଭବ ମାନଙ୍କରେ ଯେଉଁ ଅନ୍ୟ ଉପଲବ୍ଧିମାନ ସମ୍ଭବ ହୁଅନ୍ତା, କୌଣସି ଏକ ଉପନିଷଦରେ ତାହାର ଆଭାସ ଦିଆଯାଇଛି । ଆମ ଇନ୍ଦ୍ରିୟଗୁଡ଼ାକର ଦ୍ୱାର ଦେଇ ଆମେ ସର୍ବଦା ବାହାରେ ବୁଲୁଛୁ, ବିକ୍ଷିପ୍ତ ହୋଇ ବୁଲୁଛୁ ଏବଂ ଭିତରକୁ ଆସିବାକୁ ମୋଟେ ମନ କରୁନାହୁଁ । ଆମ ଭିତରେ ଯେ ଅସଲ ନୀଡ଼ ଓ ଆମ ଯାବତୀୟ ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟର ଅସଲ ଉତ୍ସଟି ରହିଛି, ଆମେ ସେହି କଥାଟିକୁ ଭାରି ପାସୋରି ପକାଉଛୁ । ଶାସ୍ତ୍ରରେ ସେଥିଲାଗି ଆମ ବାହାରପଟ ଦୁଆର ଗୁଡ଼ାକୁ କିଳି ଭିତର ଆଡ଼କୁ ଆଗ୍ରହୀ ହେବାର ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯାଇଛି । ପୁରାତନ ସାଧନାରେ ତାହାକୁ ପ୍ରତ୍ୟାହାର ବୋଲି କୁହାଯାଇଛି ।

ବାହାରକୁ ପଡ଼ିଥିବା ବାଟଗୁଡ଼ାକ ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲେ ଭିତରକୁ ପଡ଼ିଥିବା ବାଟଗୁଡ଼ାକ ଯେ ଅବଶ୍ୟ ଦୃଶ୍ୟ ହୋଇଯାଏ, ସେକଥା ଆଦୌ ସତ ନୁହେଁ । ଜଣେ ଜଣେ ବାହାର ଦୁଆରଗୁଡ଼ାକୁ ବନ୍ଦ କରି ଭିତରେ ଏକ ବୈରାଗ୍ୟର ଗାତ ଭିତରେ ଯାଇ ପଡ଼ିଯାଆନ୍ତି । ତେଣୁ ଏଇଟାକୁ ବନ୍ଦ କରି ସିଆଡ଼କୁ କବାଟ ଖୋଲିଦେଲେ ମଧ୍ୟ ଦୁଃଖ ଯିବନାହିଁ । ଏକାବେଳେକେ ଦୁଇଟାଯାକକୁ ଖୋଲିକରି ରଖିଥିବ, ଏଇଟାକୁ ଦେଖିଲା ମାତ୍ରକେ ସେଇଟା ବି ଦିଶି ଯାଉଥିବ । ଭିତରେ ଛୁଇଁଲେ ବାହାରଟା ମଧ୍ୟ

ସେହି ପରିଚୟ ଦ୍ୱାରା ସ୍ପନ୍ଦିତ ହୋଇ ଉଠୁଥିବ। ଆମ ଚେତନାର ସୂତ୍ରଟି ଏଭଳି ଲମ୍ବ ଓ ସହଜସ୍ପର୍ଶୀ ହୋଇ ରହିଥିବା ଦରକାର, ଯେପରିକି ତାହା ଆମକୁ ଏକାବେଳେକେ ଦୁଇ ମୁଣ୍ଡ ସହିତ ସଂଲଗ୍ନ କରି ରଖିଥିବ। ଅର୍ଥାତ୍ ଆମକୁ ମାଧ୍ୟମ କରି ଦୁଇଟିଯାକ ମୁଣ୍ଡ ପରସ୍ପର ସଂଲଗ୍ନ ହୋଇ ରହିଥିବେ। ହୁଏତ କାନଗୁଡ଼ାକ ଭିତର ଆଡ଼କୁ ଠିଆ ହୋଇ ରହିଥିବେ, ଭିତରେ ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ଯୋଡ଼ି ହୋଇ ରହିଥିବେ ଏବଂ ଆଖିମାନେ ବାହାର ଆଡ଼କୁ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଉନ୍ମୋଚିତ ହୋଇ ରହିଥିବେ। ସେତେବେଳେ ଆମର ଆଖି ଆଉ କାନ ଭିତରେ ଆଦୌ କୌଣସି ବିବାଦ ନଥିବ। ତେବେଯାଇ ହେବ।

୧-୧୧-୮୪

ଜୀବନର ସର୍ବୋତ୍ତମ ଆବିଷ୍କାର

ଏହି ଜୀବନରେ ଆମେ କାହାଠାରୁ କେତେ କ'ଣ ମାଗୁ। ମାଗି ମାଗି ଠୁଳ କରୁ। ସଂପତ୍ତି ଠୁଳ କରୁ, ଯଶ ଓ ମାନ ଠୁଳ କରୁ-ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକୁ ଠୁଳ କରୁ, ତାହାକୁ ଆମେ କେତେ ସରାଗରେ ଗୁଣ ବୋଲି କହିଥାଉ। ସିଏ ବି ଗୋଟାଏ ସ୍ତର। ଏହି ଜୀବନରେ ଆମେ କେତେ ନା କେତେ ବାଡ଼ ଦେବାକୁ ମନ କରୁ। ପୃଥିବୀଠାରୁ ଅଲଗା ହୋଇ ଦିଶୁ, ଆପଣାକୁ ସେତେବେଳେ ଏତେ ବେଶୀ ପବିତ୍ର ବୋଲି ମନେ ହେଉଥାଏ ଯେ, ଆମକୁ ଛାଡ଼ି ଏଠାରେ ଆଉ ସମସ୍ତେ ଓ ଆଉ ସବୁକିଛି ଭାରି ଅପବିତ୍ର ବୋଲି ବୋଧ ହେଉଥାନ୍ତି। ଇଏ ଆଉ ଗୋଟାଏ ସ୍ତର। ଗୋଟିଏ ଉଚ୍ଚ ଗଦାଟିଏ ପରି ଦିଶିବା, ଗୋଟିଏ ସାନ ଅଥଚ ସ୍ୱାଭିମାନୀ ଦ୍ୱୀପ ପରି ଦିଶିବା-ଅନେକ ମଣିଷ ଏହାକୁ ହିଁ ଜୀବନର ପରମ ସ୍ତର ବୋଲି ମନେ କରୁଥାନ୍ତି। ସେମାନେ ସେଇଠି ଅଟକି ରହିଥାନ୍ତି। ଭାରି ବଡ଼ ହୋଇ ଦିଶନ୍ତି, ଭାରି ଅଲଗା ହୋଇ ଦିଶନ୍ତି।

ଜୀବନରେ ଅସଲ ରତ୍ନଟିକୁ ଖୋଜି ଆହୁରି ଆଗକୁ ଗଲେ ସତେଅବା ବାଡ଼ଗୁଡ଼ାକ ଉଠି ଉଠି ଯାଉଥାଏ। ତା'ପରେ ଆଉ ଉଚ୍ଚ ହୋଇ, ଅଲଗା ହୋଇ ବସିବାକୁ ଆଦୌ ମନ ହୁଏନାହିଁ। ମାଗିବାକୁ ମୋଟେ ମନେ ପଡ଼େନାହିଁ। ମୁଁ ଯାହାରି ଭିତରେ ରହିଛି, ଯିଏ ମୋତେ ସତେ ଛୁଇଁକରି ରହିଛି, ମୋତେ ବ୍ୟାକୁଳ କରି ରଖିଛି; ବାଟ ବତାଉଛି ଓ ବାଟ ଚଲାଇ ନେଉଛି, ତାକୁ ମୁଁ ପୁଣି କ'ଣ ମାଗିବାକୁ ଯିବି ? ତାହାରି ଜଗତରେ ନିଜକୁ ନିରାପଦ କରି ରଖିବାକୁ ମୁଁ ନିକେ କାହିଁକି ଶାସ୍ତ୍ରବାଦୀ ସଂସାରର କେତେକ ସୂତ୍ର ଅନୁସାରେ ଆପଣାକୁ ଅଲଗା କରି ଦେଖିବି ?

ଆପେ ତାହାରି ଲାଗି ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଗଲେ ଜୀବନର ଅନେକ ପାହାଚ ସତେ ଅବା ଏକାବେଳକେ ଅତିକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଯାଏ। ତାହାରି ପାଖକୁ ଲେଉଟି ଆସିବା ପରି

ଲାଗେ । ସତେ ଅବା ସବୁକାମରେ ଠିକ୍ ସେହିପରି ଲାଗେ । ନିଜ ଭିତରକୁ ପ୍ରବେଶ କରି ତାହାରି ଦର୍ଶନଲାଭ ହୁଏ, ସମସ୍ତ ବିଶ୍ୱ ଆପଣା ଭିତରେ ଏକାବେଳେକେ ଠୁଳ ଏବଂ ବ୍ୟାପ୍ତ ହୋଇ ରହିଥିବା ପରି ଅନୁଭବ ହୋଇଥାଏ । ଆପଣାକୁ ସତେଅବା ଗୋଟିଏ ସମ୍ମତ ପୁଷ୍ପକୋରକ ପରି ଲାଗୁଥାଏ ଏବଂ ତାହରି ଉପରେ ସମସ୍ତ ପାଖୁଡ଼ାକୁ ଧନ୍ୟ କରି ଜନନୀର ଦୁଇଟିଯାକ ପାଦ ଝଲମଲ ହୋଇ ଦିଶି ଯାଉଥାଏ । ଏହିପରି ଭାବରେ ଆପେ ଆପଣାକୁ ଓ ସମସ୍ତ ବିଶ୍ୱକୁ ଧରିକରି ରହିଥିବା ପରି ଅନୁଭବ କରିବା, ତାହାହିଁ ସତ୍ୟସ୍ପର୍ଶନ । ତାହାହିଁ ଆମ ଜୀବନର ସର୍ବୋତ୍ତମ ଆବିଷ୍କାର । ଜୀବନରେ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ମୁକ୍ତି ଆଣି ଦେଉଥିବା ସର୍ବୋତ୍ତମ ଚାବିକାଠି ।

୧୫-୧୧-୮୪

ରହସ୍ୟଭେଦର ରହସ୍ୟ

ସାର୍ ସେଦିନ ଏଡ଼େ ବଡ଼ ପାଟିରେ କହିଲେ, ଏସବୁର ରହସ୍ୟକୁ ପ୍ରକୃତରେ କ'ଣ କେହି କେବେ ଭେଦ କରି ପାରିଲାଣି ? ଏହି ସଂସାରରେ ରହସ୍ୟ ଅନେକ, ଏହି ଜୀବନରେ ମଧ୍ୟ ରହସ୍ୟ ଅନେକ । ଭିତରକୁ ଅନାଇଲେ ଯେତିକି ରହସ୍ୟ, ବାହାରକୁ ଅନାଇ ଦେଖୁଥିଲା ବେଳେ ମଧ୍ୟ ସେତିକି ରହସ୍ୟ । ସମସ୍ତଙ୍କ ମେଳରେ ଏକାଠି ହୋଇ ରହିଥିବା ସମୟରେ ଯେତିକି ରହସ୍ୟ, ବିରକ୍ତ ହୋଇ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି କେବଳ ଆପଣା ଭିତରେ ନିବୁଜ ଓ ନିଶ୍ଚଳ ହୋଇ ବସିଥିବା ବେଳେ ମଧ୍ୟ ଠିକ୍ ସେତିକି ରହସ୍ୟ । ଦର୍ଶନ କାଳକାଳରୁ ସେହି ରହସ୍ୟକୁ ଭେଦ କରିବା ବିଷୟରେ କେତେ କ'ଣ ଔଷଧ ବତାଇ ଆସିଛି । ନୀତିବାଦୀମାନେ ରହସ୍ୟଗୁଡ଼ାକୁ ଆମ ପାଖରୁ ଏଡ଼ାଇ ରଖିବା ପାଇଁ ଆମକୁ କେତେଗୁଡ଼ାଏ ନିୟମର ପାଳନ କଲେ ହିଁ ସଫଳ ଭାବରେ ବିଭୁପ୍ରସାଦ ଲାଭ କରାଯାଇ ପାରିବ ବୋଲି ପରାମର୍ଶ ଦେଇଛନ୍ତି । ଧର୍ମ ପ୍ରଚାର କରୁଥିବା ଗୁରୁମାନେ ରହସ୍ୟଗୁଡ଼ାକ ଭିତରକୁ ବାଟ ବତାଇଦେବେ ବୋଲି କହି ମଣିଷକୁ ନୂଆ ନୂଆ ଅଫିମ ଭିତରକୁ ଠେଲି ଦେଇଛନ୍ତି । ଗୋଟାଏ ପଘାରୁ ମୁକୁଳାଇ ଆଉ ଗୋଟାଏ ପଘାରେ ନେଇ ବାନ୍ଧି ଦେଇଛନ୍ତି ।

ଏହି ପୃଥିବୀରେ ରହସ୍ୟଗୁଡ଼ାକ କାହିଁକି ରହିଲା ବୋଲି ଅଭିଯୋଗ କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ସେହି ରହସ୍ୟ ହୁଏତ କାଳେ କାଳେ ଅଧିକ ଅତିବଳ ବୋଲି ଅନୁଭୂତ ହୋଇଛି । ଯେଉଁମାନେ ରହସ୍ୟ ପାଖରୁ ପଳାଇଯାଇ ରହସ୍ୟ କବଳରୁ ରକ୍ଷା ପାଇଯିବେ ବୋଲି ବିଚାରିଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କର ପାଦଗୁଡ଼ାକୁ ଦଉଡ଼ିମାନେ ସତେଅବା ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ପରିମାଣରେ ଛନ୍ଦି ପକାଇଛନ୍ତି ଏବଂ ସର୍ବୋପରି, ଯେଉଁମାନେ

ରହସ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ବିଜୟ ହାସଲ କରିବେ ବୋଲି କେଡ଼େ ଦର୍ପରେ ଯୁଦ୍ଧଭୂମିକୁ ଡେଇଁ ପଡ଼ିଛନ୍ତି, ସେମାନେ ଆମ ପୃଥିବୀକୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅଳପ ଭିତରେ ହିଁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇ ରହିବାକୁ ବାଧ୍ୟ କରିଛନ୍ତି। ସେମାନଙ୍କ ବିଜ୍ଞାନରୁ ନୂଆ ନୂଆ ଅଜ୍ଞାନ ଏବଂ ଅଜ୍ଞାନଜନିତ ନୂଆ ନୂଆ ଔଦ୍ଧତ୍ୟର ସୃଷ୍ଟି ହେବାରେ ଲାଗିଛି। ଉଦ୍ଧତ ମଣିଷ ହିଁ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ପାଟି କରିଛି; ପଣ୍ଡିତମାନେ ପାଟି କରିଛନ୍ତି, ପାଣ୍ଡିତ୍ୟଦ୍ୱାରା ରହସ୍ୟଗୁଡ଼ାକୁ ଘୋଡ଼ାଇ ପକାଇଛନ୍ତି ସିନା, ମାତ୍ର ରହସ୍ୟକୁ ଭେଦ କରିପାରି ନାହାନ୍ତି।

୧-୧୨-୮୪

ସମୟ ବୋଝପରି ଲାଗେ

ଅନେକ ମଣିଷଙ୍କୁ ସମୟ ସତେଅବା ବୋଝ ପରି ଲାଗେ। ମୋଟେ କଟିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରେ ନାହିଁ। ଯାହାକିଛି ଆମକୁ ବୋଝପରି ଲାଗେ, ତାହା ପ୍ରକୃତରେ ଭାରି ଦୁଃଖଦିଏ। ସେହି ଦୁଃଖର ଅଡୁଆଗୁଡ଼ାକୁ ସଜାଡ଼ିବାକୁ ମୋଟେ ବଳ ପାଏନାହିଁ। ଆଗକୁ ଗୋଡ଼ ବଢ଼େଇବା ବେଳକୁ ପିଠି ଉପରେ କିଏ ଏଡ଼େବଡ଼ ପଥର ବୋଝ ହୋଇ ଲଦି ହୋଇ ରହିଥିବା ପରି ମନେ ହୁଏ। ସେତେବେଳେ କେଉଁ ଅନିଚ୍ଛାମାନେ ଦୁର୍ବୁଦ୍ଧି ହୋଇ ଆମକୁ ନାନାଭାବେ କାମୁଡ଼ି କରି ଧରିଥାଆନ୍ତି। କେଜାଣି, ସେତେବେଳେ ଖାଲି ସମୟକୁ ଗାଳି ଦେବାକୁ ଇଚ୍ଛା ହୁଏ, ମାତ୍ର ତଥାପି ଯେକୌଣସି ପ୍ରକାରେ ଆଗକୁ ଗୋଡ଼ କାଢ଼ି ପାଦଟିଏ ପକାଇବାକୁ ଆଦୌ ଇଚ୍ଛା ହୁଏନାହିଁ। ନିଜ ପାଇଁ ସମୟ ବୋଝପରି ଲାଗିଲେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କର ସମୟ ସତେଅବା କେଡ଼େ ଚଣ୍ଡ ଓ ଚଟପଟ ହୋଇ ଦଉଡ଼ି ଯାଉଥିବା ପରି ମନେହୁଏ।

ତେଣୁ ରୁଷି ବସିବାକୁ ଭାରି ମନହୁଏ। ଭଗବାନଙ୍କ ଘରେ ନିଜକୁ ଗେହ୍ଲା ପୁଅଟିଏ ପରି ମନେହୁଏ। ରୁଷିବାରେ ହିଁ ଯାବତୀୟ ଗୌରବ ନିହିତ ହୋଇ ରହିଛି ବୋଲି ଭିତରେ ଦୁର୍ବୁଦ୍ଧିଗୁଡ଼ାକ ବାରବାର ଫୁସୁଲେଇବାରେ ଲାଗିଥାନ୍ତି। ସତେଅବା ନିଜ ଭିତରେ ରହିଥିବା ଅବିଶ୍ୱାସମାନେ ବାହାରେ ଏହି ଦୁର୍ବୁଦ୍ଧିର ଆକାର ଧାରଣ କରିଥାନ୍ତି। ଅବିଶ୍ୱାସୀ ହେଲେ ମଣିଷର ଗେହ୍ଲାପଣ ବଢ଼େ ଅଥବା ଗେହ୍ଲା ହୋଇ ରହିବାକୁ ମନହେଲେ ଅବିଶ୍ୱାସୀପଣଟା ହିଁ ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ବଳବାନ ପରି ଆମ ଉତ୍ସାହର ନାଡ଼ୀଗୁଡ଼ାକୁ ଆସି ଚିପି ଧରେ, ସେକଥା ପଣ୍ଡିତମାନେ କହିବେ।

ସଂସାରୀମାନଙ୍କୁ ସବୁକିଛି ବୋଝପରି ଲାଗେ। ସମୟ ବୋଝପରି ଲାଗେ, ସଂସାର ବି ବୋଝପରି ଲାଗେ। ଏହି ଘରକୁ ସତେଅବା ବାଧ୍ୟହୋଇ ଆସିଥିବା ପରି

ମନେ ହେଉଥାଏ। ଅହଙ୍କାରମାନେ ଭିତରେ ରାଣୀ ହୋଇ ବସିଥାନ୍ତି। କୋଉଠି ଗୋଟିଏ ହେଲେ ଝରକା ଫିଟାଇବାକୁ ଦିଅନ୍ତି ନାହିଁ। ଝରକାଗୁଡ଼ାକୁ ଫିଟାଇଦେଲେ କାଳେ ବୋଝଗୁଡ଼ାକ ହାଲୁକା ପରି ଲାଗିବ, ସମ୍ଭବତଃ ସେଇଥିଲାଗି। ବୋଝ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଅଭିଯୋଗ କରୁଥିବା ମଣିଷମାନେ ସେହି ବୋଝଗୁଡ଼ାକୁ ମର୍ମଗତ ଭାବରେ ଭଲ ବି ପାଉଥାନ୍ତି କି କ'ଣ କେଜାଣି, ସେମାନେ ଜୀବନଟାକୁ ବୋଝ ବୋଲି କହି ସବୁବେଳେ କେଡ଼େ ଉଶ୍ୱାସ ଅନୁଭବ କରନ୍ତି। ରାତି ପାହେ, ଖରା ପଡ଼େ, ପବନ ବହେ, ତଥାପି ବୋଝର ପରମାୟୁ ପୂରେନାହିଁ।

୧୫-୧୨-୮୪

ପୁରୁଣା ଆଉ ନୂଆର ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ

ଅନେକ କହନ୍ତି, ପୁରୁଣା ଗୁଡ଼ାକୁ କୁଆଡ଼େ ମୋଟେ ଛାଡ଼ିହୁଏ ନାହିଁ। ବୁଦ୍ଧି କହୁଥାଏ ଯେ ପୁରୁଣା ଦ୍ୱାରା ଆଉ କଦାପି କାମ ଚଳିବ ନାହିଁ ଓ ତେଣୁ ନୂଆ ସକାଶେ ବାଟ ଛାଡ଼ି ଦେବାକୁ ହିଁ ପଡ଼ିବ। କୁଆଡ଼େ ତେବେ ସୁଦ୍ଧା ପୁରୁଣାଟାକୁ ଛାଡ଼ି ହୁଏ ନାହିଁ; ତେଣୁ ବୁଦ୍ଧିର କେଡ଼େ ବଡ଼ ପ୍ରାଙ୍ଗଣଟା ଭିତରେ ନୂଆ ଆଉ ପୁରୁଣା ଦୁଇଟା ମଧ୍ୟରେ ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ ଚାଲିଥାଏ। ସତତ ଚାଲିଥାଏ। ନିଜର ଅସଲ ନାଡ଼ୀଗୁଡ଼ିକ କହିଲେ ନୂଆ ଅଥବା ପୁରୁଣା ପ୍ରକୃତରେ କେଉଁଟାକୁ ଯେ ବୁଝାଏ, ସେହି କଥାଟାକୁ ମୋଟେ ସ୍ଥିର କରି ହୁଏ ନାହିଁ। ପୁରୁଣା ପଛରୁ ଟାଣି ଧରିଥିବା ପରି ଲାଗୁଥାଏ, ତେଣେ ନୂଆଟା ମଧ୍ୟ ପ୍ରଲୋଭନ ଦେଖାଉଥାଏ। ଯାହା ଅଛି ଓ ଯାହା ଆସୁଛି ଏହିପରି ଭାବରେ ଉଭୟଙ୍କ ଭିତରେ ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ ଲାଗି ରହିଥାଏ।

ପୁରୁଣା ଗୁଡ଼ାକୁ ଯେତେ ଯାହା ଛଦ୍ମବେଶରେ ଲୁଚାଇ ଛପାଇ ଅଥବା ଦାବି ରଖିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲେ ପୁରୁଣା ତଥାପି ଲୁଚିଛପି ରହିବନାହିଁ। ଉପରକୁ ନୂଆ ପରି ଦିଶି ପାରିବାକୁ ଗୋଟାଏ କ'ଣ ଆବରଣ ପିନ୍ଧି ତାହାରି ଦ୍ୱାରା ହିଁ ମୁଁ ନୂଆ ହୋଇଗଲି ବୋଲି ଦମ୍ଭର ସହିତ ଭାବିବାକୁ ଯେତେ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ତଥାପି ନୂଆ ହେବା ଅଥବା ନୂଆର ଭାଜନ ହେବା ସମ୍ଭବ ହେବନାହିଁ। ନୂଆ ହେବାକୁ ମନ କଲେ ପୁରୁଣାଗୁଡ଼ାକୁ ଲୁଚାଇ, ଛପାଇ କିମ୍ବା ଦବାଇ ରଖିବାର ଆଉ ଆଦୌ କୌଣସି ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁଭୂତ ହେବ ନାହିଁ। ଠିକ୍ ଓଲଟାଟା ହିଁ ହେବ। ସେତେବେଳେ ତଥାକଥିତ ପୁରୁଣାଟାକୁ ନୂଆ ଆଗରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଉନ୍ମୋଚିତ କରି ଦେବାର ଉପାୟଟି ହିଁ ମିଳିଯିବ। ସେତେବେଳେ ନୂଆ ପୁରୁଣା ଭିତରକୁ ସଂପ୍ରସାରିତ ହୋଇଆସିବ, ପୁରୁଣା ନୂଆ ଭିତରେ ମୁକ୍ତିଲାଭ କରିବ। ଏଠୁ ଦଉଡ଼ି ଛିଣ୍ଡାଇ ଆଉ

ମୋଟେ ସେଠାକୁ ଯିବାକୁ ପଡ଼ିବନାହିଁ। ସେତେବେଳେ ଏଠାର ଦଉଡ଼ି ସେଠାଯାଏ ମଧ୍ୟ ପାଉଥିବ। ଦୂର ନିକଟ ଭିତରକୁ ଟାଣି ହୋଇଆସିବ-ସକଳ ଭୟ ଅଭୟରେ ପରିଣତ ହେବ।

ଆମର ଅତି ପ୍ରିୟ ଭୟ ଗୁଡ଼ାକହିଁ ଆମ ଭିତରେ ପୁରୁଣାଠାରୁ ନୂଆକୁ ଦୂରଛଡ଼ା କରି ରଖିଥାଏ। ପୁରୁଣା ଚଲାଖିଗୁଡ଼ାକ ନୂଆ ଅନୁରାଗମାନଙ୍କୁ ଦୂରଛଡ଼ା କରି ରଖିଥାନ୍ତି। ସେହି ଭୟଗୁଡ଼ିକୁ ଥରେ ଭେଦି ପାରିଲେ ଆଉ ଆଦୌ କୌଣସି ବିଡ଼ମ୍ବନା ମଧ୍ୟରେ ପଡ଼ିବାକୁ ହୁଏ ନାହିଁ। ସତତ ସ୍ପର୍ଶ ମିଳୁଥାଏ। କେଉଁଠାରୁ ପୁରୁଣା ସରିଲା ଓ ନୂଆ ଆରମ୍ଭ ହେଲା, ସେକଥା ମୋଟେ ବାରି ହୁଏନାହିଁ।

୧-୧-୮୫

ବରଷ ପରେ ବରଷ

ବରଷକୁ ବରଷ ହୋଇ ଏମିତି କୁଆଡ଼େ ଅନ୍ତତଃ ତିନି ହଜାର ବରଷ ଗଲେ ତେବେ ଯାଇ ଗୋଡ଼ ତଳେ ଲାଗିବ ଓ ଆର ପାହାଚଟି ଉପଲବ୍ଧ ହୋଇପାରିବ ବୋଲି ଅନେକ ସାବଧାନ ମଣିଷ ଆମକୁ ସତର୍କ କରାଇ ଦେଇ କହିଥାନ୍ତି। ତିନିହଜାର ବରଷକୁ ମୋଟେ ସାହସ ପାଏନାହିଁ। ତେଣୁ ଏହି ଦ୍ୱାରଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରକୃତରେ ଆଉ କେବେହେଲେ ଖୋଲିବ ବୋଲି ଆଦୌ ବିଶ୍ୱାସ ହୁଏନାହିଁ। ବିଶ୍ୱାସ ନ ହେବାରୁ ତିନିହଜାର ବରଷ ସତେଅବା ତିନି ଅୟୁତ ବରଷ ପରି ଲାଗିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରେ। ତାହାରି ଉତ୍ତେଜନାରେ ଆମେ ସତେଯେପରି ତିରିଶିଟା ବରଷରେ ଯେକୌଣସି ପ୍ରକାରେ ଅଭିପ୍ରେତ ହୋଇ ରହିଥିବା ସତ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ଆମର ହାତପାଆନ୍ତାକୁ ଟାଣି ଆଣିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରୁ। ହାତରେ ଡେଉଁରିଆ ପିନ୍ଧୁ, ପାଞ୍ଜି ଅନୁସାରେ କେବଳ ଭଲ ବେଳା ଦେଖି ଯାହା କିଛି କାର୍ଯ୍ୟ କରୁ, ନିୟମଗୁଡ଼ାକୁ ନିଷ୍ଠାବଦ୍ଧ ଭାବରେ ମାନି ପାରିଲେ ହିଁ ଶୁଭମାନେ ଅବଶ୍ୟ ହାତର ପାଅହୋଇ ଯିବେ ବୋଲି ଆଣ୍ଟକରୁ। ସେହି ଆଣ୍ଟକୁ ବିଶ୍ୱାସ ବୋଲି କହୁ। ତେଣେ ଅସଲ କବାଟଗୁଡ଼ିକ ବନ୍ଦ ହୋଇ ରହିଥାଏ, ଅସଲ ମୁହୂର୍ତ୍ତଗୁଡ଼ିକ ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଥାନ୍ତି ଏବଂ ଆମ ରୁଟିନ୍ ଗୁଡ଼ାକ ହିଁ ଆମକୁ ଭେଳିକି ଭିତରେ ପକାଇ ରଖିଥାଆନ୍ତି। ବରଷ ଆସୁଥାଏ, ବରଷ ଚାଲିଯାଉଥାଏ। ଆମ ଠାକୁରମାନେ ବାଡ଼ୁଅ ରହିଯାଆନ୍ତି। ଆମେ ସେମାନଙ୍କର ଯୋଗ୍ୟ ହୋଇପାରୁନାହିଁ।

ମଣିଷ ଇଚ୍ଛା କରିବ; ତାପରେ ଯାଇ ଦୁଆର ଖୋଲିବ। କୌଣସି ପ୍ରକାରର ତାବିଜ ବା କଣ୍ଠିମାଳକୁ ଦେହରେ ଲଗାଇ ଶୀଘ୍ର ଫଳଲାଭ କରିବାର ଉତ୍ତେଜନାରେ ଧାଁରିହୋଇ ରହିଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପାଇବାର ଦ୍ୱାରଗୁଡ଼ାକ ବଢ଼ୁଥିବ ସିନା, ମାତ୍ର ଦୁଆର

କଦାପି ଖୋଲିବନାହିଁ, କଦାପି ଗୁହାମୁକ୍ତ ହେବନାହିଁ । ଦୁଆର ଖୋଲି ଦେବାକୁ, ଅର୍ଥାତ୍ ମୁଁ ଯାହାର ହୋଇପାରିବି ବୋଲି ଜୀବନର ଯାବତୀୟ ସାଧନା ଓ ଯାବତୀୟ ବଣିଜକୁ ଏଡ଼େ ସଣ୍ଢଣା ସହିତ ଅହରହ ସମ୍ଭାରି ରଖିବାରେ ଲାଗିଛି, ତାହାରି ହୋଇ ରହିବାକୁ ପ୍ରକୃତରେ ରାଜି ହୋଇପାରିବା ମାତ୍ରକେ ଆସି ଆଗରେ ସେତୁଟିଏ ଉନ୍ମୋଚିତ ହୋଇଯିବ । ସେହି ସେତୁଟିକୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଚିହ୍ନି ହେଉଥିବ ଏବଂ ସେପାଖରେ ଥିବା ଯେଉଁ ପରମ ବସ୍ତୁଟି ସହିତ ତାହା ଏପାଖଟିକୁ ସଂଲଗ୍ନ କରି ରଖିଛି, ସେଇଟି ମଧ୍ୟ ଚିହ୍ନା ଧନଟିଏ ଭଳି ମୋତେ ସ୍ପର୍ଶ କରି ଯାଉଥିବା ପରି ବୋଧ ହେଉଥିବ । ତା'ପରେ ଆଉ ବରଷ ଗୁଡ଼ାକର ସୁମାରି କରିବାଲାଗି ମୋଟେ ବେଳ ମିଳିବନାହିଁ । ଆଗକୁ ଆହୁରି ତିନି ହଜାର ଅଥବା ତିରିଶି ହଜାର ବର୍ଷ ବାକୀ ରହିଛି ବୋଲି ଭାବି ତ୍ରସ୍ତ ହେବାକୁ କିମ୍ବା ଅବିଶ୍ୱାସ କରିବାକୁ ମଧ୍ୟ ଫୁରୁସତ ମିଳିବ ନାହିଁ । ଠାବ ପାଇଥିବା ମଣିଷ ପୁଣି ରାସ୍ତାର ହିସାବ କରିବାକୁ ଯିବ କାହିଁକି ?

୧୫-୧-୮୫

ରହସ୍ୟ ଭେଦର ରହସ୍ୟ (୨)

ଯେତେବେଳେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆମେ ରହସ୍ୟର ବାହାରେ ଠିଆ ହୋଇଥାଉ ଓ ତାହାକୁ ବୁଝିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥାଉ, ସେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେହି ରହସ୍ୟଟିକୁ ମୋଟେ ଭେଦ କରିହୁଏ ନାହିଁ । ବୁଦ୍ଧି ହଟିଯାଏ, ଆମେ ପଇଟି ରଖିଥିବା ପାଠମାନେ ପରାସ୍ତ ହୁଅନ୍ତି, ତଥାପି ଆମେ ସେହିପରି ବାହାରେ ବାହାରେ ଠିଆହୋଇ ରହିଥାଉ ।

ମାତ୍ର, ଯେଉଁ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଆମେ ଆପଣାକୁ ମଧ୍ୟ ସେହି ରହସ୍ୟର ଅନ୍ତର୍ଗତ ବୋଲି ଅନୁଭବ କରିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରୁ, ଠିକ୍ ସେହି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ରହସ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ସତେଅବା ଖୋଲି ଖୋଲି ଯାଉଥିବା ପରି ମନେ ହେବାକୁ ଲାଗନ୍ତି । ବନ୍ଧୁ କହିଲ, ତୁମେ କେବେ ନିଜ ଭିତରେ ଫୁଲ ଫୁଟିବାର ଅନୁଭବ କରିଛ ? ନିଜ ଭିତରେ ରହିଥିବା ଆକାଶଟି ଉପରେ ତାରାମାନେ ଫୁଟି ତୁମ ଆଡ଼କୁ ଅନାଇ ରହିଥିବାର ଅନୁଭବ କରିଛ ? ବେଳେବେଳେ ହଠାତ୍ ଆସି କେଉଁ ଅନ୍ତରଙ୍ଗତମ ପାଖରେ ହାବୁଡ଼ି ଯିବା ହେତୁ ତୁମ ଭିତରେ ଅନେକ କାଳରୁ ପଡ଼ିରହିଥିବା ଗଣ୍ଠିଗୁଡ଼ାକ ଟଣ୍ ଟଣ୍ କରି ଫିଟିଯିବାର ଅନୁଭବ କରିଛ ? ତେବେ ତୁମେ ବାହାରେ ଏହି ବଗିଚାମାନଙ୍କରେ ନିତି ଫୁଟୁଥିବା ଫୁଲଗୁଡ଼ିକର ରହସ୍ୟକୁ ମଧ୍ୟ ନିଶ୍ଚୟ ଭେଦ କରି ପାରିଥିବ । ପ୍ରତିଦିନ ସନ୍ଧ୍ୟା ହେଲା ମାତ୍ରକେ ତୁମର ପରିଚିତ ତାରାମାନେ ଏହି ଅଗାଧ ଶୂନ୍ୟମୟତାକୁ ପୂର୍ଣ୍ଣକରି କାହିଁକି ମିଟିମିଟି ହେଉଥାନ୍ତି, ତୁମେ ତାହାର ରହସ୍ୟଟିକୁ ମଧ୍ୟ ନିଶ୍ଚୟ ଭେଦ କରି ପାରିଥିବ ।

ତୁମେ ଯଦି ନିଜେ କ୍ଷମା ଦେଇ ଜାଣିଥିବ, ତେବେ କ୍ଷମାସାଗରଙ୍କର ରହସ୍ୟକୁ ଅବଶ୍ୟ ଅନୁଭବ କରିଥିବ। ଯଦି ନିଜେ କେବେ ଭଲ ପାଇଥିବ, ଆପଣାକୁ ସତକୁ ସତ କେଉଁଠି ହେଲେ ଦେଇ ପାରିଥିବ, ତେବେ ଏହି ପୃଥିବୀଟାଯାକ କିପରି କେଉଁ ପରମ ଅନୁରାଗୀର ଅନୁରାଗ ଦ୍ୱାରା ହିଁ ଆତଯାତ ହେଉଛି, ତୁମେ ସେହି ସତ୍ୟଟିର ରହସ୍ୟକୁ ଅବଶ୍ୟ ଅନୁଭବ କରିଥିବ। ତୁମେ ନିଜେ କେବେ କାହାର ଶରଣ ପଶିଛ ଓ ଅଭୟ ଲାଭ କରିଛ ? ତେବେ ତୁମକୁ ଶରଣାଗତିର ରହସ୍ୟକୁ ମୋଟେ ବୁଝାଇ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ ନାହିଁ। ଏହି ପୃଥ୍ୱୀଗୋଟାକୁ ତୁମେ କେବେ ନିଜ ଭିତରେ ଅନୁଭବ କରିଛ, ଆପଣାକୁ ସତେଅବା କାହାର ନିମିତ୍ତ ହୋଇ ବାଟ ଚାଲୁଥିଲା ପରି ଅନୁଭବ କରିଛ ? ତେବେ ଏହି ପୃଥ୍ୱୀର ପ୍ରକୃତରେ କାହିଁକି ସର୍ଜନା ହୋଇଛି ଏବଂ ଏହି ବାଟଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରକୃତରେ କେଉଁଆଡ଼େ ଯାଇ ଅସଲ ସମାଧାନଟିକୁ ଲାଭ କରିଛନ୍ତି, ସେସବୁ କଥାର ରହସ୍ୟକୁ ମଧ୍ୟ ତୁମକୁ ଆଦୌ ବୁଝାଇ କହିବାକୁ ପଡ଼ିବନାହିଁ। ତୁମେ ତେଣିକି ଏସବୁ କଥାକୁ ବେଳେବେଳେ ବୁଝିପାରିବ।

୧-୨-୮୫

ସମୟ ସାଥୀ ପରି ଲାଗେ

ରୁଷି ବସିଥିବା ମଣିଷର ସଙ୍ଗୀ କେହି ହେଲେ ନଥାନ୍ତି। କବାଟ ବନ୍ଦ କରି ବସିଥିବା ମଣିଷ କାହିଁକି ଏପରି ଏକୁଟିଆ ହୋଇ ରହିଗଲା ବୋଲି ଯେତେ ଅଭିଯୋଗ କରିବାରେ ଲାଗିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ତାହାକୁ ତଥାପି ସେହିପରି ଏକୁଟିଆ ହୋଇ ରହିବାକୁ ହୋଇଥାଏ। ବାଟ ଚାଲିବାକୁ ମନ କଲେ କବାଟ ଆପେ ଆପେ ଖୋଲିଯାଏ; ତା'ପରେ ଆଉ ମୋଟେ ଏକୁଟିଆ ଲାଗେନାହିଁ। ଭୟ ଭାଙ୍ଗିଗଲେ ସମୟ ପ୍ରକୃତରେ ସାଥୀ ପରି ଲାଗେ।

ସଂସାରରେ ବାଟ ଚାଲିବାକୁ ଆସିଥିବା ମଣିଷମାନେ ମଝିରେ ମଝିରେ ଏମିତି ରୁଷି କରି ବେଳେବେଳେ ବସିଯାଆନ୍ତି କାହିଁକି କେଜାଣି ? ରୁଷିଥିବା ମଣିଷଙ୍କ ପରି ସେମାନେ ହାତୀ ମାଗନ୍ତି, ଘୋଡ଼ା ମାଗନ୍ତି; ହାତୀ ନହେଲେ ଘୋଡ଼ା ନହେଲେ ସେମାନେ ଆଉ ମୋଟେ ବାଟ ଚାଲିବେ ନାହିଁ ବୋଲି କେତେ ମୁହଁ ଫୁଲେଇ କହୁଥାନ୍ତି। ସତେଅବା ବାଟ ଚାଲିବା ଦ୍ୱାରା ସେମାନେ ଆଉ କାହାର କଣ ଗୋଟାଏ ଭାରି ଉପକାର କରୁଛନ୍ତି ବୋଲି ଭାବିବାରେ ଲାଗିଥାନ୍ତି। ସେମାନେ ବାଟ ଚାଲିବାର ମୂଲ ମାଗନ୍ତି, -ପୁଣ୍ୟ ମାଗନ୍ତି, ଯଶ ମାଗନ୍ତି, ମୁକ୍ତି ମାଗନ୍ତି, ଆସନ ମାଗନ୍ତି ଓ ଆହୁରି କେତେ କ'ଣ ମାଗନ୍ତି। ସେମାନଙ୍କର ମାଗିବାଗୁଡ଼ାକ ସେମାନଙ୍କୁ ନିରନ୍ତର ଭାରି ଗୋଦରା କରି ରଖିଥାଏ। ତେଣୁ ସମୟ ବୋଝ ପରି ଲାଗେ। ସେମାନଙ୍କ ଉତ୍ସାହର

ସବୁ ଉତ୍ସ ବାହାରେ ରହିଥାଏ; କ'ଣ ପାଇବାରେ, କ'ଣ ହେବାରେ ଏବଂ ସତେଅବା କେଉଁ ଫଳଗୁଡ଼ାକୁ ଭୁଞ୍ଜିବାରେ ହିଁ ସେହି ଉତ୍ସଟି ରହିଥାଏ । ଏହି ଲୋକମାନେ ବାଟ ଚାଲନ୍ତି ନାହିଁ, ପ୍ରକୃତରେ ବୋଝ ବୋହିବାରେ ଲାଗିଥାନ୍ତି ।

ଉତ୍ସ ମୋ' ଭିତରେ ଅଛି:- ଥରେ ସେହି ସୁରାଖଟି ପାଇଗଲେ ଆଉ ବାହାରକୁ ଅନାଇବାକୁ ଆଦୌ ମନ ହୁଏନାହିଁ । ବହି ଘୋଷି ବର୍ଷକୁ ବର୍ଷ ଉପରକୁ ଉଠି ପାରିବାର ଯାବତୀୟ ଦମ୍ଭ ଦୂର ହୋଇଯାଏ । ଭିତରେ ଉତ୍ସଟିର ସନ୍ଧାନ ମିଳିଗଲେ ବାଟ ଗୁଡ଼ିକୁ ଏହି ଦିନରାତିମାନଙ୍କ ପରି ଅତି ସ୍ୱାଭାବିକ ଭାବରେ ଅତିକ୍ରମ କରି ହୋଇଯାଏ । ସମୟ ମୋ' ସାଙ୍ଗରେ ବାଟ ଚାଲୁଥିବା ପରି ଲାଗେ । ଯାହା କିଛି ଅଭିପ୍ରେତ ହୋଇ ରହିଛି, ସେଗୁଡ଼ିକ ବେଳକାଣି ଦୃଶ୍ୟ ହୋଇ ଯାଉଥାଏ ଏବଂ ତେଣୁ ସଂଶୟରେ ପଡ଼ି ରହିବାକୁ ମଧ୍ୟ ଆଉ କୌଣସି ପ୍ରୟୋଜନ ନଥାଏ । ସମୟ ସାଥୀ ପରି ଲାଗିଲେ ସମସ୍ତେ ସାଥୀ ପରି ଲାଗନ୍ତି । ଯିଏ ଦୂର ହୋଇ ରହିଥିଲା, ତାହା ନିକଟ ହୋଇଆସେ; ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ହୁଏ, ପ୍ରେରଣା ଦିଏ, ଗୋଡ଼ କଢ଼ାଇ ନିଏ । ସମୟ ସାଥୀ ପରି ଲାଗୁଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଭୟର ଆଉ କୌଣସି ଆବଶ୍ୟକତା ନଥାଏ; ତେଣୁ ଲୁଚି ରହିବାକୁ ମଧ୍ୟ ଆଦୌ କୌଣସି ପ୍ରୟୋଜନ ରହେନାହିଁ । ଆପଣାକୁ ଆପଣାର ସାଥୀ ପରି ମନେହୁଏ । ସଂସାରର ଯାବତୀୟ ବଜାର ଚିହ୍ନା ବଜାର ପରି ଲାଗେ । ତେଣୁ ନିଃସଙ୍କୋଚରେ ବଣିଜ କରିହୁଏ । ସେତେବେଳେ କଳ୍ପିତ ସ୍ୱର୍ଗର ସବୁଯାକ ଦେବତା ସତେଅବା ସାଥୀ ହୋଇ ସାଙ୍ଗରେ ରହିଥାନ୍ତି । ସମୟ ସାଥୀ ହୋଇଗଲେ ସମୟର କୌଣସି ହିସାବ କରିବାକୁ ମଧ୍ୟ ମନ ବଳେନାହିଁ । ସମୟ କାହିଁକି ସରୁନାହିଁ ବୋଲି ଅଭିଯୋଗ ବି କରିବାକୁ ପଡ଼େନାହିଁ । ଆପଣା ଭିତରୁ ହିଁ ଆପଣାର ହିସାବ ମିଳି ମିଳି ଯାଉଥାଏ ।

୧୫-୨-୮୫

ହୃଦୟ ଓ ବୁଦ୍ଧି

ଶାସ୍ତ୍ରୀମାନେ କହନ୍ତି, ମଣିଷ ଭିତରେ କୁଆଡ଼ ଦୁଇଟି ଖଞ୍ଜା,-ଗୋଟିଏ ହୃଦୟର ଖଞ୍ଜା, ଗୋଟିଏ ବୁଦ୍ଧିର ଖଞ୍ଜା । ଅନେକ ମଣିଷ ନାନା କାରଣରୁ ହୃଦୟର ଖଞ୍ଜାଟିକୁ ବନ୍ଦ କରି ରଖିଥାନ୍ତି, କାରଣ ସେମାନେ ବୁଦ୍ଧିର ଖଞ୍ଜାଟି ଭିତରେ ବନ୍ଧାହୋଇ ପଡ଼ିଥାନ୍ତି । ବୁଦ୍ଧିକୁ ହିଁ ସୋଦର, ବନ୍ଧୁ ଏବଂ ଗୁରୁ ବୋଲି ମାନିଥାନ୍ତି । ଏମାନେ ବୁଦ୍ଧିଆ ହୁଅନ୍ତି-ମାତ୍ର ତଥାପି ବଞ୍ଚିତ ହୋଇରହିଥାନ୍ତି । ମଣିଷକୁ ଗୋଟାସୁଦ୍ଧା ନିଜ ଅକ୍ତିଆର ଭିତରେ ରଖିଥିବା ବୁଦ୍ଧି ଅନେକ କାରଣରୁ ହୃଦୟକୁ ସହି ପାରେନାହିଁ । ମାତ୍ର ସେହି

ବୁଦ୍ଧି ଯଦି ରାଜି ହୋଇଯାଏ, ତେବେ ହୃଦୟ ତାହାକୁ ବାଟ ମଧ୍ୟ ଦେଖାଇପାରେ, ତାହାକୁ ପରିଚାଳିତ କରି ନେଇପାରେ ।

ଆହୁରି କେତେକ ମଣିଷ ଅଛନ୍ତି, ଯେଉଁମାନେ କି ପୂରାପୂରି ହୃଦୟଟାକୁ ଭୋଗ କରିବେ ବୋଲି ବୁଦ୍ଧିଟାକୁ କିଳି ରଖିଥାନ୍ତି । ଏମାନେ ଭାବପ୍ରବଣ ହୁଅନ୍ତି, ଭକ୍ତିର ଆର୍ଦ୍ର ସ୍ତରରେ ପଡ଼ି ରହିଥାନ୍ତି, ହୃଦୟଟାକୁ ସତେଅବା ଗୋଟାଏ ପେଡ଼ି ପରି ବ୍ୟବହାର କରି ତାହାରି ଭିତରେ ଲୁଚି କରି ରହିଥାନ୍ତି । ହୃଦୟକୁ ସତେଅବା ଗଣ୍ଠି ପକାଇ ରଖିଥାନ୍ତି ଓ ସେହି ଗଣ୍ଠିଗୁଡ଼ାକ ଭିତରେ ଛନ୍ଦି ହୋଇ ରହିଥାନ୍ତି । ସାମନାକୁ ଆସିବାକୁ ଡ଼ରନ୍ତି-ଝରକା ଖୋଲିବାକୁ ଡ଼ରନ୍ତି । ଏମାନେ ଏକୁଟିଆ ଆତ୍ମରତି ହୋଇ ରହିଥାନ୍ତି । ବୁଦ୍ଧିକୁ ନିନ୍ଦନ୍ତି; ହୃଦୟଟାକୁ ସତେଅବା ଗୋଟାଏ ଗୁମ୍ଫା ପରି ଅନୁଭବ କରୁଥାନ୍ତି ଓ ସେହି ଗୁମ୍ଫା ବାହାରେ ଆଉ କୋଉଠି କିଛି ନାହିଁ ବୋଲି ଫତୁଆ ଦେଉଥାନ୍ତି ।

ଅସଲ କଥା ହେଉଛି, ନିଜର ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ଆସନରେ ଅସଲ ରାଜାଟିକୁ ବସାଇ ପାରିଲେ ଓ ତାହାରି ପାଖରେ ନିଜକୁ ସମ୍ମତ କରି ରଖିପାରିଲେ ବୁଦ୍ଧି ଓ ହୃଦୟ ଉଭୟଙ୍କୁ ସାଙ୍ଗ ରୂପେ ଲାଭ କରିବା ସମ୍ଭବ ହୁଏ । ସେତେବେଳେ ବୁଦ୍ଧି ଓ ହୃଦୟ ଉଭୟେ କାମରେ ଲାଗନ୍ତି । ହୃଦୟ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଅନ୍ତରଙ୍ଗ କରାଇ ଆଣୁଥାଏ, ବୁଦ୍ଧି ଆଖି ଯୋଗାଇ ଦେଉଥାଏ । ଅସଲ ଥାନଟି ସହିତ ସୂତ୍ର ଲାଗିଥିଲେ ବୁଦ୍ଧି ହୃଦୟକୁ ବଣା କରିଦେଇ ପାରେନାହିଁ କିମ୍ବା ହୃଦୟ ମଧ୍ୟ ବୁଦ୍ଧିକୁ କଦାପି ଧୋକା ଦିଏନାହିଁ । ଭକ୍ତିଶାସ୍ତ୍ରରେ କୁହାଯାଇଛି ଯେ ଗୋଟିଏ ଡେଣାରେ ପକ୍ଷୀ ଆଦୌ ଉଡ଼ି ପାରେନାହିଁ । ଉଡ଼ିବାଲାଗି ଦୁଇଟି ଡେଣା ଦରକାର ହୁଏ । ବୁଦ୍ଧି ଆଉ ଆମ ହୃଦୟ ଆମ ଭୂମିଟି ଉପରେ ସେହି ଦୁଇ ଡେଣାରୂପେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇପାରିଲେ ଜୀବନରେ ଯେଉଁ ପାବଛଟି ଉପଲବ୍ଧ ହୁଏ, ଆମେ ତାହାକୁ ଶ୍ରଦ୍ଧାର ପାବଛ ବୋଲି କହିପାରିବା । ସେହି ଶ୍ରଦ୍ଧା ଦ୍ୱାରା ହିଁ ପରିଚୟ ମିଳେ, ଶ୍ରଦ୍ଧାରୁ ସାକ୍ଷାତ୍କାର ସମ୍ଭବ ହୁଏ ।

୧-୩-୮୫

ଆମେ ଯେତେବେଳେ ମାଗୁ

ଆମେ ଯେତେବେଳେ ମାଗୁ, ସେତେବେଳେ କେବଳ ଏହି ଜୀବନଟି ପାଇଁ ହିଁ ମାଗୁ । ଆମେ ଧନ ମାଗୁ, ଯଶଃ ମାଗୁ, ଆମ ଶତ୍ରୁମାନଙ୍କ ଉପରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଜୟ ମାଗୁ । ଆମର ଏହି ଜୀବନଟି ଭିତରେ ଆମେ ଯେପରି ନିରାପଦ ହୋଇ ରହିପାରିବୁ, ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ସୁଖରେ ରହିବୁ, ସଫଳ ହେବୁ, ଅନେକଙ୍କର ତୁଳନାରେ ଅଧିକ ଦିଶିବୁ, ଅଧିକର ଅଧିକାରୀ ହେବୁ, ଏଇଥିଲାଗି ଆମେ କେତେପ୍ରକାରେ କାକୁସ୍ଥ

ହୋଇ ମାଗିବାରେ ଲାଗିଥାଉ । ଯାହାକୁ ଏତେସବୁ ମାଗୁଛୁ, ସିଏ ପ୍ରସନ୍ନ ହେବ ବୋଲି କେତେ କ'ଣ କୃଚ୍ଛ୍ର କରିବାରେ ଲାଗିଥାଉ ।

ଆମେ ଯାହାକିଛି ମାଗୁ, ସତେଅବା ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତଙ୍କ ଠାରୁ ଅଲଗା ହୋଇ ରହିଥିବା ପରି ମାଗୁ । ଗଛରୁ ଏକାବେଳେକେ ସବୁଯାକ ଛୁଇଁ ଛିଣ୍ଡାଇ ଆଣିବାକୁ ଇଚ୍ଛାକରି ଭାରି ଆକୁଳ ହୋଇ ଗଛ ପାଖରେ ଯାଇ ଛୁଇଁ ମାଗିଲା ଭଳି ମାଗିବାରେ ଲାଗିଥାଉ । ନିଜର ମୁକ୍ତି, ନିଜର ସବୁଯାକ ରିଷ୍ଟର ଖଣ୍ଡନ, ଏସବୁ ମାଗୁଥିବା ସମୟରେ ସତେ ଯେପରି ଆମେ ନିଜ ବ୍ୟତୀତ ଆଉ କାହାକୁ ହେଲେ ଦେଖିପାରୁ ନଥାଉ । ଏପରିକି, ଆମେ ଯାହା ପାଖରେ ଏହିସବୁ କିଛିକୁ ମାଗିବାରେ ଲାଗିଛୁ, ଆପଣା ବାଉଳାରେ ଆମେ ହୁଏତ ତାକୁ ମଧ୍ୟ ଦେଖି ପାରୁନଥାଉ ।

ମାତ୍ର, ଏହି ଯାବତୀୟ ମାଗିବା କ'ଣ ଖାଲି ଆପଣା ଲାଗି, ଆପଣାର ଖାଲି ଏହି ଗୋଟିଏ ଜୀବନ ଲାଗି ? ଆମକୁ ସବୁଟି ସହିତ ସଂଯୁକ୍ତ କରି ରଖିଥିବା ସୂତାଗୁଡ଼ାକର, ଏହି ଗିଅଗୁଡ଼ାକର, କ'ଣ ପ୍ରକୃତରେ କୌଣସି ମୂଲ୍ୟ ନାହିଁ ? ଆମ ଅନ୍ତର ଭିତରର ଅସଲ ବ୍ୟାକୁଳତା ଗୁଡ଼ାକର କ'ଣ ଆଦୌ କୌଣସି ଅର୍ଥ ନାହିଁ ? ଏହି ସମଗ୍ରଟିର ଅନ୍ତର୍ଗତ ହୋଇ, ଆମରି ଭିତରେ ଆମକୁ ବେଷ୍ଟନ୍ କରି ଧରି ରଖିଥିବା ମହାଜୀବନର ଏକ ଆନନ୍ଦସମ୍ମତ ଯନ୍ତ୍ର ହୋଇ କ'ଣ ଆମର ଆଦୌ କିଛି ହେଲେ ମାଗିବାର ନାହିଁ ? ହୁଏତ, ଏହି ମାଗିବାର କ୍ଷେତ୍ରରେ ମଧ୍ୟ ଏକ ସୋପାନକ୍ରମ ସର୍ବଦା ରହିଥାଏ; ଆମେ ଯେଉଁ ସ୍ତରରେ ଯେତିକି ଯୁକ୍ତ ଅଥବା ଅଯୁକ୍ତ ହୋଇ ଯାହାକିଛି ମାଗୁ, ତାହା ଆମେ ପ୍ରକୃତରେ କେତେ ପାଖରେ ବା କେତେ ଦୂରରେ ରହିଛୁ, ସେହି କଥାଟିକୁ ହିଁ ସୂଚିତ କରି ଦେଉଥାଏ । ଆମ ଶ୍ରଦ୍ଧାର ବାଡ଼ଗୁଡ଼ାକୁ ପଦ୍ଧାରେ ପକାଇ ଦେଉଥାଏ ।

୧୫-୩-୮୫

ତପସ୍ୟାର ଅସଲ ଶ୍ରେୟଃ

ଆମ ଭିତରୁ ଯେଉଁମାନଙ୍କର ଜୀବନରେ ତପସ୍ୟା ଲାଗି ପ୍ରାୟ ଆଦୌ କୌଣସି ସ୍ଥାନ ନଥାଏ, ସେମାନେ କେବଳ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସିଦ୍ଧି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କିଛି ତପ ବା ଜପ କରିବାକୁ ହିଁ ତପସ୍ୟା ବୋଲି ବୁଝନ୍ତି । ସେମାନେ ଯାହା କିଛି କରନ୍ତି, ତାହାକୁ ସେହି ଅଭିପ୍ରାୟ ସହିତ କରନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କର ଜୀବନ-ବଜେଟରେ ସର୍ବଦା ସିଦ୍ଧି ଆଗରେ ରହିଥାଏ, ତପସ୍ୟା ପଛରେ ଥାଏ; ଗୌଣ ହୋଇ ରହିଥାଏ ।

ତପସ୍ୟାର ଅଭିଧାନରେ ଏହାକୁ ରାକ୍ଷସର ତପସ୍ୟା ବୋଲି କୁହାଯାଏ । ଜଣେ ଜଣେ ରାକ୍ଷସ ପ୍ରଚଣ୍ଡ ତପସ୍ୟା କରିଥିବାର ଅନେକ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଆମ ପୁରାଣମାନଙ୍କରେ

ରହିଛି । ସେହି ରାକ୍ଷସମାନେ ଏବେ ମଧ୍ୟ ଆମ ଭିତରେ ରହିଛନ୍ତି । ଆମ ନିଜ ଭିତରେ ମଧ୍ୟ କୌଣସି ଥାନରେ ରାଜତ୍ୱ କରି ଓ ଆସନ ମାଡ଼ି ଗୋଟାଏ ରାକ୍ଷସ ଭାରି ପରାକ୍ରମଶାଳୀ ହୋଇ ବସିଛି, ଯିଏ କି ନିଜ ପାଇଁ ମାଗୁଛି, ସିଏ ନିଜପାଇଁ ଧନ ମାଗୁଛି, ଯଶଃ ମାଗୁଛି, ପୁଣ୍ୟ ମାଗୁଛି, ସଂସାରର ପଙ୍କଗଡ଼ିଆ ମାନଙ୍କରେ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ସାଉଁଳିଆ ମାଛଟିଏ ହୋଇରହିବ ବୋଲି କେତେ ମିହନ୍ତ କରି ସିଏ କେତେ କ'ଣ ମାଗୁଛି । ଗୋଟିଏ ଶବ୍ଦରେ କହିଲେ, କେବଳ ସିଦ୍ଧି ମାଗୁଛି । ଏଠିକା ପାଇଁ ଶାନ୍ତି ଓ ସୁଖ ମାଗୁଛି, ସେଠିକା ପାଇଁ ସ୍ୱର୍ଗବାସ ମାଗୁଛି । ଏସବୁ କରି ସିଏ ବିଚରା ଆପଣାର ମୃତ୍ୟୁ ଗୁଡ଼ାକୁ ହିଁ ଆପଣା ମୁଣ୍ଡରେ ମୁଣ୍ଡାଇ ମୁଣ୍ଡାଇ ଯିବାରେ ଲାଗିଛି । ଜୀବନରେ କୌଣସି ଦର୍ଶନ ଲାଭ କରିବା ତା'ଭାଗ୍ୟରେ ସମ୍ଭବ ହେଉନାହିଁ । ସିଏ ଜୀବନକୁ ମୋଟେ ସ୍ପର୍ଶ କରିପାରୁନାହିଁ ଓ ତେଣୁ ଜୀବନବଲ୍ଲଭଙ୍କର ମୋଟେ ଭାଜନ ହୋଇ ପାରୁନାହିଁ ।

ଅସଲ ଅର୍ଥରେ ତପସ୍ୟା ହେଉଛି ଏକ ସହଯୋଗ । କେବଳ ମୋ'ରି ମୁକ୍ତି ଅଥବା ସୁଖବିଧାନ ସକାଶେ ଏହି ପୃଥିବୀ ମୋଟେ ଆତଯାତ ହେଉ ନାହିଁ । ପୃଥିବୀ କହିଲେ ଏକ ବିବର୍ତ୍ତନ ଓ ଏକ ଅଗ୍ରଗତିକୁ ବୁଝାଉଛି, ଏକ ବିଶ୍ୱମୟ ଦିବ୍ୟଇଚ୍ଛାର ପୂରଣକୁ ବୁଝାଉଛି । ସେହି ଇଚ୍ଛାକୁ ବୁଝିବା, ତାହାରି ଲାଗି ନିଜକୁ ଉନ୍ମୋଚିତ କରି ରଖିବାକୁ ରାଜି ହେବା-ଆପଣାକୁ ଏହିପରି ଭାବରେ ଏକ ସମ୍ମତ ଯନ୍ତ୍ରରେ ପରିଣତ କରି ତାହାରି ସହିତ ସହଯୋଗ କରିବା,-ତାହାହିଁ ଅସଲ ତପସ୍ୟା । ଯଦି ମୁଁ ତାହା ପାଖରେ ସମ୍ମତ ହୋଇପାରିବି; ତାହାରି ଯନ୍ତ୍ର ହୋଇ ବାହାରି ପାରିବି, ତେବେ ମୋ' ଜୀବନରେ ଆଉ ଦୁଃଖ ଓ ଶୋକ କେଉଁଠି ରହିବ ଯେ ମୁଁ ସେଗୁଡ଼ିକର ମୋଚନ ପାଇଁ ମୋହାସନ ଗୁଡ଼ାକରେ ବସିଥିବା ଠାକୁରମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଆସି ମାଗି ହେଉଥିବି ? ତେଣୁ ଯିଏ ମାଗିବା ଲାଗି ତସ୍ତ ହୋଇ ଧାଇଁଛି, ସିଏ ତପ କରୁନାହିଁ । ଯିଏ ରାଜି ହୋଇପାରିଛି, ସହଯୋଗ କରୁଛି, କେବଳ ସେଇ ଡାକ ଶୁଣି ପାରୁଛି ।

୧-୪-୮୫

ଗୋଟିଏ ବିବେକ ଭିତରେ, ଆଉ ଗୋଟିଏ ବାହାରେ

ଯେଉଁମାନେ ବିବେକର ସହିତ ଆପଣାକୁ ପରିଚାଳିତ କରି ପାରନ୍ତି, ଏମାନଙ୍କୁ ସଂସାର ବିବେକୀ ବୋଲି କୁହେ । ସେହି ବିବେକ ସମାଜ ଦ୍ୱାରା ତିଆରି ହୋଇଥାଏ । ଅର୍ଥାତ୍, ସମାଜରେ ଯେଉଁମାନେ ଉପରେ ଥାଆନ୍ତି, ସଫଳ ହୋଇଥାଆନ୍ତି,

ସେହିମାନେ ହିଁ ସେହି ବିବେକକୁ ତିଆରି କରିଥାନ୍ତି । ନଈର ବାଙ୍କ ଗୁଡ଼ାକ ପରି ଏହି ବିବେକ ଦେଶ ଅନୁସାରେ, ଚଳଣି ଅନୁସାରେ ଏବଂ ଦେଉଳ ଅନୁସାରେ ଅଲଗା ଅଲଗା ପ୍ରକାରର ହୋଇ ରହିଥାଏ । ଏହି ବିବେକର କୌଣସି ଚେର ନଥାଏ, ତାହା ବାହାରେ ବାହାରେ ଥାଏ, ବାହାରୁ ଆସି ଲଦା ହୁଏ, ବାହାର ପାଇଁ ଭାରି କାମଦିଏ ।

ଆଉ ଗୋଟିଏ ବିବେକ ଭିତରେ ଥାଏ । ଅତି ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ବନ୍ଧୁଟି ପରି ଆମର କାମରେ ଲାଗିବ ଅର୍ଥାତ୍ ଆମକୁ ସେହି ଭିତର ପଟୁ ହିଁ ଫୁଟାଇ ଆଣିବ ବୋଲି ତାହା ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଥାଏ । ଯେଉଁ ମଣିଷମାନେ ଫୁଟିବେ ବୋଲି ମନ କରୁଥାନ୍ତି, ସେମାନେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସାକାର ଭାବରେ ସେହି ବିବେକଟିର ସ୍ପର୍ଶକୁ ଅନୁଭବ କରିପାରନ୍ତି, ସେମାନେ ପରସ୍ପର ଭିତରେ ମଧ୍ୟ ତାହାକୁ ଠାବ କରି ପାରନ୍ତି । ତାହାକୁ ଦେଇ ପରସ୍ପରକୁ ଚିହ୍ନନ୍ତି । ସେହି ବିବେକକୁ ଆମେ ଅନେକ ସମୟରେ ହୃଦୟ ବୋଲି କହିଥାଉ, ମେରୁଦଣ୍ଡ ବୋଲି କହିଥାଉ । ସେହି ବିବେକ ନିର୍ଭୟ କରେ, ନମ୍ର କରେ, ଆପଣାକୁ ନେଇ କାହାରି ଉପରେ ଲଦିଦେବାକୁ ମୋଟେ ମନ କରେନାହିଁ । ସେହି ବିବେକ ଈର୍ଷା କରେ ନାହିଁ, କାହାକୁ ହେଲେ ଗିଳିବାକୁ ଧାଏଁ ନାହିଁ, ଛଦ୍ମକଥା କହେନାହିଁ କିମ୍ବା ଛଦ୍ମବେଶ ପିନ୍ଧେନାହିଁ ।

ଆମେ ରାଜି ହେଲେ ଆମର ଭିତର ବିବେକଟି ଆମ ବାହାର ବିବେକଟିକୁ ମଧ୍ୟ ଚଳାଇବାକୁ ରାଜି ହୋଇଯାଏ । ତଦ୍ୱାରା ଆମ ଭିତର ଓ ଆମ ବାହାର ମଧ୍ୟରେ ରହିଥିବା ଯାବତୀୟ ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ ଦୂର ହୋଇଯାଏ । ମାତ୍ର, ଆମେ ନିଜର ଅସଲ ରଜ୍ଜୁଗୁଡ଼ିକ ପାଖରେ ଧରା ଦେଇ ନଥିଲେ ଏବଂ ଅସଲ ଘରଟିକୁ ସ୍ୱୀକାର କରି ନଥିଲେ ଆମର ବାହାର ବିବେକ ଭିତରର ସେହି ବିବେକଟିକୁ ଗୋଟାସୁଦ୍ଧା ଛାଇ କରି ଠିଆ ହୋଇଥାଏ । ସେହି ଛାଇ କରି ରଖିବାକୁ ହିଁ ସତେଅବା ଜୀବନର ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ଦର୍ପ ବୋଲି ମଣୁଥାଏ ଓ କେବଳ ଏହି ବାହାରଟା ବ୍ୟତୀତ ଆଉ କେଉଁଠି କିଛି ନାହିଁ ବୋଲି କେଡ଼େ ପାଟିରେ କହୁଥାଏ । ତାର ହନୁଗୁଡ଼ାକ ସେତେବେଳେ କେଡ଼େ ବଡ଼ ହୋଇ ଦିଶୁଥାନ୍ତି । ପେଟଟି ଆଗକୁ ବାହାରି ପଡ଼ି କେଡ଼େ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ହୋଇ ଦିଶୁଥାଏ । ଭିତରେ ଉପବାସ ଘୋଟିଥାଏ, ବାହାରେ ଜ୍ୱର ଘାରି ରହିଥାଏ । ସଫଳ ଚଣ୍ଡାଳମାନେ ସେହି ଜ୍ୱରକୁ ବେଳେ ବେଳେ ଉତ୍ସାହ ବୋଲି ମଧ୍ୟ କହନ୍ତି । ବାହାରର ସେହି ବିବେକ ଯେତିକି ପ୍ରଚଣ୍ଡ ହେବାରେ ଲାଗିଥାଏ, ଭିତରର ବିବେକଟି ପ୍ରାୟ ସେତିକି ବିଶ୍ୱାସୋଜ୍ଜ୍ୱଳ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ସହିତ ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଥାଏ । ଆମେ ରାଜିହେଲେ ଯାଇ ତାହାର ବେଳ ଆସେ ।

୧୫-୪-୮୫

ଇପ୍‌ସା ଓ ଅଭୀପ୍‌ସା

ମୁଁ ଯେଉଁଠି ରହୁଛି, ସେଇଠି ଆହୁରି ଦଶଗୁଣ ଅତିମଣ୍ଡିତ ଓ ଅତିରଞ୍ଜିତ ହୋଇ ରହିବି ବୋଲି ମୁଁ ଯାହାକିଛି ଇଚ୍ଛା କରୁଥାଏ, ତାହା ହେଉଛି ଇପ୍‌ସା । ସେଠାରେ ମୁଁ ଯେପରି ରହିଛି, ଦଶଗୁଣ ଆହୁରି ସେହିପରି ହେବାଲାଗି ମୁଁ କିଛିକୁ ମନ ବଳାଇ ଥାଏ, ତାହା ହେଉଛି ମୋର ଇପ୍‌ସା । ଏହାକୁ ନୀତିବାଦୀମାନେ ବାସନା ବୋଲି କହିଛନ୍ତି ଓ ସେମାନେ ସକଳ ପ୍ରକାରର ବାସନାକୁ ବର୍ଜ୍ୟ ଅର୍ଥାତ୍ ଗର୍ହିତ ବୋଲି ଘୋଷଣା କରିଛନ୍ତି । ମାତ୍ର, ସମ୍ଭବତଃ ଆହୁରି ଅଧିକ ଉଚିତ କଥା ହେଉଛି ଯେ, ବାସନାର ମଧ୍ୟ ଏକ ସ୍ତରଭେଦ ରହିଛି । ବାସନା ଏଇଠି ଏହି ସ୍ତରରେ, ଏହି ଅତିଜ୍ଞାତ ଆୟତନଟି ଭିତରେ ଆପଣାକୁ ଯଥାସମ୍ଭବ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ପ୍ରଖର, ପ୍ରଚଣ୍ଡ ଏବଂ ପ୍ରତାପୀ କରି ରଖିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରୁଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାହା ଇପ୍‌ସାର ସ୍ତରରେ ରହିଥାଏ ।

ମୁଁ ଯେଉଁ ସ୍ତରରେ ରହିଛି, ତାହାର ଗାରଗୁଡ଼ିକୁ ଡେଇଁ ଅଧିକକୁ ମନ କରିବା,- ଅଧିକ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱକୁ ମନ କରିବା, ଅଧିକ ପ୍ରସାରଣକୁ ମନ କରିବା,- ଅଧିକ ଆତ୍ମୀୟତାକୁ ମଧ୍ୟ ମନ କରିବା, ଆମେ ତାହାକୁ ଅଭୀପ୍‌ସା ବୋଲି କହିପାରିବା । ଆମ ଜୀବନରେ ଏପରି ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ବେଳ ଆସେ, ଯେତେବେଳେ କି ଏହି ଚିହ୍ନା ଗାରଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ସୀମାଙ୍କିତ ହୋଇ ରହିଥିବା ଘରଟି ଆଉ ମୋଟେ ଘର ପରି ମନେ ହୁଏନାହିଁ । ଅରଣ୍ୟର କୌଣସି ଗଛ ବେଳେ ବେଳେ ଆପଣା ଭିତରେ ସମଗ୍ର ଅରଣ୍ୟଟିକୁ ଦେଖି ପାରିବାକୁ ମନ କରୁଥିବ କି ନାହିଁ କେଜାଣି ? ସେତେବେଳେ ଏହି ଗୋଟାଏ 'ମୁଁ' ଭିତରେ ଆହୁରି କେତେ 'ମୁଁ' ଦିଶିଦିଶି ଯାଆନ୍ତି । ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ପରସ୍ପର ସହିତ ଯୋଡ଼ି ହୋଇ ରହିଥାନ୍ତି । ଆଦୌ କୌଣସି ସିଦ୍ଧ ଆୟତନକୁ କାମୁଡ଼ି ନରହି ସତେଅବା ଏକ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱାୟନକୁ ମନ କରୁଥାନ୍ତି; ଏବଂ ତାହା ହେଉଛି ଏକ ଅନ୍ୟ କିସମର ଆତ୍ମୀୟତା, ଏକ ଅନ୍ୟ ସୋପାନକୁ ସତେଅବା ଅବତୀର୍ଣ୍ଣ କରାଇ ଆଣି ତାହାରି ପରିଚୟରେ ଆମର ଏହି ଇହଘରଟିକୁ ମଧ୍ୟ ପରିଚିତ କରାଇବାର ବ୍ୟାକୁଳତା । ଅଭୀପ୍‌ସା କହିଲେ ଆମେ ସେହି ବ୍ୟାକୁଳତାକୁ ବୁଝିବା ।

ହୁଏତ, ଆଉ ପ୍ରକାରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରି ବସିଲେ, ଖାସ୍ ନିଜଲାଗି ଏହି ସ୍ୱୀକୃତ ତଥା ସମ୍ମାନିତ ବାଡ଼ଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ବିଛିନ୍ନ ଅଥଚ ଆତ୍ମମ୍ଭରି ହୋଇ ରହିଥିବା ନିଜଟି ଲାଗି ଆମେ ଯାହାକିଛି ଇଚ୍ଛା କରିବା- ତାହା ହେଉଛି ଇପ୍‌ସା ଏବଂ ଆପଣା ଠାରୁ ବୃହତ୍ତର କୌଣସି ଏକ ଆହ୍ୱାନ କିମ୍ବା ଆୟତନ ଦ୍ୱାରା ଗୃହୀତ ହୋଇ ପାରିବା ଲାଗି ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଆପଣାକୁ ସମ୍ମତ ସମର୍ପିତ କରି ରଖିବାର

ଇଚ୍ଛା-ତାହା ହେଉଛି ଅଭୀପ୍ସା । ଆମର ଇପ୍ସା ଗୁଡ଼ିକ ଆମକୁ ଆମର ଅଭିଳଷିତ ଗାତଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ପରିମାଣରେ ଆଣି ପୂରାଇ ଦେବାରେ ଲାଗିଥାନ୍ତି । ସେମାନେ ଆମକୁ ଭାରି ଅନମନୀୟ ଓ ଅମଣ କରି ରଖନ୍ତି । ଆମର ଜିଦ୍‌ଗୁଡ଼ାକୁ ବଡ଼ ବହଳ କରି ରଖିଥାନ୍ତି । ଅଭୀପ୍ସା ଆମକୁ ଆଗକୁ ଆଗକୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱକୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱକୁ ବାଟ କଢ଼ାଇ ନେଉଥାଏ । ସେତେବେଳେ ଆମେ ସତେଅବା କାହାର ଆଶୀର୍ବାଦ ପାଇଥିବା ପରି ଅନୁଭବ କରୁଥାଉ । କାହା ସହିତ ଖିଅ ଲଗାଇ ଲଗାଇ ରହିଥିବା ପରି ଅନୁଭବ କରୁଥାଉ । ନାସ୍ତିକ ହେବାର ପ୍ରମାଦରୁ ସୁରକ୍ଷା କେବଳ ସେତିକିବେଳେ ଯାଇ ମିଳେ । କେନ୍ଦ୍ର ଆପଣାର ପରିଧିଟିକୁ ଛାଡ଼ି ସେତେବେଳେ ଆଉ କୁଆଡ଼େ ହେଲେ ଚାଲିଯିବାକୁ ମନ କରେ ନାହିଁ । ଆପଣା ଭିତରକୁ ଅନାଇଦେବା ମାତ୍ରକେ ଆକାଶଟିକୁ ଦେଖିହୁଏ, ସେହି ଆକାଶ ଆମକୁ ଅସଲ ଘରଟିର ଭାଜନ କରି ନେଇଯାଏ ।

୧-୫-୮୫

ଧ୍ୟାନ ସମାପ୍ତ

ଧ୍ୟାନ କେବେହେଲେ ସମାପ୍ତ ହୁଏନାହିଁ । କାରଣ ଯଥାର୍ଥରେ ଏପରି ଏକ ସମୟ ମଧ୍ୟ ନଥାଏ, ଯେତେବେଳେ କି ତାହାର ଆରମ୍ଭ ହୁଏ । ଧ୍ୟାନ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଦୈର୍ଘ୍ୟ ଓ ପ୍ରସ୍ଥଯୁକ୍ତ ଏକ ଗଡ଼ିଆ ନୁହେଁ ଯେ ଆମେ ଅଧିକାଂଶ ସମୟରେ ସେହି ଗଡ଼ିଆର ବାହାରେ ରହିଥାଉ ଏବଂ ନିର୍ଘଣ୍ଟ ଅନୁସାରେ ମଝିରେ ମଝିରେ ଆସି ତା'ଭିତରେ ପ୍ରବେଶ କରୁ । ଧ୍ୟାନ ହେଉଛି ଏକ ଭୂମି, ଆମ ଅନ୍ତର ଭିତରେ ରହିଥିବା ଏପରି ଏକ ଭୂମି, ଯାହାକି ଆମ ଜୀବନ-ଅନୁରାଗ ଗୁଡ଼ିକର କେନ୍ଦ୍ରଟି ପରି ହୋଇ ରହିଥାଏ; ଆମେ ସେହି କେନ୍ଦ୍ରରୁ ନିୟତ ଆମ ବିଚରଣର କେତେ ନା କେତେ ଆଡ଼କୁ ରଜ୍ଜୁ ପକାଇବାରେ ଲାଗିଥାଉ ଏବଂ ସେହି କେନ୍ଦ୍ରଟି ହିଁ ଏହି ସକଳ ରଜ୍ଜୁକୁ ଏକତ୍ର ଗୋଟିଏ କରି ବାନ୍ଧି ରଖିଥାଏ । ସେତେବେଳେ ଆମକୁ ଚଞ୍ଚଳ କରି ପକାଇବା ନିମନ୍ତେ ଆମ ଭିତରେ ପତରଟିଏ ବି ହଲେ ନାହିଁ । ଏକ ପରିଚୟୋଜ୍ଜ୍ୱଳ ପ୍ରସନ୍ନତା ବିରାଜମାନ କରୁଥାଏ ଏବଂ ମୋ' ଚାରିପାଖରେ ରହିଥିବା ଏହି ସ୍ଥିର ସଂମଗ୍ରତାଟି ଭିତରେ ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଯେ ସ୍ଥିର ରହିଛି, ଅତ୍ୟନ୍ତ ସଂଶୟବର୍ଜିତ ଭାବରେ ସଂଯୁକ୍ତ ହୋଇ ରହିଛି, ମୋତେ ସେହି ପ୍ରତ୍ୟୟଟିକୁ ଆଣି ଦେଇ ଯାଉଥାଏ ।

ମୁଁ ଯାହାକୁ ପରମ ପ୍ରିୟ ଏବଂ ପରମାସ୍ପଦ ବୋଲି ଅନୁଭବ କରୁଛି, ମୁଁ ତାହାକୁ ସତକୁ ସତ ଛୁଇଁକରି ରହିଛି । ଏକ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଏବଂ ବିଶ୍ୱାସବଳିଷ୍ଠ ଅନୁରାଗରେ ମୁଁ ତାହାରି ସହିତ ବାନ୍ଧିହୋଇ ରହିଛି । ଏହି ବାନ୍ଧିହୋଇ ରହିବା-ତାହାହିଁ ହେଉଛି

ଧ୍ୟାନସ୍ଥ ହୋଇ ରହିବା । ଏହି ସମ୍ବନ୍ଧଟି ମଧ୍ୟରେ କେଉଁଠି କୌଣସି ବ୍ୟବଧାନ ରହି ଯାଉଥିଲେ ସିନା ମୁଁ ଧ୍ୟାନସ୍ଥ ହୋଇ ରହିଲିନାହିଁ ବୋଲି କୁହାଯାଇ ପାରନ୍ତା ?

ଅନେକ ମଣିଷ ଅଛନ୍ତି, ଯେଉଁମାନେ କି ଭିତରଟି ସହିତ, ଆପଣାର ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ରହିଥିବା ସେହି ନିତ୍ୟଚେତନ ସଖାଟି ସହିତ ସମ୍ବନ୍ଧ ସ୍ଥାପନ କରି ରହିବାକୁ ଭୟ କରନ୍ତି । ସେମାନେ ମଝିରେ ମଝିରେ କେବଳ ଆପଣାକୁ ନେଇ ହିଁ ରମଣ କରିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି । ଅଥବା ଯଥାସମ୍ଭବ ଅଧିକ ସମୟ ଆପଣାକୁ ଅଲଗା ଭୋଗ କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରୁଥାନ୍ତି । ହୁଏତ ସେଇମାନେ ଧ୍ୟାନକୁ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସମୟର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ବୋଲି ଗ୍ରହଣ କରୁଥାନ୍ତି । ନିର୍ଘଣ୍ଟ ଅନୁସାରେ ଧ୍ୟାନ ଆରମ୍ଭ କରନ୍ତି ଓ ତାହାକୁ ସମାପ୍ତ କରନ୍ତି । ଆପଣାଠାରୁ ଆପଣାକୁ ଲୁଚାଇ ରଖିବାଲାଗି ନାନାଭଳି ବିଧିର ପାଳନ କରୁଥାନ୍ତି । ବିଧିଭ୍ରଷ୍ଟ ହୋଇଗଲେ ପୃଥିବୀର ଚକଟା ସତେଅବା ଆପଣାର ଗୁଳା ଭିତରୁ ବାହାରି ଚାଲିଯିବା ପରି ମଣନ୍ତି । ସେମାନେ ଭାରି ତ୍ରସ୍ତ ହୋଇ ପଡ଼ନ୍ତି । ସତତ ଡୋର ଲଗାଇ ରଖିବାକୁ ଡରନ୍ତି, ତେଣୁ ନିରୂପିତ କେତେଟା ସମୟରେ ଅଣନିଃଶ୍ୱାସୀ ହୋଇ ଗୋଟାଏ ବିଧି ପାଖରେ ଯାଇ ଧରାଦେବାକୁ କେଡ଼େବଡ଼ କଥା ବୋଲି କହନ୍ତି । ବିଧିର ବଶବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ଧରା ଦିଅନ୍ତି । ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅବଧିଟି ଗତ ହୋଇଗଲେ ଭାରି ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ହୋଇ ନିଶ୍ୱାସ ମାରନ୍ତି । ଆମ ସଂସାରଟାକୁ ଗୁଳା ଭିତରେ ରଖିବାରେ ଏମାନେ ପ୍ରକୃତରେ ଭାରି ସାହାଯ୍ୟ କରନ୍ତି ।

୧୫-୫-୮୫

ଉପରର ମୋହ, ତଳକୁ ଭୟ

ଯେଉଁମାନେ ଉପରେ ଥାଆନ୍ତି; ତଳକୁ ଖସି ଆସିବାପରି ନ ଦେଖାଯିବା ପାଇଁ ସେମାନେ କେତେ ଶ୍ରମ କରନ୍ତି ଓ କେତେ ପ୍ରକାରେ ବେଶ ହେବାରେ ଲାଗିଥାଆନ୍ତି । ସେମାନେ ନିଜକୁ ଜାଣିଶୁଣି ସମ୍ମାନ ଭିତରେ ନିର୍ବାସିତ କରି ରଖିଥାନ୍ତି । ସମ୍ମାନ ପାଇବାଟାକୁ ହିଁ ଜୀବନର ସାର୍ଥକତା ଲାଭ କରିବାର ସର୍ବୋତ୍ତମ ପ୍ରମାଣ ବୋଲି ବିଶ୍ୱାସ କରୁଥାନ୍ତି ।

ଅବଲୀଳା କ୍ରମେ ଉପରୁ ତଳକୁ ଓ ତଳୁ ଉପରକୁ ଯାଇଆସି ପାରିବାର ଯେଉଁ ରୀତି, ତାହା ଜୀବନକୁ ବଞ୍ଚିବାର ଆଉଗୋଟିଏ ସ୍ତର । ସ୍ତରଲୋଭୀମାନେ ସେହି କଥାଟିକୁ ମୋଟେ ବୁଝିପାରିବେ ନାହିଁ । "To go up and down and join the top to the bottom is the whole secret of realisation" (The Mother : Collected works, ଶତବାର୍ଷିକୀ ସଂସ୍କରଣ, ତୃତୀୟ ଖଣ୍ଡ, ପୃଷ୍ଠା- ୧୬୮) ତାହାକୁ

ମାଆ ଅବତାର ମାନଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟ ବୋଲି କହିଛନ୍ତି । ପୃଥିବୀର ଅଧିକାଂଶ ସାଧନା ଆମକୁ ନିମ୍ନରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱକୁ ଯିବାର ବାଟ ବତାଇ ଦେଇଛନ୍ତି । ଶ୍ରଦ୍ଧା କେବଳ ଉପରକୁ ଯାଏନାହିଁ, ଅବଲୀଳା କ୍ରମେ ତଳକୁ ମଧ୍ୟ ଓହ୍ଲାଇ ଆସି ପାରୁଥାଏ । ଶ୍ରଦ୍ଧାର ପ୍ରକ୍ରିୟାଟି କ୍ରମଶଃ ଏତେ ସ୍ୱାଭାବିକ ହୋଇପଡ଼େ ଯେ, ଜଣେ ମଣିଷ ସେହି ବାଟରେ କେତେବେଳେ ଉପରକୁ ଯାଏ ଓ କେତେବେଳେ ନିମ୍ନକୁ ଆସେ, ସେକଥା ସିଏ ନିଜେ ବି ଜାଣି ପାରେନାହିଁ । ଯେଉଁଠି ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସିଏ ଯୁକ୍ତହୋଇ ରହିଥାଏ । ବିଲଗ ହୋଇ ରହିବାକୁ ହିଁ ଘୋରତମ ଅନିଷ୍ଟ ବୋଲି ମଣେ । ନୀତିବାଦୀ ତଳକୁ ଆସିବାକୁ ଭୟ କରୁଥାଏ । ସଂକ୍ରାମିତ ହେବାକୁ ଡରେ । ଯଥାର୍ଥ ଭାବରେ ସମ୍ମିଳିତ ହେଇପାରୁ ନଥାଏ ବୋଲି ଉପରର କେତେଟା ସୂତ୍ର ଭିତରେ ବାନ୍ଧିହୋଇ ସେଇଠି ବସିଥାଏ ।

ଆମେ ଅଧିକାଂଶ ସମୟରେ ଉପରେ ରହିଛୁ ବୋଲି ଅଭିନୟ କରୁଥାଉ । ତେଣୁ, ଅଭିନୟଟି ଧରା ପଡ଼ିଯିବାର ଭୟରେ ବ୍ୟବଧାନ ଗୁଡ଼ିକୁ ଚଉକଷ କରି ରଖିଥାଉ । ଆମେ ଜ୍ଞାନରେ ବାରୁ, ବୟସରେ ବାରୁ, ବେଳେବେଳେ ଭକ୍ତିରେ ମଧ୍ୟ ବାରୁ । ବାରଣଗୁଡ଼ାକୁ ହିଁ ପବିତ୍ରତାର ସନ୍ତକ ବୋଲି ଧରି ନେଇଥାଉ । ଏହିପରି ଭାବରେ ଆମେ ଆପଣାର ମହତ ଜଗି ଚଳୁଥାଉ ଏବଂ ଆମେ ସତକୁସତ ଯାହାର ମହତ ରଖିବାଲାଗି ଯନ୍ତ୍ରପରି କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥାଉ, ସିଏ ସମଗ୍ର ପୃଥିବୀକୁ ନେଇ ଲୀଳା କରୁଥାନ୍ତି । କ୍ଷୁଦ୍ରାତ୍ କ୍ଷୁଦ୍ରତରକୁ ମଧ୍ୟ ଗଣନା ବାହାରେ ରଖି ନଥାନ୍ତି । ଦମ୍ଭ ଗଲେ ଯାଇ ବିବେକ ଆସେ । ବିବେକ ଆସିଲେ ବାଡ଼ ଭାଙ୍ଗେ । ନିମ୍ନ ବୋଲି ଭାବି ଆମେ ଯେଉଁ ମାଟିକୁ ଛାଡ଼ି ଦୂରକୁ ପଳାଉଥିଲୁ, ଅସଲ ଅଙ୍କୁରଗୁଡ଼ିକ ସେହି ମାଟିରେ ଅଧିକ ନିର୍ଭରଯୋଗ୍ୟ ଭାବରେ ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଥିବାର ଦର୍ଶନ ହୁଏ । ଆମେ ପୁନର୍ବାର ଘରକୁ ବାହୁଡ଼ି ଆସିବାର ବାଟଟିକୁ ପାଇଯାଉ ।

୧-୬-୮୫

ପର ହେଲୁ କିପରି ?

ମୁଁ କିପରି ପର ହେଲି, ସେ କଥା ମୁଁ ଭଲ କରି ଜାଣେ । ଯିଏ ମୋତେ ନିଜର କରି ରଖନ୍ତୁ ବୋଲି ମୁଁ ଭଜନ ଆଉ ଜଣାଣଗୁଡ଼ାକରେ ଗାଇବାରେ ଲାଗିଥାଏ, ମୁଁ କ'ଣ ସତକୁ ସତ ତାଙ୍କରି ଲାଗି ତାଙ୍କର ହୋଇ ରହିବାକୁ ଚାହେଁ ? ଅଥବା, ମୋ'ନିଜ ଲାଗି ତାଙ୍କୁ ମୁଁ ଲୋଡୁଥାଏ ଓ କାବ୍ୟ ଲମ୍ବାଇ ତାଙ୍କର ସ୍ତୁତି କରୁଥାଏ ?

ମୁଁ ବାହ୍ୟଗୁଡ଼ାକ ଭିତରେ ବାନ୍ଧି ହୋଇ ରହିଥାଏ ବୋଲି ତାଙ୍କୁ ନିଜ ଭିତରେ ଠାବ କରି ପାରେନାହିଁ । ଅଥବା, ଆପଣା ଭିତରେ ସାନ ଗୁମ୍ଫାଟିଏ କରି ତାହାରି ଭିତରେ ଏକାକୀ ଫୁଲିକରି ବସିଥାଏ ବୋଲି ବାହାରେ ତାଙ୍କୁ ଅନୁଭବ କରିପାରେ

ନାହିଁ । ସିଏ ମୋତେ ପର କରିଦେଲେ ବୋଲି ଝିଙ୍ଗାସିବାରେ ଲାଗିଥାଏ । ନିଜର ବିବେକରେ ହିଁ ତାଙ୍କୁ ବୁଝିବାକୁ ପ୍ରୟାସ କରୁଥାଏ । ନିଜର ପାଶ ଗୁଡ଼ାକରେ ତାଙ୍କୁ ଏଇଠି ବାନ୍ଧି ରଖିବାକୁ ମନ କରୁଥାଏ । ତାଙ୍କୁ ତୁଷ୍ଟ କରେ, ତାଙ୍କପାଇଁ ଭୋଗରାଗ ବାଢ଼େ, ଦେହରେ ତିଳକ ଓ ଚନ୍ଦନ ବୋଲି ନିଜକୁ କେତେପ୍ରକାର ବେଶ କରେ । ତଥାପି ତାଙ୍କୁ ଆପଣା ଭିତରେ ଅନୁଭବ କରିପାରେ ନାହିଁ । ତାଙ୍କରି ଦର୍ପଣ ଉପରେ ଆପଣାକୁ ଦେଖିବା ଲାଗି କେବେହେଲେ ସାହସ କରି ପାରେ ନାହିଁ । ତଥାପି କିପରି ପର ହେଲି ବୋଲି ପଚାରି ଫୁଲେଇ ହେଉଥାଏ ।

ମୁଁ ସଂସାର ଭିତରେ ଅହରହ ସଂଗ୍ରହ କରିବାରେ ଲାଗିଥାଏ । ଫୁଲଟିଏ ଫୁଟିଥିବାର ଦେଖିଲେ ଧାଇଁଯାଇ ଛିଣ୍ଡାଇ ଆଣିବାକୁ ମନ କରେ । ଧନ ଦେଖିଲେ ତତ୍‌କ୍ଷଣାତ୍ ତାହାକୁ ଆଣି ଆପଣାର ଘୁମଟି ଭିତରେ ଭରତି କରି ରଖିବାକୁ ଛନ୍ନଛନ୍ନ ହୋଇ ଉଠେ । ପରର ଖୁସୀ ଦେଖିଲେ ହିଂସା କରୁଥାଏ । ଏବଂ ତଥାପି ତାଙ୍କୁ ଡାକୁଥାଏ । ତାଙ୍କ ଦେଉଳ ପାଇଁ ଚାନ୍ଦୁଆ ବାନ୍ଧି ଦିଏ, ତାଙ୍କରି ନାମରେ ନହବତ ବସିବ ବୋଲି ଛାମୁଡ଼ିଆ ତିଆରି କରାଇଦିଏ । ତଥାପି ତାଙ୍କର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇ ପାରେ ନାହିଁ । ନିଜ ଭିତରେ ଅଥବା ବାହାରେ ତାଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ସିଧାହୋଇ ଅନାଇ ପାରେନାହିଁ । ଯେପରି କି କେବେହେଲେ ଅନାଇବାକୁ ନପଡ଼ିବ, ସେଥିଲାଗି କେତେ କଉଶଳରେ ଗାତକୁଗାତ ହୋଇ ବୁଲୁଥାଏ । ଭେଟ ହୋଇ ପାରିବାର ଅସଲ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ଗୁଡ଼ିକୁ ବାଆଁରେଇ ଦେବାରେ ଲାଗିଥାଏ ।

ଫୁଲେଇ ନହୋଇ ମୁଁ ଯେଉଁଦିନ ସତକୁ ସତ ତାଙ୍କରି ଲାଗି ମନ କରିପାରିବି, ଦେଖିବି, ସିଏ ଦୁଆରମୁହଁରେ ମୋ'ରି ଲାଗି ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଛନ୍ତି । କୋଉକାଳରୁ ଅପେକ୍ଷା କରିଛନ୍ତି । କେବେ ହେଲେ ପର ହୋଇ ରହିବେ ବୋଲି ମନକରି ନାହାନ୍ତି ।

୧୫-୬-୮୫

ଠାକୁର ଭିତରେ ଠାକୁର ବଡ଼

ଠାକୁର ନାମରେ ଅନେକ ମଣିଷ କଣ୍ଢେଇ ଗଢ଼ିବାକୁ ଭାରି ଭଲ ପାଆନ୍ତି । ଆହୁରି ଅଧିକ ଠିକ୍ ଭାବରେ କହିଲେ, ଆପଣାର କାମନା ଏବଂ କ୍ଷୁଦ୍ର ବିଜୀଗିଷାଗୁଡ଼ିକୁ ବଢ଼ିଆରୁ ଆହୁରି ବଢ଼ିଆ କରି ଦେଖାଇବାର ଅଭିଳାଷରେ, ସେମାନେ ମନ୍ଦିରମାନଙ୍କରେ ଯେଉଁସବୁ କଣ୍ଢେଇକୁ ନେଇ ବସାଇବାକୁ ମନ କରୁଥାନ୍ତି, ସେମାନେ ସେହିଗୁଡ଼ିକୁ ଠାକୁର ବୋଲି କହନ୍ତି । ଆପଣାର ଠାକୁରମାନଙ୍କୁ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କର ଠାକୁର ସହିତ ତୁଳନା କରନ୍ତି । କହିବା ବାହୁଲ୍ୟ, ଏହି କିସମର ମଣିଷମାନଙ୍କର ଆଖିକୁ ହିଁ ଆପଣାର ଠାକୁରଗୁଡ଼ିକ ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ବୋଲି ଦେଖା

ଯାଉଥାନ୍ତି। ଆକାଶରେ ଯେତେବେଳେ ବାନା ଉଡୁଥାଏ, ସେଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ସେମାନେ କେବଳ ନିଜ ବାନାଟିକୁ ହିଁ ଦେଖିପାରୁଥାନ୍ତି, କେବଳ ସେଇଟିକୁ ହିଁ ଅନୁଭବ କରୁଥାନ୍ତି। କିଳି ହୋଇ ବସି ସେମାନେ କେତେ ନା କେତେ ଉଚ୍ଚାଟନ ଅନୁଭବ କରନ୍ତି। ଗାଆଁଟା ଯାକରେ ଯାହା ଦାଣ୍ଡରେ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ବଢ଼ିଆ ବଳଦ ବନ୍ଧା ହୋଇଥାଏ, ଠିକ୍ ସେହି ମଣିଷର ଉଚ୍ଚାଟନ ଓ କୋପନ ପରି।

ଆପଣାର ଗୁଂଫାଟା ଭିତରୁ ଆସିପାରିଲେ ସମଗ୍ର ଆକାଶଟା ହିଁ ସତେ ଅବା କାହାର ବାନା ହୋଇ ଉଡୁଥିବା ପରି ଭାରି ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଦେଖାଯାଏ। ମନ୍ଦିର ନଥାଏ, କଣ୍ଢେଇମାନେ ନଥାନ୍ତି-ତଥାପି ଫରଫର ହୋଇ ବାନା ଉଡୁଥାଏ। ଭିତରେ ଉଡୁଥାଏ, ବାହାରେ ଉଡୁଥାଏ। ଏଠୁ ସେଯାଏ ବଡଦାଣ୍ଡ ପଡ଼ିଥାଏ, ସେଠୁ ଏ ଯାଏ କରୁଣା ଗୁଡ଼ାକ ଅଜାଡ଼ି ହୋଇ ପଡୁଥାଏ। ଯିଏ ଚଉଦିଗ ପୂରାଇ ସେଠି ବସିଥାନ୍ତି, ଏଠି ଭିତରେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କରି ଆସନ ସତେଅବା ସକଳ ମହିମାରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ଦିଶି ଯାଉଥାଏ। ସେତେବେଳେ ତୁଳନା କରିବାଲାଗି ଭିତରେ ମୋଟେ କେହି ହେଲେ ରାଜି ହୁଏନାହିଁ। ସିଏ ମୋ' ସମେତ ସବୁ କିଛିକୁ ସ୍ପର୍ଶ କରି ରହିଛନ୍ତି, ଏହି ସବୁଟିକୁ ଭର୍ତ୍ତି କରି ରଖିଛନ୍ତି, ସଖା ହୋଇ ବାଟ କଢ଼ାଇ ନେଉଛନ୍ତି, ସ୍ୱୟଂ ଆଖିରେ ପରିଣତ ହୋଇ ସିଏ ଯାବତୀୟ ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ ମହିମାକୁ ଚିହ୍ନାଇ ଦେବାରେ ଲାଗିଛନ୍ତି, ତାଙ୍କୁ ମୁଁ ତୁଳନା କରିବାକୁ ଆଉ କେତେବେଳେ ବେଳ ପାଇବି ? କାହାକୁ ମୁଁ ଛୋଟ ବୋଲି ଦେଖିବି, ଯେପରିକି ମୋ' ନିଜଟିକୁ ବଡ଼ବୋଲି କହି ବଡ଼େଇ କରି ପାରିବି ?

କଣ୍ଢେଇଗୁଡାଙ୍କୁ ହିଁ ଅନ୍ୟ କଣ୍ଢେଇମାନଙ୍କ ସହିତ ତୁଳନା କରାଯାଇ ପାରେ। ଖଣ୍ଡିଆ କଲେ ଯାଇ ତୁଳନା କରିବା ସମ୍ଭବ ହୁଏ। ଆପେ ଖଣ୍ଡିଆ ହୋଇ ବସିଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଖଣ୍ଡିଆ କରିବାକୁ ମନେ ହୁଏ। ଖଣ୍ଡିଆ ହୋଇ ବସିବାକୁ ମନ ହେଉଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହିଁ ମଣିଷମାନେ ଖଣ୍ଡିଆ ହୋଇ ରହିଥାନ୍ତି। କଣ୍ଢେଇମାନଙ୍କର ଭୁଜ ଗଣୁଥାନ୍ତି, ପଉଟି ଦ୍ୱାରା ଭୋଗର ହିସାବ କରନ୍ତି ଓ ଆପଣାର ଅଳ୍ପତାଗୁଡ଼ାକୁ କାଠିପରି ବ୍ୟବହାର କରି ଠାକୁରଙ୍କର ବଳ ମାପିବାର ଲାଗିଥାଆନ୍ତି।

୧-୭-୮୫

ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସୁଖ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ମୁକ୍ତି

ସବୁ ମଣିଷ ସୁଖର କାମନା କରନ୍ତି। ଏହି ସୁଖର ଅନେକ ସ୍ତର ରହିଛି। ଯେଉଁମାନେ କେବଳ ଆପଣା ଲାଗି ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ସୁଖଲାଭ ନିମନ୍ତେ ଜୀବନନାମକ ଧନ୍ଦା ଭିତରେ ଯାଇ ପଶିଥାନ୍ତି, ସେମାନେ ସୁଖକୁ ଏକାନ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସ୍ତରରେ ନେଇ

ବାନ୍ଧି ରଖିଥାନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କର ବହିରେ ସୁଖର ଦୁଇପ୍ରକାର ରହିଥିବାର ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ; ଗୋଟିଏ ଐହିକ, ଆରଟି ପାରତ୍ରିକ । ପାରତ୍ରିକ ସୁଖଟିକୁ ଅନେକ ସମୟରେ ମୁକ୍ତି ବୋଲି କୁହାଯାଏ ।

ଏହି କିସମର ମୁକ୍ତି ମଧ୍ୟ ଏକାନ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ମୁକ୍ତି । ଇହସଂସାରର ସୁଖଲାଳସାକୁ ଆହୁରି ଆଗକୁ ଲମ୍ବ କରଦେଇ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ତଥାକଥିତ ସ୍ୱର୍ଗରେ ଯେଉଁ ପ୍ରାୟ ଅନୁରୂପ ସୁଖର କଳ୍ପନା କରାଯାଇଥାଏ, ଏହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ତାହାରି ଅନ୍ୟନାମ ହେଉଛି ମୁକ୍ତି । ସେହି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ବିଚାର କଲେ ସ୍ୱର୍ଗର ଲାଳସା ହେଉଛି ଏକ ସୁଖର ଲାଳସା । ଉତ୍କଟ ସଂସାରକାମୀମାନେ ହିଁ ସାଧାରଣତଃ ସ୍ୱର୍ଗକାମୀ ହୋଇଥାଆନ୍ତି ଏବଂ ସଂସାରର ଛାଞ୍ଚରେ ସେମାନେ ଯେଉଁସବୁ ସ୍ୱର୍ଗଭୋଗର କଳ୍ପନାମାନ କରୁଥାଆନ୍ତି, ସେମାନେ ତାହାକୁ ହିଁ ପରମ ପ୍ରୀତିରେ ମୁକ୍ତି ବୋଲି କହନ୍ତି । ସେହି ମୁକ୍ତିକୁ ହାତର ପାଞ୍ଚ କରିବା ସକାଶେ ଧର୍ମ କରନ୍ତି, ଧର୍ମୋପଦେଶ ଶ୍ରବଣ କରନ୍ତି, କ୍ଷେତ୍ରମାନଙ୍କୁ ଯାଆନ୍ତି ଏବଂ ଏହିସବୁ କରି ଭବିଷ୍ୟତକୁ ନିରାପଦ ଓ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରି ରଖିଲେ ବୋଲି ନିଜ ପାଖରୁ କେତେ ଆଶ୍ୱାସନା ପାଉଥାନ୍ତି ।

ସୁଖ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ନୁହେଁ ଅଥବା ମୁକ୍ତି ମଧ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ନୁହେଁ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ମଣିଷ ଭିତରେ ଯାହା ସବୁଠାରୁ ଅସଲ, ତାହା କଦାପି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ନୁହେଁ । ମୁକ୍ତି ହେଉଛି ବିମୋଚନ, ସଂପ୍ରସାରଣ, ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ସମ୍ମତି ସହିତ ନିଜ ଦ୍ୱାରଗୁଡ଼ିକର ଉନ୍ମୋଚନ । ଜୀବନର ଏହି ଉନ୍ମୋଚନଟିକୁ ସମ୍ଭବ କରିପାରିଲେ ସଂସାର ତା'ପରେ ଯାବତୀୟ ମୁକ୍ତିର ଉପାୟ ବୋଲି ଅନୁଭୂତ ହୋଇଥାଏ । ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ବାଡ଼ଗୁଡ଼ାକୁ ଉଠାଇ ପାରିଲେ ଏହି ସଂସାର ଭଗବାନଙ୍କର ସଂସାର ବୋଲି ଅନୁଭୂତ ହୁଏ ଓ ସେହି ଅନୁଭୂତିହିଁ ଯାବତୀୟ ମୁକ୍ତିର କାରଣ ହୁଏ । ଜୀବନ ଭିତରୁ ଭୟର ଅପସାରଣ ହୋଇଯାଏ । ଭୟ ଚାଲିଗଲେ ଯାଇ ଜୀବନକୁ ବଞ୍ଚିବାର ଅସଲ ଡୋରଗୁଡ଼ିକ ଦୃଶ୍ୟ ହେବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରନ୍ତି । ଅସଲ ମୁକ୍ତି, ଆମେ ତାହାକୁ ଏହି ଡୋରଗୁଡ଼ିକର ଦୃଶ୍ୟମାନ ହେବା ବୋଲି ଜାଣିବା । ଡୋରଗୁଡ଼ିକ ଦୃଶ୍ୟ ହେଲେ ମୁକ୍ତି ମିଳେ, ତେଣୁ ସୁଖ ମଧ୍ୟ ମିଳେ । ମୁକ୍ତି ହିଁ ସୁଖର କାରଣ ହୁଏ ଏବଂ ଡୋର ଲାଗିଥିବା ମଣିଷର ଏକାନ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ବୋଲି ଆଉ ଆଦୌ କିଛି ରହେ ନାହିଁ । ଆପଣାକୁ ଯୁକ୍ତ କରି ରଖି ପାରିଲେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସୁଖ ସଂଗ୍ରହ ଲାଗି ଆଉ କୌଣସି ଅବକାଶ ରହେ ନାହିଁ । ଆପଣାଠାରୁ ଏକ ବୃହତ୍ତର ସାନ୍ନିଧ୍ୟର ପ୍ରସାରବେଢ଼ ଭିତରେ ଆପଣାକୁ ଆବିଷ୍କାର କରିହୁଏ । ସେହି ସାନ୍ନିଧ୍ୟ ମୁକ୍ତି ଦିଏ, ସୁଖ ଆଣିଦିଏ ।

ଆପଣାର ବାଡ଼ ଗୁଡ଼ାକ ମଧ୍ୟରୁ ମୁକ୍ତି, ଆପଣାର ଭୟଗୁଡ଼ାକ ମଧ୍ୟରୁ ମୁକ୍ତି, ତାହା ହେଉଛି ଯଥାର୍ଥ ମୁକ୍ତି । ସେହି ମୁକ୍ତିକୁ ଏହି ସଂସାରରେହିଁ ଲାଭ କରାଯାଏ ।

ମୁକ୍ତ ହୋଇ ସଂସାରରେ ବିଚରଣ କରିବାରୁ ସୁଖ ମିଳେ । ମୁକ୍ତ ହୋଇ ରହିବା ଭିତରେ ସେତେବେଳେ ଆଉ କୌଣସି ଭେଦ ରହେ ନାହିଁ । ତୋରମାନେ ହିଁ ମହିମାର ସ୍ପର୍ଶ ଆଣି ଦେବାରେ ଲାଗିଥାନ୍ତି ।

୧୫-୭-୮୫

ତୋର ନାମ ତୁଣ୍ଡେ ଧରି

ତାଙ୍କର ନାମକୁ ତୁଣ୍ଡରେ ଧରି ପ୍ରାଣପକ୍ଷୀ ଉଡ଼ିଯାଉ ବୋଲି ଆର୍ତ୍ତ ଭକ୍ତମାନେ କାଳେ କାଳେ ସଂସାରଯାକ କେତେ କୋଳାହଳ କରିଛନ୍ତି । ଆର୍ତ୍ତ ହୋଇ ଡାକିବାର ଯାବତୀୟ ପରମ୍ପରା ପଛରେ ସାଧାରଣତଃ ଏକ ରାଜସିକତା ରହିଥାଏ, ଯାହାକି ଉପରକୁ ବେଶ୍ ନିରୀହ ଏବଂ ବିନମ୍ର ପରି ଦେଖାଯାଉ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଭିତରେ ଭାରି ଆଡ଼ମ୍ବରଲୋଭୀ ହୋଇ ରହିଥାଏ, ପ୍ରଦର୍ଶନଲୋଭୀ ହୋଇ ରହିଥାଏ ।

ମୋ'ର ପ୍ରାଣପକ୍ଷୀ ମୁଁ ଇଚ୍ଛା କଲା ମାତ୍ରକେ ଏଠାରୁ ଉଡ଼ିଯିବା ପାଇଁ ମୋଟେ ଏଠାକୁ ଆସିନାହିଁ । ଅତ୍ୟନ୍ତ ସୁଅଭିପ୍ରେତ ଭାବରେ ସିଏ ଏଠାକୁ ଆସିଛି । ଏକ ବିଶେଷ ଭୂମିକା ସକାଶେ ନିଜକୁ ଯୋଗ୍ୟ କରି ବିଶ୍ୱନିଅନ୍ତାଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ଲାଗି ଆସିଛି । ସିଏ ଏଠାରୁ ଉଡ଼ି ଚାଲିଯାଉ ବୋଲି ମୁଁ ଏତେ ବ୍ୟାକୁଳ ହୋଇ ପଡୁଛି କାହିଁକି ? ମୋତେ କ'ଣ ଏଇ ଭୂଇଁଟି ଭଲ ଲାଗୁନାହିଁ କି ? ମୋତେ ବେଷ୍ଟନ କରି ରହିଥିବା ସମଗ୍ର ପୃଥିବୀଟି ସହିତ ଯେଉଁ ଅସଲ ତୋରଗୁଡ଼ିକୁ ଲଗାଇ ପାରିଲେ ମୋ' ଆଖିକୁ ପୃଥିବୀ ସତକୁ ସତ ତାଙ୍କରି ଘର ଓ ତେଣୁ ମୋ'ରି ଘର ପରି ଦେଖାଯାଆନ୍ତା, ମୁଁ କଣ ସେହି ତୋରଗୁଡ଼ିକର ଯୋଗ୍ୟ ହେବାକୁ କୌଣସି କାରଣରୁ ରାଜି ହେଉନାହିଁ କି ? ଏଠି ଯେଉଁମାନେ ଯୋଗ୍ୟ ହେବାକୁ ରାଜି ନହୁଅନ୍ତି, ସେମାନେ ଏଠି ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଭୋଗରେ ରହିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରୁଥାନ୍ତି; ଯେତେ ଅଧିକ ପରିମାଣରେ ଭୋଗ ଭିତରେ ରହିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ତଥାପି ଭୋଗରୁ ବଞ୍ଚିତ ହୋଇ ରହିଥିବା ପରି ଅନୁଭବ କରୁଥାନ୍ତି । ଯିଏ ଆପଣାକୁ ଦେବାକୁ ଅକ୍ଷମ ହୁଏ, ନିଜକୁ ସେଇ ଦୁଃଖୀ ବୋଲି ଅନୁଭବ କରୁଥାଏ, -ଏହି ଦୁଃଖଗୁଡ଼ାକୁ ହରଣ କରି ନେଇ ଭଗବାନ ତାକୁ କେବଳ ସୁଖରେ ବୁଡ଼ାଇ ରଖନ୍ତୁ ବୋଲି ଗୁହାରି କରୁଥାଏ । ଏଠୁ ଉଡ଼ିଗଲେ ସିଏ ଯେଉଁଠି ଯାଇ ପହଞ୍ଚିବ, ସେଠାରେ ଏଠାରୁ ଅଧିକ ସୁଖ ପାଇବ ବୋଲି ଲୋଭ କରି ସିଏ ସେଥିଲାଗି ଜଣାଣ କରୁଥାଏ ଓ ତୁଣ୍ଡରେ ନାମୋଚ୍ଚାରଣ କରୁଥାଏ । କବିମାନେ ମଧ୍ୟ ତା' ପାଇଁ ତା'ର ମନଲାଖି ଭଜନମାନ ଲେଖି ତାକୁ କେଡ଼େ ଉଷତ କରି ରଖିଥାନ୍ତି ।

ତୁଣ୍ଡ ତାଙ୍କର ନାମକୁ ଅବଶ୍ୟ ଉଚ୍ଚାରଣ କରିବ, ମାତ୍ର ଏଠୁ ଉଡ଼ି ଚାଲିଯିବାକୁ ନୁହେଁ, ଏଇଠି ରହି ତାଙ୍କରି କାର୍ଯ୍ୟ କରିପାରିବା ଲାଗି ତାଙ୍କଠାରୁ ଅଧିକ ବଳ

ମାଗିବାକୁ ହିଁ ସିଏ ତୁଣ୍ଡକୁ ନାମାଭିମୁଖୀ କରି ରଖିଥିବ । ତାଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ହିଁ ଯିଏ ଯୋଗ୍ୟ ହେଉଥାଏ, ସଜ ହୋଇ ଅର୍ଥାତ୍ ସମ୍ମତ ହୋଇ ରହିଥାଏ, ତା'ତୁଣ୍ଡରୁ ଉଚ୍ଚାରିତ ନାମ କ୍ରମେ ତା'ଜୀବନର ସମଗ୍ର ଦେହଟି ଭିତରକୁ ଚରି ଚରି ଚାଲିଯାଏ,- ତେଣିକି ସିଏ ସେହି ନାମ ଦ୍ୱାରାହିଁ ପରିଚାଳିତ ହୁଏ । ତା'ପାଇଁ ନାମ ଆଉ ମୋଟେ ଏଠୁ ଉଡ଼ି ଚାଲିଯିବାର ବା ସେହିଭଳି କୌଣସି ଭୋଗ ମାଗିବାର ସାଧନରୂପେ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ ନାହିଁ, ତାହା ଏକ ସମଗ୍ର ଅଥଚ ସହଜ ବ୍ୟାକୁଳତାକୁ ଉନ୍ନୀତ ହୋଇଯାଏ । ଏହି ସଂସାରରେ ସିଏ ତେଣିକି କେବଳ ସେହି ନାମର ହିଁ ସନ୍ତକ ହୋଇ ରହିଥାଏ ।

୧-୮-୮୫

ଯୋଉଠି ହାରିବ, ସେଇଠି ଅଟକି ରହିବ

ଅନେକ କବି ଏହି ସଂସାରକୁ ଶୟଳ ଏବଂ ସାଗର ବୋଲି କହିଛନ୍ତି । ମଣିଷକୁ ଏହି ସାଗରରେ କୁଆଡ଼େ ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ପହଁରିବାକୁ ହେଉଥାଏ । ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗରେ ଭାରି ଭୟଙ୍କର ହୋଇ ଦିଶୁଥିବା ଗୋଜିଆ ଗୋଜିଆ ପାହାଡ଼, ତଳକୁ କେତେ ଯେ ପାଣି, ତାହାର କୁଆଡ଼େ କୌଣସି ଇୟତ୍ତା ନଥାଏ । ଏହି ସଂସାରରେ ମଣିଷକୁ ଯୁଝିବାକୁ ପଡ଼େ । ଅନ୍ୟ ମଣିଷମାନଙ୍କ ସହିତ ଯୁଝିବାକୁ ପଡ଼େ, ପ୍ରତିକୂଳ ପରିସ୍ଥିତି ସହିତ ଯୁଝିବାକୁ ପଡ଼େ, ରିପୁମାନଙ୍କ ସହିତ ବି ଯୁଝିବାକୁ ପଡ଼େ । ଆମ ଧର୍ମର ଅଧିକାଂଶ ଅବୟବମାନେ ଆମକୁ ଏହିସବୁ ଯୁଝିବାର ଉପାୟ ବତାଇ ଦେଉଥାନ୍ତି- ଆମ କଷଣକୁ କେତେ ପ୍ରକାରର ଔଷଧ ଓ ମହୌଷଧି ଖଞ୍ଜି ଦେବାଲାଗି ଆସନ୍ତି । ମାତ୍ର, ଅସଲ କଥା ହେଉଛି, ଯେଉଁମାନେ ଏହିପରି ହନ୍ତସନ୍ତ ହୋଇ ଯୁଝିବାରେ ଲାଗିଥାନ୍ତି, ସେମାନେ ସତକୁ ସତ ଯେଉଁଠାରେ ଥାଆନ୍ତି ସେହିଠାରେ ଅଟକି ରହିଥାନ୍ତି । ଅସଲ ଥାନଗୁଡ଼ିକରେ ହାରି ହାରି ଯାଉଥାଆନ୍ତି । ଅଟକି ରହିଥାନ୍ତି ବୋଲି ହାରୁଥାନ୍ତି ବା ହାରୁଥାନ୍ତି ବୋଲି ଅଟକି ରହି ଯାଇଥାଆନ୍ତି, ସେକଥାକୁ କେହି ଅଲଗା କରି ଆଦୌ କହି ପାରିବନାହିଁ ।

ଜୀବନକୁ ଯଦି ଏକ ପାହାଚ ଚଢ଼ିବା ସଦୃଶ ଅନୁଭବ କରାଯାଏ, ତେବେ ସେହି ପାହାଚଚଢ଼ାରେ ହାରିବା ହେଉଛି ଆମର ଅସଲ ହାରିବା । ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହେବାକୁ ହିଁ ଯଦି ଜୀବନର ଅସଲ ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ହେବା ବୋଲି କୁହାଯାଏ, ତେବେ କୌଣସି କାରଣରୁ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହେବାଲାଗି ମନ ନକରିବା ହେଉଛି ଜୀବନର ଅସଲ ହାରିବା । ଆପଣାକୁ ଅଲଗା କରି ଭୋଗ କରିବାଲାଗି ଆମେ ଯେଉଁମାନେ

ଆପଣା ଚାରିପାଖରେ ପାଚେରୀଟିଏ ତିଆରି କରି ସେହି ପାଚେରୀକୁହିଁ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ମଜବୁତ କରି ରଖିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଜୀବନର ଯାବତୀୟ ମୂଳଧନକୁ ଲଗାଇବାରେ ଲାଗିଥାଉ, ସେମାନେ ଅସଲ ଡୋର ଲଗାଇବାର ପରୀକ୍ଷା ମାନଙ୍କରେ ସତକୁ ସତ ହାରି ଯାଇଥାଉ,-ତେଣୁ କେଡ଼େ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଭାବରେ ଅଟକି ରହିଥିବା ମଣିଷ ବି ଅନେକ ସମୟରେ ଗୋଟାଏ ପ୍ରକାରର ସୁଖ ପାଉଛି ବୋଲି ଅନୁଭବ କରୁଥାଏ। ଆପଣାର ସେହି ସୁଖଲାଭରେ ସିଏ ସେତେବେଳେ ସବୁକିଛିକୁ ନିମିତ୍ତ ରୂପେ ବ୍ୟବହାର କରୁଥାଏ, ଆପଣାର ଠାକୁରମାନଙ୍କୁ ବଳଦ କରି ସେହି ସୁଖର ଖଳାରେ ବେଙ୍ଗଳା ପକାଇବାରେ ଲାଗିଥାଏ। ଭିତରେ ହାରି ହାରି ଯାଉଥିବାର ଜ୍ୱାଳାଗୁଡ଼ାକହିଁ ତାକୁ ବାହାରେ ଭାରି ଦର୍ପଯୁକ୍ତ କରି ରଖିଥାନ୍ତି। ସିଏ ପ୍ରକୃତରେ କେଡ଼େ ଦର୍ପରେ ଅଟକି ରହି ଯାଇଥାଏ।

ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହେବାର ସତତ ଯାତ୍ରାରେ ମଣିଷ ଯେଉଁଠି ହାରିଯାଏ, ଠିକ୍ ସେଇଠି ଅଟକିଯାଏ। ଅଟକି ଯାଇ ଚଉହଦୀ କାଟି ସିଏ ହୁଏତ ତତ୍ତ୍ୱ ତିଆରି କରେ, ଭବ୍ୟ ମନ୍ଦିରଟିଏ ତୋଳି ଠିଆ କରିଦିଏ। ବିଚରା ଭାରି ଦୟନୀୟ ଭାବରେ ଅଟକି ଯାଇଥାଏ। ତା' ଶାସ୍ତ୍ରଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟ ସେତେବେଳେ ତାର ଏହି ଅଟକି ଯିବାରେ ଭାରି ସାହାଯ୍ୟ କରନ୍ତି। ତାକୁ ଅଟକାଇ ରଖିବାକୁ ଅନୁରୂପ ଗୁରୁମାନେ ମଧ୍ୟ ତତ୍କ୍ଷଣାତ୍ ଆସି ପହଞ୍ଚି ଯାଆନ୍ତି। ତା'ହାତରେ ଏଇଠି ସୁଦୃଶ୍ୟ କବଚଟିଏ ହୋଇ ରହିବାର ହନୁମାନ-ଚାଳିଶା ଆଣି ଧରାଇ ଦେଇଥାଆନ୍ତି। ହାରି ଯାଇଥିବା ଓ ଅଟକି ଯାଇଥିବାର ଗ୍ଲାନିଗୁଡ଼ାକୁ ଘୋଡ଼ାଇ ରଖିବା ଲାଗି ତାକୁ କେତେ ପ୍ରକାର ଭ୍ରାନ୍ତିରେ ଶୃଙ୍ଗାରଯୁକ୍ତ ହୋଇ ରହିବାର ଅପାୟ ଓ ଫିସାଦମାନ ବତାଇ ଦେଉଥାନ୍ତି। ଦେଉଳ ଉପରେ ବାନା ଉଡୁଥାଏ,-ମାତ୍ର ସିଏ ଆଦୌ କାହାରି ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହେଉନଥାଏ। କେବେ ବାହାରାତ୍ର ଫିଟିବ ବୋଲି ନାହାକମାନଙ୍କୁ ପଚାରି ହେବାରେ ଲାଗିଥାଏ।

୧୫-୮-୮୫

ନିମିତ୍ତ କିଏ ହେବ ?

ଯିଏ ନିମିତ୍ତ ହେବ, ସିଏ ପ୍ରତିଯୋଗିତା କରିବ ନାହିଁ। ଆମ ଭିତରର ଯେଉଁ ଅହଂଟା ହିଁ ଆମର ଅସଲ ବାଟଗୁଡ଼ିକୁ ଓଗାଳି ରହିଛି, ସେଇ ସବୁବେଳେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ଅନାଉ ଥାଏ, ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ସହିତ ନିଜକୁ ତୁଳନା କରି ଦେଖୁଥାଏ ଓ ତେଣୁ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ସହିତ ପ୍ରତିଯୋଗିତା କରିବାରେ ଲାଗିଥାଏ। ଭେକରେ ପ୍ରତିଯୋଗିତା ହୁଏ, ନିଷ୍ଠାରେ ପ୍ରତିଯୋଗିତା ହୁଏ। ପ୍ରଦର୍ଶନ ଏବଂ

କୋଳାହଳଗୁଡ଼ାକ ଆଡ଼କୁ ସେତେବେଳେ ଭାରି ମନ ରହିଥାଏ । ପ୍ରକୃତରେ ନିମିତ୍ତ ହେବାରେ ଯେତେ ଅନୁରାଗ ନଥାଏ, ମୁଁ ନିମିତ୍ତ ହେଲି ବୋଲି ସମସ୍ତେ ଦେଖନ୍ତୁ ଓ ସେହି କଥାଟିକୁ ସ୍ୱୀକାର ବି କରନ୍ତୁ, ତା'ଠାରୁ ଅଧିକ ପରିମାଣରେ ସେହିଭଳି ଏକ ଅଭିମାନ ରହିଥାଏ ।

ଅଭିମାନର ବାଟ ଏକାବେଳେକେ ଅଲଗା । ଅନେକେ ଜ୍ଞାନରେ ଅଭିମାନୀ ହୁଅନ୍ତି, କର୍ମରେ ଅଭିମାନୀ ହୁଅନ୍ତି, ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ବଞ୍ଚିତ କରି ଆଗ ଉତ୍ତାନପାଦଙ୍କର କୋଳରେ ଯାଇ ବସିବେ ବୋଲି ଅଭିମାନୀ ହୁଅନ୍ତି । ଅଭିମାନୀମାନେ ହିଁ ଗେହ୍ଲା ହୁଅନ୍ତି, ଅଥବା ଗେହ୍ଲା ହେବାକୁ ମନ କରୁଥିବା ମଣିଷମାନେ ହିଁ ଅଭିମାନୀ ହୁଅନ୍ତି । ଭଗବାନଙ୍କୁ ନେଇ ଯୁଗେ ଯୁଗେ ଅଭିମାନୀମାନଙ୍କର ଏହିପରି ବଜାରମାନ ବସି ଆସିଛି ଏବଂ ତାହାକୁ ହିଁ ଭକ୍ତମାନଙ୍କର ଲୀଳା ବୋଲି କେତେ ଆଳଙ୍କାରିତା ଲଗାଇ କହିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରାଯାଇଛି ।

ନିମିତ୍ତ ହୋଇଥିବାର ଅସଲ ପ୍ରତ୍ୟୟଟି ନିଜ ଭିତରୁ ମିଳେ । ନିମିତ୍ତ ହେଲେ ଅଲଗା ହୋଇ ଯେ କୌଣସି ଶିଙ୍ଗ କଅଁଳେ କିମ୍ବା କୌଣସି ନୂଆ ଚାନ୍ଦୁଆ ଟଙ୍ଗା ହୁଏ, ସେକଥା ଆଦୌ ନୁହେଁ । ଭିତରେ ସମ୍ମତ ହେଲେ ମଣିଷ ନିମିତ୍ତ ହୁଏ । ନିମିତ୍ତ ହୋଇ ହିଁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତି ଏହି ସଂସାରକୁ ଆସିଥାନ୍ତି, ମାତ୍ର ଯଥାର୍ଥରେ ସମ୍ମତ ହୋଇ ନ ପାରିଲା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନିମିତ୍ତ ହୋଇଥିବାର ଅନୁଭୂତି ସମ୍ଭବ ହୁଏନାହିଁ । ସନ୍ତାନ ହୋଇ ସମସ୍ତେ ସଂସାରକୁ ଆସନ୍ତି, ମାତ୍ର ସନ୍ତାନ ହୋଇ ରହିବାର ସମ୍ମତି ଦେଇ ନ ପାରିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନିଜକୁ ସେହି ସନ୍ତାନତ୍ୱର ଏକ ସନ୍ତକ ବୋଲି ମୋଟେ ଅନୁଭବ କରିହୁଏ ନାହିଁ । ସନ୍ତକଟିର ଅନୁଭବଟି ମିଳିଗଲେ ମଣିଷ ଏକାବେଳେକେ ଚୁପ୍ ହୋଇଯାଏ । ପୂର୍ଣ୍ଣପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇ ରହିଥାଏ-ସିଏ ପ୍ରକୃତରେ ପ୍ରସନ୍ନ ଏବଂ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ରହିଛି କି ନାହିଁ, ଅନ୍ୟମାନଙ୍କର ତରାଜୁ ପକାଇ ସିଏ କଦାପି ତଉଲିବାକୁ ଯାଏନାହିଁ । ଆପଣାର ଭିତରୁ ହିଁ ସିଏ ପ୍ରମାଣଟି ପାଇଯାଏ । ସିଏ ଦଶଗୁଣ ଅଧିକ କାର୍ଯ୍ୟ ଲାଗି ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଯାଏ, ଦଶଗୁଣ ଅଧିକ ହାଲୁକା ଅନୁଭବ କରେ; ଏହି ସକାଳ, ସଞ୍ଜ, ଆଲୋକ ଓ ଆକାଶଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ତାକୁ ବେଷ୍ଟନ କରି ଆତଯାତ ହେଉଥିବା ମଣିଷମାନଙ୍କ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମସ୍ତେ ତାକୁ ସତେଅବା ବାଟ ଚାଲୁଥିବା ପରି ମନେ ହୁଅନ୍ତି, ତାର ସହଯାତ୍ରୀ ପରି ମନେ ହୁଅନ୍ତି । ସେଇଥିରୁ ହିଁ ସିଏ ତା' ଜୀବନର ଖୁସୀଟିକୁ ପାଇଯାଏ । ଏହି ଖୁସୀ ହିଁ ତା' ଜୀବନର ଅସଲ ଉଚ୍ଚାଟକ ଓ ପ୍ରେରକ ହୋଇ ରହିଥାଏ ।

୧-୯-୮୫

ବୃତ୍ତଗୁଡ଼ିକ ଛୋଟ ହୋଇଗଲେ

ଜୀବନର ଏକ କେନ୍ଦ୍ରଥାଏ, ସେହି କେନ୍ଦ୍ରର ଏକ ବ୍ୟାସାର୍ଦ୍ଧ ମଧ୍ୟ ରହିଥାଏ। ବ୍ୟାସାର୍ଦ୍ଧରୂପକ ସେହି କାଠିଟିକୁ ପକାଇ ଆମେ ଜୀବନକୁ ଚିହ୍ନୁ, ସଂସାରକୁ ଚିହ୍ନୁ, ଭଗବାନଙ୍କୁ ଚିହ୍ନୁ। ଏହି ଚିହ୍ନା ଭୂଇଁ ଅର୍ଥାତ୍ ଚିହ୍ନା ଅନୁଭବଗୁଡ଼ିକ ଆମ ଜୀବନର ବୃତ୍ତ ହୋଇ ରହିଥାଏ। କେନ୍ଦ୍ରଟିର ସ୍ତରରେ ଇଚ୍ଛା କଲେ ବୃତ୍ତଟି ପ୍ରସାରିତ ହୋଇଯାଏ, ନାନା କାରଣରୁ ସେହି କେନ୍ଦ୍ରଟି ସଙ୍କୁଚିତ ହୋଇଥିଲେ ବୃତ୍ତଟି ମଧ୍ୟ ଭାରି ସାନ ହୋଇ ରହିଥାଏ। କେନ୍ଦ୍ରଟି ସଙ୍କୁଚିତ ହୋଇ ରହିଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାହା ନିଜର ଅସଲ ପରିଚୟଟିକୁ ମଧ୍ୟ ମୋଟେ ପାଇ ପାରେ ନାହିଁ। ସେତେବେଳେ ଆପଣା ପାଖରେ ମଧ୍ୟ ବଡ଼ ଅପରିଚିତ ହୋଇ ରହିବାକୁ ପଡ଼େ। ଆପଣା ଭିତରେ ରହିଥିବା ମହିମାକୁ ଆଦୌ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କରି ଚିହ୍ନି ହୁଏ ନାହିଁ।

ବୃତ୍ତଗୁଡ଼ିକ ଛୋଟ ହୋଇଗଲେ ଆମେ ଗାତକୁ ଲୋଡ଼ୁ, ବାଡ଼କୁ ଲୋଡ଼ୁ, ତୁଚ୍ଛା ସନ୍ତକଗୁଡ଼ାକୁ ହିଁ କାମୁଡ଼ି କରି ରହିଥାଉ। ସେତେବେଳେ ନିଜ ଭିତରକୁ ଅନାଇଲେ ଯେତିକି ଦେଖାଯାଏ, ଆମେ କେବଳ ସେତିକିକୁ ହିଁ ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱ ବୋଲି ସ୍ୱୀକାର କରୁଥାଉ। ଆମର ଜୀବନ ସେତିକି ଭିତରେ ଆତଯାତ ହେଉଥାଏ। ଆମେ ସେତେବେଳେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଠିକ୍ ସେତିକି ବ୍ୟାସାର୍ଦ୍ଧର କଳନା ଭିତରେ ଦେଖିବାକୁ ଅଭ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ଯାଇଥାଉ। ପରେ ଯେତେବେଳେ କାହାର ପ୍ରସାଦ ଲାଭ କରି ଆମର ବୃତ୍ତଗୁଡ଼ିକ ବୃଦ୍ଧିପ୍ରାପ୍ତ ହୁଅନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ପୂର୍ବର କ୍ଷୁଦ୍ର ସନ୍ତୋଷ ଏବଂ କ୍ଷୁଦ୍ର ଭୟଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରକୃତରେ କେଡ଼େ ଅଳୀକ ବୋଲି ମନେ ନହୁଅନ୍ତି !

ଜୀବନର ଅସଲ ସାଧନାକୁ ହୁଏତ ଏହିପରି ଏକ ବିଶେଷ ଅର୍ଥରେ ନିଜର ବୃତ୍ତଗୁଡ଼ିକୁ ବଢ଼ାଇବାର ସାଧନା ବୋଲି କୁହାଯାଇ ପାରିବ। ନିଜ ଅନୁଭବର ବୃତ୍ତ ବଢ଼ିବ, ଏବଂ ତାହାକୁ ଅବଲମ୍ବନ ଯୋଗାଇ ଦେବାପାଇଁ ଆମ ଜିଜ୍ଞାସାର ବୃତ୍ତଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟ ବଢ଼ିବ-ଆମର ସାଧନାକୁ ଶୁଭମୟ କରି ରଖିବାକୁ ହେଲେ ଆମେ ସେହି ପ୍ରକ୍ରିୟାଟିକୁ ହିଁ ନିଜ ଜୀବନ ମଧ୍ୟରେ ସତତ ଥାନ ଦେଇ ରଖିଥିବା। ବୃତ୍ତମାନେ ବଢୁଥିଲେ ଦୂରଗୁଡ଼ିକ ନିକଟ ହୋଇ ଆସୁଥିବ; ଭିତରର ଯେଉଁ ଡାଙ୍କୁଣିଗୁଡ଼ିକ ଖୋଲିବାକୁ ଆମର ସାହସ ମଧ୍ୟ ହେଉନଥିଲା, ସେଗୁଡ଼ିକ ସତେଅବା ପୂର୍ଣ୍ଣ ସମ୍ମତିର ସହିତ ଉନ୍ମୋଚିତ ହୋଇଯିବେ। ସେତେବେଳେ ବାହାରୁ ଭିତର ଆଡ଼କୁ ବାଟ ଫିଟିଯିବ। ଏହି ବାହାରର ସବୁକିଛି ଭିତର ସହିତ ସଂଯୁକ୍ତ ହୋଇ ରହିଥିବେ ଏବଂ ଭିତରର ସବୁଯାକ ବ୍ୟାକୁଳତା ବାହାରର କଷଟି ଉପରେ ପ୍ରତିଫଳିତ ହୋଇ ପାରୁଥିବ। ଏହି ସବୁଟି ଭିତରେ ଥାଇ ମଧ୍ୟ ଆମେ ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱରହିତ ହୋଇ ରହିଥିବା।

୧୫-୯-୮୫

ସାଧନା, ଚେତନାର ଓ ପ୍ରତିମାର

ଗୋଟିଏ ସାଧନା ଚେତନାର, ଆଉ ଗୋଟିଏ ସାଧନା ହେଉଛି ପ୍ରତିମାର। ବ୍ୟାକୁଳ ହୋଇ ଲୋଡ଼ିବା, ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହେବାକୁ ମନ କରିବା, ଭିତରକୁ ବାହାରେ ଦେଖିବା ଓ ବାହାରକୁ ଭିତରେ ଦେଖିବା, ଆଖି ମେଲି ଅନାଇଦେବା ମାତ୍ରକେ ପାହାଚଗୁଡ଼ିକ ଏକାବେଳେକେ ସେହି ଶିଖର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଲମ୍ବି ଯାଇଛି ବୋଲି ଅନୁଭବ କରିବା,-ଆପଣାର ଜୀବନକୁ ସେହି ପାହାଚଗୁଡ଼ିକୁ ହିଁ ଚାଲିବାର ଏକ ଅନ୍ୟ ନାମ ବୋଲି ସତକୁ ସତ ଗ୍ରହଣ କରିନେବା, ଏବଂ ଏଡ଼େ ବ୍ୟାକୁଳ ହୋଇ ମୁଁ ଯାହାକୁ ଲୋଡୁଛି, ଏଡ଼େ ଖୁସୀ ହୋଇ ମୁଁ ଯାହାର ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହେବାରେ ଲାଗିଛି, ବାଟ ଚାଲୁଥିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସ୍ୱେଚ୍ଛା-ପ୍ରଣୋଦିତ ଭାବରେ ତାହାରି କାର୍ଯ୍ୟକୁ ହିଁ ନିଜ ଜୀବନର ବ୍ରତ ବୋଲି ଗ୍ରହଣ କରିବା, -ତାହା ହେଉଛି ଚେତନାର ସାଧନା।

ପ୍ରତିମାର ସାଧନା ପଛରେ ଏକ ପ୍ରତିମାତୃଷ୍ଣା ହିଁ ଭାରି ବଳବାନ୍ ହୋଇ ରହିଥାଏ। ଯାହାକୁ ମୁଁ ନିଜ ଭିତରେ ଖୋଜନ୍ତି, ଯାହାର ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହେଉଥାନ୍ତି, ମଣିଷର ପ୍ରତିମାତୃଷ୍ଣା ଅନେକ ସମୟରେ ତାହାକୁ ମୂର୍ତ୍ତିଟିଏ କରି ଥାପି ରଖିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରେ। ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତାର ଇତିହାସରେ ଏହିପରି ପ୍ରତିମାତୃଷ୍ଣାମାନ ପ୍ରବଳରୁ ଅଧିକ ପ୍ରବଳ ହୋଇ କ୍ରମେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଧର୍ମର ଥାପନା ମଧ୍ୟ ହୋଇଛି, ଧର୍ମଗୁଡ଼ାକୁ ଅଧିକ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଚିହ୍ନଟ କରି ରଖିବାକୁ ସଂପ୍ରଦାୟମାନଙ୍କର ମସୁଧା କରାଯାଇଛି। ପାହାଚମାନଙ୍କୁ ପ୍ରତିମା ପାଖରେ ନେଇ ଅଟକାଇ ଦିଆଯାଇଛି। ଦୁଆରଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରାୟ ବନ୍ଦକରି ରଖି ଦିଆଯାଇଛି।

ଚେତନାକୁ ଅଧିକ ଠୁଳ ଭାବରେ ଅନୁଭବ କରିପାରିବା ସକାଶେ ଆମେ ଯେଉଁସବୁ ପ୍ରତିମାକୁ ଆଲମ୍ବନ ରୂପେ ଥାପି ରଖିଛେଁ, ତାହା ଆମକୁ ପ୍ରକୃତରେ ଚେତନାର ମାର୍ଗରେ ହିଁ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଅଗ୍ରସର ହୋଇ ଯିବାଲାଗି ପ୍ରେରଣା ଦେଉ। ଯେଉଁମାନେ ଚେତନାକୁ ଡରନ୍ତି, ଦୁଆର ଖୋଲିବାକୁ ଭୟ କରନ୍ତି, ସଚରାଚର ସେହିମାନେ ହିଁ ପ୍ରତିମାଗୁଡ଼ିକ ପାଖରେ ବାନ୍ଧିହୋଇ ରହିଯିବା ସକାଶେ ଭାରି ଉତ୍ସାହ ଦେଖାନ୍ତି। ଚେତନାର କବାଟଗୁଡ଼ିକୁ ଫିଟାଇ ଆପଣାର ଫୁଲଟିକୁ ପୂର୍ଣ୍ଣଦଳ କରି ଫୁଟାଇବା ନିମନ୍ତେ ଓ ସେହି ଫୁଲଟିକୁ ନେଇ ଅସଲ ଥାନଟିରେ ନିବେଦନ କରିଦେବା ନିମନ୍ତେ ରାଜୀ ହୋଇ ଘରୁ ବାହାରିଥିବା ମଣିଷ ବାଟ ଚାଲୁ ଚାଲୁ ଏହିପରି କେତେ ପ୍ରତିମାଙ୍କୁ ଭେଟିବ, କେତେ ମିଛ ଗୁରୁ ତାହାକୁ କରିଆ ପିନ୍ଧାଇ ପ୍ରତିମା ଦେଖାଇ କାବୁ କରି ରଖିବାକୁ ମଧ୍ୟ ଚେଷ୍ଟା କରିବେ। ତଥାପି ତାକୁ ଆହୁରି ଭିତରକୁ ଯିବାକୁ ହେବ,

ଆହୁରି ଆଗକୁ ଯିବାକୁ ହେବ। "ନ ତସ୍ୟ ପ୍ରତିମା ଅସ୍ତି"-ଏହି ସାଧନା-ମନ୍ତ୍ରଟିକୁ ଜପକରି ତାକୁ ପ୍ରତିମାତୃଷ୍ଣାର ଯାବତୀୟ ବେଢ଼କୁ ଡେଇଁ ଆଗକୁ ବାହାରି ଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ। ତେବେ ଯାଇ ଗତି ମିଳିବ, -ଅସଲ ଭେଟ ତାହାରି ଦ୍ବାରା ସମ୍ଭବ ହେବ।

୧-୧୦-୮୫

ଦଣ୍ଡ ଭଗବାନ ଦିଅନ୍ତି

ଦଣ୍ଡ ଭଗବାନ ଦିଅନ୍ତି। ଦଣ୍ଡ ଦେଇ ପାହାଚ ଡିଆଁଇ ଦିଅନ୍ତି। ଗୋଡ଼ଗୁଡ଼ାକୁ କଦାପି ବାନ୍ଧି ପକାନ୍ତି ନାହିଁ। ମଣିଷ ଦଣ୍ଡଦାତା ହେଲେ ଗୋଡ଼କୁ ବାନ୍ଧି ପକାଏ। ଏହିପରି କରି ହୁଏତ ଆପଣା ଭିତରେ ରହିଥିବା କ୍ରୋଧ ଏବଂ ଗ୍ଲାନିର ପ୍ରତିଶୋଧ ନେବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରିଥାଏ। ଯେଉଁ ମଣିଷ ଆଉ ଜଣକୁ ଦଣ୍ଡ ଦେବ ବୋଲି ସରାଗ ଦେଖାଏ, ସିଏ ଅନେକ ସମୟରେ ଭଗବାନଙ୍କଠାରୁ ଲୁଚିରହି ଆପଣାର ଏକ ଅଲଗା କଣରେ ସତେଅବା ରଜା ହୋଇ ବସିବାକୁ ବାସନା ରଖିଥାଏ।

ଅନେକ ମଣିଷ ଅଧିକ କିଛି କରି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ ବୋଲି ଏଣୁତେଣୁ ସଂଗ୍ରହ କରି ଆଣିଥିବା କେତେଟା ଦଉଡ଼ିରେ ବାନ୍ଧି ହୋଇ ବସିଥାନ୍ତି। ସେହି ଦଉଡ଼ିଗୁଡ଼ାକୁ ସେମାନେ ନୀତି ବୋଲି କହନ୍ତି। ନୀତି ଭିତରେ ରହିବାକୁ ହିଁ ଜୀବନର ଚରମ କରାମତି ବୋଲି ଜାଣନ୍ତି। ସେମାନଙ୍କ ପରି ଯିଏ ଏକା ଗାତରେ ପଶିନଥାଏ, ସେମାନେ ତାହାକୁ ଅପାଂକ୍ତେୟ ବୋଲି ଗଣନ୍ତି। ଆପଣାର କେତୋଟି ସ୍ବୀକୃତ ସଂସ୍କାରସୀମାକୁ ଛାଡ଼ିଦେଲେ ସେମାନେ ସଂସାରଯାକ ଅନୀତି ଦେଖନ୍ତି, ଅଶୁଦ୍ଧତା ହିଁ ଦେଖନ୍ତି। ଅଶୁଦ୍ଧତାକୁ ଡରନ୍ତି। ଏହି ଲୋକମାନଙ୍କର ବାଟ ମଧ୍ୟ ସତେଅବା ଆଗରୁ ଠିକ୍ ହୋଇ ରହିଥାଏ। ତେଣୁ ଆଉ ସବୁଯାକ ବାଟ ସେମାନଙ୍କୁ ଗୋଟାସୁଦ୍ଧା ଅବାଟ ବୋଲି ମନେ ହେଉଥାଏ। ସେମାନଙ୍କର ବାଟ ଅମୁହାଁ ବୃତ୍ତଟିଏ ହୋଇ ସେମାନଙ୍କୁ ଘେରି ରହିଥାଏ,-ସେମାନଙ୍କୁ ଭାରି ଏକୁଟିଆ କରି ରଖିଥାଏ।

ବାଟ ଚାଲୁଥିବା ମଣିଷ ଓ ନୀତି ମାନୁଥିବା ମଣିଷ,-ଏହି ଦୁହେଁ ସତେଅବା ଦୁଇଟି ଧାତୁରେ ଗଢ଼ା ହୋଇଥାନ୍ତି। ବାଟ ଚାଲୁଥିବା ମଣିଷର ନୀତି ବି ଥାଏ, ମାତ୍ର ସେଗୁଡ଼ାକ ଦଉଡ଼ା ହୋଇ ତାକୁ ବାନ୍ଧି ପକାଇବା ଲାଗି କେବେହେଲେ ସାହସ କରିପାରନ୍ତି ନାହିଁ। ଗୋଟାଏ ନୀତି ଅଯଥେଷ୍ଟ ମନେହେଲେ ବାଟ ଚାଲୁଥିବା ମଣିଷ କେଡ଼େ ସହଜ ଭାବରେ ଆଉ ଗୋଟିଏ ପାହାଚକୁ ଉଠିଯାଇ ପାରେ। ଦଉଡ଼ାମାନେ ତାକୁ ଆଦୌ କୌଣସି ଲୋଭ ଦେଖାଇ ପାରନ୍ତି ନାହିଁ। ଭଗବାନଙ୍କର ସକଳ ଦଣ୍ଡକୁ ସିଏ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସମ୍ମତି ସହିତ ସ୍ବୀକାର କରିନିଏ ସତ, ତଥାପି ଭଗବାନଙ୍କୁ ଦଣ୍ଡଧାରୀ ବା ଦଣ୍ଡଦାତା ବୋଲି ମୋଟେ ଅନୁଭବ କରିପାରେ ନାହିଁ। ସିଏ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଅଜସ୍ର

କ୍ଷମାର ଆକର ବୋଲି ଅନୁଭବ କରେ, କରୁଣାର ଅକୂପାର ବୋଲି ଅନୁଭବ କରେ। ତେଣୁ ସକଳ ଦଣ୍ଡକୁ ସ୍ୱୀକାର କରିନେଇ ସେ କ୍ଷମାର ଭାଜନ ହୁଏ। ସଂସାରଗୋଟାକୁ ସାଥୀରୂପେ ଦେଖିବାର ଭାଜନ ହୁଏ। ତେଣୁ କାହାରିକୁ ହିଂସା କରେନାହିଁ, କାହାରି ଗୋଡ଼କୁ ବାନ୍ଧି ପକାଇବାକୁ ମନ କରେନାହିଁ। ବରଂ, କାହାର ଗୋଡ଼ ବାନ୍ଧି ହୋଇ ରହିଯାଇ ଥିବାର ଦେଖିଲେ ସିଏ ବନ୍ଧୁ ପରି ତା' ଆଡ଼କୁ ହାତ ବଢ଼ାଇ ଦେବାର ସାହସ ରଖିଥାଏ।

୧୫-୧୦-୮୫

ଆମେ ଯେତେବେଳେ ଦେଖୁ

ଆମେ ଦେଖିବୁ ବୋଲି ଭଗବାନ ଆମକୁ ଆଖି ଦେଇଛନ୍ତି। ଇତର ପ୍ରାଣୀମାନଙ୍କୁ ଆଖି ଦେଇଛନ୍ତି, ଆମକୁ ମଧ୍ୟ ଦେଇଛନ୍ତି। ତଥାପି, ଇତର ପ୍ରାଣୀମାନେ ଯେପରି ଦେଖନ୍ତି, ଆମେ ମଣିଷମାନେ ସାଧାରଣତଃ ଠିକ୍ ସେହିପରି ଭାବରେ ମୋଟେ ଦେଖୁନାହିଁ। କାରଣ, ଆମ ଆଖି ସହିତ ଆମରି ଭିତରେ ଆହୁରି କେତେ କ'ଣ ଯୋଡ଼ା ହୋଇ ରହିଛି। ଏକ ହୃଦୟ ରହିଛି, ଏକ ବିବେକ ରହିଛି, ଏକ ଅଭୀପ୍ସା ରହିଛି। ଅନେକ ସମୟରେ ଉଚିତ ଭାବରେ ଦେଖିବାକୁ ହେଲେ ଆଗ ଗୋଟିଏ ଡୋର ଲଗାଇବାକୁ ପଡ଼େ, ଆତ୍ମୀୟ ହେବାକୁ ପଡ଼େ,-ଏକାତ୍ମକ ହେବାକୁ ହୋଇଥାଏ। ଆମ ଭିତରର ଅନେକ ସଂକୋଚ, ଅନେକ ସଂସ୍କାର, ଅନେକ ବିଦ୍ୱେଷ ଓ ଅନେକ ଅନିଚ୍ଛୁକତା ଆମକୁ ଆଦୌ ଯଥାର୍ଥ ଭାବରେ ଦେଖିବାକୁ ଦିଏ ନାହିଁ। ଆମେ ଯେତିକି ଦେଖିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରୁଥାଉ, କେବଳ ସେତିକି ଦେଖୁ।

ପରସ୍ପରକୁ ଦେଖିବା ସମୟରେ ଆମେ ସେଥିଲାଗି ଭାରି ଅଳପ ଦେଖୁ, ପରସ୍ପରକୁ ଭାରି ଖଣ୍ଡିଆ କରି ଦେଖୁ। ହୁଏତ ନିଜ ଭିତରେ ସ୍ୱୟଂ କେଉଁଠି ଖଣ୍ଡିଆ ହୋଇ ରହିଥାଉ ଓ ଖଣ୍ଡିଆଗୁଡ଼ାକୁ ଲୁଚାଇ ରଖିବାକୁ ମନ କରୁଥାଉ ଏବଂ ସେହି ଖଣ୍ଡିଆଗୁଡ଼ାକୁ ହିଁ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଭିତରେ ଆବିଷ୍କାର କରିବାକୁ ଏକ ବିଶେଷ ଉତ୍ତେଜନା ଦେଖାଇଥାଉ। ସେତେବେଳେ ଆମେ ଭିତରେ ଦୁଆରଗୁଡ଼ିକୁ କିଳିକରି ରଖିଥାଉ ଏବଂ ତଥାପି ଦୁନିଆ ଗୋଟାକୁ ଦେଖିକରି ସଦର ମଫସଲ ନିରୂପଣ କରିଦେବାକୁ ଯାନବାହନ ଧରି ବାହାରିଥାଉ। ସଂସାରକୁ ଯଥାର୍ଥ ଭାବରେ ଦେଖିବାକୁ ହେଲେ ଆଗ ନିଜ ଭିତରଯାଏ ମଧ୍ୟ ଦେଖି ପାରିବାକୁ ହୁଏ। ବନ୍ଧୁପରି ଦେଖିବାକୁ ମନ କଲେ ଯାଇ ଭିତରକୁ ବାଟ ମିଳେ; ନିଜ ଭିତରକୁ ବାଟ ମିଳେ, ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତଙ୍କ ଭିତରକୁ ମଧ୍ୟ ବାଟ ମିଳେ। ଭିତରକୁ ବାଟ ମିଳିଲେ ପ୍ରକୃତରେ ଅନେକ ଉତ୍ତେଜନାରୁ ରକ୍ଷା ମିଳିଥାଏ।

ନିଜ ଭିତରେ ଅନେକ ଗହଳ ଓ ଗହନକୁ କାଟି ଆଗକୁ ଆଗକୁ ଯାଇ ପାରିଲେ ନିଜ ଭିତରର ସର୍ବୋତ୍ତମଟି ସହିତ ସାକ୍ଷାତ ହୁଏ । ସେହି ସାକ୍ଷାତ ଜୀବନରେ ଏକ ଅମୋଘ ବିଶ୍ୱାସ ଆଣିଦିଏ, ଏକ ମୂଳଭୂତ ସହଜତା ଆଣିଦିଏ । ସେହି ସର୍ବୋତ୍ତମର ଆଲୋକ ଦ୍ୱାରା ଦେଖିଲେ ନିଜକୁ ଏକ ଆଶୀର୍ବାଦପ୍ରାପ୍ତ ବାଟୋଇ ପରି ଅନୁଭବ ହୁଏ । ତା'ର ଏକ ପରିପୂରକ ଉପଲବ୍‌ଧି ସ୍ୱରୂପ ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କ ଭିତରେ ରହିଥିବା ସର୍ବୋତ୍ତମଟିର ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଦେଖିବାକୁ ସାହସ ହୁଏ । ସେମାନେ ବି ବାଟୋଇ ପରି ଦିଶିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରନ୍ତି । ସମସ୍ତେ ବାଟ ଚାଲୁଥାନ୍ତି; ଝୁଣ୍ଟୁଥାନ୍ତି, ପଡୁଥାନ୍ତି, ତଥାପି ବାଟ ଚାଲୁଥାନ୍ତି । କଦାପି ବିଶ୍ୱାସ ହରାନ୍ତି ନାହିଁ । ପରସ୍ପରର ଆଲୋକ-ସମ୍ମାର୍ଜନୀ ଦ୍ୱାରା ପରସ୍ପରର ଅନ୍ଧାରକୁ ମାର୍ଜନା କରି ଦିଅନ୍ତି । ଠିକ୍ ସେତିକିବେଳେ ଯାଇ "ତତୋ ନ ବିଜୁଗୁପ୍‌ସତେ" ବାକ୍ୟଟିର ସତ୍ୟୋପଲବ୍‌ଧି ହୋଇଥାଏ । ଜୁଗୁପ୍‌ସା ଗଲେ ଯାଇ ଦେଖିହୁଏ, ସତକୁସତ ଦେଖିହୁଏ । ଆମର ଏହି ବାହାର ଆଖିଟାକୁ ମଧ୍ୟ ଭିତରଆଡୁ ସଙ୍ଗୀ ମିଳିଯାଏ । ତେଣୁ ସର୍ବୋତ୍ତମ ଆଖିରେ ଦେଖିହୁଏ ।

୯-୧୧-୮୫

ମୁଁ ସତ କହିବି

ସତ ନଥାଏ । ସତକୁ ସାଧିବାକୁ ହୁଏ, ଅର୍ଥାତ୍ ଆବିଷ୍କାର କରିବାକୁ ହୁଏ । ନିଜ ଭିତରେ ଆବିଷ୍କାର କରିବାକୁ ହୁଏ, ନିଜ ବାହାରେ ବି ଆବିଷ୍କାର କରିବାକୁ ହୁଏ । ସତକୁ ଅନୁଭବ କରିବାକୁ ହୁଏ, ଅଙ୍ଗେ ନିଭାଇବାକୁ ହୁଏ । ତେବେ ଯାଇ ଯେକୌଣସି ଉପଲବ୍‌ଧି ସମ୍ଭବ ହୁଏ ।

ଶାସ୍ତ୍ରରେ କେତେ କଥା ଲେଖା ହୋଇଥାଏ । ଶାସ୍ତ୍ରକୁ ମାନୁଥିବା ମଣିଷମାନେ ସେହି କଥାଗୁଡ଼ିକୁ ସତ କଥା ବୋଲି କହନ୍ତି । ସତକଥା ବୋଲି ପ୍ରଚାର କରନ୍ତି । ପୁରାଣରେ କେତେ କେତେ କଥା ଲେଖା ହୋଇଥାଏ । ସେହି ପୁରାଣଗୁଡ଼ିକୁ ମାନୁଥିବା ସମ୍ପ୍ରଦାୟମାନେ ସେହିସବୁ କଥାକୁ ସତକଥା ବୋଲି ପ୍ରଚାର କରନ୍ତି । ତୁଣ୍ଡରୁ ତୁଣ୍ଡ ହୋଇ ସେହି କଥାସବୁ କେତେ କୁଆଡ଼େ ଚରିଯାଏ । ଶେଷକୁ କେତେକ ମଣିଷ ତାହାକୁ ଏକ ମୂର୍ତ୍ତିରୂପ ଆଣି ଦିଅନ୍ତି, ସେଥିରେ ଦିଅଁଟିଏ ଗଢ଼ି ଥୋଇ ଦିଅନ୍ତି । ଦିଅଁଙ୍କ ଲାଗି ଦେଉଳ ଗଢ଼ାହୁଏ । ଯେତେ ଦେଉଳ, ଭେକଗୁଡ଼ାକ ମଧ୍ୟ ସେତିକି ଛଟା ଓ ସେତିକି ମାର୍କାରେ ଶୋଭା ପାଇବାକୁ ସଂସାରରେ କୋଳାହଳ ଲଗାଇ ଦିଅନ୍ତି ।

କୋଳାହଳ କରୁଥିବା ମଣିଷମାନେ ମୋ' ଦିଅଁ, ମୋ' ବାଟ ଓ ମୋର ସତ୍ୟ ବୋଲି କେତେ ଉଚ୍ଚାଟନରେ ମାତି ରହିଥାନ୍ତି । ତଥାପି ଆପଣା ଭିତରେ ସେମାନେ ମୋଟେ କିଛି ହେଲେ ଆବିଷ୍କାର କରିନଥାନ୍ତି, ଆଦୌ କାହାରି କତିରେ ଯାଇ ବସିଥିବା ପରି ଅନୁଭବ କରିନଥାନ୍ତି । ସଂସାର ଭିତରେ ମିଛ ଘୋଟି ରହିଥାଏ । ସତର ନାମରେ ତୂରି ପଡୁଥାଏ, ଘଣ୍ଟ ବାଜୁଥାଏ, ମାତ୍ର ମିଛଗୁଡ଼ାକ ଭର୍ତ୍ତି ହୋଇ ରହିଥାଏ ।

ତେଣୁ ମୁଁ ଅନ୍ତତଃ ନିଜ ପାଖରେ ନିଜ ବିଷୟରେ ସତ କହିବି । ସେହିଠାରୁ ହିଁ ଆରମ୍ଭ କରି ଶିଖିବି । ନିଜ ଭିତରେ ଯେଉଁ ପରମସତ୍ୟ ପ୍ରଚ୍ଛନ୍ନ ହୋଇ ରହିଛି, ମୋ' ଲାଗି ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଛି, ସିଏ କ'ଣ କେବଳ ଶାସ୍ତ୍ର ଓ ପୁରାଣମାନଙ୍କରେ ଲେଖାହୋଇ ରହିଥିବା ସତ୍ୟ, ସିଏ କ'ଣ କେବଳ ଗୋଟାଏ ଦିଅଁ ? ମୁଁ ଅନ୍ତତଃ ସେହି ପରମସତ୍ୟ ପାଖରେ ସତ କହିବାକୁ ସମର୍ଥ ହେବି । ସିଏ ପ୍ରକୃତରେ ଏକ ଅନ୍ୟ ସୋପାନର କଥା, ଏକ ଅନ୍ୟ ସୋପାନର ସାହସ । ମାତ୍ର ସେହି ସାହସ ଦ୍ୱାରା ହିଁ ସତକୁ ସତ ଦୁଆର ଖୋଲିବ,-ଏବଂ ଦୁଆର ଖୋଲିଲେ ଯାଇ ଭେଟ ମିଳିବ । ଯେଉଁମାନେ ଶାସ୍ତ୍ରର ପସରା କିମ୍ବା ପ୍ରଚାରର ପସରା ଧରି କେବଳ ସେହିମାନଙ୍କର ବାଟରେ ଗଲେ ସତ୍ୟର ପ୍ରାପ୍ତି ହେବ ବୋଲି ମୋତେ ଭଳାଇବାରେ ଲାଗିଛନ୍ତି, ସେମାନେ ହୁଏତ ନିଜ ପାଖରେ ବସି ନିଜର ସତକଥା କେବେହେଲେ କହିନାହାନ୍ତି । ତେଣୁ ସେମାନେ ମୋତେ କଦାପି ସୋପାନ ଉଠାଇ ନେଇଯାଇ ପାରିବେ ନାହିଁ । ସେମାନଙ୍କର କଥାକୁ ମାନିଲେ ମୁଁ ସେହିମାନଙ୍କର ଛାଞ୍ଚରେ ପଡ଼ି ଆଉ କ'ଣ ହେବି ସିନା, ମାତ୍ର ତଥାପି ସତ ଭିତରକୁ ବାଟ ପାଇ ପାରିବିନାହିଁ । ଅସଲ ଅନୁରାଗଟି ସହିତ, ଅର୍ଥାତ୍ ଅସଲ ଭୟଶୂନ୍ୟତା ସହିତ ନିଜର ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇପାରିଲେ ଯାଇ ମୁଁ ସତରେ ଯୋଗ୍ୟ ହୋଇ ପାରିବି । ତା'ପରେ ନିଜ ପାଖରେ ଚୋର ହୋଇ ସଂସାର ଯାକ ସତର ଢୋଲ ପିଟିବା ପାଇଁ ଆଉ କୌଣସି ଆବଶ୍ୟକତା ରହିବ ନାହିଁ ।

୧୫-୧୧-୮୫

ସଂସାରଯୋଗ

ଯେଉଁମାନେ ସଂସାର କରନ୍ତି, ଚଳନ୍ତି ଭାଷାରେ ସେମାନଙ୍କୁ ସଂସାରୀ ବୋଲି କୁହାଯାଏ । ବୃହତ୍ତର ସଂସାର ଭିତରେ ସେମାନେ ନିଜର ବୋଲି ଯେଉଁ କଣଟିକୁ ବାଛି ନେଇଥାନ୍ତି, ସେମାନେ ତାହାକୁ ହିଁ ନିଜର ସଂସାର ବୋଲି କହନ୍ତି । ଏହି ସଂସାରକୁ ବୃହତ୍ତର ସଂସାରଠାରୁ ଭିନେ କରି ରଖିଥାନ୍ତି । ବୃହତ୍ତର ସଂସାର ଭିତରୁ ଧନ ଓ ଦ୍ରବ୍ୟ

ଅର୍ଜି ସେମାନେ ସେହି ସାନ କଣଟିକୁ ଭର୍ତ୍ତି କରିବାରେ ଲାଗିଥାନ୍ତି। ସେହି ଆର ସଂସାରଟା ପଛକେ ଉଜୁଡ଼ିଯାଉ, ମାତ୍ର ସେମାନଙ୍କର ନିଜ ସଂସାରଟି ଯେମିତି ହେଲେ ବଜର ହୋଇ ରହିଥାଉ, ସଂସାରକୁ ସାଧିବାର କ୍ଷେତ୍ରରେ ସେମାନେ ଏହି କଥାଟିକୁ ହିଁ ସତେଅବା ମନ୍ତ୍ର ପରି ଗ୍ରହଣକରି ନେଇଥାନ୍ତି। ସେମାନଙ୍କର ସେହି ଚକ୍ରାନ୍ତରେ ବୃହତ୍ତର ସଂସାର ଉଚ୍ଛନ୍ନ ହେବାରେ ଲାଗିଥାଏ। ତେଣୁ ସଂସାରୀମାନଙ୍କର ଐକାନ୍ତିକ ନିଜ ସଂସାରଟି ମଧ୍ୟ ଭାରି ହତଲକ୍ଷ୍ମୀ ହୋଇ ରହିଥାଏ। ଆମ ନିଜନିଜର ସାନ ସଂସାରଗୁଡ଼ିକୁ ସମଗ୍ର ବା ଏକମାତ୍ର ସଂସାର ବୋଲି କୁହା ହେଉଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆମର ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଆମକୁ କଦାପି ଛାଡ଼ି ଯିବନାହିଁ।

ବୈରାଗୀମାନେ ସଂସାର ଛାଡ଼ନ୍ତି। ବାବାଜୀ ହୁଅନ୍ତି। ବୃହତ୍ତରକୁ ଲାଭ କରିବେ ବୋଲି ଏଠୁ ବାବାଜୀ ହୁଅନ୍ତି। ବୈରାଗ୍ୟର ଏକ ଅଲଗା ସଂସାର ଗଢ଼ନ୍ତି। ଜନପଦଠାରୁ ଦୂରରେ, କୋଳାହଳଠାରୁ ଦୂରରେ ସତେଅବା କୌଣସି ଏକ ନିବୁଜ ନିକାଞ୍ଚନ ଥାନରେ ସେମାନେ କିଳିହୋଇ ବସି ଶାନ୍ତି ପାଇବେ ବୋଲି ମନ କରିଥାନ୍ତି। ସେମାନଙ୍କର ସବାମୂଳରେ ବିରକ୍ତି ହିଁ ନିୟାମକ ହୋଇ ବସିଥାଏ। ଯାଡ଼ଟା ପ୍ରତି ବିରକ୍ତି, ତେଣୁ ସିଆଡ଼ଟା ପ୍ରତି ପରମାସକ୍ତି ଓ ପରମ ଲୋଭ। ଶେଷକୁ ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ଆଉ ଗୋଟାଏ ପ୍ରକାରର ଗାତରେ ଯାଇ ପଶିଥାନ୍ତି। ସେହି ଗାତକୁ ହିମାଳୟ ବୋଲି କୁହାଯାଏ।

ସଂସାର ଭିତରେ ଥିବ, ତଥାପି ଯୁକ୍ତ ହୋଇ ରହିଥିବ। ଯୁକ୍ତ ହୋଇ ରହିବା ସକାଶେ ତୁମକୁ ସଂସାର ଛାଡ଼ିବାକୁ ମୋଟେ ପଡୁନଥିବ। କେତେ ନିବିଡ଼ ଭାବରେ ଭଲ ପାଇଲେ ଯେ ବୃହତ୍ତର ଆମ ଯାବତୀୟ କ୍ଷୁଦ୍ରତରର ଆକାଶ ପରି ହୋଇ ରହିଥିବ ଓ ତଥାକଥିତ କ୍ଷୁଦ୍ରତର ମଧ୍ୟ ଯାବତୀୟ ବୃହତ୍ତର ଲାଗି ଭୂମି ହୋଇ ରହିଥିବ, ସେତେବେଳେ ଯାଇ ସେହି କଥାଟିକୁ ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରିବା ସମ୍ଭବ ହେବ। ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱକୁ ସୋପାନ ଉଠି ଚାଲି ଯାଉଥିବା ସମୟରେ ନିଜର ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ନିକଟଟି ଭିତରକୁ ମଧ୍ୟ ପାହାଚ ପାହାଚ ଓହ୍ଲାଇ ଆସୁଥିବା ପରି ଲାଗୁଥିବ। ସେତେବେଳେ ଭିତର ଓ ବାହାର କେହି କାହାରିକୁ ଈର୍ଷା କରିବେ ନାହିଁ। ସବୁରି ଓ ସବୁଟି ସହିତ ଲାଗି ରହିଥିବା ଆମ ଚେତନାସୂତ୍ରଗୁଡ଼ିକ ହିଁ ଆମକୁ ଏକ ଅଭୂତପୂର୍ବ ଆତ୍ମୀୟତାରେ ଏକ ସତତ ସଙ୍ଗଲାଭ ଓ ସଖ୍ୟସାମର୍ଥ୍ୟର ଭାଜନ କରି ରଖିଥିବେ। ସେତେବେଳେ ସଂସାର ଅଥବା ଯୋଗ ନାମରେ କୌଣସି ଭିନେ ଗାତ ଭିତରେ ଯାଇ ପଶିବାର ଓ ଅଲଗା ହୋଇ ରହିବାର ଆଦୌ କୌଣସି ଅବକାଶ ରହିବ ନାହିଁ।

୧-୧୨-୮୫

ଗୁରୁ ଚାରି କିସମର

ସନ୍ଥ କବୀରଙ୍କର ଜଣେ ଶିଷ୍ୟଙ୍କର କହିବା ଅନୁସାରେ ଗୁରୁ ଚାରି ପ୍ରକାରର ଥାଆନ୍ତି । ପ୍ରଥମ ପ୍ରକାରର ଗୁରୁଙ୍କୁ ସିଏ ସୁନା ସହିତ ତୁଳନା କରିଛନ୍ତି । ସୁନା ସୁନା ହୋଇଥାଏ, ଝଟକୁଥାଏ, ଝଲସି ଉଠୁଥାଏ,-ଆଉ ଯାବତୀୟ ଧାତୁଠାରୁ ଆପଣାର ଉଜ୍ଜ୍ୱଳତାରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ବାରିହୋଇ ପଡୁଥାଏ । ମାତ୍ର ସୁନା ସେସବୁ ଧାତୁକୁ ସୁନାରେ ଆଦୌ ପରିଣତ କରିଦେଇ ପାରେନାହିଁ । ସେଥିପାଇଁ ସୁନା ଭିତରେ ଆଦୌ କୌଣସି ସାମର୍ଥ୍ୟ ନଥାଏ । ଦ୍ୱିତୀୟ କିସମର ଗୁରୁ ହେଉଛନ୍ତି ପ୍ରାଚୀନ ରସବିଦ୍ୟାର ସେହି ମୂଳ ରସଟି ପରି । ତାହାର ସଂସ୍ପର୍ଶରେ ଆସିଲେ ସବୁକିଛି ସୁନା ହୋଇଯାଏ, ସୁନାପରି ଝଟକେ ଓ ଝଲମଲ ହୁଏ । ମାତ୍ର ଏମାନେ ସେହି ମୂଳ ରସଟିର ଅସଲ ଗୁଣଟିକୁ କଦାପି ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ଅର୍ଥାତ୍, ସେହି ମୂଳରସର ଅସଲ ସମର୍ଥତାଟିକୁ ମୋଟେ ଗ୍ରହଣ କରି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ତୃତୀୟ ପ୍ରକାର ଗୁରୁଙ୍କୁ ଚନ୍ଦନ ଗଛ ସହିତ ତୁଳନା କରାଯାଇଛି । ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କିସମର ଗଛ ମଧ୍ୟକୁ ନିଜର ଗୁଣ ଅର୍ଥାତ୍ ନିଜର ବାସକୁ ସଂକ୍ରାମିତ କରି ଦେବାଲାଗି ଚନ୍ଦନ ଗଛର ସାମର୍ଥ୍ୟ ରହିଥାଏ । ଅର୍ଥାତ୍ ଚନ୍ଦନ ଗଛ ସବୁଗଛକୁ ଚନ୍ଦନ ଗଛରେ ପରିଣତ କରି ପାରେନାହିଁ । ଯେଉଁ ଗଛ ଆଗରୁ ଗ୍ରହଣଶୀଳ ହୋଇ ତିଆରି ହୋଇଥାଏ, ଚନ୍ଦନଗଛ କେବଳ ତାହାରି ଭିତରକୁ ନିଜର ବାସନାକୁ ସଂକ୍ରାମିତ କରି ଦେଇପାରେ ।

ଚତୁର୍ଥ ପ୍ରକାରର ଗୁରୁଙ୍କୁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଗୁରୁ ବୋଲି କୁହାଯାଇଛି । ତାଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ ପ୍ରଦୀପ ସହିତ ତୁଳନା କରାଯାଇଛି । ସେହି ଗୋଟିଏ ପ୍ରଦୀପ ଭିତରେ ହଜାରେ ବା ଲକ୍ଷେ ଅନ୍ୟ ପ୍ରଦୀପରେ ଅଗ୍ନି ସଂଯୋଗ କରି ପାରିବାର ଶକ୍ତି ରହିଥାଏ । ଶକ୍ତି ବା ଅଗ୍ନି ବିତରଣରେ ଏହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଆଦୌ କୌଣସି ବାରଣ ନଥାଏ । ଏହି ଗୁରୁ ସ୍ୱୟଂ ଦୀପଟିଏ ହୋଇ ଜଳୁଥାନ୍ତି; ଅନ୍ୟ ଯିଏ କେହି ସେହିପରି ଦୀପଟିଏ ହେବାଲାଗି ଓ ଆଲୋକର ବାହକ ହେବାଲାଗି ମନ କଲା ମାତ୍ରକେ ସିଏ ପ୍ରଥମ ଦୀପଟିରୁ ଯାଇ ଅଗ୍ନି ସଂଗ୍ରହ କରି ଆଣିପାରେ । ଏହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଗୁରୁ ଆଲୋକର ନିମିତ୍ତ ହୁଅନ୍ତି । ଗୋଟିଏ ଦୀପ ଲକ୍ଷେ ଦୀପ ହୁଏ । ଏହି ଲକ୍ଷେ ଦୀପ ମଧ୍ୟ ପୁନର୍ବାର ଆହୁରି ଲକ୍ଷଲକ୍ଷ ଦୀପଙ୍କୁ ପ୍ରଜ୍ୱଳିତ କରି ଦିଅନ୍ତି । ଆଲୋକନ ହିଁ ମୂଳ ତତ୍ତ୍ୱ ହୋଇ ରହିଥାଏ, ଦୀପମାନେ ନିମିତ୍ତ ହୋଇ ରହିଥାନ୍ତି ।

୧୫-୧୨-୮୫

ନବ ବର୍ଷ, ନୂତନ ବିଶ୍ୱାସ

ନୂଆ ବର୍ଷର ପାଳନ କରୁଥିବା ମଣିଷ କେତେଟା ବିଧି ପାଳନ କରେ। ସେହି ବିଧି ଅନୁସାରେ ପୁରୁଣା ବର୍ଷଟିକୁ ବିଦାୟ ଦିଏ; ନୂଆ ବର୍ଷକୁ ସ୍ୱାଗତ ଜଣାଏ। ନୂଆ ବର୍ଷର ଶୁଭକାମନା ଜଣାଇ ସେ ପୁରୁଣା ବନ୍ଧୁମାନଙ୍କୁ ସଂଖୋଳି ଆସେ। ତା'ର ପୁରୁଣା ବନ୍ଧୁମାନେ ବି ତାକୁ ସଂଖୋଳି ଆସନ୍ତି। ତା'ଲାଗି ନୂତନ ବର୍ଷର ସୁଖକାମନା କରନ୍ତି। ତା'ପରେ ସମସ୍ତେ ଯାଇ ପୁରୁଣା ଭିତରେ ପଶନ୍ତି, ପୁରୁଣା ହୋଇଯାଆନ୍ତି। ଜୀବନଟା ମଧ୍ୟ ଚାହୁଁ ଚାହୁଁ ଏକ ରୁଟିନ୍‌ରେ ପରିଣତ ହୋଇଯାଏ। ନୂଆ ବରଷଟି ଚାହୁଁ ଚାହୁଁ ପୁରୁଣା ହୋଇଯାଏ।

ନୂଆ ବିଶ୍ୱାସ ହିଁ ମଣିଷକୁ ନିରନ୍ତର ନୂଆ କରି ରଖିପାରନ୍ତା। ଯେଉଁ ବିଶ୍ୱାସରେ ଆମକୁ ପ୍ରକୃତରେ ନୂଆ କରିଦେବାର ଶକ୍ତି ରହିଥାଏ, ତାହା ବାହାରେ ନଥାଏ। ଉଚ୍ଚ ହୋଇ ଦିଶିଲେ କିମ୍ବା ଉଚ୍ଚ ହୋଇ ବସିଲେ ସେହି ବିଶ୍ୱାସ ଯେ ବଳେବଳେ ବଢ଼ିଯିବ, ସେକଥା ମୋଟେ ନୁହେଁ। ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଜମା କଲେ, ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ମଣିଷଙ୍କ ଉପରେ କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱ ବିସ୍ତାର କଲେ ମଧ୍ୟ ମଣିଷ ବିଶ୍ୱାସଘରେ ତଥାପି ଦୃଢ଼ ହୋଇ ପାରେନାହିଁ। ଆମ ସଂସାରରେ ଯେଉଁମାନେ ସାନବଡ଼ କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱଗୁଡ଼ିକୁ ଅବଲମ୍ବନ କରି ରହିଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ଭିତରୁ ହୁଏତ ଅଧିକାଂଶ ଭିତରେ ଏକ ମୂଳଭୂତ ଅବିଶ୍ୱାସ ସକାଶେ ଭାରି କଷ୍ଟ ପାଇବାରେ ଲାଗିଛନ୍ତି। ଭିତରର ଘାଆଗୁଡ଼ାକୁ ବାହାରର ପୁଞ୍ଜିଦ୍ୱାରା ଭଲ କରିବାକୁ କେତେ ମେହେନତ କରୁଛନ୍ତି। ବିଶ୍ୱାସ ବଢ଼ିବ ବୋଲି ବଡ଼ରୁ ଆହୁରି ବଡ଼ ମନ୍ଦିରମାନ ଗଢ଼ା ହେବାରେ ଲାଗିଛି, ବିଶ୍ୱାସ ବଢ଼ିବ ବୋଲି କେତେ ମଣିଷ ଲୁଗା ବଦଳରେ ପାଟ ବି ପିନ୍ଧୁଛନ୍ତି। ବିଶ୍ୱାସକୁ ସତେଅବା ଏକ ସମ୍ମୋହନ ବୋଲି ଭାବି ମାଳା ଜପିବାରେ ଅଥବା ମନ୍ତ୍ର ଆବୃତ୍ତି କରିବାରେ ଲାଗିଛନ୍ତି। ମାତ୍ର ବିଶ୍ୱାସ କାହିଁ ? ବାହାରର ଯାବତୀୟ ଆୟୋଜନ ଭିତରେ ଦାରିଦ୍ର୍ୟକୁ ଯେ କଦାପି ଦୂର କରି ପାରିବନାହିଁ, ସେକଥା ସେମାନଙ୍କୁ କେଉଁ ବନ୍ଧୁ କହି ଦେଇପାରିବ ?

ମାଆଙ୍କ କଥାରେ କହିଲେ, ବିଶ୍ୱାସ କହିଲେ କୌଣସି ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସୂତ୍ର ଅଥବା ଧର୍ମରେ ବିଶ୍ୱାସ କରିବାକୁ ଆଦୌ ବୁଝାଏନାହିଁ। ଅସଲ ବିଶ୍ୱାସ ହେଉଛି ନିଜ ଭିତରେ ରହିଥିବା ସମ୍ଭାବନା ଗୁଡ଼ିକରେହିଁ ବିଶ୍ୱାସ। ଏହି ବିଶ୍ୱାସ ହେଉଛି ଏପରି ଏକ ନିଶ୍ଚୟତାବୋଧ, ଯାହାକି, ଯେତେ ଯାହା ବାଧା ଓ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ଆସୁ ପଛକେ, ଯେତେ ଯାହା ଅପୂର୍ଣ୍ଣତା ରହିଥାଉ ପଛକେ ଓ ଏପରିକି ଆମ ସତ୍ତାର ଗତିପଥକୁ ଯେତେ ଯାହା ନକାରାତ୍ମକତା କାମୁଡ଼ି ଧରିଥାଉ ପଛକେ, ଆମେ ଯେ ଯଥାର୍ଥ

ଉପଲବ୍‌ଧି ସକାଶେ ସଂସାରରେ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରିଛୁ ଏବଂ ଦିନେ ନା ଦିନେ ଯେ ଆମେ ସେହି ଉପଲବ୍‌ଧିଟିକୁ ଅବଶ୍ୟ ହାସଲ କରିବୁ, ଆମ ଭିତରେ ତାହା ସେହି ଅଟକ ପ୍ରତ୍ୟୟଟିକୁ ଆଣି ଦେଇଯାଉଥାଏ ।

ସେହି ଭିତରଟି ସହିତ ପ୍ରକୃତରେ ବନ୍ଧୁ ବାନ୍ଧିପାରିଲେ ଯାଇ ଆମେ ବିଶ୍ୱାସର ଭାଜନ ହୋଇପାରିବା । ଆମ ପୁରୁଣା ବର୍ଷଗୁଡ଼ିକ ଆମ ହାତରେ ଅସଲ ସୂତ୍ରଟିକୁ ଧରାଇ ଦେଇପାରିଲେ ଯାଇ ଆମେ ନୂଆ ବର୍ଷଟି ସହିତ ବନ୍ଧୁ ବାନ୍ଧିପାରିବା ।

୧-୧-୮୬

ପୁରୁଷ-ପ୍ରକୃତି

ପୁରୁଷ ଓ ପ୍ରକୃତି,-ପରମସତ୍ୟକୁ ବାଖ୍ୟା କରିବାକୁ ଯାଇ ପୃଥିବୀର ଆଦିମ ତଥା ପ୍ରାଚୀନ ଦର୍ଶନରେ ଏହିପରି ଦୁଇଟି ବିଭାବରେ ତାଙ୍କୁ ବୁଝାଇ ଦେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରାଯାଇଥିଲା । ଏଥିରେ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ଯେ ପୁରୁଷମାନେ ସେହି ଚେଷ୍ଟା କରିଥିଲେ । କାଳକ୍ରମେ, ସେହି ପୁରୁଷଙ୍କ ହାତରେ ହିଁ ଘଷାମଜା ହୋଇ ପୁରୁଷ ସାଂସାରିକ ଅର୍ଥରେ କେବଳ ପୁରୁଷ ବୋଲି ଚିହ୍ନିତ ହେଲେ, ପ୍ରକୃତି କହିଲେ ମଧ୍ୟ ସେହି ସାଂସାରିକ ଅର୍ଥରେ କେବଳ ସ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ବୁଝାଇଲା । ସମାଜର ସଂସ୍କାର ଦ୍ୱାରା ବଳି ହୋଇ ତିଆରି ହେଉଥିବା ମଣିଷର ଆଖିରେ ଭେଦ ପଶିଲା-ସେହି ଭେଦରେ ସତେଅବା ଏକ ତତ୍ତ୍ୱ ଖଞ୍ଜିଦେବାର ଚେଷ୍ଟାକରି ପୁରୁଷମାନେ କ୍ରମେ ଦେବତା ଓ ଦେବୀମାନଙ୍କର ଅଲଗା ଅଲଗା କଳ୍ପନା କଲେ । ପୁରୁଷମାନେ ଲେଖିଥିବା ପୁରାଣ ଓ ଧର୍ମ-ଉପନ୍ୟାସରେ ସେହି କଳ୍ପନା ଅଧିକ ଦୋରସ୍ତ ହୋଇଗଲା । ପୁରୁଷ ସ୍ତ୍ରୀକୁ ଯେଉଁଭଳି ଆଖିରେ ଦେଖିଲା, ସ୍ତ୍ରୀ ମଧ୍ୟ କାଳକ୍ରମେ ନିଜକୁ ସତକୁ ସତ ସେଇଆ ବୋଲି ଭାବିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ମା' କହନ୍ତି, ପୁରୁଷ ଓ ପ୍ରକୃତି ଦୁଇଟି ଅଲଗା ଅଲଗା ସତ୍ୟ ବା ତତ୍ତ୍ୱ ବୋଲି ସେ କେବେହେଲେ ଅନୁଭବ କରିନାହାନ୍ତି । [ମାତୃରଚନାବଳୀ (ଇଂରାଜୀ) ୬ଷ୍ଠ ଖଣ୍ଡ, ୧୯୭୯, ପୃଷ୍ଠା ୧୧୮] ଶାସ୍ତ୍ରମତରେ ପୁରୁଷ ହେଉଛି ସତ୍ୟର ସାକ୍ଷୀରୂପ, ପ୍ରକୃତି ହେଉଛି ତାହାର କର୍ତ୍ତ୍ରୀରୂପ, ଦୁଇଟିକୁ ଏକାଠି ମିଶାଇ ଅନୁଭବ କଲେ ତାହା ସତ୍ୟର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପ । ମା'ଙ୍କର ସେହି ସାକ୍ଷୀ ଓ କର୍ତ୍ତା ଉଭୟର ଅନୁଭବ ହୋଇଛି । କର୍ତ୍ତା ସାକ୍ଷୀ ନହେଲେ ଯେମିତି ଖଣ୍ଡିଆ, ସାକ୍ଷୀ କର୍ମ ନକଲେ ମଧ୍ୟ ସେମିତି ଖଣ୍ଡିଆ । ଖଣ୍ଡିଆ ହୋଇ ରହିବାରୁ ହିଁ ଯାବତୀୟ ପ୍ରମାଦ । ମଣିଷ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ମଣିଷ ଭିତରେ ଦୁଇଟି ଯାକ ରୂପ ରହିଛି । ସେହି ଦୁଇଟିଯାକ ଥଳକୁ ଏକାବେଳେକେ ଅନୁଭବ

କରିବାକୁ ହୁଏ, ଅଙ୍ଗେ ନିଭାଇବାକୁ ହୁଏ। ଚୈତ୍ୟସତ୍ତାର କୌଣସି ଲିଙ୍ଗ ନାହିଁ- ଆମର ସାମାଜିକ ମନର ବାଡ଼କୁ କାଟି ବାହାରିଯାଇ ପାରିଲେ ହିଁ ଆମେ ମୁହାଁମୁହିଁ ହୋଇ ସତ୍ୟ ଆଗରେ, ନିଜ ଆଗରେ ଛିଡ଼ାହୋଇ ପାରିବା। ତା' ନହେଲେ ନିଜ ଆଖିରେ, ନିଜର ତରାଜୁରେ ଭାରି ଖଣ୍ଡିଆ ହୋଇ ଦିଶୁଥିବା-ଖଣ୍ଡିଆ ହୋଇ ରହିଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦୂରରେ ମଧ୍ୟ ରହିଥିବା-ଅସଲ ଥାନରେ ଗୃହୀତ ହୋଇ ପାରିବା ନାହିଁ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ପୁରୁଷ ଭିତରେ ଗୋଟିଏ ସ୍ତ୍ରୀ ରହିଛି, ପ୍ରତ୍ୟେକ ସ୍ତ୍ରୀ ଭିତରେ ମଧ୍ୟ ପୁରୁଷଟିଏ ରହିଛି। ସାଂସାରିକ ଭେଦ ଅନୁସାରେ ପୁରୁଷ ଓ ସ୍ତ୍ରୀର ଯେଉଁ ଅଲଗା ଅଲଗା ବିଚାର ରହିଛି, ସେହି ବିଚାରର ଫାଶ ଭିତରୁ ମୁକୁଳି ସବାଆଗ ନିଜକୁ ଜଣେ ସନ୍ତାନ ବୋଲି ଅନୁଭବ କରିପାରିଲେ ଯାଇ ଆମେ ପ୍ରତ୍ୟେକେ ନିଜକୁ ଏକାବେଳେକେ ସେହି ଦୁଇଟିଯାକ ଅନୁଭବର ଯୋଗ୍ୟ କରି ପାରିବା।

୧୫-୧-୮୬

ଭୀରୁର ଭଗବାନ ନାହାନ୍ତି

"Your cowardice cuts you off from the Divine."

The Mother

[ଶତବାର୍ଷିକୀ ସଂସ୍କରଣ (ଇଂରାଜୀ) ୬ଷ୍ଠ ଖଣ୍ଡ ୧୯୬୯, ପୃଷ୍ଠା ୪୬୧]

ବାଧାର ସମ୍ମୁଖୀନ ନ ହେଲେ ବାଧାକୁ ଡେଇଁ ହୁଏନାହିଁ। ବାଧା ନଡେଇଁଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମଣିଷ ସେହି ଗୋଟିଏ ସମତଳରେ ରହିଥାଏ, ହୁଏତ ମୋଟେ ଉପରକୁ ଉଠି ପାରେ ନାହିଁ। ଉପରକୁ ଉଠି ଯିବାଲାଗି ମନ ନ କରିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ହୁଏନାହିଁ।

ମା' କହିଛନ୍ତି, କୌଣସି ବାଧା କିମ୍ବା ଅସୁବିଧାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବା ମାତ୍ରକେ ଭୀରୁଙ୍କପରି ପରାଜୟ ସ୍ୱୀକାର କରିନେବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ସେହି ବାଧା ଉପରେ ବିଜୟ ଲାଭ କରିବାକୁ ହିଁ ଚେଷ୍ଟା କରିବା ଉଚିତ। ଯଦି ଆମେ ସେହି ଚେଷ୍ଟାଟିକୁ ପ୍ରକୃତରେ କରି ପାରିବା, ତେବେ ସ୍ୱୟଂ ଦିବ୍ୟ ପରମସତ୍ତା ଯେ ଅବଶ୍ୟ ଆମ ପଶ୍ଚାତରେ ରହିଥିବେ, ସେଥିରେ ଆଦୌ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ। ମାତ୍ର, ଯଦି ଆମେ ଭୀରୁ ହୋଇଥିବା, ତେବେ ଦିବ୍ୟ ପରମସତ୍ତା କଦାପି ଆମ ପାଖରେ ରହିବେ ନାହିଁ,- ଏହିପରି କହି ମାଆ କଥାଟିର ଉପସଂହାର କହିଛନ୍ତି। ଅର୍ଥାତ୍, ଭୀରୁ ହୋଇ ରହିଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆମେ ସେହି ପରମସତ୍ତାଙ୍କ ଠାରୁ ଦୂରଛଡ଼ା ହୋଇ ରହିଥିବା, ତାଙ୍କର ସକଳ ସହାୟତାରୁ ଆପଣାକୁ ବଞ୍ଚିତ କରି ରଖିଥିବା।

ଭୀରୁ ମଣିଷ ଅର୍ଥାତ୍ ଜଣେ ଅଳ୍ପବିଶ୍ୱାସୀ ମଣିଷ । ଅଳ୍ପ ବିଶ୍ୱାସ ଏବଂ ଅବିଶ୍ୱାସ ମଧ୍ୟରେ କେଉଁସବୁ ମାତ୍ରାର କି ପ୍ରଭେଦ ରହିଛି, ହୁଏତ ପଣ୍ଡିତମାନେ ସେହି କଥାଟିକୁ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରି କହିପାରିବେ; ମାତ୍ର, ଏଥିରେ ମୋଟେ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ଯେ, ମୂଳରେ ନାନା କାରଣରୁ ଅବିଶ୍ୱାସ ଗୁଡ଼ାକ ମାଡ଼ିବସି ରହିଥିଲେ ହିଁ ଆମର ତଥାକଥିତ ବିଶ୍ୱାସ ଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟ ଆମକୁ ମୋଟେ ସିଧା ଠିଆ କରାଇ ଧରି ରଖି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ବିଶ୍ୱାସ-, ଅସଲ ବିଶ୍ୱାସ ମଣିଷକୁ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ କରେ,-ଅସଲ ବନ୍ଧୁଟି ଆମରି ଭିତରେ ରହିଛି ବୋଲି ଆମର ସାନବଡ଼ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଆମକୁ ଏକ ପ୍ରତ୍ୟୟ ଆଣି ଦେଇ ଯାଉଥାଏ । ଭିତରେ ସେହି ପ୍ରତ୍ୟୟଟିକୁ ଆମେ ସତକୁ ସତ ଛୁଇଁ କରି ରହିଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବାହାରେ କୌଣସି ବାଧା ପାଖରେ ନତମସ୍ତକ ଏବଂ ନ୍ୟୂନ ହୋଇ ରହିବାର ଆଦୌ କୌଣସି ଆବଶ୍ୟକତା ନ ଥାଏ । ବାଧାମାନେ ସେତେବେଳେ ଆହ୍ୱାନ ପରି ଲାଗନ୍ତି-ଯିଏ ଆମ ଭିତରେ ରହି ଆଗକୁ ଆଗକୁ ବାହାରି ଯିବାର କାରଣ ପରି କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି, ସତେଅବା ସେଇ ବାହାରେ ଆମ ବାଧାଗୁଡ଼ିକର ରୂପ ଧାରଣ କରି ଆମକୁ ଆହ୍ୱାନ କରୁଛନ୍ତି,-ଆମର ଶକ୍ତି ସହିତ ଆମର ଏକ ଯଥାର୍ଥ ପରିଚୟ ଘଟାଇଦେବା ଲାଗି ସତେଅବା ସିଏ ସେହିଭଳି ମନ କରିଛନ୍ତି । ଭୀରୁ ସେହି ଅସଲ ବନ୍ଧୁଟିକୁ ଚିହ୍ନି ପାରେ ନାହିଁ । ଅସଲ ବନ୍ଧୁଟିକୁ ମୋଟେ ବାଟ ଛାଡ଼ି ଦିଏନାହିଁ । ତେଣୁ ଦୂରବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ରହିଥାଏ ।

୧-୨-୮୬

ଦୁଇ କିସମର ଜାଣିବା

ଜାଣିବା ଦୁଇ ପ୍ରକାରର, ଦୁଇ ସ୍ତରର । ମାଆଙ୍କ ଭାଷାରେ କହିଲେ, ଗୋଟିଏ ଜାଣିବା ହେଉଛି around the garden, ଆଉ ଗୋଟିଏ within the garden । ବଗିଚାର ବାହାରେ ଥାଇ ବଗିଚାକୁ ଜାଣିବା ଓ ବଗିଚା ଭିତରେ ଥାଇ ବଗିଚାକୁ ଜାଣିବା । ବାହାରେ ଥାଇ ଜାଣିବାକୁ ଆମ ପୁରାତନ ବିଦ୍ୟାମାନଙ୍କରେ ତଟସ୍ଥ-ବୃତ୍ତି ବୋଲି କୁହାଯାଇଛି । ସୁଅକୁ ଦେଖିବ, ମାତ୍ର ବାହାରୁ ତଟ ଉପରୁ ଦେଖିବ, ସୁଅ ଭିତରେ ପ୍ରବେଶ କରିବ ନାହିଁ । ବୈରାଗୀ ମଣିଷର ଆହୁରି ବିରାଗଯୁକ୍ତ ହେବାରେ ଏହି ତଟସ୍ଥବୃତ୍ତି ଭାରି ସାହାଯ୍ୟ କରିଥାଏ । ଆଧୁନିକ ସଂସାରରେ କେତେ କ'ଣ ଜାଣିବାକୁ କେଡ଼େ କେଡ଼େ ଦିଗ୍‌ଗଜମାନେ ରହିଛନ୍ତି । ସେମାନେ ବାହାରେ ଅଛନ୍ତି, ବାହାରୁ ସବୁକିଛିକୁ ଜାଣିଛନ୍ତି । ସେମାନେ ଅତି ଅଳପ ଜାଣିଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କର ସଂଖ୍ୟା ଦିନକୁ ଦିନ ବୃଦ୍ଧି ପାଇବାରେ ଲାଗିଛି । ନିଜେ ଓଦା ହେବ ନାହିଁ, ଅଥଚ

ପାଣିକୁ ଜାଣିବ,- ସଂସାରରେ ବିଜ୍ଞାନୀ ବୋଲାଇବ, ଏହା ପ୍ରକୃତରେ ଏକ ବିଡ଼ମ୍ବନାର କଥା ।

ବଗିଚାର ଭିତରେ ଥାଇ ବଗିଚାକୁ ଜାଣିବା,- ଅର୍ଥାତ୍ ନିଜକୁ ସାମିଲ୍ କରି ଜାଣିବା । ଏହି ଜାଣିବାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଅଙ୍ଗୀକାରବଦ୍ଧ ହେବା । ଯେଉଁ ପୃଥିବୀକୁ ମୁଁ ଜାଣିଲି, ସେହି ପୃଥିବୀ ପାଖରେ ଅଙ୍ଗୀକାରବଦ୍ଧ ହୋଇ ରହିବା; ଯେଉଁ ମଣିଷଟିକୁ ମୁଁ ଜାଣିଲି, ତାହାରି ପାଖରେ ଅଙ୍ଗୀକାରବଦ୍ଧ ହୋଇ ରହିବା । ଏହି ଜାଣିବା ହେଉଛି ଅନୁରାଗୀର ଜାଣିବା । ଅନୁରାଗୀ ପଳାଇ ଯାଏ ନାହିଁ, ପୃଥିବୀ ବାହାରେ ରହି ପୃଥିବୀର ମଜା ଦେଖିବାକୁ ସିଏ କଦାପି ମନ କରେନାହିଁ । ଅନୁରାଗୀ ଓଦା ହେବାକୁ ମୋଟେ ଡରେ ନାହିଁ । ସିଏ ଡୋର ଲଗାଇ ବାହାରିଥାଏ । ଡୋର ଲଗାଇ ଦେଇ ଡର ଛଡ଼ାଇବାରେ ଲାଗିଥାଏ । ତଟସ୍ଥ ମଣିଷ ଡୋର ଲଗାଇବାକୁ ଭୟ କରୁଥାଏ ।

ଦୁଇ ପ୍ରକାରର ଜାଣିବା,- ତେଣୁ ଦୁଇ ପ୍ରକାରର ଜୀବନ ଓ ଦୁଇ ପ୍ରକାରର ମଣିଷ । ଦୁଇଟି ସ୍ତରରେ ଦୁଇ ପ୍ରକାରର ନୀତି ଓ ଦୁଇ ପ୍ରକାରର ବିବେକ । ବଗିଚାର ବାହାରେ ବାହାରେ ରହି ସାଧୁ ହୋଇଥିବା ମଣିଷମାନେ କାଳେ କାଳେ ରହି ଆସିଛନ୍ତି । ସଂସାରର ଅଧିକତର ଶାସ୍ତ୍ରକୁ ସେଇମାନେ ଲେଖିଛନ୍ତି । ସେହିମାନେ ହିଁ ଅଧିକତର ପଦକୁ ମାଡ଼ି ବସିଛନ୍ତି, ଅଧିକରୁ ଅଧିକ କଥା କହିଛନ୍ତି । ମାତ୍ର ତଥାପି ଅନୁରାଗୀର ସ୍ଥାନ ପୂରଣ କରିବା ଲାଗି କେବେହେଲେ ସମର୍ଥ ହୋଇ ନାହାନ୍ତି । ଆମଲାଗି ସେହିପରି ଅନୁରାଗୀ ମଣିଷ ଅନେକ ଦରକାର, ଯେଉଁମାନେ କି ବେଶ ପିନ୍ଧି ନଥିବେ, ମୁଖା ପିନ୍ଧି ନଥିବେ, ଅଭିନୟ କରୁନଥିବେ, ଗର୍ଭ ଦେଖାଉ ନଥିବେ ଅଥବା ଗରିଷ୍ଠ ହୋଇନଥିବେ । ତେଣୁ ଚାଲ, ଆମେ ଅନୁରାଗୀ ମଣିଷମାନଙ୍କୁ ଖୋଜିଯିବା,- ନିଜ ଭିତରେ ଖୋଜିଯିବା, ଏହି ସଂସାର ଭିତରେ ବି ଖୋଜିଯିବା । ଆମେ ପରସ୍ପର ଭିତରେ ଏହି ଅନୁରାଗୀ ମଣିଷଟିକୁ ଖୋଜିବା । ତେବେଯାଇ ବନ୍ଧୁମାନଙ୍କୁ ଆବିଷ୍କାର କରି ପାରିବା,- ବନ୍ଧୁର ପଥଗୁଡ଼ିକୁ ପାର ହୋଇ ପାରିବା ।

୧୫-୨-୮୬

ଦୋଷ ଆଉ ଗୁଣ

ଗୁଣ ଦେଖିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ନ କରୁଥିଲେ ହିଁ ଦୋଷ ଗୁଡ଼ାକ ଦେଖାଯାଏ ଏବଂ ନିଜ ଭିତରେ ଦୋଷ ବୋଲି ଭାବି କିଛି ଲୁଚାଇ କରି ରଖିବାକୁ ଆମଠାରେ ଏକ ବ୍ୟଗ୍ରତା ରହିଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅନ୍ୟଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିର ଗୁଣଗୁଡ଼ିକ ଆମକୁ ମୋଟେ ଦିଶନ୍ତି ନାହିଁ,- ଦୋଷଗୁଡ଼ିକ ହିଁ ଦିଶିଯାଉଥାନ୍ତି । ଅନେକ ମଣିଷ ଏକ ବିଶେଷ ଅଭ୍ୟାସ ବଳରେ

ନିଜର ଆଖିଟିକୁ ଏପରି କରି ରଖିଥାନ୍ତି ଯେ, କାହାଆଡ଼କୁ ଅନାଇଦେଲା ମାତ୍ରକେ ସେମାନଙ୍କୁ ତା'ର ଦେହଟି ମୋଟେ ଦେଖାଯାଏ ନାହିଁ, କେବଳ ଜାଦୁ ଗୁଡ଼ାକହିଁ ବିରିବିରି ହୋଇ ଦେଖାଯାଉଥାଏ । ସେହି ଆଖିକୁ ହୁଏତ ଅନ୍ୟ ପ୍ରକାରର କରି ରଖି ପାରୁଥିଲେ, ଜାଦୁଗୁଡ଼ାକ ସତ୍ତ୍ୱେ ଜାଦୁର ତଳେ ରହିଥିବା ଦେହଟି ହିଁ ଦେଖାଯାଏ-ଜାଦୁଗୁଡ଼ାକ ଲାଜରା ହୋଇ ଲୁଚି ପଳାନ୍ତି ।

କିଏ କହେ, ଏହି ସଂସାରରେ ନବେ ଭାଗ ଦୋଷ, ମୋଟେ ଦଶ ଭାଗ ଗୁଣ । ଅନେକ ଗୁଣୀ ମଣିଷ ଅଛନ୍ତି, ଯେଉଁମାନେ ଏହିପରି ଏକ ଦୋଷ ଭର୍ତ୍ତି ହୋଇଥିବା ସଂସାର ପାଖରୁ ସେଥିଲାଗି ଦୂରଛଡ଼ା ହୋଇ ରହିବାକୁହିଁ ଅସଲ ସାଧୁତ୍ୱ ବୋଲି ଗ୍ରହଣ କରିଥାନ୍ତି । ଦୋଷଗୁଡ଼ାକର ମଳି ଲାଗିଲେ ଗୁଣଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟ ଦୋଷ ହୋଇଯିବ ବୋଲି ଆଶଙ୍କା କରନ୍ତି । ଯଥାସମ୍ଭବ ବଡ଼ ଗଣ୍ଡିଟିଏ ପକାଇ ନିଜର ଗୁଣଗୁଡ଼ିକୁ ଅଲଗା ରଖିଥାନ୍ତି ।

ଗୋଟିଏ ପ୍ରକାରର ସଂସର୍ଗରୁ ଦୋଷ ଓ ଆଉ ଗୋଟିଏ ପ୍ରକାରର ସଂସର୍ଗରୁ ଗୁଣ;-ପ୍ରାଚୀନ ଶାସ୍ତ୍ରରେ ଏହି କଥାଟି ଲେଖା ହୋଇରହିଛି । ମୋ' ଭିତରେ ଗୁଣଗୁଡ଼ିକ ଥାଏ, ସଂସର୍ଗ ବାଜିଲେ ତାହା ଦୋଷରେ ପରିଣତ ହୋଇଯାଏ, ସେକଥା ଠିକ୍ ନୁହେଁ । ବରଂ, ଏହିପରି ହୁଏ ଯେ, ଯଦି ମୁଁ ସତକୁ ସତ ଗୁଣର ସଂସର୍ଗ କରିବି ବୋଲି ସଂସାରକୁ ବାହାରିଥାଏ, ତେବେ ସଂସାରରେ ମୋତେ ସବାଆଗ ଗୁଣଗୁଡ଼ିକ ହିଁ ଦିଶିଦିଶି ଯାଆନ୍ତି, ପଙ୍କ ଭିତରେ ପଦ୍ମଟି ଦିଶିଦିଶି ଯାଉଥାଏ । ମାତ୍ର, ଯଦି ମୁଁ କୌଣସି କାରଣରୁ ଦୋଷଗୁଡ଼ିକୁ ଆବିଷ୍କାର କରିବି ବୋଲି ସଂସାରକୁ ଲୋଡ଼ି ବାହାରେ, ତେବେ ମୋ' ଆଖିରେ ସେହି କାରଣରୁ ହିଁ ଏତେ ବହଳର ପଙ୍କ କେତେ ଆଗ୍ରହରେ ବୋଳି ହୋଇ ରହିଥାଏ । ପଙ୍କ ବୋଳା ହୋଇଥିବା ଆଖିମାନେ ପଙ୍କ ହିଁ ଦେଖନ୍ତି, ପଙ୍କୋଦ୍ଧାରର ଶାସ୍ତ୍ର ଲେଖନ୍ତି । ସେହି ଶାସ୍ତ୍ରମାନଙ୍କୁ ଅନେକ ସମୟରେ ଧର୍ମଶାସ୍ତ୍ର ବୋଲି ବି କୁହାଯାଏ । ମଣିଷ ମଣିଷଠାରୁ ଦୂର ଓ ଅଧିକ ଦୂର ହୋଇ ରହିଥାଏ । ଆଗ ଦୋଷ-ଅଂଶଟିକୁ ଦେଖି ଗୁଣ-ଅଂଶର ବିଚାର କରା ଯାଉଥାଏ । ଯଦି କେହି ଏ ପ୍ରଣାଳୀଟିକୁ ନମାନି ସବାଆଗ ଗୁଣଅଂଶଟିକୁ ହିଁ ଆବିଷ୍କାର କରି ତାହାରି ଦର୍ପଣ ଉପରେ ଜଣେ ମଣିଷର କଳନା କରି ପାରନ୍ତା, ତେବେ ତାକୁ ଆମ ସଂସାରଟା ହୁଏତ ଏକାବେଳେକେ ଅନ୍ୟ ପ୍ରକାରର ହୋଇ ଦିଶନ୍ତା । ଆମେ ସମସ୍ତେ ପରସ୍ପରର କେତେ ପାଖପାଖ ହୋଇ ସତେଅବା ଗୋଟିଏ ସୂତାରେ ବନ୍ଧାହୋଇ ରହିଥିବା ପରି ଦିଶନ୍ତେ ।

୧-୩-୮୬

ଆମେ ଯେତିକି, ଆମେ କ'ଣ ପ୍ରକୃତରେ ସେତିକି ?

ଆମେ ଆପଣାକୁ ଯେତିକି ଦେଖିବାକୁ ମନକରୁ, ଆପଣାକୁ ପ୍ରକୃତରେ କେବଳ ସେତିକି ବୋଲି ଦେଖିବାକୁ ସମର୍ଥ ହେଉ । ଆପଣାକୁ ଅଳପ ବୋଲି ଦେଖିବାକୁ ସମର୍ଥ ହେଉ । ଆପଣାକୁ ଅଳପ ବୋଲି ଦେଖିବାଲାଗି ମନ କରୁଥିଲା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରକୃତରେ ଭାରି ଅଳପ ଦିଶେ । ଅଧିକ ଦେଖିବାକୁ ହେଲେ ଅଧିକ ସାହସ କରିବାକୁ ହୁଏ; ଏହି ସମୁଦାୟ ଆକାଶଟିକୁ ସାମିଲ କରି ନିଜକୁ ଦେଖିବାକୁ ହୁଏ, ଆପଣା ଭିତରେ ରହିଥିବା ଅସଲ କେନ୍ଦ୍ରଟି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯାଇ ପାରିବାକୁ ହୁଏ ଓ ସେହି କେନ୍ଦ୍ରକୁ ଛୁଇଁ ପାରିବାକୁ ମଧ୍ୟ ହୁଏ । ଅନେକ ମଣିଷ ଏପରି ଅଛନ୍ତି, ଯେଉଁମାନେ କି ଅନ୍ୟ କାହା ସହିତ ନିଜକୁ ତୁଳନା ନକଲେ ନିଜକୁ ମୋଟେ ଦେଖି ପାରନ୍ତିନାହିଁ । ଅନ୍ୟମାନେ ବଡ଼ ହୋଇ ଦିଶୁଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେମାନଙ୍କୁ ନିଜର ଜୀବନଟି ଓ ନିଜର ଆୟତନଟି ଭାରି ସାନ ହୋଇ ଦିଶେ । ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ହୁଏତ ଈର୍ଷା କରୁଥିବାରୁ ହିଁ ସେମାନେ ଆମ ତୁଳନା-ଦର୍ପଣଟି ଉପରେ ଆମଠାରୁ ବଡ଼ବୋଲି ଦିଶୁଥାଆନ୍ତି ଓ ଆମେ ସେମାନଙ୍କ ଠାରୁ ସାନ ହୋଇ ଦିଶୁ ଏବଂ, କେତେକ କାରଣରୁ ଯେଉଁମାନେ ନିଜକୁ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କଠାରୁ କେବଳ ବଡ଼ବୋଲି ଦେଖୁଥାନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କୁ ଅନ୍ୟମାନେ ସତେଅବା ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ କୁଜୀବେଙ୍ଗ ପରି ଦେଖାଯାଆନ୍ତି । ସେତେବେଳେ ସେମାନଙ୍କୁ ଖାଲି ଦଳିଦେଇ ଚାଲିଯିବାକୁ ମନହୁଏ ଏବଂ ଯେଉଁମାନଙ୍କୁ ଆମେ ଦଳିଦେଇ ଚାଲି ଯିବାକୁ ମନ କରୁଥାଉ, ସେମାନଙ୍କୁ ସତକୁ ସତ ଦେଖିବାଲାଗି ଆମର ଆଉ ଫୁର୍‌ସତ ହୁଅନ୍ତା କିପରି ? ସଂସାରର ଅଧିକାଂଶ ଜ୍ଞାନୀ, ଗୁଣୀ, ମାନୀ, ପଣ୍ଡିତ ଓ ପୁଣ୍ୟବାନମାନେ ପ୍ରଧାନତଃ ଏହିପରି ଦେଖି ଥାଆନ୍ତି ।

ଅସଲ ଦେଖିବା ହେଉଛି ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଏକାଠି ବାନ୍ଧି ରଖିଥିବା ସୂତ୍ରଟିକୁ ଦେଖିବା । ସୂତ୍ରଟି ଦେଇ ଦେଖିପାରିଲେ ଆଉ ଛୋଟକରି କିମ୍ବା ଅଳପ କରି ଦେଖିବାର କୌଣସି ଅବକାଶ ରହେନାହିଁ । ସେହି ସୂତ୍ରଟିର ମାଧ୍ୟମରେ ହିଁ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଦେଖି ପାରୁଥିଲେ ଭକ୍ତ କେବଳ ବାହାରେ ନୁହେଁ, ନିଜ ଭିତରେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କୁ ଦେଖି ପାରୁଥିବ । ସେହି ସୂତ୍ରଟି ଦେଇ ଜଣେ ମଣିଷ ଆଉ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଦେଖିଲେ ସିଏ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ତା'ର ଆତ୍ମୀୟରୂପେ ହିଁ ପାଇବ । ସୂତ୍ରଟିର ମାଧ୍ୟମରେ ଜଣେ ଶିକ୍ଷକ ତା' ଚାରିପାଖରେ ରୁଣ୍ଡ ହୋଇଥିବା ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଦେଖି ପାରୁଥିଲେ ସିଏ ବୟସ୍କତାର ବହୁ ପ୍ରମାଦରୁ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଏବଂ ନିଜକୁ ବଞ୍ଚାଇ ରଖିପାରିବ ।

ନିଜ ଭିତରୁ ଅହଂର ଯାବତୀୟ ମଳିକୁ ବାହାର କରିଦେଇ ପାରିବା ପରେ ଯାହା ଦିଶେ, ତାହାକୁ ସେପାଏ ଯାଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଆତ୍ମା ବୋଲି କହିଛନ୍ତି । ସେହି ଆତ୍ମା

ହେଉଛି ମୂଳତଃ ଗୋଟିଏ ସୂତ୍ର, ଗୋଟିଏ ସେତୁ। ସେହି ସେତୁଟିକୁ ଦେଇ ଦେଖିଲେ ଏକାବେଳେକେ ସବୁ ଦେଖାଯାଏ, ଅନାଇ ଦେଲା ମାତ୍ରକେ ସମଗ୍ର ପୃଥିବୀ ହିଁ ଦେଖାଯାଏ। ଅର୍ଥାତ୍, ସେଇ ଦିଶନ୍ତି; ବିରାଟ ଦୃଶ୍ୟମାନ୍ ହୁଏ। ନିଜକୁ ଅଳପ ଅଥବା ଅତିକାୟ ବୋଲି ଅନୁଭବ କରିବାକୁ ସେତେବେଳେ ଆଉ ବେଳ ନଥାଏ। ଆମେ ପ୍ରକୃତରେ ଯେତିକି, ସେତେବେଳେ ଠିକ୍ ସେତିକି ଦେଖାଯାଏ।

୧୫-୩-୮୬

ପୂଜା ନା ପରିବର୍ତ୍ତନ ଲାଗି ଅନିଚ୍ଛା ?

"Why do men want to worship ?
It is far better to become than to worship,
It is the reluctance to change that
makes one worship".- The Mother

–[ମାତୃ-ରଚନାବଳୀ (ଇଂରାଜୀ), ୧୫ଶ ଖଣ୍ଡ, ୧୯୮୦, ପୃଷ୍ଠା-୩୧]

"ଲୋକମାନେ କାହିଁକି ପୂଜା କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରନ୍ତି ? ପୂଜା କରିବା ଠାରୁ ହେବା ଅନେକ ଅଧିକ ଭଲ। ପରିବର୍ତ୍ତନ ଲାଗି ଏକ କୁଣ୍ଠାଭାବ ରହିଥିଲେ ହିଁ ଆମେ ପୂଜା କରିବାକୁ ମନ କରୁ।" -ମାଆ ଏହି କଥାଟିକୁ ୧୯୬୯ ମସିହା ଜୁନ୍ ଚବିଶ ତାରିଖରେ କହିଥିଲେ। ଅନେକ ମଣିଷ ଅଛନ୍ତି, ଯେଉଁମାନେ କି ପୂଜା କରିଦେଲେ କାମ ସରିଗଲା ବୋଲି ମନେ କରନ୍ତି। ସେମାନଙ୍କର ଚାରିପାଖରେ ଆଲୋକ ଭରି ରହିଥାଏ, ସେମାନେ ସେହି ଆଲୋକଟିକୁ ଦେଖିପାରନ୍ତି ନାହିଁ। ସେମାନଙ୍କ ଜୀବନର ପ୍ରତ୍ୟେକ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଅସଲ ସ୍ପର୍ଶଗୁଡ଼ିକ ଆସି ସେମାନଙ୍କ ଦେହରେ ବାଜିବାରେ ଲାଗିଥାଏ। ସେମାନେ ସେହି ସ୍ପର୍ଶକୁ ଅନୁଭବ କରିପାରନ୍ତି ନାହିଁ। ପୃଥିବୀଯାକର ଆହ୍ୱାନ କରୁଣା ହୋଇ ସେମାନଙ୍କୁ ଘରୁ ବାହାରି ଚାଲି ଆସିବାଲାଗି ଉଦ୍‌ବୋଧନ ଦେଉଥାନ୍ତି, ମାତ୍ର ସେମାନେ କବାଟ କିଳି ଘରଟି ଭିତରେ ବସିଥାନ୍ତି। ସେମାନେ ପୂଜା କରନ୍ତି, କାମ ସାରିଦିଅନ୍ତି। ଯାହା ଏକ ଅବିରାମ ଉଦ୍‌ବୋଧନ ରୂପେ ସେମାନଙ୍କୁ ଉଦ୍‌ବେଳିତ କରିଦେବା ସକାଶେ ଓ ସୋପାନ ପରେ ସୋପାନକୁ ଅତିକ୍ରମ କରାଇ ହାତଧରି ସାଙ୍ଗରେ ନେଇଯିବା ସକାଶେ ସେମାନଙ୍କର ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗରେ ହାତ ପାଆନ୍ତାରେ ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଛି, ସେମାନେ ତାକୁ ନିଜ ନିଜର କଳନା ଅନୁସାରେ କିଳି ଧରି ସେହି ଘର ଭିତରେ ହିଁ କୌଣସି ଏକ କଣରେ ଥାପି କରି ରଖିଥାନ୍ତି ଓ ତାହାର ପୂଜା କରୁଥାନ୍ତି, ପୂଜା କରି କାମ ସରିଗଲା ବୋଲି ଭାବନ୍ତି।

ଅଧିକ ଭଲ ହେଉଛି ବଞ୍ଚିବା, ହେବା। ଅସଲ କାମଟି ହେଉଛି ବଦଳିଯିବା। ବଦଳିଯିବାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଦୂରତାଗୁଡ଼ାକୁ କାଟି ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ

ହୋଇପାରିବା । ଯେଉଁସବୁ ସହିତ ସେତୁ ବାନ୍ଧିବାକୁ ଆମକୁ ଭୟ ଲାଗୁଛି, ସେହିସବୁ ସହିତ ତଥାପି ସେତୁ ବାନ୍ଧିବାଲାଗି ସମ୍ମତି ଦେବା । ଯେଉଁସବୁ ସମ୍ବନ୍ଧ ଯୋଡ଼ିବା ନିମନ୍ତେ ଭିତରେ ଆମର ସାନ ଅହଂଟି ନାନା ଆକଟ କରି ବାଟ ଛାଡ଼ି ଦେଉନାହିଁ, ସେହିସବୁ ସମ୍ବନ୍ଧ ଯୋଡ଼ିବାକୁ ସତକୁ ସତ ବାହାରକୁ ଗୋଡ଼ କାଢ଼ି ବାଟ ଚାଲିବା,- ଆପଣାକୁ ବୃହତ୍ତର ପାଖରେ ପରିଚିତ କରାଇବା, ଅର୍ଥାତ୍, ବୃହତ୍ତର ଲାଗି ଜୀବନ ବଞ୍ଚିବା ।

ଅସଲ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଗୁଡ଼ିକ ଲାଗି ଏକ କୁଣ୍ଠା ରହିଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ଅସଲ କାତିଗୁଡ଼ିକୁ ଛାଡ଼ି ବାହାରକୁ ବାହାରି ଆସିବା ଲାଗି ସତକୁ ସତ ମନ ନ କରୁଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆମେ ହୁଏତ ସେହି ପୂଜାକୁ ହିଁ ଅଧିକ ମନ କରୁଥିବା, ପୂଜା କରି କାମ ସାରି ଦେଉଥିବା ।

୧-୪-୮୬

ମଣିଷ ଭାବେ

କୃପଣ ସଂଗ୍ରହ କରେ, ଭକ୍ତ ଆପଣାକୁ ଦିଏ । ସଂଗ୍ରହ କଲେ ଜୀବନରେ ବେଶୀ ଲାଭ ହୁଏ କି ଆପଣାକୁ ଦେଲେ ବେଶୀ ଲାଭ ହୁଏ, ଭକ୍ତିଶାସ୍ତ୍ରରେ ସେପରି କୌଣସି ହିସାବ କରିବାଲାଗି ଆଦୌ କେହି ମନ କରିନାହାନ୍ତି । ତଥାପି, ଯୁଗେ ଯୁଗେ ଭକ୍ତମାନେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଅଙ୍ଗେ ନିଭାଇ ଥିବା ପରି ସର୍ବଦା ଏହି କଥାଟିକୁ କହି ଆସିଛନ୍ତି ଯେ, ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ଆସୁଥିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଭାରି ସ୍ୱାଭାବିକ ଭାବରେ କେବଳ ଦେବାକୁ ହିଁ ମନ ହୁଏ । ନିଜକୁ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ପରିମାଣରେ ଦେଇ ପାରୁଥିଲେ ତେଣେ ଅସଲ ଥାନଗୁଡ଼ିକରେ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଡୋର ଲାଗି ଯାଉଥାଏ । ଏବଂ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଡୋର ଲାଗୁଥିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ବାଡ଼ଗୁଡ଼ାକ, କୁଣ୍ଠାଗୁଡ଼ାକ ଏବଂ କୃତ୍ରିମତାଗୁଡ଼ାକ ଅପସରି ଚାଲି ଯାଉଥାଏ । ବାଡ଼ ଉଠିଲେ, କୁଣ୍ଠା ଗଲେ ଏବଂ କୃତ୍ରିମତା ଆଡ଼କୁ ଆଦୌ କୌଣସି ଲୋଭ ନରହିଲେ ଯାଇ ମୁକ୍ତି ମିଳେ ।

ଭାବରେ ପଡ଼ି ମଣିଷ ଭାବେ, ସିଏ ନିଜକୁ ଏହିପରି ଜଣେ ଭକ୍ତରୂପେ ତିଆରି କରିବ । ସିଏ ଆପଣାକୁ ଦେବ, ନିଜକୁ ସତେଅବା ଗୋଟିଏ ପୂର୍ଣ୍ଣଇଚ୍ଛୁକ ଫୁଲରେ ପରିଣତ କରି ତାଙ୍କରି ପାଖରେ ନେଇ ଥୋଇଦେବ । ମାତ୍ର ତା'ପରେ ସଂସାରର ଅନ୍ୟ ଅଭ୍ୟସ୍ତ ରୀତିଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ଭାଳୁ ସମ୍ଭାଳୁ କୋଉଠି କ'ଣ ହୁଏ କେଜାଣି, ସିଏ ନିଜକୁ ସେହି ବିମୋଚନକାରୀ ହେବାଲାଗି ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ଭୋଗ ଦେଇ କାମ ଚଳିଯିବ ବୋଲି ନିଜ ମନକୁ ବୁଝାଇ ନେବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରେ । ସେହି ଅନ୍ୟ ଉଦାହରେ

ଆହୁରି ପାଦେ ବା କେତେ ପାଦ ଆଗକୁ ଯାଇ କେତେ ମଣିଷ ବଳି ବି ଆଣି ଦିଅନ୍ତି । ଭୋଗ ଆଉ ବଳିକୁ ନେଇ ଶାସ୍ତ୍ର ଲେଖା ହୁଏ, ମନ୍ତ୍ର ଫନ୍ଦା ହୁଏ । ସେତେବେଳେ ସେହି ଅନ୍ୟ ଚାହିଦାଗୁଡ଼ିକର ପୂରଣ ଲାଗି ଅନୁରୂପ ଗୁରୁମାନେ ବି ବାହାରନ୍ତି । ଏମାନେ ଦେଉଳମାନଙ୍କରେ ଯନ୍ତାଳ ବସାନ୍ତି; ଯନ୍ତାଳରୁ ଯାହା ବାହାରେ ସେମାନେ ତାହାକୁ ହିଁ ଭୋଗ ବୋଲି କହନ୍ତି । ସେମାନେ ମଣିଷମାନଙ୍କୁ ସେତିକି ଶିକ୍ଷା ଭିତରେ ବାନ୍ଧିକରି ରଖିଦିଅନ୍ତି । ମଣିଷ ମେଣ୍ଢା ହୋଇ ରହେ, ସାଧନାଶାସ୍ତ୍ରର ଭାଷାରେ ପଶୁ ହୋଇ ରହେ ।

କେତେକ ଉପାସନା-ମାର୍ଗରେ ଏହିପରି ଏକ ପଶୁକୁ ହିଁ ମିଛଟାରେ ବୀର ବୋଲି କୁହାଯାଇଛି । ସେଥିଲାଗି ତଥାକଥିତ ବୀରର ସାଧନା କରି ଆମ ସଂସାରରେ କେତେ ମଣିଷ ସତକୁ ସତ ପଶୁ ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି । ପଶୁର ସାଧନା ଯେ ଅଧିକ ଆଖିଦୃଶିଆ ହେବ ଓ ଅଧିକ ଆଡ଼ମ୍ବର ସହିତ ଚାଲିବ, ସେଥିରେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେବାର ମୋଟେ କିଛି ନାହିଁ । ମାତ୍ର, ପଶୁର ଜୀବନରେ ପ୍ରକୃତରେ କିଛିହେଲେ ଘଟେନାହିଁ । ଦୂରତାଗୁଡ଼ାକ ମୋଟେ ଯାଏନାହିଁ । ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ପାରିଲେ ଯାଇ ଦୂରତା ଯାଏ । ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହେବାଲାଗି ସତକୁ ସତ ମନ କଲେ ମିଛ ଗୁରୁମାନଙ୍କ ଲାଗି ମଣିଷର ରହିଥିବା ମୋହଗୁଡ଼ାକ ମଧ୍ୟ ତୁଟିଯାଏ । ସେହି ମୋହ ତୁଟିଲେ ଯାଇ ଅସଲ ଗୁରୁର ଭେଟ ମିଳେ । ନିଜର ଭିତରେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ସହିତ ସାକ୍ଷାତ୍କାର ହୋଇଯାଏ ଏବଂ, ସାକ୍ଷାତ ଲାଭ କରିଥିବା ମଣିଷ କୌଣସି ସଂଗ୍ରହକୁ ଆଉ କାହିଁକି ମନ କରିବ ?

୧୫-୪-୮୬

ଅହଂ ଭୀରୁ କରି ପକାଏ

ଅହଂ ସତକୁ ସତ ଭାରି ଭୀରୁ କରିପକାଏ । ଭୀରୁ ମଣିଷହିଁ ସଂସାରରେ ଉଗ୍ର ହୁଏ । ଅହଂ ଯେତିକି ଯାଏ, ଭଲ ପାଇବା ସେତିକି ବଢ଼େ ଏବଂ ଭଲ ପାଇବା ବଢ଼ିଲେ ଭୀରୁତା କମେ ।

ସଂସାରରେ କେତେ ପ୍ରକାରର ଭୀରୁ ଅଛନ୍ତି । ଅନେକ ମଣିଷ ଉଚ୍ଚ କ୍ଷମତାରେ ଥାଆନ୍ତି, ସେହି କ୍ଷମତାକୁ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ କରିବା ପାଇଁ ସେମାନେ କେତେ ପ୍ରକାରେ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥାନ୍ତି । ତଥାପି ଭୀରୁ ହୋଇ ରହିଥାଆନ୍ତି । ଗଦା ଗଦା ଜ୍ଞାନ ଭିତରେ ମଧ୍ୟ ମଣିଷ ତଥାପି ଭୀରୁ ହୋଇ ରହିପାରେ । ସମ୍ପତ୍ତି ବଢ଼ିଲେ ଅଭାବ ଯିବ, ଅଭାବ ଗଲେ ଆପଦ ଯିବ ଏବଂ ଆପଦ ଗଲେ ଜୀବନ ସୁଖମୟ ହେବବୋଲି ପାଞ୍ଚଣା କରି

ଯେଉଁମାନେ ସଂସାରରେ ସମ୍ପତ୍ତି ବଢ଼ାଇବାରେ ଲାଗିଥାନ୍ତି, ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ଅଶେଷ ପ୍ରକାରେ ଭୀରୁ ହୋଇ ରହିପାରନ୍ତି। ଭୀରୁ ମଣିଷ ସର୍ବଦା ନିଜକୁ ଅଲଗା କରି ନିଜର କୋଉ ସନ୍ଧିଟି ଭିତରେ ଲୁଚିକରି ରହିଯିବ ବୋଲି ନାନା ମିହନ୍ତ କରୁଥାଏ। ଉପରକୁ ଯେତେ ତୋରା ହୋଇ ଦିଶୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଭିତରେ ତଥାପି ଭାରି ଭୀରୁ ହୋଇ ରହିଥାଏ। ଅସଲ ଭରସାଟିକୁ ନ ପାଇଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାକୁ ଏହି ଦଶାହିଁ ଭୋଗିବାକୁ ପଡୁଥାଏ।

ଅସଲ ଭରସାଟିକୁ ପାଇବା, ଅର୍ଥାତ୍ ନିଜର ଅସଲ ଘରଟିକୁ ଠାବ କରିବା। ସେହି ଘରଟିର ଚେର ସଂସାରର ଆଉ ସବୁଯାକ ଘର ସହିତ ବଡ଼ ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ଭାବରେ ଲାଗି ରହିଛି। ଅସଲ ଘରଟିକୁ ଅନୁଭବ କରିପାରିଲେ ମଣିଷ ଆଉ ମୋଟେ ଅଲଗା ହୋଇ, ନିଜସାର୍ତ୍ତିକିଆ ହୋଇ ରହିପାରେ ନାହିଁ। ତାକୁ ଅସଲ ମିତଟିର ସନ୍ଧାନ ପାଇଗଲା ପରି ଅନୁଭବ ହୁଏ। ଅସଲ ମିତଟିର ସନ୍ଧାନ ମିଳିଗଲେ ପୃଥିବୀରେ ସମସ୍ତେ ମିତ ବୋଲି ଲାଗନ୍ତି। ରାତି ଦିନ, ଦୂର ନିକଟ, ନିଜ ପର ସମସ୍ତେ ମିତ ବୋଲି ଲାଗନ୍ତି। ଏହି ମିତ ବୋଲି-ନିଜେ ସମସ୍ତଙ୍କର ମିତ ଓ ସମସ୍ତେ ନିଜର ମିତ-ଅନୁଭବ କରିବାରେ ଅସମର୍ଥତା,-ସମ୍ଭବତଃ ତାହାହିଁ ଆମର ଅହଂ। ଅର୍ଥାତ୍, ଅହଂ କହିଲେ ମୂଳତଃ ଆମ ଭିତରେ ରହି ଯାଇଥିବା ଏକ ଅଭାବକୁ ବୁଝାଏ।

ସେହି ଅଭାବ ଗଲେ ଦୁଃଖ ଯାଏ। ଦୁଃଖ ଗଲେ ଉଗ୍ରତା ବି ଯାଏ। ଦୁଃଖୀ ମଣିଷର ଦର୍ପଣଗୁଡ଼ିକୁ ନାନା ଅଭାବ ଓ ଭୟର ଅନ୍ୟପୁରୁଷମାନେ ସତେଅବା ମାଡ଼ିବସି ରହିଥାନ୍ତି। ସେହି ଅଭାବକୁ ଭାବରେ ପରିଣତ କରିବାକୁ ହୁଏ। ଭୟକୁ ଭଲ ପାଇବାରେ ପରିଣତ କରିବାକୁ ହୁଏ।

୧୫-୫-୮୬

କଳୁଷ କଟିଯାଏ

ଆମର ନିଜ ପ୍ରକୃତିର ଅସଲ ଉତ୍ସଟିର ସନ୍ଧାନ କରି ଆମେ ଯେତିକି ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଭିତରକୁ ଅର୍ଥାତ୍ ଗଭୀରକୁ ଯିବାକୁ ସାହସ କରିବା, ସେତିକି ସେତିକି ଆମେ ଆମ ଜୀବନର ଅସଲ ସେତୁଟିକୁ ଅନୁଭବ କରିବାରେ ସମର୍ଥ ମଧ୍ୟ ହୋଇଯାଉଥିବା। ବାହାରେ ଏହି ଯାବତୀୟ ବାଡ଼ ବସାଇ ଆମେ ଯେଉଁଟିକୁ କେତେ ଆଦରରେ 'ମୁଁ' ବୋଲି କହି ସତେଅବା ନିଜର କ୍ଷୁଦ୍ର ଜୀବନଖଣ୍ଡଟିରେ ରାଜଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ କରି ବସାଇ ରଖିଛୁଁ, ସେଇଟି ଆମର ଅସଲ ସନ୍ତକ ଅଥବା ଅସଲ ପ୍ରକୃତି ଆଦୌ

ନୁହେଁ। ସେହି ବାଡ଼ଗୁଡ଼ିକୁ ଡେଇଁଲେ ଯାଇ ଆମକୁ ଅସଲ ଆସ୍ଥାନଟିର ଠାବ ମିଳିପାରିବ।

ଅସଲ ଆସ୍ଥାନଟି, ସିଏ ପ୍ରକୃତରେ ଅଲଗା ହୋଇ ତିଆରି କରାହୋଇଥିବା ଅଥବା ଅହଙ୍କାରୀ ବୃତ୍ତଟିଏ ଭିତରେ ଆତ୍ମସର୍ବସ୍ୱ ତଥାକଥିତ କେନ୍ଦ୍ରଟିଏ ହୋଇ ରହିଥିବା ଗୋଟିଏ ଆସ୍ଥାନ ମୋଟେ ନୁହେଁ। ଆମର ଅସଲ ପ୍ରକୃତି, ଅସଲ ଆସ୍ଥାନ-ତାହା ହେଉଛି ଏକ ସେତୁ, ତାହା ଏଭଳି ଗୋଟିଏ ସୂତ୍ର, ଯାହାକି ଆମକୁ ଏହି ସବୁକିଛି ସହିତ ସଂଯୁକ୍ତ କରି ରଖିଛି। ସଂଯୁକ୍ତ ହୋଇ ରହିବା,- ତାହାହିଁ ଆମର ଅସଲ ମହିମା। ସଂଯୁକ୍ତ ହୋଇ ରହିପାରିଲେ ଯାଇ ଭୟ ଦୂରୀଭୂତ ହୁଏ, କଳୁଷ କଟିଯାଏ। ଆମର ଅସଲ ପରିଚୟ, ଏହି ସବୁଟି ସହିତ ସଂଯୁକ୍ତ ହୋଇ ରହିଥିବାର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିଚୟଟି,-ସେଥିରେ କଳୁଷ ବୋଲି ଆଦୌ କିଛି ନାହିଁ। କଳୁଷ ଆମେ ବସାଇଥିବା ବାଡ଼ଗୁଡ଼ିକରେହିଁ ରହିଛି। ଜ୍ଞାନର ବାଡ଼, ଦମ୍ଭର ବାଡ଼, ନିଜକୁ ଅଧିକ ଶୁଦ୍ଧ ବୋଲି ଭାବୁଥିବାରୁ ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଅଶୁଦ୍ଧ ବୋଲି କହିବାକୁ ମନ କରୁଥିବା ଅହଙ୍କାରର ବାଡ଼, ସେତୁଗୁଡ଼ିକ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଦେଖାଯାଉଥିଲେ ମଧ୍ୟ ନାନାବିଧ କାରଣ ଓ ବାରଣ ଦ୍ୱାରା ଚଉକଷ ହୋଇ ବନ୍ଧା ହୋଇଥିବା ଆମର ଏହି କ୍ଷୁଦ୍ର ଦ୍ୱୀପଟି ବିଷୟରେ ଅତିସଚେତନ ହୋଇ ରହିବାର ବାଡ଼-ଇତ୍ୟାଦି, ଇତ୍ୟାଦି। ନିଜକୁ ଅଳପ ଭିତରେ ପ୍ରାୟ ଅସ୍ପୃଶ୍ୟ କରି ରଖିବା, ଏହି ସେତୁଗୁଡ଼ିକୁ ଭୟ କରିବା,-ଛୁଆଁ ହେବାକୁ ଭୟ କରିବା,-ତାହାହିଁ କଳୁଷ, ତାହାହିଁ ପ୍ରତିକୂଳ ଶକ୍ତି।

ଶ୍ରଦ୍ଧା ବଢ଼ିଲେ କଳୁଷ କଟିଯାଏ। ଏହି ଶ୍ରଦ୍ଧାଟି ହିଁ ସବାମୂଳ ଆଖି ହୋଇ ରହିଥିଲେ ଯାଇ ଆମର ଯାବତୀୟ ଶାସ୍ତ୍ରପଠନ, ଯାବତୀୟ ନୈତିକତା ଏବଂ ଯାବତୀୟ ଜୀବନକାମନା କଳୁଷମୁକ୍ତ ହୋଇ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଲାଭ କରିବାର ସମୁଚିତ କ୍ଷେତ୍ରଟିଏ ଲାଭ କରିଥାଏ। ଆମର ଅସଲ ମୂଲ୍ୟଟି କେବଳ ସେହି ଶ୍ରଦ୍ଧାଦ୍ୱାରା ହିଁ ଗଢ଼ାହୋଇଛି। ଭିତରର ଶ୍ରଦ୍ଧା ବାହାରେ ଅଗଣିତ ସୂତ୍ର ଓ ଅଗଣିତ ସେତୁ ରୂପେ ନିଜକୁ ବ୍ୟକ୍ତ କରି ରଖିଛି। ଏକ ଅପ୍ରତିହତ ସ୍ୱୀକାରାତ୍ମକତାକୁ ଜୀବନର ଅସଲ ନେତ୍ରରୂପେ ବ୍ୟବହାର କରିପାରିଲେ ଯାଇ ଆମେ ଆମର ସକଳ କଳୁଷନାଶୀ ଅସଲ ବିମୋଚନଟିକୁ ସମ୍ଭବ କରିପାରିବା, ତାପରେ ଏହି ସଂସାର ଗୋଟାସୁଦ୍ଧା ତାଙ୍କରି ସଂସାରପରି ଲାଗିବ। ଏଠି ଯାହାସବୁ ବଦଳିବାର କଥା, ତାହାସବୁ ସେତେବେଳେ କେଡ଼େ କ୍ଳେଶହୀନ ଭାବରେ ବଦଳିଯିବ। ଆମ ଭିତରେ ବଦଳିଯିବ,-ବାହାରେ ଆମ ଯାବତୀୟ ସମ୍ବନ୍ଧର କ୍ଷେତ୍ରରେ ମଧ୍ୟ ବଦଳିଯିବ। କେନ୍ଦ୍ର ଆଉ ପରିଧି ପରସ୍ପରକୁ ପରସ୍ପରର ପରମାତ୍ମୀୟ ରୂପେ ସ୍ୱୀକାର କରିନେବେ।

୧-୬-୮୬

ଜପିବା-ଯୋଗ୍ୟ ହେବା

ଜପିଲେ ଅମୁକ ମିଳେ, ଜପିଲେ ମଣିଷ ସଂସାରରୁ ତରିଯାଏ, ଜପିଲେ ଅଭୟପଦ ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ,-ଏସବୁ ପୁରାତନ କଥା । ଆମେ ଯେଉଁଠାରେ ରହିଛୁ, ଆମକୁ ସତେଅବା ସେହିଠାରେ ଓ ସେତିକି ଭିତରେ ହିଁ ବାନ୍ଧିବୁନ୍ଧି ରଖିବାର ବରାଦ କରି ପୁରାତନ ପରମ୍ପରାରେ ଜପର ବିଧାନ କରାଯାଇଥିଲା । ଜପକୁ ସର୍ବସାର କରି ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ଗୁଡ଼ିକର ଭିଆଣ ହେଲା । ଯେଉଁମାନେ ଶିବଙ୍କୁ ଜପିଲେ, ସେମାନେ ଶୈବ କୁହାଇଲେ; ଯେଉଁମାନେ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କୁ ଜପିଲେ, ସେମାନେ ବୈଷ୍ଣବ ବୋଲାଇଲେ । ଲୋଭୀ ଅର୍ଥାତ୍ ହଠାତ୍ ସିଦ୍ଧିକାମୀମାନଙ୍କୁ ଗୋଟାଏ ନାମ ନକୁଳେଇଲା ପରି କ୍ରମେ ବିଷ୍ଣୁ-ସହସ୍ରନାମ ଓ ଶିବ-ସହସ୍ରନାମ ପ୍ରଭୃତି ଲେଖାହେଲା । ଗୋଟାଏ ଗାୟତ୍ରୀକୁ ଅନୁକରଣ କରି ଏକାବେଳେକେ ନିଜର ବୋଲି କହିପାରିବାକୁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ମାର୍କାମାନ ଦେଇ ଏକାଧିକ ଗାୟତ୍ରୀ ଲେଖାଗଲା । ଆମେ ଯେତିକିରେ ରହିଛୁ, ଠିକ୍ ସେତିକିରେ ରହିବୁ ବୋଲି ଚକ୍ରାନ୍ତ କରି ଆମଲାଗି ଏହିସବୁ ଫନ୍ଦାମାନ ଫାନ୍ଦି ଦିଆଗଲା । ପୃଥିବୀକୁ ଗୋଟାସୁଦ୍ଧା ଅନ୍ଧକାର ଭିତରେ ରଖିଦେବାକୁ ଏହିସବୁର ବରାଦ ଦେଇଥିଲା ।

ଆଉ ଗୋଟାଏ ପ୍ରକାରର ଜପ ମଧ୍ୟ ରହିଛି । ସେହି ଜପରେ ମଣିଷ ଯୋଗ୍ୟରୁ ଯୋଗ୍ୟତର ହୁଏ, ପାହାଚ ପରେ ପାହାଚ ଉଠିଯିବାରେ ଲାଗିଥାଏ,-ଦୁଆରପରେ ଦୁଆର ଖୋଲି ଯାଉଥାଏ । ସଂସାର ଭିତରୁ ପଳାୟନ କରିବାଲାଗି ଏହି ଜପିବା ଆମକୁ ଆଦୌ କୌଣସି ମନ୍ତ୍ରଣା ଦିଏନାହିଁ । ସଂସାରରେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଠାରୁ ଅଧିକ ଶୁଦ୍ଧ ହୋଇ ଦେଖାଯିବାକୁ ସେହି ଜପ ଆଦୌ କୌଣସି ବାଡ଼ ବସାଏ ନାହିଁ । ଅସଲ ଜପ ବାଡ଼ଗୁଡ଼ିକୁ ଭାଙ୍ଗିଦିଏ, ଏହିସବୁଟି ସହିତ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଆତ୍ମୀୟତାର ସହିତ ସଂଯୁକ୍ତ କରି ରଖେ । ଯିଏ ଅସଲ ଜପଟିକୁ କରୁଥାଏ, ସିଏ ନିଜପାଇଁ ଆଦୌ କିଛିହେଲେ ମାଗେନାହିଁ, ଏଠାରୁ ଉଦ୍ଧାର ପାଇ ଆଉ କୌଣସି ଲୋକରେ ଅଲଗା ହୋଇ ବସିବାକୁ ତା'ର କୌଣସି ଆଗ୍ରହ ନଥାଏ । ସିଏ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଯୋଗ୍ୟ ହେବାପାଇଁ ଜପକରେ । ତାଙ୍କରି ଜଗତର କାମ ପାଇଁ ଅର୍ଥାତ୍ ତାଙ୍କରି ପାଇଁ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଯୋଗ୍ୟ ହେବାରେ ଲାଗିଥାଏ ।

ଆମର ସମସ୍ତ ଜୀବନ ଯେଉଁଦିନ ଏକ ନିରବଚ୍ଛିନ୍ନ ଦୁର୍ଗାପୂଜାରେ ପରିଣତ ହୋଇପାରିବ, ସେଦିନ ଆମଲାଗି ଦୁର୍ଗାପୂଜାର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ହିଁ ବଦଳିଯିବ । ଆମର ଜପ ଓ ଆମର ଜୀବନ ମଧ୍ୟରେ ଯେତେବେଳେ ଆଉ ଆଦୌ କୌଣସି ଭେଦ ନ ରହିବ, ସେତେବେଳେ ଆମଲାଗି ଜପ ଏବଂ ଜୀବନ ଉଭୟର ହିଁ ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ବଦଳିଯିବ ।

ସେତେବେଳେ ଆମର ସ୍ଥାନ ବଡ଼ ପ୍ରତ୍ୟେକ କାର୍ଯ୍ୟ ଜଗତର କାର୍ଯ୍ୟ ଅର୍ଥାତ୍ ତାଙ୍କରି କାର୍ଯ୍ୟରେ ପରିଣତ ହୋଇଯିବ। ଜପିବା ଲାଗି ସେତେବେଳେ ଆଉ କୌଣସି ଅଲଗା ସମୟ ଅଥବା ଅଲଗା ଉପଚାରର ଆବଶ୍ୟକତା ମୋଟେ ରହିବନାହିଁ। ଆମର ଅନ୍ତର୍ଗତ ଯୋଗ୍ୟତାହିଁ ଆମକୁ ତାଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟଲାଗି ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଭାଜନ କରାଇ ନେବାରେ ଲାଗିଥିବ। ସେତେବେଳେ କେବଳ କୃତଜ୍ଞ ହୋଇ ରହିବାକୁ ହିଁ ନାମଜପ ବୋଲି କୁହାଯିବ।

୧୫-୬-୮୬

ସଫଳତା ଓ ନିଷ୍ଠା

Why does insincerity get such a sanction
from society ?
Because society is obsessed with success.

– ମାତୃରଚନାବଳୀ (ଇଂରାଜୀ), ପଞ୍ଚଦଶ ଖଣ୍ଡ,
୧୯୮୦, ପୃଷ୍ଠା-୩୨୧

ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କର ସବାଆଗ ସଫଳତା ଦରକାର। ଘରେ ସଫଳତା, ବାହାରେ ମଧ୍ୟ ସଫଳତା; ଧନରେ ସଫଳତା ଓ ଯଶରେ ସଫଳତା। ଯଶ କହିଲେ ମାନକୁ ବୁଝାଏ। ମୁଁ ଆଉ ଦଶଜଣଙ୍କ ଠାରୁ ମାନରେ ଅଧିକ, ଏହାହିଁ ଅହଙ୍କାରୀ ମଣିଷକୁ ଯଶର ବୋଧ ଆଣି ଦେଇଥାଏ। ଏବେ ଆମ ସଂସାରରେ ସଫଳତା ହିଁ ପରମ ଆଚରଣୀୟ ହୋଇ ରହିଛି। ସଫଳ ହେବାକୁ ମନ କରୁଥିବା ମଣିଷମାନେ ସେହି ଅଭିପ୍ରାୟରେ ଏହି ଜଗତର ସବୁକିଛିକୁ ଆଣି ନିଜ ଇଚ୍ଛାଗୁଡ଼ିକର ଖୁଣ୍ଟରେ ବାନ୍ଧି ରଖିବାକୁ କେତେ ଉତ୍ତେଜନା ପ୍ରକାଶ କରୁଛନ୍ତି। ସଫଳତାର ତାପଟା ହିଁ ଏଠି କେତେ କେତେ ମଣିଷଙ୍କୁ ତପ୍ତ କରି ରଖିଛି। ଭାରି ଦୟନୀୟ ଭାବରେ ସନ୍ତାପିତ କରି ରଖିଛି। ସେମାନଙ୍କର ନିଜର କୁଣ୍ଢଗୁଡ଼ାକ ଅଧିକାଂଶ ସମୟରେ ନିଜକୁ ହିଁ ପାଉନାହିଁ। ସଫଳ ହେବାକୁ ଜୀବନର ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ଆଣ୍ଟ ବୋଲି ବିଶ୍ୱାସ କରୁଥିବା ସେହିମାନେ ହିଁ ସଂସାରରେ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ସକ୍ରିୟ ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି,-ଦେଉଳମାନଙ୍କରେ ସେଇମାନେ ହିଁ ସବାଆଗ ଧାଡ଼ିରେ ବସିଛନ୍ତି।

ସଫଳତାର ଭୂତ ମାଡ଼ି ବସିଥିବା ଏହି ଲୋକମାନେ ଧୂର୍ତ୍ତତାକୁ ଧର୍ମ-ରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରି ନେଇଛନ୍ତି। ନିଷ୍ଠା ମାଡ଼ ଖାଇ ଯାଉଛି। ଧୂର୍ତ୍ତମାନଙ୍କର ଯାବତୀୟ ନିଷ୍ଠା ବାହାରେ ରହିଥାଏ। କୋଟି କୋଟି ପରିପାଟୀରେ ରହିଥାଏ। ସେହି ପରିପାଟୀ ଗୁଡ଼ିକ ସତେଅବା ରାଜାରାଣୀଙ୍କ ପରି ଦିଶୁଥାନ୍ତି, ଆଖି ଝଲସାଇ ଦିଅନ୍ତି। ସଂସାରର

କାନକୁ ବଧିରା କରି ସେହି ପରିପାଟୀ ଗୁଡ଼ିକର ଉଚ୍ଚ ଘଣ୍ଟ ବାଜିବାରେ ଲାଗିଥାଏ । ଏସବୁ ଆୟୋଜନ ନଥିଲେ ସ୍ୱୟଂ ଭଗବାନ ମଧ୍ୟ ଏଠି ମୋଟେ ପାଣି ପାଇ ପାରୁନଥାନ୍ତେ ବୋଲି ମନେ ହେଉଥାଏ ।

ଅନ୍ତରରେ ଅନୁଭବ କରିପାରୁଥିବା ମଣିଷ ସଫଳତା ଦ୍ୱାରା କଦାପି ଆକୃଷ୍ଟ ହୁଏନାହିଁ । ତାକୁ ଏଠି ଆଦୌ କୌଣସି ମାନ ନମିଳୁ ପଛକେ, ତଥାପି ଏହି ସଂସାରରେ ଭଗବାନ୍ ହିଁ ସଫଳ ହୁଅନ୍ତୁ ବୋଲି ସିଏ ସର୍ବଦା ବ୍ୟାକୁଳ ହେଉଥାଏ । ସଂସାରରେ ତାର ଯାବତୀୟ ସମ୍ବନ୍ଧ ତା' ଭିତରେ ରହିଥିବା ସେହି ବ୍ୟାକୁଳତାକୁ ହିଁ ମୂର୍ତ୍ତରୂପ ଦେବାରେ ଲାଗିଥାଏ । ତା' ନିଜ ସହିତ ରହିଥିବା ସମ୍ବନ୍ଧ ଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟ ତାକୁ ସେହି ଅସଲ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣତା ଦିଗରେ ସତତ ପରିଚାଳିତ କରି ନେଉଥାଏ । ଏହି ମଣିଷଟି ସଂସାରରେ କେବେହେଲେ ହାରେନାହିଁ, ଅଟକି ଯାଏନାହିଁ । ଯେଉଁମାନେ ସତରଟା ଯାକ ସଫଳତାକୁ ଏକାଥରକେ ହାସଲ କରିବେ ବୋଲି ନିଜକୁ ନିଜ ପାଖରୁ ଲୁଚାଇ ରଖି ବାହାରେ ଗୋଳ କରୁଥାନ୍ତି ଓ ଶୋଭାଯାତ୍ରାରେ ବାହାରିଥାଆନ୍ତି, ସେହିମାନେ ହିଁ ପରାଭୂତ ହୁଅନ୍ତି, ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାତ ହୁଅନ୍ତି ।

୧-୭-୮୬

ମାନ୍ ବଢ଼ାଇ ଶୋଭା

ଯୋଉ ସଂସାରରେ ଆଗ ନିଜ ଗୋଡ଼ର ଟିପଗୁଡ଼ିକୁ ଟାଣ କରି ତା'ପରେ ଯାଇ ଆମେ ଭଗବାନଙ୍କୁ ମନ କରୁ, ସେଠି ଆମେ ମାନ ଖୋଜୁଥାଉ, ଅନ୍ୟମାନଙ୍କଠାରୁ ଅଧିକ ହୋଇ ଦିଶିବୁ ବୋଲି ପାଞ୍ଚି ହେଉଥାଉ, ଅନ୍ୟମାନଙ୍କଠାରୁ ଚାଖଣ୍ଡେ ଅଧିକ ଉଚ୍ଚରେ ରହିବୁ ବୋଲି ଭାଳିହେବାରେ ଲାଗିଥାଉ । ମାନ ବଢ଼ିଲେ ଶୋଭା ବଢ଼େ । ଆମେ ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟରୁ ଆହୁରି ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ବଢ଼ାଇ ଯେଉଁ ମନ୍ଦିରଗୁଡ଼ାକୁ ତିଆରି କରୁ ଓ ଯେଉଁ ଠାକୁରମାନଙ୍କୁ ନେଇ ସେଠାରେ ବସାଉ, ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଆମେ ଅଧିକାଂଶ ସମୟରେ ନିଜର ମାନଗୁଡ଼ାକୁ ବଢ଼ାଇବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ହିଁ କରୁଥାଉ । ଏହି ବାଟ ପୁରୁଣା ବାଟ । ଆମ ଭିତରେ ଆମର ଅସଲ ଖନ୍ଦଗୁଡ଼ିକରେ ତଥାପି ପୁରୁଣା ଅଳ୍ପତାଗୁଡ଼ାକୁ ସାଇତି ରଖିଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆମେ ସେହି ପୁରୁଣା ସଜଗୁଡ଼ାକର ସାହାଯ୍ୟରେ ଖଞ୍ଜିହୋଇ ରହିବାର ଚେଷ୍ଟା କରୁଥାଉ । ମାନ ବଢ଼ାଇ ମାନୀ ହୋଇ ରହୁ ।

ଚେତନାର ବାଟ ଏକ ଅନ୍ୟ ବାଟ । ଚେତନା ଆମର ଯାବତୀୟ ମାନର ଭଞ୍ଜନ କରେ, ଆମକୁ ଫୁଲଟିଏ ପରି ଫୁଟାଇ ଆଣେ, ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ କରାଏ ଓ ତେଣୁ

ଦୂରତାଜନିତ ଯାବତୀୟ ଦାରିଦ୍ର୍ୟରୁ ଆମକୁ ବଞ୍ଚାଇ ରଖେ । ଚେତନା ହିଁ ଆମଲାଗି ଆଗକୁ ବାଟ କଢ଼ାଇ ନେବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲେ ଆମ କାନ୍ଥର ପୁରୁଣା ପଇତାଗୁଡ଼ାକ ଆପେ ଛିଣ୍ଡି ଯାଆନ୍ତି । ପୁରୁଣା ଚିତାଗୁଡ଼ାକ ଆପେ ନିଭିଯାଆନ୍ତି । ଆଣ୍ଠ ଭାଙ୍ଗିଯାଏ, ଗଣ୍ଠି ଫିଟେ,-ଆତ୍ମୀୟତା ବଢ଼େ ।

ମାଆ ଗୋଟିଏ ଥାନରେ କହିଛନ୍ତି : The true consciousness is incapable of feeling superior. It is only the small consciousness that seeks to show its superiority. [ମାତୃ-ରଚନାବଳୀ (ଇଂରାଜୀ), ୧୨ଶ ଖଣ୍ଡ, ପୃଷ୍ଠା-୧୧୯] ଅଧିକ ମାନ, ଅଳପ ଚେତନା,- ଏବଂ, ଅଳପ ଚେତନାର ଜୀବନ ଯେ ପ୍ରକୃତରେ ଅଳପ ଶୋଭାର ଯୋଗ୍ୟ,-ଏ କଥାଟିକୁ ଅନୁଭବ କରିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲେ ଯାଇ ଦାରିଦ୍ର୍ୟଯାଏ, ଦୂରତା ଯାଏ, ଦେଖାଇ ହେବାର ସକଳ ନସରପସର ସେତିକିବେଳେ ଦୂର ହୋଇଯାଏ । ଠାକୁରମାନେ ବାହାରୁ ଭିତରକୁ ଆସନ୍ତି । ପ୍ରେରଣା ଦିଅନ୍ତି, ଆମର ପଥଯାତ୍ରାରେ ସହାୟକ ହୁଅନ୍ତି । ଯେଉଁଠାରେ ଚିହ୍ନାଚିହ୍ନି ଚେତନାରେ ହୁଏ, ସେହି ସଂସାରଟା ମଧ୍ୟ ଆମେ ସଂସାର ବୋଲି ସଜାଇ ରଖିଥିବା ନାନା ପ୍ରଦର୍ଶନର ଏହି ବଜାରଠାରୁ ଏକାବେଳେକେ ଭିନ୍ନ । ସିଏ ଏକ ଅଲଗା ପାହାଚ,-ଏକ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଅଲଗା ସମ୍ବନ୍ଧସ୍ଥାପନର ପାହାଚ । ସମ୍ମତି ଦେଲେ ଓ ଏହି ମିଛ ମାନସ-ଚେତନାର ମୋହ ଭିତରୁ ବାହାରି ଆସିପାରିଲେ ଆମେ ବି ସେହି ପାହାଚକୁ ଉଠିଯାଇ ପାରିବା ।

୧୫-୭-୮୬

ଶୃଙ୍ଖଳାର ଛନ୍ଦ

ଯାହା ଲଦି ଦିଆଯାଏ ତାହା ଶୃଙ୍ଖଳା ନୁହେଁ । ଅବଶ୍ୟ ଏକଥା ସତ ଯେ ଅଧିକାଂଶ ମଣିଷ ଆମ ସଂସାରରେ ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ ଯାହା ସବୁକୁ ଆଣି ଲଦି ଦେଇଥାନ୍ତି, ସେମାନେ ତାହାକୁହିଁ ଶୃଙ୍ଖଳା ବୋଲି କହନ୍ତି । ବହୁ ଭାଗ୍ୟବଶତଃ ପୃଥିବୀରେ ଏପରି ଅନେକ ମଣିଷ ଅଛନ୍ତି, ଯେଉଁମାନେ କି ସୁବିଧା ଓ ସୁରାଖ ପାଇବା ମାତ୍ରକେ ନିୟମଗୁଡ଼ାକୁ ନେଇ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଉପରେ ଲଦି ଦେଇଥାନ୍ତି ଓ ତାହାରିଦ୍ୱାରା ହିଁ ଶୃଙ୍ଖଳା ଆସିଗଲା ବୋଲି ଭାବନ୍ତି । ମାତ୍ର, ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅପ୍ରିୟ ହେଲେ ମଧ୍ୟ, ଏକଥା ଅବଶ୍ୟ ସତ ଯେ, ଯେଉଁମାନଙ୍କ ଉପରେ ନିୟମଗୁଡ଼ାକ ଲଦା ହୋଇଥାଏ ବୋଲି ସେମାନେ ପ୍ରଧାନତଃ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ମାନୁଥାନ୍ତି, ସଚରାଚର ସେଇମାନେ ହିଁ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଉପରେ ମଧ୍ୟ ନିୟମଗୁଡ଼ିକୁ ନେଇ ଲଦିଦେବାରେ ଭାରି ଆନନ୍ଦ ପାଉଥିଲା ପରି ଲାଗନ୍ତି ।

ଭିତରେ ବନ୍ଧୁଟିଏ ଅଛି-ତାକୁ ଆବିଷ୍କାର କରିବାକୁ ହୁଏ, ତାହାକୁ ଅନୁଭବ କରିବାକୁ ହୁଏ। ସେହି ବନ୍ଧୁଟି ସହିତ ଭେଟ ହୋଇଗଲେ ଆଖି ଥିର ହୋଇଯାଏ। ଚିତ୍ତ ଥିର ହୋଇଯାଏ। ତା'ପରେ ଜୀବନରେ କାର୍ଯ୍ୟବୋଲି ଯାହା କିଛି କରାଯାଏ, ତାହା ଅତ୍ୟନ୍ତ ସ୍ୱତଃସ୍ଫୂର୍ତ୍ତ ଭାବରେ ହୁଏ। ବଞ୍ଚିବାର ସବୁଯାକ ସ୍ଫୂର୍ତ୍ତି ମନକୁ ମନ ଆସେ। ସେହି ମନକୁ ମନ ସବୁକିଛି ଆସିବା; ମନକୁ ମନ ଦୁଆରଗୁଡ଼ିକ ଖୋଲି ଯାଉଥିବା, ମନକୁ ମନ ପାଖୁଡ଼ାଗୁଡ଼ିକ ଫିଟି ଯାଉଥିବା ଓ ଖିଅଗୁଡ଼ିକ ମନକୁ ମନ ଲାଗି ଯାଉଥିବା,-ଏହାକୁ ଜୀବନଟିଏ ବଞ୍ଚିବାର ଅସଲ ଛନ୍ଦ ବୋଲି କୁହାଯାଏ। ସେତେବେଳେ ବାଟ ଚାଲିବାର ସକଳ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ଏକ ସହଜ ଶୃଙ୍ଖଳା ଭିତରେ ଧରା ଦେଇଥିବା ପରି ମନେହୁଏ।

ବିଶୃଙ୍ଖଳ ବଡ଼ମାନେ ନିଜ ମୁଖସ୍ଥ କରିଥିବା ବହିଭିତରର ଅନେକ ନିୟମକୁ ସାନମାନଙ୍କ ଉପରେ ଲଦି ଦେବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରୁଥାନ୍ତି। ପ୍ରତ୍ୟେକ ଲଦିଦେବା ପଛରେ ଏକ ଅବର୍ଜିଆ କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱବୋଧ ରହିଥାଏ। କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱବୋଧ ଉତ୍ତେଜନାକୁ ଜନ୍ମ ଦିଏ। ମାତ୍ର ଯାବତୀୟ ଛନ୍ଦକୁ ତାହା ଭାରି ନିର୍ମମ ଭାବରେ ନଷ୍ଟ କରିଦିଏ। ଅନେକ ଶାନ୍ତି ଭଙ୍ଗ କରେ। ଭିତରେ ନିୟମଗୁଡ଼ାକ ଭାଙ୍ଗିବାର ଗ୍ଲାନିରେ ଅନୁକ୍ଷଣ ଦଗ୍ଧ ହେଉଥିବା ମଣିଷମାନେ ବାହାରେ ନିଜ ଉପରେ ତଥା ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଉପରେ ନିୟମଗୁଡ଼ାକୁ ଲଦିବାରେ ଲାଗିଥାନ୍ତି। ଏମାନେ ଭଲ ଶାସକ ହୁଅନ୍ତି। ମାତ୍ର ପଥଚାରୀ ହୋଇ ପାରନ୍ତି ନାହିଁ। ବନ୍ଧୁ ହୋଇ ପାରିବା ତ ଆହୁରି ଅନେକ ଦୂରର କଥା। ଭିତରେ ବନ୍ଧୁଟିର ଭେଟ ପାଇଥିଲେ ଯାଇ ବାହାରେ ବନ୍ଧୁହୋଇ ପାରିବାର ଅଧିକାରିତ୍ୱ ସମ୍ଭବ ହୁଏ। ନହେଲେ ଭିତରେ ଓ ବାହାରେ ଚୋର ଆଉ ପୁଲିସ୍ ଗୋଡ଼ାଗୋଡ଼ି ହେବାରେ ଲାଗିଥାନ୍ତି। ସେଥିରେ କୋଉ ଛନ୍ଦ ଥାଏ ?

ଫେରିଆସିବାଟା ବଡ଼ କଷ୍ଟ

ସୁଖ ଆଉ ଦୁଃଖ, ଆନନ୍ଦ ଆଉ ନିରାନନ୍ଦ-ଏହି ଦୁଇଟି ମଧ୍ୟରେ ଯେଉଁ ନଦୀଟି ବହିଯାଉଛି ବୋଲି ବୃହତ୍‌ମତିମାନେ କଳ୍ପନା କରିଛନ୍ତି, ସେହି ନଦୀଟିର ନାମ ହେଉଛି ବୈତରଣୀ ନଦୀ। ଏହି ନଦୀର ସେପାଖରେ ସୁଖ, ଆନନ୍ଦ; ଆଉ ଏପାଖରେ ସବୁଯାକ ଦୁଃଖ, ସବୁଯାକ ନିରାନନ୍ଦ। ସେଇଥିପାଇଁ ଆମେ ସମସ୍ତେ ଯେକୌଣସି ପ୍ରକାରେ ନଦୀଟିକୁ ପାରିହୋଇ ଯିବାକୁ ମନ କରୁଥାଉ। ସୁଖ ଆଉ ଆନନ୍ଦ ସବୁଯାକ ସେପାଖରେ, ଏଠାରେ କିଛି ନାହିଁ। ଏଠାରେ ତ ଖାଲି ଜଞ୍ଜାଳ, ବନ୍ଧନ। ବନ୍ଧନ

ଗୁଡ଼ାକ ଗଲେ ଯାଇ ମୁକ୍ତି । ଅର୍ଥାତ୍ ପାରି ହୋଇଗଲେ ମୁଁ ମୁକ୍ତି ପାଇଯିବି; ସେତେବେଳେ ମୋ' ସାଙ୍ଗରେ ଭାଗ ବସାଇବା ସକାଶେ ଆଦୌ କେହି ନଥିବେ । ମୋର ସୁଖ ଓ ଆନନ୍ଦଗୁଡ଼ାକୁ ମୁଁ ଏକୁଟିଆ ଭୋଗ କରିବି । ସେତେବେଳେ ଯାଇ ପ୍ରକୃତରେ ସବୁକିଛି ପାଇଥିଲା ପରି ଲାଗିବ । ସ୍ୱର୍ଗରେ ଭାଗ ବସାଇବା, ବୈତରଣୀ ତତ୍ତ୍ୱର କଥାକାରମାନେ ସତେଅବା ଏହାକୁହିଁ ସବୁଠାରୁ ମୂର୍ଖତା ବୋଲି ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଛନ୍ତି ।

ଶାସ୍ତ୍ରର ସେହି ବୈତରଣୀଟିକୁ ପାରହେବା ପୂର୍ବରୁ ଅନେକ ମଣିଷ ଏହି ଏପାଖରେ ମଧ୍ୟ ନିତ୍ୟନୈମିତ୍ତିକ ଭାବରେ ସାନ କେତେକେତେ ବୈତରଣୀ ପାର ହେବାରେ ଲାଗିଥାନ୍ତି । ଅର୍ଥାତ୍ ସେମାନେ ଭୋଗଗୁଡ଼ାକୁ ଏକୁଟିଆ ଭୁଞ୍ଜନ୍ତି, ମୋଟେ କାହାରି ସହିତ ଭାଗ ବସାଇବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରନ୍ତି ନାହିଁ । କାଳେ କାହାରି ସହିତ ଭାଗ ବସାଇବାକୁ ପଡ଼ିବ, ସେଥିଲାଗି ଥରେ ପଛକୁ ମଧ୍ୟ ଅନାନ୍ତି ନାହିଁ । ନିଜର ଧନ, ନିଜର ଯଶ, ନିଜର ଜ୍ଞାନ ଓ ନିଜର ଗାରିମା-ସେମାନେ ଏଗୁଡ଼ାକୁ ଏକ ଏକୁଟିଆ ସୁଖର ଘୁମ ଭିତରେ ଭର୍ତ୍ତିକରି ରଖିଥାନ୍ତି । ଏକୁଟିଆ ଏକୁଟିଆ ଆଗକୁ ଚାଲିଯିବାରେ ଲାଗିଥାନ୍ତି, ଏକୁଟିଆ ଏକୁଟିଆ ଉଚ୍ଚକୁ ଉଠିଯିବାରେ ଲାଗିଥାନ୍ତି । ସେମାନେ ସତେଅବା ଏହିଠାରେ ହିଁ ସ୍ୱର୍ଗସୁଖ ପାଇଯିବା ପରି ଅନୁଭବ କରନ୍ତି । ଯାବତୀୟ ଭାଗ ବସାଇବାକୁ ଏଡ଼ିବାରେ ଲାଗିଥାନ୍ତି ।

ପାରି ହୋଇଯିବା ବଡ଼ ସହଜ,-କାରଣ ଫେରିଆସିବାଟା ଭାରି କଷ୍ଟ । ଫେରି ଆସିବା ମଣିଷକୁ ଭାଗ ବସାଇବାକୁ ପଡ଼େ । ଯେଉଁମାନେ ରହିଗଲେ, ଯେଉଁମାନଙ୍କର ରାତି ଅବଶ୍ୟ ପାହିବ,-ସେହିମାନଙ୍କ ସହିତ ଭାଗ ବସାଇବାକୁ ପଡ଼େ । ତେଣୁ ସମସ୍ତଙ୍କ ସହିତ ଏଇଠି ରହିବାକୁ ପଡ଼େ । ଏକୁଟିଆ ହୋଇ ବଡ଼ହୋଇ ଦିଶିବାର ଲାଳସାରେ ନପଡ଼ିବା ସେତେବେଳେ ସତେଅବା ଏକମାତ୍ର ସାବଧାନତା ବୋଲି ମନେହୁଏ । ଡଗ ଡଗ ହୋଇ ପାରିହୋଇଯିବାକୁ ଓ ଉଞ୍ଚକୁ ଉଞ୍ଚକୁ ଉଠିଯିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରୁଥିବା ମଣିଷ ଏଠି ଆଦୌ କିଛି ଦେଖିପାରେ ନାହିଁ । ଭଗବାନଙ୍କୁ ଦେଖିପାରେ ନାହିଁବୋଲି ଭଗବାନଙ୍କର ସଂସାରକୁ ମଧ୍ୟ ଦେଖି ପାରେନାହିଁ । ଏଠୁ ଯଥାସମ୍ଭବ ଅଧିକ ଦୂରଛଡ଼ା ହୋଇ ରହି ପାରୁଥିଲେ ଯାଇ ସିଏ ଅସଲ ବିତ୍ତଗୁଡ଼ାକର ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ରହିଥିବା ପରି ଅନୁଭବ କରେ । ପାରିଜାତ ଲୋଡ଼ି ସିଏ ସ୍ୱର୍ଗକୁ ପଳାଏ । ତେଣୁ ଏଠାରେ ଏହି ନାନା ବଗିଚାରେ ଫୁଟିବାଲାଗି ରାତ୍ରିଗୁଡ଼ାକୁ ପାରି ହେଉଥିବା ଫୁଲମାନଙ୍କର ସିଏ ଆଦୌ କୌଣସି ବାର୍ତ୍ତା ପାଇପାରେ ନାହିଁ । ତା'ର ନିଜ

ଭାଗ୍ୟଟାକୁହିଁ ସତେଅବା ଏକମାତ୍ର ସ୍ୱର୍ଗବୋଲି ବିଚାରୁଥାଏ । ତା' ସୁଖ-କାମନାର ବୈତରଣୀମାନେ ତାକୁ ସତେଅବା ସାପ ପରି ହୋଇ ତାକୁ ବାନ୍ଧି ରଖିଥାନ୍ତି । ଆମରି ଅତି ପାଖରେ ଥାଇ ମଧ୍ୟ ସିଏ ଆମଠାରୁ ପ୍ରକୃତରେ କେତେ ଦୂରରେ ରହି ନଥାଏ !

୧୫-୮-୮୬

ଜପିବା ଅର୍ଥାତ୍ ବଞ୍ଚିବା

ନାକ ବାଟେ ନିଶ୍ୱାସ ବୋହୁଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମଣିଷର ଦେହରେ ଜୀବନ ରହିଛି ବୋଲି ପ୍ରମାଣ ମିଳୁଥାଏ । ଆଉ ଗୋଟିଏ ସ୍ତର ରହିଛି, ଯେଉଁଠାରେ ଜୀବନ ବଞ୍ଚିପାରିଲେ ବଞ୍ଚିଥିବାର ଯାବତୀୟ ପ୍ରମାଣ ସତେଅବା ଜଳର ଦର୍ପଣ ଉପରେ ଜଳଜଳ ହୋଇ ଦୃଷ୍ଟିଗୋଚର ହେଉଥାଏ । ସେଦିନ ଜଣେ ବନ୍ଧୁ କହିଲେ ଯେ ଜୀବନରେ ଆଉ କିଛି ସାଧ୍ୟ ହୋଇପାରିଲାନାହିଁ ବୋଲି ସେ ଶେଷକୁ ନାମଜପ ପାଖରେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ । ନାମଜପରେ ଆଶ୍ରା କଲେ । ସେଥିରେ ମଧ୍ୟ ଆଦୌ କିଛି ମିଳୁଛି ବା ଫଳୁଛି ବୋଲି ସିଏ କୁଆଡ଼େ ଆଦୌ ଅନୁଭବ କରି ପାରୁନାହାନ୍ତି । ସିଏ ଅସଲ କଥାଟିକୁ ମୋଟେ କହିଲେ ନାହିଁ ।

ମୁହଁର ଜପ, ସିଏ ଏକ ଅନ୍ୟ ପ୍ରକାରର ଜପ । ମୁହଁ ଉପରେ ମୁଖାଟିଏ ଲାଗିଥିଲେ ତାହା ଯେପରି ମୁହଁଟାକୁ ଘୋଡ଼ାଇ ପକାଇ ସ୍ୱୟଂ ଅଧିକ ବଳବାନ୍ ହୋଇ ଦେଖାଯିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିବା ପରି ମନେ ହେଉଥାଏ, ଗୋଟାଏ ସ୍ତରର ଜପ ଆମର ଅସଲ ଦର୍ପଣଟିକୁ ସେହିପରି ସତେଅବା ଘୋଡ଼ାଇ ରଖିବା ସକାଶେ ଭାରି ଚେଷ୍ଟା କରୁଥାଏ । ଅସଲ କଥା ହେଉଛି, ଆମେ ଯେଉଁଠାରେ ଥାଉ, ଆମର ଦର୍ପଣଟି ମଧ୍ୟ ସେଇଠାରେ ରହିଥାଏ । ଆମର ଜପ ବି ସେଇଠାରେ ଥାଏ । ଯିଏ ଅସଲ ସ୍ୱଭାବର ଅର୍ଥାତ୍ ଅସଲ ହୃତ୍-ଉତ୍ସରଣର ଭୂମିରେ ଯେଉଁଠାରେ ରହିଥାଏ, ତାର ନମାଜ ମଧ୍ୟ ସେହିଠାରେ ଅବିରାମ ଭାବରେ ଚାଲିଥାଏ ବୋଲି ବଙ୍ଗଦେଶର ଜଣେ ବାଉଲ ତାଙ୍କର ରଚିତ ଗୋଟିଏ ସଙ୍ଗୀତରେ କହିଯାଇଛନ୍ତି । ତାଙ୍କର କଥାଟି ଅନୁସାରେ, ନଦୀର ନମାଜ ବହିଯିବାରେ, ଆକାଶର ନମାଜ ଭୂଇଁ ଉପରକୁ ନଇଁ ଆସିବାରେ, ଫୁଲର ନମାଜ ଫୁଟିବାରେ ଏବଂ ପବନର ନମାଜ ସ୍ପନ୍ଦନ ଆଣି ଦେବାରେ । ଆମ ଭିତରେ ମଧ୍ୟ ନଈ ରହିଛି, ଆକାଶ ରହିଛି, ଫୁଲଟିଏ ରହିଛି ଓ ପବନଟିଏ ବନ୍ଧୁପରି ଆମକୁ ସ୍ପନ୍ଦିତ କରି ରଖିଛି । ଆମେ ନିଜ ଭିତରେ ସେଇଯାଏ ଯିବା,-ତେବେ ଯାଇ ଆମର ଅସଲ ନମାଜଟିକୁ ଆବିଷ୍କାର କରିପାରିବା । ସେହି ଥାନରେ ଆମର ଡୋର ସବୁରି ସହିତ ଲାଗି ରହିଛି । ସେଇଥାନରେ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିପାରିଲେ ଆମ ପୋଷାକୀ

ପହରମାନଙ୍କର ବିରକ୍ତ ଓ ବୈରାଗୀମାନେ ଏକ ସକଳାନୁରାଗ ମଧ୍ୟକୁ ବିକଶିତ ହୋଇଉଠନ୍ତି,-ରୂପାନ୍ତରିତ ହୋଇଯାନ୍ତି । ଆମ·ଅସଲ ଜପର ଥାନ ଠିକ୍ ସେଇଠି। ଅସଲ ସମର୍ପଣର ଥାନଟି ମଧ୍ୟ ସେଇଠି। ଆଉ ଅଧିକ କିଛି ସାଧ୍ୟ ହୋଇ ପାରିଲାନାହିଁ ବୋଲି ନୁହେଁ, ସବୁ ଯାକ ବାଟ ସାଧ୍ୟ ହୋଇଯିବା ପରେ ଯାଇ ଆମକୁ ସେହି ଥାନଟିର ଠାବ ମିଳେ । ସେତିକିବେଳେ ବାହାର ଆଉ ଭିତର ଆମର ସବୁ କିଛି ହିଁ ଜପଯୋଗରେ ପରିଣତ ହୋଇଯାଏ । ସେତେବେଳେ ଜପ ଯାବତୀୟ ନିୟମର ବାଡ଼କୁ ଡେଇଁଯାଏ । ସ୍ୱଭାବରେ ପରିଣତ ହୁଏ । ଏହି ଅବସ୍ଥାକୁ ସନ୍ଥମାନେ ଅଜପା ଜପିବା ବୋଲି କହିଛନ୍ତି ।

ଗୋଟିଏ ସ୍ତରକୁ ଆସି ଆମର ଯାବତୀୟ କର୍ମ ଯଜ୍ଞରେ ପରିଣତ ହୁଏ ବୋଲି ଗୀତାରେ ଉଲ୍ଲେଖ ରହିଛି । ଗୋଟିଏ ସ୍ତରକୁ ଆସିଲେ ସକଳ କର୍ମ ଏକ ଅନୁରାଗରେ ମଧ୍ୟ ପରିଣତ ହୋଇଥାଏ। ଅନୁରାଗ ଦ୍ୱାରା ହିଁ ଆମର ଯାବତୀୟ ଜୀବନକ୍ଷଣ ଜପରେ ପରିଣତ ହୋଇଯାଏ। ସେତେବେଳେ ଜପର ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ଚେତନାର ବିସ୍ତୃତି ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରବିଷ୍ଟ ହୁଏ । ସେଥିରୁ ଦେହ ମଧ୍ୟ ବାଦ ପଡ଼ିଯାଏ ନାହିଁ। ସେହି ଜପର ଅଧିକାର ଲାଭ କରି ମଣିଷ ସକଳ ଅନୁରାଗର ସନ୍ତକ ହୋଇରହେ । ସେହିପରି ଏକ ସନ୍ତକରୂପେ ହିଁ ଜୀବନ ବଞ୍ଚୁଥାଏ ।

୧-୯-୮୬

ହୃଦୟର ହିଁ ଡେଣା ଅଛି

It is the heart that has wings, not the head.-

[ମାତୃ-ରଚନାବଳୀ (ଇଂରାଜୀ) , ୧୪ଶ ଖଣ୍ଡ, ୧୯୮୦, ପୃଷ୍ଠା-୩୬୫]

ହୃଦୟର ଯେ ଡେଣା ଅଛି, ତାହା ଆଉଜଣେ ମଣିଷକୁ ଡାକିକରି ଦେଖାଇ ଦେଇ ହୁଏନାହିଁ। ଡେଣାଗୁଡ଼ିକୁ ଅନୁଭବ କରିହୁଏ; ଦୁଃଖରେ ଅନୁଭବ କରିହୁଏ, କାହାକୁ ନିଜର ବୋଲି ମନେ ହେଉଥିବାବେଳେ ଅନୁଭବ କରିହୁଏ । ଡେଣା ଦେଇ ଦେଖିଲେ ଦୂରଗୁଡ଼ାକ ବି ନିକଟ ବୋଲି ଅନୁଭୂତ ହୁଅନ୍ତି, ହାତଗୁଡ଼ିକୁ ବୁଲାଇ ଆଣିଲା ମାତ୍ରକେ କାହାର ଚରଣ ସ୍ପର୍ଶକରି ଆସିଲାପରି ମନେହୁଏ । ଡେଣା ଲାଗିଲେ ସଂସାରରେ ଆଉ କେହିହେଲେ ପରବୋଲି ମନେ ହୁଅନ୍ତି ନାହିଁ,-ଅପର ବୋଲି ଆଉ କେହି ରହନ୍ତି ନାହିଁ ।

ଅନେକ ମଣିଷ ଏପରି ଅଛନ୍ତି, ଯେଉଁମାନେ କି ସତକୁସତ ଆଉ କାହାର ହୋଇପାରିବେ ବୋଲି ଆକୁଳ ହେଉଥାନ୍ତି, ମାତ୍ର ଆପେ କାହାରିକୁ ଆପଣାର କରି

ପାରନ୍ତିନାହିଁ ବୋଲି ମୋଟେ କାହାରି ହେଲେ ହୋଇ ପାରନ୍ତିନାହିଁ । ଏହି ମଣିଷମାନେ ହିଁ ହୃଦୟଟାକୁ ଲୁଚାଇ ମସ୍ତିଷ୍କଟାକୁ ଦେଖାଇ ହେବାରେ ଲାଗିଥାନ୍ତି । ଘର ବାରନ୍ତି, ସଙ୍ଗ ବାରନ୍ତି, ସ୍ପର୍ଶ ବାରନ୍ତି । ଅନେକ ସମୟରେ ସେମାନେ ଆପଣାର ଭିତରେ ମଧ୍ୟ ଆପଣା ପାଖରେ ଅସ୍ପୃଶ୍ୟ ହୋଇ ରହିଥାନ୍ତି । ପୂରା ଡାଙ୍କୁଣୀଟିକୁ ଖୋଲି ଆପଣାର ସବୁଆଡ଼କୁ ଚାହିଁ ଦେଖିବାଲାଗି ମୋଟେ ସାହସ କରି ପାରନ୍ତିନାହିଁ । ଡାଙ୍କୁଣୀ ନ ଖୋଲି ପାରିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେମାନଙ୍କୁ ଡେଣାର ସମ୍ବାଦଟି ମଧ୍ୟ ପୁଣି କିପରି ମିଳିପାରିବ ? ତେଣୁ ସେମାନେ ସେହି ଡାଙ୍କୁଣୀ ଭିତରେ ରହି ହିଁ ଶୁଦ୍ଧ ଅଶୁଦ୍ଧ, ଭଲ ମନ୍ଦ ଓ ଅସନା ଏବଂ ବାସନାର ବିଚାର କରୁଥାନ୍ତି । ସେହି ଡାଙ୍କୁଣୀଟିକୁ ମସ୍ତିଷ୍କ ବୋଲି କୁହାଯାଏ ।

ଯେଉଁମାନେ ନିଜ ଘରଟି ଭିତରେ ମସ୍ତିଷ୍କଟିକୁହିଁ ରଜାକରି ବସାଇ ଥାଆନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ଭିତରେ କ'ଣ ହୃଦୟ ବୋଲି କିଛି ନଥାଏ ? ଯଦି ଥାଏ, ତେବେ ତାହା କେଉଁଠାରେ ରହିଥାଏ ? ହୃଦୟଟିକୁ ସେମାନେ ଲୁଚାଇ କରି ରଖିଥାନ୍ତି । ହୃଦୟଟିକୁ ଡରୁଥାନ୍ତି ବୋଲି ତାକୁ ଲୁଚାଇ ରଖିଥାନ୍ତି । ହୃଦୟଟିକୁ ବାହାରକୁ ଆଣିଲେ ଠୋ'କିନା ଧରା ପଡ଼ିଯିବେ ବୋଲି ସେଇଟିକୁ ଲୁଚାଇ ରଖିଥାନ୍ତି । ମାତ୍ର, ଯିଏ ସତକୁ ସତ ପାଖକୁ ଆସିବ, ସିଏ ପୁଣି ଧରା ପଡ଼ିବନାହିଁ କିପରି ? ଚିହ୍ନା ଦେଲେ ସିନା ପାଖକୁ ଆସିବା ସମ୍ଭବ ହେବ ! ଚିହ୍ନା ଦେଇ ପାରିଲେ ନିଜର ଭିତରେ ମଧ୍ୟ ଅସଲ ଚିହ୍ନାଟି ସମ୍ଭବ ହୋଇଯିବ। ନିଜକୁ ସେହି ଅସଲ ଭାବରେ ଚିହ୍ନିବାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ନିଜର ଡେଣାଗୁଡ଼ିକରୁ ନିଜକୁ ଚିହ୍ନିବା । ଅର୍ଥାତ୍, ନିଜର ହୃଦୟଟିକୁ ହିଁ ଯାବତୀୟ ଚିହ୍ନାରେ ସବା ଆଗରେ ଉତ୍ତୋଳିତ କରି ଧରିଥିବା । ଅସଲ ବନ୍ଧୁର ଭେଟ ଏହି ହୃଦୟ ଦ୍ୱାରା ହିଁ ହୁଏ,- ଅସଲ ସମ୍ପର୍କଗୁଡ଼ିକ ସେହି ହୃଦୟର ଭୂମିରେ ହୋଇଥାଏ । ନିଜ ଭିତରେ ଥିବା ଡେଣାଟି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ସଂସାର ଭିତରକୁ ବାହାରିଲେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଭିତରେ ରହିଥିବା ଡେଣାଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟ ସଫା ହୋଇ ଦିଶିବାକୁ ଲାଗେ । ସେତେବେଳେ ମଝିରେ ଆଉ କୌଣସି ଡାଙ୍କୁଣୀ ରଖିବା ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏନାହିଁ ।

୧୫-୯-୮୬

ବଞ୍ଚିଲେ ଜପିବା ସହଜ ହୁଏ

ଆସନଟି ଭିତରେ ରହିଥିଲେ ତାଙ୍କୁ ଅନୁଭବ କରିବାଲାଗି ଆଉ ବିଶେଷ କୌଣସି ଆୟୋଜନ କରିବାକୁ ପଡ଼େନାହିଁ । ବିଶେଷ କୌଣସି କସରତ ମଧ୍ୟ

କରିବାକୁ ପଡ଼େ ନାହିଁ । ଅସଲ କେନ୍ଦ୍ରଟିକୁ ନିଜ ଭିତରେ ଠାବ କରିପାରିଥିଲେ ବାହାରେ ଆଉ ଅଠରଟା ପ୍ରତୀକ ଭିତରେ ସେହି କେନ୍ଦ୍ରକୁ ମୋଟେ ଖୋଜି ବୁଲିବାକୁ ପଡ଼େନାହିଁ ।

ତେଣୁ ଜୀବନରେ ଏକ ନିଷ୍ପତ୍ତି କରିନେବାକୁ ହୁଏ । ଯିଏ ନିଜ ପାଖରେ ଅପ୍ରମତ୍ତ ହୋଇ ବସି ସେହି ନିଷ୍ପତ୍ତିଟିକୁ କରିନେଇଛି, ସିଏ କେନ୍ଦ୍ରଟିକୁ ପାଇବାରେ ସତକୁ ସତ ସମର୍ଥ ହୋଇଛି; ଆଉ ସମସ୍ତେ କସରତ କରୁଛନ୍ତି, ନିଜର ଠାକୁରଟିକୁ ଅନ୍ୟମାନେ ମାନୁଥିବା ଠାକୁରଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ତୁଳନା କରୁଛନ୍ତି,-କେତେ ଫୁଲେଇ ହେଉଛନ୍ତି । କେନ୍ଦ୍ରଟି ନ ପାଇଥିଲେ ଏହିପରି କୋଳାହଳ କରିବାକୁ ଭାରି ମନହୁଏ । ମୁଁ ଯେ ସତକୁ ସତ କ'ଣ ନା କ'ଣଟିଏ ପାଇଛି, କୌଣସି ନା କୌଣସି ବିଧିର ଆଚରଣ କରି ସେତେବେଳେ ନିଜ ପାଖରେ ତାହାର ପ୍ରମାଣ ଦେବାକୁ ପଡୁଥାଏ । ପ୍ରମାଣ ଦେଇ ନପାରିଲେ ଆଦୌ ପ୍ରତ୍ୟୟ ହେଉନଥାଏ ।

ଆମର ବଞ୍ଚିବା ଯେଉଁ ଭୂମିରେ, ଆମର ଜପିବା ମଧ୍ୟ ଠିକ୍ ସେହି ଭୂମିରେ । ଜୀବନରେ ସମ୍ଭବତଃ ଏତିକିମାତ୍ର ସତ । ଆଉ ସବୁକିଛି ବାହ୍ୟ, ସବୁକିଛି ବେଶ । ଆମ ଅନେକଙ୍କର ବଞ୍ଚିବା ହେଉଛି ବାହ୍ୟ ଭୂମିରେ, ତେଣୁ ଯାବତୀୟ ଅବଲମ୍ବନ ମଧ୍ୟ ସେହି ବାହ୍ୟ ଭୂମିରେ । ଯାବତୀୟ ଫଳପ୍ରାପ୍ତି ବି ବାହ୍ୟ ଭୂମିରେ । ମାତ୍ର ଆମେ ମନ କଲେ ଆମର ବଞ୍ଚିବାଟି ମଧ୍ୟ ସତକୁ ସତ ଏକ ଜପିବାରେ, ଏକ ସତତ ବାଟ ଚାଲିବାରେ ଓ ସତତ ଛୁଇଁକରି ରହିବାରେ ପରିଣତ ହୋଇପାରିବ । ଆମେ ଯାହାକୁ ବାର ଆୟୋଜନରେ ଭେଟିବୁ ବୋଲି ବାହାରିଛୁ, ସିଏ ଆମକୁ ସତକୁ ସତ ଛୁଇଁକରି ରହିଛି; ଆମର ବାହାର ଏବଂ ଭିତରକୁ ଗୋଟିଏ ଅନୁରାଗରେ ପରିଣତ କରି ରହିଛି । ସିଏ ଆମପାଇଁ ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଛି । ଆମେ ଖାଲି ଯଥାର୍ଥ ନିଷ୍ପତ୍ତିଟିକୁ କରିପାରିଲେ ହିଁ ଯଥାର୍ଥ ଖିଅଟିକୁ ଆବିଷ୍କାର କରିପାରିବା । ସେହି ଖିଅଟି ହେଉଛି ଚେତନାର ଖିଅ, ଏକାତ୍ମକତାର ଖିଅ । ସେହି ଖିଅଟିର ବୋଲ ମାନି ବାଟ ଚାଲିଲେ ଆମର ସକଳ ଭୟ ଦୂର ହୋଇଯାଏ, ଯାବତୀୟ ଅସମର୍ଥତା ବିଦା ହୋଇଯାଆନ୍ତି । ସେତେବେଳେ ସବୁ ସହଜ ହୋଇଯାଏ । ଏହି ସହଜ ହେବାରୁ ସମର୍ପଣର ଅନ୍ୟ ଉତ୍ତୋଳନଟି ମଧ୍ୟ ହାତପାଆନ୍ତାକୁ ଆସେ । ସମର୍ପିତ ମଣିଷ ଲାଗି ସବୁକିଛି ସ୍ୱାଭାବିକ ହୋଇ ରହିଥାଏ । ତାକୁ ପ୍ରକୃତରେ ଆଦୌ କୌଣସି କସରତ କରିବାକୁ ପଡ଼େନାହିଁ । ସେତେବେଳେ ଏହି ମୁହୂର୍ତ୍ତଟି ମଧ୍ୟ ଦେବ-ମୁହୂର୍ତ୍ତକୁ ରୂପାନ୍ତରିତ ହୋଇଯାଏ ।

୧-୧୦-୮୬

ଯଦି କିଛି ଅସୁବିଧା ଦେଖାଦିଏ...

ଯଦି କିଛି ଅସୁବିଧା ଦେଖାଦିଏ, ତେବେ ମୁଁ ତାଙ୍କରି ନାମ ଜପ କରିବି । ଅର୍ଥାତ୍ ତାଙ୍କୁ ଡାକିବି, ତାଙ୍କରି ଶରଣ ଯିବି । ଏ କଥା ପୁରାତନ ଧାରାର ଯାବତୀୟ ଧର୍ମରେ କୁହାହୋଇ ଆସିଛି । ନାନା ଉପମା ଓ ଉଦାହରଣ ଦେଇ କୁହାହୋଇ ଆସିଛି । କୁମ୍ଭୀର ଆସି ଗୋଡ଼କୁ କାମୁଡ଼ିଥିବା ଗଜର କଥା କୁହାଯାଇଛି, ବ୍ୟାଧର ଘେରରେ ପଡ଼ିଥିବା ମୃଗୁଣୀ କଥା କୁହାଯାଇଛି, କୁରୁସଭା ତଳେ ଦୁଃଶାସନର ହାବୁଡ଼ରେ ପଡ଼ିଥିବା ଦ୍ରୌପଦୀଙ୍କର କଥା କୁହାଯାଇଛି । ଏମାନେ ସମସ୍ତେ ଅସୁବିଧାରେ ପଡ଼ିଥିଲେ । ସମସ୍ତେ ଏକ ନିରାଶ୍ରୟ ଅବସ୍ଥା ଭିତରୁ ଉଦ୍ଧାର ପାଇବାଲାଗି ତାଙ୍କୁ ଡାକିଥିଲେ । ଭଗବାନ ସଙ୍କଟବେଳେ ସହାୟ ହୁଅନ୍ତି, ଭକ୍ତମାନେ ଅସୁବିଧାରେ ପଡ଼ିଲେ ଭଗବାନ ସବୁ କାମ ଛାଡ଼ି ଭକ୍ତର ପରିତ୍ରାଣ ଲାଗି ବାହାରି ଆସନ୍ତି । ଏସବୁ ପୁରୁଣା କଥା । ପୁରୁଣା ସଂସାରର ଯାବତୀୟ ଧର୍ମ ଓ ପୁରାଣରେ ଏହିସବୁ କଥା ଏବଂ କାହାଣୀମାନ ମାଳମାଳ ହୋଇ ରହିଛି । ମାଳିକା ପରି ଲେଖାହୋଇ ରହିଛି ।

ଯେଉଁମାନେ ଅସୁବିଧା ସମୟରେ ହିଁ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଲୋଡ଼ନ୍ତି, ସେମାନେ ନ୍ୟାୟତଃ ତଥାକଥିତ ସୁବିଧାଗୁଡ଼ିକର ସମୟରେ ତାଙ୍କଠାରୁ ଦୂରଛଡ଼ା ହୋଇ ରହିଥାନ୍ତି । ଏମାନେ ସମୟ ପଡ଼ିଲେ ଡାକନ୍ତି, ନିର୍ଘଣ୍ଟ ଅନୁସାରେ ଲୋଡ଼ନ୍ତି, ରୁଟିନ୍ ଅନୁସାରେ ତାଙ୍କର ନାମକୁ ସ୍ମରଣ କରନ୍ତି । ଏମାନେ ନିଜପାଇଁ ତାଙ୍କୁ ଲୋଡ଼ନ୍ତି । ତାଙ୍କପାଇଁ ତାଙ୍କୁ ଲୋଡ଼ିବା, ତା'ର ସବାମୂଳ ଅର୍ଥ ହେଉଛି, ଜୀବନରେ ସତତ ଓ ସମ୍ମତ ଭାବରେ ତାଙ୍କରି ଭିତରେ ବାସ କରିବା,-ବିଶ୍ୱଲାଗି ସେଇ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରି ରଖିଥିବା ନିୟତିଟି ଲାଗି ଜୀବନ ବଞ୍ଚିବା । ଏପରି ଗୋଟିଏ ଜୀବନ ସକାଶେ ଅସୁବିଧା ଓ ସୁବିଧା ବୋଲି ଦୁଇଟା ଅଲଗା ଅଲଗା ସମୟ କେବେହେଲେ ନଥାଏ । ସୋପାନ ଉଠିବା ଲାଗି ସଂକଳ୍ପ କରି ଆସିଥିବା ମଣିଷର ପୁଣି ଅସୁବିଧା ବୋଲି କ'ଣ କାହିଁକି ରହିବ ? ଯିଏ କେବେହେଲେ ସାମିଲ୍ ହୁଏ ନାହିଁ, କେବଳ ମାଗିବ ବୋଲି ମାନ କରି ମନ୍ଦିରକୁ ଆସିଥାଏ ଓ ଦୂରରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇ ନିଜପାଇଁ ଏଇଟା ବା ସେଇଟା ମାଗିବାରେ ଲାଗିଥାଏ, ଏକଥାରେ ଆଦୌ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ଯେ, କେବଳ ସେଇ ନାନା ଅସୁବିଧା ଭିତରେ ରହିଥିବା ପରି ଅନୁଭବ କରୁଥାଏ ।

ମାତ୍ର, ଯିଏ ତାଙ୍କରି ବେଢ଼ଟି ଭିତରେ ରହି ବାଟ ଚାଲୁଥାଏ; ସଂଯୁକ୍ତ ହୋଇ ରହିଥାଏ, ତାକୁ ତଥାକଥିତ ଅସୁବିଧାମାନେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଆହ୍ୱାନ ପରି ଓ ତେଣୁ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ବିଶେଷ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ପରି ଅନୁଭୂତ ହେଉଥାନ୍ତି । ସେହି ମୁହୂର୍ତ୍ତଟି

ହେଉଛି ଆଗକୁ ଆଉ ଗୋଟିଏ ସୋପାନ ଉଠିଯିବାର ମୁହୂର୍ତ୍ତ। ତାହାର ସୁଯୋଗ ନେବାକୁ ହୁଏ। ଯିଏ ସମ୍ମତ ହୋଇ ସାରିଛି, ତଥାକଥିତ ଅସୁବିଧା ଗୁଡ଼ିକ ସମୟରେ ମଧ୍ୟ ଭଗବାନ ତା'ର ପାଖେ ପାଖେ ରହିଥାନ୍ତି; ସିଏ ଶକ୍ତି ରୂପେ ଅବସ୍ଥିତ ରହିଥାନ୍ତି, ବିଶ୍ୱାସ ହୋଇ ବଳ ଦିଅନ୍ତି। ତେଣୁ କେବଳ ଦୁଆରଟିକୁ ଖୋଲି ଦେବାକୁ ହୋଇଥାଏ,- ସହାୟ ଲାଗି ଡାକିବାକୁ ମନେ ହିଁ ପଡ଼େନାହିଁ।

୧୫-୧୦-୮୬

କର୍ମବାଦୀ ଅହଂବାଦୀ

Karma is the result of the actions of the ego, and it is only when the ego abdicates that karma is dissolved.– [ମାତୃରଚନାବଳୀ (ଇଂରାଜୀ), ଶତବାର୍ଷିକୀ ସଂସ୍କରଣ, ୧୫ଶ ଖଣ୍ଡ, ୧୯୮୦, ପୃଷ୍ଠା-୩୯୩]

ଭିତରେ ଅହଂ ରାଜା ହୋଇ ବସିଥାଏ, ତେଣେ ବାହାରେ ଆମେ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଡାକିବାରେ ଲାଗିଥାଉ ଏବଂ କର୍ମଗୁଡ଼ାକର ଖଣ୍ଡନ ହେଲାନାହିଁ ବୋଲି ବାର ସନ୍ତର୍ପଣରେ ବାହୁନି ହେବାରେ ଲାଗିଥାଉ। ଭିତରେ ଅହଂଟାହିଁ ଅସଲ ଗଣ୍ଠି ହୋଇ ରହିଥାଏ ଏବଂ ବାହାରେ ଆମେ ତଥାପି କେତେ ପ୍ରକାରର ଶୁଦ୍ଧତା, ଧାର୍ମିକତା ଓ ନିୟମନିଷ୍ଠାକୁ ଘୋଡ଼ଣି ପରି କରି ସେହି ଗଣ୍ଠିଟିକୁ ଘୋଡ଼ାଇ ରଖିଥାଉ। ବାହାରେ ମନ୍ଦିର ତୋଳୁ, ଆଡ଼ମ୍ବରରେ ଭୁବନ କମ୍ପାଉ,- କାରଣ, ଭିତରର ଗଣ୍ଠିଟିକୁ ଖୋଲିବା ସକାଶେ ମୋଟେ ମନ କରୁନଥାଉ।

ଭାରତବର୍ଷୀୟ ଧର୍ମଭାବନାରେ କର୍ମଟାକୁ ହିଁ ସର୍ବବଳିଷ୍ଠ ବୋଲି କୁହାହୋଇ ଆସିଛି। ଆପଣା ଆପଣାର କର୍ମକୁ ଅବଶ୍ୟ ସାଙ୍ଗରେ ଘୋଷାରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ବୋଲି ପ୍ରାୟ ଅବଧାନଙ୍କର ଏକ ବାକ୍ୟ ପରି ଆମକୁ ବୁଝାଇ ଦିଆଯାଇଛି। ଆପଣା କର୍ମଟାକୁ କାଟି ଆଗକୁ ବାହାରି ଯିବାର ଉପାୟଟି ଯେ ଆମ ନିଜ ପାଖରେ ରହିଛି, ଚଳାଖି ମାର୍ଗ, ଚଳାଖି ଶାସ୍ତ୍ର ଓ ଚଳାଖି ଗୁରୁମାନେ ସେ କଥାଟିକୁ ମୋଟେ ସେତେ ସ୍ପଷ୍ଟ କରି କହିନାହାନ୍ତି। ଅଧିକାଂଶ ମଣିଷଙ୍କୁ ଅକିଞ୍ଚନ ଓ ଶକ୍ତିହୀନ କରି ରଖିବାକୁ ସମ୍ଭବତଃ ସେପରି କରାଯାଇଛି।

ଅସଲ ଗଣ୍ଠି କର୍ମ ନୁହେଁ, ଅସଲ ଗଣ୍ଠିଟି ହେଉଛି ଅହଂ। ଆମ ଭିତରର ଅହଂବାଦୀ ହିଁ ନାନା ସୂତର କରି ଆମ ଭିତରେ କର୍ମବାଦୀଟିକୁ ଏତେ ଗେହ୍ଲାକରି ରଖିଛି। ତେଣୁ, ବାହାରେ ପଚାଶ ପ୍ରକାରର ଅଭିନୟରେ ପଚାଶ ପ୍ରକାରର କୃଚ୍ଛ୍ର କଲେ ମଧ୍ୟ ତଥାପି କର୍ମ କଟି ପାରୁନାହିଁ। ଗୋଡ଼ଗୁଡ଼ାକରେ ବେଡ଼ୀ ପଡ଼ି ରହିଛି।

ଆମକୁ ନିମିତ୍ତ କରି ପୁରୁଣା ସଂସାରଟା ଚଉକଷ ହୋଇ ଚାଲିଛି। ଅଥବା, ଏହି ପୁରୁଣା ସଂସାରଟିକୁ ନିମିତ୍ତ କରି ଅହଂଟା ହିଁ ଆମ ଜୀବନର ଜଙ୍ଗଲରେ ସିଂହ ହୋଇ ବସିଛି, ଆମକୁ ସିଂହ ପରି ଶାସନ କରୁଛି। ଅହଂଟାକୁ ସିଂହାସନ ଉପରୁ ହଟାଇ ଦେବା,-ସେ କାମ ଭଗବାନଙ୍କର ନୁହେଁ, ସେହି କାମଟି ଆମର। ତେଣୁ ଆମ ଜୀବନରେ କର୍ମର କଷଣଗୁଡ଼ାକ କଟିଯାଇ ପାରିବାର ଚାବିକାଠି ପ୍ରକୃତରେ ଆମ ହାତରେ। ସେଇ ଅସଲ କଥାଟି ନିମନ୍ତେ ରାଜି ହୋଇନପାରିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆମେ କେତେ ନା କେତେ ସଉକିନୀରେ ଧାର୍ମିକତାର ଆୟୋଜନମାନ କରୁଥାଉ, କେତେ ସଉକିନୀରେ ବାହୁନି ହେବାକୁ ମନ କରୁଥାଉ। କିନ୍ତୁ ଅସଲ କୁଞ୍ଚିଗୁଡ଼ିକୁ କାନି ଭିତରେ କେଡ଼େ ଜବର କରି ବାନ୍ଧିଥାଉ। ଅସଲ କବାଟଗୁଡ଼ିକୁ ଖୋଲିବା ଲାଗି ମୋଟେ ବାଟ ଛାଡ଼ି ଦେଉନଥାଉ। ଆମ ଭିତରର ଅହଂବାଦୀଟି ଏବଂ ଆମ ବାହାରର କର୍ମବାଦୀଟି,-ଏମାନେ ଆମକୁ କେଡ଼େ ସୁଖରେ ଭୋଗ କରିବାରେ ଲାଗିଥାନ୍ତି। ଦେଉଳର ଆଲୁଅଗୁଡ଼ାକ ଆଖି ଝଲସାଇ ଦେଉଥାଏ, ଭିତରେ ଅନ୍ଧାର ଘୋଟି ରହିଥାଏ।

୧-୧୧-୮୬

ସାଇଁ ଦେତା ନା ଥକୈ

ମଧ୍ୟଯୁଗର ସନ୍ଥ ରଜ୍ଜବଙ୍କର ଗୋଟିଏ ବାଣୀ ଏହିପରି ରହିଛି:

ସାଇଁ ଦେତା ନା ଥକୈ ଲେତା ଥକୈ ନ ଦାସ୍,
ରଜ୍ଜବ ରସରସିୟା ଅମିତ ଯୁଗ ଯୁଗ ପୂରୈ ପ୍ୟାସ୍ ॥

ଆର୍ତ୍ତ ମଣିଷକୁ ସିଏ ପ୍ରକୃତରେ ବହୁଦୂର। ଆର୍ତ୍ତ ମଣିଷକୁ ବିଶ୍ୱାସ ମଧ୍ୟ ବହୁଦୂର। ଅନ୍ୟମାନେ ତରିଗଲେ, କେବଳ ମୁଁ ଏ ପାଖରେ ରହିଗଲି,-ଦେଖୁ ଦେଖୁ ଭାସିଗଲି,-ତେଣୁ ହେ ଜଗତର ସାଇଁ, ତୁମେ ମୋତେ ପାରି କରିନିଅ, ମୋ'ର ଆର୍ତ୍ତିଗୁଡ଼ିକୁ ହରଣ କର,-ଇତ୍ୟାଦି, ଇତ୍ୟାଦି। ଆମେ ସମସ୍ତେ ବି ତରିଯିବା,-ମାତ୍ର ଆମେ ଏହି ପାଖରେ ରହିବା, ଏହି ସଂସାରରେ ରହିବା, ତାଙ୍କର ନିମିତ୍ତ ହୋଇ ରହିବା। ତାଙ୍କଠାରେ କେତେ ବିଶ୍ୱାସର ଯୋଗ୍ୟ ହୋଇ ପାରିଲେ ଯେ ନିଜର ଆର୍ତ୍ତିଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରକୃତରେ ଭୁଲି ଯାଇହୁଏ, ସେକଥା କେବଳ ସେହିପରି ଏକ ବିଶ୍ୱାସରେ ରହିଥିବା ମଣିଷ ଅଙ୍ଗେ ନିଭାଇଥିବ।

ଦୁଃଖରେ ପଡ଼ିଲେ କୁଆଡ଼େ ମଣିଷମାନେ ତାଙ୍କୁ ଡାକନ୍ତି। ଆମେ ବିଶ୍ୱାସ ଦ୍ୱାରା ହିଁ ତାଙ୍କର ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହେବା। ତାଙ୍କରି ଏହି ଜଗତ ଉପରେ ବିଶ୍ୱାସ, ଜଗତ ଲାଗି

ଅଭିପ୍ରେତ ହୋଇ ରହିଥିବା ଅସଲ ନିୟତିଟି ଉପରେ ବିଶ୍ୱାସ । ଏହିସବୁ ବିଶ୍ୱାସକୁ ଜୀବନର ସବାବଡ଼ ଅର୍ଜନ ଓ ସର୍ବପ୍ରଥମ ସମ୍ପଦରେ ପରିଣତ କରିପାରିଲେ, ତା'ପରେ ଜୀବନରେ ଦୁଃଖ ବୋଲି ଆଉ କୋଉଠି କ'ଣ ରହିବ କେଜାଣି ? ଅସଲ ବିଶ୍ୱାସରେ ମଣିଷ ତାଙ୍କରି ଭିତରେ ଆପଣାକୁ ଦେଖେ । ଏହି ଦେଖିବା ଦ୍ୱାରା ହିଁ ସେ ତରିଯାଏ । ଦେଖିବା ଦ୍ୱାରା ହିଁ ସକଳ ଆର୍ତ୍ତି ଦୂର ହୋଇଯାଏ । ଅପର ପକ୍ଷରେ, ଯେଉଁମାନେ ତାଙ୍କୁ ନାନା ବାଗ ଓ ଅବାଗରେ ନିଜର ଗଡ଼ିଆଟି ଭିତରକୁ ଆଣି ତାଙ୍କୁ ତାହାରି ଭିତରେ ହିଁ କିଳି କରି ରଖିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରୁଥାନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କର ଆର୍ତ୍ତି କଦାପି ଦୂର ହୁଏ ନାହିଁ । ସେମାନଙ୍କୁ ହାତୀ ମିଳେ, ଘୋଡ଼ା ମିଳେ; ମାତ୍ର ତେଣେ ସେମାନଙ୍କର ଦୁଃଖଗୁଡ଼ାକ ମଧ୍ୟ ହାତୀ ଆକାରରେ, ଘୋଡ଼ା ଆକାରରେ ଏଡ଼େ ଏଡ଼େ ହୋଇ ରହିଥାନ୍ତି ।

ତେଣୁ, ଥକିଗଲେ ମୋଟେ ଚଳେନାହିଁ । ନିଜର ଆର୍ତ୍ତିଗୁଡ଼ାକୁ ଗଣ୍ଠି କରି ଧରିଥିଲେ ଅବସନ୍ନ ହୋଇ ରହିବା ବ୍ୟତୀତ ଆଉ ଅନ୍ୟ ଗତି ନଥାଏ । ଯିଏ ସବୁ କିଛି ଦେଉଛନ୍ତି, ଏହି ସବୁକିଛିକୁ ଧରି ରଖିଛନ୍ତି, ସିଏ କଦାପି ଥକୁନାହାନ୍ତି । ତାଙ୍କର ଦିନ ଥକି ଯାଉନାହିଁ କିମ୍ବା ରାତି ବି ଥକି ଯାଉନାହିଁ । ସିଏ ଅନୁକ୍ଷଣ କେବଳ ଦେବାରେ ଲାଗିଛନ୍ତି,-ଆମକୁ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଯୋଗ୍ୟ କରି ନେଉଛନ୍ତି, ତାଙ୍କରି ଲାଗି ଯୋଗ୍ୟ କରି ନେଉଛନ୍ତି । ଆମ ଗ୍ରହଣ କରିବାର ଦ୍ୱାରଗୁଡ଼ିକ ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲେ ହିଁ ଆମର ଯାବତୀୟ ଆର୍ତ୍ତିଭାବନା ଆମକୁ ଅଧିକାର କରି ରହିବାଲାଗି ପ୍ରଶୟ ପାଉଛି । ପ୍ରୀତିର ସମ୍ବନ୍ଧ ମଧ୍ୟରେ ଥକିଯିବାର କୌଣସି ଆଶଙ୍କା ନଥାଏ । ତାଙ୍କ ପଟୁ କଦାପି ଆଶଙ୍କା ନଥାଏ । ଆମେ ଆମ ପଟୁ ବି ସେହି ପ୍ରୀତିର ଭାଜନ ହେବା । ପ୍ରୀତିରେ ବଳବାନ୍ ହେବା, ଅମିତ ଆଶୀର୍ବାଦର ଅଧିକାରୀ ହେବା । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ବାଟ ଆଉ କ'ଣ ଅଛି ?

୧୫-୧୧-୮୬

ରକ୍ତର ସମ୍ପର୍କ ଭକ୍ତର ସମ୍ପର୍କ

ସମ୍ପର୍କ ଅନେକ ପ୍ରକାରର ରହିଛି । ସେଥିଭିତରୁ ସ୍ଥୂଳତମ ସମ୍ପର୍କ ହେଉଛି ରକ୍ତର ସମ୍ପର୍କ । ଇତିହାସର ପ୍ରାୟ ଆଦିକାଳରୁ ମନୁଷ୍ୟ ରକ୍ତର ସମ୍ପର୍କ ଉପରେ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଇଆସିଛି । ମୁଁ ଯେଉଁ ବଂଶରେ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରିଛି, ସିଏ ହେଉଛି ମୋର ବଂଶ । ତେଣୁ ମୁଁ ହେଉଛି ସବାଆଗ ତା'ରି । ଆଗେ ରାଜାମାନେ ନିଜ

ନିଜର ବଂଶକୁ ନେଇ ଏତେ ଗର୍ବ ଓ ଗୌରବ ଅନୁଭବ କରୁଥିଲେ ଯେ, ଏକାବେଳେକେ ସୂର୍ଯ୍ୟ କିମ୍ବା ଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ଅନୁସାରେ ତାହାର ନାମକରଣ ନ କଲେ ସେମାନଙ୍କର ମନବୋଧ ହେଉ ନଥିଲା। ସାନ ବା ସାଧାରଣ ମଣିଷମାନେ ମଧ୍ୟ ଅବିକଳ ରାଜାମାନଙ୍କ ପରି ନିଜ ନିଜ ବଂଶ ବିଷୟରେ ଚିନ୍ତା କରିଆସିଛନ୍ତି।

ଏବେ ମଧ୍ୟ ଅଧିକାଂଶ ମଣିଷ ପ୍ରଧାନତଃ ଆପଣାର ବଂଶଟିକୁ ହିଁ ନିଠ କରି ଧରି ଜୀବନଧାରଣ କରୁଛନ୍ତି। ଆମ ଅଧିକାଂଶଙ୍କର ସୁଖ, ଦୁଃଖ, ସ୍ୱପ୍ନ ଓ ସାଧନାମାନ ସେହି ରକ୍ତର ସମ୍ପର୍କକୁ କେନ୍ଦ୍ର କରି ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହେଉଛି। ମଣିଷ ଅଧିକ ସଭ୍ୟହେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସେହି ସମ୍ପର୍କଟି ଖୁବ୍ ବେଶୀ ହେଲେ ମୋ ଦେଶ, ମୋ ଜାତି, ମୋ ଭାଷା, ମୋ'ର ଧର୍ମ ଅଥବା ମୋ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରସାରିତ ହୋଇପାରିଛି। ଅନେକ ସମୟରେ ଆମ ଠାକୁରମାନେ ମଧ୍ୟ କାଟ୍‌ଛାଣ୍ଟ ହୋଇ ଆମର ସେହି ବୃତ୍ତଗୁଡ଼ିକ ଭିତରେ ଆସି ବାନ୍ଧିହୋଇ ରହୁଛନ୍ତି। "ମୋ ଜାତି ବଡ଼, ମୋ ଧର୍ମ ବଡ଼, ମୋ'ର ସଂସ୍କୃତି ବଡ଼; ତେଣୁ ଅନ୍ୟମାନେ ନ୍ୟୂନ" କଥାଟିକୁ ଏଯାଏ ଟାଣିନେଇ ମଣିଷ ମଣିଷ ଭିତରେ ରହିଥିବା ସମ୍ପର୍କ ଭିତରେ ବିଷ ଆଣି ପୂରାଇ-ଦେବାକୁ ଆମ ଭିତରୁ ଅତ୍ୟୁତ୍ସାହୀମାନଙ୍କୁ ମୋଟେ ବେଶୀ ବେଳ ଲାଗିନାହିଁ।

ଆଉ ଗୋଟିଏ ସମ୍ପର୍କ ହେଉଛି ଭକ୍ତର ସମ୍ପର୍କ। ଜୀବନରେ ଆତ୍ମୀୟତା ବଢ଼ିଲେ ମଣିଷ ଏହି ଅନ୍ୟ ସୋପାନଟି ଆଡ଼କୁ ଆକୃଷ୍ଟ ହୋଇଯାଏ। ଏସବୁ,-ଧର୍ମ, ଜାତି, ଦେଶ, ବଂଶ,-ଏସବୁ ମୋ'ର କିଛି ନୁହେଁ, ଏସବୁ ଗୋଟାଏ ଗୋଟାଏ ଭେଶ। ଯିଏ ଏହି ସବୁକିଛି ଉପରେ ରହି ଜଗତକୁ ଆତଯାତ କରୁଛି, ତା' ଆଖିରେ ଏସବୁ କିଛି ନାହିଁ। ମଣିଷକୁ ମଣିଷ ସହିତ ଏକାଠି ବାନ୍ଧି ରଖିଥିବା ସେହି ଅସଲ ଡୋରଟିକୁ ଚିହ୍ନିବା,- ସେହି ଡୋରଟିକୁ ନିଜର ଜୀବନ ଭିତରେ ଓ ପରସ୍ପର ଭିତରେ ଅନୁଭବ କରିବା,- ସେଇଟି ହେଉଛି ଭକ୍ତି। ଭକ୍ତିରେ ମୋ'ର ବୋଲି କିଛି ନାହିଁ, ସବୁକିଛି ହେଉଛି ତା'ରି। ତେଣୁ ଅସଲ ସମ୍ପର୍କ ହେଉଛି ଆତ୍ମୀୟତାର ସମ୍ପର୍କ। ବଂଶ ବା ଭକ୍ତର ସମ୍ପର୍କ ଭିତରେ ଗୁରେଇ ତୁରେଇ ହୋଇ ରହିଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆମେ ଏହି ଅନ୍ୟ ସମ୍ପର୍କଟିର ଇଲାକା ଭିତରେ ଆଦୌ ପ୍ରବେଶ କରିପାରିବା ନାହିଁ। ତେଣୁ ପାହାଚ ଉଠିବାକୁ ପଡ଼ିବ। ପାହାଚ ଉଠିଲେ ଯାଇ ଭେଟ ହେବ। ପରସ୍ପର ସହିତ ଲାଗିଥିବା ଅସଲ ଡୋରଗୁଡ଼ିକୁ ସେତିକିବେଳେ ଯାଇ ଆବିଷ୍କାର କରିହେବ। ଜୀବନକୁ ଅସଲ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ସେତିକିବେଳେ ମିଳିବ।

କରୁଣାର ଶକ୍ତି

ତାଙ୍କ କରୁଣାର ଆଉ ଗୋଟିଏ ନାମ ହେଉଛି ଶକ୍ତି। ଶକ୍ତି ଭିତରେ ଥାଏ, ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ହୋଇ ରହିଥାଏ; ତାଙ୍କର କରୁଣା ହେଲେ ତାହା ଅନୁଭୂତ ହୁଏ। କରୁଣା ହେଲେ ଭିତରକୁ ବାଟ ଫିଟିଯାଏ। ଭିତରର ସବୁକିଛି ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବରେ ଅନୁଭୂତ ହୁଏ। ଯାହା ପ୍ରଚ୍ଛନ୍ନ ହୋଇ ରହିଥାଏ, ତାହା ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ହୋଇଯାଏ।

ଆଗେ ରାଜାମାନେ ଅନୁଗ୍ରହ କରୁଥିଲେ। ସେହି ଅନୁଗ୍ରହକୁ ଲାଭ କରିବା ନିମନ୍ତେ କାକୁସ୍ଥ ଓ ଦୀନ ଭାବରେ ଡାକିବାକୁ ପଡୁଥିଲା। ଅନେକ ସମୟରେ ଆପଣା ଦୀନତାଗୁଡ଼ାକର ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିବାକୁ ପଡୁଥିଲା। ମାତ୍ର ଯିଏ ସକଳ ଭୁବନର ରାଜା, ତାଙ୍କ ପାଖରେ ରୀତି ହେଉଛି ଏକାବେଳେକେ ଅନ୍ୟ ରକମର। ସେହି ରୀତିଟି ଅନୁସାରେ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହେବାକୁ ହୁଏ,- ସକଳ ପ୍ରକାରର ଦୀନତାକୁ ପରିହାର କରିବାକୁ ହୁଏ। ଭୟ ଭାଙ୍ଗିଲେ ଯାଇ ଦୂରତା କଟେ। ନିଜକୁ ଲୁଚାଇ ରଖିବାର ଯାବତୀୟ ଫିସାଦ କଟିଗଲେ ଯାଇ ଦ୍ୱାର ଖୋଲେ। ଆମେ ନିଜେ ଠିଆ କରାଇ ରଖିଥିବା ପାଚେରୀଗୁଡ଼ାକ ଭାଙ୍ଗିଯିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରନ୍ତି। ଆପଣା ବିଷୟରେ ରହିଥିବା କେତେ ମିଛ ଲଜ୍ଜା ଚୂଲୀକୁ ଯାଏ। ସତେଅବା ତାଙ୍କୁ ଛୁଇଁପାରିଲା ପରି ମନେହୁଏ। ଆପଣା ଭିତରେ ସତକୁ ସତ ଭେଟ ହୋଇଯାଏ। ସେହି ଭୟ ଭାଙ୍ଗିଯିବା, ଲଜ୍ଜା କଟିଯିବା ଓ ଭେଟ ହୋଇଯିବା-ତାହାହିଁ ତାଙ୍କର କରୁଣା। ତା'ପରେ ଜୀବନରେ ଦୀନତା ବୋଲି ଆଉ କିଛିହେଲେ ରହେନାହିଁ। ଭିତରେ ଓ ବାହାରେ ଶକ୍ତିରହିଁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ହେବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରେ। ପ୍ରତିବନ୍ଧକଗୁଡ଼ିକୁ ଅବଲୀଳା କ୍ରମେ ଅତିକ୍ରମ କରିହୁଏ।

ତାଙ୍କରି କରୁଣା ପ୍ରକୃତରେ ତାଙ୍କରି କାମଲାଗି, ଆମକୁ ଯୋଗ୍ୟ କରିନେବା ଲାଗି। ତେଣୁ, ଯିଏ ସେହି କରୁଣାକୁ ଲାଭ କରେ, ସିଏ ଆଉ ଥୟ ହୋଇ ବସିପାରେନାହିଁ। ତା'ର ଜୀବନରେ ଏକ ଉପନୟନ ହୋଇଯାଏ। ସିଏ ତୁଚ୍ଛା ନିଜଲାଗି ଆଉ କିଛିହେଲେ କାମନା ବା ପ୍ରାର୍ଥନା କରିବାକୁ ଯାଏନାହିଁ। ସମଗ୍ର ଜଗତଟା ତାକୁ ଜନନୀର ଘରପରି ଲାଗିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରେ। ଜନନୀଙ୍କୁ ବାଦ୍‌ଦେଇ ସନ୍ତାନର ପ୍ରକୃତରେ ଆଉ କୋଉଠି କ'ଣ ହାସଲ କରିବା କିମ୍ବା ଅଧିକାର କରିବାର ରହିଛି ? ତେଣୁ ଜୀବନର ଅସଲ ନିଷ୍ପତ୍ତିଟି ସେହିଠାରେହିଁ ହୋଇଯାଏ। ପୂର୍ଣ୍ଣ ସମ୍ମତି ସହିତ ନିଷ୍ପତ୍ତି ହୋଇଯାଏ। ତା'ପରେ କେହି ତାକୁ ବାଧ୍ୟ କରନ୍ତି ନାହିଁ, କେହି ବୁଝାଇବାକୁ ଆସନ୍ତି ନାହିଁ। ଅମୁକ ସୁଖ ଅଥବା ଅମୁକ ଫଳ ମିଳିବ ବୋଲି ତାକୁ ଆଉ ଫୁସୁଲାଇବା ବି ଦରକାର ହୁଏ ନାହିଁ। ସିଏ ଆପେ ଆପେ ବାଟ ଚାଲେ। ପୂର୍ଣ୍ଣ

ଶକ୍ତିର ସହିତ ବାଟ ଚାଲେ; ଯାହାର ଶକ୍ତି, ତାଙ୍କରି ଅଭିପ୍ରାୟକୁ ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବାରେ ଲାଗିଥାଏ ।

୧-୫-୮୬

ଅସଲ ଘର ସଂସାର ପାଇଁ

ଆମର ଘର ଓ ସଂସାର ଭିତରେ ସର୍ବଦା କେତେ ନା କେତେ ବିବାଦ ରହିଛି, କେତେ ବାଦ ବି ରହିଛି । ଆମେ ଭାବୁଛୁ ଏହି ସଂସାର ହେଉଛି ଭଗବାନଙ୍କର, ମାତ୍ର ଏହି ଘର ଆମର । ସଂସାର କଥା ଭଗବାନ ବୁଝିବେ, ମାତ୍ର ଆମର ଏହି ଘରଟିର କଥା ଆମେ ଅବଶ୍ୟ ବୁଝିବୁ । ଭଗବାନ ଯେତେବେଳେ ଏହି ସଂସାରର ଗୋଟିଏ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଘରେ ଆମକୁ ଜନ୍ମ ଦେଇଛନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ସିଏ ଆମ ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ ସେହି ଘରଟିର ଦାୟିତ୍ୱକୁ ମଧ୍ୟ ନ୍ୟସ୍ତ କରି ରଖିଛନ୍ତି । ତେଣୁ ଆମ ନିଜ ବୁଦ୍ଧିରେ ଆମେ ଏହି ଘର ବିଷୟରେ ସବୁ ବୁଝିବା । ଏହି ଘରଟିକୁ ନେଇ ଆଣି ଥୋଇ ଜାଣିଲେ ଯାଇ ସଂସାରକୁ ଆସି ଆମେ ଆମର ଅସଲ ଦାୟିତ୍ୱଟିକୁ ପ୍ରକୃତରେ ତୁଲାଇ ପାରିଲୁ ବୋଲି ଜାଣିବା । ସଂସାର ଭଗବାନଙ୍କର, ତେଣୁ ସିଏ ତାଙ୍କ ବୁଦ୍ଧିରେ ସଂସାରର ସବୁକିଛି ଅବଶ୍ୟ ତୁଲାଇବେ । ସେଥିରେ ଆମର ଆଦୌ କିଛି ଭାବିବାକୁ ନାହିଁ । ଏହିପରି ଭାବରେ ଆମ ଭିତରୁ ଅନେକ ଘରମୁହାଁ ହୋଇ ରହିଥାନ୍ତି, ସଂସାର ଲାଗି ସତେଅବା ଆଖି ବୁଜିଦେଇଥାନ୍ତି ।

ସମ୍ଭବତଃ ସେହି କାରଣରୁ କ୍ରମେ ଆମେ ସମସ୍ତେ ଏପରି ଏକ ସ୍ଥିତିରେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲୁଣି, ଯେତେବେଳେ କି ସଂସାର ଉଜୁଡ଼ି ଯାଉଛି, ମାତ୍ର ଆମେ ଆମର ନିଜ ନିଜ ଘରଗୁଡ଼ିକୁ କେଡ଼େ ଆଡ଼ମ୍ବର ଓ ଅହଙ୍କାର ସହିତ ସାଇତି କରି ରଖିବା ଲାଗି ନିତି କଲବଲ ହେବାରେ ଲାଗିଛୁ । ସଂସାର ଲାଜରା ହୋଇ ଯାଉଛି, କିନ୍ତୁ ଆମର ଘରମାନେ ସତେଅବା ମୁଣ୍ଡରେ ମୟୂରପକ୍ଷୀ ଖୋସି ନାଚିବାକୁ ମନ କରୁଛନ୍ତି ।

ମାତ୍ର ଅସଲ ଘର ହେଉଛି ସଂସାର ପାଇଁ । ଘର ଆଉ ସଂସାର ଭିତରେ ଆମ ଲୟଗୁଡ଼ିକର କ୍ଷେତ୍ରରେ ଆଦୌ କୌଣସି ବ୍ୟବଧାନ ନ ରହିଲେ ଯାଇ ଆମର ଘର ଓ ଆମର ସଂସାର ପରସ୍ପରକୁ ନେଇ ପ୍ରକୃତରେ ଶୋଭା ପାଇପାରିବେ । ସଂସାରର ସବୁ କପଟ ସେତିକିବେଳେ ଯାଇ ଯିବ । ଆମ ଘର ଓ ଆମ ସଂସାର ମଧ୍ୟରେ ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ ଲାଗି ରହିଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆମରି ଦାଉରେ ସ୍ୱୟଂ ଭଗବାନ ମଧ୍ୟ ଛଟପଟ ହେଉଥିବେ ଏବଂ ଆମେ ଆମ ଘରଟିକୁ ଯେତେମନ୍ତେ ଭର୍ତ୍ତି କରି ରଖିବାରେ ଲାଗିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଆମର ଅସଲ ସେର ଓ ମାଣଗୁଡ଼ିକ ଅପୂରା ହୋଇ ରହିଥିବ । ଏପରି ଗୋଟିଏ ଥାନ ରହିଛି,

ଯେଉଁଠାରେ କି ଆମର ଘର ଓ ସଂସାର ଭିତରେ ଆଦୌ କୌଣସି ବାଦ କିମ୍ବା ବ୍ୟବଧାନ ନାହିଁ । ସେହି ଥାନଟି ଆମ ଚେତନା ଭିତରେ ରହିଛି ।

୧-୬-୮୬

କହନ୍ତି ନାହିଁ

ଭେଟ ହେଲେ ମୋଟେ କହନ୍ତି ନାହିଁ, ଭଲ ପାଇଲେ ମୋଟେ କହନ୍ତି ନାହିଁ । ଶାମୁକାଟି ସମୁଦ୍ରଜଳ ଉପରେ ସତେଅବା ପୃଥିବୀର ସବୁଯାକ ଆଗ୍ରହକୁ ଠୁଳକରି ଆପଣାକୁ ଉନ୍ମୋଚିତ କରି ରଖିଥାଏ ଏବଂ ଅଭିପ୍ରେତ ଜଳବିନ୍ଦୁଟି ତା'ର ଗର୍ଭ ଭିତରେ ପଡ଼ିବା ମାତ୍ରକେ ସିଏ ଏକାବେଳେକେ ଜଳର ଅତଳତଳକୁ ଚାଲିଯାଏ, ସେଇଠି ତପସ୍ୟା କରେ । ତପସ୍ୟାରେ ଭେଟେ, ତପସ୍ୟାରେ ପାଏ । ସିଏ କଦାପି କୌଣସି କୋଳାହଳ କରେନାହିଁ; ତା' ଜୀବନରେ ଯାହାସବୁ ଘଟିଲା, ତାହାକୁ ସିଏ ଆଦୌ କୌଣସି ଖବରକାଗଜରେ ଦେବା ନିମନ୍ତେ ଇଚ୍ଛା କରେ ନାହିଁ ।

ଜୀବନର ଅନ୍ତରଙ୍ଗତମ ଅନୁଭବଗୁଡ଼ିକୁ ମୋଟେ କହି ହୁଏ ନାହିଁ । ଏହି ପୃଥିବୀରେ ଯେଉଁମାନେ ସତକୁ ସତ ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ହୋଇ ପାରିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରୁନଥାନ୍ତି, ହୁଏତ ସେହିମାନେ ହିଁ କେଡ଼େ ସରଗରମ ଚଞ୍ଚଳତା ସହିତ ଅନ୍ତରଙ୍ଗତା ବିଷୟରେ କେତେ କ'ଣ କହିବେ ବୋଲି ତରବର ହେଉଥାନ୍ତି । ଏତିକି ଟିକିଏ ଶୁଣିଲେ ତାକୁ ଶହେଗୁଣ ବିସ୍ଫାରିତ କରି କହନ୍ତି । ହୁଏତ ମୋଟେ କିଛି ହେଲେ ଦେଖି ନ ଥାନ୍ତି । ତଥାପି କେତେ କ'ଣ ଦେଖିଲେ ବୋଲି ବଖାଣି ହେଉଥାନ୍ତି । ଏମାନେ ଚତୁରତାକୁ ହିଁ ଜୀବନରେ ଅସଲ ଠାଣି ବୋଲି ଗ୍ରହଣ କରିଥାନ୍ତି ।

ଯିଏ ସତକୁ ସତ ଚରଣ ଛୁଇଁବାର ଅଧିକାର ଲାଭ କରେ, କହି ବୁଲିବାଲାଗି ତା'ର ହୁଏତ ମୋଟେ କୌଣସି ସମୟ ନଥାଏ । ସିଏ ଆଜ୍ଞା ପାଇଯାଏ, ତେଣୁ ଆଉ କୌଣସି ସମୟ ପାଏନାହିଁ । ଆଜ୍ଞାମାନେ ତା ଜୀବନରେ ତେଣିକି ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଆହ୍ୱାନ ରୂପେ ଅନୁଭୂତ ହେବାକୁ ଲାଗନ୍ତି । ଆପଣାର ଅନ୍ତରଙ୍ଗତମ ସମ୍ମତିଘରଗୁଡ଼ିକରେ ସେହି ଆହ୍ୱାନଗୁଡ଼ିକ ଅନୁଭୂତ ହେବା ମାତ୍ରକେ ମଣିଷ କେବଳ ଏକ ନିମିତ୍ତ ହେବାକୁ ହିଁ ନିଜର ଏକମାତ୍ର ଧର୍ମ ବୋଲି ଗ୍ରହଣ କରିନିଏ । ଗ୍ରହଣ କରି ନେବାପାଇଁ ଆଦୌ କୌଣସି କୋଳାହଳ କରିବାକୁ ପଡ଼େନାହିଁ । ତେଣିକି ବାଟ ଚାଲିବା ଓ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହେବା ବ୍ୟତୀତ ଆଉ କୌଣସି କାମ ନଥାଏ । ଅନ୍ୟ କୌଣସି କାମ ଲାଗି ମୋଟେ ସମୟ ନଥାଏ ।

ତେଣୁ ପ୍ରକୃତରେ କହନ୍ତି ନାହିଁ । ଭିତରେ ଫୁଲଟିଏ ପ୍ରକୃତରେ ଫୁଟି ଉଠିବାରେ ଲାଗିଥିଲେ ମୋଟେ କିଛି କହନ୍ତି ନାହିଁ । ସେତେବେଳେ କେବଳ ସେହି ଫୁଟି ଉଠିବାର

ମହିମା ମୁତାବକ ନିଜକୁ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ସ୍ୱାଭାବିକ ଭାବରେ ଦୀକ୍ଷିତ କରିନେବାକୁ ପଡ଼େ, ପରିଣୀତ କରିନେବାକୁ ପଡ଼େ। କହିଲେ ସତେଅବା ସବୁ ଫସଲ ଫାଟି ଯାଏ। ଛୁଇଁବା ସକାଶେ ପାଖକୁ ପାଖକୁ ଆସୁଥିବା ବନ୍ଧୁଟିଏ ଲାଜରା ହୋଇ ସତେଅବା ପୁଣି ଦୂରକୁ ପଳାଏ। ଲୟ ଭାଙ୍ଗିଯାଏ। ତେଣୁ ମୋଟେ କହନ୍ତି ନାହିଁ। ଆପଣାକୁ କିଳିକରି ରଖିଥିବା ଓ ସେଇଥିରୁ ଆନନ୍ଦ ପାଉଥିବା ଅରାଜି ମଣିଷ ହିଁ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ କହେ।

୧୫-୬-୮୬

ଗୁରୁ ବି ବଶ ହୋଇଯାଏ

ସାଧନା କହିଲେ ଯଦି ଜୀବନରେ ସର୍ବୋତ୍ତମ ଆବିଷ୍କାରଲାଗି କ୍ରମଶଃ ଯୋଗ୍ୟ ହୋଇ ଆସିବାକୁ ବୁଝାଏ, ଯଦି ତାହା ନିଜ ଭିତରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ନିର୍ଭୁଲ ଭାବରେ ତାଙ୍କରି ଆଡ଼କୁ ହିଁ ପାହାଚକୁ ପାହାଚ ଉଠିଯିବାକୁ ବୁଝାଏ, ତେବେ ଆମ ଜୀବନରେ ଗୁରୁର ଭୂମିକା ମଧ୍ୟ ତାହାରି ଦ୍ୱାରା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇଯାଇ ପାରୁଥିବା ଉଚିତ। ସଂସାରରେ ସବୁ ଗୁରୁ ସେହି ଭୂମିକାଟିକୁ ତୁଲାଇ ପାରନ୍ତିନାହିଁ। କେତେ ଗୁରୁ ଭାରି ଶୋଚନୀୟ ଭାବରେ ଆମକୁ ଅଧବାଟରେ ଅଟକାଇ ଦେଇ ଯାଆନ୍ତି। ଉପରେ ଆମର ଆଡ଼ମ୍ବରଗୁଡ଼ାକ ଭାରି ବଢ଼ିବାରେ ଲାଗିଥାଏ ସତ, ମାତ୍ର ଭିତରେ ଅସଲ ଥାନଗୁଡ଼ିକରେ ଆମ ଗୋଡ଼ତଳୁ ପାହାଚସବୁ ଭୁଷୁଡ଼ି ପଡ଼ିବାରେ ଲାଗିଥାନ୍ତି। ଆମ ଗୁରୁ ମଧ୍ୟ ଆମ ଲାଳସାଗୁଡ଼ାକ ଭିତରେ ସତେଅବା ଅଟକି ଯାଇଥାନ୍ତି।

ହଁ, ଗୁରୁମାନେ ମଧ୍ୟ ଅନେକ ସମୟରେ ସଂସାରରେ ଥିବା ଭକ୍ତମାନଙ୍କର ନାନା ଉଚ୍ଚାଟନ ଦ୍ୱାରା ବଶ ହୋଇ ଯାଇଥାନ୍ତି। ମନ୍ଦିରଟିଏ ତୋଳାଇବା, ଯଜ୍ଞଟିଏ କରିବା ଅଥବା ଦିନଟିଏ ପାଳିବାରେ ସେମାନେ ସେତେବେଳେ କେଡ଼େ ଉତ୍ସାହ ଦେଖାନ୍ତି। ଏହିସବୁ ଉତ୍ସାହରେ ସଂସାରୀମାନଙ୍କୁ ବଳି ଯାଆନ୍ତି। ଯେଉଁ ଗୁରୁମାନଙ୍କ ଭିତରେ ସଂସାରର ସିଠାଗୁଡ଼ାକ ସତେଅବା ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ସାତ୍ତ୍ୱିକ ଲାଳସା ହୋଇ ତଥାପି ରହିଯାଇଥାଏ, ସେହିମାନେ ହିଁ ଏହିପରି ଭାବରେ ବଶ ହୋଇଯାଆନ୍ତି। ଏମାନେ ଆମ ସଂସାରର ବି ପ୍ରମାଦ ବଢ଼ାନ୍ତି।

ଯିଏ ଯଥାର୍ଥ ଗୁରୁ, ସିଏ ଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ, ଅନୁରାଗୀମାନଙ୍କୁ ସବାଆଗ ସେମାନଙ୍କର ଅହଂ ଭିତରୁ ମୁକ୍ତ ହୋଇ ଆସିବା ଲାଗି ଉଦ୍‌ବୋଧନ ଦିଅନ୍ତେ। ଆପଣାର ସବୁଯାକ ଗୁରୁପଣିଆ ସିଏ ମୁଖ୍ୟତଃ ସେଇଥିଲାଗି ଲଗାଇ ପାରୁଥାଆନ୍ତେ। ତେବେଯାଇ ଆମରି ସଂସାରକୁ ମୋହମୁକ୍ତ ଓ ଯଥାର୍ଥଯୁକ୍ତ ହୋଇ ଆସିବାରେ ସିଏ ବହୁତ ସାହାଯ୍ୟ କରି ପାରୁଥାନ୍ତେ। ଯାବତୀୟ ଯଥାର୍ଥ ସାଧନା ଆମର ଭୂମିଗୁଡ଼ିକରେ ସଂପ୍ରସାରଣ ଘଟାଇ ଆମର ଚେତନାରେ ତଥା ସମ୍ବନ୍ଧଗୁଡ଼ିକରେ ଏକ

ପରିବର୍ତ୍ତନ ଘଟାଇବା ଲାଗି ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହୋଇ ରହିଥାଏ । ଅସଲ ଗୁରୁମାନେ ଆମର ଏହି ସଂପ୍ରସାରଣ ଏବଂ ପରିବର୍ତ୍ତନକୁ ସମ୍ଭବ କରିବା ନିମନ୍ତେ ଆମ ପାଖକୁ ଆସୁଥାନ୍ତେ । ଆମେ ଯେଉଁଠି ରହିଛୁ, ନାନାଭାବେ ବାନ୍ଧି ହୋଇ ରହିଛୁ, ଗୁରୁ ବି ଯଦି ତାହାରି ଭିତରେ ଆମରି ବଶ ହୋଇ ରହିବାକୁ ମନ କରେ, ତେବେ ତଦ୍ୱାରା କେବଳ ଅନିଷ୍ଟ ହିଁ ହୁଏ । ପୃଥିବୀର ଇତିହାସରେ ଇପ୍‌ସିତ ଇଷ୍ଟଗୁଡ଼ିକ ଅପେକ୍ଷା ସେହି ଅନିଷ୍ଟଗୁଡ଼ିକ ହିଁ ଅଧିକତର ପରିମାଣରେ ଘଟିଛି । ଆମ ଅସଲ ଗୁରୁ ଆମକୁ ସେହି ସବୁ ଅନିଷ୍ଟଠାରୁ ଦୂରରେ ରହିବାକୁ ହିଁ ପ୍ରେରଣା ଦିଅନ୍ତି ।

୧୫-୮-୮୭

ସମ୍ପତ୍ତିରୁ ଭୟ

ସମ୍ପତ୍ତି କାମରେ ଲାଗେ । ମାତ୍ର ଅନେକ ମଣିଷ ଅଛନ୍ତି, ଯେଉଁମାନେ କି ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ସମ୍ପତ୍ତି ଜମାଇ ରଖିବାକୁ ସତେଅବା ନିଶାପରି ଭଲ ପାଉଥାନ୍ତି । ଏହି ଲୋକମାନେ ସମ୍ପତ୍ତି ପରେ ସମ୍ପତ୍ତି ଠୁଳ କରନ୍ତି । ଅନ୍ୟମାନଙ୍କଠାରୁ ଅଧିକ ଦିଶିଲେ ଭାରି ଗୌରବ ଅନୁଭବ କରନ୍ତି । ଯେଉଁ ପୃଥିବୀରେ ଅଧିକ ମଣିଷଙ୍କ ପାଖରେ ଅଳପ ସମ୍ପତ୍ତି ରହିଛି, ସେହି ପୃଥିବୀରେ ସମ୍ପତ୍ତି ଜମା କରିଥିବା ଏହି ଲୋକମାନେ ଆପଣାକୁ ସତେଅବା ଭାରି ଭାଗ୍ୟବାନ ବୋଲି ଅନୁଭବ କରୁଥାନ୍ତି ।

ସମ୍ପତ୍ତିରୁ ମୋହ ଜନ୍ମେ, ମଣିଷକୁ ବହୁ ଲୋଭରେ ଆଣି ପକାଏ । ସମ୍ପତ୍ତିରୁ ଈର୍ଷା ଜନ୍ମେ-ଯାହାପାଖରେ ନିଜଠାରୁ ଅଧିକ ରହିଛି, ତା'ପ୍ରତି ଈର୍ଷାଜାତ ହୁଏ ଏବଂ ଯାହା ପାଖରେ ନିଜଠାରୁ କମ୍ ରହିଛି, ତା'ପ୍ରତି ଅବଜ୍ଞା ଜାତ ହୁଏ । ଅବଜ୍ଞାରୁ ଏକ ପାଶବିକ ସନ୍ତୋଷ ମଧ୍ୟ ଆସେ । ଆପଣାକୁ ଅଧିକ ମନେକରି ଅଳପ ଥିବା ମଣିଷମାନଙ୍କୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ନିଷ୍ଠୁର ଭାବରେ ଅବଜ୍ଞା ଦେଖାଇବାକୁ ଏବଂ ଉପେକ୍ଷା କରିବାକୁ ଆଉ ଅନୁଚିତ ବୋଲି ମନେହୁଏନାହିଁ । ମଣିଷଙ୍କଠାରୁ ମଣିଷମାନେ ଦୂରରେ ରହି ଥାଆନ୍ତି । ସଂସାର ଭାଗ ଭାଗ ହୋଇଯାଏ । ତେଣିକି ଆମର ଯାବତୀୟ ସମ୍ବନ୍ଧ ଭିତରୁ ଧର୍ମ ଛାଡ଼ି ପଳାଏ । ଧର୍ମ ଦେଉଳ ଭିତରର ଏକ ବିଶେଷ ବସ୍ତୁରେ ପରିଣତ ହୁଏ । ଭଗବାନ କେବଳ ବହିରେ ରହିଯାଆନ୍ତି, ସଜ୍ଜନମାନଙ୍କର ବକ୍ତୃତାରେ ଆଲୋଚିତ ହୁଅନ୍ତି । ଭାବପ୍ରବଣତାଗୁଡ଼ାକ ଭାବର ସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରିବାକୁ ଆସନ୍ତି ।

ଜୀବନରେ ଆହୁରି ଏପରି ଏକାଧିକ ସମ୍ପଦ ରହିଛି, ଯାହାକି ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଦେଇ ଦେଉଥିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ବଢ଼ିବାରେ ଲାଗିଥାଏ । ସେହି ସମ୍ପଦଗୁଡ଼ିକ

ପୃଥିବୀରେ ଆଦୌ କୌଣସି ଅସୂୟାର କାରଣ ହୁଅନ୍ତି ନାହିଁ । ଜ୍ଞାନ ଦେଲେ ଜ୍ଞାନ ବଢ଼େ, ପ୍ରେମ ଦେଲେ ପ୍ରେମ ବହୁଗୁଣିତ ହୁଏ । ଭଗବାନଙ୍କ ପାଖରେ ନିଜକୁ ଗୋଟାସୁଦ୍ଧା ସମର୍ପି ଦେଇ ପାରିଲେ ଭିତରେ ଏକ ଅପୂର୍ବ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣତାର ଅନୁଭବ ହୁଏ । ସେହି ସମ୍ପଦଗୁଡ଼ିକୁ ଆମଠାରୁ କେହି ଚୋରି କରିନେଇ ପାରନ୍ତିନାହିଁ । ତେଣୁ, ଆମର ନିରାପତ୍ତା ସମ୍ପତ୍ତି ବଢ଼ିଲେ ନୁହେଁ, ଏହି ଅସଲ ସମ୍ପଦଗୁଡ଼ିକ ବଢ଼ିଲେ ଯାଇ ସମ୍ଭବ ହୁଏ । ଯେଉଁମାନେ ନାନା କାରଣରୁ ଏହି ଅସଲ ସମ୍ପଦଗୁଡ଼ିକରୁ ବଞ୍ଚିତ ହୋଇ ରହିଥାନ୍ତି, ସେମାନେ ସତେଅବା ଏକ କ୍ଷତିପୂରଣ ପରି ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ମନ ବଳାନ୍ତି, ସବାଆଗ ସେହି ସମ୍ପତ୍ତି ପାଖରେ ହିଁ ବଶ ହୋଇରହନ୍ତି । ଭିତରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଏକୁଟିଆ ହୋଇ ରହିଥାନ୍ତି । ଏମାନଙ୍କର ଅସଲ ନାଡ଼ୀଗୁଡ଼ିକ ମଣିଷମାନଙ୍କ ସହିତ ଲାଗି ନଥାଏ,-ଆପେ ଜମା କରିଥିବା ସମ୍ପତ୍ତିଗୁଡ଼ାକ ପାଖରେ ଯାଇ ରହିଥାଏ । ସମ୍ପତ୍ତିରୁ ମୋହ ତୁଟିଲେ ଯାଇ ସମ୍ପଦ ଆଡ଼କୁ ମନହୁଏ । ଅସଲ ପାହାଚଟି ଉପରେ ଗୋଡ଼ ସେତିକିବେଳେ ଯାଇ ପଡ଼େ ।

୧-୯-୮୬

ସ୍ୱ-ଇଚ୍ଛାରେ ଆଶାବାଦୀ

ଅନେକ ସମୟରେ ବାଟକୁ ବାହାରିବାକୁ ମୋଟେ ମନ କରୁନଥିବା ଏବଂ ଘରେ ଯେଉଁଠି ସେଇଠି ବସି ରହିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ବାଟରେ ଚାଲିବାର ଲାଭ କ୍ଷତି ବିଷୟରେ ନାନା ହିସାବ କରିବାରେ ଲାଗିଥାନ୍ତି । ଯିଏ ବାଟକୁ ବାହାରି ସାରିଥାଏ, ସିଏ ବାଟ ଚାଲିବ ବୋଲି ହିଁ ବାହାରିଥାଏ । ବାଟକୁ ମନ କଲେ ବାଟ ଦିଶିଯାଏ, ଏକାବେଳେକେ ନିଜର ବାଟଟି ଜଳଜଳ ହୋଇ ଦିଶିଯାଏ । ଅନିଚ୍ଛୁକ ଓ ଅସମ୍ମତମାନେ ଘରେ ବସି ରହିଥାନ୍ତି, ସେମାନେ କିଛି ଦେଖିପାରନ୍ତି ନାହିଁ । କିଛି ଦେଖିବାକୁ ମନ କରୁନଥାନ୍ତି ବୋଲି କିଛି ଦେଖି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ ।

ନିରାଶାବାଦୀମାନେ ସଂସାରରେ ସମ୍ଭବତଃ ସବୁଦିନେ ରହିଥିଲେ । ଭୟଗୁଡ଼ାକୁ, ବାଧାଗୁଡ଼ାକୁ ଏବଂ ବିପଦଗୁଡ଼ାକୁ ସେମାନେ ଶହେଗୁଣ ଅଧିକ ବଡ଼ କରି ଦେଖୁଥିଲେ । ଆମର ଏହି ବର୍ତ୍ତମାନ ଯୁଗଟି ନାନା ପ୍ରକାରେ ଏତେ ଅଧିକ ପରିମାଣରେ ଜଟିଳ ହୋଇ ପଡୁଛି ଯେ, ଏଠି ନିରାଶ ହେବାଲାଗି ଆମ ଚାରିପାଖରେ ଛଅ ସହସ୍ର କାରଣ ମହଜୁଦ ହୋଇ ରହିଛି । ସମ୍ଭବତଃ ଠିକ୍ ସେଇଥି ଲାଗି ଆମ ଭିତରେ ଛଅସହସ୍ର ପ୍ରକାର ସିଆଣିଆ ବା ଛଅସହସ୍ର ପ୍ରକାରର ଦାର୍ଶନିକମାନେ ରହିଛନ୍ତି, ଯେଉଁମାନେ କି ଆମକୁ ଜୀବନରେ ଓ ଏହି ସଂସାରରେ ନିରାଶାବାଦୀ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଯୁକ୍ତିମାନ ଦର୍ଶାଇବାରେ ଲାଗିଛନ୍ତି । ଏହି ସଂସାରରେ ମୋଟେ

କୋଉଠି କିଛିକୁ ବଦଳାଇ ହେବନାହିଁ ଏବଂ ତେଣୁ ତୁମେ ତାହାରି ଭିତରେ ନିଜପାଇଁ ଯଥାସମ୍ଭବ ଅଧିକ ସଫଳତା ଓ ଯଥାସମ୍ଭବ ଅଧିକ ସୁଖର ଦ୍ୱୀପଟିଏ ଅଥବା କଣଟିଏ ବାଛିନେଇ ତାହାକୁ ହିଁ ଆଦରି ନେଇଥିବ,-ଏହିପରି ଏକ ସିଆଣିଆ ଅନିଚ୍ଛା ଆମକୁ ଗ୍ରାସ କରି ରହିଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆମେ ସାଧାରଣତଃ ନିରାଶାବାଦୀ ହୋଇଥାଉ । କେତେ ମନ କେତେ ଠାକୁରଙ୍କୁ ପୂଜା କରୁଥାଉ, ତଥାପି ନିରାଶାବାଦୀ ହେବାକୁ ହୁଏତ ନିରାପଦ ବୋଲି ବିଶ୍ୱାସ କରୁଥାଉ ।

ମାଆ ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରେ voluntary optimism କଥା କହିଛନ୍ତି । ଆଶାବାଦୀ ହେବା ଦ୍ୱାରା ଅମୁକ ଅମୁକ ଉପକାର ମିଳେ ବୋଲି ଆଗ ହିସାବ କରିସାରି ନୁହେଁ, ସ୍ୱଇଚ୍ଛାରେ ସବୁକିଛି ସତ୍ତ୍ୱେ ଆମକୁ ଆଶାବାଦୀ ହେବାକୁ କହିଛନ୍ତି । ତାଙ୍କରି କାମରେ ସହଯୋଗ କରିବାକୁ ଅର୍ଥାତ୍ ତାଙ୍କରି କୁହାରେ ବାଟ ଚାଲିବାକୁ ମନ କରି ସାରିବାପରେ ଆଶାବାଦୀ ହେବା ବ୍ୟତୀତ ଆଉ ଅନ୍ୟଗତି ନଥାଏ । ସମର୍ପିତ ମଣିଷର ନିରାଶାବାଦୀ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଆଦୌ କୌଣସି ଅଧିକାର ନଥାଏ । ସମର୍ପିତ ମଣିଷ ମୋଟେ ସିଆଣିଆ ହୋଇ ପାରେନାହିଁ । ସିଏ ନିଜ ଜୀବନର କେତେଭାଗ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଦେବ ଓ କେତେଭାଗ ଗୋଟାସୁଦ୍ଧା ନିଜ ପାଇଁ ରଖିବ-ସିଏ ସେପରି କୌଣସି ହିସାବ ଭିତରେ ପଶି ଅଙ୍କ କଷିବାକୁ ମୋଟେ ମନ କରେନାହିଁ । ନିଜ ଭିତରେ ତା'ର କେଉଁଠି କି ବିଶ୍ୱାସଟିଏ ଅଧିଷ୍ଠିତ ହୋଇ ରହିଥାଏ କେଜାଣି, ଆଗକୁ ଅନାଇବା ମାତ୍ରକେ ସିଏ କେବଳ ଆଶା ହିଁ ଦେଖେ । ହୁଏତ, ଏପରି ଜଣେ ପରମ ସାଥୀଙ୍କୁ ଦେଖେ, ଯିଏକି ବାଟଟିକୁ ଜାଣିଥାନ୍ତି, ସିଏ ତା'ଲାଗି ସେହି ବାଟକୁ ସତେଅବା କୋଉକାଳରୁ ପଇଠ କରି ରଖିଦେଇଥାନ୍ତି । ଅସଲ ପରିଚୟଟି ମିଳିବା ପରେ ଅସଲ ସମର୍ପଣଟି ମଧ୍ୟ ସମ୍ଭବ ହୋଇଯାଏ । ତା'ପରେ କେଡ଼େ ସହଜରେ ଶୃଙ୍ଗ ପରେ ଶୃଙ୍ଗ ଡେଇଁ ହୋଇଯାଏ ।

୧୫-୯-୮୬

ଶକ୍ତିମାନ୍‌ର ନମ୍ରତା

ବୟସ୍କମାନେ ନମ୍ରତାର ବିଷୟ ପକାଇଥିବା ବେଳେ ଆଗ ପିଲାମାନଙ୍କର କଥାହିଁ ଭାବନ୍ତି । ପିଲାମାନେ ନମ୍ର ହେବେ, ବାଧ୍ୟ ହେବେ-ଅର୍ଥାତ୍, କଥା ମାନିବେ, ମୋଟେ ଜବାବ ଦେବେନାହିଁ, ନୁଆଁଣିଆ ହୋଇ ରହିଥିବେ । ପିଲାଦିନେ ବଡ଼ମାନଙ୍କ ଠାରୁ ଏହିପରି ନୁଆଁଣିଆ ହେବାଲାଗି ଶିକ୍ଷା କରୁ କରୁ ପିଲାମାନେ ଯେ ସ୍ୱୟଂ ବଡ଼ ହେବାବେଳକୁ କେଡ଼େ ନୁଆଁଣିଆ ହୋଇ ରହିଯାଆନ୍ତି, ଆମେ ବଡ଼ମାନେ ସମସ୍ତେ

ନିଜ ଜୀବନରୁ ସେହି କଥାଟିକୁ ଅବଶ୍ୟ ଜାଣିଥିବା । ଯିଏ ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ନୁଆଁଣିଆ ହୋଇଥାଏ, ସିଏ ବଡ଼ ହୋଇ ଉଦ୍ଧତ ହୁଏ, ରାଢ଼ ହୁଏ । ସଂସାରରେ ନମ୍ର ହୋଇ ରହିବାର ଗଉଣି ଗଉଣି ଉପଦେଶ ଦିଆଯାଇ ଆସିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସଂସାରରେ ଅଧିକ ମଣିଷ କିପରି ପ୍ରାୟ ଏକାବେଳେକେ ରାଢ଼, ଉଦ୍ଧତ ଓ ଭୀରୁ ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି, ଆମେ ସମସ୍ତେ ସେକଥା ଜାଣିଛୁ ।

ନମ୍ରତା ହେଉଛି ଏକ ଗୁଣ । ଜୀବନରେ ଯାହାକିଛି ଆମର ଶକ୍ତି ବଢ଼ାଏ, ସଂକଳ୍ପ ବଢ଼ାଏ, ଆମକୁ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ସ୍ୱେଚ୍ଛାପ୍ରବୃତ୍ତ ଭାବରେ ସଂସାରରେ ତଥା ଭଗବାନଙ୍କର କାମରେ ଲାଗି ପାରିବାକୁ ଶିଖାଏ, ଆମେ ସେହି ସବୁକୁ ହିଁ ମନୁଷ୍ୟର ଯଥାର୍ଥ ଗୁଣ ବୋଲି କହିବା । ତେଣୁ ଏପରି ଏକ ନମ୍ରତା ମଧ୍ୟ ରହିଛି, ଯାହାକି ଭିତରେ ଶକ୍ତି, ସଂକଳ୍ପ ଏବଂ ସମର୍ପଣଭାବ ବଢ଼ିଲେ ସେହି ଭିତରୁ ହିଁ ବିକଶିତ ହୋଇ ଆସେ । ଫୁଲ ଯେମିତି ହାଲୁକା କରିଦିଏ, ଏହି ଅସଲ ନମ୍ରତାଟି ଆମକୁ ସେହିପରି ହାଲୁକା କରି ରଖିଥାଏ । ସେଇଥିଲାଗି ସତକୁ ସତ ନମ୍ର ମଣିଷମାନେ ଜୀବନରେ କୌଣସି ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିବା ନିମନ୍ତେ ମୋଟେ ମନ କରନ୍ତି ନାହିଁ । ବିଚରା ଯେଉଁ ଅନ୍ୟ ମଣିଷମାନେ ପ୍ରାୟ ପ୍ରୟୋଜନରେ ପଡ଼ି ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ନମ୍ରତାର ଆଚରଣ କରୁଥାନ୍ତି, ସେମାନେ ନମ୍ରତାକୁ ସତେଅବା ଏକ ପ୍ରସାଧନ ପରି ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତି । ଭିତରେ ଭାରି ଗରୁ ହୋଇ ରହିଥାନ୍ତି, ଭାରି ଅରାଜୀ ହୋଇ ରହିଥାନ୍ତି ଏବଂ ଉପରେ ନମ୍ରତାର ନାନାବିଧ ମିଛ ପହିଲିମାନୀ କରିବାରେ ଲାଗିଥାନ୍ତି । ଥରେ ରାଜି ହୋଇଗଲେ, ନିଜକୁ ତାଙ୍କରି ଲାଗି ହିଁ କାମରେ ଲଗାଇବା ନିମନ୍ତେ ନିଜ ଭିତରୁ ହିଁ ରାଜି ହୋଇଗଲେ, ଗୋଟିଏ ପାଖରେ ମଣିଷର ଶକ୍ତି ବଢୁଥାଏ, ସଂକଳ୍ପ ବଢୁଥାଏ, ଏବଂ ଅନ୍ୟ ପାଖରେ ସିଏ ସତେଯେପରି ବିନା ଚେଷ୍ଟାରେ ନମ୍ର ହୋଇ ଯାଉଥାଏ । ଶବ୍ଦର ଉତ୍ପତ୍ତିଶାସ୍ତ୍ରରେ ନମ୍ର ଏବଂ ନମନୀୟ ଦୁଇଶବ୍ଦ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ନିବିଡ଼ ଜ୍ଞାତିତ୍ୱର ସଂପର୍କ ରହିଛି । ଯେଉଁମାନେ ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ନମ୍ର ହୋଇଥାନ୍ତି, କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପାଳନ କରିବା ପାଇଁ ନମ୍ର ହୋଇଥାନ୍ତି, ବାହାରକୁ ଭଲ ଦେଖାଯିବ ବୋଲି ବି ନମ୍ର ହୋଇଥାନ୍ତି, ସେମାନେ ଯେ ତାହାରି ବଳରେ ନିଜ ଭିତରେ ସତକୁ ସତ ନମନୀୟ ମଧ୍ୟ ହୋଇ ପାରିଥାନ୍ତି, ସେକଥା ମୋଟେ ନୁହେଁ । ନମ୍ରତା ସେମାନଙ୍କର ଜୀବନରେ ସତେଅବା କେଉଁ ବାଧ୍ୟ ଓ ପ୍ରୟୋଜନବାଦୀ ଦାସର ଏକ ବାହ୍ୟ ଆବରଣ ହୋଇ ରହିଥାଏ । ପିଲାମାନଙ୍କଠାରେ ଏହି ବାହ୍ୟ ନମ୍ରତାର ପରିଚୟ ପାଇଲେ ପିଲାଠାରୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅଳପ ଚାହୁଁଥିବା ମାଷ୍ଟର କେଡ଼େ ଖୁସୀ ହୋଇଯାଏ । ଆମ ସମାଜ ଭିତରେ ମଧ୍ୟ ଏମିତି ବହୁ ମାଷ୍ଟର ଅଛନ୍ତି, ଯେଉଁମାନେ କି ଆମଠାରୁ ସେହି ବାହ୍ୟ ନମ୍ରତାକୁ ହିଁ ଦାବୀ କରୁଥାନ୍ତି । ମାତ୍ର, ଯିଏ ଆମର ଅସଲ ବନ୍ଧୁ, ଆମ ଭିତରେ ଯୁଗ ଯୁଗ ରହି ଯିଏ

ଆମକୁ କ୍ରମଶଃ ପରିପକ୍ୱ ଓ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ଆଣୁଛି, ସିଏ କଦାପି ସେତିକିରେ ଛାଡ଼ି ଦିଏନାହିଁ। ସିଏ ଆମକୁ ଶକ୍ତିମାନ୍ କରିବାରେ ଲାଗିଥାଏ, ତେଣୁ ଆମଠାରୁ ଶକ୍ତିମାନ୍‌ର ନମ୍ରତା ହିଁ ଆଶା କରୁଥାଏ।

୧-୧୦-୮୭

ଯେଉଁମାନେ ପୂଜା କରନ୍ତି

ମା' କହିଛନ୍ତି, ପ୍ରକୃତରେ କିଛି ହେବା ଅପେକ୍ଷା ପୂଜା କରିବା ଅନେକ ସହଜ। ସଂସାରରେ ଅଧିକ ମଣିଷ ସହଜରେ ଅର୍ଥାତ୍ ଅଳପରେହିଁ ରହିବାକୁ ସୁଖ ପାଆନ୍ତି କି କ'ଣ କେଜାଣି, ସେମାନେ କେଡ଼େ ଉଲ୍ଲାସର ସହିତ ପୂଜା କରିବା ସହିତ ଅଟକି ରହିଯାଆନ୍ତି। ଅଳପ ଚେତନା ମଣିଷକୁ ଅଳପ ମଧ୍ୟରେ ଅଟକି ରହି ଫୁସୁଲେଇବାରେ ଲାଗିଥାଏ। ଅଳପ ଚେତନା ଅର୍ଥାତ୍ ଅହଂ ଚେତନା। ସମ୍ଭବତଃ ଏହି କାରଣରୁ, ଆମ ପୃଥିବୀରେ ସବୁ ଯୁଗରେ ପୂଜା କରିବାକୁ ନେଇ କେତେ କେତେ ଆଡ଼ମ୍ବରମୟ ରାଜସିକତାକୁ ପ୍ରଶ୍ରୟ ଦିଆଯାଇଛି। ମଣିଷ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଭୋଗ ଖଞ୍ଜିଦେବାରେ, ତାଙ୍କପାଇଁ ସୁରମ୍ୟ ମନ୍ଦିରଟିଏ ତିଆରି କରିବାରେ ଓ ଭଗବାନଙ୍କୁ ମୂର୍ତ୍ତି ବୋଲି ମଣି ତାଙ୍କ ଦେହକୁ ସୁନାରୂପା ଦ୍ୱାରା ପୋତି ପକାଇବାରେ ଯେତେ ଆଗ୍ରହ, ସମୟ ଏବଂ ଶକ୍ତି ଖଟାଇଛି, ତାହାର ଶହେ ଭାଗରୁ ଭାଗଟାଏ ଯଦି ସିଏ ଆପେ କିଛି ହୋଇ, ଯଥାର୍ଥରେ କିଛି ଆବିଷ୍କାର କରି ଓ ଯଥାର୍ଥରେ କିଛି ଅନୁଭବ କରି ଭଗବାନଙ୍କର ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହେବାରେ ନିୟୋଜିତ କରିଥାଆନ୍ତା ବା କରୁଥାଆନ୍ତା, ତେବେ ଆମର ଏହି ପୃଥିବୀଟା ଯାକ ଆଜି ହୁଏତ ଭଗବାନଙ୍କର ହିଁ ଏକ ମନ୍ଦିର ପରି ଦିଶୁଥାଆନ୍ତା, ଆମର ସମଗ୍ର ଜୀବନ ହିଁ ସତକୁ ସତ ଏକ ପୂଜାରେ ପରିଣତ ହୋଇ ରହିଥାନ୍ତା। ମାତ୍ର ଅଧିକାଂଶ ମଣିଷ ସେଆଡ଼କୁ ମନ କଲେନାହିଁ କାହିଁକି ?

ଯେଉଁମାନେ ଆମକୁ ପୂଜା କରିବାକୁ କହନ୍ତି, ସେମାନେ ଆମକୁ ଅଳପ ଭିତରେ ଭଣ୍ଡାଇ ରଖିଥାନ୍ତି। ସେମାନେ ଏହି ସଂସାରରେ ସତକୁ ସତ କୌଣସି ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେଉ ବୋଲି ଇଚ୍ଛା କରୁନଥାନ୍ତି। ସେମାନେ ଆମକୁ ଭାରି ଦୁର୍ବଳ କରି ପକାନ୍ତି। ମାଆ ଏକ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ପୂଜା କରିବାକୁ ଅଧିକ ଆଗ୍ରହ ରଖିଥିବା ଲୋକମାନଙ୍କୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଲାଗି କୁଣ୍ଠିତ ହୋଇ ରହିଥିବା ମଣିଷଙ୍କର ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ନମୁନା ବୋଲି କହିଛନ୍ତି। ଖୁବ୍ ସମ୍ଭବ, ଯେଉଁ ଗୁରୁମାନେ ଆଉ ବାଟ ଚାଲୁନଥାନ୍ତି, ସଂପ୍ରଦାୟଟିଏ ଗଢ଼ି ଅଥବା ବେଢ଼ାଟିଏ ବୁଲାଇଦେଇ ବସି ଯାଇଥାନ୍ତି, ସେହିମାନେ ହିଁ ମଣିଷମାନଙ୍କୁ କିଛି ହେବାଲାଗି କହନ୍ତି ନାହିଁ, ପୂଜା କରିବାକୁ କହନ୍ତି। ମଣିଷମାନେ ସତକୁ ସତ କିଛି ହେଲେ କିମ୍ବା ସେମାନଙ୍କ ଜୀବନର ଅସଲ ବ୍ୟାକୁଳତାଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରକୃତରେ କିଛି

ହେବାକୁ ମନ କଲେ, ତାହା ସଂପ୍ରଦାୟ ପ୍ରତି ନାନା ବିପଦର ସୃଷ୍ଟି କରିବ ବୋଲି ଅଟକି ଯାଇଥିବା ଗୁରୁମାନେ ଭୟ କରୁଥାନ୍ତି କି ? ଯିଏ କିଛି ହେବାକୁ ଚାହିବ, ଯିଏ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଇଛା କରିବ; ସିଏ ଭଗବାନଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟରେ ସମର୍ପିତ ଭାବରେ ସହଯୋଗ କରିବା ଲାଗି ନିଜ ଜୀବନରେ ଏକ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଗ୍ରହଣ କରିବ, ସିଏ କଦାପି ସଂପ୍ରଦାୟ ପାଖରେ ଅଥବା କୌଣସି ବେଢ଼ା ଭିତରେ ଅଟକି ରହିଯିବନାହିଁ। ସଂପ୍ରଦାୟଟାକୁ ହିଁ ଚରମ ଆସ୍ୱାଦ୍ୟ ବୋଲି ମନେ କରୁଥିବା ଗୁରୁମାନେ ସମ୍ଭବତଃ ଏହି ଅଟକି ନଯିବାକୁ ହିଁ ଏକ ବଡ଼ ବିପଦ ବୋଲି ମନେ କରନ୍ତି। ସେମାନେ ଭେକ ଦେଇ ବେଣ୍ଟି କଟାଇ ମଣିଷକୁ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସରହଦ ଭିତରେ ଅଟକାଇ ରଖିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରୁଥାନ୍ତି। ସଂସାରର ଉଦୟପଥରେ ସେହିମାନେ ପ୍ରମାଦ ହୁଅନ୍ତି। ମଣିଷଲାଗି ଅଭିପ୍ରେତ ହୋଇ ରହିଥିବା ସମ୍ଭାବନାଗୁଡ଼ିକୁ ସେହିମାନେ ହିଁ ମଣିଷଠାରୁ ଅନ୍ତରାଳ କରି ରଖିଥାନ୍ତି।

୧୫-୧୦-୮୭

ଦୁଇ ଭାବ, ଦୁଇ ସ୍ଥିତି

"ତୋର କରୁଣା ସାଗର ତୀରେ, ମୁଁ ଯେ ଆସିଛି ଦୀନ ଜଣେ",- ତାଙ୍କ ନାମରେ ଜଣାଣ ଗାଇବା ସମୟରେ ଆମେ ନିଜକୁ କେତେ କଣ ନିକୁଛିଆ କରି ଦେଖାଇବାର ଲୋଭରେ କେତେ କଅଣ କହିପକାଉ। ତାଙ୍କୁ ଆମେ ମାଆ ବୋଲି କହୁ, ପ୍ରଭୁ ବୋଲି କହୁ। ତାଙ୍କର କରୁଣାକୁ ସାଗର ସହିତ ତୁଳନା କରୁ। ତଥାପି ନିଜକୁ ଦୀନ ହୀନ ବଞ୍ଚିତ ବୋଲି କହିବାକୁ ଏତେ ସରାଗ ଦେଖାଉ ମଧ୍ୟ କିପରି ? ଯିଏ ଥରେ ତାଙ୍କର କରୁଣାକୁ ସାଗରର ଅନୁଭବ ଦେଇ ଚିହ୍ନିଛି, ସିଏ ଆପଣାକୁ ଜଣେ ଦୀନଜନ ବୋଲି କହିପାରିବ ପୁଣି କିପରି ? ଆର୍ତ୍ତ ମଣିଷ ସବୁ କଥାକୁ ଭାରି ଅତିରଞ୍ଜିତ କରି ଅସଲ ସମ୍ବନ୍ଧଗୁଡ଼ାକୁ ଭାରି ଗୋଳମାଳିଆ କରି ପକାଏ, ଅସଲ ଖିଅଗୁଡ଼ିକୁ ଭାରି ଅଡୁଆ କରି ପକାଏ। ଏହିପରି ଅଡୁଆ ଭିତରେ ଦୂରଛଡ଼ା ହୋଇ ରହିବାକୁ ସିଏ ସୁଖ ପାଉଥାଏ କି କଣ କେଜାଣି, ନିଜର ଆର୍ତ୍ତିଗୁଡ଼ାକ ବ୍ୟତୀତ ସିଏ ସତେଅବା ଆଉ କିଛିହେଲେ ଦେଖି ପାରେନାହିଁ। ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ଓ ମହିମାଗୁଡ଼ିକୁ ଯଦି ସିଏ ସତକୁ ସତ ଚିହ୍ନି ପାରୁଥାନ୍ତା, ତେବେ ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ଓ ମହିମାର ସମ୍ମୁଖରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇ ସିଏ ନିଜକୁ ତଥାପି ଏପରି ଦୀନ ଓ ଅକିଞ୍ଚନ ବୋଲି କହିପାରନ୍ତା କିପରି ?

ଇଏ ଗୋଟିଏ ପ୍ରକାରର ଭାବ ଏବଂ ଭାବ ଅନୁସାରେ ସ୍ଥିତି। ଏଥିରେ ଖାଲି ଗୁହାରି କରାଯାଏ, ଦାନ୍ତରେ ତିରଣ ଲଗାଇ ରୂପ, ଧନ, ଯଶଃ ଓ ଆହୁରି କେତେ କ'ଣ ମଗାଯାଏ। ବେଳେବେଳେ ଏକ ମନୋରମା ଭାର୍ଯ୍ୟା ମଧ୍ୟ ମଗାଯାଏ। ତଥାପି

କାଙ୍ଗାଳମାନଙ୍କର କାଙ୍ଗାଳିପଣ ତୁଟେନାହିଁ । ପ୍ରଭୁ ହସୁଥାନ୍ତି; ଏବଂ, ଅପର ପକ୍ଷରେ ଆହୁରି ଗୋଟିଏ ଭାବ ଏବଂ ତଦନୁରୂପ ସ୍ଥିତି ମଧ୍ୟ ରହିଛି, ଯେଉଁଟିରେ କି ପାଖରେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଯିବା ମାତ୍ରକେ ତାଙ୍କ ପତାକାର ବାହକ ହେବାକୁ ମନହୁଏ । ଏହି ସଂସାରରେ ତାଙ୍କରି ସକାଶେ ଜୀବନ ବଞ୍ଚିବାକୁ ଓ ତାଙ୍କରି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ହୁଏ । ତାଙ୍କୁ ଜନନୀ ବୋଲି ସମ୍ବୋଧନ କରିବା ମାତ୍ରକେ ଆଉ ଆପଣାର କୌଣସି ଦୁଃଖ ଜଣାଇବାକୁ ମନେ ହିଁ ପଡ଼େନାହିଁ । ସନ୍ତାନ ହୋଇ ପାରିବାର ସେହି ଅଭୂତପୂର୍ବ ଗୌରବରେ ସଂସାରର ସବୁଯାକ ଧନ ଏକାବେଳେକେ ମିଳିଯାଏ । ଆପଣାକୁ ଯୋଦ୍ଧାପରି ମନେହୁଏ । ବୀରପରି ଅନୁଭବ ହୁଏ । ମାଗିବାର ଯାବତୀୟ ପ୍ରକାରର ମଳିନତା କୁଆଡ଼େ ପୋଛି ପୋଛି ହୋଇଯାଏ । ଯାବତୀୟ ପ୍ରଦର୍ଶନରୁ ଏକାବେଳେକେ ମନ ଛାଡ଼ିଯାଏ ।

ଆମର ଭାବ ଅନୁସାରେ ଆମର ସ୍ଥିତି । ଆମେ ସତକୁ ସତ କେଉଁ ଭାବଟିରେ ରହିବା, ତାହା ଆମ ନିଜ ଉପରେ ହିଁ ନିର୍ଭର କରେ । ଆମର ପ୍ରୀତି ଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟ ସେହି ଅନୁସାରେ ହିଁ ନିତ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହେବାରେ ଲାଗିଥାନ୍ତି । ଆମ ଭକ୍ତିର ଜାତିଗୁଡ଼ାକ ସେଇଥିରୁ ହିଁ ବାରି ହୋଇଯାଏ, ଏବଂ ଠିକ୍ ସେହି ଅନୁସାରେ ହିଁ ଆମେ ତାଙ୍କର କାମରେ ଲାଗିବା ଅଥବା ନ ଲାଗିବାର ହିସାବଟି ମଧ୍ୟ ନିର୍ଣ୍ଣିତ ହେବାରେ ଲାଗିଥାଏ ।

୧-୧୧-୮୬

ତାଙ୍କର ଦୁଇ ଆଶ୍ରମ

ତାଙ୍କର ଦୁଇଟି ଆଶ୍ରମ; ଗୋଟିଏ ତାଙ୍କର ଆସ୍ଥାନରେ, ଆଉ ଗୋଟିଏ ଏହି ସଂସାର ଭିତରେ । ତାଙ୍କର ସେହି ପ୍ରଥମ ଆସ୍ଥାନଟିରେ ସିଏ ସଶରୀର ବିଚରଣ କରିଥିଲେ-ଆମ ଭଳି କେତେ ମଣିଷଙ୍କୁ ସିଏ କେବଳ ସେହିଠାରେ ହିଁ ଅଛନ୍ତି ବୋଲି ଭ୍ରମରେ ପକାଇଥିଲେ । ସତ୍ୟର ଘର ସବୁଠାରେ, ଚେତନାର ଘର ସବୁଠାରେ; ମହିମାର ଘର ସବୁଠାରେ, କରୁଣାର ଘର ସବୁଠାରେ । ମଣିଷ ବାଉଳା ହେଲାବେଳେ ତାଙ୍କୁ କେବଳ ଗୋଟିଏ ଥାନରେ ଦେଖେ, କେବଳ ଗୋଟିଏ ଥାନକୁ ତାଙ୍କୁ ଠାବ କରିବାକୁ ଯାଏ ଏବଂ କେବଳ ସେହି ଗୋଟିଏ ଥାନକୁ ହିଁ ତାଙ୍କର ଆଶ୍ରମ ବୋଲି କହେ । ଏହିପରି ବାଉଳା ହେବାରେ ମଧ୍ୟ ଏକ ମାଧୁର୍ଯ୍ୟ ରହିଛି ।

ଏହି ବୃହତ୍ ସଂସାର-ଆମର ବହୁ ଅପୂର୍ଣ୍ଣତା ଦ୍ୱାରା ନାନାପ୍ରକାରେ ଖଣ୍ଡିଆଖାବରା ହୋଇ ରହିଥିବା ସଂସାର; ଏଠାରେ ମଧ୍ୟ ସେଇ ରହିଛନ୍ତି । ଜଳଜଳ ହୋଇ ଦିଶୁଛନ୍ତି । ସିଏ ଆମ ଭିତରେ ଅଛନ୍ତି, ଆମ ସାଙ୍ଗରେ ମଧ୍ୟ ଅଛନ୍ତି । ଆମ

ଆଖିର ଆଲୋକ ହୋଇ ଆମକୁ ବାଟ ଦେଖାଉଛନ୍ତି, ଆମ ଅନ୍ତର ଭିତରର ଅସନ୍ତୋଷ ହୋଇ ଆମର ଏହି ଗଣ୍ଠିଗୁଡ଼ାକୁ ଫିଟାଇ ଦେବାରେ ଲାଗିଛନ୍ତି। ତେଣୁ ତାଙ୍କୁ ଉଭୟ ଜାଗାରେ ହିଁ ଅନୁଭବ କରିବାକୁ ହୋଇଥାଏ, ତାଙ୍କ ସହିତ ସତତ ଲାଗି ରହିଥିବା ଖିଅଟିକୁ ଉଭୟ ଆଶ୍ରମରେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ କରିବାକୁ ହୋଇଥାଏ।

କେତେକ ମଣିଷ ଅଛନ୍ତି, ଯେଉଁମାନେ କି ତାଙ୍କୁ କେବଳ ଗୋଟିଏ ବିଶେଷ ଆସ୍ଥାନରେ ଠାବ କରିଥାନ୍ତି। ସେଠାରେ ତୀର୍ଥ ନାମରେ ବଜାର ବସେ, ବଡ଼ଦାଣ୍ଡରେ ଭିଡ଼ାଭିଡ଼ି ଲାଗିଥାଏ, ବେତବାଡ଼ି ଚାଲୁଥାଏ। ପଣ୍ଡାପଡ଼ିଆରୀଙ୍କର ଗୋଳ ପାଖରେ ପତିଆରା ପାଏନାହିଁ। ତାଙ୍କୁ ଏହିପରି ଭାବରେ ଖଣ୍ଡିଆ କରି ଦେଖିଲେ ସକଳ ନିଷ୍ଠା ସତ୍ତ୍ୱେ ମଣିଷ ତଥାପି ନାସ୍ତିକ ହୋଇ ରହିଯାଏ। ସିଏ ଆମର ଏହି ସଂସାର ଭିତରେ ନାହାନ୍ତି ବୋଲି ଧରିନେଲା ମାତ୍ରକେ ଭିତରେ ସତେଅବା ଗୋଟାଏ ଉପଦ୍ରବକାରୀ ଅଭଦ୍ରଦମ୍ଭର କବଳରେ ଆସି ପଡ଼ିଯିବାକୁ ହୋଇଥାଏ। ସିଏ ଏଠାରେ ନାହାନ୍ତି, ତେଣୁ ଏଠି ଦୈତ୍ୟ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ମୋଟେ କୌଣସି ବାଧା ନାହିଁ। ଏହିପରି ମିଛଯୁକ୍ତି ଭିତରେ ଆପଣାକୁ କେଡ଼େ ସୁନ୍ଦର ଭାବରେ ନିଦକ କରି ରଖିଥିବା ମଣିଷମାନେ ସେପାଖରେ ଭକ୍ତ ହୁଅନ୍ତି, ଏପାଖରେ ଦୈତ୍ୟ ହୁଅନ୍ତି। ସେଠି ଆର୍ତ୍ତ ହୁଅନ୍ତି, ଏଠାରେ ଭୀଷଣ ହୋଇ ରହିଥାନ୍ତି। ନିଜ ଭିତରେ ରହିଥିବା ଜଙ୍ଗଲଟା ଭିତରେ ସତେଅବା ଆଦୌ ବାଟ ପାଉନଥାନ୍ତି। ସେହି ମଣିଷମାନଙ୍କର ମନ୍ଦିରଗୁଡ଼ାକ ସଦା-ରାଜସିକ ହୋଇ ରହିଥାଏ। ଭିତରେ ତମସାମାନେ ଭାରି ଗେହ୍ଲା ହୋଇ ରହିଥାନ୍ତି।

ତେଣୁ ଆଶ୍ରମ ଦୁଇଟି, ସେଠି ଓ ଏଠି। ଆମେ ତାଙ୍କୁ କଦାପି ଦୁଇଭାଗ କରି ପକାଇବା ନାହିଁ। ତେବେଯାଇ ଥଳ ପାଇବା, ତେବେଯାଇ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ପାରିବା।

୧୫-୧୧-୮୬

ଠାବ କରିବାର ରହସ୍ୟ

ମମତାର ଅସଲ ଉତ୍ସଟି ଆମ ଭିତରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବରେ ଅନୁଭୂତ ହୋଇ ପାରୁଥିଲେ ଯାଇ ଆମେ ତାଙ୍କୁ ମମତାମୟୀ ବୋଲି ଠାବ କରି ପାରିବା। ଆମ ନିଜ ଭିତରେ ମଙ୍ଗଳ ଲାଗି ସତକୁ ସତ ଏକ ଆକାଙ୍‌କ୍ଷା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଜାଗରୂକ ହୋଇ ରହିଥିଲେ ଯାଇ ଆମେ ତାଙ୍କୁ ମଙ୍ଗଳମୟୀ ବୋଲି ଡାକି ପାରିବା। ଆମ ଭିତରେ ଚେତନା ଲାଗି ଏକ ସ୍ୱାଭାବିକ ସମ୍ମତି ରହିଥିଲେ ଯାଇ ଆମେ ତାଙ୍କୁ ଚୈତନ୍ୟମୟୀ ରୂପେ ଅନୁଭବ କରିପାରିବା। ନିଜ ଭିତରେ ଶକ୍ତିର ଅସଲ ସୂତ୍ରଟିର ଉଦ୍‌ଘାଟନ କରି ପାରିଥିଲେ ଯାଇ ଆମେ ତାଙ୍କୁ ଯଥାର୍ଥରେ ଶକ୍ତିମୟୀ ବୋଲି ଜାଣିପାରିବା, ଏବଂ,

ଆହୁରି ଅଧିକ ଗହନ ଅଥଚ ସତକଥା ହେଉଛି ଯେ, ଆମ ନିଜ ଭିତରେ ଆମେ ଏକ ଜନନୀ ହେବାର ଅଭିଳାଷ ସମ୍ଭବ କରି ପାରିଥିଲେ ଯାଇ ତାଙ୍କୁ ଯଥାର୍ଥଭାବରେ ଜନନୀ ବୋଲି ଆବିଷ୍କାର କରିପାରିବା । ଆମ ଭିତରେ ବାଟ ଫିଟିଲେ ଯାଇ ଆମ ଜୀବନରେ ତାଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ମଧ୍ୟ ବାଟ ଫିଟିଯାଇ ପାରିବ । ତା' ନହେଲେ ସବୁ କିଛି ଖାଲି ଏକ ମିଛ ଜଣାଣ ଏବଂ ମିଛ ଗାଆଣରେ ପରିଣତ ହୋଇ ରହିଥିବ ।

ଗାଆଣ ଆଉ ଜଣାଣ ଆଗ ତୁଳନାରେ ଏବେ ହଜାରଗୁଣ ଅଧିକ ହେଲାଣି । କଥାଗୁଡ଼ାକ ଏବେ ଆଗ ଅପେକ୍ଷା ହଜାରଗୁଣ ଅଧିକ ରାଜସିକତା ସହିତ କୁହାଯାଇ ପାରିଲାଣି । ଆମେ ତାଙ୍କୁ କେତେନା କେତେ ଆଡ଼ମ୍ବର ସହିତ ଆମ ତଥାକଥିତ ବିଶେଷ ଜାଗାମାନଙ୍କରେ ସଜାଇ ରଙ୍ଗାଇ ଧରି ରଖିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛୁ । ତଥାପି, ଆମରି ଦ୍ୱାରା ଏହି ପୃଥିବୀରେ ଏତେ ଅମଙ୍ଗଳକର ଭିଆଣ ହୋଇପାରୁଛି କିପରି, ସଂସାରଯାକର ସବୁ ଅଚେତନା ସତେଅବା ଗୋଟାଏ ଅଜଗର ପରି ଆମକୁ ଭିଡ଼ି କରି ରହିଛି କିପରି ? ଏହି ପୃଥିବୀରେ ପ୍ରବଳମାନେ ରହିଛନ୍ତି ଏବଂ ସେହିମାନଙ୍କର ମୃଗୟା ନିମନ୍ତେ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ସଂଖ୍ୟାରେ ଦୁର୍ବଳମାନେ ମଧ୍ୟ ରହିଛନ୍ତି ସତ, ମାତ୍ର ଅସଲ ଶକ୍ତିମାନ୍‌ମାନଙ୍କର ଓ ଅସଲ ସମର୍ପିତମାନଙ୍କର ଏତେ ଉକ୍ଟ ଅଭାବ ଘୋଟି ରହିଛି କିପରି ? କାରଣ ଆମ ଭିତରେ, ଯେଉଁଠାରେ ସବାଆଗ ଏକ ବାଟ ଫିଟିବାର କଥା ଓ ଯେଉଁଠି ଆମକୁ ସବାଆଗ ଏକ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଅବଶ୍ୟ ମିଳିବାର କଥା, ସେଠାରେ ସତକୁ ସତ ଆଦୌ କୌଣସି ବାଟ ଫିଟି ପାରିନାହିଁ ।

ଆମ ଭିତରେ ମଙ୍ଗଳର ଉତ୍ସରଣ ଘଟିଲେ ଏହି ପୃଥିବୀ ମଧ୍ୟ ଆମକୁ ମଙ୍ଗଳମୟ ବୋଲି ଅନୁଭୂତ ହେବ । ଆମ ଜୀବନର ଅନ୍ତର୍ନାଡ଼ୀ ଗୁଡ଼ିକରେ ସତକୁ ସତ ଏକ ମମତାର ଉତ୍ସରଣ ଘଟିଲେ ଆମେ ଏହି ସଂସାରରେ ଯୁଆଡ଼େ ଯାଉଥିବା, କେବଳ ତାଙ୍କରି ମମତାର ସୂତ୍ରଗୁଡ଼ିକୁ ଆବିଷ୍କାର କରିବାରେ ସମର୍ଥ ହେଉଥିବା, ସବୁଠାରେ କେବଳ ତାଙ୍କରି ମମତାରେ ବାନ୍ଧି ହୋଇ ଯାଉଥିବା । ଭିତରେ ଶକ୍ତିର ଯଥାର୍ଥ ଆବାହନଟିକୁ କରି ପାରୁଥିଲେ ବାହାରେ ଆମର ସାନବଡ଼ ଯାବତୀୟ ଅବତରଣରେ ଆମେ କେବଳ ତାଙ୍କରି ଶକ୍ତିର ଉଦ୍‌ବୋଧନ ଦେଇ ପାରୁଥିବା । ଏବଂ, ଭିତରେ ଆମ ଆକାଙ୍କ୍ଷାଗୁଡ଼ିକର ଯାବତୀୟ ମୂଳରେ ଚେତନାର ହିଁ ସନ୍ଧାନ ପାଇପାରିଲେ ଆମେ ସଂସାରରେ ତାଙ୍କରି ଚେତନାର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଲାଗି ନିଜକୁ ନିମିତ୍ତରୂପେ ତିଆରି କରିପାରିବା,-ଅଚେତନାର ଗତିରୋଧ କରିପାରିବା । ଗୋଟିଏ କଥାରେ କହିଲେ, ଆମେ ସେତେବେଳେ ଯାଇ କରୁଣାର ଅର୍ଥାତ୍ ତାଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟର ଯୋଗ୍ୟ ହୋଇପାରିବା ।

୧-୧୨-୮୭

ଭଲମାନେ ତପସ୍ୟା କରନ୍ତୁ

ଭଲମାନେ ସବୁବେଳେ ଭଲ ହୋଇ ରହିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥାନ୍ତି । ସଂସାର ବୁଡ଼ି ଯାଉଥାଏ । ସେମାନେ ନୀରବ ହୋଇ ବସିଥାନ୍ତି,-ଭଲ ବୋଲାଉଥାନ୍ତି । କଦାପି ବିଚଳିତ ହୁଅନ୍ତି ନାହିଁ । ଶାସ୍ତ୍ରରେ ଓ ସାଧୁ ଭାଷାରେ ସେମାନଙ୍କୁ ସଜ୍ଜନ ବୋଲି କୁହାଯାଉଛି । ଦୁର୍ଜନମାନଙ୍କ ଠାରୁ ଦୂରରେ ରହିବାକୁ ହିଁ ଯୁଗେ ଯୁଗେ ଦୁର୍ବଳ ଧର୍ମଗୁଡ଼ିକର ଭାଷାରେ ସଜ୍ଜନତା ବୋଲି କୁହାଯାଇ ଆସିଛି । ପୃଥିବୀରେ ଦୁର୍ବଳତା ଭୀଷଣରୁ ମହାଭୀଷଣ ହୋଇ ଜୀବନକୁ ଗୋଟାସୁଦ୍ଧା ଗ୍ରାସ କରିବାକୁ ବସିଥାଉ ପଛକେ, ତଥାପି ସଜ୍ଜନମାନେ ବାହାରକୁ ବାହାରନ୍ତି ନାହିଁ । ଅଲଗା ହୋଇ ରହିଥାନ୍ତି । ଆଗେ ଖରାପ ସଂସାରକୁ ବର୍ଜନ କରି ସେମାନେ ଅରଣ୍ୟକୁ ଚାଲିଯାଉଥିଲେ । ଏବେ ବି ଏହି ସଂସାର ଭିତରେ ଆପଣାର ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ନିରାପଦ ଦ୍ୱୀପ ତିଆରି କରି ସେମାନେ ତାହାରି ଭିତରେ ରହିଛନ୍ତି । ସେହି ବାହାରେ ଥାଇ ଉପଦେଶ ଶୁଣାଉଛନ୍ତି,-ପଙ୍କରେ ପଶିବାର ହଇରାଣରୁ ଅଲଗା ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି ।

ଯେଉଁ ସଜ୍ଜନତା ଦୁର୍ଜନତାକୁ ଭୟକରି ନିରାପଦ ଦୂରତା ରକ୍ଷା କରି ରହିଥାଏ, ସେହି ସଜ୍ଜନତା ପୃଥିବୀର କୌଣସି କାମରେ ଲାଗେନାହିଁ । ପେଡ଼ିରେ ରହିଥିବା ସୁନାପରି ତାହା ଅକାରଣ ହୋଇ ରହିଯାଏ । ଯେଉଁ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତା ଅନାଧ୍ୟାତ୍ମିକତାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇ ପାରେନାହିଁ, ମା' ତାକୁ ଶକ୍ତିହୀନ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତା ବୋଲି କହିଛନ୍ତି । ପୃଥିବୀର ଅଧିକାଂଶ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଓ ଅଧିକାଂଶ ଯୁଗରେ ତାହା ଶକ୍ତିହୀନ ହୋଇ ରହିଛି ବୋଲି ଏଠି ଅନାଧ୍ୟାତ୍ମିକତାଗୁଡ଼ାକ ଏଡ଼େ ଏଡ଼େ ଗଡ଼ ଓ ସିଂହାସନ ତିଆରି କରି ପ୍ରଚଣ୍ଡ ହେବାକୁ ପ୍ରଶ୍ରୟ ପାଇଛି । ଯେଉଁ ଆଚାର ଦୁରାଚାରର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବାକୁ ଭୟକରେ, ଆମେ ତାକୁ କେବଳ ଶକ୍ତିହୀନ ବୋଲି ହିଁ କହି ପାରିବା । ଆଚାରରେ ରହିଥିବା ମଣିଷମାନେ ଆପଣାକୁ ସଜ୍ଜନ ବୋଲାଇ ଆପଣାର ଗାତ ଭିତରେ ରହିଥିବା ଯାଏ ସେମାନେ ଏହି ଭଗବାନଙ୍କର ପୃଥିବୀରେ ଆଦୌ କୌଣସି କାମରେ ଲାଗିପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ସେମିତି ରହି ରହି କଳଙ୍କି ଲାଗିଯାଆନ୍ତି ।

ଭଲମାନେ, ସଜ୍ଜନମାନେ ତପସ୍ୟା କରନ୍ତୁ, ସେମାନେ ଶକ୍ତିମାନ୍ ହୁଅନ୍ତୁ, ବାହାରକୁ ଆସନ୍ତୁ, ଆହ୍ୱାନଗୁଡ଼ିକର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୁଅନ୍ତୁ । ଆପଣାର ଚେତନାକୁ ସଂକେନ୍ଦ୍ରିତ କରି ଆଣିବାକୁ ହିଁ ଶ୍ରୀଅରବିନ୍ଦ ତପସ୍ୟା ବୋଲି କହିଛନ୍ତି । ଏହି ସଂକେନ୍ଦ୍ରିତତା ଲାଗି ମଣିଷକୁ କଦାପି ଜଙ୍ଗଲକୁ ପଳାଇ ଯିବାକୁ ପଡ଼େନାହିଁ । ଏହି ପୃଥିବୀ ଲାଗି ମଧ୍ୟ ଚେତନାକୁ ସଂକେନ୍ଦ୍ରିତ କରାଯାଇପାରେ । ଏହି ପୃଥିବୀକୁ

ଭଗବାନଙ୍କର ପୃଥିବୀ ବୋଲି ଅନୁଭବ କରିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲେ ଭଲମାନେ କେବେହେଲେ ଏଠୁ ପଳାଇବାକୁ ମନ କରିବେ ନାହିଁ। ସେମାନେ ଏଇଠି ବୀର ହେବେ, ଶକ୍ତିମାନ୍ ହେବେ। ଆପଣାକୁ ଭଗବାନଙ୍କର ସୈନିକ ବୋଲି ପରିଚିତ କରାଇବେ। ମାତ୍ର ଦୂରଛଡ଼ା ହୋଇ ରହିବାର ଓ ନିଜ ମୁକ୍ତିକୁ କେବଳ ନିଜେ ଭୁଞ୍ଜିବାର ଲୋଭକୁ ପରିତ୍ୟାଗ କରି ପାରିଲେ ଯାଇ ସେମାନେ ଏହି ଶକ୍ତିମାନ୍‌ର ତପସ୍ୟା ନିମନ୍ତେ ଭାଜନ ହୋଇପାରିବେ। ପୃଥିବୀରେ କାମରେ ଲାଗିଲେ ଯାଇ ସେମାନଙ୍କର ଅସଲ ବିମୋଚନ ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରିବ।

୧୫-୧୨-୮୭

କିଏ ଜାଣିଛି ?

ଭବିଷ୍ୟତରେ କ'ଣସବୁ ଘଟିବାକୁ ଯାଉଛି, ସେକଥା ଜାଣିବା ପାଇଁ ଅନେକ ମଣିଷ ନାହାକମାନଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଆନ୍ତି। ଗାଆଁ ଛାଡ଼ି ମଣିଷମାନେ ସହରକୁ ଆସିଲେଣି, ତଥାପି ସେମାନେ ନାହାକମାନଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି ପାରି ନାହାନ୍ତି। ନାହାକମାନେ ବି ଏବେ ଖଡ଼ିଗୋଟାଳି ଆଉ ଖଣ୍ଡିଆ ଚଷମା ଛାଡ଼ି ଆଧୁନିକ ହେଲେଣି। ଏବେ ସେମାନେ ସମ୍ମିଳନୀ କଲେଣି, ପତ୍ରିକା ବାହାର କଲେଣି, ଜାତକ ବା ହାତ ଦେଖି ଭାଗ୍ୟଫଳ ବା ଭବିଷ୍ୟତ ଫଳ କହିଦେବାକୁ ସେମାନେ ଏକ ବିଜ୍ଞାନ ବୋଲି କହିଲେଣି। ବିଜ୍ଞାନର ଜଗତରେ ଅଜ୍ଞାନ ବଢ଼ି ବଢ଼ି ଚାଲିଛି।

ସନ୍ଥମାନେ ମଧ୍ୟ ବେଳେବେଳେ ଭବିଷ୍ୟତବାଣୀ କହି ମଣିଷକୁ କେତେ ଛାନିଆ କରି ଦେଇଛନ୍ତି। ମାଳିକା ଲେଖି କେତେ ସନ୍ଥ ମହାପୁରୁଷ ବି ହୋଇଛନ୍ତି। କେବଳ ଭାରତବର୍ଷରେ ନୁହେଁ, ବିଦେଶରେ ମଧ୍ୟ କେତେ ସନ୍ଥ ମାଳିକା ଲେଖି ଯାଇଛନ୍ତି। ସେଗୁଡ଼ିକ ଯେ ସବୁ ସତକୁ ସତ ଫଳିଛି, ସେକଥା ମୋଟେ ନୁହେଁ। ମାତ୍ର ଭୟାଳୁ ମଣିଷମାନଙ୍କ ନିମନ୍ତେ ତାହା ଭୟ ବଢ଼ାଇବାର ରସାୟନ ପରି କାର୍ଯ୍ୟ କରିଛି। ଭୟରେ ଜଡ଼ସଡ଼ ହୋଇ ରହିଥିବା ମଣିଷ ଭବିଷ୍ୟ ବୋଲି ଯାହାକିଛି ଶୁଣେ, ସେହିଗୁଡ଼ାକରେ କେଡ଼େ ସହଜରେ ବିଶ୍ୱାସ କରିପକାଏ, ଏବଂ ବିଧାତାର ବରାଦ ଏମିତି ଯେ, ମଣିଷ ଯେମିତି ଭାବରେ ଯେତିକି ବିଶ୍ୱାସ କରେ, ତା' ଜୀବନରେ ଅଧିକାଂଶ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରାୟ ସେହିଗୁଡ଼ାକହିଁ ଫଳେ। ମଣିଷ ଯୋଉଗୁଡ଼ାକୁ ଭୟ କରେ, ଭୟକୁ ବିଶ୍ୱାସ ବୋଲି କହେ, ନିଜର ଜୀବନକୁ ସିଏ ପ୍ରାୟ ସେହିଗୁଡ଼ାକୁ ହିଁ ଟାଣି ଆଣିଥାଏ।

ମଣିଷ ଯୋଉ ବିଷୟରେ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ଜାଣୁଥାନ୍ତା, ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ଭାବରେ ଯାହାକୁ ସବାଆଗ ଜାଣୁଥାନ୍ତା, ସେହି ବିଷୟରେ ସେ ପ୍ରକୃତରେ କେତେ କମ୍ ଜାଣିଚି ! ତା' ସାନବେଳୁ ତାକୁ ସମସ୍ତେ ଅଳପ ବୋଲି କହିଛନ୍ତି; ତେଣୁ ସିଏ ଅଭ୍ୟାସରେ ପଡ଼ି, ପ୍ରଭାବରେ ପଡ଼ି, ଆପଣାକୁ ସତକୁ ସତ ଭାରି ଅଳପ ବୋଲି ଧରି ନେଇଛି। ସେଇଥିଲାଗି ତଥାକଥିତ ଅଧିକ ଲାଗି ସିଏ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ପରିମାଣରେ ଓ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ବିସ୍ତୃତ ଭାବରେ ବାହାରକୁ ଅନାଇଛି, ବାହାରଟା ସହିତ ଖାପ ଖାଇବାକୁ ସଦା ତତ୍ପର ରହି ଆପଣା ପାଖରେ ଆପଣାକୁ ଲୁଚାଇ ରଖିଛି, ତା' ଭିତରେ ବିରାଟ ରହିଛି ବୋଲି ସିଏ ଭାବିବାକୁ ମଧ୍ୟ ଭୟ କରିଛି। ସେଇ ଅସଲ ରତ୍ନ, ଅସଲ ସମ୍ଭାବନା, ଅସଲ ଶକ୍ତି ଓ ଅସଲ ନିର୍ଭର ତା' ଭିତରେ ରହିଛି ବୋଲି ସିଏ କେତେ କମ୍ ଜାଣିଛି ! ମଣିଷମାନେ ଏହିପରି ଭାବରେ ଆପଣା ପାଖରେ ଛୋଟ ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି ବୋଲି ମଣିଷମାନଙ୍କୁ ପୁଞ୍ଜି କରି ଆତଯାତ ହେଉଥିବା ଆମ ପୃଥିବୀଟା ମଧ୍ୟ କେଡ଼େ ଅଳପ ହୋଇ ରହିଛି, କେତେ ଅଳପ ବିଶ୍ୱାସରେ ବାଟ ଚାଲୁଛି।

ମଣିଷ ଭିତରେ ସତକୁ ସତ କ'ଣ ଅଛି ବୋଲି କିଏ ଜାଣିଛି ? ଯିଏ ମନ କରୁଛି, ସେଇ ଜାଣିଛି। ଯିଏ ଯେତିକି ମନ କରୁଛି, ସିଏ ସେତିକିର ବାରତା ପାଇ ପାରୁଛି। ଏହି ମନ କରିବା, ଗଭୀରରୁ ଆହୁରି ଗଭୀରକୁ ଯିବା, ନିକଟରୁ ଆହୁରି ନିକଟ ହେବାକୁ ମନ କରିବା, ଏହାହିଁ ଆମ ଜୀବନର ଅସଲ ବ୍ୟାକୁଳତା। ମୂଳତଃ ଏହି ବ୍ୟାକୁଳତା ଦେଇ ଆମେ ନିଜକୁ ଚିହ୍ନିବା, ଏହି ବ୍ୟାକୁଳତା ଦ୍ୱାରା ଆମେ ପରସ୍ପରକୁ ମଧ୍ୟ ଚିହ୍ନିବାର ଚେଷ୍ଟା କରିବା।

୧-୧-୮୮

ମନୁଷ୍ୟର ପ୍ରେମ

ପାର୍ଥିବ ଓ ଅପାର୍ଥିବ-ପ୍ରେମର ପରିକଳ୍ପନା କଲାବେଳେ ତାହାକୁ ଏହିପରି ଦୁଇପ୍ରକାରେ ବିଭକ୍ତ କରି ବିଚାର କରାଯାଏ। ପାର୍ଥିବ ପ୍ରେମ ଅର୍ଥାତ୍ ଏହି ପୃଥିବୀର ପ୍ରେମ। ପାର୍ଥିବ ପ୍ରେମ କୁଆଡ଼େ ଗୋଡ଼ ଖସାଇ ନିଏ, ନିମ୍ନଗତି କରାଏ, ନାନାଭଳି ଫାଶ ଭିତରେ ବାନ୍ଧିଦେଇ ଯାଏ। ଅପାର୍ଥିବ ପ୍ରେମ, ଅର୍ଥାତ୍ ଯାହା ଏହି ପୃଥିବୀରେ ନାହିଁ, ଯାହା ସ୍ୱର୍ଗରେ ଅଛି, ଅର୍ଥାତ୍ ଯାହା ଆମର କଳ୍ପନାରେ ରହିଛି, ଅର୍ଥାତ୍ ତାହା ଏହି ବାସ୍ତବ ଆୟତନଟି ଭିତରେ କୋଉଠି ହେଲେ ନାହିଁ। ତେଣୁ କବିମାନେ ସେହି ପ୍ରେମ ବିଷୟରେ କେବଳ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିବେ ଓ ସେହି ସ୍ୱପ୍ନରୁ ଆମକୁ କିଛି ଭାଗ ଦେଇ

ଆମ ମନକୁ ସାମୟିକ ଭାବରେ ହୁଏତ ଆନନ୍ଦ ଦେଉଥିବେ ସିନା, ମାତ୍ର ଏଠି ଏହି ପୃଥିବୀରେ ସେହି ପ୍ରେମ କେବେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇପାରିବ ବୋଲି ଆଶା କରିବା ତୁଚ୍ଛା ନିର୍ବୋଧତା ହେବ ବୋଲି ସାବଧାନ ସୁଧୀମାନେ ଆମକୁ ସବୁକାଳେ କହି ଆସିଛନ୍ତି।

ମାଆ କହୁଛନ୍ତି, ଏହି ତଥାକଥିତ ମଣିଷର ପ୍ରେମ ମଧ୍ୟ, ଯଦି ତାହା ଆପଣାକୁ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ବିମିଶ୍ରିତ କରି ପକାଇବ ନାହିଁ,-ତାହା ପ୍ରକୃତରେ ସର୍ବଶକ୍ତିଶାଳୀ ହୋଇପାରିବ। ଅବିମିଶ୍ରିତ ପାର୍ଥିବ ପ୍ରେମ ଆମର ଏହି ପୃଥିବୀରେ ଅସାଧ୍ୟ ସାଧନ କରିପାରିବ। ମାତ୍ର, ଯଦି ଆମେ ସେହି ପ୍ରେମକୁ ନିର୍ବୋଧ ଭାବରେ ଗୋଳିଆମିଶା କରି ପକାଉ, ତେବେ ତାହା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଶକ୍ତିହୀନ ହୋଇପଡ଼ିବ। ଆମ ଅନେକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆଚରିତ ପ୍ରେମ ଭିତରେ ଆମର ଅହଂଟା ମଧ୍ୟ ଏତେବଡ଼ ମାମଲତକାର ହୋଇ ସବାଉପରେ ବସି ରହିଥାଏ। ଆମେ ଏଇଟାକୁ ଭଲପାଉ, ଅମୁକକୁ ଭଲପାଉ, ପ୍ରକୃତିକୁ ଭଲପାଉ କିମ୍ବା ଭଗବାନଙ୍କୁ ଭଲ ପାଉଥାଉ ସିନା, ମାତ୍ର ସେହିସବୁ ଭଲ ପାଇବା ଭିତରେ ଆମ ନିଜକୁ ଭଲ ପାଇବାଟା ହିଁ ସତେଅବା ଏଡ଼େବଡ଼ ଟିଙ୍କପରି ଫୁଲିକରି ରହିଥାଏ ଏବଂ ଆମର ଅନ୍ୟ ଯାବତୀୟ ପ୍ରେମକୁ ପଛରୁ କାମୁଡ଼ି କରି ଧରିଥାଏ। ପ୍ରାୟ ଏକ ସାଧାରଣ ନିୟମ ଭଳି ଏକଥା କୁହାଯାଇ ପାରିବ ଯେ, ଆମେ ସବାଆଗ ନିଜକୁ ହିଁ ସବାବଡ଼ ବୋଲି ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ କରୁ ଏବଂ ସେହି ଅହଂପ୍ରଣୋଦିତ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ କରିବାର ଉପଲକ୍ଷ୍ୟ ରୂପେ ଆଉ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଅଥବା ବସ୍ତୁକୁ ଭଲ ପାଉଥାଉ। ଏବଂ ସେହି ଭଲ ପାଇବାଟି ସେଇଥିଲାଗି ସର୍ବଦା ଶକ୍ତିହୀନ ହୋଇ ରହିଥାଏ।

ଅସଲ ପ୍ରେମ ଆମକୁ ସେହି ଅହଂଟା ପାଖରୁ ମୁକୁଳାଇ ନିଏ। ଅସଲ ପ୍ରେମରେ ଆମେ ଅହଂଟାକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଭୁଲିଯାଉ। ଆମେ ଯାହାକୁ ଭଲ ପାଉଥାଉ, ଗୋଟାସୁଦ୍ଧା ତାହାରି ଲାଗି ଉତ୍ସର୍ଗୀକୃତ ହୋଇ ରହିଥାଉ। ସେଇଥିଲାଗି ଆତ୍ମଦାନକୁ ହିଁ ଯାବତୀୟ ପ୍ରେମର ସର୍ବପ୍ରଥମ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ବୋଲି କୁହାଯାଇଛି। ତେଣୁ, ଆମେ ଆମ ଜୀବନରେ ଯାହା କିଛିକୁ ଭଲ ପାଉଛୁ, ତାହା ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି, ଆମର ଦେଶ, ଆମର ବିଦ୍ୟା ବା ବିଜ୍ଞାନ ଓ ଏପରିକି ସ୍ୱୟଂ ଭଗବାନ, ଯାହା ହୋଇଥାଉ ଅଥବା ହୋଇ ଥାଆନ୍ତୁ ପଛକେ, ଆମେ ତା' ପାଇଁ ଆପଣାକୁ ସତକୁ ସତ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଦେଇ ଦେଇଛୁତ ? ତାହାହିଁ ଅସଲ କଷଟି। ସେଇଥିରୁ ହିଁ ଆମ ପାର୍ଥିବ ତଥା ଅପାର୍ଥିବ ଉଭୟ ପ୍ରେମର ପରଖ ହେବ। ସେହି ପରୀକ୍ଷାରେ ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ପାରୁଥିବା ଯେକୌଣସି ପ୍ରେମ ଆମକୁ ସର୍ବଦା ଶକ୍ତିମାନ ହିଁ କରୁଥିବ, ଆମକୁ ଦ୍ୱାର ପରେ ଦ୍ୱାର ପାର କରାଇ ନେଉଥିବ।

୧୫-୧-୮୮

ବୀର ଯୋଦ୍ଧା କରି

ଆମ ଶିକ୍ଷାକେନ୍ଦ୍ର ମାନଙ୍କରେ ଆମେ ପିଲାମାନଙ୍କ ନିମନ୍ତେ ଯେଉଁ ପ୍ରାର୍ଥନାଟିକୁ ଖଞ୍ଜି ଦେଇଛୁ, ତାହା ଆମପାଇଁ ନୁହେଁ, କେବଳ ଆମ ପିଲାଙ୍କ ପାଇଁ। କେବଳ ଏହି ପିଲାମାନେ ହିଁ ବୀର ଯୋଦ୍ଧା ହେବେ। ଆମେ ହେବୁନାହିଁ। ଆମେ ଚଲାଖ ହେବା, ଚତୁର ହେବା, ଟକଳା ହେବା-ଏବଂ ଏହିସବୁ ହେବାର ମାଧ୍ୟମରେ ଉତ୍ତରୋତ୍ତର ଏହି ପୁରୁଣାଟା ଭିତରେ ସଫଳ ହେବାରେ ଲାଗିଥିବା ପଛକେ, କଦାପି ଯୋଦ୍ଧା ହେବାନାହିଁ। ପୁରାତନ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଆସନ୍ନ ଭବିତବ୍ୟର ଯେଉଁ ମହାଯୁଦ୍ଧ ହେବ ବୋଲି ଆମ ପିଲାଙ୍କର ମୁହଁରେ ରଟାଇବାରେ ଲାଗିଥିବା, ସେଥିରେ ଆମେ କୌଣସି ଭାଗ ନେବାନାହିଁ।

ଆମ ପିଲାଏ ଆମ ଶିଖାଇଥିବା ବୀର ଯୋଦ୍ଧାର ଶପଥ-ମନ୍ତ୍ରଟିକୁ କେଡ଼େ ଚମତ୍କାର ଭାବରେ ଆବୃତ୍ତି କରି ପାରୁଛନ୍ତି ବୋଲି ଦେଖି ଆମେ କେଡ଼େ ଖୁସୀ ହେଉଥିବା। ସେହି ଆବୃତ୍ତିଟିକୁ ସେମାନଙ୍କ ମୁହଁରୁ ଶୁଣୁଥିବା ଓ ଖୁସି ହେଉଥିବା। ମନ୍ତ୍ରଟିକୁ ଆବୃତ୍ତି କରିବାରେ ସେମାନଙ୍କର ନିଷ୍ଠା ଦେଖି ଆମେ କେଡ଼େ ଉଲ୍ଲସିତ ହୋଇ ଯାଉଥିବା। ଆମେ ଯେଉଁ ପୁରାତନଟାକୁ କେତେକେତେ କାମନାର ସହିତ କାମୁଡ଼ି ଧରିଛୁ ଅର୍ଥାତ୍, ଆହୁରି ସରଳ ଭାବରେ କହିଲେ, ଯେଉଁ ପୁରାତନଟା ଆମକୁ କେଡ଼େ ଅଲିଅଳ ସହିତ କାମୁଡ଼ି ଧରିଛି, ଆମ ପିଲାମାନେ କ'ଣ ସତକୁ ସତ ସେହି ପୁରାତନ ବିରୁଦ୍ଧରେ ବୀର ଯୋଦ୍ଧା ହୋଇ ବାହାରନ୍ତୁ ବୋଲି ଆମେ ଇଚ୍ଛା କରୁଛୁ ? ନା, ଆମେ ଏହାକୁ କେବଳ ଏକ ଆବୃତ୍ତି ମାତ୍ର ବୋଲି ଭାବୁଛୁ ଏବଂ ବଡ଼ହୋଇ ପିଲାଏ ମନ୍ତ୍ରଟାକୁ ସତକୁ ସତ ଭୁଲିଯିବେ ବୋଲି ଆମେ ଏକାନ୍ତ ସତ ବୋଲି ଧରି ନେଇଛୁ ?

ଆମେ ନିଜେ ପିଲାଥିବା ସମୟରେ କେତେ ଉତ୍ସାହରେ କେତେ କଥା କହୁଥିଲୁ। ଆମେର ବଡ଼ମାନେ ଆମକୁ ଯେତେ ଯାହା ଶିଖାଇଥିଲେ, ଆମେ କେଡ଼େ ନିଷ୍ଠାରେ ସେଗୁଡ଼ାକର ଆବୃତ୍ତି କରୁଥିଲୁ ଏବଂ ବଡ଼ ହୋଇ ଆମ ଜୀବନରେ ସେଥିରୁ ପ୍ରକୃତରେ କୋଉଟା କ'ଣ ରହିଲା ? ଆମେ ବୀର ଯୋଦ୍ଧା ହେବାର ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖୁ ଦେଖୁ ସେହି ପୁରାତନଟାହିଁ ଆମକୁ ଗିଳି ପକାଇଲା ଓ ଆମେ ଗୋଟାସୁଦ୍ଧା ତାହାରି ହୋଇଗଲୁ। ତାହାରି ଖାଇଲୁ, ତାହାରି ଗାଇଲୁ। ଆମ ପିଲାମାନେ ବି କ'ଣ ବଡ଼ ହୋଇ ଯାହାର ଖାଇବେ, ତାହାର ଗାଇବେ ? ବଡ଼ ହୋଇ ଆମରି ପରି ଚଲାଖ ହେବେ-ଠିକ୍ ଆମରିପରି କପଟୀ ହୋଇ ପୃଥିବୀରେ ପୁରାତନଟାକୁ ହିଁ ବଜର କରି ରଖିବେ ? ଯେଉଁ ଶିକ୍ଷା ସେମାନଙ୍କୁ ଯୁଗ ଯୁଗରୁ ଆଚରିତ ହୋଇ ଆସୁଥିବା ପ୍ରକ୍ରିୟା ମଧ୍ୟରୁ

ବାହାର କରି ଆଣିପାରିବ, ସେମାନଙ୍କୁ କୋଡ଼ି କରି ନୁହେଁ, ସତକୁ ସତ ଯୋଖା କରି ଗଢ଼ି ହେବାର ଶ୍ରଦ୍ଧା ଆଣିଦେବ, ଆମେ କେବଳ ସେହି ଶିକ୍ଷାକୁ ହିଁ ନୂତନ ଶିକ୍ଷା ବୋଲି କହି ପାରିବା ।

୧-୨-୮୮

ଜନ୍ମଦିନ

ଏହି ଜଗତର କୌଣସି ଜନ୍ମଦିନ ପାଳନ କରାଯାଏ ନାହିଁ । କାରଣ ଏହି ଜଗତ ନିତି ନୂତନ ଭାବରେ ଜନ୍ମଲାଭ କରୁଥାଏ । ଫୁଲର କୌଣସି ଜନ୍ମଦିନ ପାଳନ କରାଯାଏ ନାହିଁ, କାରଣ ଫୁଲ ନିତି ଫୁଟେ । ଆଲୋକର କୌଣସି ଜନ୍ମଦିନ ପାଳନ କରାଯାଏ ନାହିଁ । କାରଣ ଆଲୋକ ଥାଏ; ସବୁବେଳେ ଥାଏ । ଆମରି ପାଇଁ ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଥାଏ, ଆମେ କବାଟ ଫିଟାଇ ଦେବା ମାତ୍ରକେ ସିଏ ଆମରି ଘର ଭିତରକୁ ମାଡ଼ି ଆସେ । ଆମ ଘରକୁ ଧନ୍ୟ କରେ, ଆମ ଅନ୍ଧାରକୁ ଧନ୍ୟ କରିଦିଏ ।

କରୁଣାର କୌଣସି ଜନ୍ମଦିନ ପାଳନ କରାଯାଏ ନାହିଁ । କରୁଣା ମଧ୍ୟ ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଥାଏ । ସମ୍ମତ ସନ୍ତାନଟିଏ ଲାଗି ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଥାଏ । ଆମରି ସମ୍ମତି ପାଇଲେ ଆମରି ଭିତରେ ତାହା ଆମ ନବଜନ୍ମର କାରଣ ହୁଏ । ଅତୀତ ମରେ ନାହିଁ । ଅସଲ କରୁଣାଟିକୁ ଲାଭ କରିବାର ଭାଜନ ହୋଇ ପାରିଲେ ତାହା ଆମରି ଚେତନା ଓ ଆମରି ଆସ୍ପୃହା ଭିତରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ନାମକ ବିନ୍ଦୁଟିଏ ହୋଇ ଏକ ଅଭିନବ ଭବିଷ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଥାଏ । ଏହି ଅପେକ୍ଷା କରିବାର ଅନ୍ୟ ନାମ ହେଉଛି ତପସ୍ୟା ।

ଆମେ ତାଙ୍କର ଜନ୍ମଦିନକୁ ପାଳନ କରୁ, ଏଣେ ନିଜ ଘରଟା ଭିତରେ ଅଲଗା ହୋଇ ବସିଥାଉ, ଅସମ୍ମତ ହୋଇ ବସିଥାଉ, କବାଟଗୁଡ଼ାକୁ କିଳି ରଖିଥାଉ । ତେଣୁ ତାଙ୍କର ଜନ୍ମଦିନ ଯେ ଯଥାର୍ଥରେ ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କର ଜନ୍ମଦିନ, ସେହି କଥାଟିକୁ ଆମେ ମୋଟେ ବୁଝି ପାରୁନାହିଁ । ଯେଉଁମାନେ ନିତି ମୃତ୍ୟୁ ଭିତରେ ରହିଥାନ୍ତି, ସତେଅବା ଏକ ନିୟମରକ୍ଷା କରିବେ ବୋଲି ସେମାନେ ବରଷକରେ ଦିନେ ଜନ୍ମଦିନର ପାଳନ କରନ୍ତି । ମାତ୍ର, ଯିଏ ଜଗତର ଜନନୀ, ତାଙ୍କର ଜନ୍ମଦିନ ଦିନେ ନୁହେଁ, ସବୁଦିନ । ଆମ ଯଦି କେବେ ତାଙ୍କର ହୋଇ ଯିବାକୁ ମନ କରିବା, ତେବେ ଆମେ ବରଷଟାଯାକର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦିନ ସତେଅବା ନବଜନ୍ମ ଲାଭ କରୁଥିବା ପରି ଜୀବନଯାପନ କରିପାରିବା । ଏବଂ, ଆମକୁ ନିମିତ୍ତ କରି ଏହି ପୃଥିବୀ ମଧ୍ୟ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦିନ ଜନ୍ମଲାଭ କରୁଥିବ । ଏହି ସକାଳ ନୂଆ ଲାଗୁଥିବ, ଏହି ଫୁଲଗୁଡ଼ିକ ନୂଆ

ଲାଗୁଥିବେ, ଆମେ ପରସ୍ପର ପାଖରେ ମଧ୍ୟ ନିତି ନୂଆ ଲାଗି ପାରୁଥିବା । ଯେଉଁଠି ନିତି ନୂଆର ଅନୁଭୂତି ହିଁ ଜୀବନର ଅସଲ ଅନୁଭୂତି ହୋଇ ରହିଥାଏ, ସେଠି ଘୃଣା ନଥାଏ, ବିଦ୍ୱେଷ ନଥାଏ, ଦୂରତା ମଧ୍ୟ ନଥାଏ । ଆମ ଜୀବନରେ ନଥାଏ, ଆମର ପାରସ୍ପରିକ ଜୀବନ ଓ ସମ୍ବନ୍ଧଗୁଡ଼ିକ ଭିତରେ ନଥାଏ । ସମସ୍ତେ ବାଟ ଚାଲୁଥାନ୍ତି, ସମସ୍ତେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ପ୍ରେରଣା ଦେଉଥାନ୍ତି, ସମସ୍ତେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଅସଲ ପରିଚୟଟି ଦେଇ ଚିହ୍ନି ମଧ୍ୟ ପାରୁଥାନ୍ତି ।

ସଂକଳ୍ପର ମଧ୍ୟ କୌଣସି ଜନ୍ମଦିନ ନାହିଁ । ସଂକଳ୍ପ ହେଉଛି ନିତ୍ୟତାରୁଣ୍ୟର ପ୍ରତୀକ । ନିତ୍ୟ ନବଜନ୍ମର ପ୍ରତୀକ । ସଂକଳ୍ପ ଆମକୁ ଅନୁକ୍ଷଣ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ କରି ରଖିଥାଏ । ଅତି ସ୍ୱାଭାବିକ ଭାବରେ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ କରି ରଖିଥାଏ । ଯେଉଁମାନେ ହୁଏତ ବରଷଟା ଯାକ ନିଜର କୋଉ କନ୍ଦିଗୁଡ଼ାକରେ ସତେଅବା ଅଲଗା ହୋଇ ରହିଥାନ୍ତି, ସେମାନେ ବରଷକରେ ଥରେ ବିଶେଷ ବିଧିରେ ଏଇଟା ବା ସେଇଟା ପାଳନ କରିବାକୁ ବିଶେଷ ଉତ୍ସାହ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରନ୍ତି । ସେଦିନ ସେମାନେ ବିଶେଷ ଭାବରେ କେତେ କ'ଣ ମାଗନ୍ତି । ସନ୍ତାନ କିଛି ମାଗେନାହିଁ । ସନ୍ତାନ କରୁଣା ବି ମାଗେନାହିଁ । ସିଏ ତାଙ୍କରି କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥାଏ । ତାଙ୍କରି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାର ଅନୁମତି ପାଇବାଟାକୁ ହିଁ ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ କରୁଣା ବୋଲି ଅନୁଭବ କରୁଥାଏ । ଯାହା ତାଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟ, ତାହାହିଁ ଆମର ମଧ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ । ତେଣୁ ତାଙ୍କର ଜନ୍ମଦିନ ମଧ୍ୟ ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କର ଜନ୍ମଦିନ । ଆମେ ସତତ ଜନ୍ମଲାଭ କରି ପାରୁଥିବାର ଅଧିକାର ଲାଭ କରିଛୁ ବୋଲି କୃତଜ୍ଞତା ପ୍ରକାଶ କରିବାର ଗୋଟିଏ ଦିନ ।

୧୫-୨-୮୮ ଓ ୧-୩-୮୮

ସତୀ ଓ ଶକ୍ତି

ଭାରତବର୍ଷର ପରମ୍ପରାରେ ନାରୀକୁ ଶାସ୍ତ୍ରରେ ଶକ୍ତି ବୋଲି କୁହାଯାଇଛି ଏବଂ ଜୀବନକ୍ଷେତ୍ରରେ ସତୀ ହେବାକୁ ବାଧ୍ୟ କରାଯାଉଛି । ସତୀ ଅର୍ଥାତ୍ ଦାସୀ । ଇହ ଜୀବନରେ ନାରୀ ପୁରୁଷର ଦାସୀ ହୋଇ ରହିବ ଏବଂ ଏଠୁ ଗଞ୍ଜଣା ଶେଷ ହେଲେ ପୁରୁଷ ମଲାବେଳେ ତାରି ଚିତାରେ ଚଢ଼ି ସିଏ ସତୀ ହେବ । ଅର୍ଥାତ୍ ପରଲୋକରେ ମଧ୍ୟ ସିଏ ପୁରୁଷର ଦାସୀ ହୋଇ ରହିବ । ନାରୀ ମଧ୍ୟ ଖୁବ୍ ସମ୍ଭବ ଏହି ବ୍ୟବସ୍ଥାଟିକୁ ଅନ୍ତରର ସହିତ ବେଶ୍ ସ୍ୱୀକାର କରି ନେଇଛି । ସାଂସାରିକତାର କ୍ଷେତ୍ରରେ ସିଏ କେତେକ ସ୍ଥଳରେ ପୁରୁଷକୁ ଦାସ କରି ରଖିଛି । ସତେଅବା ଦୁହେଁ

ଦୁହିଁଙ୍କୁ ତଳକୁ ତଳକୁ ଟାଣି ରଖିବାର ଚେଷ୍ଟା କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ଦୁହିଁଙ୍କର ସହଯୋଗରେ ଦୁହିଁଙ୍କର ଅଧୋଗତି ହୋଇଛି ।

ତେଣେ ଶାସ୍ତ୍ର ନାରୀକୁ ଶକ୍ତି ବୋଲି କହିଛି । ସେହି ଶାସ୍ତ୍ରକୁ ପ୍ରାୟ ସବୁଠାରେ ପୁରୁଷମାନେ ଲେଖିଛନ୍ତି । ନାରୀକୁ ଦଶମହାବିଦ୍ୟାର ବର୍ଣ୍ଣନା ଦେଇ କେଡ଼େ ମଞ୍ଜୁଳ କରି କେଡ଼େ ଉଚ୍ଚ ଆସନରେ ନେଇ ବସାଇ ଦିଆଯାଇଛି । ତା' ହାତରେ ଖଡ୍‌ଗ ଓ ଖର୍ପର ଧରାଇ ଦିଆଯାଇଛି ଏବଂ ପୁରୁଷର କଟା ମୁଣ୍ଡଗୁଡ଼ାକୁ ମାଳ କରି ଗୁନ୍ଥି ତାର ବେକରେ ଲମ୍ବାଇ ଦିଆଯାଇଛି । ଶକ୍ତି ବା ନାରୀକୁ କେଡ଼େ ସଣ୍ଢଣାରେ ରୁଦ୍ରାଣୀ ବୋଲି କୁହାଯାଇଛି । ଶକ୍ତିକୁ ନାରୀ ବା ଦେବୀ ରୂପ ଦେଇ ପୂଜା କରିବା,-ଏହି ରୀତିଟି ଆମ ପୃଥିବୀର ବହୁ ପ୍ରାଚୀନ ସଭ୍ୟତା ଓ ପରମ୍ପରା ଭିତରେ ରହିଛି; ମାତ୍ର ଭାରତବର୍ଷରେ ତାହା ଏକ ବିଶେଷ ମଣ୍ଡଣି ସହିତ ରହିଛି । ପୂଜାର ସେହି ପରମ୍ପରାଟି ତନ୍ତ୍ରଶାସ୍ତ୍ରରୁ ଗଡ଼ି ଗଡ଼ି ଆମଗାଁ ଠାକୁରାଣୀଙ୍କ ଯାଏ ଆସିଲାଣି । ତଥାପି ଭାରି ବିସ୍ମୟର କଥା ଯେ, ଶକ୍ତିର ଯାବତୀୟ ସାଧନାରେ ସବୁଠାରେ କେବଳ ପୁରୁଷକୁ ସାଧକରୂପେ ବସାଇ ଦିଆଯାଇଛି । ସେହି ସାଧନାରେ ପୁରୁଷର ସିଦ୍ଧି ନିମନ୍ତେ ନାରୀକୁ ନିମିତ୍ତରୂପେ ବ୍ୟବହାର କରା ଯାଇଛି । ନାରୀକୁ ସାଧକମାନଙ୍କ ଲାଗି ଆତ୍ମାର ଗାଭୀ ବୋଲି କୁହାଯାଇଛି ଏବଂ ବିଚରା ସେହି ଗାଭୀଟିର ମଧ୍ୟ ଏକ ଆତ୍ମା ରହିଛି କି ନାହିଁ, କୌଣସି ଶାସ୍ତ୍ରରେ ସେହି କଥାଟିକୁ ସ୍ପଷ୍ଟ କରି କୁହାଯାଇ ନାହିଁ ।

ଶକ୍ତି କେବଳ ନାରୀ ନୁହେଁ, ପୁରୁଷ ଭିତରେ ମଧ୍ୟ ଶକ୍ତିର ଅଧିଷ୍ଠାନ ରହିଛି । ଗୀତାରେ ଯେଉଁ ପୁରୁଷାର୍ଥ କଥା କୁହାଯାଇଛି, ତାହା କେବଳ ତଥାକଥିତ ପୁରୁଷମାନଙ୍କ ନିମନ୍ତେ ନୁହେଁ, ନାରୀମାନଙ୍କର ମଧ୍ୟ ସେଥିରେ ଭାଗ ରହିଛି । ଶକ୍ତି ହେଉଛି ସମ୍ଭାବନା, ଶକ୍ତି ହେଉଛି ଅଭୀପ୍‌ସାର ଶକ୍ତି । ସେହି ଶକ୍ତିର ଉପଯୁକ୍ତ ନିୟୋଜନ ଦ୍ୱାରା ଜୀବନରେ ଯାହା ଅର୍ଜନ କରାଯାଏ, ତାହାକୁ ପୁରୁଷାର୍ଥ ବୋଲି କୁହାଯିବ । ତେଣୁ ଶକ୍ତିକୁ ଚିହ୍ନିବା ଏବଂ ପୁରୁଷାର୍ଥର ପରିଚୟ ଦେବା,-ଉଭୟ ନାରୀ ତଥା ପୁରୁଷ ଲାଗି ଏଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି ଜୀବନର ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ଆହ୍ୱାନ । ନାରୀ ଏବଂ ପୁରୁଷ ଉଭୟ ହେଉଛନ୍ତି ସେହି ଆହ୍ୱାନର ଦାୟାଦ । ତେଣୁ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଭୂମିରେ ସେହି ଆହ୍ୱାନର ଆଦୌ କୌଣସି ଲିଙ୍ଗଭେଦ କରାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ଆମ ସମାଜରେ ଯେ ସେଭଳି ଏକ ଲିଙ୍ଗଭେଦ କରାଯାଇଛି ବା ଯାଉଛି, ତାହା ଆମର ଦୁର୍ଗତିର ପରିଚୟ । ସେହି ଦୁର୍ଗତି ଭିତରୁ ଥରେ ବାହାରି ଆସି ପାରିଲେ ଆମେ ସାମାଜିକ ପରମ୍ପରାର ଦୁଷ୍ଟ ଖୋଳଗୁଡ଼ାକ ଭିତରୁ ମଧ୍ୟ ବାହାରି ଆସି ପାରିବା ଏବଂ ଆପଣାକୁ ଅଲଗା ଅଲଗା ଭାବରେ ନାରୀ ବା ପୁରୁଷ ରୂପେ ନୁହେଁ, ଶକ୍ତିମାନ ଓ ସମ୍ଭାବନାମୟ ସମର୍ଥ ମଣିଷ ରୂପେ ଆବିଷ୍କାର କରି ପାରିବା । ସେହି ଆବିଷ୍କାରକୁ

ଯଥାର୍ଥରେ ଏକ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଉପଲବ୍‌ଧି ବୋଲି କୁହାଯାଇ ପାରିବ ।

ଏକ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ପ୍ରେରଣାକୁ ଯେତେବେଳେ କୌଣସି ଗୋଟିଏ ସାମାଜିକ ଛାଞ୍ଚରେ ପକାଇ କେତେକ ପରିସ୍ଥିତିର ସମାଧାନ ରୂପେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଛି, ସେତେବେଳେ ଆମ ଧର୍ମଗୁଡ଼ିକର ଆବିର୍ଭାବ ହୋଇଛି । ସେତେବେଳେ ଜୀବନଧର୍ମକୁ ପ୍ରାୟ ଏକ ସାଲିଶ କଲାପରି ସଂସାରଧର୍ମ ବୋଲି କୁହାଯାଇଛି । ସଂସାରକୁ ସଚରାଚର ସମାଜ ସହିତ ସମତୁଲ କରି ବିଚାର କରା ଯାଇଥିବାରୁ ସଂସାରଧର୍ମ ସମାଜଧର୍ମରେ ପରିଣତ ହୋଇଛି । ଆମ ସଂସାର ଆମ ଜୀବନର ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ସମୃଦ୍ଧି ଲାଗି ସହାୟକ ରୂପେ କାମରେ ଲାଗିଥାନ୍ତା ସିନା, ମାତ୍ର ଏ ପାଖରୁ ବହୁବିଧ ପ୍ରସାଧନ ଓ କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱର ଚାପ ପଡ଼ି ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତାକୁ ହିଁ ଆମ ସମାଜଟାକୁ ବଶ କରିବାରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଛି । ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଆସ୍ପୃହାଗୁଡ଼ିକୁ ମଣିଷର ମନବୋଧ ନିମନ୍ତେ ଠାକୁରରୂପେ ବସାଇ ଦିଆଯାଇଛି ଏବଂ ତାହାହିଁ ଆମର ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଅସଲ କ୍ଷୁଧାଗୁଡ଼ିକୁ ମେଣ୍ଟାଇବା ଲାଗି ଯଥେଷ୍ଟ ବୋଲି ଆମକୁ କାଳକ୍ରମେ ବିଶ୍ୱାସ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ କରାଯାଇଛି । ଠାକୁରମାନେ ସମାଜର ସେବା ଖଟିଛନ୍ତି । ବିଶେଷତଃ ପୁରୁଷପ୍ରଧାନ ସମାଜମାନଙ୍କରେ ଏହି ଅପବୁଦ୍ଧିଟି ଅଧିକ ପରାକ୍ରମ ସହିତ ଆପଣାକୁ ଜାରି କରି ରଖିଛି ଏବଂ ସେହିଠାରେ ହିଁ ନାରୀକୁ ପୁରୁଷର ସାମ୍ରାଜ୍ୟ ଓ ସମ୍ପତ୍ତି ବୋଲି ଘୋଷଣା କରାଯାଇଛି । ଏହି ଘୋଷଣା ପାଇଁ ସ୍ୱୟଂ ଭଗବାନଙ୍କର ଅନୁମୋଦନ ଲାଭ କରିବାକୁ ଆଦୌ ବେଶୀ ଡେରି ହୋଇନାହିଁ । ପୁରୁଷମାନେ ପୁରାଣ ଲେଖି ସ୍ୱର୍ଗରେ ମଧ୍ୟ ଆମର ଏହି ମର୍ତ୍ତ୍ୟସଂସାର ପରି ନାରୀ ପୁରୁଷ ମଧ୍ୟରେ ଭେଦ ରହିଛି ବୋଲି ଦର୍ଶାଇ ଦେଇଛନ୍ତି । ଦେବତାମାନେ ମର୍ତ୍ତ୍ୟରୁ ନାରୀ ଅପହରଣ କରିଛନ୍ତି, ଭଗବାନଙ୍କର ଅବତାରମାନେ ମଧ୍ୟ ନାରୀକୁ ଅବଳା ବୋଲି ପ୍ରତିପାଦିତ କରିବାରେ କମ୍ ନାୟକତ୍ୱ କରିନାହାନ୍ତି । ମଣିଷ ଯେ ସବାଆଗ ଜଣେ ମଣିଷ, ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଓ ତାକୁ ନାରୀ ଓ ପୁରୁଷ ରୂପେ ଦୁଇଭାଗ କରି ଅଲଗା କରିଦେଲେ ଓ ଗୋଟିଏ ଭାଗ ଆର ଭାଗଟିର କର୍ତ୍ତା ହୋଇ ବସିଲେ ତଦ୍ୱାରା ନାରୀ ଓ ପୁରୁଷ ଉଭୟଙ୍କର୍ ଯେ ଅଧୋଗତି ହୁଏ, ପୃଥିବୀରେ ଏକ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଦୃଷ୍ଟିଭଙ୍ଗୀର ବିକାଶ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ମନୁଷ୍ୟ ତାହା ଆବିଷ୍କାର କରିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରିଛନ୍ତି । ଗତ ପ୍ରାୟ ଚାରି ଶତାବ୍ଦୀ ଧରି ଧର୍ମ ନୁହେଁ, ଏହି ନୂତନ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଦୃଷ୍ଟିଭଙ୍ଗୀହିଁ ମୂଳତଃ ଏକ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଅନ୍ୟ ଆଖି ଦ୍ୱାରା ମଣିଷକୁ ନିଜକୁ, ପରସ୍ପରକୁ ଓ ଏହି ପୃଥିବୀକୁ ଦେଖିବା ଲାଗି ପ୍ରେରଣା ଦେଇଆସିଛି ଏବଂ ପୁରୁଷର ବର୍ବରତା ତଥା ନାରୀର ଅକିଞ୍ଚନତାକୁ ହ୍ରାସ କରାଇବାରେ ବହୁତ ସାହାଯ୍ୟ କରିଛି । ପୁରୁଷ ଓ ନାରୀ ପରସ୍ପରର ପରିପୂରକ ଓ ସହଯୋଗୀ ହୋଇ ପାରିଲେ ଯେ ତଦ୍ୱାରା ଜୀବନ ଅଧିକ

ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଓ ସମୃଦ୍ଧ ହୋଇପାରିବ, ଏଇଟି ଏକାବେଳେକେ ଏବର ବିଶ୍ୱାସ। ଏହି ବିଶ୍ୱାସଟି ଆମ ପୃଥିବୀରେ ଯେତିକି ବୃଦ୍ଧି ପାଉଥିବ, ଆମ ପାରସ୍ପରିକ ଜୀବନରେ ମାନବସ୍ୱୀକୃତିର ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଭାବନାଟି ସେତିକି ଅଧିକ ପରିମାଣରେ ପୁଷ୍ଟ ହେବ। ପୃଥିବୀ ଏକ ନୂତନ ଭୂମିକୁ ଉତ୍ତୋଳିତ ହୋଇ ଆସିବ।

ପୁରୁଷର ବର୍ବରତା ଲୋପ ପାଇବ। ତା' ସ୍ଥାନରେ ପ୍ରତିଶୋଧମୂଳକ ଭାବରେ ନାରୀର ବର୍ବରତା ଯେ ଆପଣାକୁ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କରିବାକୁ ଆସିବ, ସେକଥା ଆଦୌ ନୁହେଁ। ପୃଥିବୀରେ ନାରୀ ଆନ୍ଦୋଳନର ପ୍ରାଥମିକ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଅବଶ୍ୟ ଏହି ପ୍ରବୃତ୍ତିର ଏକାଧିକ-ପରିଚୟ ମିଳିଥିଲା ଏବଂ ନାରୀ ପ୍ରଧାନତଃ ପୁରୁଷ ବିରୁଦ୍ଧରେ ବିଦ୍ରୋହ କରିହିଁ ଆପଣାର ପ୍ରତିକ୍ରିୟାକୁ ବ୍ୟକ୍ତ କରୁଥିଲା। ସେହି ପ୍ରଥମକାଳୀନ ଉତ୍ତେଜନାଟି ଯଥେଷ୍ଟ ନୁହେଁ ବୋଲି କ୍ରମେ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ମଣିଷ ବୁଝିଲେଣି। ଏହି ବୁଝିବାର ପଶ୍ଚାତ୍‌ରେ ଏକ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ନୂତନ ପ୍ରତ୍ୟୟ ଅସଲ ଉତ୍‌ପ୍ରେରକ ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛି। ଯିଏ ଅତ୍ୟାଚାର ସହେ, ସିଏ ନିଜକୁ ଭାରି ହୀନ ଓ ଅସମର୍ଥ ବୋଲି ଅନୁଭବ କରୁଥାଏ ବୋଲି ଅତ୍ୟାଚାର ସହେ। ଯିଏ ଉଗ୍ର ହୁଏ, ଅତ୍ୟାଚାର କରେ, ବାହାରକୁ ସିଏ ଯେତେ ଚଣ୍ଡ ହୋଇ ଦେଖା ଯାଉଥିଲେ ମଧ୍ୟ ତା' ଭିତରେ ମଧ୍ୟ ଏବେ ଦୁର୍ଦ୍ଧର୍ଷ ହୀନଭାବ ଭାରି କ୍ରୋଧୀ ହୋଇ ଗର୍ଜନ କରିବାରେ ଲାଗିଥାଏ। ପରସ୍ପରକୁ ସାଥି ଓ ସହଧର୍ମୀ ହିସାବରେ ଗ୍ରହଣ କରିନେବା ଲାଗି ନାନା ଅସମର୍ଥତା ରହିଥିଲେ ହେଁ ଗୋଟିଏ ପଟ ଅପର ପଟକୁ ଅଧସ୍ତନ କରି ରଖିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରିବାରେ ଲାଗିଥାଏ। ଗୋଟାଏ ପଟ ବାହାରେ କୁହୁଳୁଥାଏ ଏବଂ ଆଉ ଗୋଟାଏ ପଟ ଭିତରେ କୁହୁଳୁଥାଏ। ଭିତରେ କୁହୁଳିବାକୁ ଅନେକ ସମୟରେ ଏକ ଅସୁସ୍ଥ ସମାଜରେ ସହିଷ୍ଣୁତା ବୋଲି କୁହାଯାଏ ଏବଂ ପୃଥିବୀରେ ଅନେକ ଚତୁର ଓ ହୀନମନ୍ୟ ମଣିଷ ଏହି ତଥାକଥିତ ସହିଷ୍ଣୁତା ଲାଗି ଗୌରବ ବି ଅନୁଭବ କରନ୍ତି। ତାକୁ ଆହୁରି ହାସ୍ୟାସ୍ପଦ ଭାବରେ ସଂସ୍କୃତିର ଏକ ବିଶେଷ ଗର୍ବ ବୋଲି ଭ୍ରମ ମଧ୍ୟ କରାଯାଏ।

ମଣିଷ ଭିତରେ ଏକ ପରମ ସତ୍ୟ ରହିଛି। ନାରୀ ଭିତରେ ରହିଛି, ପୁରୁଷ ଭିତରେ ମଧ୍ୟ ରହିଛି ଯାବତୀୟ ସତ୍ୟକୁ ଆମେ ଏକ ଅଗ୍ନି ସହିତ ହିଁ ତୁଳନା କରି ପାରିବା। ପୁରୁଷ ଓ ନାରୀ ଉଭୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଆମେ ମୂଳତଃ ସେହି ଅଗ୍ନିର ହିଁ ସନ୍ଧାନ କରିବାକୁ ମନ କରିବା। ସେହି ଅଗ୍ନିହିଁ ଅଭୀପ୍‌ସା ହୋଇ ଆମକୁ ଜୀବନରେ ଅଭିପ୍ରେତ ନାନା ଦିଗରେ ପରିଚାଳିତ କରି ଦେଉଥାଏ। ପରସ୍ପର ମଧ୍ୟରେ ଆମେ ସେହି ଅଗ୍ନିକୁ ସ୍ୱୀକୃତି ଦେଇ ଜାଣିବା। ତେବେଯାଇ ପରସ୍ପରକୁ ପରସ୍ପରର ଯଥୋଚିତ ମହିମା ଦେଇ ସ୍ୱୀକାର କରି ପାରିବା ଏବଂ ଏହି ସଂସାରରେ ଭଗବାନଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟରେ

ଯଥାର୍ଥରେ ସହଯୋଗ କରି ପାରିବା ନାରୀ ଓ ପୁରୁଷର ପାରସ୍ପରିକ ସହଯୋଗରେ ପରିବାରରେ ଶାନ୍ତି ରହିବ-ଏହା ଏକାବେଳେକେ ଠିକ୍ ମାତ୍ର ନାରୀ ଓ ପୁରୁଷ ସହଯୋଗୀ ରୂପେ ପରସ୍ପରର ମଧ୍ୟରେ ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ଅସଲ ସତ୍ୟଟିକୁ ଏବଂ ଅସଲ ଅଗ୍ନିକୁ ଚିହ୍ନି ନେଇପାରିଲେ ଆମର ଏହି ପୃଥିବୀର ଉତ୍ତରଣ ଲାଗି ଆଗକୁ ଯଥାର୍ଥ ସୋପାନଟି ଉନ୍ମୋଚିତ ହୋଇ ଯାଇପାରିବ, ତାହା ଆହୁରି ଅଧିକ ପରିମାଣରେ ଠିକ୍ ଆଗକୁ ଯେଉଁ ପୃଥିବୀ ଆସୁଛି, ସେଥିରେ ନାରୀ ଓ ପୁରୁଷ ଉଭୟେ ଭଗବାନଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିମିତ୍ତ ହେବେ। ସେଠି କେବଳ ନିମିତ୍ତରହିଁ ଭୂମିକା ରହିବ, ସନ୍ତାନର ଭୂମିକା ରହିବ। କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷେତ୍ର ବା ଅବଦାନଗୁଡ଼ିକ ଆପାତତଃ ଯେତେ ବିଭିନ୍ନ ଓ ବହୁବିଧ ହୋଇ ରହିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ତାହାକୁ ତଥାପି ଅଲଗା ଅଲଗା କରି ନାରୀ ବା ପୁରୁଷର ଭୂମିକା ବୋଲି କୁହାଯିବ ନାହିଁ। ଉଭୟେ ମାଟି ହେବେ, ଉଭୟେ ଆଲୋକ ହେବେ, ଉଭୟେ ପବନ ହେବେ। ତେବେ ଯାଇ ଆଗାମୀ ବୃକ୍ଷଟି ସୁଷମ ଓ ସୁନ୍ଦର ହୋଇ ବିକଶିତ ହୋଇ ପାରିବ। ସେତେବେଳେ ସତୀ ହେବାର ଲାଞ୍ଛନା ଲାଗି ଆଉ କୌଣସି ପ୍ରୟୋଜନ ରହିବ ନାହିଁ। ନାରୀ ଏବଂ ପୁରୁଷ ଉଭୟେ ଶକ୍ତିର ପ୍ରତିନିଧି ହୋଇ ରହିବେ। କେହି କାହାରିକୁ ଈର୍ଷା କରିବେ ନାହିଁ। କେହି କାହାରିକୁ ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦିତା କରିବେ ନାହିଁ, କେହି କାହାରି ପରିପନ୍ଥୀ ମଧ୍ୟ ହେବେ ନାହିଁ। ସମସ୍ତେ ସନ୍ତାନ ହେବେ, ସୌଭାଗ୍ୟବନ୍ତ ହେବେ।

ନବମ ନିଖିଳ ଓଡ଼ିଶା ଶ୍ରୀ ଅରବିନ୍ଦ ମହିଳା ପାଠଚକ୍ର ସମ୍ମିଳନୀ, ସ୍ମରଣିକା,
କଟକ, ୧୯୮୮

ବିଭକ୍ତ ନୁହେଁ, ବିବିଧ

କୌଣସି ଦୁଇଜଣ ମଣିଷ ସଂସାରରେ ଅବିକଳ ସେଇ ଗୋଟିଏ ପ୍ରକାରର ମୋଟେ ନୁହଁନ୍ତି। କାରଣ ସେମାନେ ଅବିକଳ ସେଇ ଗୋଟିଏ ସ୍ୱଭାବର ମଧ୍ୟ ନୁହନ୍ତି। ଯେତେ ମଣିଷ, ସେତେ ସ୍ୱଭାବ। ସ୍ୱଭାବ ଅନୁସାରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ମତ ଏବଂ ସେଇଥିରୁ ହିଁ ମତଭେଦ। ତେଣୁ, ମଣିଷ ମଣିଷ ଭିତରେ ଆଦୌ କୌଣସି ମତଭେଦ ନରହିଲେ ଯାଇ ଗୋଟିଏ ଗୋଷ୍ଠୀ ସମଞ୍ଜସତା ସହିତ ଚାଲି ପାରିବ ବୋଲି ଯେଉଁମାନେ କହନ୍ତି, ଖୁବ୍ ସମ୍ଭବ ସେମାନଙ୍କର ନିଜର ବୋଲି ଆଦୌ କୌଣସି ମତ ନଥାଏ। ନିଜର ମତ ନଥିବା ମଣିଷ ଦୁଇପ୍ରକାରର ଥାଆନ୍ତି। ଗୋଟିଏ ପ୍ରକାରର ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଆଉ କାହାର କଥାକୁ ଆଖି ବୁଜି ମାନି ନେବାକୁ ହିଁ ଆପଣାର ଧର୍ମ ବୋଲି ମାନି ନେଇଥାଆନ୍ତି। ଆର କିସମର ବ୍ୟକ୍ତିଟି ଆପଣାର ତଥାକଥିତ

ମତଟାକୁ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଉପରେ ଯେକୌଣସି ପ୍ରକାରେ ମଡ଼ାଇ ଦେବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରୁଥାଏ ।

ଯିଏ ସତକୁ ସତ ଖୋଜୁଛି, ସତକୁ ସତ ବାଟ ଚାଲୁଛି, ତାହାର ଅବଶ୍ୟ ନିଜସ୍ୱ ଏକ ମତ ରହିବ । ଏକ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ମଧ୍ୟ ରହିଥିବ । ଏବଂ ସିଏ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କର ମଧ୍ୟ ଏକ ମତ ଅବଶ୍ୟ ରହିଛି ବୋଲି ଅତି ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଅନୁଭବ କରି ପାରୁଥିବ । ନିଜର ମତ ପରି ଅନ୍ୟମାନଙ୍କର ମତକୁ ସିଏ ସ୍ୱୀକୃତି ମଧ୍ୟ ଦେଉଥିବ, ସମ୍ମାନ କରୁଥିବ । ଯାହାର ସତକୁ ସତ କିଛି ମତ ରହିଥିବ, ଅର୍ଥାତ୍ ଯାହାର ଜୀବନରେ ସତକୁ ସତ ଏକ ଅନ୍ୱେଷଣ ରହିଥିବ, ତା'ର ମତ ଉପରେ ଆଉ କିଏ ଆସି ଚଢ଼ାଉ କରୁ ବୋଲି ସିଏ କଦାପି ମନ କରିବନାହିଁ । ଏବଂ ଖାସ୍ ସେଇଥିଲାଗି, ସିଏ ଆଉ କାହାର ମତ ଉପରେ ମଧ୍ୟ ନିଜେ ଚଢ଼ାଉ କରିବାକୁ କଦାପି ଯିବନାହିଁ । ନିଜର ମତଟା ରହିଲା ନାହିଁ ଅଥବା ତା'ରି କହିବା ଅନୁସାରେ ଅନ୍ୟମାନେ ଗୋଡ଼ ପକାଇ ନାଚିଲେ ନାହିଁ ବୋଲି ସିଏ କେବେହେଲେ ରୁଷିବାକୁ, ଫୁଲିବାକୁ କିମ୍ବା ଗୋଡ଼ ଲମ୍ବାଇ ହେବାକୁ ମନ କରିବନାହିଁ । ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ସହିତ ବାଟ ଚାଲିବାକୁ ଯିଏ ମନ ନକରେ, କେବଳ ସେଇ ରୁଷେ ଓ ଫୁଲାଇ ହୁଏ । ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ସହିତ ବାଟ ଚାଲିବାକୁ ମନ ନକରୁଥିବା ଲୋକ ହୁଏତ ମୋଟେ କୌଣସି ବାଟ ଚାଲୁନଥାଏ ।

ତେଣୁ, ଆମର ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ମତ ଅବଶ୍ୟ ରହିବ । ମାତ୍ର ତାହା ଆମକୁ ପରସ୍ପରଠାରୁ କଦାପି ବିଭକ୍ତ କରିପକାଇବ ନାହିଁ । ଆମେ ବିବିଧ ହୋଇ ରହିଥିବା, ବିଭକ୍ତ ହୋଇ ରହିବାନାହିଁ । [ଇଂରାଜୀ, ମାତୃ-ରଚନାବଳୀ, ୧୧ଶ ଖଣ୍ଡ, ୧୯୮୦, ପୃଷ୍ଠା-୧୪୦] ଆମକୁ ଏହି ବିବିଧତା ହିଁ ଆନନ୍ଦ ଦେଉଥିବ । ତେବେଯାଇ ଆମର ଯାବତୀୟ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଆମେ ପରସ୍ପରର ପରିପୂରକ ହୋଇ ରହିଥିବା । ସମସ୍ତେ ଚାଲିଥିବା, ଏବଂ ଯେଉଁ କାର୍ଯ୍ୟଟିଲାଗି ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତ ହୋଇ ଆମେ ପରସ୍ପରକୁ ଭେଟିଛେ, ସେହି କାମଟିରେ ମଧ୍ୟ ଯଥାର୍ଥ ଅଗ୍ରଗତି ସମ୍ଭବ ହୋଇ ପାରୁଥିବ । ମାତ୍ର ଯଦି ଆମର ଅହଙ୍କାରଟା ହିଁ ଆମର ଅସଲ ଶିଙ୍ଗ ହୋଇ ରହିଥାଏ, ଯଦି ଆମେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଠାରୁ ଚିତାଏ ବା ଲିତାଏ ବଡ଼ ହୋଇ ଦିଶିବାଲାଗି ଭିତରେ ଭାରି ବିକଳ ହେଉଥିବା ଏବଂ ଆମର କଥାଟା ଯେମିତିକୁ ସେମିତି ରହିଲାନାହିଁ ବୋଲି ରାମ୍ଫୁଡ଼ି ବିଦାରି ହେଉଥିବା ଓ ଉପରକୁ ମୁହଁ ଲଦି ରହିଥିବା, ତେବେ ଆମର ଅଲକ୍ଷଣା ହାତ ବାଜି ସବୁ କେବଳ ବିଗିଡ଼ିଯିବାରେ ଲାଗିଥିବ । ଭଗବାନଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟରେ ଏକାଠି ହେଉଥିବା ମଣିଷଙ୍କ ଭିତରୁ ଯଦି ଅଧିକ ମଣିଷଙ୍କର ମୁହଁ ଏହିପରି ଲଦିହୋଇ ରହିଥାଏ, ତେବେ ସେହି କାର୍ଯ୍ୟରେ ଭଗବାନଙ୍କର ମୁହଁ ଗୋଟାସୁଦ୍ଧା ପୋତି ହୋଇ

ରହିଥିବ, ଫଣଫଣିଆ ଅହଙ୍କାରମାନେ ହିଁ ଏଡେବଡ଼ ମୁହଁ କରି ରୁଷି ବସିଥିବେ। ସେତେବେଳେ ପ୍ରକୃତରେ କାହାର ଆଉ କୋଉ କାମ ହେଉଥିବ କେଜାଣି ?

୧୫-୫-୮୮

ମିଥ୍ୟା ସଂସାର, ମିଥ୍ୟା ଓ ସଂସାର

ସଂସାର ଆଦୌ ମିଥ୍ୟା ନୁହେଁ, ଆମେ ମିଥ୍ୟା ଭିତରେ ରହିଥାଉ ବୋଲି ଏହି ସଂସାରଟା ମଧ୍ୟ ଆମକୁ ମିଥ୍ୟା ବୋଲି ମନେ ହେଉଥାଏ। ସଂସାରକୁ କୌଣସି କାରଣରୁ ମିଥ୍ୟା ବୋଲି ମଣି ଯେଉଁ ବୈରାଗୀମାନେ ସଂସାର ଛାଡ଼ି ଜଙ୍ଗଲକୁ କିମ୍ବା ପାହାଡ଼ ଉପରକୁ ପଳାଇ ଯାଇଥାନ୍ତି, ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ସଂସାରକୁ ମିଥ୍ୟା ବୋଲି କହି ଆମକୁ ଫୁସୁଲାଇବାରେ ଲାଗିଥାନ୍ତି। ସଂସାରୀମାନେ ବୈରାଗୀମାନଙ୍କୁ ଭୟ କରନ୍ତି, ଭୟରୁ ସମ୍ମାନ କରନ୍ତି-ତେଣୁ ସେମାନଙ୍କୁ ସଜ୍ଜନ ବୋଲି କହନ୍ତି ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର କଥା ମାନିବାକୁ ସାଂସାରିକ ପୁଣ୍ୟ ବୋଲି ମଣୁଥାଆନ୍ତି। ସେହି ପୁଣ୍ୟର ପ୍ରଲୋଭନରେ ପଡ଼ି ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ସଂସାରଟାକୁ ମିଥ୍ୟା ବୋଲି କହନ୍ତି।

ସଂସାର ଭିତରେ ଥିବ, ଏବଂ ତାହାକୁ ମିଥ୍ୟା ବୋଲି କହୁଥିବ-ଏହା ଏକ ସାଂଘାତିକ କଥା। ନିଜ ଭିତରେ ବହୁ ସାଂଘାତିକ ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ ଭିତରେ ପଡ଼ିଥିଲେ ଯାଇ ମଣିଷ ଯେଉଁଠାରେ ଥାଏ, ତାହାକୁ ମିଥ୍ୟା ବୋଲି କହିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହୁଏ। ସଂସାର ଭିତରେ ନାକ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବୁଡ଼ିକରି ରହିଥାଏ, ଆପଣାର ଚାଖଣ୍ଡେକୁ ଦେଢ଼ଚାଖଣ୍ଡ କରିବ ବୋଲି ଦିନମାନ ଅଠେଇଶି ଘଣ୍ଟା ମିହନ୍ତ କରିବାରେ ଲାଗିଥାଏ, ତଥାପି ଆଉଗୋଟାଏ ଆଖିରେ ସଂସାରକୁ ମିଥ୍ୟା ବୋଲି କହୁଥାଏ। ତାହାର ବିବେକ ସତେଅବା ମଝିରୁ ଦୁଇଖଣ୍ଡ ହୋଇ ରହିଥାଏ। ଏକାବେଳେକେ ସଂସାର ଓ ଧର୍ମ ଭିତରେ ସଦା ଏପାଖ ସେପାଖ ହୋଇ ବାସ କରିବାକୁ ହିଁ ଜୀବନର ଏକମାତ୍ର ଗତିରୂପେ ବାଛି ନେଇଥାଏ।

ସଂସାରକୁ ଏକ ଆହ୍ୱାନରୂପେ ଗ୍ରହଣ କଲେ ଯାଇ ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ ତୁଟିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରେ। ଏହି ସଂସାର ଭିତରେ ଯିଏ ସମ୍ଭାବନା ରୂପେ ପ୍ରଚ୍ଛନ୍ନ ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି, ଯିଏ ଆମର ଆଖିରେ ଅଜସ୍ର ସ୍ୱପ୍ନ ହୋଇ ଆମକୁ ଆମରି ଆଖିରେ କେଡ଼େ ବଡ଼ ବୋଲି ଦେଖାଇବାରେ ଲାଗିଛନ୍ତି, ସିଏ ଆମରି ଭିତରେ ଥାଇ ସତତ ଆହ୍ୱାନ ଦେଉଛନ୍ତି। ସେହି ଆହ୍ୱାନକୁ ଶୁଣିବାଲାଗି ସମର୍ଥ ହେଲେ ଆମେ ସତେଅବା ତାଙ୍କରି ସ୍ନେହମୟ ହାତର ଆଶ୍ରୟରେ ଏପରି ପାହାଚକୁ ପାହାଚ ଉଠିଯାଇ ପାରୁଥିବା ଯେ, ଏହି ସଂସାର ମଧ୍ୟ ସେତେବେଳେ ଆମକୁ ଫୁଟି ଉଠିବାକୁ ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଥିବା ଫୁଲଟିଏ ପରି

ଦେଖାଯିବ। ଗୋଟିଏ ଫୁଲକୁ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଫୁଲ ଯେପରି ଦେଖାଯାଏ, ସଂସାର ଆମକୁ ଠିକ୍ ସେହିପରି ଦେଖାଯିବ। ଅଥବା, ଏକାବେଳେକେ ଗୋଟିଏ ଫୁଲବଗିଚା ପରି ଦେଖାଯିବ। ଯଦି ଆମେ ଜୀବନ କହିଲେ ଏହି ଫୁଟି ଉଠିବାକୁ ବୁଝିଥିବା, ଜଗତ କହିଲେ ଯଥାର୍ଥ ସମ୍ବନ୍ଧଗୁଡ଼ିକୁ ଆବିଷ୍କାର କରି ଖିଅକୁ ଖିଅ ଲଗାଇଦେବା ବୋଲି ବୁଝୁଥିବା, ତେବେ ଆମର ଦୃଷ୍ଟି ଭିତରୁ ଯାବତୀୟ ମିଥ୍ୟା କୁଆଡ଼େ ପୋଛି ହୋଇଯିବ ଏବଂ ତା'ପରେ ସଂସାରକୁ ମିଥ୍ୟା ବୋଲି କହିବା ବା ମିଥ୍ୟା ମଣିବା ହିଁ ଆମଲାଗି ଘୋରତମ ଅପରାଧ ବୋଲି ମନେ ହେବ। ଜଗତରେ ସତ୍ୟର ପ୍ରକାଶ ଲାଗି ଆମେ ସେତେବେଳେ ଯାଇ ଯଥାର୍ଥରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିପାରିବା।

୧୫-୫-୮୮

ଗ୍ରହଣଶୀଳ ସମର୍ପଣ

ମୁଣ୍ଡରୁ ବୋଝ ଉତାରି ଦେବାକୁ ଆମକୁ କେଡ଼େ ସହଜ ମନେହୁଏ ! ଯାହା ଆମେ କରିଥାନ୍ତେ, ଯଦି ତାକୁ ଆଉ କିଏ କରିଦେଲା, ତାକୁ ଆମେ ଆମର କେଡ଼େ ବଡ଼ ଭାଗ୍ୟବୋଲି ହୁଏତ ମନେ କରିଥାଉ। ଭଗବାନଙ୍କ ପାଖରେ ଆପଣାକୁ ସମର୍ପିତ କରି ରଖିବାର ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ମଧ୍ୟ ଆମେ ଅନେକ ସମୟରେ ପ୍ରାୟ ଏହିପରି ଏକ ବ୍ୟାପାରକୁ ବୁଝିଥାଉ। ନିଜ ଜୀବନକୁ ନେଇ ଆମ ଗଭୀରତମ ଗଣ୍ଠିଗୁଡ଼ିକରେ ସତେଅବା କେଉଁ ବିରକ୍ତି ଅଥବା ବିତୃଷ୍ଣା ଆମକୁ କାମୁଡ଼ି ଧରିଥାଏ କେଜାଣି, ଏତେ ଟିକିଏ ସୁଯୋଗ ବା ବାହାନା ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ ଆମେ ବୋଝ ଉତାରି ଦେବା ନିମନ୍ତେ ବୀର ହୋଇ ବାହାରି ପଡୁ। ବୋଝ ଉତାରି ଦେବାକୁହିଁ କେଡ଼େ ଖୁସିହୋଇ ସମର୍ପଣ ବୋଲି କହୁ। ଅନେକ ଗୁରୁ ମଧ୍ୟ ଏପରି ଏହି ସଂସାରରେ ଅଛନ୍ତି, ଯେଉଁମାନେ କି ଆମର ସବୁ ବୋଝକୁ ନେଇ ସେହିମାନଙ୍କ ଉପରେ ଲଦି ଦେବାପାଇଁ ଆମକୁ ଫୁସୁଲାଇବାରେ ଲାଗିଥାନ୍ତି। ଯିଏ ଆମର ବୋଝଟିକୁ ନେଇ ନିଜେ ମୁଣ୍ଡାଏ, ଆମକୁ ଏହିପରି ଭାବରେ ଗେହ୍ଲା କରି ରଖିଥାଏ, ସେଇ ଅସଲ ଗୁରୁ ବୋଲି ଅଧମ ଶିଷ୍ୟ ହୋଇ ରହିବାକୁ ମନ କରୁଥିବା ମଣିଷମାନେ କେଡ଼େ ସରାଗରେ ଭାବିଥାନ୍ତି।

ସମର୍ପଣ ଅନେକ ପ୍ରକାରର ହୋଇପାରେ। ଆମ ଜୀବନର ନିଷ୍ପତ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ଯେଉଁ ପ୍ରକାରର, ଆମ ସମର୍ପଣ ମଧ୍ୟ ସେହି ପ୍ରକାରର ହେବା ପାଇଁ ଅବଶ୍ୟ ବାଧ୍ୟ ହୁଏ। ମା' ଗ୍ରହଣଶୀଳ ସମର୍ପଣ ବା Receptive Surrender କଥା କହିଛନ୍ତି। (ଇଂରାଜୀ, ମାତୃରଚନାବଳୀ, ୧୧ଶ ଖଣ୍ଡ, ୧୯୮୦, ପୃଷ୍ଠା-୨୬୩) ଆଉ ଗୋଟିଏ ଜାଗାରେ An Active Surrender ବା ଏକ ସକ୍ରିୟ ସମର୍ପଣର କଥା ମଧ୍ୟ କହିଛନ୍ତି। [ତତ୍ରୈବ, ୫ମ ଖଣ୍ଡ, ୧୯୭୬, ପୃଷ୍ଠା-୪୮] ଏଠାରେ ସମର୍ପଣ ହେଉଛି

ଏକ ସମ୍ମତି, ତେଣୁ ଏକ ନିଷ୍ପତ୍ତି। ମୁଁ ସେହି ସମର୍ପଣକୁ ମନ କରିବାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି, ମୁଁ ତାଙ୍କରି କାମ କରିବାଲାଗି ପୂର୍ଣ୍ଣ ଉନ୍ମୋଚିତ ହୋଇ ରହିବି। ପୂର୍ଣ୍ଣ ଉନ୍ମୋଚିତ ହୋଇ ରହିଲେ ଯାଇ ତାଙ୍କର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଗୁଡ଼ିକୁ ମୁଁ ଯଥାର୍ଥ ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରି ପାରିବି। ସେହି ନିର୍ଦ୍ଦେଶଗୁଡ଼ିକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବା ନିମନ୍ତେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଉନ୍ମୋଚିତ ହୋଇ ରହିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ଆପଣାର ତଥାକଥିତ ବୋଝଗୁଡ଼ିକୁ ତାଙ୍କ ଉପରେ ନେଇ କଦାପି ଲଦି ଦିଏନାହିଁ। ଭକ୍ତିଶାସ୍ତ୍ରରେ ଯାହାକୁ ଆର୍ତ୍ତ-ଭକ୍ତିର ମାର୍ଗ ବୋଲି କୁହାଯାଇଛି, ଯଥାର୍ଥରେ ସମର୍ପିତ ବ୍ୟକ୍ତି ସେହି ମାର୍ଗଟି ଲାଗି ଆଦୌ କୌଣସି ଆକର୍ଷଣ ଅନୁଭବ ହିଁ କରେନାହିଁ। ସମର୍ପଣ ମଧ୍ୟରେ ଏପରି ଏକ ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ରହିଥାଏ, ଯାହାକି ସମର୍ପିତ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ତାର ଯାବତୀୟ ଆର୍ତ୍ତିସଚେତନତାରୁ ବହୁ ଦୂରରେ ରଖିଥାଏ।

ତଥାକଥିତ ନିଜ କାମଗୁଡ଼ାକୁ କରିବା ଲାଗି ଅନେକ ମଣିଷ ତାଙ୍କୁ ଦୂରରେ ଥାଇ ଡାକି ଥାଆନ୍ତି। ଦୂରରେ ଥାଇ ଡାକିଲେ ନିଜର ଦୁଃଖ ଗୁଡ଼ାକୁ ଅଧିକ ବିକଳ ଭାବରେ ହୁଏତ ଜଣାଇ ହୁଏ ବୋଲି ସେମାନେ ସେହପରି କରିଥାନ୍ତି। ମାତ୍ର, ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ, ତାଙ୍କର କାମ କରିବାକୁ ହିଁ ନିଜର ଅସଲ କାମ ବୋଲି ଗ୍ରହଣ କରିନେଲେ ଏକାବେଳେକେ ପାଖରେ ଯାଇ ଠିଆ ହୋଇଯିବା ପରି ଅନୁଭବ ହୋଇଥାଏ। ଏବଂ ତାଙ୍କ ପାଖରେ ଠିଆ ହୋଇଥିବା ସମୟରେ ନିଜ ଦୁଃଖର ତାଲିକାଟିକୁ ଫିଟାଇବା ଲାଗି ମୋଟେ ମନେ ପଡ଼େନାହିଁ। ଆପଣାର କବାଟଟିକୁ ହିଁ ଫିଟାଇ ଦେବାକୁ ହୁଏ। ସେଇ ଆସି ଯାହାକିଛି ତାଙ୍କରି କାମରେ ଲାଗିବାର ଯୋଗ୍ୟ ହୋଇ ରହିଥାଏ, ସେହିଗୁଡ଼ିକୁ ଠାବ କରି ନିଅନ୍ତି ଓ ଆମକୁ ଧନ୍ୟ କରନ୍ତି, ପୂର୍ଣ୍ଣକରି ଦିଅନ୍ତି। ସବୁ ଦେଇ ସବୁ ପାଇବାର ଭାଗ୍ୟ ସେତିକିବେଳେ ସମ୍ଭବ ହୁଏ।

୧୫-୫-୮୮

କୋଳାହଳପ୍ରିୟ ଭକ୍ତି

କୋଳାହଳପ୍ରିୟ ମଣିଷମାନେ ଯେତେବେଳେ କୌଣସି କାରଣରୁ ଭକ୍ତି ଆଡ଼କୁ ଟଳନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ସେମାନେ ଭକ୍ତିକୁ ମଧ୍ୟ କୋଳାହଳ ଦ୍ୱାରା ଭାରି ଦୂଷିତ କରିପକାନ୍ତି। ଦେଉଳ ଭିତରେ କାନ ଅତଡ଼ା ନ ପଡ଼ିଲେ ସେମାନଙ୍କୁ ମୋଟେ ଭଲ ଲାଗେନାହିଁ। ସମ୍ଭବତଃ ଦେଉଳଗୁଡ଼ାକ ଆଦୌ ଦେଉଳ ଭଳି ଲାଗନ୍ତି ନାହିଁ। ଏବଂ, ଦେଉଳ ଯଦି ଦେଉଳ ଭଳିଆ ନଲାଗେ, ତେବେ ସେହି ଦେଉଳ ଭିତରେ ସତକୁ ସତ କୌଣସି ଭଗବାନ ରହିଥିବେ ବୋଲି ସେମାନଙ୍କର ମୋଟେ ପ୍ରତ୍ୟୟ ହୁଏନାହିଁ।

ଚାରିଶହ ବର୍ଷତଳେ ମଧ୍ୟ ଏହି କୋଳାହଳ ପ୍ରିୟ ମଣିଷମାନେ ଅବଶ୍ୟ ରହିଥିଲେ। ଏବଂ କୋଳାହଳ କରିବାକୁ ହିଁ ସେମାନେ ପକ୍କା ଭକ୍ତି ବୋଲି

ମାନୁଥିଲେ। ସମ୍ଭବତଃ ସେହିମାନଙ୍କୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ସେହିଯୁଗର ସନ୍ଥ କବୀର "କ୍ୟା ତେରା ସାହେବ ବହରା ହୈ ?" ବୋଲି ପ୍ରଶ୍ନ କରିବାକୁ ମନ କରିଥିଲେ। "ତୋ' ଠାକୁର କାଲ କି ?" ବୋଲି ପାଟିକରି ମନ୍ଦିର ଓ ମସ୍‌ଜିଦ୍ କମ୍ପାଉଥିବା ମଣିଷମାନଙ୍କୁ ବିଦ୍ରୂପ କରି କହିଥିଲେ। ଆମର ଏ ଯୁଗରେ ମଧ୍ୟ ଅନେକ ମଣିଷ ହୁଏତ ଭଗବାନଙ୍କୁ କାଲ ବୋଲି ଭାବୁଛନ୍ତି। ତେଣୁ ମନ୍ଦିର ଭିତରେ କୋଳାହଳ ନକଲେ ସେମାନଙ୍କୁ ସେଠାରେ ଭଗବାନ ଥିବାଭଳି ମୋଟେ ଲାଗୁନାହିଁ। ଏହି ଭକ୍ତମାନେ ଭାରି ପ୍ରଚଣ୍ଡ ହୁଅନ୍ତି, ଭଗବାନଙ୍କର ସଂସାରରେ ଶାନ୍ତିଭଙ୍ଗ କରିବେ ବୋଲି ସେମାନେ ସତେଅବା ଅଭିଶାପ ପାଇ ଆସିଥାନ୍ତି।

ମଣିଷ ସିନା ବାର କୋଳାହଳର ବରାଦ କରାଇ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଆପଣାର କଥା ଶୁଣାଇବ ବୋଲି ମଉପ୍ରାୟ ରହିଥାଏ; ମାତ୍ର ଭଗବାନ ତା'ର ପାଖେପାଖେ ଥାଆନ୍ତି। ସିଏ କୋଳାହଳପ୍ରିୟ ମଣିଷକୁ ମଧ୍ୟ କିଛି ନା କିଛି ସତତ କହୁଥାନ୍ତି। ମାତ୍ର ସେ ମୋଟେ ସେହିସବୁ କଥାକୁ ଶୁଣିପାରେ ନାହିଁ। ହୁଏତ ଏପରି କେତେକ ମଣିଷ ଅଛନ୍ତି, ଯେଉଁମାନେ କି ଘଡ଼ଘଡ଼ି ମାରିଲେ ଯାଇ ଉପରେ ଆକାଶଟାଏ ରହିଛି ବୋଲି ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତି। ଆକାଶ ସେମାନଙ୍କର ଦୁଆର ମୁହଁରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଯେ ବେଷ୍ଟନ କରି ରହିଥାଏ, ସେମାନେ ସେହି କଥାଟିକୁ ମୋଟେ ବୁଝନ୍ତି ନାହିଁ।

ସିଏ ଆମର ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ଅନ୍ତରଙ୍ଗ, ସିଏ ଆମକୁ କଦାପି ଛାଡ଼ନ୍ତି ନାହିଁ। ସିଏ ଆମ ହୃଦୟ ଭିତରେ ବିଚରଣ କରୁଥାନ୍ତି, ସିଏ ଅତ୍ୟନ୍ତ ନୀରବରେ ବିଚରଣ କରୁଥାନ୍ତି। ନିଜେ ନୀରବ ହେଲେ ଯାଇ ତାଙ୍କ ପଦଶବ୍ଦକୁ ଶୁଣିହୁଏ, ଏକାବେଳେକେ ନିଜର ଅନ୍ତର ଭିତରେ ଶୁଣିହୁଏ। ପରସ୍ପର ପାଖରେ ବସିଥିବା ସମୟରେ ପରସ୍ପରର ଅନ୍ତର ଭିତରୁ ଶୁଣିହୁଏ। ଭଲ ପାଇବା ମଣିଷ କୋଳାହଳ କରିବାକୁ ମନ କରେନାହିଁ। ନିଜ ଭିତରେ ନାନା ପ୍ରକାର ଜ୍ୱରକୁ ସମ୍ପଦ କରି ରଖିଥିଲେ ହିଁ ମଣିଷ କୋଳାହଳକୁ ମନ କରେ।

୧୫-୫-୮୮

ଜ୍ଞାନୀକୁ ଦିନ ଅଜ୍ଞାନୀକୁ ରାତି

ଅଜ୍ଞାନୀ କହେ ଏସବୁ କିଛି ବଦଳିବ ନାହିଁ। ଯାହା ଯେମିତି ଚାଲିଛି, ସବୁକିଛି ସେମିତି ଚାଲିଥିବ। ତେଣୁ ଯୁଗକୁ ମାନିବାକୁ ପଡ଼ିବ। ଖଳକୁ ମାନି ନେବାକୁ ପଡ଼ିବ, ଦୁଷ୍ଟକୁ ମାନିନେବାକୁ ପଡ଼ିବ। କପଟକୁ ମାନିନେବାକୁ ପଡ଼ିବ। ଅନ୍ଧାରଗୁଡ଼ାକୁ ମାନି ନେବାକୁ ପଡ଼ିବ। ଅନ୍ଧାରକୁ ମୋଟେ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ଟାଳି ହେବନାହିଁ ବୋଲି ଯିଏ କହେ, ସିଏ ନିଜେ ମଧ୍ୟ କେତେବେଳେ ଯାଇ ଅନ୍ଧାର ଭିତରେ ଯେ ପଶିଯାଏ,

ସେକଥା ସେ ସ୍ୱୟଂ ଜାଣିପାରେ ନାହିଁ। ବା ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ, ଏପରି ମଧ୍ୟ ହୁଏତ ସତ୍ୟ ହୋଇଥିବ ଯେ, ଯିଏ କୌଣସି କାରଣରୁ ଅନ୍ଧାର ଭିତରକୁ ଲୁବ୍‌ଧ ହୋଇ ପଶିଯିବାକୁ ମନ କରେ, ସେଇ ମଣିଷ ହିଁ ଅନ୍ଧାରକୁ କେବେହେଲେ ଟାଳି ହେବନାହିଁ ବୋଲି ତତ୍ତ୍ୱବାକ୍ୟମାନ କହିବାରେ ଲାଗିଥାଏ । ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ସେ ଏହିପରି ଭାବରେ ଜାଲ ଭିତରେ ନେଇ ପକାଇ ଦେବାର ଯୋଗାଡ଼ କରୁଥାଏ । ପ୍ରତିକୂଳ ଶକ୍ତିର ଯନ୍ତ୍ର ହୋଇ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥାଏ । ସଂସାରଟା ପ୍ରକୃତରେ ଯାହା ହାତରେ ରହିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ ଏହାଦ୍ୱାରା ତାହା ସବୁକୁ ସବ ତାହାରି ହାତରେ ବନ୍ଧା ପଡ଼ି ରହିଥାଏ ।

ଜ୍ଞାନୀ ଭିତରେ ଅଟଳ ବିଶ୍ୱାସ ରହିଥାଏ । ତେଣୁ ଯେଉଁମାନେ ଅନ୍ଧାର ବ୍ୟତୀତ ଆଉ କିଛିହେଲେ ଦେଖି ପାରୁନଥାନ୍ତି ସିଏ ସେମାନଙ୍କ ଦଳରେ ନଥାଏ । ସିଏ ଆପଣାର ବିଶ୍ୱାସ ବଳରେ ଅନ୍ଧାର ଗୁଡ଼ାକର ଆରପୁରି ସେପାଖକୁ ଦେଖି ପାରୁଥାଏ । ତେଣୁ ଆଲୁଅ ଦେଖି ପାରୁଥାଏ । ଆଲୁଅ ଦେଖିପାରୁଥିବା ମଣିଷର ଅନ୍ତର ଭିତରେ ରହିଥିବା ଆଲୁଅ ହିଁ ତା' ଜୀବନର ଅସଲ ପ୍ରତ୍ୟୟଗୁଡ଼ିକୁ ଅବ୍ୟାହତ କରି ରଖିଥାଏ । ସେହି ପ୍ରତ୍ୟୟ ତା ଭିତରେ ଉକୁଟି ସକ୍ରିୟ ହୁଏ ସଂକଳ୍ପକୁ ରୂପାନ୍ତରିତ ହୋଇଯାଏ । କେବଳ ଅନ୍ଧାର ଦେଖୁଥିବା ମଣିଷମାନେ ଅନ୍ଧାରକୁ ଦୂର କରିବାରେ କେବେହେଲେ କୌଣସି କାମରେ ଲାଗି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ନିଜ ଭିତରେ ସ୍ୱତେଅବା କୌଣସି ଅନ୍ଧାରକୁ ଲୁଚାଇ ରଖିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିବା ଲୋକମାନେ ହିଁ ବାହାରେ କେବଳ ଅନ୍ଧାରକୁ ହିଁ ଦେଖୁଥାନ୍ତି କି ?

ଅଜ୍ଞାନୀ ଅନ୍ଧାର ଦେଖେ, ତେଣୁ ସହଯୋଗ କର ପାରେନାହିଁ । ଅନ୍ଧାର ସବୁଦିନେ ଅବଶ୍ୟ ରହିବ ବୋଲି ସିଏ ଅନ୍ଧାର ଭିତରେ କପର ସଫଳ ହୋଇ ରହିପାରିବ ସେହି ମିହନ୍ତ କରିବାରେ ଲାଗିଥାଏ । ସିଏ ତାହାକୁ ବାସ୍ତବ ଜୀବନ ବୋଲି କହୁଥାଏ । ଆଲୁଅକୁ ଆଦର୍ଶ କରି ରଖିଥାଏ ବହିପାଠ ଓ ଶାସ୍ତ୍ର ବାକ୍ୟ କରି ରଖିଥାଏ । ଜ୍ଞାନୀକୁ ଏଗୁଡ଼ାକ ତାମସା ପରି ଲାଗେ । ଆଲୁଅଟା ଯଦି ବାସ୍ତବ ନୁହେଁ, ତେବେ ନିଜର ଅନ୍ତର ଭିତରେ ଓ ଏହି ଜଗତର ଅନ୍ତରଗଭରେ ସିଏ ସେହି ଆଲୁଅକୁ ହିଁ ଏଡ଼େ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବରେ ପୁଣି ଅନୁଭବ କରି ପାରୁଛି କିପରି ? ସେଇ ଯନ୍ତ୍ର ହୁଏ । ଅଜ୍ଞାନୀମାନେ ମନ୍ଦିର ଗଢ଼ନ୍ତି; ତଥାପି ଅବିଶ୍ୱାସରେ ଜୀବନ ବଞ୍ଚୁଥାନ୍ତି । ଭାରି ହନ୍ତସନ୍ତ ହୋଇ ଆପଣାକୁ ଦୁଇଭାଗ କରି ରଖିଥାନ୍ତି ।

ବନ୍ଧୁ, ତୁମେ ଆଗ ଅନ୍ଧାର ଦେଖୁଛ ନା ଆଗ ଆଲୁଅ ଦେଖୁଛ ? ବିଶ୍ୱାସରେ ଅଛ ନା ଅବିଶ୍ୱାସରେ ରହିଛ ? ତାହାହିଁ ତୁମକୁ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ କରି ଆଣୁଥିବ ଅଥବା ଦୂରଛଡ଼ା କରି ରଖିଥିବ ।

ମମ ସତ୍ୟମ୍ ଯୁଦ୍ଧଂ

ସତ୍ୟ କାହାରି ନୁହେଁ। ସୂର୍ଯ୍ୟ ଯେପରି କାହାରି ନୁହେଁ, ଠିକ୍ ସେହିପରି। ପ୍ରାଚୀନ ସୂର୍ଯ୍ୟ-ଉପାସକମାନେ ଯଦି କେବେ ସୂର୍ଯ୍ୟ କେବଳ ଆମରି ଦେବତାବୋଲି କହିଥିବେ ଏବଂ ସେହିପରି କହି ଗୋଳ କରିଥିବେ, ତେବେ ସେମାନେ ଭାରି ଭୁଲ୍ କରିଥିବେ। ସୂର୍ଯ୍ୟକୁ ତୁମେ ମୂର୍ତ୍ତିଟିଏ କରି ସୂର୍ଯ୍ୟଦେବତା ବୋଲି କହ, ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ନିମନ୍ତେ ଭବ୍ୟ ମନ୍ଦିରଟିଏ ଗଢ଼ିଦେଇ ତାହାକୁ ସୂର୍ଯ୍ୟମନ୍ଦିର ବୋଲି କହ, ସେଥିରେ ମୋଟେ କୌଣସି ବାଧାନାହିଁ; ତଥାପି ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କୁ କଦାପି କେବଳ ତୁମ ନିଜର ବୋଲି କୁହନାହିଁ। ସୂର୍ଯ୍ୟ କେବଳ ତୁମ ମୂର୍ତ୍ତି ଭିତରେ ଅଥବା ମନ୍ଦିର ଭିତରେ ଅଛନ୍ତି ବୋଲି କଦାପି କୁହନାହିଁ। କହିଲେ ନାସ୍ତିକ ହୋଇ ରହିଥିବ।

ପଥଟିଏ ସେହିପରି କାହାରି ନୁହେଁ। ଯିଏ ପଥଟିକୁ ଚାଲୁଛି, ତାହାର ମଧ୍ୟ ନୁହେଁ। ପଥ ଚାଲିବା ପାଇଁ ଆପଣାର ସମ୍ପତ୍ତି ବୋଲି ଘୋଷଣା କରି ତାହାକୁ ଅଧିକାର କରି ବା ସମ୍ପତ୍ତି ବୋଲି ମଣି ଗଉଁ ବାହାର କରିବାପାଇଁ ଆଦୌ ନୁହେଁ। ତୁମେ ଯେ ଜୀବନରେ ପଥଟିଏ ପାଇଛ, ତାହାହିଁ ତୁମର ଭାଗ୍ୟ। ସେହି ପଥ ତୁମକୁ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣତରତା ଆଡ଼କୁ ନେଇଯାଉ, କିନ୍ତୁ କେବେହେଲେ ପଥଟିକୁ ମୋର ପଥ ବୋଲି କହନାହିଁ। ଏଇଟି ମୋର ପଥ, ଏଇଟି ତୁମର ପଥ ଓ ସେଇଟି ତା'ର ପଥ ବୋଲି କଦାପି କହନାହିଁ। ତେବେ ପଥଭ୍ରଷ୍ଟ ହୋଇଯିବ। ଅଫିମ ଭିତରକୁ ପଶିଯିବ।

ସତ୍ୟକୁ ଯେତେବେଳେ ଅତ୍ୟାଗ୍ରହୀ ବା ଅତିମୁଗ୍ଧମାନେ ମୋର ସତ୍ୟ ବୋଲି କହନ୍ତି, ପୃଥିବୀରେ ତାହାହିଁ ଅନେକ ଯୁଦ୍ଧର କାରଣ ହୁଏ। ସେତେବେଳେ ଏ ସତ୍ୟ ଏବଂ ସେ ସତ୍ୟ ନାମରେ ବାନା ଉଡ଼େ, ଦେଉଳ ତୋଳାହୁଏ, ଘଣ୍ଟ ବାଜେ ଏବଂ ଉଗ୍ର ତଥାକଥିତ ଉପାସକମାନେ କେତେ କେତେ ପ୍ରକାରର ଏକ ବାନା ଧରି ଭୁଷ୍‌ଭୁଷ୍ ଧାଇଁବାରେ ଲାଗିଥାନ୍ତି ସତ, ମାତ୍ର ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ ସତ୍ୟ ନଥାଏ। ସତ୍ୟ ଯୁଦ୍ଧରେ ନଥାଏ, ଘୃଣାରେ ନଥାଏ, ବାଦରେ ମଧ୍ୟ ନଥାଏ। ସତ୍ୟକୁ ନିଜର ବୋଲି କହି ମୁଠାଇ ରଖିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବା ମାତ୍ରକେ ସତ୍ୟ ତୁମକୁ ଛାଡ଼ି ଚାଲିଯାଏ। ତା'ପରେ ଅତ୍ୟାଗ୍ରହୀ ଓ ଅତିମୁଗ୍ଧମାନଙ୍କ ଭିତରେ କେବଳ ଯୁଦ୍ଧ ହେଉଥାଏ ସିନା, ଗୋଟାଏ ବାନା ଛିଣ୍ଡିକରି ସାତଭାଗ ହୁଏ ସିନା, ମାତ୍ର ସତ୍ୟ ସେଠାରେ ନଥାଏ। ଭିତରକୁ ଅନାଇଲେ କେବଳ ଶିଙ୍ଗଗୁଡ଼ାକ ହିଁ ଏଡ଼େ ଏଡ଼େ ହୋଇ ଦିଶୁଥାଏ। ତଥାକଥିତ ସତ୍ୟବାହକମାନେ ନିଜ ନିଜର ମଇଳା ଲୁଗାଗୁଡ଼ାକୁ ଏଡ଼େଏଡ଼େ ବୋକଚା କରି ବାନ୍ଧି ପିଠିରେ ପକାଇଥାନ୍ତି ଓ ତାହାକୁହିଁ ସତ୍ୟ ବୋଲି କହୁଥାନ୍ତି।

ବୋକଟା ବୋକଟା ଭିତରେ ଯୁଦ୍ଧ ଚାଲିଥାଏ । ଭଗବାନ ଉପରୁ ଥାଇ ହସୁଥାନ୍ତି । ସିଏ ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଥାନ୍ତି ।

୧-୬-୮୮

ଅନେକ ବାହାରିବେ

ସେଦିନ ଜଣେ ବନ୍ଧୁ କାନ ପାଖକୁ ନିଜ ମୁହଁଟାକୁ ଟାଣିଆଣି କହିଲେ ଯେ, ଏବେ ସିଏ ଆଶ୍ରମ ଯାଇଥିବା ସମୟରେ ବାବାଜୀ ମହାରାଜାଙ୍କ ସହିତ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେଉଥିଲେ। ଓଡ଼ିଶାରେ କାମ ବହୁତ ଓ କର୍ମୀ ଅଳପ ବୋଲି ତାଙ୍କୁ ବୁଝାଇ କହୁଥିଲେ। ବାବାଜୀ ମହାରାଜ ସବୁ ଶୁଣିଲେ ଏବଂ କହିଲେ; ଅପେକ୍ଷା କର, କର୍ମୀ ଅନେକ ବାହାରିବେ। ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ସଜ ହେଉଛନ୍ତି, ତେଣୁ ଚିନ୍ତା କରିବାର କୌଣସି କାରଣ ନାହିଁ ବୋଲି କୁଆଡ଼େ ସିଏ କେଡ଼େ ଜୋରରେ କହିଲେ।

ହଁ, କର୍ମୀ ଅନେକ ବାହାରିବେ । ଆମେ ଖାଲି ବାଟ ଛାଡ଼ିଦେଲେ ହେଲା । ଆମେ ଯେଉଁମାନେ ଖାଲି କର୍ମୀ ଖୋଜିବାରେ ଲାଗିଛୁ ଏବଂ ସ୍ୱୟଂ ଯେଉଁଠାରେ ଥିଲୁ, ସେହିଠାରେ ରହିଯାଇଛୁ, ଆମ ଆଖିକୁ ସେଗୁଡ଼ାକ କଦାପି ଦୃଶ୍ୟହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ। ଆମର କାନକୁ ସେହି ଉଦ୍‌ଘୋଷ କଦାପି ଶୁଣାଯିବ ନାହିଁ। ଆମେ ନିଜ ଆସ୍ଥାନଟି ଉପରେ ଏପରି ଜବର ଭାବରେ ବୁଡ଼ା ହୋଇଗଲୁଣି ଯେ, ପୃଥିବୀରେ ଆସନ୍ନ ଉଦ୍‌ବେଳନଟି ପାଇଁ ନାନା ଭାବରେ ଭଗବାନଙ୍କର ଯେଉଁ ଆସ୍ଥାନଟି ତିଆରି ହେବାରେ ଲାଗିଛି, ଆମେ ତାହାର ଆଦୌ ଅନ୍ଦାଜ କରି ପାରୁନାହୁଁ। ଆମ ନିଜ ବିଷୟରେ ଠିକ୍ ଠିକ୍ ଅନ୍ଦାଜ ରହିଥିଲେ ସିନା ଆମେ ସେକଥା କରି ପାରନ୍ତେ । ତେଣୁ ଆମେ କେବଳ ବାଟ ଓଗାଳି ବସୁଛୁ। ଆସ୍ଥାନ ନାମରେ ଏଡ଼େ ଏଡ଼େ କାଛମାନ ଗଢ଼ି କେତେ କେତେଙ୍କ ଲାଗି ବାଟ ଓଗାଳି ବସିଛୁ। ବାଟ ଛାଡ଼ି ଦେଉନାହୁଁ। ବାଟ ଛାଡ଼ି ଦେବାକୁ ପ୍ରମାଦ ମଣୁଛୁ। ନିଜ କାଛ ଗୁଡ଼ିକ ଭିତରେ ନିଜେ କେତେ ନା କେତେ ସୁନ୍ଦର ଦେଖାଯାଉଛୁ ।

ଶ୍ରୀଅରବିନ୍ଦଙ୍କର ଆହ୍ୱାନ ସବାଆଗ ମଣିଷ ଭିତରେ ରହିଥିବା ତରୁଣଟି ହିଁ ଶୁଣି ପାରିବ ଓ ବୁଝି ପାରିବ। ସେଇ ସତକୁ ସତ ବାହାରି ଆସିପାରିବ। ଆମେ ଯେଉଁମାନେ ଆପଣା ଭିତରେ ସେହି ତରୁଣଟିକୁ ହିଁ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ଡରୁଛୁ, ତାକୁ ବାଟ ଛାଡ଼ିଦେଲେ ଆମ ବୁଢ଼ାବିବେକର ଗୋଡ଼ ତଳୁ ସବୁଯାକ ମାଟି ଭୁଷୁଡ଼ି ପଡ଼ିବ ବୋଲି ଆଶଙ୍କା କରି ଗୁରୁ ବା ଗରିଷ୍ଠ ହୋଇ ରହିଛୁ-ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କାହାରିକୁ ବାଟ ଛାଡ଼ିଦେବା ପ୍ରକୃତରେ କିପରି ବା ସମ୍ଭବ ହେବ ? ତେଣୁ ଘୋର କର୍ମୀ-ମହରଗ

ଭିତରେ ଆମକୁ କାଳକାଟିବାକୁ ପଡୁଛି। ସମ୍ଭବତଃ ଏହି କର୍ମୀ-ମହଲଗ ଆମକୁ ବେଶ୍ ସୁହାଉଛି। ଏମାନେ ସମସ୍ତେ ଆମର ଘର ଭିତରେ ଆସି ପଶିଗଲେ ଏହି ଘରଟା ଆମର ହୋଇ ରହିବ ତ ?

ତେଣୁ ବାଟ ଛାଡ଼ିଦିଅ। ସତକୁ ସତ ଅନେକ ବାହାରିବେ। ସବାଆଗ ବନ୍ଧୁଟିଏ ହୁଅ, ସଂସାରରେ ଭଗବାନଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟପାଇଁ ସମଧର୍ମୀ ଅନେକ ମିଳିଯିବେ। ତାହା ତୁମର ନିଜ ଦୁଆରଗୁଡ଼ିକୁ ଖୋଲି ଦେବାରେ ମଧ୍ୟ ତୁମକୁ ଭାରି ସାହାଯ୍ୟ କରିବ।

୧୫-୭-୮୮

ସିଏ କେତେବାଟ କେଜାଣି ?

ନିଜେ ଦେଖିଛନ୍ତି ବୋଲି ଏକାବେଳେକେ ଧରିନେଇ ଯେଉଁମାନେ ନ ଦେଖିଥିବା ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଉପଦେଶ ଦିଅନ୍ତି, ସେମାନେ ତାଙ୍କୁ ସର୍ବଦା ବହୁଦୂର ବୋଲି କହି ଆସିଛନ୍ତି। ଖାଲି ହିନ୍ଦୁ ଧର୍ମରେ ନୁହେଁ, ସବୁ ଧର୍ମରେ ସେହିପରି କହି ଆସିଛନ୍ତି। ଖାଲି ଭାରତବର୍ଷରେ ନୁହେଁ, ଭାରତବର୍ଷ ବାହାରେ ମଧ୍ୟ ଯୁଗ ଯୁଗ ଧରି ସେହି କଥା କୁହାହୋଇ ଆସିଛି।

ଏ କଥାରେ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ଯେ, ସିଏ ଶାସ୍ତ୍ରକୁ ବହୁଦୂର, ସୂତ୍ରକୁ ବହୁଦୂର, ସନ୍ତାପିଆ ମଣିଷମାନଙ୍କୁ ଆହୁରି ବହୁତ ଦୂର; ସମ୍ପ୍ରଦାୟମାନଙ୍କୁ ବହୁ ଦୂର, ଯେଉଁମାନେ ପଇତା ପିନ୍ଧି ବହୁପ୍ରସାଧନ କରି ତାଙ୍କ ବାଟକୁ ଆସିଗଲେ ବୋଲି ଭାଣ କରନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସିଏ ସତକୁ ସତ ବହୁତ ଦୂର। ଉପାସନାକୁ ବହୁତ ଦୂର, ଚେତନାକୁ ନିକଟ। ଚେତନା କେବଳ ଏଠି ନାହିଁ କି କେବଳ ସେଠି ନାହିଁ। ଚେତନା ଏଠୁ ସେଠିଯାଏ ଲମ୍ବିଛି; ସତେ ଅବା ସୂତ୍ରଟିଏ ହୋଇ ଆମକୁ ତାଙ୍କ ସହିତ ଗଅଣ୍ଠାଇ ରଖିଛି, ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ପରସ୍ପର ସହିତ ଗଅଣ୍ଠାଇ ରଖିଛି। ଅନୁରାଗ ବୋଲି ଗୋଟାଏ ଆଖି ଅଛି, ବ୍ୟାକୁଳତା ବୋଲି ଗୋଟିଏ ବନ୍ଧୁ ରହିଛି, ଯାହାକି ଆମକୁ କେଡ଼େ ସହଜରେ ପରମବନ୍ଧୁଙ୍କ ପାଖରେ ନେଇ ହାବୁଡ଼ାଇ ଦିଏ, ଅତି ସହଜରେ ନେଇ ହାବୁଡ଼େଇ ଦିଏ। ଦୂର ଏକାବେଳେକେ ନିକଟ ହୋଇ ଆସେ; ବାହାରଟା ଯାକ ଭିତରେ ଦିଶେ, ଭିତରଟା ଯାକ ବାହାରେ ଦିଶେ। ସେତେବେଳେ ସଂସାରଟା ଅର୍ଥାତ୍ ଏହି ସମ୍ବନ୍ଧଗୁଡ଼ାକ ମୋଟେ ମାୟା ବୋଲି ମନେହୁଅନ୍ତି ନାହିଁ। ନିଜ ଭିତରେ କୋଉଠି କୋଉ ଫିସାଦ ଭିତରେ ନାସ୍ତିକଟିଏ ଅର୍ଥାତ୍ ଅସ୍ୱୀକୃତିଟିଏ କେତେ ପ୍ରଶ୍ରୟ ପାଇ ବସି ରହିଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସିଏ ପ୍ରକୃତରେ କେତେ ନା କେତେ ଦୂର ହୋଇ ରହିଥାନ୍ତି। ସିଏ ସତକୁ ସତ ବହୁତ ଦୂର ଓ ମୋଟେ ନିକଟ ନୁହନ୍ତି ବୋଲି କେତେ ଯୁକ୍ତି ଆସି ମୁଣ୍ଡ

ଭିତରେ ଜୁଟୁଥାନ୍ତି, କେଡ଼େ ବାଗରେ ଆମ୍ଭ ଦୁଆରଗୁଡ଼ିକୁ କିଳି ରଖିଥାନ୍ତି । ଦେଉଳରୁ ଦେଉଳ ଦଉଡୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ତଥାପି ଦୁର୍ଗତି ଯାଏନାହିଁ ।

ସିଏ ମୋ ପାଇଁ ପ୍ରକୃତରେ କେତେ ବାଟ ଦୂର କି ନିକଟ, ସେକଥା ପ୍ରକୃତରେ ମୋ'ରି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରୁଛି । ତାଙ୍କ ଲାଗି ମୋ' ଘରେ ଯଦି ସତକୁ ସତ ସବାଆଗ ଥାନଟି ରହିଥାଏ, ତେବେ ସିଏ ପ୍ରକୃତରେ କେଡ଼େ ନିକଟ ! ତା' ନହେଲେ, ସିଏ କେତେ ନା କେତେ ଦୂର । ପୃଥିବୀଯାକର ସନ୍ଥମାନେ ବିଭିନ୍ନ ଭାଷାରେ ଠିକ୍ ସେହି କଥାଟିକୁ କହି ଯାଇଛନ୍ତି । ଯଦି ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଚାହୁଥାଏ, ତେବେ ସେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ନିକଟ । ଯଦି ନ ଚାହୁଥାଏ, ତେବେ ସେ ବହୁତ ଦୂର । ଯଦି ମୁଁ ବାଟଟିଏ ଚାଲିବି ବୋଲି ସମ୍ମତ ହୋଇଥାଏ, ତେବେ ବାଟ ଏକାବେଳେକେ ଏଇଠି ମୋ' ଆଖି ଆଗରେ ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଥାଏ । ମୋତେ ଆମନ୍ତ୍ରଣ ଜଣାଉଥାଏ । ମାତ୍ର, ବାଟ ନ ଚାଲିବାକୁ ପଣ କରି ବସିଥିବା ଅମଙ୍ଗ ନିମନ୍ତେ ବାଟ କେତେବେଳେ ହେଲେ ଦିଶେ ନାହିଁ । ବାଟ ପଡ଼ିଥାଏ, ତଥାପି ଦିଶେନାହିଁ ।

୧-୮-୮୮

ବାର୍ଷିକ ଉତ୍ସବ

ଆମର ଘରସବୁ ବରଷକରେ ଥରେ ଛପର ହୁଏ । ତା'ବୋଲି କ'ଣ ଆମ ପାଠଚକ୍ର ବା ଶିକ୍ଷାକେନ୍ଦ୍ରଗୁଡ଼ିକର ମଧ୍ୟ ବର୍ଷକୁ ମାତ୍ର ଥରେ ଏକ ଉତ୍ସବ ପାଳନ କରାଯିବ ଓ ତାହାକୁ କେଡ଼େ ଔପଚାରିକ ଭାବରେ ବାର୍ଷିକ ଉତ୍ସବ ବୋଲି ବର୍ଯ୍ଣନ କରାଯିବ ? ସେଥିକୁ ବାହାରୁ ମଗାହୋଇ ବିଶିଷ୍ଟ ଓ ବରେଣ୍ୟ ଅତିଥିମାନେ ଆସିବେ, ବିଶେଷ ଭାବରେ ଆଲୁଅ ଜଳାହେବ, ବିଶେଷ ଭାବରେ ତୋପ ଫୁଟାହେବ, ଇତ୍ୟାଦି ଇତ୍ୟାଦି ଆହୁରି କେତେ କଥା ହେବ ?

ଏ କଥା ନିତାନ୍ତ ସତ ଯେ ମଣିଷର ଜନ୍ମଦିନ ବରଷକରେ ମାତ୍ର ଗୋଟିଏ ଦିନ ପାଳନ କରାହୁଏ । ମାତ୍ର, ଏକଥା ମଧ୍ୟ ସତ ଯେ ମଣିଷ ତା' ଜୀବନକୁ ବରଷଯାକ ଅବଶ୍ୟ ବଞ୍ଚୁଥାଏ । ଯିଏ ବରଷକରେ ଥରେ ଖାଏ, ନହେଲେ ବରଷଯାକ ମୁହଁମାଡ଼ି ପଡ଼ିଥାଏ, ସେହି ମଣିଷର ଜୀବନକୁ ପ୍ରକୃତରେ ଧିକ୍, ତାର ଜନ୍ମଦିନକୁ ମଧ୍ୟ ଧିକ୍ । ଓଡ଼ିଶାରେ ଯେଉଁସବୁ ସ୍ଥାନରେ ପବିତ୍ର ଦେହାବଶେଷର ସ୍ଥାପନା ହୋଇଛି, ପୁରୁଣା ଗତରେ ଆମେ ସେଗୁଡ଼ିକର ମଧ୍ୟ ବାର୍ଷିକ ଉତ୍ସବ ପାଳନ କରୁଛୁ । ସମ୍ଭବତଃ ସେହି ପୁରୁଣା ଧିସାରେ ପାଳନ କରୁଛୁ । ବରଷଟାଯାକ ଆମର ପାଠଚକ୍ର, ଆମର

ଶିକ୍ଷାକେନ୍ଦ୍ର ଓ ଆମର ସ୍ମୃତିମନ୍ଦିରଗୁଡ଼ିକ ଆମକୁ ଯେଉଁସ୍ତରର ପ୍ରେରଣା ଦେଉଛି ଓ ଯେଉଁ ସ୍ତରରେ କ୍ରିୟାଶୀଳ କରି ରଖିଛି, ଆମର ଯୋଗ୍ୟତାମାନ ତାହାରିଦ୍ୱାରାହିଁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହେଉଛି। ବରଷକରେ ଥରେ ଆମେ କେତେ ମହାନ୍ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଆମ ଗାଆଁକୁ କୁଣିଆକରି ଡାକୁଛୁ ଓ କେଡ଼େ ଆଡ଼ମ୍ବରରେ ନଡ଼ିଆଗୁଡ଼ାକୁ ଭାଙ୍ଗୁଛୁ, ତଦ୍ଦ୍ୱାରା ହୁଏତ ଆମର କିଛି ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହେଉନାହିଁ।

ବାର୍ଷିକ ଉତ୍ସବ ସତକୁ ସତ ଆମ ଅନ୍ତର ଭିତରର ଏକ ଉତ୍ସବ। ଜଣେ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ହିସାବରେ ନୁହେଁ, ଗୋଟିଏ ଗୋଷ୍ଠୀ ଗଢ଼ି, ସେହି ଗୋଷ୍ଠୀକୁ ଆତ୍ମୀୟତା ଦ୍ୱାରା ବଳୀୟାନ୍ କରି ଆମେ ପରସ୍ପରକୁ ତାଙ୍କର କର୍ମଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କର ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହେବାଲାଗି କେତେ ସହାୟତା କରୁଛୁ, ଆମ ବାର୍ଷିକ ଉତ୍ସବ ଯଥାର୍ଥରେ ତାହାରି ପ୍ରତୀକ। ଆମକୁ ଯିଏ ଏକାଠି ହୋଇ ତାଙ୍କ କାମ କରିବାର ଏହି ସୁଯୋଗଟିକୁ ଦେଇଛି, ତାରି ପାଖରେ କୃତଜ୍ଞତା ପ୍ରକାଶ କରିବାର ଗୋଟିଏ ଦିନ। ସେଦିନ ଆମେ ଆଦୌ କୌଣସି କୋଳାହଳ କରିବା ନାହିଁ। ଉତ୍ସବ ପାଳନ କରିବା ଲାଗି ବାହାରୁ ଜନ୍ତୁମାନଙ୍କୁ ବରାଦ ଦେଇ ଆଣି ଆମେ କଦାପି କୌଣସି ସର୍କସ୍ କରିବାକୁ ମନ କରିବାନାହିଁ। ସେଦିନ ଆମେ ନୀରବରେ ବସିବା, ସ୍ଥିର-ପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇ ବସିବା। ପରସ୍ପର ଓ ତାଙ୍କ ପାଖରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ଭାବରେ ବସିବା। ଆମ ଜୀବନଜପର ମାଳାଟି ଭିତରେ ମଧ୍ୟ ମାଳୀ ପରି ଏହି ଦିନକୁ ବିଶେଷ ଭାବରେ ଚିହ୍ନଟ ଦେଇ ରଖିବା। ତେବେ ଯାଇ ଆମର ନିଜ ହାତର ଏହି ଅନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକ ଆମ ଆଖିରେ ଫୁଲଟିଏ ପରି ଦିଶିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରିବ। ଆମ ଭିତରର ଫୁଲଟିକୁ ମଧ୍ୟ ଯୋଗ୍ୟ ଭାବରେ ଫୁଟାଇ ଆଣିବାରେ ତାହା ସେତେବେଳେ ଯାଇ ସାହାଯ୍ୟ କରିପାରିବ।

୧୫।୨।୮୯

ବାର୍ଷିକ ଉତ୍ସବ (୨)

ବାର୍ଷିକ ଉତ୍ସବ ବର୍ଷକରେ ଥରେ ହୁଏ। ଯେଉଁମାନେ ବର୍ଷଟାଯାକ ଶୋଇ ଥାଆନ୍ତି, ସେମାନେ ଅଧିକ ଜାକଜମକ ସହିତ ବାର୍ଷିକ ଉତ୍ସବର ପାଳନ କରନ୍ତି। ଦିନକର ଉତ୍ସବରେ ବରଷଟାଯାକର ଶୂନ୍ୟ ପୂରି ଉଠିଲା ପରି ଲାଗେ। କୁଣିଆମାନେ ଆସନ୍ତି, ଠାକୁରମାନେ ପାଟ ପିନ୍ଧି ଦାଣ୍ଡରେ ବସନ୍ତି। ଗୋଟାଏ ଦିନରେ ଆମର ସବୁଯାକ ସାଧନା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଗଲା ପରି ମନେ ହେଉଥାଏ। ଏବଂ ତା'ପରେ ସାଧନା ଘରେ କୋଲପ ପଡ଼ିଯାଏ। ଆମେ ପ୍ରତ୍ୟେକେ ନିଜ ନିଜର ଗାତଗୁଡ଼ିକୁ

ବାହୁଡ଼ିଆସୁ । ଏବଂ ଆମ ଭିତରୁ ଯେଉଁମାନେ ସମ୍ପାଦକ କିମ୍ବା ସଭାପତି ହୋଇଥାନ୍ତି, ସେମାନେ କାଗଜପତ୍ରରେ ଆମର ସ୍ୱପ୍ନଗୁଡ଼ିକୁ ଏବଂ ଅନୁରାଗଗୁଡ଼ିକୁ ବଞ୍ଚାଇ ରଖିବାର ଚେଷ୍ଟା କରୁଥାନ୍ତି ।

ବାଟ ଚାଲୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିର ଜୀବନରେ ଏସବୁ ଅନୁଭବ ହୁଏ ନାହିଁ । ସତକୁ ସତ ବାଟ ଚାଲୁଥିବା ଅନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକର ଜୀବନରେ ମଧ୍ୟ ଏହି ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା କେବେହେଲେ ଭୋଗିବାକୁ ପଡ଼େ ନାହିଁ । ବାଟ ଚାଲୁଥିଲେ ବରଷର ସବୁଯାକ ଦିନ ଉତ୍ସବର ଦିନ ପରି ମନେ ହେଉଥାଏ । ଅନୁଷ୍ଠାନଟିଏ ବାଟ ଚାଲୁଥିଲେ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଭିତରେ ରହିଥିବା ସାଥୀମାନେ କେତେ କେତେ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଏବଂ କେତେ କେତେ ସଚଳ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଭିତରେ ବାନ୍ଧି ହୋଇ ରହିଥାନ୍ତି । ଏବଂ ସେଥିରୁ ଯେଉଁ ସ୍ୱାଭାବିକ ଆନନ୍ଦ ଓ ବଳ ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ, କୌଣସି ବାର୍ଷିକ ଉତ୍ସବର ନାଟକ କଦାପି ସେହି ଆନନ୍ଦ ଓ ବଳ ଦେବାର ଯୋଗ୍ୟ ହୋଇପାରେ ନାହିଁ ।

ଆମେ ସମସ୍ତେ ଶ୍ରୀଅରବିନ୍ଦ ଏକଦା ଲେଖିଥିବା ଦୁର୍ଗାସ୍ତୋତ୍ରର କେତେ ନା କେତେ ଥର ପାରାୟଣ କରିଥିବା । ଆମ ଉତ୍ସବମାନଙ୍କରେ ବିଶେଷ ଭାବରେ ତାହାର ପାରାୟଣ କରିଥିବା । ପାହାଚ ଉଠିବାକୁ ଜୀବନଚେତନାର ଅସଲ କଥା ବୋଲି ଗ୍ରହଣ କରିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ବା ଅନୁଷ୍ଠାନ ଦୁର୍ଗାସ୍ତୋତ୍ରକୁ ଯେତେଥର ପାରାୟଣ କରୁଥାଏ, ସେତେଥର ନିଜ ଭିତରେ ପାହାଚ ଉଠି ଯାଉଥିଲା ପରି ଅନୁଭବ କରେ । କ୍ରମେ ସେ ନିଜେ ଗୋଟିଏ ଆହ୍ୱାନରେ ପରିଣତ ହୋଇଯାଏ । ତା'ପରେ ବରଷକରେ ମାତ୍ର ଥରେ ପର୍ବଦିନଟିଏ ବାଛି ଦୁର୍ଗାପୂଜାର ଥେଇ ଥେଇ କରିବାକୁ ତା'ର ଆଉ କୌଣସି ଆବଶ୍ୟକତା ରହେ ନାହିଁ । ଆପଣାର ଚେତନାରେ ସିଏ ଜୀବନର ସେହି ଥେଇଥେଇର ପର୍ଯ୍ୟାୟଟିକୁ ପାର ହୋଇଯାଏ । ଅତ୍ୟନ୍ତ ସ୍ୱାଭାବିକ ଭାବରେ ପାର ହୋଇଯାଏ ।

ଆମେ ପାହାଚ ଉଠିବାରେ ଲାଗିଥିଲେ ଆମ ବାର୍ଷିକ ଉତ୍ସବର ଚେହେରାଟି ମଧ୍ୟ କ୍ରମେ ବଦଳି ଯିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରିବ । ବାର୍ଷିକ ଉତ୍ସବର ଦିବସଟି ଆମର ହୁଏତ ନୀରବ ଅଥଚ କ୍ରିୟାଶୀଳ ମନରେ ଅତିବାହିତ ହୋଇଯିବ । ସେ ଦିନଟିକୁ ଆମେ ବରଷଯାକ ଚାଲି ଆସିଥିବା ପଥଟି ଉପରେ ଏକ ସମ୍ଭାବନାମୟ ଅବଲୋକନରେ ହୁଏତ କଟାଇ ଦେଇ ପାରିବା । କୁଣିଆମାନେ ଆସି ଆମ ଘରଟିର ଶାନ୍ତିଭଙ୍ଗ କରିବା ଲାଗି ଆଉ କୌଣସି ଆବଶ୍ୟକତା ମଧ୍ୟ ନଥିବ । ଭିତରେ ହିଁ ଅସଲ ଉତ୍ସବଟି ଲାଗି ରହିଥିବ ।

୧ । ୧୦ । ୮୯

ଅଲୌକିକତ୍ୱରୁ ଦେବତ୍ୱ

ଯାହା ଲୋକାନୁଭବର ସୀମା ବାହାରେ, ଇହଲୋକରେ ତାହାକୁହିଁ ସାଧାରଣତଃ ଅଲୌକିକ ବୋଲି କୁହା ଯାଇଥାଏ। ଏହି ଅନୁଭବ ବ୍ୟକ୍ତିବିଶେଷରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ସୀମାର ହୋଇଥାଏ। ଚେତନା ଯେତିକି ଅନୁଭବ ମଧ୍ୟ ସେତିକି। ଚେତନାର ସଂପ୍ରସାରଣ ଘଟିଲେ ଅନୁଭବ ମଧ୍ୟ ସଂପ୍ରସାରିତ ହୋଇଯାଏ; ଚେତନାର ସଂପ୍ରସାରଣ ତାହା ସାଧନାସିଦ୍ଧ ତପସ୍ୟାସିଦ୍ଧ। ଚେତନା ଗତିଶୀଳ, ତେଣୁ ଆମର ଅନୁଭବ ମଧ୍ୟ ଗତିଶୀଳ। ଅର୍ଥାତ୍ ଅଲୌକିକତା ବିଷୟରେ ଆମର ଯାବତୀୟ କଳନା ଓ ଅବଧାରଣା ମଧ୍ୟ ସତତ ପରିବର୍ତ୍ତନଶୀଳ। ତେଣୁ ଅଲୌକିକତାର ଏକ ଚିରସ୍ଥାୟୀ ସୀମା ଦର୍ଶାଇ ଦିଆଯାଇ ସଂଜ୍ଞାନରୂପକ ଶେଷ ଗାରଟିଏ କଦାପି ଟାଣି ଦିଆଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ।

ଆମରି ତପସ୍ୟା ଯେତିକି ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ପରିସର ଓ ଗତିମଣ୍ଡଳକୁ ସ୍ପର୍ଶ କରୁଥିବ ଆମର ଚେତନା ମଧ୍ୟ ସେତିକି ଅଧିକ ଆୟତନ ମଧ୍ୟକୁ ପ୍ରସାରିତ ହୋଇ ଯାଉଥିବ। ମାଆଙ୍କ ଭାଷାରେ ଚେତନାର ସଂପ୍ରସାରଣ ହେଉଛି ଆମ ଏକାତ୍ମକତାର ସଂପ୍ରସାରଣ। ଏହି ଏକାତ୍ମକତାହିଁ ଆମ ଅଲୋକିକତାର ଆୟତନଟିକୁ କ୍ରମଶଃ କ୍ଷୁଦ୍ର କରି ଆଣେ ଅସମ୍ଭବଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ଭବର ମଣ୍ଡଳ ଭିତରକୁ ରୂପାନ୍ତରିତ ହୋଇ ଆସୁଥାଏ। ଯାହା ଆମ ଅନୁଭବ ଦ୍ୱାରା ସିଦ୍ଧ ହୋଇଯାଏ, ତାହା ଆମଲାଗି ଆଉ କଦାପି ଅଲୌକିକ ହୋଇ ରହେ ନାହିଁ। ଆମ ଅବବୋଧର ବାହାରେ ରହିଥିବା ଯାବତୀୟ ବ୍ୟାପାରକୁ ଆମେ ଅସାଧାରଣ ବୋଲି କହିଥାଉ, ଅସମ୍ଭବ ବୋଲି କହୁଥାଉ। ଅବବୋଧରେ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ମଧ୍ୟକୁ ଆମର ପ୍ରବେଶ ଘଟିଲେ, ଯାହା ଏକଦା ଆମକୁ ଅସାଧାରଣ ହୋଇ ରହିଥିଲା ତାହା ଆମ ଲାଗି ସାଧାରଣ ହୋଇଯାଏ। ସମ୍ଭବର ସୀମାକୁ ଆସିଯାଏ।

ବିଜ୍ଞାନର ଇତିହାସ, ଆମ ସଭ୍ୟତାର ଇତିହାସ ଆମକୁ ସର୍ବଦା ତାହାହିଁ କହି ଆସିଛି। ଏକଦା ଏହି ମନୁଷ୍ୟ ବର୍ଷା ହେବା, ବିଜୁଳି ମାରିବା ଜଙ୍ଗଲରେ ନିଆଁ ଲାଗିଯିବା, ମଣିଷ-ପିଲାଟିଏ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ଅଲୌକିକ ବୋଲି କହୁଥିଲା। ଦିନରେ ସୂର୍ଯ୍ୟ, ରାତିରେ ଚନ୍ଦ୍ର, ବର୍ଷାଦିନେ ବରଷା ଓ ଶୀତଦିନେ କାକର ଏଗୁଡ଼ିକ ସବୁକିଛି ତା ଲାଗି ଅଲୌକିକ ହୋଇ ରହିଥିଲେ। ଅବବୋଧର ବଳୟ ଅଳପ ଥିଲା ସିଦ୍ଧିର ବଳୟ ବି ଅଳପ ଥିଲା କାରଣ ସାମର୍ଥ୍ୟର ସୀମାଟି କ୍ଷୁଦ୍ର ହୋଇ ରହିଥିଲା। ମାତ୍ର, ମଣିଷ ଭିତରେ ଯାହା ତା'ର ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ସମ୍ଭାବନାରୂପେ ପ୍ରଚ୍ଛନ୍ନ ହୋଇ ରହିଛି, ତାହାହିଁ ମଣିଷକୁ ଅଳପ ଭିତରୁ ଅଧିକ ଆଡ଼କୁ ପରିଚାଳିତ

କରିନେଲା । ମନୁଷ୍ୟ ପ୍ରକୃତିକୁ ଆବିଷ୍କାର କଲା । ପ୍ରାକୃତିକ ଘଟନାବଳୀକୁ ବୁଝିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସିଏ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଅଲୌକିକ ବୋଲି କହି ଭୟ କରିବାକୁ ଆଉ କୌଣସି କାରଣ ଦେଖିଲା ନାହିଁ । ବିଜ୍ଞାନ ନୂଆ ନୂଆ ଜ୍ଞାନ ଆଣିଦେଲା, ତେଣୁ ଅଜ୍ଞାନର କ୍ଷେତ୍ରଗୁଡ଼ିକ କ୍ରମେ ହ୍ରାସ ପାଇବାକୁ ଲାଗିଲା । ଅବବୋଧ ବଢ଼ିଲା, ଅବବୋଧହିଁ ପ୍ରତ୍ୟୟ ଆଣିଦେଲା, ତେଣୁ ଅବୋଧ୍ୟତାର ଗାରମାନେ ସଙ୍କୁଚିତ ହୋଇ ଆସିଲେ । ଅସାଧାରଣଗୁଡ଼ିକ ସାଧାରଣ ହୋଇ ଆସିଲେ । ତେଣୁ ଜୀବନକୁ ଆଉ ଡର ମାଡ଼ିଲା ନାହିଁ । ଜୀବନ ପ୍ରତି ମନୁଷ୍ୟର ଦୃଷ୍ଟିରେ ଅନୁରାଗ ବୋଲି ଏକ ନୂତନ ପ୍ରସ୍ଥ ଆସି ଯୋଡ଼ା ହୋଇଗଲା । ଯୋଉ ମଣିଷ ନିଜ ତପସ୍ୟା, ସଂପ୍ରସାରଣ ଓ ଅନୁରାଗ ଫଳରେ ଭୟକୁ ଜୟ କଲା, ଅଜ୍ଞାତକୁ ଜ୍ଞାତରେ ପରିଣତ କଲା ଏବଂ ଅଲୌକିକକୁ ବୋଧସୀମାର ଭିତରକୁ ନେଇଆସି ପାରିଲା, ଶେଷକୁ ସେହି ମଣିଷହିଁ ଏହି କ୍ରମପ୍ରସାରିତ ଚେତନାର ପୃଥିବୀରେ ଏକମାତ୍ର ଅସାଧାରଣ ବସ୍ତୁହୋଇ ରହିଲା । ପ୍ରାୟ ଅଢ଼େଇ ହଜାର ବର୍ଷ ପୂର୍ବେ ଗ୍ରୀସ୍‌ରେ କେହି ତତ୍ତ୍ୱଦର୍ଶୀ ପୁରୁଷ "The greatest wonder is man" ବୋଲି କହିଥିଲେ । ସେହି ମଣିଷ ଏବେ ମଧ୍ୟ ପୃଥିବୀରେ ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ବିସ୍ମୟ ହୋଇ ରହିଛି ।

ମାନସଚେତନାର ସେହି ପ୍ରଥମ କାଳରେ ମଣିଷର ଅବବୋଧ ପାଖରେ ଯାହାସବୁ ଅବୋଧ୍ୟ ଓ ତେଣୁ ଅଲୌକିକ ହୋଇ ରହିଥିଲା, ସିଏ ସବାଆଗ ସେହିଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେହିଁ ଦେବତ୍ୱର ଆରୋପ କଲା, ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଠାକୁର ହିସାବରେ ଠାବ କଲା । ଠାକୁର ବୋଲି ପୂଜା କଲା । ସେମାନଙ୍କୁ ତୁଷ୍ଟ କରି ସେମାନଙ୍କଠାରୁ ବର ଲାଭ କଲା, ବଳ ଲାଭ କଲା, ସୁରକ୍ଷା ଲାଭ କଲା । ବହୁ ଅଲୌକିକ ଭିତରେ ଘାଣ୍ଟି ହେଉ ହେଉ ସେ ସବୁ ଅଲୌକିକର ମୂଳ ଉତ୍ସରୂପେ ଏକ ପରମ ଅଲୌକିକଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଆବିଷ୍କାର କଲା । ତାହାଙ୍କୁ ସର୍ବବିତ୍, ପରିଭୂ, ସ୍ୱୟମ୍ଭୂ ଏବଂ ସର୍ବଶକ୍ତିଶାଳୀ ବୋଲି କହିଲା । ଏସବୁ କହି ମଧ୍ୟ ସିଏ ତାଙ୍କୁ ପ୍ରଥମେ ବାହାରେ ଆଉ କେଉଁଠି ଥାପି କରି ରଖିଥିଲା; ସ୍ୱର୍ଗରେ ଥାପି ରଖିଥିଲା, ଦୂରରେ ଥାପି ରଖିଥିଲା । ତାଙ୍କ ସହିତ ନିଜର ସମ୍ପର୍କଟି କାର୍ଯ୍ୟତଃ ଭୟର ସମ୍ପର୍କ ହୋଇ ରହିଥିବାରୁ ସିଏ ତାଙ୍କୁ କେଡ଼େ ସହଜରେ ଏକ ଦଣ୍ଡଦାତାରୂପେ ମଧ୍ୟ କଳ୍ପନା କରି ପକାଇଲା । ସେଇଥିରୁହିଁ ସୁଖମୟ ସ୍ୱର୍ଗ ଏବଂ ଯନ୍ତ୍ରଣାମୟ ନର୍କର ମିଥ୍‌ଗୁଡ଼ିକ ଅତ୍ୟନ୍ତ କବିତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଫେଣ୍ଟା ହୋଇ ଆସିଲା । ତାଙ୍କ ଆମ ଭିତରେ ଏକ ପ୍ରୟୋଜନାତ୍ମକ ଯୋଗସୂତ୍ର ସ୍ଥାପନା କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଧର୍ମଗୁଡ଼ିକର ତିଆଣ ହେଲା । ଏଠା ସୂତାଗୁଡ଼ିକୁ ନେଇ ସେଠା ସୂତାଗୁଡ଼ିକ ସହିତ କୁଶଳତା ପୂର୍ବକ ଖଞ୍ଜିଦେବା ଲାଗି ଯାଜକ, ପୁରୋହିତ ଓ ପୂଜକମାନେ ବାହାରିଲେ । ଗୋଟିଏ ପାଖରେ ଆମର ଏହି ବହୁ ଅପୂର୍ଣ୍ଣତାଯୁକ୍ତ

ଲୌକିକ ପାର୍ଥିବ ଜୀବନ ଓ ଅନ୍ୟପଟେ ପ୍ରାୟ ଗୋଟାସୁଦ୍ଧା ନାନା ଅଲୌକିକତାରେ ଭୂଷିତ ହୋଇ ରହିଥିବା ଭଗବାନ,-ଧର୍ମ ଏହିପରି ଭାବରେ ଆମ ଅବବୋଧ ଓ ଅନୁରାଗଗୁଡ଼ିକୁ ଦୁଇଭାଗ କରି ବାଣ୍ଟିଦେଲା । ଅଲୌକିକତାର କଥା କହୁଥିବା ଗରିଷ୍ଠ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ନିଜେ ମଧ୍ୟ ଆମ ସାଧାରଣଙ୍କ ଲାଗି ଅସାଧାରଣ ଓ ଗରିଷ୍ଠ ହୋଇ ରହିଲେ; ଅଲୌକିକଙ୍କ ପରି ବେଶ ହେଲେ, ଦୂରଛଡ଼ା ହୋଇ ରହିଲେ, ଆମ ସଂସାରଟାକୁ ଭେଳିକି ଭିତରେ ପକାଇଦେଲେ । ଅଲୌକିକତାରୁହିଁ ସେମାନଙ୍କ ମହିମାର ପରୀକ୍ଷା ହେଲା । ଅଲୌକିକତାର କୌଣସି ଲକ୍ଷଣ ଦେଖିଲେ ଯାଇ ଲୌକିକ ଓ ସାଧାରଣମାନେ ସେମାନଙ୍କୁ ପ୍ରକୃତ ଗୁରୁ ବୋଲି କହିଲେ, ଗୁରୁ ବୋଲି ମାନିଲେ । ମଝିରେ ଥାଇ ଏହି ଗୁରୁମାନେ ବି ଦେବତା ହୋଇ ଗଲେ । ସେମାନଙ୍କୁ ବ୍ରହ୍ମା, ବିଷ୍ଣୁ ଓ ମହେଶ୍ୱର ଆଦି କେତେ କ'ଣ କୁହାଗଲା । ଧର୍ମର ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ତଥା ମାଧୁର୍ଯ୍ୟ ବଢ଼ାଇବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ନାନା କାହାଣୀ ଲେଖାହେଲା । ଧର୍ମ ସଂପ୍ରଦାୟର ନାୟକମାନେ ପୁରାଣ ଲେଖି ସେହିସବୁ କାହାଣୀ ମାଧ୍ୟମରେ ଲୌକିକ ଜଗତରେ ଅଲୌକିକତାର ଏକ କୁଜ୍‌ଝଟିକା ତିଆରି କରି ରଖିଲେ ।

ଦେଉଳ ଭିତରେ ସିନା ଦେବତାମାନଙ୍କୁ କିଳିକରି ରଖି ଦିଆଗଲା, ଇତିହାସର ଧର୍ମମାନେ ସିନା ଠାକୁରମାନଙ୍କୁ ସବାଆଗରେ ରଖି ଦେବତ୍ୱର ଅସଲ ଅଭିକ୍ରମ ଓ ଆକାଙ୍‌କ୍ଷାଗୁଡ଼ିକୁ କଏଦୀ କରି ରଖିଦେଲେ, ମାତ୍ର ଏଣେ ବିଜ୍ଞାନବଳରେ ମନୁଷ୍ୟର ଅବବୋଧସୀମା ପ୍ରସାରିତ ହେବାରେ ଲାଗିଥିଲା । ଧର୍ମମାନେ ପରସ୍ପରକୁ ଜାଣିଲେ । ପ୍ରଥମେ ନିଜେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କଠାରୁ ବଡ଼ ବୋଲି କହି ବଡ଼େଇ କଲେ, ପରସ୍ପରକୁ ଯୁଦ୍ଧର ଡାକରା ଦେଲେ, ରାଷ୍ଟ୍ରତନ୍ତ୍ରର ସାହାଯ୍ୟ ନେଇ ଖଳ ଓ ଭ୍ରଷ୍ଟ ହେଲେ । ମାତ୍ର ଆଖର ଧରା ପଡ଼ିଗଲେ । ପୃଥିବୀ ସାନ ହୋଇଗଲା; ଦୂରର ମଣିଷ ପାଖକୁ ଆସିଲେ, ବାହାର ଚିହ୍ନା ଭିତର ଚିହ୍ନାକୁ ପ୍ରସାରିତ ହୋଇଗଲା । ଅସଲ ବିନୟ ଓ ଜିଜ୍ଞାସାର ଯୁଗ ଆସିଲା । ଅସଲ ସମ୍ମାନବୋଧ ଜନ୍ମଲାଭ କଲା । ଯାହା ଆମର ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱରେ ରହିଛି, ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଆକାଶରେ ରହିଛି, ତାହାହିଁ ଆମ ଅନ୍ତର ଭିତରେ, ଗଭୀରତମ ଗଭୀରରେ ରହିଛି ବୋଲି ଉଦ୍‌ଘୋଷିତ ହେଲା । ବହୁପ୍ରାଚୀନ କାଳରେ ଉପନିଷଦର ଋଷିମାନେ ନିଜ ଭିତରେ ସେହି ଗଭୀରତାକୁ ସ୍ପର୍ଶ କରି ଯେଉଁ ସତ୍ୟର ଅନ୍ତଃପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ କରିଥିଲେ, ମନୁଷ୍ୟର ଅବବୋଧ ବିସ୍ତାରିତ ହେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ତାହା ଏକ ପୃଥ୍ୱୀସତ୍ୟ ରୂପେ ଉଦ୍‌ଘାଟିତ ହୋଇଆସିଲା । ଶ୍ରୀଅରବିନ୍ଦ ଚେତନାକୁହିଁ ଯାବତୀୟ ସତ୍ୟୋପଲବ୍‌ଧିର ଉତ୍‌ପ୍ରେରକ ବୋଲି ଘୋଷଣା କଲେ । ତପସ୍ୟାରେ, ଅବବୋଧରେ ସିଏ ଯେଉଁଠି ପ୍ରକୃତରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲେ, ତାହାରି ଘୋଷଣା କଲେ । ଏହି ଉପଲବ୍‌ଧି ଏହି ପୃଥ୍ୱୀର ତପସ୍ୟା ବଳରେ ଦିନେ ପୃଥ୍ୱୀକୁ ଅବତୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ଆସିବ ବୋଲି ଘୋଷଣା କଲେ ।

ଆମକୁ ଆମ ଭିତରେ କେତେ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱକୁ ଦେଖାଇଦେଲେ। ଏକ ଅଭିନବ ଇହସମ୍ଭାବନାର ବାରତା ଆଣି ଦେଲେ। ମଣିଷ ପାଇଁ ଦେବତ୍ୱର ସଂଜ୍ଞାକୁ ସେ ବଦଳାଇ ଦେଲେ।

ଦେବତ୍ୱ ଏଇଠି ଅଛି। ଏକ ଖଣ୍ଡିତ ଚେତନାର ବାଡ଼ ଦେଇ ମନୁଷ୍ୟ ନିଜକୁ ସେହି ଦେବତ୍ୱରୁ ବଞ୍ଚିତ କରି ରଖିଛି। ବାଡ଼ଟି ଉଠିଗଲେ ମଣିଷ ତାହାକୁ ପୂର୍ଣ୍ଣଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଇ ପାରିବ। ନିଜ ବାଡ଼ଟିକୁ ମଣିଷକୁ ସ୍ୱୟଂ ଉଠାଇବାକୁ ପଡ଼ିବ। ତା'ପରେ ମଣିଷ ଆଉ ତଥାକଥିତ ଅଲୌକିକତ୍ୱ ମଧ୍ୟରେ ଭଣ୍ଡିହୋଇ ରହିବାକୁ ଆଦୌ ମନ କରିବ ନାହିଁ। ଦେବତ୍ୱ କହିଲେ ସେ ତା'ଠାରୁ ଅନ୍ତରାଳ ଓ ବହୁଦୂର ହୋଇ ରହିଥିବା କୌଣସି ଅପହ୍ନଅକୁ ବା ଅଲୌକିକତ୍ୱକୁ ବୁଝିବ ନାହିଁ। ନିଜ ଭିତରେ ସତେଅବା ସେହି ସର୍ବୋଚ୍ଚ ଦେବତ୍ୱ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏକ ସେତୁ ପଡ଼ି ରହିଥିବା ପରି ସେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ କରିପାରିବ। ସେହି ସେତୁଟିର ଆବିଷ୍କାର କରିବା ଅର୍ଥାତ୍ ଆପଣା ଭିତରେ ଦେବତ୍ୱର ସନ୍ଧାନ ପାଇବା ଓ ସେଯାଏ ଯିବାର ଆହ୍ୱାନଟିକୁ ଶୁଣିପାରିବା। ସେହି ଆହ୍ୱାନଟିକୁ ମାନି ଯାତ୍ରା ଆରମ୍ଭ କରିବା, ଆପଣାକୁ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଯୁକ୍ତ କରି ରଖିବା ଅର୍ଥାତ୍ ବନ୍ଧନମୁକ୍ତ କରିଦେବା,-ତାହାହିଁ ଯୋଗ। ଏକ ସ୍ୱେଚ୍ଛାକୃତ, ଆମ ଭିତରେ ରହିଥିବା ଏକ ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ଅନୁରାଗ ଦ୍ୱାରା ଆଲୋକିତ ଆତ୍ମ-ଉନ୍ମୋଚନ ହେଉଛି ସେହି ଯୋଗଚାରଣାର ରୀତିଟିକୁ ଆମ ଜୀବନ ଭିତରକୁ ଡାକି ଆଣିବାର ପ୍ରଥମ ପାବଚ୍ଛ। ସେହି ପ୍ରଥମ ପାବଚ୍ଛଟି ଉପରେ ଆସି ଛିଡ଼ା ହୋଇ ପାରିଲେ ପାହାଚଗୁଡ଼ିକ ଲମ୍ବିକରି ଏକାବେଳେକେ ସେଯାଏ ପଡ଼ିଥିବା ପରି ଅନୁଭବ ହେବ। ଅର୍ଥାତ୍, ଆମେ ତାଙ୍କୁ ସ୍ପର୍ଶ କରି ରହିଥିବା ପରି ଅନୁଭବ ହେବ। ଏବଂ, ତା'ପରେ ଅଲୌକିକତ୍ୱ ବୋଲି ପୁଣି ଆଉ କ'ଣ ରହିବ, କାହିଁକି ବା ରହିବ ?

ଆପଣାର ଗୋଟିଏ ସୂତ୍ରୋକ୍ତି (aphorism)ରେ ଶ୍ରୀଅରବିନ୍ଦ ପ୍ରଥମେ ବିଭିନ୍ନ ଗୁଣୈଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟର ପ୍ରାପ୍ତି ଲାଗି ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଦେବତାଙ୍କର ଆବାହନ କରିଛନ୍ତି। ଭାରତୀୟ ବେଦରେ ଥିବା ମନ୍ତ୍ରଗୁଡ଼ିକର ପଦ୍ଧତିରେ ସେ ଏହିସବୁ ଆବାହନ କରିଛନ୍ତି। ମିତ୍ର, ବରୁଣ, ଇନ୍ଦ୍ର, ଅର୍ଯ୍ୟମା, ଅଶ୍ୱିନୀକୁମାର ଓ ଅଗ୍ନି ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଆବାହନ କରିଛନ୍ତି। ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଦେବତାଙ୍କୁ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ବିଭୂତିଲାଭ ପାଇଁ ଆବାହନ କରିଛନ୍ତି। ତା'ପରେ ଏହିସବୁ ଗୁଣକୁ ସତେଅବା ଗୋଟିଏ ସମଗ୍ରତାରେ ବାନ୍ଧି ଏକ ସମନ୍ୱୟନ ସ୍ଥାପନ କରିବା ଲାଗି ସିଏ ବୃହସ୍ପତିଙ୍କୁ ଆବାହନ କରିଛନ୍ତି। ଏବଂ, ସବାଶେଷରେ ମହାଦେବୀ କାଳୀଙ୍କୁ ଆବାହନ ମଧ୍ୟ କରିଛନ୍ତି, ଏହିସବୁ ଗୁଣ ତଥା ଗୁଣପ୍ରାର୍ଥନାର ବନ୍ଧନରୁ ତାଙ୍କୁ ମୁକ୍ତ କରି ରଖିବା ପାଇଁ ସେ କାଳୀଙ୍କୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରିଛନ୍ତି। ଯେଉଁ ଦେବତାମାନଙ୍କୁ ଏକ ଆଦ୍ୟ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଆମେ ଗୁଣର କାମନା କରି ଡାକୁ, ଆମ

ଲାଗି ସେମାନେ ସତେଅବା ଅତିଲୌକିକ ହୋଇ ରହିଥା'ନ୍ତି। ତେଣୁ ଅଲୌକିକ ବହୁଦୂର ପରି ଲାଗୁଥାଏ। ଚେତନାର ଆରୋହଣ-କ୍ରମରେ ପାହାଚ ପରେ ପାହାଚ ଅତିକ୍ରମ କରି ଆମେ ଆଉ ଏକ ଏପରି ବିମୋଚନର ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଆସି ଉପଗତ ହେଉ, ଯେତେବେଳେ ବାଡ଼ଗୁଡ଼ାକ ଆପେ ଉଠିଯାଏ, ଦୂର ନିକଟ ହୁଏ। ସେତେବେଳେ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଏବଂ ଗଭୀର ମଧ୍ୟରେ ଉପଲବ୍ଧିର ଭୂମିରେ ଆଉ କୌଣସି ପ୍ରଭେଦ ରହେ ନାହିଁ। ସେତେବେଳେ କାଳୀ ସହାୟ ହୁଅନ୍ତି, ଯାବତୀୟ ଇପ୍ସା ଓ ଅନାବଶ୍ୟକ ନିର୍ଭରଶୀଳତାକୁ ଭାଙ୍ଗିଦେଇ ଯାଆନ୍ତି। ବିମୋଚନର ଉତ୍ସବରେ ସେତେବେଳେ ନିଜ ଭିତରେହିଁ ଯଥାର୍ଥ ଦେବତ୍ୱଟିକୁ ଆଘ୍ରାଣ କରିହୁଏ। ଦେବତ୍ୱ ଫୁଲଟିଏ ହୋଇ ଆମରି ଭିତରେ ଫୁଟିଉଠେ। ଆମର ସବୁଯାକ ପଙ୍କ ଧନ୍ୟ ହୁଏ। ଆମେ ଅତିକ୍ରମ କରି ଆସିଥିବା ସବୁଯାକ ପାହାଚ ମଧ୍ୟ ଧନ୍ୟ ହୁଅନ୍ତି।

ଅଲୌକିକତ୍ୱ ଉପରେ ଭରା ଦେଇ ଆମେ ଦେବତ୍ୱଲାଗି କାକୁତି କରୁଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦେବତ୍ୱର ଅନୁଭବ ଆମ ପାଖକୁ ବେଳେବେଳେ ଅବଶ୍ୟ ଆସେ, ଆସି ପୁଣି ଆମକୁ ଛାଡ଼ି ଚାଲି ଯାଉଥାଏ। ପୁରାତନ ଯୋଗର ସମାଧି ଅବସ୍ଥା ପରି ଏହା ହେଉଛି ଏକ କ୍ଷଣସ୍ଥାୟୀ ଅବସ୍ଥା। ଅବସ୍ଥାଟି କ୍ଷଣସ୍ଥାୟୀ ହୋଇ ରହିଥିବା ଯାଏ ଲୌକିକ ଓ ଅଲୌକିକ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରାୟ ଏକ ଲୁଚକାଳି ଖେଳ ଲାଗିଥାଏ, ତାହା ଆମକୁ ବଡ଼ ବିକଳ ଓ ଆକୁଳ କରି ରଖିଥାଏ। କିନ୍ତୁ, ଯାହାକୁ ଆମେ ଶାସ୍ତ୍ରରୁ ଜ୍ଞାନ ଆଣି କେବଳ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱରେ, କେବଳ ଦୂରରେ ସନ୍ଧାନ କରି ବୁଲୁଥିଲୁ, ତାହା ଯେତେବେଳେ ଆମ ନିଜର ସେହି ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ଗଭୀରରେ ଗୋଚର ହେବାକୁ ଲାଗେ, ସେତେବେଳେ ତାଙ୍କୁ ଅଲୌକିକ ବୋଲି ଭାବିବାର କଷଣ କଟିଯାଏ, ଅଲୌକିକତାର ଯାବତୀୟ ଭ୍ରମ କଟିଯାଏ। ଯାହାକୁ ବା ଯାହାଙ୍କୁ ମୁଁ ନିଜ ଭିତରେ ଏଡ଼େ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଓ ଚାକ୍ଷୁଷ ଭାବରେ ଅନୁଭବ କରିପାରୁଛି, ତାଙ୍କୁ ମୁଁ ଅଲୌକିକ ବୋଲି କହି ପାରିବି କିପରି ? ମୋ'ର ହୃଦୟ ଉପରେ ରହିଥିବା ଚରଣସ୍ପର୍ଶକୁ ମୋ'ଠାରୁ ଦୂର ବୋଲି କାହିଁକି କୋଉ ଚଲାଖିରେ ପଡ଼ି କହିବି ?

ଦେବତ୍ୱ ଉପରୁ ଯେତେବେଳେ ଅଲୌକିକତାର ସକଳ କୁହେଳି ଅପସାରିତ ହୋଇଯାଏ, ସେତେବେଳେ ଭିତରକୁ ଅନାଇଲେ ବାହାର ଦିଶେ, ବାହାରକୁ ଅନାଇଲେ ଭିତରଟା ଦିଶୁଥାଏ। ସେତେବେଳେ ଯନ୍ତ୍ରଟିଏ ହୋଇ ରହିବାହିଁ ଆମର ଏକମାତ୍ର ପ୍ରାର୍ଥନାରେ ପରିଣତ ହୁଏ। ଏବଂ, ଏହାଠାରୁ ଅଧିକ ବଡ଼ ପ୍ରାର୍ଥନା ଜୀବନରେ ଆଉ କ'ଣ ଅଛି ? ସେତେବେଳେ ସିଏ ଡାକୁଥାନ୍ତି, ମୁଁ ଓ' କରିବାରେ ଲାଗିଥାଏ। ତାପରେ ଆଉ ଅନ୍ୟକିଛି ହେବାକୁ ମୋଟେ ମନ ହୁଏ ନାହିଁ।

ମଇ, ୧୯୯୦

.... ଅଧିକ ଭଲ ହେଉଛି ବଞ୍ଚିବା, ହେବା। ଅସଲ କାମଟି ହେଉଛି ବଦଳିଯିବା। ବଦଳିଯିବାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି, ଦୂରତାଗୁଡ଼ାକୁ କାଟି ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇପାରିବା। ଯେଉଁସବୁ ସହିତ ସେତୁ ବାନ୍ଧିବାକୁ ଆମକୁ ଭୟ ଲାଗୁଛି, ସେହିସବୁ ସହିତ ତଥାପି ସେତୁ ବାନ୍ଧିବାଲାଗି ସମ୍ମତି ଦେବା। ଯେଉଁସବୁ ସମ୍ବନ୍ଧ ଯୋଡ଼ିବା ନିମନ୍ତେ ଭିତରେ ଆମର ସାନ ଅହଂଟି ନାନା ଆକଟ କରି ବାଟ ଛାଡ଼ି ଦେଉନାହିଁ, ସେହିସବୁ ସମ୍ବନ୍ଧ ଯୋଡ଼ିବାକୁ ସତକୁ ସତ ବାହାରକୁ ଗୋଡ଼ କାଢ଼ି ବାଟ ଚାଲିବା,- ଆପଣାକୁ ବୃହତ୍ତର ପାଖରେ ପରିଚିତ କରାଇବା, ଅର୍ଥାତ୍, ବୃହତ୍ତର ଲାଗି ଜୀବନ ବଞ୍ଚିବା। ....

ISBN 81-88034 - 14 - 2

ମୂଲ୍ୟ : ଟ ୭୦.୦୦